។ នមោ តស្ស ភគវតោ អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស។

អភិធម្មបិដកេ

វិភង្គបាឡិ

១. ខន្ធវិភង្គោ

១. សុត្តន្តភាជនីយំ

១. បញ្ចក្ខន្ធា – រូបក្ខន្ធោ, វេទនាក្ខន្ធោ, សញ្ញាក្ខន្ធោ, សង្ខារក្ខន្ធោ, វិញ្ញាណក្ខន្ធោ។

១. រូបក្ខន្ធោ

២. តត្ថ កតមោ រូបក្ខន្ធោ? យំ កិញ្ចិ រូបំ អតីតានាគតបច្ចុប្បន្នំ អជ្ឈត្តំ វា ពហិទ្ធា វា ឱឡារិកំ វា សុខុមំ វា ហីនំ វា បណីតំ វា យំ ទូរេ សន្តិកេ វា, តទេកជ្ឈំ អភិសញ្ញូហិត្វា អភិសង្ខិបិត្វា – អយំ វុច្ចតិ រូបក្ខន្ធោ។

៣. តត្ថ កតមំ រូបំ អតីតំ? យំ រូបំ អតីតំ និរុទ្ធំ វិគតំ វិបរិណតំ អត្ថង្គតំ អព្ភត្ថង្គតំ ឧប្បជ្ជិត្វា វិគតំ អតីតំ អតីតំសេន សង្គហិតំ, ចត្តារោ ច មហាភូតា ចតុន្នញ្ច មហាភូតានំ ឧបាទាយរូបំ – ឥទំ វុច្ចតិ រូបំ អតីតំ។

តត្ថ កតមំ រូបំ អនាគតំ? យំ រូបំ អជាតំ អភូតំ អសញ្ជាតំ អនិព្ពត្តំ អនភិនិព្ពត្តំ អបាតុភូតំ អនុប្បន្នំ អសមុប្បន្នំ អនុដ្ឋិតំ អសមុដ្ឋិតំ អនាគតំ អនាគតំសេន សង្គហិតំ, ចត្តារោ ច មហាភូតា ចតុន្នញ្ច មហាភូតានំ ឧបាទាយរូបំ – ឥទំ វុច្ចតិ រូបំ អនាគតំ។

តត្ថ កតមំ រូបំ បច្ចុប្បន្នំ? យំ រូបំ ជាតំ ភូតំ សញ្ជាតំ និព្ពត្តំ អភិនិព្ពត្តំ បាតុភូតំ ឧប្បន្នំ សមុប្បន្នំ ឧដ្ឋិតំ សមុដ្ឋិតំ បច្ចុប្បន្នំ បច្ចុប្បន្នំសេន សង្គហិតំ, ចត្តារោ ច មហាភូតា ចតុន្នញ្ច មហាភូតានំ ឧបាទាយរូបំ – ឥទំ វុច្ចតិ រូបំ បច្ចុប្បន្នំ។

៤. តត្ថ កតមំ រូបំ អជ្ឈត្តំ? យំ រូបំ តេសំ តេសំ សត្តានំ អជ្ឈត្តំ បច្ចត្តំ និយកំ បាដិបុគ្គលិកំ ឧបាទិន្នំ, ចត្តារោ ច មហាភូតា ចតុន្នញ្ច មហាភូតានំ ឧបាទាយរូបំ – ឥទំ វុច្ចតិ រូបំ អជ្ឈត្តំ។

តត្ថ កតមំ រូបំ ពហិទ្ធា? យំ រូបំ តេសំ តេសំ បរសត្តានំ បរបុគ្គលានំ អជ្ឈត្តំ បច្ចត្តំ និយកំ បាដិបុគ្គលិកំ ឧបាទិន្នំ, ចត្តារោ ច មហាភូតា ចតុន្នញ្ច មហាភូតានំ ឧបាទាយរូបំ – ឥទំ វុច្ចតិ រូបំ ពហិទ្ធា។

៥. តត្ថ កតមំ រូបំ ឱឡារិកំ? ចក្ខាយតនំ…បេ…. ផោដ្ឋព្ពាយតនំ – ឥទំ វុច្ចតិ រូបំ ឱឡារិកំ។

តត្ថ កតមំ រូបំ សុខុមំ? ឥត្ថិន្ទ្រិយំ…បេ…. កពឡីការោ [កពឡិការោ (សី. ស្យា.)] អាហារោ – ឥទំ វុច្ចតិ រូបំ សុខុមំ។

៦. តត្ថ កតមំ រូបំ ហីនំ? យំ រូបំ តេសំ តេសំ សត្តានំ ឧញ្ញាតំ អវញ្ញាតំ ហីឡិតំ បរិភូតំ អចិត្តីកតំ ហីនំ ហីនមតំ ហីនសម្មតំ អនិដ្ឋំ អកន្តំ អមនាបំ, រូបា សទ្ទា គន្ធា រសា ផោដ្ឋព្ពា – ឥទំ វុច្ចតិ រូបំ ហីនំ។

តត្ថ កតមំ រូបំ បណីតំ? យំ រូបំ តេសំ តេសំ សត្តានំ អនុញ្ញាតំ អនវញ្ញាតំ អហីឡិតំ អបរិភូតំ ចិត្តីកតំ បណីតំ បណីតមតំ បណីតសម្មតំ ឥដ្ឋំ កន្តំ មនាបំ, រូបា សទ្ទា គន្ធា រសា ផោដ្ឋព្ពា – ឥទំ វុច្ចតិ រូបំ បណីតំ។ តំ តំ វា បន រូបំ ឧបាទាយុបាទាយ រូបំ ហីនំ បណីតំ ទដ្ឋព្ពំ។

៧. តត្ថ កតមំ រូបំ ទូរេ? ឥត្ថិន្ទ្រិយំ...បេ.... កពឡីការោ អាហារោ, យំ វា បនញ្ញម្បិ អត្ថិ រូបំ អនាសន្នេ អនុបកដ្ឋេ ទូរេ អសន្តិកេ – ឥទំ វុច្ចតិ រូបំ ទូរេ។

តត្ថ កតមំ រូបំ សន្តិកេ? ចក្ខាយតនំ...បេ.... ផោដ្ឋព្ពាយតនំ, យំ វា បនញ្ញម្បិ អត្ថិ រូបំ អាសន្នេ ឧបកដ្ឋេ អវិទូរេ សន្តិកេ – ឥទំ វុច្ចតិ រូបំ សន្តិកេ។ តំ តំ វា បន រូបំ ឧបាទាយុបាទាយ រូបំ ទូរេ សន្តិកេ ទដ្ឋព្ពំ។

២. វេទនាក្ខន្ធោ

៨. តត្ថ កតមោ វេទនាក្ខន្ធោ? យា កាចិ វេទនា អតីតានាគតបច្ចុប្បន្នា អជ្ឈត្តា វា ពហិទ្ធា វា ឱឡារិកា វា សុខុមា វា ហីនា វា បណីតា វា យា ទូរេ សន្តិកេ វា, តទេកជ្ឈំ អភិសញ្ញូហិត្វា អភិសង្ខិបិត្វា – អយំ វុច្ចតិ វេទនាក្ខន្ធោ។

៩. តត្ថ កតមា វេទនា អតីតា? យា វេទនា អតីតា និរុទ្ធា វិគតា វិបរិណតា អត្ថង្គតា អព្ភត្ថង្គតា ឧប្បជ្ជិត្វា វិគតា អតីតា អតីតំសេន សង្គហិតា, សុខា វេទនា ទុក្ខា វេទនា អទុក្ខមសុខា វេទនា – អយំ វុច្ចតិ វេទនា អតីតា។

តត្ថ កតមា វេទនា អនាគតា? យា វេទនា អជាតា អភូតា អសញ្ជាតា អនិព្ពត្តា អនភិនិព្ពត្តា អបាតុភូតា អនុប្បន្នា អសមុប្បន្នា អនុដ្ឋិតា អសមុដ្ឋិតា អនាគតា អនាគតំសេន សង្គហិតា, សុខា វេទនា ទុក្ខា វេទនា អទុក្ខមសុខា វេទនា – អយំ វុច្ចតិ វេទនា អនាគតា។

តត្ថ កតមា វេទនា បច្ចុប្បន្នា? យា វេទនា ជាតា ភូតា សញ្ជាតា និព្ពត្តា អភិនិព្ពត្តា បាតុភូតា ឧប្បន្នា សមុប្បន្នា ឧដ្ឋិតា សមុដ្ឋិតា បច្ចុប្បន្នា បច្ចុប្បន្នំសេន សង្គហិតា, សុខា វេទនា ទុក្ខា វេទនា អទុក្ខមសុខា វេទនា – អយំ វុច្ចតិ វេទនា បច្ចុប្បន្នា។

១០. តត្ថ កតមា វេទនា អជ្ឈត្តា? យា វេទនា តេសំ តេសំ សត្តានំ អជ្ឈត្តំ បច្ចត្តំ និយកា បាដិបុគ្គលិកា ឧបាទិន្នា, សុខា វេទនា ទុក្ខា វេទនា អទុក្ខមសុខា វេទនា – អយំ វុច្ចតិ វេទនា អជ្ឈត្តា។

តត្ថ កតមា វេទនា ពហិទ្ធា? យា វេទនា តេសំ តេសំ បរសត្តានំ បរបុគ្គលានំ អជ្ឈត្តំ បច្ចត្តំ និយកា បាដិបុគ្គលិកា ឧបាទិន្នា, សុខា វេទនា ទុក្ខា វេទនា អទុក្ខមសុខា វេទនា – អយំ វុច្ចតិ វេទនា ពហិទ្ធា។

១១. តត្ថ កតមា វេទនា ឱឡារិកា សុខុមា? អកុសលា វេទនា ឱឡារិកា, កុសលាព្យាកតា វេទនា សុខុមា។ កុសលាកុសលា វេទនា ឱឡារិកា, អព្យាកតា វេទនា សុខុមា។ ទុក្ខា វេទនា ឱឡារិកា, សុខា ច អទុក្ខមសុខា ច វេទនា សុខុមា។ សុខទុក្ខា វេទនា ឱឡារិកា, អទុក្ខមសុខា វេទនា សុខុមា។ អសមាបន្នស្ស វេទនា ឱឡារិកា, សមាបន្នស្ស វេទនា សុខុមា។ សាសវា វេទនា ឱឡារិកា, អនាសវា វេទនា សុខុមា។ តំ តំ វា បន វេទនំ ឧបាទាយុបាទាយ វេទនា ឱឡារិកា សុខុមា ទដ្ឋព្ពា។

១២. តត្ថ កតមា វេទនា ហីនា បណីតា? អកុសលា វេទនា ហីនា, កុសលាព្យាកតា វេទនា បណីតា។ កុសលាកុសលា វេទនា ហីនា, អព្យាកតា វេទនា បណីតា។ ទុក្ខា វេទនា ហីនា, សុខា ច អទុក្ខមសុខា ច វេទនា បណីតា។ សុខទុក្ខា វេទនា ហីនា, អទុក្ខមសុខា វេទនា បណីតា។ អសមាបន្នស្ស វេទនា ហីនា, សមាបន្នស្ស វេទនា បណីតា។ សាសវា វេទនា ហីនា, អនាសវា វេទនា បណីតា។ តំ តំ វា បន វេទនំ ឧបាទាយុបាទាយ វេទនា ហីនា បណីតា ទដ្ឋព្ពា។

១៣. តត្ថ កតមា វេទនា ទូរេ? អកុសលា វេទនា កុសលាព្យាកតាហិ វេទនាហិ ទូរេ; កុសលាព្យាកតា វេទនា អកុសលាយ វេទនាយ ទូរេ; កុសលា វេទនា អកុសលាព្យាកតាហិ វេទនាហិ ទូរេ; អកុសលាព្យាកតា វេទនា កុសលាយ វេទនាយ ទូរេ; អព្យាកតា វេទនា កុសលាកុសលាហិ វេទនាហិ ទូរេ; កុសលាកុសលា វេទនា អព្យាកតាយ វេទនាយ ទូរេ។ ទុក្ខា វេទនា សុខាយ ច អទុក្ខមសុខាយ ច វេទនាហិ ទូរេ; សុខា ច អទុក្ខមសុខា ច វេទនា ទុក្ខាយ វេទនាយ ទូរេ; សុខា វេទនា ទុក្ខាយ ច អទុក្ខមសុខាយ ច វេទនាហិ ទូរេ; ទុក្ខា ច អទុក្ខមសុខា ច វេទនា សុខាយ វេទនាយ ទូរេ; អទុក្ខមសុខា វេទនា សុខទុក្ខាហិ វេទនាហិ ទូរេ; សុខទុក្ខា វេទនា អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ ទូរេ។ អសមាបន្នស្ស វេទនា សមាបន្នស្ស វេទនាយ ទូរេ; សមាបន្នស្ស វេទនា

អសមាបន្នស្ស វេទនាយ ទូរេ។ សាសវា វេទនា អនាសវាយ វេទនាយ ទូរេ; អនាសវា វេទនា សាសវាយ វេទនាយ ទូរេ – អយំ វុច្ចតិ វេទនា ទូរេ។

តត្ថ កតមា វេទនា សន្តិកេ? អកុសលា វេទនា អកុសលាយ វេទនាយ សន្តិកេ; កុសលា វេទនា កុសលាយ វេទនាយ សន្តិកេ; អព្យាកតា វេទនា អព្យាកតាយ វេទនាយ សន្តិកេ។ ទុក្ខា វេទនា ទុក្ខាយ វេទនាយ សន្តិកេ; សុខា វេទនា សុខាយ វេទនាយ សន្តិកេ; អទុក្ខមសុខា វេទនា អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សន្តិកេ ។ អសមាបន្នស្ស វេទនា អសមាបន្នស្ស វេទនាយ សន្តិកេ; សមាបន្នស្ស វេទនា សមាបន្នស្ស វេទនាយ សន្តិកេ។ សាសវា វេទនា សាសវាយ វេទនាយ សន្តិកេ; អនាសវា វេទនា អនាសវាយ វេទនាយ សន្តិកេ។ អយំ វុច្ចតិ វេទនា សន្តិកេ។ តំ តំ វា បន វេទនំ ឧបាទាយុបាទាយ វេទនា ទូរេ សន្តិកេ ទដ្ឋព្ពា។

៣. សញ្ញាក្ខន្ធោ

១៤. តត្ថ កតមោ សញ្ញាក្ខន្ធោ? យា កាចិ សញ្ញា អតីតានាគតបច្ចុប្បន្នា អជ្ឈត្តា វា ពហិទ្ធា វា ឱឡារិកា វា សុខុមា វា ហីនា វា បណីតា វា យា ទូរេ សន្តិកេ វា តទេកជ្ឈំ អភិសញ្ញូហិត្វា អភិសង្ខិបិត្វា – អយំ វុច្ចតិ សញ្ញាក្ខន្ធោ។

១៥. តត្ថ កតមា សញ្ញា អតីតា? យា សញ្ញា អតីតា និរុទ្ធា វិគតា វិបរិណតា អត្ថង្គតា អព្ភត្ថង្គតា ឧប្បជ្ជិត្វា វិគតា អតីតា អតីតំសេន សង្គហិតា, ចក្ខុសម្ផស្សជា សញ្ញា សោតសម្ផស្សជា សញ្ញា ឃានសម្ផស្សជា សញ្ញា ជិវ្ហាសម្ផស្សជា សញ្ញា កាយសម្ផស្សជា សញ្ញា មនោសម្ផស្សជា សញ្ញា – អយំ វុច្ចតិ សញ្ញា អតីតា។

តត្ថ កតមា សញ្ញា អនាគតា? យា សញ្ញា អជាតា អភូតា អសញ្ជាតា អនិព្ពត្តា អនភិនិព្ពត្តា អបាតុភូតា អនុប្បន្នា អសមុប្បន្នា អនុដ្ឋិតា អសមុដ្ឋិតា អនាគតា អនាគតំសេន សង្គហិតា, ចក្ខុសម្ផស្សជា សញ្ញា សោតសម្ផស្សជា សញ្ញា ឃានសម្ផស្សជា សញ្ញា ជិវ្ហាសម្ផស្សជា សញ្ញា កាយសម្ផស្សជា សញ្ញា មនោសម្ផស្សជា សញ្ញា – អយំ វុច្ចតិ សញ្ញា អនាគតា។

តត្ថ កតមា សញ្ញា បច្ចុប្បន្នា? យា សញ្ញា ជាតា ភូតា សញ្ជាតា និព្ពត្តា អភិនិព្ពត្តា បាតុភូតា ឧប្បន្នា សមុប្បន្នា ឧដ្ឋិតា សមុដ្ឋិតា បច្ចុប្បន្នា បច្ចុប្បន្នំសេន សង្គហិតា, ចក្ខុសម្ផស្សជា សញ្ញា សោតសម្ផស្សជា សញ្ញា ឃានសម្ផស្សជា សញ្ញា ជិវ្ហាសម្ផស្សជា សញ្ញា កាយសម្ផស្សជា សញ្ញា មនោសម្ផស្សជា សញ្ញា – អយំ វុច្ចតិ សញ្ញា បច្ចុប្បន្នា។

១៦. តត្ថ កតមា សញ្ញា អជ្ឈត្តា? យា សញ្ញា តេសំ តេសំ សត្តានំ អជ្ឈត្តំ បច្ចត្តំ និយកា បាដិបុគ្គលិកា ឧបាទិន្នា, ចក្ខុសម្ផស្សជា សញ្ញា សោតសម្ផស្សជា សញ្ញា ឃានសម្ផស្សជា សញ្ញា ជិវ្ហាសម្ផស្សជា សញ្ញា កាយសម្ផស្សជា សញ្ញា មនោសម្ផស្សជា សញ្ញា – អយំ វុច្ចតិ សញ្ញា អជ្ឈត្តា។

តត្ថ កតមា សញ្ញា ពហិទ្ធា? យា សញ្ញា តេសំ តេសំ បរសត្តានំ បរបុគ្គលានំ អជ្ឈត្តំ បច្ចត្តំ និយកា បាដិបុគ្គលិកា ឧបាទិន្នា, ចក្ខុសម្ផស្សជា សញ្ញា សោតសម្ផស្សជា សញ្ញា ឃានសម្ផស្សជា សញ្ញា ជិវ្ហាសម្ផស្សជា សញ្ញា កាយសម្ផស្សជា សញ្ញា មនោសម្ផស្សជា សញ្ញា – អយំ វុច្ចតិ សញ្ញា ពហិទ្ធា។

១៧. តត្ថ កតមា សញ្ញា ឱឡារិកា សុខុមា? បដិឃសម្ផស្សជា សញ្ញា ឱឡារិកា, អធិវចនសម្ផស្សជា សញ្ញា សុខុមា។ អកុសលា សញ្ញា ឱឡារិកា, កុសលាព្យាកតា សញ្ញា សុខុមា។ កុសលាកុសលា សញ្ញា ឱឡារិកា, អព្យាកតា សញ្ញា សុខុមា។ ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា សញ្ញា ឱឡារិកា, សុខាយ ច អទុក្ខមសុខាយ ច វេទនាហិ សម្បយុត្តា សញ្ញា សុខុមា។ សុខទុក្ខាហិ វេទនាហិ សម្បយុត្តា សញ្ញា ឱឡារិកា , អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា សញ្ញា សុខុមា។ អសមាបន្នស្ស សញ្ញា ឱឡារិកា, សមាបន្នស្ស សញ្ញា សុខុមា។ សាសវា សញ្ញា ឱឡារិកា, អនាសវា សញ្ញា សុខុមា។ តំ តំ វា បន សញ្ញំ ឧបាទាយុបាទាយ សញ្ញា ឱឡារិកា សុខុមា ទដ្ឋព្ពា។

១៨. តត្ថ កតមា សញ្ញា ហីនា បណីតា? អកុសលា សញ្ញា ហីនា, កុសលាព្យាកតា សញ្ញា បណីតា។ កុសលាកុសលា សញ្ញា ហីនា, អព្យាកតា សញ្ញា បណីតា។ ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា សញ្ញា ហីនា, សុខាយ ច អទុក្ខមសុខាយ ច វេទនាហិ សម្បយុត្តា សញ្ញា បណីតា។ សុខទុក្ខាហិ វេទនាហិ សម្បយុត្តា សញ្ញា ហីនា, អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា សញ្ញា បណីតា។ អសមាបន្នស្ស សញ្ញា ហីនា, សមាបន្នស្ស សញ្ញា បណីតា។ សាសវា សញ្ញា ហីនា, អនាសវា សញ្ញា បណីតា។ តំ តំ វា បន សញ្ញំ ឧបាទាយុបាទាយ សញ្ញា ហីនា បណីតា ទដ្ឋព្ពា។

១៩. តត្ថ កតមា សញ្ញា ទូរេ? អកុសលា សញ្ញា កុសលាព្យាកតាហិ សញ្ញាហិ ទូរេ; កុសលាព្យាកតា សញ្ញា អកុសលាយ សញ្ញាយ ទូរេ; កុសលា សញ្ញា អកុសលាព្យាកតាហិ សញ្ញាហិ ទូរេ; អកុសលាព្យាកតា សញ្ញា កុសលាយ សញ្ញាយ ទូរេ។ អព្យាកតា សញ្ញា កុសលាកុសលាហិ សញ្ញាហិ ទូរេ; កុសលាកុសលា សញ្ញា អព្យាកតាយ សញ្ញាយ ទូរេ។ ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា សញ្ញា សុខាយ ច អទុក្ខមសុខាយ ច វេទនាហិ សម្បយុត្តាហិ សញ្ញាហិ ទូរេ; សុខាយ ច អទុក្ខមសុខាយ ច វេទនាហិ សម្បយុត្តា សញ្ញា ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តាយ សញ្ញាយ ទូរេ; សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា សញ្ញា ទុក្ខាយ ច អទុក្ខមសុខាយ ច វេទនាហិ សម្បយុត្តាហិ សញ្ញាហិ ទូរេ; ទុក្ខាយ ច អទុក្ខមសុខាយ ច វេទនាហិ សម្បយុត្តា សញ្ញា សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តាយ សញ្ញាយ ទូរេ; អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា សញ្ញា សុខទុក្ខាហិ វេទនាហិ សម្បយុត្តាហិ សញ្ញាហិ ទូរេ; សុខទុក្ខាហិ វេទនាហិ សម្បយុត្តា សញ្ញា អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តាយ សញ្ញាយ ទូរេ។ អសមាបន្នស្ស សញ្ញា សមាបន្នស្ស សញ្ញាយ ទូរេ; សមាបន្នស្ស សញ្ញា អសមាបន្នស្ស សញ្ញាយ ទូរេ។ សាសវា សញ្ញា អនាសវាយ សញ្ញាយ ទូរេ; អនាសវា សញ្ញា សាសវាយ សញ្ញាយ ទូរេ – អយំ វុច្ចតិ សញ្ញា ទូរេ។

តត្ថ កតមា សញ្ញា សន្តិកេ? អកុសលា សញ្ញា អកុសលាយ សញ្ញាយ សន្តិកេ; កុសលា សញ្ញា កុសលាយ សញ្ញាយ សន្តិកេ; អព្យាកតា សញ្ញា អព្យាកតាយ សញ្ញាយ សន្តិកេ។ ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា សញ្ញា ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តាយ សញ្ញាយ សន្តិកេ; សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា សញ្ញា សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តាយ សញ្ញាយ សន្តិកេ; អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា សញ្ញា អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តាយ សញ្ញាយ សន្តិកេ។ អសមាបន្នស្ស សញ្ញា អសមាបន្នស្ស សញ្ញាយ សន្តិកេ; សមាបន្នស្ស សញ្ញា សមាបន្នស្ស សញ្ញាយ សន្តិកេ។ សាសវា សញ្ញា សាសវាយ សញ្ញាយ សន្តិកេ; អនាសវា សញ្ញា អនាសវាយ សញ្ញាយ សន្តិកេ។ អយំ វុច្ចតិ សញ្ញា សន្តិកេ។ តំ តំ វា បន សញ្ញំ ឧបាទាយុបាទាយ សញ្ញា ទូរេ សន្តិកេ ទដ្ឋព្ពា។

៤. សង្ខារក្ខន្ធោ

២០. តត្ថ កតមោ សង្ខារក្ខន្ធោ? យេ កេចិ សង្ខារា អតីតានាគតបច្ចុប្បន្នា អជ្ឈត្តា វា ពហិទ្ធា វា ឱឡារិកា វា សុខុមា វា ហីនា វា បណីតា វា យេ ទូរេ សន្តិកេ វា, តទេកជ្ឈំ អភិសញ្ញូហិត្វា អភិសង្ខិបិត្វា – អយំ វុច្ចតិ សង្ខារក្ខន្ធោ។

២១. តត្ថ កតមេ សង្ខារា អតីតា? យេ សង្ខារា អតីតា និរុទ្ធា វិគតា វិបរិណតា អត្ថង្គតា អព្ភត្ថង្គតា ឧប្បជ្ជិត្វា វិគតា អតីតា អតីតំសេន សង្គហិតា, ចក្ខុសម្ផស្សជា ចេតនា សោតសម្ផស្សជា ចេតនា ឃានសម្ផស្សជា ចេតនា ជិវ្ហាសម្ផស្សជា ចេតនា កាយសម្ផស្សជា ចេតនា មនោសម្ផស្សជា ចេតនា – ឥមេ វុច្ចន្តិ សង្ខារា អតីតា។

តត្ថ កតមេ សង្ខារា អនាគតា? យេ សង្ខារា អជាតា អភូតា អសញ្ជាតា អនិព្ពត្តា អនភិនិព្ពត្តា អបាតុភូតា អនុប្បន្នា អសមុប្បន្នា អនុដ្ឋិតា អសមុដ្ឋិតា អនាគតា អនាគតំសេន សង្គហិតា, ចក្ខុសម្ផស្សជា ចេតនា សោតសម្ផស្សជា ចេតនា ឃានសម្ផស្សជា ចេតនា ជិវ្ហាសម្ផស្សជា ចេតនា កាយសម្ផស្សជា ចេតនា មនោសម្ផស្សជា ចេតនា – ឥមេ វុច្ចន្តិ សង្ខារា អនាគតា។

តត្ថ កតមេ សង្ខារា បច្ចុប្បន្នា? យេ សង្ខារា ជាតា ភូតា សញ្ជាតា និព្ពត្តា អភិនិព្ពត្តា បាតុភូតា ឧប្បន្នា សមុប្បន្នា ឧដ្ឋិតា សមុដ្ឋិតា បច្ចុប្បន្នា បច្ចុប្បន្នំសេន សង្គហិតា, ចក្ខុសម្ផស្សជា ចេតនា សោតសម្ផស្សជា ចេតនា ឃានសម្ផស្សជា ចេតនា ជិវ្ហាសម្ផស្សជា ចេតនា កាយសម្ផស្សជា ចេតនា មនោសម្ផស្សជា ចេតនា – ឥមេ វុច្ចន្តិ សង្ខារា បច្ចុប្បន្នា។

២២. តត្ថ កតមេ សង្ខារា អជ្ឈត្តា? យេ សង្ខារា តេសំ តេសំ សត្តានំ អជ្ឈត្តំ បច្ចត្តំ និយកា បាដិបុគ្គលិកា ឧបាទិន្នា, ចក្ខុសម្ផស្សជា ចេតនា សោតសម្ផស្សជា ចេតនា ឃានសម្ផស្សជា ចេតនា ជិវ្ហាសម្ផស្សជា ចេតនា កាយសម្ផស្សជា ចេតនា មនោសម្ផស្សជា ចេតនា – ឥមេ វុច្ចន្តិ សង្ខារា អជ្ឈត្តា។

តត្ថ កតមេ សង្ខារា ពហិទ្ធា? យេ សង្ខារា តេសំ តេសំ បរសត្តានំ បរបុគ្គលានំ អជ្ឈត្តំ បច្ចត្តំ និយកា បាដិបុគ្គលិកា ឧបាទិន្នា, ចក្ខុសម្ផស្សជា ចេតនា សោតសម្ផស្សជា ចេតនា ឃានសម្ផស្សជា ចេតនា ជិវ្ហាសម្ផស្សជា ចេតនា កាយសម្ផស្សជា ចេតនា មនោសម្ផស្សជា ចេតនា – ឥមេ វុច្ចន្តិ សង្ខារា ពហិទ្ធា។

២៣. តត្ថ កតមេ សង្ខារា ឱឡារិកា សុខុមា? អកុសលា សង្ខារា ឱឡារិកា, កុសលាព្យាកតា សង្ខារា សុខុមា។ កុសលាកុសលា សង្ខារា ឱឡារិកា, អព្យាកតា សង្ខារា សុខុមា។ ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា សង្ខារា ឱឡារិកា, សុខាយ ច អទុក្ខមសុខាយ ច វេទនាហិ សម្បយុត្តា សង្ខារា សុខុមា។ សុខទុក្ខាហិ វេទនាហិ សម្បយុត្តា សង្ខារា ឱឡារិកា, អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា សង្ខារា សុខុមា។ អសមាបន្នស្ស សង្ខារា ឱឡារិកា, សមាបន្នស្ស សង្ខារា សុខុមា។ សាសវា សង្ខារា ឱឡារិកា, អនាសវា សង្ខារា សុខុមា។ តេ តេ វា បន សង្ខារេ ឧបាទាយុបាទាយ សង្ខារា ឱឡារិកា សុខុមា ទដ្ឋព្ពា។

២៤. តត្ថ កតមេ សង្ខារា ហីនា បណីតា? អកុសលា សង្ខារា ហីនា, កុសលាព្យាកតា សង្ខារា បណីតា។ កុសលាកុសលា សង្ខារា ហីនា, អព្យាកតា សង្ខារា បណីតា។ ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា សង្ខារា ហីនា , សុខាយ ច អទុក្ខមសុខាយ ច វេទនាហិ សម្បយុត្តា សង្ខារា បណីតា។ សុខទុក្ខាហិ វេទនាហិ សម្បយុត្តា សង្ខារា ហីនា, អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា សង្ខារា បណីតា។ អសមាបន្នស្ស សង្ខារា ហីនា, សមាបន្នស្ស សង្ខារា បណីតា។ សាសវា សង្ខារា ហីនា, អនាសវា សង្ខារា បណីតា។ តេ តេ វា បន សង្ខារេ ឧបាទាយុបាទាយ សង្ខារា ហីនា បណីតា ទដ្ឋព្ពា។

២៥. តត្ថ កតមេ សង្ខារា ទូរេ? អកុសលា សង្ខារា កុសលាព្យាកតេហិ សង្ខារេហិ ទូរេ; កុសលាព្យាកតា សង្ខារា អកុសលេហិ សង្ខារេហិ ទូរេ; កុសលា សង្ខារា អកុសលាព្យាកតេហិ សង្ខារេហិ ទូរេ; អកុសលាព្យាកតា សង្ខារា កុសលេហិ សង្ខារេហិ ទូរេ; អព្យាកតា សង្ខារា កុសលាកុសលេហិ សង្ខារេហិ ទូរេ; កុសលាកុសលា សង្ខារា អព្យាកតេហិ សង្ខារេហិ ទូរេ។ ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា សង្ខារា សុខាយ ច អទុក្ខមសុខាយ ច វេទនាហិ សម្បយុត្តេហិ សង្ខារេហិ ទូរេ; សុខាយ ច អទុក្ខមសុខាយ ច វេទនាហិ សម្បយុត្តា សង្ខារា ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តេហិ សង្ខារេហិ ទូរេ; សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា សង្ខារា ទុក្ខាយ ច អទុក្ខមសុខាយ ច វេទនាហិ សម្បយុត្តេហិ សង្ខារេហិ ទូរេ; ទុក្ខាយ ច អទុក្ខមសុខាយ ច វេទនាហិ សម្បយុត្តា សង្ខារា សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តេហិ សង្ខារេហិ ទូរេ; អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា សង្ខារា សុខទុក្ខាហិ វេទនាហិ សម្បយុត្តេហិ សង្ខារេហិ ទូរេ; សុខទុក្ខាហិ វេទនាហិ សម្បយុត្តា សង្ខារា អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តេហិ សង្ខារេហិ ទូរេ ។ អសមាបន្នស្ស សង្ខារា សមាបន្នស្ស សង្ខារេហិ ទូរេ; សមាបន្នស្ស សង្ខារា អសមាបន្នស្ស សង្ខារេហិ ទូរេ។ សាសវា សង្ខារា អនាសវេហិ សង្ខារេហិ ទូរេ; អនាសវា សង្ខារា សាសវេហិ សង្ខារេហិ ទូរេ។ ឥមេ វុច្ចន្តិ សង្ខារា ទូរេ។

តត្ថ កតមេ សង្ខារា សន្តិកេ? អកុសលា សង្ខារា អកុសលានំ សង្ខារានំ សន្តិកេ; កុសលា សង្ខារា កុសលានំ សង្ខារានំ សន្តិកេ; អព្យាកតា សង្ខារា អព្យាកតានំ សង្ខារានំ សន្តិកេ។ ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា សង្ខារា ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តានំ សង្ខារានំ សន្តិកេ; សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា សង្ខារា សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តានំ សង្ខារានំ សន្តិកេ; អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា សង្ខារា អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តានំ សង្ខារានំ សន្តិកេ។ អសមាបន្នស្ស សង្ខារា អសមាបន្នស្ស សង្ខារានំ សន្តិកេ; សមាបន្នស្ស សង្ខារា សមាបន្នស្ស សង្ខារានំ សន្តិកេ។ សាសវា សង្ខារា សាសវានំ សង្ខារានំ សន្តិកេ; អនាសវា សង្ខារា អនាសវានំ សង្ខារានំ សន្តិកេ។ ឥមេ វុច្ចន្តិ សង្ខារា សន្តិកេ។ តេ តេ វា បន សង្ខារេ ឧបាទាយុបាទាយ សង្ខារា ទូរេ សន្តិកេ ទដ្ឋព្ពា។

៥. វិញ្ញាណក្ខន្ធោ

២៦. តត្ថ កតមោ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ? យំ កិញ្ចិ វិញ្ញាណំ អតីតានាគតបច្ចុប្បន្នំ អជ្ឈត្តំ វា ពហិទ្ធា វា ឱឡារិកំ វា សុខុមំ វា ហីនំ វា បណីតំ វា យំ ទូរេ សន្តិកេ វា, តទេកជ្ឈំ អភិសញ្ញូហិត្វា អភិសង្ខិបិត្វា – អយំ វុច្ចតិ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ។

២៧. តត្ថ កតមំ វិញ្ញាណំ អតីតំ? យំ វិញ្ញាណំ អតីតំ និរុទ្ធំ វិគតំ វិបរិណតំ អត្ថង្គតំ អព្ភត្ថង្គតំ ឧប្បជ្ជិត្វា វិគតំ អតីតំ អតីតំសេន សង្គហិតំ, ចក្ខុវិញ្ញាណំ សោតវិញ្ញាណំ ឃានវិញ្ញាណំ ជិវ្ហាវិញ្ញាណំ កាយវិញ្ញាណំ មនោវិញ្ញាណំ – ឥទំ វុច្ចតិ វិញ្ញាណំ អតីតំ។

តត្ថ កតមំ វិញ្ញាណំ អនាគតំ? យំ វិញ្ញាណំ អជាតំ អភូតំ អសញ្ជាតំ អនិព្ពត្តំ អនភិនិព្ពត្តំ អបាតុភូតំ អនុប្បន្នំ អសមុប្បន្នំ អនុដ្ឋិតំ អសមុដ្ឋិតំ អនាគតំ អនាគតំសេន សង្គហិតំ, ចក្ខុវិញ្ញាណំ សោតវិញ្ញាណំ ឃានវិញ្ញាណំ ជិវ្ហាវិញ្ញាណំ កាយវិញ្ញាណំ មនោវិញ្ញាណំ – ឥទំ វុច្ចតិ វិញ្ញាណំ អនាគតំ។

តត្ថ កតមំ វិញ្ញាណំ បច្ចុប្បន្នំ? យំ វិញ្ញាណំ ជាតំ ភូតំ សញ្ជាតំ និព្ពត្តំ អភិនិព្ពត្តំ បាតុភូតំ ឧប្បន្នំ សមុប្បន្នំ ឧដ្ឋិតំ សមុដ្ឋិតំ បច្ចុប្បន្នំ បច្ចុប្បន្នំសេន សង្គហិតំ, ចក្ខុវិញ្ញាណំ សោតវិញ្ញាណំ ឃានវិញ្ញាណំ ជិវ្ហាវិញ្ញាណំ កាយវិញ្ញាណំ មនោវិញ្ញាណំ – ឥទំ វុច្ចតិ វិញ្ញាណំ បច្ចុប្បន្នំ។

២៨. តត្ថ កតមំ វិញ្ញាណំ អជ្ឈត្តំ? យំ វិញ្ញាណំ តេសំ តេសំ សត្តានំ អជ្ឈត្តំ បច្ចត្តំ និយកំ បាដិបុគ្គលិកំ ឧបាទិន្នំ, ចក្ខុវិញ្ញាណំ សោតវិញ្ញាណំ ឃានវិញ្ញាណំ ជិវ្ហាវិញ្ញាណំ កាយវិញ្ញាណំ មនោវិញ្ញាណំ – ឥទំ វុច្ចតិ វិញ្ញាណំ អជ្ឈត្តំ។

តត្ថ កតមំ វិញ្ញាណំ ពហិទ្ធា? យំ វិញ្ញាណំ តេសំ តេសំ បរសត្តានំ បរបុគ្គលានំ អជ្ឈត្តំ បច្ចត្តំ និយកំ បាដិបុគ្គលិកំ ឧបាទិន្នំ, ចក្ខុវិញ្ញាណំ សោតវិញ្ញាណំ ឃានវិញ្ញាណំ ជិវ្ហាវិញ្ញាណំ កាយវិញ្ញាណំ មនោវិញ្ញាណំ – ឥទំ វុច្ចតិ វិញ្ញាណំ ពហិទ្ធា។

២៩. តត្ថ កតមំ វិញ្ញាណំ ឱឡារិកំ សុខុមំ? អកុសលំ វិញ្ញាណំ ឱឡារិកំ, កុសលាព្យាកតា វិញ្ញាណា សុខុមា។ កុសលាកុសលា វិញ្ញាណា ឱឡារិកា , អព្យាកតំ វិញ្ញាណំ សុខុមំ។ ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តំ វិញ្ញាណំ ឱឡារិកំ, សុខាយ ច អទុក្ខមសុខាយ ច វេទនាហិ សម្បយុត្តា វិញ្ញាណា សុខុមា។ សុខទុក្ខាហិ វេទនាហិ សម្បយុត្តា វិញ្ញាណា ឱឡារិកា, អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តំ វិញ្ញាណំ សុខុមំ។ អសមាបន្នស្ស វិញ្ញាណំ ឱឡារិកំ, សមាបន្នស្ស វិញ្ញាណំ សុខុមំ។ សាសវំ វិញ្ញាណំ ឱឡារិកំ, អនាសវំ វិញ្ញាណំ សុខុមំ។ តំ តំ វា បន វិញ្ញាណំ ឧបាទាយុបាទាយ វិញ្ញាណំ ឱឡារិកំ សុខុមំ ទដ្ឋព្ពំ។

៣០. តត្ថ កតមំ វិញ្ញាណំ ហីនំ បណីតំ? អកុសលំ វិញ្ញាណំ ហីនំ, កុសលាព្យាកតា វិញ្ញាណា បណីតា ។ កុសលាកុសលា វិញ្ញាណា ហីនា, អព្យាកតំ វិញ្ញាណំ បណីតំ។ ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តំ វិញ្ញាណំ ហីនំ, សុខាយ ច អទុក្ខមសុខាយ ច វេទនាហិ សម្បយុត្តា វិញ្ញាណា បណីតា។ សុខទុក្ខាហិ វេទនាហិ សម្បយុត្តា វិញ្ញាណា ហីនា, អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តំ វិញ្ញាណំ បណីតំ។ អសមាបន្នស្ស វិញ្ញាណំ ហីនំ, សមាបន្នស្ស វិញ្ញាណំ បណីតំ។ សាសវំ វិញ្ញាណំ ហីនំ, អនាសវំ វិញ្ញាណំ បណីតំ។ តំ តំ វា បន វិញ្ញាណំ ឧបាទាយុបាទាយ វិញ្ញាណំ ហីនំ បណីតំ ទដ្ឋព្ពំ។

៣១. តត្ថ កតមំ វិញ្ញាណំ ទូរេ? អកុសលំ វិញ្ញាណំ កុសលាព្យាកតេហិ វិញ្ញាណេហិ ទូរេ; កុសលាព្យាកតា វិញ្ញាណា អកុសលា វិញ្ញាណា ទូរេ; កុសលំ វិញ្ញាណំ អកុសលាព្យាកតេហិ វិញ្ញាណេហិ ទូរេ; អកុសលាព្យាកតា វិញ្ញាណា កុសលា វិញ្ញាណា ទូរេ; អព្យាកតំ វិញ្ញាណំ កុសលាកុសលេហិ វិញ្ញាណេហិ ទូរេ; កុសលាកុសលា វិញ្ញាណា អព្យាកតា វិញ្ញាណា ទូរេ។ ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តំ វិញ្ញាណំ សុខាយ ច អទុក្ខមសុខាយ ច វេទនាហិ សម្បយុត្តេហិ វិញ្ញាណេហិ ទូរេ; សុខាយ ច អទុក្ខមសុខាយ ច វេទនាហិ សម្បយុត្តា វិញ្ញាណា ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា វិញ្ញាណា ទូរេ; សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តំ វិញ្ញាណំ ទុក្ខាយ ច អទុក្ខមសុខាយ ច វេទនាហិ សម្បយុត្តេហិ វិញ្ញាណេហិ ទូរេ; ទុក្ខាយ ច អទុក្ខមសុខាយ ច វេទនាហិ សម្បយុត្តា វិញ្ញាណា សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា វិញ្ញាណា ទូរេ; អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តំ វិញ្ញាណំ សុខទុក្ខាហិ វេទនាហិ សម្បយុត្តេហិ វិញ្ញាណេហិ ទូរេ; សុខទុក្ខាហិ វេទនាហិ សម្បយុត្តា វិញ្ញាណា អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា វិញ្ញាណា ទូរេ។ អសមាបន្នស្ស វិញ្ញាណំ សមាបន្នស្ស វិញ្ញាណា ទូរេ; សមាបន្នស្ស វិញ្ញាណំ អសមាបន្នស្ស វិញ្ញាណា ទូរេ។ សាសវំ វិញ្ញាណំ អនាសវា វិញ្ញាណា ទូរេ; អនាសវំ វិញ្ញាណំ សាសវា វិញ្ញាណា ទូរេ – ឥទំ វុច្ចតិ វិញ្ញាណំ ទូរេ។

តត្ថ កតមំ វិញ្ញាណំ សន្តិកេ? អកុសលំ វិញ្ញាណំ អកុសលស្ស វិញ្ញាណស្ស សន្តិកេ; កុសលំ វិញ្ញាណំ កុសលស្ស វិញ្ញាណស្ស សន្តិកេ; អព្យាកតំ វិញ្ញាណំ អព្យាកតស្ស វិញ្ញាណស្ស សន្តិកេ។ ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តំ វិញ្ញាណំ ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តស្ស វិញ្ញាណស្ស សន្តិកេ; សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តំ វិញ្ញាណំ សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តស្ស វិញ្ញាណស្ស សន្តិកេ; អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តំ វិញ្ញាណំ អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តស្ស វិញ្ញាណស្ស សន្តិកេ។ អសមាបន្នស្ស វិញ្ញាណំ អសមាបន្នស្ស វិញ្ញាណស្ស សន្តិកេ; សមាបន្នស្ស វិញ្ញាណំ សមាបន្នស្ស វិញ្ញាណស្ស សន្តិកេ។ សាសវំ វិញ្ញាណំ សាសវស្ស វិញ្ញាណស្ស សន្តិកេ; អនាសវំ វិញ្ញាណំ អនាសវស្ស វិញ្ញាណស្ស សន្តិកេ – ឥទំ វុច្ចតិ វិញ្ញាណំ សន្តិកេ។ តំ តំ វា បន វិញ្ញាណំ ឧបាទាយុបាទាយ វិញ្ញាណំ ទូរេ សន្តិកេ ទដ្ឋព្ពំ។

សុត្តន្តភាជនីយំ។

២. អភិធម្មភាជនីយំ

៣២. បញ្ចក្ខន្ធា – រូបក្ខន្ធោ, វេទនាក្ខន្ធោ, សញ្ញាក្ខន្ធោ, សង្ខារក្ខន្ធោ, វិញ្ញាណក្ខន្ធោ។

១. រូបក្ខន្ធោ

៣៣. តត្ថ កតមោ រូបក្ខន្ធោ? ឯកវិធេន រូបក្ខន្ធោ – សព្ពំ រូបំ ន ហេតុ, អហេតុកំ, ហេតុវិប្បយុត្តំ, សប្បច្ចយំ, សង្ខតំ, រូបំ, លោកិយំ, សាសវំ, សំយោជនិយំ, គន្ថនិយំ, ឱឃនិយំ, យោគនិយំ, នីវរណិយំ, បរាមដ្ឋំ, ឧបាទានិយំ, សំកិលេសិកំ, អព្យាកតំ, អនារម្មណំ, អចេតសិកំ, ចិត្តវិប្បយុត្តំ, នេវវិបាកនវិបាកធម្មធម្មំ, អសំកិលិដ្ឋសំកិលេសិកំ, ន សវិតក្កសវិចារំ, ន អវិតក្កវិចារមត្តំ, អវិតក្កអវិចារំ, ន បីតិសហគតំ, ន សុខសហគតំ, ន ឧបេក្ខាសហគតំ, នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតព្ពំ, នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតព្ពហេតុកំ, នេវាចយគាមិនាបចយគាមី, នេវសេក្ខនាសេក្ខំ, បរិត្តំ, កាមាវចរំ, ន រូបាវចរំ, ន អរូបាវចរំ, បរិយាបន្នំ, នោ អបរិយាបន្នំ, អនិយតំ, អនិយ្យានិកំ, ឧប្បន្នំ, ឆហិ វិញ្ញាណេហិ វិញ្ញេយ្យំ, អនិច្ចំ, ជរាភិភូតំ។ ឯវំ ឯកវិធេន រូបក្ខន្ធោ។

ទុវិធេន រូបក្ខន្ធោ – អត្ថិ រូបំ ឧបាទា, អត្ថិ រូបំ នោ ឧបាទា [នុបាទា (សី. ក.)]។ អត្ថិ រូបំ ឧបាទិន្នំ, អត្ថិ រូបំ អនុបាទិន្នំ។ អត្ថិ រូបំ ឧបាទិន្នុបាទានិយំ, អត្ថិ រូបំ អនុបាទិន្នុបាទានិយំ។ អត្ថិ រូបំ សនិទស្សនំ, អត្ថិ រូបំ អនិទស្សនំ។ អត្ថិ រូបំ សប្បដិឃំ, អត្ថិ រូបំ អប្បដិឃំ។ អត្ថិ រូបំ ឥន្ទ្រិយំ, អត្ថិ រូបំ ន ឥន្ទ្រិយំ។ អត្ថិ រូបំ មហាភូតំ, អត្ថិ រូបំ ន មហាភូតំ។ អត្ថិ រូបំ វិញ្ញត្តិ, អត្ថិ រូបំ ន វិញ្ញត្តិ។ អត្ថិ រូបំ ចិត្តសមុដ្ឋានំ, អត្ថិ រូបំ ន ចិត្តសមុដ្ឋានំ។ អត្ថិ រូបំ ចិត្តសហភុ, អត្ថិ រូបំ ន ចិត្តសហភុ។ អត្ថិ រូបំ ចិត្តានុបរិវត្តិ, អត្ថិ រូបំ ន ចិត្តានុបរិវត្តិ។ អត្ថិ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ, អត្ថិ រូបំ ពាហិរំ។ អត្ថិ រូបំ ឱឡារិកំ, អត្ថិ រូបំ សុខុមំ។ អត្ថិ រូបំ ទូរេ, អត្ថិ រូបំ សន្តិកេ...បេ.... អត្ថិ រូបំ កពឡីការោ អាហារោ, អត្ថិ រូបំ ន កពឡីការោ អាហារោ។ ឯវំ ទុវិធេន រូបក្ខន្ធោ។

(យថា រូបកណ្ឌេ វិភត្តំ, តថា ឥធ វិភជិតព្ពំ។)

តិវិធេន រូបក្ខន្ធោ – យំ តំ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ តំ ឧបាទា, យំ តំ រូបំ ពាហិរំ តំ អត្ថិ ឧបាទា, អត្ថិ នោ ឧបាទា។ យំ តំ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ តំ ឧបាទិន្នំ, យំ តំ រូបំ ពាហិរំ តំ អត្ថិ ឧបាទិន្នំ, អត្ថិ អនុបាទិន្នំ។ យំ តំ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ តំ ឧបាទិន្នុបាទានិយំ, យំ តំ រូបំ ពាហិរំ តំ អត្ថិ ឧបាទិន្នុបាទានិយំ, អត្ថិ អនុបាទិន្នុបាទានិយំ...បេ.... យំ តំ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ តំ ន កពឡីការោ អាហារោ, យំ តំ រូបំ ពាហិរំ តំ អត្ថិ កពឡីការោ អាហារោ, អត្ថិ ន កពឡីការោ អាហារោ។ ឯវំ តិវិធេន រូបក្ខន្ធោ។

ចតុព្ពិធេន រូបក្ខន្ធោ – យំ តំ រូបំ ឧបាទា តំ អត្ថិ ឧបាទិន្នំ, អត្ថិ អនុបាទិន្នំ; យំ តំ រូបំ នោ ឧបាទា តំ អត្ថិ ឧបាទិន្នំ, អត្ថិ អនុបាទិន្នំ។ យំ តំ រូបំ ឧបាទា តំ អត្ថិ ឧបាទិន្នុបាទានិយំ, អត្ថិ អនុបាទិន្នុបាទានិយំ; យំ តំ រូបំ នោ ឧបាទា តំ អត្ថិ ឧបាទិន្នុបាទានិយំ, អត្ថិ អនុបាទិន្នុបាទានិយំ។ យំ តំ រូបំ ឧបាទា តំ អត្ថិ សប្បដិឃំ, អត្ថិ អប្បដិឃំ; យំ តំ រូបំ នោ ឧបាទា តំ អត្ថិ សប្បដិឃំ, អត្ថិ អប្បដិឃំ ។ យំ តំ រូបំ ឧបាទា តំ អត្ថិ ឱឡារិកំ, អត្ថិ សុខុមំ; យំ តំ រូបំ នោ ឧបាទា តំ អត្ថិ ឱឡារិកំ, អត្ថិ សុខុមំ។ យំ តំ រូបំ ឧបាទា តំ អត្ថិ ទូរេ, អត្ថិ សន្តិកេ; យំ តំ រូបំ នោ ឧបាទា តំ អត្ថិ ទូរេ, អត្ថិ សន្តិកេ...បេ.... ទិដ្ឋំ, សុតំ, មុតំ, វិញ្ញាតំ រូបំ។ ឯវំ ចតុព្ពិធេន រូបក្ខន្ធោ។

បញ្ចវិធេន រូបក្ខន្ធោ – បថវីធាតុ, អាបោធាតុ, តេជោធាតុ, វាយោធាតុ, យញ្ច រូបំ ឧបាទា។ ឯវំ បញ្ចវិធេន រូបក្ខន្ធោ។

ឆព្ពិធេន រូបក្ខន្ធោ – ចក្ខុវិញ្ញេយ្យំ រូបំ, សោតវិញ្ញេយ្យំ រូបំ, ឃានវិញ្ញេយ្យំ រូបំ, ជិវ្ហាវិញ្ញេយ្យំ រូបំ, កាយវិញ្ញេយ្យំ រូបំ, មនោវិញ្ញេយ្យំ រូបំ។ ឯវំ ឆព្ពិធេន រូបក្ខន្ធោ។

សត្តវិធេន រូបក្ខន្ធោ – ចក្ខុវិញ្ញេយ្យំ រូបំ, សោតវិញ្ញេយ្យំ រូបំ, ឃានវិញ្ញេយ្យំ រូបំ, ជិវ្ហាវិញ្ញេយ្យំ រូបំ, កាយវិញ្ញេយ្យំ រូបំ, មនោធាតុវិញ្ញេយ្យំ រូបំ, មនោវិញ្ញាណធាតុវិញ្ញេយ្យំ រូបំ។ ឯវំ សត្តវិធេន រូបក្ខន្ធោ ។

អដ្ឋវិធេន រូបក្ខន្ធោ – ចក្ខុវិញ្ញេយ្យំ រូបំ, សោតវិញ្ញេយ្យំ រូបំ, ឃានវិញ្ញេយ្យំ រូបំ, ជិវ្ហាវិញ្ញេយ្យំ រូបំ, កាយវិញ្ញេយ្យំ រូបំ អត្ថិ សុខសម្ផស្សំ, អត្ថិ ទុក្ខសម្ផស្សំ, មនោធាតុវិញ្ញេយ្យំ រូបំ, មនោវិញ្ញាណធាតុវិញ្ញេយ្យំ រូបំ។ ឯវំ អដ្ឋវិធេន រូបក្ខន្ធោ។

នវវិធេន រូបក្ខន្ធោ – ចក្ខុន្ទ្រិយំ, សោតិន្ទ្រិយំ, ឃានិន្ទ្រិយំ, ជិវ្ហិន្ទ្រិយំ, កាយិន្ទ្រិយំ, ឥត្ថិន្ទ្រិយំ, បុរិសិន្ទ្រិយំ, ជីវិតិន្ទ្រិយំ, យញ្ច រូបំ ន ឥន្ទ្រិយំ។ ឯវំ នវវិធេន រូបក្ខន្ធោ។

ទសវិធេន រូបក្ខន្ធោ – ចក្ខុន្ទ្រិយំ, សោតិន្ទ្រិយំ, ឃានិន្ទ្រិយំ, ជិវ្ហិន្ទ្រិយំ, កាយិន្ទ្រិយំ, ឥត្ថិន្ទ្រិយំ, បុរិសិន្ទ្រិយំ, ជីវិតិន្ទ្រិយំ, ន ឥន្ទ្រិយំ រូបំ អត្ថិ សប្បដិឃំ, អត្ថិ អប្បដិឃំ។ ឯវំ ទសវិធេន រូបក្ខន្ធោ។

ឯកាទសវិធេន រូបក្ខន្ធោ – ចក្ខាយតនំ, សោតាយតនំ, ឃានាយតនំ, ជិវ្ហាយតនំ, កាយាយតនំ, រូបាយតនំ, សទ្ទាយតនំ, គន្ធាយតនំ, រសាយតនំ, ផោដ្ឋព្ពាយតនំ, យញ្ច រូបំ អនិទស្សនអប្បដិឃំ ធម្មាយតនបរិយាបន្នំ។ ឯវំ ឯកាទសវិធេន រូបក្ខន្ធោ។

អយំ វុច្ចតិ រូបក្ខន្ធោ។

២. វេទនាក្ខន្ធោ

៣៤. តត្ថ កតមោ វេទនាក្ខន្ធោ? ឯកវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ – ផស្សសម្បយុត្តោ។

ទុវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ – អត្ថិ សហេតុកោ, អត្ថិ អហេតុកោ។

តិវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ – អត្ថិ កុសលោ, អត្ថិ អកុសលោ, អត្ថិ អព្យាកតោ។

ចតុព្ពិធេន វេទនាក្ខន្ធោ – អត្ថិ កាមាវចរោ, អត្ថិ រូបាវចរោ, អត្ថិ អរូបាវចរោ, អត្ថិ អបរិយាបន្នោ។

បញ្ចវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ – អត្ថិ សុខិន្ទ្រិយំ, អត្ថិ ទុក្ខិន្ទ្រិយំ, អត្ថិ សោមនស្សិន្ទ្រិយំ, អត្ថិ ទោមនស្សិន្ទ្រិយំ, អត្ថិ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយំ។ ឯវំ បញ្ចវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ។

ឆព្ពិធេន វេទនាក្ខន្ធោ – ចក្ខុសម្ផស្សជា វេទនា, សោតសម្ផស្សជា វេទនា, ឃានសម្ផស្សជា វេទនា, ជិវ្ហាសម្ផស្សជា វេទនា, កាយសម្ផស្សជា វេទនា, មនោសម្ផស្សជា វេទនា។ ឯវំ ឆព្ពិធេន វេទនាក្ខន្ធោ។

សត្តវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ – ចក្ខុសម្ផស្សជា វេទនា, សោតសម្ផស្សជា វេទនា, ឃានសម្ផស្សជា វេទនា, ជិវ្ហាសម្ផស្សជា វេទនា, កាយសម្ផស្សជា វេទនា, មនោធាតុសម្ផស្សជា វេទនា, មនោវិញ្ញាណធាតុសម្ផស្សជា វេទនា។ ឯវំ សត្តវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ។

អដ្ឋវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ – ចក្ខុសម្ផស្សជា វេទនា, សោតសម្ផស្សជា វេទនា, ឃានសម្ផស្សជា វេទនា, ជិវ្ហាសម្ផស្សជា វេទនា, កាយសម្ផស្សជា វេទនា អត្ថិ សុខា, អត្ថិ ទុក្ខា, មនោធាតុសម្ផស្សជា វេទនា, មនោវិញ្ញាណធាតុសម្ផស្សជា វេទនា។ ឯវំ អដ្ឋវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ។

នវវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ – ចក្ខុសម្ផស្សជា វេទនា, សោតសម្ផស្សជា វេទនា, ឃានសម្ផស្សជា វេទនា, ជិវ្ហាសម្ផស្សជា វេទនា, កាយសម្ផស្សជា វេទនា, មនោធាតុសម្ផស្សជា វេទនា, មនោវិញ្ញាណធាតុសម្ផស្សជា វេទនា អត្ថិ កុសលា, អត្ថិ អកុសលា, អត្ថិ អព្យាកតា។ ឯវំ នវវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ។

ទសវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ – ចក្ខុសម្ផស្សជា វេទនា, សោតសម្ផស្សជា វេទនា, ឃានសម្ផស្សជា វេទនា, ជិវ្ហាសម្ផស្សជា វេទនា, កាយសម្ផស្សជា វេទនា អត្ថិ សុខា, អត្ថិ ទុក្ខា, មនោធាតុសម្ផស្សជា វេទនា, មនោវិញ្ញាណធាតុសម្ផស្សជា វេទនា អត្ថិ កុសលា, អត្ថិ អកុសលា, អត្ថិ អព្យាកតា។ ឯវំ ទសវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ។

៣៥. ឯកវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ – ផស្សសម្បយុត្តោ។

ទុវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ – អត្ថិ សហេតុកោ, អត្ថិ អហេតុកោ។

តិវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ – អត្ថិ វិបាកោ, អត្ថិ វិបាកធម្មធម្មោ, អត្ថិ នេវវិបាកនវិបាកធម្មធម្មោ។ អត្ថិ ឧបាទិន្នុបាទានិយោ, អត្ថិ អនុបាទិន្នុបាទានិយោ, អត្ថិ អនុបាទិន្នអនុបាទានិយោ។ អត្ថិ សំកិលិដ្ឋសំកិលេសិកោ, អត្ថិ អសំកិលិដ្ឋសំកិលេសិកោ, អត្ថិ អសំកិលិដ្ឋអសំកិលេសិកោ។ អត្ថិ សវិតក្កសវិចារោ, អត្ថិ អ

វិតក្កវិចារមត្តោ, អត្ថិ អវិតក្កអវិចារោ។ អត្ថិ ទស្សនេន បហាតព្ពោ, អត្ថិ ភាវនាយ បហាតព្ពោ, អត្ថិ នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតព្ពោ។ អត្ថិ ទស្សនេន បហាតព្ពហេតុកោ, អត្ថិ ភាវនាយ បហាតព្ពហេតុកោ, អត្ថិ នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតព្ពហេតុកោ។ អត្ថិ អាចយគាមី, អត្ថិ អបចយគាមី, អត្ថិ នេវាចយគាមិនាបចយគាមី។ អត្ថិ សេក្ខោ, អត្ថិ អសេក្ខោ, អត្ថិ នេវសេក្ខនាសេក្ខោ។ អត្ថិ បរិត្តោ, អត្ថិ មហគ្គតោ, អត្ថិ អប្បមាណោ។ អត្ថិ បរិត្តារម្មណោ, អត្ថិ មហគ្គតារម្មណោ, អត្ថិ អប្បមាណារម្មណោ។ អត្ថិ ហីនោ, អត្ថិ មជ្ឈិមោ, អត្ថិ បណីតោ។ អត្ថិ មិច្ឆត្តនិយតោ, អត្ថិ សម្មត្តនិយតោ, អត្ថិ អនិយតោ។ អត្ថិ មគ្គារម្មណោ, អត្ថិ មគ្គហេតុកោ, អត្ថិ មគ្គាធិបតិ។ អត្ថិ ឧប្បន្នោ, អត្ថិ អនុប្បន្នោ, អត្ថិ ឧប្បាទី។ អត្ថិ អតីតោ, អត្ថិ អនាគតោ, អត្ថិ បច្ចុប្បន្នោ។ អត្ថិ អតីតារម្មណោ, អត្ថិ អនាគតារម្មណោ, អត្ថិ បច្ចុប្បន្នារម្មណោ។ អត្ថិ អជ្ឈត្តោ, អត្ថិ ពហិទ្ធោ, អត្ថិ អជ្ឈត្តពហិទ្ធោ។ អត្ថិ អជ្ឈត្តារម្មណោ, អត្ថិ ពហិទ្ធារម្មណោ, អត្ថិ អជ្ឈត្តពហិទ្ធារម្មណោ...បេ....។ ឯវំ ទសវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ។

៣៦. ឯកវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ – ផស្សសម្បយុត្តោ។

ទុវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ – អត្ថិ ហេតុសម្បយុត្តោ, អត្ថិ ហេតុវិប្បយុត្តោ...បេ.... អត្ថិ ន ហេតុសហេតុកោ, អត្ថិ ន ហេតុអហេតុកោ។ អត្ថិ លោកិយោ, អត្ថិ លោកុត្តរោ។ អត្ថិ កេនចិ វិញ្ញេយ្យោ, អត្ថិ កេនចិ ន វិញ្ញេយ្យោ។ អត្ថិ សាសវោ, អត្ថិ អនាសវោ។ អត្ថិ អាសវសម្បយុត្តោ, អត្ថិ អាសវវិប្បយុត្តោ។ អត្ថិ អាសវវិប្បយុត្តសាសវោ, អត្ថិ អាសវវិប្បយុត្តអនាសវោ។ អត្ថិ សំយោជនិយោ, អត្ថិ អសំយោជនិយោ។ អត្ថិ សំយោជនសម្បយុត្តោ, អត្ថិ សំយោជនវិប្បយុត្តោ។ អត្ថិ សំយោជនវិប្បយុត្តសំយោជនិយោ, អត្ថិ សំយោជនវិប្បយុត្តអសំយោជនិយោ។ អត្ថិ គន្ថនិយោ, អត្ថិ អគន្ថនិយោ។ អត្ថិ គន្ថសម្បយុត្តោ, អត្ថិ គន្ថវិប្បយុត្តោ ។ អត្ថិ គន្ថវិប្បយុត្តគន្ថនិយោ, អត្ថិ គន្ថវិប្បយុត្តអគន្ថនិយោ។ អត្ថិ ឱឃនិយោ, អត្ថិ អនោឃនិយោ។ អត្ថិ ឱឃសម្បយុត្តោ, អត្ថិ ឱឃវិប្បយុត្តោ។ អត្ថិ ឱឃវិប្បយុត្តឱឃនិយោ, អត្ថិ ឱឃវិប្បយុត្តអនោឃនិយោ។ អត្ថិ យោគនិយោ, អត្ថិ អយោគនិយោ។ អត្ថិ យោគសម្បយុត្តោ, អត្ថិ យោគវិប្បយុត្តោ។ អត្ថិ យោគវិប្បយុត្តយោគនិយោ, អត្ថិ យោគវិប្បយុត្តអយោគនិយោ។ អត្ថិ នីវរណិយោ, អត្ថិ អនីវរណិយោ។ អត្ថិ នីវរណសម្បយុត្តោ, អត្ថិ នីវរណវិប្បយុត្តោ។ អត្ថិ នីវរណវិប្បយុត្តនីវរណិយោ, អត្ថិ នីវរណវិប្បយុត្តអនីវរណិយោ។ អត្ថិ បរាមដ្ឋោ, អត្ថិ អបរាមដ្ឋោ។ អត្ថិ បរាមាសសម្បយុត្តោ, អត្ថិ បរាមាសវិប្បយុត្តោ ។ អត្ថិ បរាមាសវិប្បយុត្តបរាមដ្ឋោ, អត្ថិ បរាមាសវិប្បយុត្តអបរាមដ្ឋោ។ អត្ថិ ឧបាទិន្នោ, អត្ថិ អនុបាទិន្នោ។ អត្ថិ ឧបាទានិយោ, អត្ថិ អនុបាទានិយោ។ អត្ថិ ឧបាទានសម្បយុត្តោ, អត្ថិ ឧបាទានវិប្បយុត្តោ។ អត្ថិ ឧបាទានវិប្បយុត្តឧបាទានិយោ, អត្ថិ ឧបាទានវិប្បយុត្តអនុបាទានិយោ។ អត្ថិ សំកិលេសិកោ, អត្ថិ អសំកិលេសិកោ។ អត្ថិ សំកិលិដ្ឋោ, អត្ថិ អសំកិលិដ្ឋោ។ អត្ថិ កិលេសសម្បយុត្តោ, អត្ថិ កិលេសវិប្បយុត្តោ។ អត្ថិ កិលេសវិប្បយុត្តសំកិលេសិកោ, អត្ថិ កិលេសវិប្បយុត្តអសំកិលេសិកោ។ អត្ថិ ទស្សនេន បហាតព្ពោ, អត្ថិ ន ទស្សនេន បហាតព្ពោ។ អត្ថិ ភាវនាយ បហាតព្ពោ, អត្ថិ ន ភាវនាយ បហាតព្ពោ។ អត្ថិ ទស្សនេន បហាតព្ពហេតុកោ, អត្ថិ ន ទស្សនេន បហាតព្ពហេតុកោ។ អត្ថិ ភាវនាយ បហាតព្ពហេតុកោ, អត្ថិ ន ភាវនាយ បហាតព្ពហេតុកោ។ អត្ថិ សវិតក្កោ, អត្ថិ អវិតក្កោ។ អត្ថិ សវិចារោ, អត្ថិ អវិចារោ។ អត្ថិ សប្បីតិកោ, អត្ថិ អប្បីតិកោ។ អត្ថិ បីតិសហគតោ, អត្ថិ ន បីតិសហគតោ។ អត្ថិ កាមាវចរោ, អត្ថិ ន កាមាវចរោ។ អត្ថិ រូបាវចរោ, អត្ថិ ន រូបាវចរោ។ អត្ថិ អរូបាវចរោ, អត្ថិ ន អរូបាវចរោ។ អត្ថិ បរិយាបន្នោ, អត្ថិ អបរិយាបន្នោ។ អត្ថិ និយ្យានិកោ, អត្ថិ អនិយ្យានិកោ។ អត្ថិ និយតោ, អត្ថិ អនិយតោ។ អត្ថិ សឧត្តរោ, អត្ថិ អនុត្តរោ។ អត្ថិ សរណោ, អត្ថិ អរណោ។

តិវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ – អត្ថិ កុសលោ, អត្ថិ អកុសលោ, អត្ថិ អព្យាកតោ...បេ....។ ឯវំ ទសវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ។

៣៧. ឯកវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ – ផស្សសម្បយុត្តោ។

ទុវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ – អត្ថិ សរណោ, អត្ថិ អរណោ។

តិវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ – អត្ថិ វិបាកោ, អត្ថិ វិបាកធម្មធម្មោ, អត្ថិ នេវវិបាកនវិបាកធម្មធម្មោ។ អត្ថិ ឧបាទិន្នុបាទានិយោ...បេ.... អត្ថិ អជ្ឈត្តារម្មណោ , អត្ថិ ពហិទ្ធារម្មណោ, អត្ថិ អជ្ឈត្តពហិទ្ធារម្មណោ...បេ....។ ឯវំ ទសវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ។

ទុកមូលកំ។

៣៨. ឯកវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ – ផស្សសម្បយុត្តោ។

ទុវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ – អត្ថិ សហេតុកោ, អត្ថិ អហេតុកោ។

តិវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ – អត្ថិ កុសលោ, អត្ថិ អកុសលោ, អត្ថិ អព្យាកតោ…បេ….។ ឯវំ ទសវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ។

៣៩. ឯកវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ – ផស្សសម្បយុត្តោ។

ទុវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ – អត្ថិ ហេតុសម្បយុត្តោ, អត្ថិ ហេតុវិប្បយុត្តោ។

តិវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ – អត្ថិ កុសលោ, អត្ថិ អកុសលោ, អត្ថិ អព្យាកតោ…បេ….។ ឯវំ ទសវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ។

៤០. ឯកវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ – ផស្សសម្បយុត្តោ។

ទុវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ – អត្ថិ ន ហេតុសហេតុកោ, អត្ថិ ន ហេតុអហេតុកោ។ អត្ថិ លោកិយោ, អត្ថិ លោកុត្តរោ។ អត្ថិ កេនចិ វិញ្ញេយ្យោ, អត្ថិ កេនចិ ន វិញ្ញេយ្យោ។ អត្ថិ សាសវោ, អត្ថិ អនាសវោ។ អត្ថិ អាសវសម្បយុត្តោ, អត្ថិ អាសវវិប្បយុត្តោ។ អត្ថិ អាសវវិប្បយុត្តសាសវោ, អត្ថិ អាសវវិប្បយុត្តអនាសវោ…បេ…. អត្ថិ សរណោ, អត្ថិ អរណោ។

តិវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ – អត្ថិ កុសលោ, អត្ថិ អកុសលោ, អត្ថិ អព្យាកតោ…បេ….។ ឯវំ ទសវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ។

៤១. ឯកវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ – ផស្សសម្បយុត្តោ។

ទុវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ – អត្ថិ សហេតុកោ, អត្ថិ អហេតុកោ។

តិវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ – អត្ថិ វិបាកោ, អត្ថិ វិបាកធម្មធម្មោ, អត្ថិ នេវវិបាកនវិបាកធម្មធម្មោ។ អត្ថិ ឧបាទិន្នុបាទានិយោ, អត្ថិ អនុបាទិន្នុបាទានិយោ , អត្ថិ អនុបាទិន្នអនុបាទានិយោ។ អត្ថិ សំកិលិដ្ឋសំកិលេសិកោ, អត្ថិ អសំកិលិដ្ឋសំកិលេសិកោ, អត្ថិ អសំកិលិដ្ឋអសំកិលេសិកោ។ អត្ថិ សវិតក្កសវិចារោ, អត្ថិ អវិតក្កវិចារមត្តោ, អត្ថិ អវិតក្កអវិចារោ។ អត្ថិ ទស្សនេន បហាតព្ពោ, អត្ថិ ភាវនាយ បហាតព្ពោ, អត្ថិ នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតព្ពោ។ អត្ថិ ទស្សនេន បហាតព្ពហេតុកោ, អត្ថិ ភាវនាយ បហាតព្ពហេតុកោ, អត្ថិ នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតព្ពហេតុកោ។ អត្ថិ អាចយគាមី, អត្ថិ អបចយគាមី, អត្ថិ នេវាចយគាមិនាបចយគាមី។ អត្ថិ សេក្ខោ, អត្ថិ អសេក្ខោ, អត្ថិ នេវសេក្ខនាសេក្ខោ។ អត្ថិ បរិត្តោ, អត្ថិ មហគ្គតោ, អត្ថិ អប្បមាណោ។ អត្ថិ បរិត្តារម្មណោ, អត្ថិ មហគ្គតារម្មណោ, អត្ថិ អប្បមាណារម្មណោ។ អត្ថិ ហីនោ, អត្ថិ មជ្ឈិមោ, អត្ថិ បណីតោ។ អត្ថិ មិច្ឆត្តនិយតោ, អត្ថិ សម្មត្តនិយតោ, អត្ថិ អនិយតោ។ អត្ថិ មគ្គារម្មណោ, អត្ថិ មគ្គហេតុកោ, អត្ថិ មគ្គាធិបតិ។ អត្ថិ ឧប្បន្នោ, អត្ថិ អនុប្បន្នោ, អត្ថិ ឧប្បាទី។ អត្ថិ អតីតោ, អត្ថិ អនាគតោ, អត្ថិ បច្ចុប្បន្នោ។ អត្ថិ អតីតារម្មណោ, អត្ថិ អនាគតារម្មណោ, អត្ថិ បច្ចុប្បន្នារម្មណោ។ អត្ថិ អជ្ឈត្តោ, អត្ថិ ពហិទ្ធោ, អត្ថិ អជ្ឈត្តពហិទ្ធោ។ អត្ថិ អជ្ឈត្តារម្មណោ, អត្ថិ ពហិទ្ធារម្មណោ, អត្ថិ អជ្ឈត្តពហិទ្ធារម្មណោ…បេ….។ ឯវំ ទសវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ។

៤២. ឯកវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ – ផស្សសម្បយុត្តោ។

ទុវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ – អត្ថិ ហេតុសម្បយុត្តោ, អត្ថិ ហេតុវិប្បយុត្តោ។ អត្ថិ ន ហេតុសហេតុកោ, អត្ថិ ន ហេតុអហេតុកោ។ អត្ថិ លោកិយោ, អត្ថិ លោកុត្តរោ។ អត្ថិ កេនចិ វិញ្ញេយ្យោ , អត្ថិ កេនចិ ន វិញ្ញេយ្យោ។ អត្ថិ សាសវោ, អត្ថិ អនាសវោ។ អត្ថិ អាសវសម្បយុត្តោ, អត្ថិ អាសវវិប្បយុត្តោ។ អត្ថិ អាសវវិប្បយុត្តសាសវោ, អត្ថិ អាសវវិប្បយុត្តអនាសវោ។ អត្ថិ សំយោជនិយោ, អត្ថិ អសំយោជនិយោ…បេ…. អត្ថិ សរណោ , អត្ថិ អរណោ។

តិវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ – អត្ថិ អជ្ឈត្តារម្មណោ, អត្ថិ ពហិទ្ធារម្មណោ, អត្ថិ អជ្ឈត្តពហិទ្ធារម្មណោ…បេ….។ ឯវំ ទសវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ។

តិកមូលកំ។

៤៣. ឯកវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ – ផស្សសម្បយុត្តោ។

ទុវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ – អត្ថិ សហេតុកោ, អត្ថិ អហេតុកោ។

តិវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ – អត្ថិ កុសលោ, អត្ថិ អកុសលោ, អត្ថិ អព្យាកតោ...បេ....។ ឯវំ ទសវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ។

៤៤. ឯកវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ – ផស្សសម្បយុត្តោ។

ទុវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ – អត្ថិ ហេតុសម្បយុត្តោ, អត្ថិ ហេតុវិប្បយុត្តោ។

តិវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ – អត្ថិ វិបាកោ, អត្ថិ វិបាកធម្មធម្មោ, អត្ថិ នេវវិបាកនវិបាកធម្មធម្មោ...បេ....។ ឯវំ ទសវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ។

៤៥. ឯកវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ – ផស្សសម្បយុត្តោ។

ទុវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ – អត្ថិ ន ហេតុសហេតុកោ, អត្ថិ ន ហេតុអហេតុកោ។

តិវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ – អត្ថិ ឧបាទិន្នុបាទានិយោ, អត្ថិ អនុបាទិន្នុបាទានិយោ, អត្ថិ អនុបាទិន្នអនុបាទានិយោ...បេ....។ ឯវំ ទសវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ។

៤៦. ឯកវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ – ផស្សសម្បយុត្តោ។

ទុវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ – អត្ថិ លោកិយោ, អត្ថិ លោកុត្តរោ។

តិវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ – អត្ថិ សំកិលិដ្ឋសំកិលេសិកោ, អត្ថិ អសំកិលិដ្ឋសំកិលេសិកោ, អត្ថិ អសំកិលិដ្ឋអសំកិលេសិកោ...បេ....។ ឯវំ ទសវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ។

៤៧. ឯកវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ – ផស្សសម្បយុត្តោ។

ទុវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ – អត្ថិ កេនចិ វិញ្ញេយ្យោ , អត្ថិ កេនចិ ន វិញ្ញេយ្យោ។

តិវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ – អត្ថិ សវិតក្កសវិចារោ, អត្ថិ អវិតក្កវិចារមត្តោ, អត្ថិ អវិតក្កអវិចារោ...បេ....។ ឯវំ ទសវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ។

៤៨. ឯកវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ – ផស្សសម្បយុត្តោ។

ទុវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ – អត្ថិ សាសវោ, អត្ថិ អនាសវោ។

តិវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ – អត្ថិ ទស្សនេន បហាតព្ពោ, អត្ថិ ភាវនាយ បហាតព្ពោ, អត្ថិ នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតព្ពោ...បេ....។ ឯវំ ទសវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ។

៤៩. ឯកវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ – ផស្សសម្បយុត្តោ។

ទុវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ – អត្ថិ អាសវសម្បយុត្តោ, អត្ថិ អាសវវិប្បយុត្តោ។

តិវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ – អត្ថិ ទស្សនេន បហាតព្ពហេតុកោ, អត្ថិ ភាវនាយ បហាតព្ពហេតុកោ, អត្ថិ នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតព្ពហេតុកោ...បេ....។ ឯវំ ទសវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ។

៥០. ឯកវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ – ផស្សសម្បយុត្តោ។

ទុវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ – អត្ថិ អាសវវិប្បយុត្តសាសវោ, អត្ថិ អាសវវិប្បយុត្តអនាសវោ។

តិវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ – អត្ថិ អាចយគាមី, អត្ថិ អបចយគាមី, អត្ថិ នេវាចយគាមិនាបចយគាមី…បេ.…។ ឯវំ ទសវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ។

៥១. ឯកវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ – ផស្សសម្បយុត្តោ។

ទុវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ – អត្ថិ សំយោជនិយោ, អត្ថិ អសំយោជនិយោ។

តិវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ – អត្ថិ សេក្ខោ, អត្ថិ អសេក្ខោ, អត្ថិ នេវសេក្ខនាសេក្ខោ…បេ.…។ ឯវំ ទសវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ។

៥២. ឯកវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ – ផស្សសម្បយុត្តោ។

ទុវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ – អត្ថិ សំយោជនសម្បយុត្តោ, អត្ថិ សំយោជនវិប្បយុត្តោ ។

តិវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ – អត្ថិ បរិត្តោ, អត្ថិ មហគ្គតោ, អត្ថិ អប្បមាណោ…បេ.…។ ឯវំ ទសវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ។

៥៣. ឯកវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ – ផស្សសម្បយុត្តោ។

ទុវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ – អត្ថិ សំយោជនវិប្បយុត្តសំយោជនិយោ, អត្ថិ សំយោជនវិប្បយុត្តអសំយោជនិយោ។

តិវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ – អត្ថិ បរិត្តារម្មណោ, អត្ថិ មហគ្គតារម្មណោ, អត្ថិ អប្បមាណារម្មណោ…បេ.…។ ឯវំ ទសវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ។

៥៤. ឯកវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ – ផស្សសម្បយុត្តោ។

ទុវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ – អត្ថិ គន្ថនិយោ, អត្ថិ អគន្ថនិយោ។

តិវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ – អត្ថិ ហីនោ, អត្ថិ មជ្ឈិមោ, អត្ថិ បណីតោ…បេ.…។ ឯវំ ទសវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ។

៥៥. ឯកវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ – ផស្សសម្បយុត្តោ។

ទុវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ – អត្ថិ គន្ថសម្បយុត្តោ, អត្ថិ គន្ថវិប្បយុត្តោ។

តិវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ – អត្ថិ មិច្ឆត្តនិយតោ, អត្ថិ សម្មត្តនិយតោ, អត្ថិ អនិយតោ…បេ.…។ ឯវំ ទសវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ។

៥៦. ឯកវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ – ផស្សសម្បយុត្តោ។

ទុវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ – អត្ថិ គន្ថវិប្បយុត្តគន្ថនិយោ, អត្ថិ គន្ថវិប្បយុត្តអគន្ថនិយោ។

តិវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ – អត្ថិ មគ្គារម្មណោ, អត្ថិ មគ្គហេតុកោ, អត្ថិ មគ្គាធិបតិ…បេ.…។ ឯវំ ទសវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ។

៥៧. ឯកវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ – ផស្សសម្បយុត្តោ។

ទុវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ – អត្ថិ ឱឃនិយោ, អត្ថិ អនោឃនិយោ។

តិវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ – អត្ថិ ឧប្បន្នោ, អត្ថិ អនុប្បន្នោ, អត្ថិ ឧប្បាទី...បេ....។ ឯវំ ទសវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ។

៥៨. ឯកវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ – ផស្សសម្បយុត្តោ។

ទុវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ – អត្ថិ ឱយសម្បយុត្តោ, អត្ថិ ឱយវិប្បយុត្តោ។

តិវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ – អត្ថិ អតីតោ, អត្ថិ អនាគតោ, អត្ថិ បច្ចុប្បន្នោ...បេ....។ ឯវំ ទសវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ។

៥៩. ឯកវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ – ផស្សសម្បយុត្តោ។

ទុវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ – អត្ថិ ឱយវិប្បយុត្តឱយនិយោ, អត្ថិ ឱយវិប្បយុត្តអនោឃនិយោ។

តិវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ – អត្ថិ អតីតារម្មណោ, អត្ថិ អនាគតារម្មណោ, អត្ថិ បច្ចុប្បន្នារម្មណោ...បេ....។ ឯវំ ទសវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ។

៦០. ឯកវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ – ផស្សសម្បយុត្តោ។

ទុវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ – អត្ថិ យោគនិយោ, អត្ថិ អយោគនិយោ។

តិវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ – អត្ថិ អជ្ឈត្តោ, អត្ថិ ពហិទ្ធោ, អត្ថិ អជ្ឈត្តពហិទ្ធោ...បេ....។ ឯវំ ទសវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ។

៦១. ឯកវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ – ផស្សសម្បយុត្តោ។

ទុវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ – អត្ថិ យោគសម្បយុត្តោ, អត្ថិ យោគវិប្បយុត្តោ។

តិវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ – អត្ថិ អជ្ឈត្តារម្មណោ, អត្ថិ ពហិទ្ធារម្មណោ, អត្ថិ អជ្ឈត្តពហិទ្ធារម្មណោ...បេ....។ ឯវំ ទសវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ។

ឧភតោវឌ្ឍកំ។

សត្តវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ – អត្ថិ កុសលោ, អត្ថិ អកុសលោ, អត្ថិ អព្យាកតោ, អត្ថិ កាមាវចរោ, អត្ថិ រូបាវចរោ, អត្ថិ អរូបាវចរោ, អត្ថិ អបរិយាបន្នោ។ ឯវំ សត្តវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ។

អបរោបិ សត្តវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ – អត្ថិ វិបាកោ...បេ.... អត្ថិ អជ្ឈត្តារម្មណោ, អត្ថិ ពហិទ្ធារម្មណោ , អត្ថិ អជ្ឈត្តពហិទ្ធារម្មណោ, អត្ថិ កាមាវចរោ, អត្ថិ រូបាវចរោ, អត្ថិ អរូបាវចរោ, អត្ថិ អបរិយាបន្នោ។ ឯវំ សត្តវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ។

ចតុវីសតិវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ – ចក្ខុសម្ផស្សបច្ចយា វេទនាក្ខន្ធោ អត្ថិ កុសលោ, អត្ថិ អកុសលោ, អត្ថិ អព្យាកតោ; សោតសម្ផស្សបច្ចយា វេទនាក្ខន្ធោ...បេ.... ឃានសម្ផស្សបច្ចយា វេទនាក្ខន្ធោ...បេ.... ជិវ្ហាសម្ផស្សបច្ចយា វេទនាក្ខន្ធោ...បេ.... កាយសម្ផស្សបច្ចយា វេទនាក្ខន្ធោ...បេ.... មនោសម្ផស្សបច្ចយា វេទនាក្ខន្ធោ អត្ថិ កុសលោ, អត្ថិ អកុសលោ, អត្ថិ អព្យាកតោ; ចក្ខុសម្ផស្សជា វេទនា, សោតសម្ផស្សជា វេទនា, ឃានសម្ផស្សជា វេទនា, ជិវ្ហាសម្ផស្សជា វេទនា, កាយសម្ផស្សជា វេទនា, មនោសម្ផស្សជា វេទនា។ ឯវំ ចតុវីសតិវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ។

អបរោបិ ចតុវីសតិវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ – ចក្ខុសម្ផស្សបច្ចយា វេទនាក្ខន្ធោ អត្ថិ វិបាកោ...បេ.... អត្ថិ អជ្ឈត្តារម្មណោ, អត្ថិ ពហិទ្ធារម្មណោ, អត្ថិ អជ្ឈត្តពហិទ្ធារម្មណោ, ចក្ខុសម្ផស្សជា វេទនា...បេ.... មនោសម្ផស្សជា វេទនា; សោតសម្ផស្សបច្ចយា វេទនាក្ខន្ធោ...បេ.... ឃានសម្ផស្សបច្ចយា វេទនាក្ខន្ធោ...បេ.... ជិវ្ហាសម្ផស្សបច្ចយា វេទនាក្ខន្ធោ...បេ.... កាយសម្ផស្សបច្ចយា វេទនាក្ខន្ធោ...បេ.... មនោសម្ផស្សបច្ចយា

វេទនាក្ខន្ធោ អត្ថិ វិបាកោ...បេ.... អត្ថិ អជ្ឈត្តារម្មណោ, អត្ថិ ពហិទ្ធារម្មណោ, អត្ថិ អជ្ឈត្តពហិទ្ធារម្មណោ, ចក្ខុសម្ផស្សជា វេទនា...បេ.... មនោសម្ផស្សជា វេទនា។ ឯវំ ចតុវីសតិវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ។

តឹសវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ – ចក្ខុសម្ផស្សបច្ចយា វេទនាក្ខន្ធោ អត្ថិ កាមាវចរោ, អត្ថិ រូបាវចរោ, អត្ថិ អរូបាវចរោ, អត្ថិ អបរិយាបន្នោ; សោតសម្ផស្សបច្ចយា...បេ.... ឃានសម្ផស្សបច្ចយា...បេ.... ជិវ្ហាសម្ផស្សបច្ចយា...បេ.... កាយសម្ផស្សបច្ចយា...បេ.... មនោសម្ផស្សបច្ចយា វេទនាក្ខន្ធោ អត្ថិ កាមាវចរោ, អត្ថិ រូបាវចរោ, អត្ថិ អរូបាវចរោ, អត្ថិ អបរិយាបន្នោ; ចក្ខុសម្ផស្សជា វេទនា, សោតសម្ផស្សជា វេទនា, ឃានសម្ផស្សជា វេទនា, ជិវ្ហាសម្ផស្សជា វេទនា, កាយសម្ផស្សជា វេទនា, មនោសម្ផស្សជា វេទនា។ ឯវំ តឹសវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ។

ពហុវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ – ចក្ខុសម្ផស្សបច្ចយា វេទនាក្ខន្ធោ អត្ថិ កុសលោ, អត្ថិ អកុសលោ, អត្ថិ អព្យាកតោ, អត្ថិ កាមាវចរោ, អត្ថិ រូបាវចរោ, អត្ថិ អរូបាវចរោ, អត្ថិ អបរិយាបន្នោ; សោតសម្ផស្សបច្ចយា...បេ.... ឃានសម្ផស្សបច្ចយា...បេ.... ជិវ្ហាសម្ផស្សបច្ចយា...បេ.... កាយសម្ផស្សបច្ចយា...បេ.... មនោសម្ផស្សបច្ចយា វេទនាក្ខន្ធោ អត្ថិ កុសលោ , អត្ថិ អកុសលោ, អត្ថិ អព្យាកតោ, អត្ថិ កាមាវចរោ, អត្ថិ រូបាវចរោ, អត្ថិ អរូបាវចរោ, អត្ថិ អបរិយាបន្នោ; ចក្ខុសម្ផស្សជា វេទនា, សោតសម្ផស្សជា វេទនា, ឃានសម្ផស្សជា វេទនា, ជិវ្ហាសម្ផស្សជា វេទនា, កាយសម្ផស្សជា វេទនា, មនោសម្ផស្សជា វេទនា។ ឯវំ ពហុវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ។

អបរោបិ ពហុវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ – ចក្ខុសម្ផស្សបច្ចយា វេទនាក្ខន្ធោ អត្ថិ វិបាកោ...បេ.... អត្ថិ អជ្ឈត្តារម្មណោ, អត្ថិ ពហិទ្ធារម្មណោ, អត្ថិ អជ្ឈត្តពហិទ្ធារម្មណោ, អត្ថិ កាមាវចរោ, អត្ថិ រូបាវចរោ, អត្ថិ អរូបាវចរោ , អត្ថិ អបរិយាបន្នោ; សោតសម្ផស្សបច្ចយា វេទនាក្ខន្ធោ...បេ.... ឃានសម្ផស្សបច្ចយា វេទនាក្ខន្ធោ...បេ.... ជិវ្ហាសម្ផស្សបច្ចយា វេទនាក្ខន្ធោ...បេ.... កាយសម្ផស្សបច្ចយា វេទនាក្ខន្ធោ...បេ.... មនោសម្ផស្សបច្ចយា វេទនាក្ខន្ធោ អត្ថិ វិបាកោ...បេ.... អត្ថិ អជ្ឈត្តារម្មណោ , អត្ថិ ពហិទ្ធារម្មណោ, អត្ថិ អជ្ឈត្តពហិទ្ធារម្មណោ, អត្ថិ កាមាវចរោ, អត្ថិ រូបាវចរោ, អត្ថិ អរូបាវចរោ , អត្ថិ អបរិយាបន្នោ; ចក្ខុសម្ផស្សជា វេទនា, សោតសម្ផស្សជា វេទនា, ឃានសម្ផស្សជា វេទនា, ជិវ្ហាសម្ផស្សជា វេទនា, កាយសម្ផស្សជា វេទនា, មនោសម្ផស្សជា វេទនា។ ឯវំ ពហុវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ។

អយំ វុច្ចតិ វេទនាក្ខន្ធោ។

៣. សញ្ញាក្ខន្ធោ

៦២. តត្ថ កតមោ សញ្ញាក្ខន្ធោ? ឯកវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ – ផស្សសម្បយុត្តោ។

ទុវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ – អត្ថិ សហេតុកោ, អត្ថិ អហេតុកោ។

តិវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ – អត្ថិ កុសលោ, អត្ថិ អកុសលោ, អត្ថិ អព្យាកតោ។

ចតុព្ពិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ – អត្ថិ កាមាវចរោ, អត្ថិ រូបាវចរោ, អត្ថិ អរូបាវចរោ, អត្ថិ អបរិយាបន្នោ។

បញ្ចវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ – អត្ថិ សុខិន្ទ្រិយសម្បយុត្តោ, អត្ថិ ទុក្ខិន្ទ្រិយសម្បយុត្តោ, អត្ថិ សោមនស្សិន្ទ្រិយសម្បយុត្តោ, អត្ថិ ទោមនស្សិន្ទ្រិយសម្បយុត្តោ, អត្ថិ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយសម្បយុត្តោ។ ឯវំ បញ្ចវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ។

ឆព្ពិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ – ចក្ខុសម្ផស្សជា សញ្ញា, សោតសម្ផស្សជា សញ្ញា, ឃានសម្ផស្សជា សញ្ញា, ជិវ្ហាសម្ផស្សជា សញ្ញា, កាយសម្ផស្សជា សញ្ញា, មនោសម្ផស្សជា សញ្ញា។ ឯវំ ឆព្ពិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ។

សត្តវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ – ចក្ខុសម្ផស្សជា សញ្ញា, សោតសម្ផស្សជា សញ្ញា, ឃានសម្ផស្សជា សញ្ញា, ជិវ្ហាសម្ផស្សជា សញ្ញា, កាយសម្ផស្សជា សញ្ញា, មនោធាតុសម្ផស្សជា សញ្ញា, មនោវិញ្ញាណធាតុសម្ផស្សជា សញ្ញា។ ឯវំ សត្តវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ។

អដ្ឋវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ – ចក្ខុសម្ផស្សជា សញ្ញា...បេ.... កាយសម្ផស្សជា សញ្ញា អត្ថិ សុខសហគតា, អត្ថិ ទុក្ខសហគតា, មនោធាតុសម្ផស្សជា សញ្ញា, មនោវិញ្ញាណធាតុសម្ផស្សជា សញ្ញា។ ឯវំ អដ្ឋវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ។

នវវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ – ចក្ខុសម្ផស្សជា សញ្ញា...បេ.... កាយសម្ផស្សជា សញ្ញា, មនោធាតុសម្ផស្សជា សញ្ញា, មនោវិញ្ញាណធាតុសម្ផស្សជា សញ្ញា អត្ថិ កុសលា, អត្ថិ អកុសលា, អត្ថិ អព្យាកតា។ ឯវំ នវវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ។

ទសវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ – ចក្ខុសម្ផស្សជា សញ្ញា...បេ.... កាយសម្ផស្សជា សញ្ញា អត្ថិ សុខសហគតា, អត្ថិ ទុក្ខសហគតា, មនោធាតុសម្ផស្សជា សញ្ញា, មនោវិញ្ញាណធាតុសម្ផស្សជា សញ្ញា អត្ថិ កុសលា, អត្ថិ អកុសលា, អត្ថិ អព្យាកតា។ ឯវំ ទសវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ។

៦៣. ឯកវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ – ផស្សសម្បយុត្តោ។

ទុវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ – អត្ថិ សហេតុកោ, អត្ថិ អហេតុកោ។

តិវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ – អត្ថិ សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ, អត្ថិ ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ, អត្ថិ អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ...បេ....។ ឯវំ ទសវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ។

៦៤. ឯកវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ – ផស្សសម្បយុត្តោ។

ទុវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ – អត្ថិ សហេតុកោ, អត្ថិ អហេតុកោ។

តិវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ – អត្ថិ វិបាកោ, អត្ថិ វិបាកធម្មធម្មោ, អត្ថិ នេវវិបាកនវិបាកធម្មធម្មោ។ អត្ថិ ឧបាទិន្នុបាទានិយោ, អត្ថិ អនុបាទិន្នុបាទានិយោ, អត្ថិ អនុបាទិន្នអនុបាទានិយោ។ អត្ថិ សំកិលិដ្ឋសំកិលេសិកោ, អត្ថិ អសំកិលិដ្ឋសំកិលេសិកោ, អត្ថិ អសំកិលិដ្ឋអសំកិលេសិកោ។ អត្ថិ សវិតក្កសវិចារោ, អត្ថិ អវិតក្កវិចារមត្តោ, អត្ថិ អវិតក្កអវិចារោ។ អត្ថិ បីតិសហគតោ, អត្ថិ សុខសហគតោ, អត្ថិ ឧបេក្ខាសហគតោ។ អត្ថិ ទស្សនេន បហាតព្ពោ, អត្ថិ ភាវនាយ បហាតព្ពោ, អត្ថិ នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតព្ពោ។ អត្ថិ ទស្សនេន បហាតព្ពហេតុកោ, អត្ថិ ភាវនាយ បហាតព្ពហេតុកោ, អត្ថិ នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតព្ពហេតុកោ។ អត្ថិ អាចយគាមី, អត្ថិ អបចយគាមី, អត្ថិ នេវាចយគាមិនាបចយគាមី។ អត្ថិ សេក្ខោ, អត្ថិ អសេក្ខោ, អត្ថិ នេវសេក្ខនាសេក្ខោ។ អត្ថិ បរិត្តោ, អត្ថិ មហគ្គតោ, អត្ថិ អប្បមាណោ។ អត្ថិ បរិត្តារម្មណោ, អត្ថិ មហគ្គតារម្មណោ, អត្ថិ អប្បមាណារម្មណោ។ អត្ថិ ហីនោ, អត្ថិ មជ្ឈិមោ, អត្ថិ បណីតោ។ អត្ថិ មិច្ឆត្តនិយតោ, អត្ថិ សម្មត្តនិយតោ, អត្ថិ អនិយតោ។ អត្ថិ មគ្គារម្មណោ, អត្ថិ មគ្គហេតុកោ, អត្ថិ មគ្គាធិបតិ។ អត្ថិ ឧប្បន្នោ, អត្ថិ អនុប្បន្នោ, អត្ថិ ឧប្បាទី។ អត្ថិ អតីតោ, អត្ថិ អនាគតោ, អត្ថិ បច្ចុប្បន្នោ។ អត្ថិ អតីតារម្មណោ, អត្ថិ អនាគតារម្មណោ, អត្ថិ បច្ចុប្បន្នារម្មណោ។ អត្ថិ អជ្ឈត្តោ, អត្ថិ ពហិទ្ធោ, អត្ថិ អជ្ឈត្តពហិទ្ធោ។ អត្ថិ អជ្ឈត្តារម្មណោ, អត្ថិ ពហិទ្ធារម្មណោ, អត្ថិ អជ្ឈត្តពហិទ្ធារម្មណោ...បេ.... ឯវំ ទសវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ។

៦៥. ឯកវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ – ផស្សសម្បយុត្តោ។

ទុវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ – អត្ថិ ហេតុសម្បយុត្តោ, អត្ថិ ហេតុវិប្បយុត្តោ។ អត្ថិ ន ហេតុសហេតុកោ, អត្ថិ ន ហេតុអហេតុកោ។ អត្ថិ លោកិយោ, អត្ថិ លោកុត្តរោ ។ អត្ថិ កេនចិ វិញ្ញេយ្យោ, អត្ថិ កេនចិ ន វិញ្ញេយ្យោ។ អត្ថិ សាសវោ, អត្ថិ អនាសវោ។ អត្ថិ អាសវសម្បយុត្តោ, អត្ថិ អាសវវិប្បយុត្តោ។ អត្ថិ អាសវវិប្បយុត្តសាសវោ , អត្ថិ អាសវវិប្បយុត្តអនាសវោ។ អត្ថិ សំយោជនិយោ, អត្ថិ អសំយោជនិយោ។ អត្ថិ សំយោជនសម្បយុត្តោ, អត្ថិ សំយោជនវិប្បយុត្តោ។ អត្ថិ សំយោជនវិប្បយុត្តសំយោជនិយោ, អត្ថិ សំយោជនវិប្បយុត្តអសំយោជនិយោ។ អត្ថិ គន្ថនិយោ, អត្ថិ អគន្ថនិយោ។ អត្ថិ គន្ថសម្បយុត្តោ, អត្ថិ គន្ថវិប្បយុត្តោ។ អត្ថិ គន្ថវិប្បយុត្តគន្ថនិយោ, អត្ថិ គន្ថវិប្បយុត្តអគន្ថនិយោ។ អត្ថិ ឱឃនិយោ , អត្ថិ អនោឃនិយោ។ អត្ថិ ឱឃសម្បយុត្តោ, អត្ថិ ឱឃវិប្បយុត្តោ។ អត្ថិ ឱឃវិប្បយុត្តឱឃនិយោ, អត្ថិ ឱឃវិប្បយុត្តអនោឃនិយោ។ អត្ថិ យោគនិយោ, អត្ថិ អយោគនិយោ។ អត្ថិ យោគសម្បយុត្តោ, អត្ថិ យោគវិប្បយុត្តោ។ អត្ថិ យោគវិប្បយុត្តយោគនិយោ, អត្ថិ យោគវិប្បយុត្តអយោគនិយោ។ អត្ថិ នីវរណិយោ, អត្ថិ អនីវរណិយោ។ អត្ថិ នីវរណសម្បយុត្តោ, អត្ថិ នីវរណវិប្បយុត្តោ។ អត្ថិ នីវរណវិប្បយុត្តនីវរណិយោ, អត្ថិ នីវរណវិប្បយុត្តអនីវរណិយោ។ អត្ថិ បរាមដ្ឋោ, អត្ថិ អបរាមដ្ឋោ។ អត្ថិ បរាមាសសម្បយុត្តោ, អត្ថិ បរាមាសវិប្បយុត្តោ។ អត្ថិ បរាមាសវិប្បយុត្តបរាមដ្ឋោ, អត្ថិ បរាមាសវិប្បយុត្តអបរាមដ្ឋោ។ អត្ថិ ឧបាទិន្នោ, អត្ថិ អនុបាទិន្នោ។ អត្ថិ ឧបាទានិយោ, អត្ថិ អនុបាទានិយោ។ អត្ថិ ឧបាទានសម្បយុត្តោ, អត្ថិ ឧបាទានវិប្បយុត្តោ។ អត្ថិ ឧបាទានវិប្បយុត្តឧបាទានិយោ, អត្ថិ ឧបាទានវិប្បយុត្តអនុបាទានិយោ។ អត្ថិ សំកិលេសិកោ , អត្ថិ អសំកិលេសិកោ។ អត្ថិ សំកិលិដ្ឋោ, អត្ថិ អសំកិលិដ្ឋោ។ អត្ថិ កិលេសសម្បយុត្តោ, អត្ថិ កិលេសវិប្បយុត្តោ។ អត្ថិ កិលេសវិប្បយុត្តសំកិលេសិកោ, អត្ថិ កិលេស

វិប្បយុត្តអសំកិលេសិកោ។ អត្ថិ ទស្សនេន បហាតព្ពោ, អត្ថិ ន ទស្សនេន បហាតព្ពោ។ អត្ថិ ភាវនាយ បហាតព្ពោ, អត្ថិ ន ភាវនាយ បហាតព្ពោ។ អត្ថិ ទស្សនេន បហាតព្ពហេតុកោ, អត្ថិ ន ទស្សនេន បហាតព្ពហេតុកោ។ អត្ថិ ភាវនាយ បហាតព្ពហេតុកោ, អត្ថិ ន ភាវនាយ បហាតព្ពហេតុកោ។ អត្ថិ សវិតក្កោ, អត្ថិ អវិតក្កោ។ អត្ថិ សវិចារោ, អត្ថិ អវិចារោ។ អត្ថិ សប្បីតិកោ, អត្ថិ អប្បីតិកោ។ អត្ថិ បីតិសហគតោ, អត្ថិ ន បីតិសហគតោ។ អត្ថិ សុខសហគតោ, អត្ថិ ន សុខសហគតោ។ អត្ថិ ឧបេក្ខាសហគតោ, អត្ថិ ន ឧបេក្ខាសហគតោ។ អត្ថិ កាមាវចរោ, អត្ថិ ន កាមាវចរោ។ អត្ថិ រូបាវចរោ, អត្ថិ ន រូបាវចរោ។ អត្ថិ អរូបាវចរោ, អត្ថិ ន អរូបាវចរោ។ អត្ថិ បរិយាបន្នោ , អត្ថិ អបរិយាបន្នោ។ អត្ថិ និយ្យានិកោ, អត្ថិ អនិយ្យានិកោ។ អត្ថិ និយតោ, អត្ថិ អនិយតោ។ អត្ថិ សឧត្តរោ, អត្ថិ អនុត្តរោ។ អត្ថិ សរណោ, អត្ថិ អរណោ។

តិវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ – អត្ថិ កុសលោ, អត្ថិ អកុសលោ, អត្ថិ អព្យាកតោ…បេ….។ ឯវំ ទសវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ។

៦៦. ឯកវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ – ផស្សសម្បយុត្តោ។

ទុវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ – អត្ថិ សរណោ, អត្ថិ អរណោ។

តិវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ – អត្ថិ សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ, អត្ថិ ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ, អត្ថិ អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ។ អត្ថិ វិបាកោ…បេ…. អត្ថិ អជ្ឈត្តារម្មណោ , អត្ថិ ពហិទ្ធារម្មណោ, អត្ថិ អជ្ឈត្តពហិទ្ធារម្មណោ…បេ….។ ឯវំ ទសវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ។

(យថា កុសលត្តិកេ វិត្ថារោ, ឯវំ សព្ពេបិ តិកា វិត្ថារេតព្ពា។)

ទុកមូលកំ។

៦៧. ឯកវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ – ផស្សសម្បយុត្តោ។

ទុវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ – អត្ថិ សហេតុកោ, អត្ថិ អហេតុកោ។

តិវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ – អត្ថិ កុសលោ, អត្ថិ អកុសលោ, អត្ថិ អព្យាកតោ…បេ….។ ឯវំ ទសវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ។

៦៨. ឯកវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ – ផស្សសម្បយុត្តោ។

ទុវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ – អត្ថិ ហេតុសម្បយុត្តោ, អត្ថិ ហេតុវិប្បយុត្តោ…បេ…. អត្ថិ សរណោ, អត្ថិ អរណោ។

តិវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ – អត្ថិ កុសលោ, អត្ថិ អកុសលោ, អត្ថិ អព្យាកតោ…បេ….។ ឯវំ ទសវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ។

៦៩. ឯកវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ – ផស្សសម្បយុត្តោ។

ទុវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ – អត្ថិ សហេតុកោ, អត្ថិ អហេតុកោ។

តិវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ – អត្ថិ សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ, អត្ថិ ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ, អត្ថិ អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ ។ អត្ថិ វិបាកោ…បេ…. អត្ថិ អជ្ឈត្តារម្មណោ, អត្ថិ ពហិទ្ធារម្មណោ, អត្ថិ អជ្ឈត្តពហិទ្ធារម្មណោ…បេ….។ ឯវំ ទសវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ។

៧០. ឯកវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ – ផស្សសម្បយុត្តោ។

ទុវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ – អត្ថិ ហេតុសម្បយុត្តោ, អត្ថិ ហេតុវិប្បយុត្តោ…បេ…. អត្ថិ សរណោ, អត្ថិ អរណោ។

តិវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ…បេ…. អត្ថិ អជ្ឈត្តារម្មណោ, អត្ថិ ពហិទ្ធារម្មណោ, អត្ថិ អជ្ឈត្តពហិទ្ធារម្មណោ…បេ.…។ ឯវំ ទសវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ។

តិកមូលកំ។

៧១. ឯកវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ – ផស្សសម្បយុត្តោ។

ទុវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ – អត្ថិ សហេតុកោ, អត្ថិ អហេតុកោ។

តិវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ – អត្ថិ កុសលោ, អត្ថិ អកុសលោ, អត្ថិ អព្យាកតោ…បេ….។ ឯវំ ទសវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ។

៧២. ឯកវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ – ផស្សសម្បយុត្តោ។

ទុវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ – អត្ថិ ហេតុសម្បយុត្តោ, អត្ថិ ហេតុវិប្បយុត្តោ។

តិវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ – អត្ថិ សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ, អត្ថិ ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ, អត្ថិ អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ…បេ….។ ឯវំ ទសវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ។

៧៣. ឯកវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ – ផស្សសម្បយុត្តោ។

ទុវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ – អត្ថិ ន ហេតុ សហេតុកោ, អត្ថិ ន ហេតុ អហេតុកោ។

តិវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ – អត្ថិ វិបាកោ, អត្ថិ វិបាកធម្មធម្មោ, អត្ថិ នេវវិបាកនវិបាកធម្មធម្មោ…បេ….។ ឯវំ ទសវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ។

៧៤. ឯកវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ – ផស្សសម្បយុត្តោ។

ទុវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ – អត្ថិ លោកិយោ, អត្ថិ លោកុត្តរោ។

តិវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ – អត្ថិ ឧបាទិន្នុបាទានិយោ, អត្ថិ អនុបាទិន្នុបាទានិយោ, អត្ថិ អនុបាទិន្នអនុបាទានិយោ…បេ….។ ឯវំ ទសវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ។

៧៥. ឯកវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ – ផស្សសម្បយុត្តោ។

ទុវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ – អត្ថិ កេនចិ វិញ្ញេយ្យោ, អត្ថិ កេនចិ ន វិញ្ញេយ្យោ។

តិវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ – អត្ថិ សំកិលិដ្ឋសំកិលេសិកោ, អត្ថិ អសំកិលិដ្ឋសំកិលេសិកោ, អត្ថិ អសំកិលិដ្ឋអសំកិលេសិកោ…បេ….។ ឯវំ ទសវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ។

៧៦. ឯកវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ – ផស្សសម្បយុត្តោ។

ទុវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ – អត្ថិ សាសវោ, អត្ថិ អនាសវោ។

តិវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ – អត្ថិ សវិតក្កសវិចារោ, អត្ថិ អវិតក្កវិចារមត្តោ, អត្ថិ អវិតក្កអវិចារោ…បេ….។ ឯវំ ទសវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ។

៧៧. ឯកវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ – ផស្សសម្បយុត្តោ។

ទុវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ – អត្ថិ អាសវសម្បយុត្តោ, អត្ថិ អាសវវិប្បយុត្តោ។

តិវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ – អត្ថិ បីតិសហគតោ, អត្ថិ សុខសហគតោ, អត្ថិ ឧបេក្ខាសហគតោ…បេ….។ ឯវំ ទសវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ។

៧៨. ឯកវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ – ផស្សសម្បយុត្តោ។

ទុវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ – អត្ថិ អាសវវិប្បយុត្តសាសវោ, អត្ថិ អាសវវិប្បយុត្តអនាសវោ។

តិវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ – អត្ថិ ទស្សនេន បហាតព្ពោ, អត្ថិ ភាវនាយ បហាតព្ពោ, អត្ថិ នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតព្ពោ…បេ….។ ឯវំ ទសវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ។

៧៩. ឯកវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ – ផស្សសម្បយុត្តោ។

ទុវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ – អត្ថិ សំយោជនិយោ, អត្ថិ អសំយោជនិយោ។

តិវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ – អត្ថិ ទស្សនេន បហាតព្ពហេតុកោ, អត្ថិ ភាវនាយ បហាតព្ពហេតុកោ, អត្ថិ នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតព្ពហេតុកោ…បេ….។ ឯវំ ទសវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ។

៨០. ឯកវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ – ផស្សសម្បយុត្តោ។

ទុវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ – អត្ថិ សំយោជនសម្បយុត្តោ, អត្ថិ សំយោជនវិប្បយុត្តោ ។

តិវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ – អត្ថិ អាចយគាមី, អត្ថិ អបចយគាមី, អត្ថិ នេវាចយគាមិនាបចយគាមី…បេ.…។ ឯវំ ទសវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ។

៨១. ឯកវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ – ផស្សសម្បយុត្តោ។

ទុវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ – អត្ថិ សំយោជនវិប្បយុត្តសំយោជនិយោ, អត្ថិ សំយោជនវិប្បយុត្តអសំយោជនិយោ។

តិវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ – អត្ថិ សេក្ខោ, អត្ថិ អសេក្ខោ, អត្ថិ នេវសេក្ខនាសេក្ខោ…បេ….។ ឯវំ ទសវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ។

៨២. ឯកវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ – ផស្សសម្បយុត្តោ។

ទុវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ – អត្ថិ គន្ថនិយោ, អត្ថិ អគន្ថនិយោ។

តិវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ – អត្ថិ បរិត្តោ, អត្ថិ មហគ្គតោ, អត្ថិ អប្បមាណោ…បេ….។ ឯវំ ទសវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ។

៨៣. ឯកវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ – ផស្សសម្បយុត្តោ។

ទុវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ – អត្ថិ គន្ថសម្បយុត្តោ, អត្ថិ គន្ថវិប្បយុត្តោ។

តិវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ – អត្ថិ បរិត្តារម្មណោ, អត្ថិ មហគ្គតារម្មណោ, អត្ថិ អប្បមាណារម្មណោ…បេ….។ ឯវំ ទសវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ។

៨៤. ឯកវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ – ផស្សសម្បយុត្តោ។

ទុវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ – អត្ថិ គន្ថវិប្បយុត្តគន្ថនិយោ, អត្ថិ គន្ថវិប្បយុត្តអគន្ថនិយោ។

តិវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ – អត្ថិ ហីនោ, អត្ថិ មជ្ឈិមោ, អត្ថិ បណីតោ…បេ….។ ឯវំ ទសវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ។

៨៥. ឯកវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ – ផស្សសម្បយុត្តោ។

ទុវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ – អត្ថិ ឱយនិយោ, អត្ថិ អនោយនិយោ។

តិវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ – អត្ថិ មិច្ឆត្តនិយតោ, អត្ថិ សម្មត្តនិយតោ, អត្ថិ អនិយតោ…បេ….។ ឯវំ ទសវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ។

៨៦. ឯកវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ – ផស្សសម្បយុត្តោ។

ទុវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ – អត្ថិ ឱយសម្បយុត្តោ, អត្ថិ ឱយវិប្បយុត្តោ។

តិវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ – អត្ថិ មគ្គារម្មណោ, អត្ថិ មគ្គហេតុកោ, អត្ថិ មគ្គាធិបតិ…បេ….។ ឯវំ ទសវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ។

៨៧. ឯកវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ – ផស្សសម្បយុត្តោ។

ទុវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ – អត្ថិ ឱយវិប្បយុត្តឱយនិយោ, អត្ថិ ឱយវិប្បយុត្តអនោយនិយោ។

តិវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ – អត្ថិ ឧប្បន្នោ, អត្ថិ អនុប្បន្នោ, អត្ថិ ឧប្បាទី…បេ….។ ឯវំ ទសវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ។

៨៨. ឯកវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ – ផស្សសម្បយុត្តោ។

ទុវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ – អត្ថិ យោគនិយោ, អត្ថិ អយោគនិយោ។

តិវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ – អត្ថិ អតីតោ, អត្ថិ អនាគតោ, អត្ថិ បច្ចុប្បន្នោ…បេ….។ ឯវំ ទសវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ។

៨៩. ឯកវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ – ផស្សសម្បយុត្តោ។

ទុវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ – អត្ថិ យោគសម្បយុត្តោ, អត្ថិ យោគវិប្បយុត្តោ។

តិវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ – អត្ថិ អតីតារម្មណោ, អត្ថិ អនាគតារម្មណោ, អត្ថិ បច្ចុប្បន្នារម្មណោ…បេ….។ ឯវំ ទសវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ។

៩០. ឯកវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ – ផស្សសម្បយុត្តោ។

ទុវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ – អត្ថិ យោគវិប្បយុត្តយោគនិយោ, អត្ថិ យោគវិប្បយុត្តអយោគនិយោ។

តិវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ – អត្ថិ អជ្ឈត្តោ, អត្ថិ ពហិទ្ធោ, អត្ថិ អជ្ឈត្តពហិទ្ធោ…បេ….។ ឯវំ ទសវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ។

៩១. ឯកវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ – ផស្សសម្បយុត្តោ។

ទុវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ – អត្ថិ នីវរណិយោ, អត្ថិ អនីវរណិយោ។

តិវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ – អត្ថិ អជ្ឈត្តារម្មណោ, អត្ថិ ពហិទ្ធារម្មណោ, អត្ថិ អជ្ឈត្តពហិទ្ធារម្មណោ…បេ….។ ឯវំ ទសវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ។

ឧភតោវឌ្ឍកំ។

សត្តវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ – អត្ថិ កុសលោ, អត្ថិ អកុសលោ, អត្ថិ អព្យាកតោ, អត្ថិ កាមាវចរោ, អត្ថិ រូបាវចរោ, អត្ថិ អរូបាវចរោ, អត្ថិ អបរិយាបន្នោ។ ឯវំ សត្តវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ។

អបរោបិ សត្តវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ – អត្ថិ សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ, អត្ថិ ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ, អត្ថិ អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ, អត្ថិ កាមាវចរោ, អត្ថិ រូបាវចរោ, អត្ថិ អរូបាវចរោ, អត្ថិ អបរិយាបន្នោ...បេ.... អត្ថិ អជ្ឈត្តារម្មណោ, អត្ថិ ពហិទ្ធារម្មណោ, អត្ថិ អជ្ឈត្តពហិទ្ធារម្មណោ, អត្ថិ កាមាវចរោ, អត្ថិ រូបាវចរោ, អត្ថិ អរូបាវចរោ, អត្ថិ អបរិយាបន្នោ។ ឯវំ សត្តវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ។

ចតុវីសតិវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ – ចក្ខុសម្ផស្សបច្ចយា សញ្ញាក្ខន្ធោ អត្ថិ កុសលោ, អត្ថិ អកុសលោ, អត្ថិ អព្យាកតោ; សោតសម្ផស្សបច្ចយា...បេ.... ឃានសម្ផស្សបច្ចយា...បេ.... ជិវ្ហាសម្ផស្សបច្ចយា...បេ.... កាយសម្ផស្សបច្ចយា...បេ.... មនោសម្ផស្សបច្ចយា សញ្ញាក្ខន្ធោ អត្ថិ កុសលោ, អត្ថិ អកុសលោ, អត្ថិ អព្យាកតោ; ចក្ខុសម្ផស្សជា សញ្ញា, សោតសម្ផស្សជា សញ្ញា, ឃានសម្ផស្សជា សញ្ញា, ជិវ្ហាសម្ផស្សជា សញ្ញា, កាយសម្ផស្សជា សញ្ញា, មនោសម្ផស្សជា សញ្ញា។ ឯវំ ចតុវីសតិវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ។

អបរោបិ ចតុវីសតិវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ – ចក្ខុសម្ផស្សបច្ចយា សញ្ញាក្ខន្ធោ អត្ថិ សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ...បេ.... អត្ថិ អជ្ឈត្តារម្មណោ, អត្ថិ ពហិទ្ធារម្មណោ, អត្ថិ អជ្ឈត្តពហិទ្ធារម្មណោ, ចក្ខុសម្ផស្សជា សញ្ញា...បេ.... មនោសម្ផស្សជា សញ្ញា។ សោតសម្ផស្សបច្ចយា...បេ.... ឃានសម្ផស្សបច្ចយា...បេ.... ជិវ្ហាសម្ផស្សបច្ចយា...បេ.... កាយសម្ផស្សបច្ចយា...បេ.... មនោសម្ផស្សបច្ចយា សញ្ញាក្ខន្ធោ អត្ថិ សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ...បេ.... អត្ថិ អជ្ឈត្តារម្មណោ, អត្ថិ ពហិទ្ធារម្មណោ, អត្ថិ អជ្ឈត្តពហិទ្ធារម្មណោ; ចក្ខុសម្ផស្សជា សញ្ញា...បេ.... មនោសម្ផស្សជា សញ្ញា។ ឯវំ ចតុវីសតិវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ។

តឹសតិវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ – ចក្ខុសម្ផស្សបច្ចយា សញ្ញាក្ខន្ធោ អត្ថិ កាមាវចរោ, អត្ថិ រូបាវចរោ, អត្ថិ អរូបាវចរោ, អត្ថិ អបរិយាបន្នោ, សោតសម្ផស្សបច្ចយា...បេ.... ឃានសម្ផស្សបច្ចយា ...បេ.... ជិវ្ហាសម្ផស្សបច្ចយា...បេ.... កាយសម្ផស្សបច្ចយា...បេ.... មនោសម្ផស្សបច្ចយា សញ្ញាក្ខន្ធោ អត្ថិ កាមាវចរោ, អត្ថិ រូបាវចរោ, អត្ថិ អរូបាវចរោ, អត្ថិ អបរិយាបន្នោ, ចក្ខុសម្ផស្សជា សញ្ញា...បេ.... មនោសម្ផស្សជា សញ្ញា។ ឯវំ តឹសតិវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ។

ពហុវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ – ចក្ខុសម្ផស្សបច្ចយា សញ្ញាក្ខន្ធោ អត្ថិ កុសលោ, អត្ថិ អកុសលោ, អត្ថិ អព្យាកតោ, អត្ថិ កាមាវចរោ, អត្ថិ រូបាវចរោ, អត្ថិ អរូបាវចរោ, អត្ថិ អបរិយាបន្នោ, សោតសម្ផស្សបច្ចយា ...បេ.... ឃានសម្ផស្សបច្ចយា...បេ.... ជិវ្ហាសម្ផស្សបច្ចយា...បេ.... កាយសម្ផស្សបច្ចយា...បេ.... មនោសម្ផស្សបច្ចយា សញ្ញាក្ខន្ធោ អត្ថិ កុសលោ, អត្ថិ អកុសលោ, អត្ថិ អព្យាកតោ, អត្ថិ កាមាវចរោ , អត្ថិ រូបាវចរោ, អត្ថិ អរូបាវចរោ, អត្ថិ អបរិយាបន្នោ, ចក្ខុសម្ផស្សជា សញ្ញា...បេ.... មនោសម្ផស្សជា សញ្ញា។ ឯវំ ពហុវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ។

អបរោបិ ពហុវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ – ចក្ខុសម្ផស្សបច្ចយា សញ្ញាក្ខន្ធោ អត្ថិ សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ...បេ.... អត្ថិ អជ្ឈត្តារម្មណោ, អត្ថិ ពហិទ្ធារម្មណោ, អត្ថិ អជ្ឈត្តពហិទ្ធារម្មណោ, អត្ថិ កាមាវចរោ, អត្ថិ រូបាវចរោ, អត្ថិ អរូបាវចរោ, អត្ថិ អបរិយាបន្នោ, សោតសម្ផស្សបច្ចយា...បេ.... ឃានសម្ផស្សបច្ចយា...បេ.... ជិវ្ហាសម្ផស្សបច្ចយា...បេ.... កាយសម្ផស្សបច្ចយា...បេ.... មនោសម្ផស្សបច្ចយា សញ្ញាក្ខន្ធោ អត្ថិ អជ្ឈត្តារម្មណោ, អត្ថិ ពហិទ្ធារម្មណោ, អត្ថិ អជ្ឈត្តពហិទ្ធារម្មណោ, អត្ថិ កាមាវចរោ, អត្ថិ រូបាវចរោ, អត្ថិ អរូបាវចរោ, អត្ថិ អបរិយាបន្នោ, ចក្ខុសម្ផស្សជា សញ្ញា, សោតសម្ផស្សជា សញ្ញា, ឃានសម្ផស្សជា សញ្ញា, ជិវ្ហាសម្ផស្សជា សញ្ញា, កាយសម្ផស្សជា សញ្ញា, មនោសម្ផស្សជា សញ្ញា។ ឯវំ ពហុវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ។

អយំ វុច្ចតិ សញ្ញាក្ខន្ធោ។

៤. សង្ខារក្ខន្ធោ

៩២. តត្ថ កតមោ សង្ខារក្ខន្ធោ? ឯកវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ – ចិត្តសម្បយុត្តោ។

ទុវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ – អត្ថិ ហេតុ, អត្ថិ ន ហេតុ។

តិវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ – អត្ថិ កុសលោ , អត្ថិ អកុសលោ, អត្ថិ អព្យាកតោ។

ចតុព្ពិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ – អត្ថិ កាមាវចរោ, អត្ថិ រូបាវចរោ, អត្ថិ អរូបាវចរោ, អត្ថិ អបរិយាបន្នោ។

បញ្ចវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ – អត្ថិ សុខិន្ទ្រិយសម្បយុត្តោ, អត្ថិ ទុក្ខិន្ទ្រិយសម្បយុត្តោ, អត្ថិ សោមនស្សិន្ទ្រិយសម្បយុត្តោ, អត្ថិ ទោមនស្សិន្ទ្រិយសម្បយុត្តោ, អត្ថិ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយសម្បយុត្តោ។ ឯវំ បញ្ចវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ។

ឆព្ពិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ – ចក្ខុសម្ផស្សជា ចេតនា, សោតសម្ផស្សជា ចេតនា, ឃានសម្ផស្សជា ចេតនា, ជិវ្ហាសម្ផស្សជា ចេតនា, កាយសម្ផស្សជា ចេតនា, មនោសម្ផស្សជា ចេតនា។ ឯវំ ឆព្ពិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ។

សត្តវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ – ចក្ខុសម្ផស្សជា ចេតនា, សោតសម្ផស្សជា ចេតនា, ឃានសម្ផស្សជា ចេតនា, ជិវ្ហាសម្ផស្សជា ចេតនា, កាយសម្ផស្សជា ចេតនា, មនោធាតុសម្ផស្សជា ចេតនា, មនោវិញ្ញាណធាតុសម្ផស្សជា ចេតនា។ ឯវំ សត្តវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ។

អដ្ឋវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ – ចក្ខុសម្ផស្សជា ចេតនា…បេ…. កាយសម្ផស្សជា ចេតនា អត្ថិ សុខសហគតា, អត្ថិ ទុក្ខសហគតា, មនោធាតុសម្ផស្សជា ចេតនា, មនោវិញ្ញាណធាតុសម្ផស្សជា ចេតនា ។ ឯវំ អដ្ឋវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ។

នវវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ – ចក្ខុសម្ផស្សជា ចេតនា…បេ…. មនោធាតុសម្ផស្សជា ចេតនា, មនោវិញ្ញាណធាតុសម្ផស្សជា ចេតនា អត្ថិ កុសលា, អត្ថិ អកុសលា, អត្ថិ អព្យាកតា។ ឯវំ នវវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ។

ទសវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ – ចក្ខុសម្ផស្សជា ចេតនា…បេ…. កាយសម្ផស្សជា ចេតនា អត្ថិ សុខសហគតា, អត្ថិ ទុក្ខសហគតា, មនោធាតុសម្ផស្សជា ចេតនា, មនោវិញ្ញាណធាតុសម្ផស្សជា ចេតនា អត្ថិ កុសលា, អត្ថិ អកុសលា, អត្ថិ អព្យាកតា។ ឯវំ ទសវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ។

៩៣. ឯកវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ – ចិត្តសម្បយុត្តោ។

ទុវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ – អត្ថិ ហេតុ, អត្ថិ ន ហេតុ។

តិវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ – អត្ថិ សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ, អត្ថិ ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ, អត្ថិ អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ។ អត្ថិ វិបាកោ, អត្ថិ វិបាកធម្មធម្មោ, អត្ថិ នេវវិបាកនវិបាកធម្មធម្មោ។ អត្ថិ ឧបាទិន្នុបាទានិយោ, អត្ថិ អនុបាទិន្នុបាទានិយោ, អត្ថិ អនុបាទិន្នអនុបាទានិយោ។ អត្ថិ សំកិលិដ្ឋសំកិលេសិកោ, អត្ថិ អសំកិលិដ្ឋសំកិលេសិកោ, អត្ថិ អសំកិលិដ្ឋអសំកិលេសិកោ។ អត្ថិ សវិតក្កសវិចារោ, អត្ថិ អវិតក្កវិចារមត្តោ, អត្ថិ អវិតក្កអវិចារោ។ អត្ថិ បីតិសហគតោ, អត្ថិ សុខសហគតោ, អត្ថិ ឧបេក្ខាសហគតោ។ អត្ថិ ទស្សនេន បហាតព្ពោ, អត្ថិ ភាវនាយ បហាតព្ពោ, អត្ថិ នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតព្ពោ។ អត្ថិ ទស្សនេន បហាតព្ពហេតុកោ, អត្ថិ ភាវនាយ បហាតព្ពហេតុកោ, អត្ថិ នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតព្ពហេតុកោ។ អត្ថិ អាចយគាមី, អត្ថិ អបចយគាមី, អត្ថិ នេវាចយគាមិនាបចយគាមី។ អត្ថិ សេក្ខោ, អត្ថិ អសេក្ខោ, អត្ថិ នេវសេក្ខនាសេក្ខោ។ អត្ថិ បរិត្តោ, អត្ថិ មហគ្គតោ, អត្ថិ អប្បមាណោ។ អត្ថិ បរិត្តារម្មណោ, អត្ថិ មហគ្គតារម្មណោ, អត្ថិ អប្បមាណារម្មណោ។ អត្ថិ ហីនោ, អត្ថិ មជ្ឈិមោ, អត្ថិ បណីតោ។ អត្ថិ មិច្ឆត្តនិយតោ, អត្ថិ សម្មត្តនិយតោ, អត្ថិ អនិយតោ។ អត្ថិ មគ្គារម្មណោ, អត្ថិ មគ្គហេតុកោ, អត្ថិ មគ្គាធិបតិ។ អត្ថិ ឧប្បន្នោ, អត្ថិ អនុប្បន្នោ, អត្ថិ ឧប្បាទី។ អត្ថិ អតីតោ, អត្ថិ អនាគតោ, អត្ថិ បច្ចុប្បន្នោ។ អត្ថិ អតីតារម្មណោ, អត្ថិ អនាគតារម្មណោ, អត្ថិ បច្ចុប្បន្នារម្មណោ។ អត្ថិ អជ្ឈត្តោ, អត្ថិ ពហិទ្ធោ, អត្ថិ អជ្ឈត្តពហិទ្ធោ ។ អត្ថិ អជ្ឈត្តារម្មណោ, អត្ថិ ពហិទ្ធារម្មណោ, អត្ថិ អជ្ឈត្តពហិទ្ធារម្មណោ…បេ….។ ឯវំ ទសវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ។

៩៤. ឯកវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ – ចិត្តសម្បយុត្តោ។

ទុវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ – អត្ថិ សហេតុកោ, អត្ថិ អហេតុកោ។ អត្ថិ ហេតុសម្បយុត្តោ, អត្ថិ ហេតុវិប្បយុត្តោ។ អត្ថិ ហេតុ ចេវ សហេតុកោ ច, អត្ថិ សហេតុកោ ចេវ ន ច ហេតុ។ អត្ថិ ហេតុ ចេវ ហេតុសម្បយុត្តោ ច, អត្ថិ ហេតុសម្បយុត្តោ ចេវ ន ច ហេតុ។ អត្ថិ ន ហេតុ សហេតុកោ, អត្ថិ ន ហេតុ អហេតុកោ។ អត្ថិ លោកិយោ, អត្ថិ លោកុត្តរោ។ អត្ថិ កេនចិ វិញ្ញេយ្យោ, អត្ថិ កេនចិ ន វិញ្ញេយ្យោ។ អត្ថិ អាសវោ, អត្ថិ នោ អាសវោ។ អត្ថិ សាសវោ, អត្ថិ អនាសវោ។ អត្ថិ អាសវសម្បយុត្តោ, អត្ថិ អាសវវិប្បយុត្តោ។ អត្ថិ អាសវោ ចេវ សាសវោ ច, អត្ថិ សាសវោ ចេវ នោ ច អាសវោ។ អត្ថិ អាសវោ ចេវ អាសវសម្បយុត្តោ ច, អត្ថិ អាសវសម្បយុត្តោ ចេវ នោ ច អាសវោ។ អត្ថិ អាសវវិប្បយុត្តសាសវោ, អត្ថិ អាសវវិប្បយុត្តអនាសវោ។ អត្ថិ សំយោជនំ, អត្ថិ នោ សំយោជនំ។ អត្ថិ សំយោជនិយោ, អត្ថិ អសំយោជនិយោ។ អត្ថិ សំយោជនសម្បយុត្តោ, អត្ថិ សំយោជនវិប្បយុត្តោ។ អត្ថិ

សំយោជនញ្ចេវ សំយោជនិយោ ច, អត្ថិ សំយោជនិយោ ចេវ នោ ច សំយោជនំ។ អត្ថិ សំយោជនញ្ចេវ សំយោជនសម្បយុត្តោ ច, អត្ថិ សំយោជនសម្បយុត្តោ ចេវ នោ ច សំយោជនំ។ អត្ថិ សំយោជនវិប្បយុត្តសំយោជនិយោ, អត្ថិ សំយោជនវិប្បយុត្តអសំយោជនិយោ។

អត្ថិ គន្ថោ, អត្ថិ នោ គន្ថោ។ អត្ថិ គន្ថនិយោ, អត្ថិ អគន្ថនិយោ។ អត្ថិ គន្ថសម្បយុត្តោ, អត្ថិ គន្ថវិប្បយុត្តោ។ អត្ថិ គន្ថោ ចេវ គន្ថនិយោ ច, អត្ថិ គន្ថនិយោ ចេវ នោ ច គន្ថោ។ អត្ថិ គន្ថោ ចេវ គន្ថសម្បយុត្តោ ច, អត្ថិ គន្ថសម្បយុត្តោ ចេវ នោ ច គន្ថោ។ អត្ថិ គន្ថវិប្បយុត្តគន្ថនិយោ, អត្ថិ គន្ថវិប្បយុត្តអគន្ថនិយោ។ អត្ថិ ឱឃោ, អត្ថិ នោ ឱឃោ។ អត្ថិ ឱឃនិយោ, អត្ថិ អនោឃនិយោ។ អត្ថិ ឱឃសម្បយុត្តោ, អត្ថិ ឱឃវិប្បយុត្តោ។ អត្ថិ ឱឃោ ចេវ ឱឃនិយោ ច, អត្ថិ ឱឃនិយោ ចេវ នោ ច ឱឃោ។ អត្ថិ ឱឃោ ចេវ ឱឃសម្បយុត្តោ ច, អត្ថិ ឱឃសម្បយុត្តោ ចេវ នោ ច ឱឃោ។ អត្ថិ ឱឃវិប្បយុត្តឱឃនិយោ, អត្ថិ ឱឃវិប្បយុត្តអនោឃនិយោ។ អត្ថិ យោគោ, អត្ថិ នោ យោគោ។ អត្ថិ យោគនិយោ, អត្ថិ អយោគនិយោ។ អត្ថិ យោគសម្បយុត្តោ, អត្ថិ យោគវិប្បយុត្តោ។ អត្ថិ យោគោ ចេវ យោគនិយោ ច, អត្ថិ យោគនិយោ ចេវ នោ ច យោគោ។ អត្ថិ យោគោ ចេវ យោគសម្បយុត្តោ ច, អត្ថិ យោគសម្បយុត្តោ ចេវ នោ ច យោគោ។ អត្ថិ យោគវិប្បយុត្តយោគនិយោ, អត្ថិ យោគវិប្បយុត្តអយោគនិយោ។ អត្ថិ នីវរណំ, អត្ថិ នោ នីវរណំ។ អត្ថិ នីវរណិយោ, អត្ថិ អនីវរណិយោ។ អត្ថិ នីវរណសម្បយុត្តោ, អត្ថិ នីវរណវិប្បយុត្តោ។ អត្ថិ នីវរណញ្ចេវ នីវរណិយោ ច, អត្ថិ នីវរណិយោ ចេវ នោ ច នីវរណំ។ អត្ថិ នីវរណញ្ចេវ នីវរណសម្បយុត្តោ ច, អត្ថិ នីវរណសម្បយុត្តោ ចេវ នោ ច នីវរណំ។ អត្ថិ នីវរណវិប្បយុត្តនីវរណិយោ, អត្ថិ នីវរណវិប្បយុត្តអនីវរណិយោ។

អត្ថិ បរាមាសោ, អត្ថិ នោ បរាមាសោ។ អត្ថិ បរាមដ្ឋោ, អត្ថិ អបរាមដ្ឋោ។ អត្ថិ បរាមាសសម្បយុត្តោ, អត្ថិ បរាមាសវិប្បយុត្តោ។ អត្ថិ បរាមាសោ ចេវ បរាមដ្ឋោ ច, អត្ថិ បរាមដ្ឋោ ចេវ នោ ច បរាមាសោ។ អត្ថិ បរាមាសវិប្បយុត្តបរាមដ្ឋោ, អត្ថិ បរាមាសវិប្បយុត្តអបរាមដ្ឋោ។ អត្ថិ ឧបាទិន្នោ, អត្ថិ អនុបាទិន្នោ។ អត្ថិ ឧបាទានំ, អត្ថិ នោ ឧបាទានំ។ អត្ថិ ឧបាទានិយោ, អត្ថិ អនុបាទានិយោ។ អត្ថិ ឧបាទានសម្បយុត្តោ, អត្ថិ ឧបាទានវិប្បយុត្តោ។ អត្ថិ ឧបាទានញ្ចេវ ឧបាទានិយោ ច, អត្ថិ ឧបាទានិយោ ចេវ នោ ច ឧបាទានំ។ អត្ថិ ឧបាទានញ្ចេវ ឧបាទានសម្បយុត្តោ ច , អត្ថិ ឧបាទានសម្បយុត្តោ ចេវ នោ ច ឧបាទានំ។ អត្ថិ ឧបាទានវិប្បយុត្តឧបាទានិយោ, អត្ថិ ឧបាទានវិប្បយុត្តអនុបាទានិយោ។

អត្ថិ កិលេសោ, អត្ថិ នោ កិលេសោ។ អត្ថិ សំកិលេសិកោ, អត្ថិ អសំកិលេសិកោ។ អត្ថិ សំកិលិដ្ឋោ, អត្ថិ អសំកិលិដ្ឋោ។ អត្ថិ កិលេសសម្បយុត្តោ, អត្ថិ កិលេសវិប្បយុត្តោ។ អត្ថិ កិលេសោ ចេវ សំកិលេសិកោ ច, អត្ថិ សំកិលេសិកោ ចេវ នោ ច កិលេសោ។ អត្ថិ កិលេសោ ចេវ សំកិលិដ្ឋោ ច, អត្ថិ សំកិលិដ្ឋោ ចេវ នោ ច កិលេសោ។ អត្ថិ កិលេសោ ចេវ កិលេសសម្បយុត្តោ ច, អត្ថិ កិលេសសម្បយុត្តោ ចេវ នោ ច កិលេសោ។ អត្ថិ កិលេសវិប្បយុត្តសំកិលេសិកោ, អត្ថិ កិលេសវិប្បយុត្តអសំកិលេសិកោ។ អត្ថិ ទស្សនេន បហាតព្ពោ, អត្ថិ ន ទស្សនេន បហាតព្ពោ។ អត្ថិ ភាវនាយ បហាតព្ពោ, អត្ថិ ន ភាវនាយ បហាតព្ពោ។ អត្ថិ ទស្សនេន បហាតព្ពហេតុកោ, អត្ថិ ន ទស្សនេន បហាតព្ពហេតុកោ។ អត្ថិ ភាវនាយ បហាតព្ពហេតុកោ, អត្ថិ ន ភាវនាយ បហាតព្ពហេតុកោ។

អត្ថិ សវិតក្កោ, អត្ថិ អវិតក្កោ។ អត្ថិ សវិចារោ, អត្ថិ អវិចារោ។ អត្ថិ សប្បីតិកោ , អត្ថិ អប្បីតិកោ។ អត្ថិ បីតិសហគតោ, អត្ថិ ន បីតិសហគតោ។ អត្ថិ សុខសហគតោ, អត្ថិ ន សុខសហគតោ។ អត្ថិ ឧបេក្ខាសហគតោ, អត្ថិ ន ឧបេក្ខាសហគតោ។ អត្ថិ កាមាវចរោ, អត្ថិ ន កាមាវចរោ។ អត្ថិ រូបាវចរោ, អត្ថិ ន រូបាវចរោ។ អត្ថិ អរូបាវចរោ, អត្ថិ ន អរូបាវចរោ។ អត្ថិ បរិយាបន្នោ, អត្ថិ អបរិយាបន្នោ។ អត្ថិ និយ្យានិកោ, អត្ថិ អនិយ្យានិកោ។ អត្ថិ និយតោ, អត្ថិ អនិយតោ។ អត្ថិ សឧត្តរោ, អត្ថិ អនុត្តរោ។ អត្ថិ សរណោ, អត្ថិ អរណោ។

តិវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ – អត្ថិ កុសលោ, អត្ថិ អកុសលោ, អត្ថិ អព្យាកតោ...បេ....។ ឯវំ ទសវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ។

៩៥. ឯកវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ – ចិត្តសម្បយុត្តោ។

ទុវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ – អត្ថិ សរណោ, អត្ថិ អរណោ។

តិវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ – អត្ថិ សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ...បេ.... អត្ថិ អជ្ឈត្តារម្មណោ, អត្ថិ ពហិទ្ធារម្មណោ, អត្ថិ អជ្ឈត្តពហិទ្ធារម្មណោ...បេ....។ ឯវំ ទសវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ។

ទុកមូលកំ។

៩៦. ឯកវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ – ចិត្តសម្បយុត្តោ។

ទុវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ – អត្ថិ ហេតុ, អត្ថិ ន ហេតុ។

តិវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ – អត្ថិ កុសលោ, អត្ថិ អកុសលោ, អត្ថិ អព្យាកតោ...បេ....។ ឯវំ ទសវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ ។

៩៧. ឯកវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ – ចិត្តសម្បយុត្តោ។

ទុវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ – អត្ថិ សរណោ, អត្ថិ អរណោ។

តិវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ – អត្ថិ កុសលោ, អត្ថិ អកុសលោ, អត្ថិ អព្យាកតោ...បេ....។ ឯវំ ទសវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ។

៩៨. ឯកវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ – ចិត្តសម្បយុត្តោ។

ទុវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ – អត្ថិ ហេតុ, អត្ថិ ន ហេតុ។

តិវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ – អត្ថិ អជ្ឈត្តារម្មណោ, អត្ថិ ពហិទ្ធារម្មណោ, អត្ថិ អជ្ឈត្តពហិទ្ធារម្មណោ...បេ....។ ឯវំ ទសវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ។

៩៩. ឯកវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ – ចិត្តសម្បយុត្តោ។

ទុវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ – អត្ថិ សរណោ, អត្ថិ អរណោ។

តិវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ – អត្ថិ អជ្ឈត្តារម្មណោ, អត្ថិ ពហិទ្ធារម្មណោ, អត្ថិ អជ្ឈត្តពហិទ្ធារម្មណោ...បេ....។ ឯវំ ទសវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ។

តិកមូលកំ។

១០០. ឯកវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ – ចិត្តសម្បយុត្តោ។

ទុវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ – អត្ថិ ហេតុ, អត្ថិ ន ហេតុ។

តិវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ – អត្ថិ កុសលោ, អត្ថិ អកុសលោ, អត្ថិ អព្យាកតោ...បេ....។ ឯវំ ទសវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ។

១០១. ឯកវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ ចិត្តសម្បយុត្តោ។

ទុវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ អត្ថិ សហេតុកោ, អត្ថិ អហេតុកោ។

តិវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ – អត្ថិ សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ, អត្ថិ ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ, អត្ថិ អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ...បេ....។ ឯវំ ទសវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ។

១០២. ឯកវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ – ចិត្តសម្បយុត្តោ។

ទុវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ – អត្ថិ ហេតុសម្បយុត្តោ, អត្ថិ ហេតុវិប្បយុត្តោ។

តិវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ – អត្ថិ វិបាកោ, អត្ថិ វិបាកធម្មធម្មោ, អត្ថិ នេវវិបាកនវិបាកធម្មធម្មោ…បេ….។ ឯវំ ទសវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ។

១០៣. ឯកវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ – ចិត្តសម្បយុត្តោ។

ទុវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ – អត្ថិ ហេតុ ចេវ សហេតុកោ ច, អត្ថិ សហេតុកោ ចេវ ន ច ហេតុ។

តិវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ – អត្ថិ ឧបាទិន្នុបាទានិយោ, អត្ថិ អនុបាទិន្នុបាទានិយោ, អត្ថិ អនុបាទិន្នអនុបាទានិយោ…បេ….។ ឯវំ ទសវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ។

១០៤. ឯកវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ – ចិត្តសម្បយុត្តោ។

ទុវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ – អត្ថិ ហេតុ ចេវ ហេតុសម្បយុត្តោ ច, អត្ថិ ហេតុសម្បយុត្តោ ចេវ ន ច ហេតុ។

តិវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ – អត្ថិ សំកិលិដ្ឋសំកិលេសិកោ, អត្ថិ អសំកិលិដ្ឋសំកិលេសិកោ, អត្ថិ អសំកិលិដ្ឋអសំកិលេសិកោ…បេ….។ ឯវំ ទសវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ។

១០៥. ឯកវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ – ចិត្តសម្បយុត្តោ។

ទុវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ – អត្ថិ ន ហេតុ សហេតុកោ, អត្ថិ ន ហេតុ អហេតុកោ។

តិវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ – អត្ថិ សវិតក្កសវិចារោ, អត្ថិ អវិតក្កវិចារមត្តោ, អត្ថិ អវិតក្កអវិចារោ…បេ….។ ឯវំ ទសវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ។

១០៦. ឯកវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ – ចិត្តសម្បយុត្តោ។

ទុវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ – អត្ថិ លោកិយោ, អត្ថិ លោកុត្តរោ។

តិវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ – អត្ថិ បីតិសហគតោ, អត្ថិ សុខសហគតោ, អត្ថិ ឧបេក្ខាសហគតោ…បេ….។ ឯវំ ទសវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ។

១០៧. ឯកវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ – ចិត្តសម្បយុត្តោ។

ទុវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ – អត្ថិ កេនចិ វិញ្ញេយ្យោ, អត្ថិ កេនចិ ន វិញ្ញេយ្យោ។

តិវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ – អត្ថិ ទស្សនេន បហាតព្ពោ, អត្ថិ ភាវនាយ បហាតព្ពោ, អត្ថិ នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតព្ពោ…បេ….។ ឯវំ ទសវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ។

១០៨. ឯកវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ – ចិត្តសម្បយុត្តោ។

ទុវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ – អត្ថិ អាសវោ, អត្ថិ នោ អាសវោ។

តិវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ – អត្ថិ ទស្សនេន បហាតព្ពហេតុកោ, អត្ថិ ភាវនាយ បហាតព្ពហេតុកោ, អត្ថិ នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតព្ពហេតុកោ…បេ….។ ឯវំ ទសវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ។

១០៩. ឯកវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ – ចិត្តសម្បយុត្តោ។

ទុវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ – អត្ថិ សាសវោ, អត្ថិ អនាសវោ។

តិវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ – អត្ថិ អាចយគាមី, អត្ថិ អបចយគាមី, អត្ថិ នេវាចយគាមិនាបចយគាមី…បេ….។ ឯវំ ទសវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ។

១១០. ឯកវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ – ចិត្តសម្បយុត្តោ។

ទុវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ – អត្ថិ អាសវសម្បយុត្តោ, អត្ថិ អាសវវិប្បយុត្តោ។

តិវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ – អត្ថិ សេក្ខោ, អត្ថិ អសេក្ខោ, អត្ថិ នេវសេក្ខនាសេក្ខោ…បេ….។ ឯវំ ទសវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ។

១១១. ឯកវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ – ចិត្តសម្បយុត្តោ។

ទុវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ – អត្ថិ អាសវោ ចេវ សាសវោ ច, អត្ថិ សាសវោ ចេវ នោ ច អាសវោ ។

តិវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ – អត្ថិ បរិត្តោ, អត្ថិ មហគ្គតោ, អត្ថិ អប្បមាណោ…បេ….។ ឯវំ ទសវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ។

១១២. ឯកវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ – ចិត្តសម្បយុត្តោ។

ទុវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ – អត្ថិ អាសវោ ចេវ អាសវសម្បយុត្តោ ច, អត្ថិ អាសវសម្បយុត្តោ ចេវ នោ ច អាសវោ។

តិវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ – អត្ថិ បរិត្តារម្មណោ, អត្ថិ មហគ្គតារម្មណោ, អត្ថិ អប្បមាណារម្មណោ…បេ….។ ឯវំ ទសវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ។

១១៣. ឯកវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ – ចិត្តសម្បយុត្តោ។

ទុវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ – អត្ថិ អាសវវិប្បយុត្តសាសវោ, អត្ថិ អាសវិប្បយុត្តអនាសវោ។

តិវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ – អត្ថិ ហីនោ, អត្ថិ មជ្ឈិមោ, អត្ថិ បណីតោ…បេ….។ ឯវំ ទសវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ។

១១៤. ឯកវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ – ចិត្តសម្បយុត្តោ។

ទុវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ – អត្ថិ សំយោជនំ, អត្ថិ នោ សំយោជនំ។

តិវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ – អត្ថិ មិច្ឆត្តនិយតោ, អត្ថិ សម្មត្តនិយតោ, អត្ថិ អនិយតោ…បេ….។ ឯវំ ទសវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ។

១១៥. ឯកវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ – ចិត្តសម្បយុត្តោ។

ទុវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ – អត្ថិ សំយោជនិយោ, អត្ថិ អសំយោជនិយោ។

តិវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ – អត្ថិ មគ្គារម្មណោ, អត្ថិ មគ្គហេតុកោ, អត្ថិ មគ្គាធិបតិ…បេ….។ ឯវំ ទសវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ។

១១៦. ឯកវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ – ចិត្តសម្បយុត្តោ។

ទុវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ – អត្ថិ សំយោជនសម្បយុត្តោ, អត្ថិ សំយោជនវិប្បយុត្តោ។

តិវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ – អត្ថិ ឧប្បន្នោ, អត្ថិ អនុប្បន្នោ, អត្ថិ ឧប្បាទី…បេ….។ ឯវំ ទសវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ។

១១៧. ឯកវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ – ចិត្តសម្បយុត្តោ ។

ទុវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ – អត្ថិ សំយោជនញ្ចេវ សំយោជនិយោ ច, អត្ថិ សំយោជនិយោ ចេវ នោ ច សំយោជនំ។

តិវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ – អត្ថិ អតីតោ, អត្ថិ អនាគតោ, អត្ថិ បច្ចុប្បន្នោ...បេ....។ ឯវំ ទសវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ។

១១៨. ឯកវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ – ចិត្តសម្បយុត្តោ។

ទុវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ – អត្ថិ សំយោជនញ្ចេវ សំយោជនសម្បយុត្តោ ច, អត្ថិ សំយោជនសម្បយុត្តោ ចេវ នោ ច សំយោជនំ។

តិវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ – អត្ថិ អតីតារម្មណោ, អត្ថិ អនាគតារម្មណោ, អត្ថិ បច្ចុប្បន្នារម្មណោ...បេ....។ ឯវំ ទសវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ។

១១៩. ឯកវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ – ចិត្តសម្បយុត្តោ។

ទុវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ – អត្ថិ សំយោជនវិប្បយុត្តសំយោជនិយោ, អត្ថិ សំយោជនវិប្បយុត្តអសំយោជនិយោ។

តិវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ – អត្ថិ អជ្ឈត្តោ, អត្ថិ ពហិទ្ធោ, អត្ថិ អជ្ឈត្តពហិទ្ធោ...បេ....។ ឯវំ ទសវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ។

១២០. ឯកវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ – ចិត្តសម្បយុត្តោ។

ទុវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ – អត្ថិ គន្ថោ, អត្ថិ នោ គន្ថោ។

តិវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ – អត្ថិ អជ្ឈត្តារម្មណោ, អត្ថិ ពហិទ្ធារម្មណោ, អត្ថិ អជ្ឈត្តពហិទ្ធារម្មណោ...បេ....។ ឯវំ ទសវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ។

ឧភតោវឌ្ឍកំ។

សត្តវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ – អត្ថិ កុសលោ, អត្ថិ អកុសលោ, អត្ថិ អព្យាកតោ; អត្ថិ កាមាវចរោ, អត្ថិ រូបាវចរោ, អត្ថិ អរូបាវចរោ, អត្ថិ អបរិយាបន្នោ។ ឯវំ សត្តវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ។

អបរោបិ សត្តវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ – អត្ថិ សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ, អត្ថិ ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ, អត្ថិ អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ; អត្ថិ កាមាវចរោ, អត្ថិ រូបាវចរោ, អត្ថិ អរូបាវចរោ, អត្ថិ អបរិយាបន្នោ...បេ.... អត្ថិ អជ្ឈត្តារម្មណោ, អត្ថិ ពហិទ្ធារម្មណោ អត្ថិ អជ្ឈត្តពហិទ្ធារម្មណោ; អត្ថិ កាមាវចរោ, អត្ថិ រូបាវចរោ, អត្ថិ អរូបាវចរោ, អត្ថិ អបរិយាបន្នោ។ ឯវំ សត្តវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ។

ចតុវីសតិវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ – ចក្ខុសម្ផស្សបច្ចយា សង្ខារក្ខន្ធោ អត្ថិ កុសលោ, អត្ថិ អកុសលោ, អត្ថិ អព្យាកតោ; សោតសម្ផស្សបច្ចយា...បេ.... ឃានសម្ផស្សបច្ចយា...បេ.... ជិវ្ហាសម្ផស្សបច្ចយា...បេ.... កាយសម្ផស្សបច្ចយា...បេ.... មនោសម្ផស្សបច្ចយា សង្ខារក្ខន្ធោ អត្ថិ កុសលោ, អត្ថិ អកុសលោ, អត្ថិ អព្យាកតោ; ចក្ខុសម្ផស្សជា ចេតនា...បេ.... មនោសម្ផស្សជា ចេតនា។ ឯវំ ចតុវីសតិវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ។

អបរោបិ ចតុវីសតិវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ – ចក្ខុសម្ផស្សបច្ចយា សង្ខារក្ខន្ធោ អត្ថិ សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ...បេ.... អត្ថិ អជ្ឈត្តារម្មណោ, អត្ថិ ពហិទ្ធារម្មណោ, អត្ថិ អជ្ឈត្តពហិទ្ធារម្មណោ; ចក្ខុសម្ផស្សជា ចេតនា...បេ.... មនោសម្ផស្សជា ចេតនា; សោតសម្ផស្សបច្ចយា...បេ.... ឃានសម្ផស្សបច្ចយា...បេ.... ជិវ្ហាសម្ផស្សបច្ចយា...បេ.... កាយសម្ផស្សបច្ចយា...បេ.... មនោសម្ផស្សបច្ចយា សង្ខារក្ខន្ធោ អត្ថិ សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ...បេ.... អត្ថិ អជ្ឈត្តារម្មណោ, អត្ថិ ពហិទ្ធារម្មណោ, អត្ថិ អជ្ឈត្តពហិទ្ធារម្មណោ; ចក្ខុសម្ផស្សជា ចេតនា, សោតសម្ផស្សជា ចេតនា, ឃានសម្ផស្សជា ចេតនា, ជិវ្ហាសម្ផស្សជា ចេតនា, កាយសម្ផស្សជា ចេតនា, មនោសម្ផស្សជា ចេតនា។ ឯវំ ចតុវីសតិវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ។

តីសតិវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ – ចក្ខុសម្ផស្សបច្ចយា សង្ខារក្ខន្ធោ អត្ថិ កាមាវចរោ, អត្ថិ រូបាវចរោ, អត្ថិ អរូបាវចរោ, អត្ថិ អបរិយាបន្នោ ; សោតសម្ផស្សបច្ចយា...បេ.... ឃានសម្ផស្សបច្ចយា ...បេ.... ជិវ្ហាសម្ផស្សបច្ចយា...បេ.... កាយសម្ផស្សបច្ចយា...បេ.... មនោសម្ផស្សបច្ចយា សង្ខារក្ខន្ធោ អត្ថិ កាមាវចរោ, អត្ថិ រូបាវចរោ, អត្ថិ អរូបាវចរោ, អត្ថិ អបរិយាបន្នោ; ចក្ខុសម្ផស្សជា ចេតនា...បេ.... មនោសម្ផស្សជា ចេតនា។ ឯវំ តីសតិវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ។

ពហុវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ – ចក្ខុសម្ផស្សបច្ចយា សង្ខារក្ខន្ធោ អត្ថិ កុសលោ, អត្ថិ អកុសលោ, អត្ថិ អព្យាកតោ, អត្ថិ កាមាវចរោ, អត្ថិ រូបាវចរោ, អត្ថិ អរូបាវចរោ, អត្ថិ អបរិយាបន្នោ; សោតសម្ផស្សបច្ចយា...បេ.... ឃានសម្ផស្សបច្ចយា...បេ.... ជិវ្ហាសម្ផស្សបច្ចយា...បេ.... កាយសម្ផស្សបច្ចយា...បេ.... មនោសម្ផស្សបច្ចយា សង្ខារក្ខន្ធោ អត្ថិ កុសលោ, អត្ថិ អកុសលោ, អត្ថិ អព្យាកតោ, អត្ថិ កាមាវចរោ, អត្ថិ រូបាវចរោ, អត្ថិ អរូបាវចរោ, អត្ថិ អបរិយាបន្នោ; ចក្ខុសម្ផស្សជា ចេតនា, សោតសម្ផស្សជា ចេតនា, ឃានសម្ផស្សជា ចេតនា, ជិវ្ហាសម្ផស្សជា ចេតនា, កាយសម្ផស្សជា ចេតនា, មនោសម្ផស្សជា ចេតនា។ ឯវំ ពហុវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ។

អបរោបិ ពហុវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ – ចក្ខុសម្ផស្សបច្ចយា សង្ខារក្ខន្ធោ អត្ថិ សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ, អត្ថិ ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ, អត្ថិ អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ...បេ.... អត្ថិ អជ្ឈត្តារម្មណោ, អត្ថិ ពហិទ្ធារម្មណោ, អត្ថិ អជ្ឈត្តពហិទ្ធារម្មណោ, អត្ថិ កាមាវចរោ, អត្ថិ រូបាវចរោ, អត្ថិ អរូបាវចរោ, អត្ថិ អបរិយាបន្នោ; សោតសម្ផស្សបច្ចយា...បេ.... ឃានសម្ផស្សបច្ចយា...បេ.... ជិវ្ហាសម្ផស្សបច្ចយា...បេ.... កាយសម្ផស្សបច្ចយា...បេ.... មនោសម្ផស្សបច្ចយា សង្ខារក្ខន្ធោ អត្ថិ សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ ...បេ.... អត្ថិ អជ្ឈត្តារម្មណោ, អត្ថិ ពហិទ្ធារម្មណោ, អត្ថិ អជ្ឈត្តពហិទ្ធារម្មណោ, អត្ថិ កាមាវចរោ, អត្ថិ រូបាវចរោ, អត្ថិ អរូបាវចរោ, អត្ថិ អបរិយាបន្នោ; ចក្ខុសម្ផស្សជា ចេតនា, សោតសម្ផស្សជា ចេតនា, ឃានសម្ផស្សជា ចេតនា, ជិវ្ហាសម្ផស្សជា ចេតនា, កាយសម្ផស្សជា ចេតនា, មនោសម្ផស្សជា ចេតនា។ ឯវំ ពហុវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ។

អយំ វុច្ចតិ សង្ខារក្ខន្ធោ។

៥. វិញ្ញាណក្ខន្ធោ

១២១. តត្ថ កតមោ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ? ឯកវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ – ផស្សសម្បយុត្តោ។

ទុវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ – អត្ថិ សហេតុកោ, អត្ថិ អហេតុកោ។

តិវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ – អត្ថិ កុសលោ, អត្ថិ អកុសលោ, អត្ថិ អព្យាកតោ។

ចតុព្ពិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ – អត្ថិ កាមាវចរោ, អត្ថិ រូបាវចរោ, អត្ថិ អរូបាវចរោ, អត្ថិ អបរិយាបន្នោ។

បញ្ចវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ – អត្ថិ សុខិន្ទ្រិយសម្បយុត្តោ, អត្ថិ ទុក្ខិន្ទ្រិយសម្បយុត្តោ, អត្ថិ សោមនស្សិន្ទ្រិយសម្បយុត្តោ, អត្ថិ ទោមនស្សិន្ទ្រិយសម្បយុត្តោ, អត្ថិ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយសម្បយុត្តោ។ ឯវំ បញ្ចវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ។

ឆព្ពិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ – ចក្ខុវិញ្ញាណំ, សោតវិញ្ញាណំ, ឃានវិញ្ញាណំ, ជិវ្ហាវិញ្ញាណំ, កាយវិញ្ញាណំ, មនោវិញ្ញាណំ។ ឯវំ ឆព្ពិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ។

សត្តវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ – ចក្ខុវិញ្ញាណំ, សោតវិញ្ញាណំ, ឃានវិញ្ញាណំ, ជិវ្ហាវិញ្ញាណំ, កាយវិញ្ញាណំ, មនោធាតុ, មនោវិញ្ញាណធាតុ។ ឯវំ សត្តវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ។

អដ្ឋវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ – ចក្ខុវិញ្ញាណំ, សោតវិញ្ញាណំ, ឃានវិញ្ញាណំ, ជិវ្ហាវិញ្ញាណំ, កាយវិញ្ញាណំ អត្ថិ សុខសហគតំ, អត្ថិ ទុក្ខសហគតំ, មនោធាតុ, មនោវិញ្ញាណធាតុ ។ ឯវំ អដ្ឋវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ។

នវវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ – ចក្ខុវិញ្ញាណំ, សោតវិញ្ញាណំ, ឃានវិញ្ញាណំ, ជិវ្ហាវិញ្ញាណំ, កាយវិញ្ញាណំ, មនោធាតុ, មនោវិញ្ញាណធាតុ អត្ថិ កុសលំ, អត្ថិ អកុសលំ, អត្ថិ អព្យាកតំ។ ឯវំ នវវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ។

ទសវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ – ចក្ខុវិញ្ញាណំ...បេ.... កាយវិញ្ញាណំ អត្ថិ សុខសហគតំ, អត្ថិ ទុក្ខសហគតំ, មនោធាតុ, មនោវិញ្ញាណធាតុ អត្ថិ កុសលំ, អត្ថិ អកុសលំ, អត្ថិ អព្យាកតំ។ ឯវំ ទសវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ។

១២២. ឯកវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ – ផស្សសម្បយុត្តោ។

ទុវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ – អត្ថិ សហេតុកោ, អត្ថិ អហេតុកោ។

តិវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ – អត្ថិ សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ, អត្ថិ ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ, អត្ថិ អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ។ អត្ថិ វិបាកោ, អត្ថិ វិបាកធម្មធម្មោ, អត្ថិ នេវវិបាកនវិបាកធម្មធម្មោ។ អត្ថិ ឧបាទិន្នុបាទានិយោ, អត្ថិ អនុបាទិន្នុបាទានិយោ, អត្ថិ អនុបាទិន្នអនុបាទានិយោ។ អត្ថិ សំកិលិដ្ឋសំកិលេសិកោ, អត្ថិ អសំកិលិដ្ឋសំកិលេសិកោ, អត្ថិ អសំកិលិដ្ឋអសំកិលេសិកោ។ អត្ថិ សវិតក្កសវិចារោ, អត្ថិ អវិតក្កវិចារមត្តោ , អត្ថិ អវិតក្កអវិចារោ។ អត្ថិ បីតិសហគតោ, អត្ថិ សុខសហគតោ, អត្ថិ ឧបេក្ខាសហគតោ។ អត្ថិ ទស្សនេន បហាតព្ពោ, អត្ថិ ភាវនាយ បហាតព្ពោ, អត្ថិ នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតព្ពោ។ អត្ថិ ទស្សនេន បហាតព្ពហេតុកោ, អត្ថិ ភាវនាយ បហាតព្ពហេតុកោ, អត្ថិ នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតព្ពហេតុកោ។ អត្ថិ អាចយគាមី, អត្ថិ អបចយគាមី, អត្ថិ នេវាចយគាមិនាបចយគាមី។ អត្ថិ សេក្ខោ, អត្ថិ អសេក្ខោ, អត្ថិ នេវសេក្ខនាសេក្ខោ។ អត្ថិ បរិត្តោ, អត្ថិ មហគ្គតោ, អត្ថិ អប្បមាណោ។ អត្ថិ បរិត្តារម្មណោ, អត្ថិ មហគ្គតារម្មណោ, អត្ថិ អប្បមាណារម្មណោ។ អត្ថិ ហីនោ, អត្ថិ មជ្ឈិមោ, អត្ថិ បណីតោ។ អត្ថិ មិច្ឆត្តនិយតោ, អត្ថិ សម្មត្តនិយតោ, អត្ថិ អនិយតោ។ អត្ថិ មគ្គារម្មណោ, អត្ថិ មគ្គហេតុកោ, អត្ថិ មគ្គាធិបតិ។ អត្ថិ ឧប្បន្នោ, អត្ថិ អនុប្បន្នោ, អត្ថិ ឧប្បាទី។ អត្ថិ អតីតោ, អត្ថិ អនាគតោ, អត្ថិ បច្ចុប្បន្នោ។ អត្ថិ អតីតារម្មណោ, អត្ថិ អនាគតារម្មណោ, អត្ថិ បច្ចុប្បន្នារម្មណោ។ អត្ថិ អជ្ឈត្តោ, អត្ថិ ពហិទ្ធោ, អត្ថិ អជ្ឈត្តពហិទ្ធោ។ អត្ថិ អជ្ឈត្តារម្មណោ, អត្ថិ ពហិទ្ធារម្មណោ, អត្ថិ អជ្ឈត្តពហិទ្ធារម្មណោ…បេ….។ ឯវំ ទសវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ។

១២៣. ឯកវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ – ផស្សសម្បយុត្តោ។

ទុវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ – អត្ថិ ហេតុសម្បយុត្តោ, អត្ថិ ហេតុវិប្បយុត្តោ។ អត្ថិ ន ហេតុ សហេតុកោ, អត្ថិ ន ហេតុ អហេតុកោ។ អត្ថិ លោកិយោ, អត្ថិ លោកុត្តរោ។ អត្ថិ កេនចិ វិញ្ញេយ្យោ, អត្ថិ កេនចិ ន វិញ្ញេយ្យោ។ អត្ថិ សាសវោ, អត្ថិ អនាសវោ។ អត្ថិ អាសវសម្បយុត្តោ , អត្ថិ អាសវវិប្បយុត្តោ។ អត្ថិ អាសវវិប្បយុត្តសាសវោ, អត្ថិ អាសវវិប្បយុត្តអនាសវោ។ អត្ថិ សំយោជនិយោ, អត្ថិ អសំយោជនិយោ។ អត្ថិ សំយោជនសម្បយុត្តោ , អត្ថិ សំយោជនវិប្បយុត្តោ។ អត្ថិ សំយោជនវិប្បយុត្តសំយោជនិយោ, អត្ថិ សំយោជនវិប្បយុត្តអសំយោជនិយោ។

អត្ថិ គន្ថនិយោ, អត្ថិ អគន្ថនិយោ។ អត្ថិ គន្ថសម្បយុត្តោ, អត្ថិ គន្ថវិប្បយុត្តោ។ អត្ថិ គន្ថវិប្បយុត្តគន្ថនិយោ, អត្ថិ គន្ថវិប្បយុត្តអគន្ថនិយោ។ អត្ថិ ឱឃនិយោ, អត្ថិ អនោឃនិយោ។ អត្ថិ ឱឃសម្បយុត្តោ, អត្ថិ ឱឃវិប្បយុត្តោ។ អត្ថិ ឱឃវិប្បយុត្តឱឃនិយោ, អត្ថិ ឱឃវិប្បយុត្តអនោឃនិយោ។ អត្ថិ យោគនិយោ, អត្ថិ អយោគនិយោ។ អត្ថិ យោគសម្បយុត្តោ, អត្ថិ យោគវិប្បយុត្តោ ។ អត្ថិ យោគវិប្បយុត្តយោគនិយោ, អត្ថិ យោគវិប្បយុត្តអយោគនិយោ។ អត្ថិ នីវរណិយោ, អត្ថិ អនីវរណិយោ។ អត្ថិ នីវរណសម្បយុត្តោ, អត្ថិ នីវរណវិប្បយុត្តោ។ អត្ថិ នីវរណវិប្បយុត្តនីវរណិយោ, អត្ថិ នីវរណវិប្បយុត្តអនីវរណិយោ។

អត្ថិ បរាមដ្ឋោ, អត្ថិ អបរាមដ្ឋោ។ អត្ថិ បរាមាសសម្បយុត្តោ, អត្ថិ បរាមាសវិប្បយុត្តោ។ អត្ថិ បរាមាសវិប្បយុត្តបរាមដ្ឋោ, អត្ថិ បរាមាសវិប្បយុត្តអបរាមដ្ឋោ។ អត្ថិ ឧបាទិន្នោ, អត្ថិ អនុបាទិន្នោ។ អត្ថិ ឧបាទានិយោ, អត្ថិ អនុបាទានិយោ។ អត្ថិ ឧបាទានសម្បយុត្តោ, អត្ថិ ឧបាទានវិប្បយុត្តោ។ អត្ថិ ឧបាទានវិប្បយុត្តឧបាទានិយោ, អត្ថិ ឧបាទានវិប្បយុត្តអនុបាទានិយោ។ អត្ថិ សំកិលេសិកោ, អត្ថិ អសំកិលេសិកោ។ អត្ថិ សំកិលិដ្ឋោ, អត្ថិ អសំកិលិដ្ឋោ។ អត្ថិ កិលេសសម្បយុត្តោ, អត្ថិ កិលេសវិប្បយុត្តោ។ អត្ថិ កិលេសវិប្បយុត្តសំកិលេសិកោ, អត្ថិ កិលេសវិប្បយុត្តអសំកិលេសិកោ។ អត្ថិ ទស្សនេន បហាតព្ពោ, អត្ថិ ន ទស្សនេន បហាតព្ពោ។ អត្ថិ ភាវនាយ បហាតព្ពោ , អត្ថិ ន ភាវនាយ បហាតព្ពោ។ អត្ថិ ទស្សនេន បហាតព្ពហេតុកោ, អត្ថិ ន ទស្សនេន បហាតព្ពហេតុកោ។ អត្ថិ ភាវនាយ បហាតព្ពហេតុកោ, អត្ថិ ន ភាវនាយ បហាតព្ពហេតុកោ។

អត្ថិ សវិតក្កោ, អត្ថិ អវិតក្កោ។ អត្ថិ សវិចារោ, អត្ថិ អវិចារោ។ អត្ថិ សប្បីតិកោ, អត្ថិ អប្បីតិកោ។ អត្ថិ បីតិសហគតោ, អត្ថិ ន បីតិសហគតោ។ អត្ថិ សុខសហគតោ, អត្ថិ ន សុខសហគតោ។ អត្ថិ ឧបេក្ខាសហគតោ, អត្ថិ ន ឧបេក្ខាសហគតោ។ អត្ថិ កាមាវចរោ , អត្ថិ ន កាមាវចរោ។ អត្ថិ រូបាវចរោ, អត្ថិ ន រូបាវចរោ។ អត្ថិ អរូបាវចរោ, អត្ថិ ន អរូបាវចរោ, អត្ថិ បរិយាបន្នោ, អត្ថិ អបរិយាបន្នោ។ អត្ថិ និយ្យានិកោ, អត្ថិ អនិយ្យានិកោ។ អត្ថិ និយតោ, អត្ថិ អនិយតោ។ អត្ថិ សឧត្តរោ, អត្ថិ អនុត្តរោ។ អត្ថិ សរណោ, អត្ថិ អរណោ។

តិវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ – អត្ថិ កុសលោ, អត្ថិ អកុសលោ, អត្ថិ អព្យាកតោ...បេ....។ ឯវំ ទសវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ។

១២៤. ឯកវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ – ផស្សសម្បយុត្តោ។

ទុវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ – អត្ថិ សរណោ, អត្ថិ អរណោ។

តិវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ – អត្ថិ សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ, អត្ថិ ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ, អត្ថិ អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ។ អត្ថិ វិបាកោ...បេ.... អត្ថិ អជ្ឈត្តារម្មណោ, អត្ថិ ពហិទ្ធារម្មណោ, អត្ថិ អជ្ឈត្តពហិទ្ធារម្មណោ...បេ....។ ឯវំ ទសវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ។

ទុកមូលកំ។

១២៥. ឯកវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ – ផស្សសម្បយុត្តោ។

ទុវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ – អត្ថិ សហេតុកោ, អត្ថិ អហេតុកោ។

តិវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ – អត្ថិ កុសលោ, អត្ថិ អកុសលោ, អត្ថិ អព្យាកតោ...បេ....។ ឯវំ ទសវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ។

១២៦. ឯកវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ – ផស្សសម្បយុត្តោ។

ទុវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ – អត្ថិ ហេតុសម្បយុត្តោ, អត្ថិ ហេតុវិប្បយុត្តោ...បេ.... អត្ថិ សរណោ, អត្ថិ អរណោ។

តិវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ – អត្ថិ កុសលោ, អត្ថិ អកុសលោ, អត្ថិ អព្យាកតោ...បេ....។ ឯវំ ទសវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ។

១២៧. ឯកវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ – ផស្សសម្បយុត្តោ។

ទុវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ – អត្ថិ សហេតុកោ, អត្ថិ អហេតុកោ។

តិវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ – អត្ថិ សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ, អត្ថិ ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ, អត្ថិ អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ ។ អត្ថិ វិបាកោ...បេ.... អត្ថិ អជ្ឈត្តារម្មណោ, អត្ថិ ពហិទ្ធារម្មណោ, អត្ថិ អជ្ឈត្តពហិទ្ធារម្មណោ...បេ....។ ឯវំ ទសវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ។

១២៨. ឯកវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ – ផស្សសម្បយុត្តោ។

ទុវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ – អត្ថិ ហេតុសម្បយុត្តោ, អត្ថិ ហេតុវិប្បយុត្តោ...បេ.... អត្ថិ សរណោ, អត្ថិ អរណោ។

តិវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ – អត្ថិ អជ្ឈត្តារម្មណោ, អត្ថិ ពហិទ្ធារម្មណោ, អត្ថិ អជ្ឈត្តពហិទ្ធារម្មណោ...បេ....។ ឯវំ ទសវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ។

តិកមូលកំ។

១២៩. ឯកវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ – ផស្សសម្បយុត្តោ។

ទុវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ – អត្ថិ សហេតុកោ, អត្ថិ អហេតុកោ។

តិវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ – អត្ថិ កុសលោ, អត្ថិ អកុសលោ, អត្ថិ អព្យាកតោ...បេ....។ ឯវំ ទសវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ។

១៣០. ឯកវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ – ផស្សសម្បយុត្តោ។

ទុវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ – អត្ថិ ហេតុសម្បយុត្តោ, អត្ថិ ហេតុវិប្បយុត្តោ។

តិវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ – អត្ថិ សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ, អត្ថិ ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ, អត្ថិ អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ…បេ….។ ឯវំ ទសវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ។

១៣១. ឯកវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ – ផស្សសម្បយុត្តោ។

ទុវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ – អត្ថិ ន ហេតុ សហេតុកោ, អត្ថិ ន ហេតុអហេតុកោ។

តិវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ – អត្ថិ វិបាកោ, អត្ថិ វិបាកធម្មធម្មោ, អត្ថិ នេវវិបាកនវិបាកធម្មធម្មោ…បេ….។ ឯវំ ទសវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ។

១៣២. ឯកវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ – ផស្សសម្បយុត្តោ។

ទុវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ – អត្ថិ លោកិយោ, អត្ថិ លោកុត្តរោ។

តិវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ – អត្ថិ ឧបាទិន្នុបាទានិយោ, អត្ថិ អនុបាទិន្នុបាទានិយោ, អត្ថិ អនុបាទិន្នអនុបាទានិយោ…បេ….។ ឯវំ ទសវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ។

១៣៣. ឯកវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ – ផស្សសម្បយុត្តោ។

ទុវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ – អត្ថិ កេនចិ វិញ្ញេយ្យោ, អត្ថិ កេនចិ ន វិញ្ញេយ្យោ។

តិវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ – អត្ថិ សំកិលិដ្ឋសំកិលេសិកោ, អត្ថិ អសំកិលិដ្ឋសំកិលេសិកោ, អត្ថិ អសំកិលិដ្ឋអសំកិលេសិកោ…បេ….។ ឯវំ ទសវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ។

១៣៤. ឯកវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ – ផស្សសម្បយុត្តោ។

ទុវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ – អត្ថិ សាសវោ, អត្ថិ អនាសវោ។

តិវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ – អត្ថិ សវិតក្កសវិចារោ, អត្ថិ អវិតក្កវិចារមត្តោ, អត្ថិ អវិតក្កអវិចារោ…បេ….។ ឯវំ ទសវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ។

១៣៥. ឯកវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ – ផស្សសម្បយុត្តោ។

ទុវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ – អត្ថិ អាសវសម្បយុត្តោ, អត្ថិ អាសវវិប្បយុត្តោ។

តិវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ – អត្ថិ បីតិសហគតោ, អត្ថិ សុខសហគតោ, អត្ថិ ឧបេក្ខាសហគតោ…បេ….។ ឯវំ ទសវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ។

១៣៦. ឯកវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ – ផស្សសម្បយុត្តោ។

ទុវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ – អត្ថិ អាសវវិប្បយុត្តសាសវោ, អត្ថិ អាសវវិប្បយុត្តអនាសវោ។

តិវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ – អត្ថិ ទស្សនេន បហាតព្ពោ, អត្ថិ ភាវនាយ បហាតព្ពោ, អត្ថិ នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតព្ពោ…បេ….។ ឯវំ ទសវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ។

១៣៧. ឯកវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ – ផស្សសម្បយុត្តោ។

ទុវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ – អត្ថិ សំយោជនិយោ, អត្ថិ អសំយោជនិយោ។

តិវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ – អត្ថិ ទស្សនេន បហាតព្ពហេតុកោ, អត្ថិ ភាវនាយ បហាតព្ពហេតុកោ, អត្ថិ នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតព្ពហេតុកោ…បេ….។ ឯវំ ទសវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ។

១៣៨. ឯកវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ – ផស្សសម្បយុត្តោ។

ទុវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ – អត្ថិ សំយោជនសម្បយុត្តោ, អត្ថិ សំយោជនវិប្បយុត្តោ។

តិវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ – អត្ថិ អាចយគាមី, អត្ថិ អបចយគាមី , អត្ថិ នេវាចយគាមិនាបចយគាមី…បេ.…។ ឯវំ ទសវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ។

១៣៩. ឯកវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ – ផស្សសម្បយុត្តោ។

ទុវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ – អត្ថិ សំយោជនវិប្បយុត្តសំយោជនិយោ, អត្ថិ សំយោជនវិប្បយុត្តអសំយោជនិយោ។

តិវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ – អត្ថិ សេក្ខោ, អត្ថិ អសេក្ខោ, អត្ថិ នេវសេក្ខនាសេក្ខោ…បេ….។ ឯវំ ទសវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ។

១៤០. ឯកវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ – ផស្សសម្បយុត្តោ។

ទុវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ – អត្ថិ គន្ថនិយោ, អត្ថិ អគន្ថនិយោ។

តិវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ – អត្ថិ បរិត្តោ, អត្ថិ មហគ្គតោ, អត្ថិ អប្បមាណោ…បេ….។ ឯវំ ទសវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ។

១៤១. ឯកវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ – ផស្សសម្បយុត្តោ។

ទុវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ – អត្ថិ គន្ថសម្បយុត្តោ, អត្ថិ គន្ថវិប្បយុត្តោ។

តិវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ – អត្ថិ បរិត្តារម្មណោ, អត្ថិ មហគ្គតារម្មណោ, អត្ថិ អប្បមាណារម្មណោ…បេ….។ ឯវំ ទសវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ។

១៤២. ឯកវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ – ផស្សសម្បយុត្តោ។

ទុវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ – អត្ថិ គន្ថវិប្បយុត្តគន្ថនិយោ, អត្ថិ គន្ថវិប្បយុត្តអគន្ថនិយោ។

តិវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ – អត្ថិ ហីនោ, អត្ថិ មជ្ឈិមោ, អត្ថិ បណីតោ…បេ….។ ឯវំ ទសវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ។

១៤៣. ឯកវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ – ផស្សសម្បយុត្តោ។

ទុវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ – អត្ថិ ឱឃនិយោ, អត្ថិ អនោឃនិយោ។

តិវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ – អត្ថិ មិច្ឆត្តនិយតោ, អត្ថិ សម្មត្តនិយតោ, អត្ថិ អនិយតោ…បេ….។ ឯវំ ទសវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ ។

១៤៤. ឯកវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ – ផស្សសម្បយុត្តោ។

ទុវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ – អត្ថិ ឱឃសម្បយុត្តោ, អត្ថិ ឱឃវិប្បយុត្តោ។

តិវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ – អត្ថិ មគ្គារម្មណោ, អត្ថិ មគ្គហេតុកោ, អត្ថិ មគ្គាធិបតិ…បេ….។ ឯវំ ទសវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ។

១៤៥. ឯកវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ – ផស្សសម្បយុត្តោ។

ទុវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ – អត្ថិ ឱឃវិប្បយុត្តឱឃនិយោ, អត្ថិ ឱឃវិប្បយុត្តអនោឃនិយោ។

តិវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ – អត្ថិ ឧប្បន្នោ, អត្ថិ អនុប្បន្នោ, អត្ថិ ឧប្បាទី…បេ….។ ឯវំ ទសវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ។

១៤៦. ឯកវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ – ផស្សសម្បយុត្តោ។

ទុវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ – អត្ថិ យោគនិយោ, អត្ថិ អយោគនិយោ។

តិវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ – អត្ថិ អតីតោ, អត្ថិ អនាគតោ, អត្ថិ បច្ចុប្បន្នោ…បេ….។ ឯវំ ទសវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ។

១៤៧. ឯកវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ – ផស្សសម្បយុត្តោ។

ទុវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ – អត្ថិ យោគសម្បយុត្តោ, អត្ថិ យោគវិប្បយុត្តោ។

តិវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ – អត្ថិ អតីតារម្មណោ, អត្ថិ អនាគតារម្មណោ, អត្ថិ បច្ចុប្បន្នារម្មណោ…បេ….។ ឯវំ ទសវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ។

១៤៨. ឯកវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ – ផស្សសម្បយុត្តោ។

ទុវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ – អត្ថិ យោគវិប្បយុត្តយោគនិយោ, អត្ថិ យោគវិប្បយុត្តអយោគនិយោ។

តិវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ – អត្ថិ អជ្ឈត្តោ, អត្ថិ ពហិទ្ធោ, អត្ថិ អជ្ឈត្តពហិទ្ធោ…បេ….។ ឯវំ ទសវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ។

១៤៩. ឯកវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ – ផស្សសម្បយុត្តោ។

ទុវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ – អត្ថិ នីវរណិយោ, អត្ថិ អនីវរណិយោ។

តិវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ – អត្ថិ អជ្ឈត្តារម្មណោ, អត្ថិ ពហិទ្ធារម្មណោ, អត្ថិ អជ្ឈត្តពហិទ្ធារម្មណោ…បេ….។ ឯវំ ទសវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ។

ឧភតោវឌ្ឍកំ។

សត្តវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ – អត្ថិ កុសលោ, អត្ថិ អកុសលោ, អត្ថិ អព្យាកតោ, អត្ថិ កាមាវចរោ, អត្ថិ រូបាវចរោ, អត្ថិ អរូបាវចរោ, អត្ថិ អបរិយាបន្នោ។ ឯវំ សត្តវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ។

អបរោបិ សត្តវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ – អត្ថិ សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ, អត្ថិ ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ, អត្ថិ អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ, អត្ថិ កាមាវចរោ, អត្ថិ រូបាវចរោ, អត្ថិ អរូបាវចរោ, អត្ថិ អបរិយាបន្នោ…បេ…. អត្ថិ អជ្ឈត្តារម្មណោ, អត្ថិ ពហិទ្ធារម្មណោ, អត្ថិ អជ្ឈត្តពហិទ្ធារម្មណោ, អត្ថិ កាមាវចរោ, អត្ថិ រូបាវចរោ, អត្ថិ អរូបាវចរោ, អត្ថិ អបរិយាបន្នោ។ ឯវំ សត្តវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ។

ចតុវីសតិវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ – ចក្ខុសម្ផស្សបច្ចយា វិញ្ញាណក្ខន្ធោ អត្ថិ កុសលោ, អត្ថិ អកុសលោ, អត្ថិ អព្យាកតោ; សោតសម្ផស្សបច្ចយា…បេ…. ឃានសម្ផស្សបច្ចយា…បេ…. ជិវ្ហាសម្ផស្សបច្ចយា…បេ…. កាយសម្ផស្សបច្ចយា…បេ…. មនោសម្ផស្សបច្ចយា វិញ្ញាណក្ខន្ធោ អត្ថិ កុសលោ, អត្ថិ អកុសលោ, អត្ថិ អព្យាកតោ; ចក្ខុវិញ្ញាណំ, សោតវិញ្ញាណំ, ឃានវិញ្ញាណំ , ជិវ្ហាវិញ្ញាណំ, កាយវិញ្ញាណំ, មនោវិញ្ញាណំ។ ឯវំ ចតុវីសតិវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ ។

អបរោបិ ចតុវីសតិវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ – ចក្ខុសម្ផស្សបច្ចយា វិញ្ញាណក្ខន្ធោ អត្ថិ សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ, អត្ថិ ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ, អត្ថិ អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ...បេ.... អត្ថិ អជ្ឈត្តារម្មណោ, អត្ថិ ពហិទ្ធារម្មណោ, អត្ថិ អជ្ឈត្តពហិទ្ធារម្មណោ; ចក្ខុវិញ្ញាណំ...បេ.... កាយវិញ្ញាណំ, មនោវិញ្ញាណំ; សោតសម្ផស្សបច្ចយា...បេ.... ឃានសម្ផស្សបច្ចយា...បេ.... ជិវ្ហាសម្ផស្សបច្ចយា...បេ.... កាយសម្ផស្សបច្ចយា...បេ.... មនោសម្ផស្សបច្ចយា វិញ្ញាណក្ខន្ធោ អត្ថិ អជ្ឈត្តារម្មណោ, អត្ថិ ពហិទ្ធារម្មណោ, អត្ថិ អជ្ឈត្តពហិទ្ធារម្មណោ; ចក្ខុវិញ្ញាណំ, សោតវិញ្ញាណំ, ឃានវិញ្ញាណំ, ជិវ្ហាវិញ្ញាណំ, កាយវិញ្ញាណំ, មនោវិញ្ញាណំ។ ឯវំ ចតុវីសតិវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ។

តីសតិវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ – ចក្ខុសម្ផស្សបច្ចយា វិញ្ញាណក្ខន្ធោ អត្ថិ កាមាវចរោ, អត្ថិ រូបាវចរោ, អត្ថិ អរូបាវចរោ, អត្ថិ អបរិយាបន្នោ; សោតសម្ផស្សបច្ចយា ...បេ.... ឃានសម្ផស្សបច្ចយា...បេ.... ជិវ្ហាសម្ផស្សបច្ចយា...បេ.... កាយសម្ផស្សបច្ចយា...បេ.... មនោសម្ផស្សបច្ចយា វិញ្ញាណក្ខន្ធោ អត្ថិ កាមាវចរោ, អត្ថិ រូបាវចរោ, អត្ថិ អរូបាវចរោ, អត្ថិ អបរិយាបន្នោ; ចក្ខុវិញ្ញាណំ , សោតវិញ្ញាណំ, ឃានវិញ្ញាណំ, ជិវ្ហាវិញ្ញាណំ, កាយវិញ្ញាណំ, មនោវិញ្ញាណំ។ ឯវំ តីសតិវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ។

ពហុវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ – ចក្ខុសម្ផស្សបច្ចយា វិញ្ញាណក្ខន្ធោ អត្ថិ កុសលោ, អត្ថិ អកុសលោ, អត្ថិ អព្យាកតោ, អត្ថិ កាមាវចរោ, អត្ថិ រូបាវចរោ, អត្ថិ អរូបាវចរោ, អត្ថិ អបរិយាបន្នោ, ចក្ខុវិញ្ញាណំ...បេ.... មនោវិញ្ញាណំ; សោតសម្ផស្សបច្ចយា...បេ.... ឃានសម្ផស្សបច្ចយា...បេ.... ជិវ្ហាសម្ផស្សបច្ចយា ...បេ.... កាយសម្ផស្សបច្ចយា...បេ.... មនោសម្ផស្សបច្ចយា វិញ្ញាណក្ខន្ធោ អត្ថិ កុសលោ, អត្ថិ អកុសលោ, អត្ថិ អព្យាកតោ, អត្ថិ កាមាវចរោ, អត្ថិ រូបាវចរោ, អត្ថិ អរូបាវចរោ, អត្ថិ អបរិយាបន្នោ, ចក្ខុវិញ្ញាណំ...បេ.... មនោវិញ្ញាណំ។ ឯវំ ពហុវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ។

អបរោបិ ពហុវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ – ចក្ខុសម្ផស្សបច្ចយា វិញ្ញាណក្ខន្ធោ អត្ថិ សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ...បេ.... អត្ថិ អជ្ឈត្តារម្មណោ, អត្ថិ ពហិទ្ធារម្មណោ, អត្ថិ អជ្ឈត្តពហិទ្ធារម្មណោ, អត្ថិ កាមាវចរោ, អត្ថិ រូបាវចរោ, អត្ថិ អរូបាវចរោ, អត្ថិ អបរិយាបន្នោ; សោតសម្ផស្សបច្ចយា...បេ.... ឃានសម្ផស្សបច្ចយា...បេ.... ជិវ្ហាសម្ផស្សបច្ចយា...បេ.... កាយសម្ផស្សបច្ចយា...បេ.... មនោសម្ផស្សបច្ចយា វិញ្ញាណក្ខន្ធោ អត្ថិ សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ...បេ.... អត្ថិ អជ្ឈត្តារម្មណោ, អត្ថិ ពហិទ្ធារម្មណោ, អត្ថិ អជ្ឈត្តពហិទ្ធារម្មណោ, អត្ថិ កាមាវចរោ, អត្ថិ រូបាវចរោ, អត្ថិ អរូបាវចរោ, អត្ថិ អបរិយាបន្នោ; ចក្ខុវិញ្ញាណំ, សោតវិញ្ញាណំ, ឃានវិញ្ញាណំ, ជិវ្ហាវិញ្ញាណំ, កាយវិញ្ញាណំ, មនោវិញ្ញាណំ។ ឯវំ ពហុវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ។

អយំ វុច្ចតិ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ។

អភិធម្មភាជនីយំ។

៣. បញ្ហាបុច្ឆកំ

១៥០. បញ្ចក្ខន្ធា – រូបក្ខន្ធោ, វេទនាក្ខន្ធោ, សញ្ញាក្ខន្ធោ, សង្ខារក្ខន្ធោ, វិញ្ញាណក្ខន្ធោ។

១៥១. បញ្ចន្នំ ខន្ធានំ កតិ កុសលា, កតិ អកុសលា, កតិ អព្យាកតា...បេ.... កតិ សរណា, កតិ អរណា?

១. តិកំ

១៥២. រូបក្ខន្ធោ អព្យាកតោ។ ចត្តារោ ខន្ធា សិយា កុសលា, សិយា អកុសលា, សិយា អព្យាកតា។ ទ្វេ ខន្ធា ន វត្តព្ពា – “សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា”តិបិ, “ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា”តិបិ, “អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា”តិបិ។ តយោ ខន្ធា សិយា សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា, សិយា ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា, សិយា អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា។ រូបក្ខន្ធោ នេវវិបាកនវិបាកធម្មធម្មោ។ ចត្តារោ ខន្ធា សិយា វិបាកា, សិយា វិបាកធម្មធម្មា, សិយា នេវវិបាកនវិបាកធម្មធម្មា។ រូបក្ខន្ធោ សិយា ឧបាទិន្នុបាទានិយោ, សិយា អនុបាទិន្នុបាទានិយោ ។ ចត្តារោ ខន្ធា សិយា ឧបាទិន្នុបាទានិយា, សិយា អនុបាទិន្នុបាទានិយា, សិយា អនុបាទិន្នអនុបាទានិយា។

រូបក្ខន្ធោ អសំកិលិដ្ឋសំកិលេសិកោ។ ចត្តារោ ខន្ធា សិយា សំកិលិដ្ឋសំកិលេសិកា, សិយា អសំកិលិដ្ឋសំកិលេសិកា, សិយា អសំកិលិដ្ឋអសំកិលេសិកា។ រូបក្ខន្ធោ អវិតក្កអវិចារោ។ តយោ ខន្ធា សិយា សវិតក្កសវិចារា, សិយា អវិតក្កវិចារមត្តា, សិយា អវិតក្កអវិចារា។ សង្ខារក្ខន្ធោ សិយា សវិតក្កសវិចារោ, សិយា អវិតក្កវិចារមត្តោ, សិយា អវិតក្កអវិចារោ, សិយា ន វត្តព្ពោ – “សវិតក្កសវិចារោ”តិបិ, “អវិតក្កវិចារមត្តោ”តិបិ, “អវិតក្កអវិចារោ”តិបិ។ រូបក្ខន្ធោ ន វត្តព្ពោ – “បីតិសហគតោ”តិបិ, “សុខសហគតោ”តិបិ, “ឧបេក្ខាសហគតោ”តិបិ។ វេទនាក្ខន្ធោ សិយា បីតិសហគតោ ន សុខសហគតោ ន ឧបេក្ខាសហគតោ, សិយា ន វត្តព្ពោ – “បីតិសហគតោ”តិ។ តយោ ខន្ធា សិយា បីតិសហគតា, សិយា សុខសហគតា, សិយា ឧបេក្ខាសហគតា, សិយា ន វត្តព្ពា – “បីតិសហគតា”តិបិ, “សុខសហគតា”តិបិ, “ឧបេក្ខាសហគតា”តិបិ។

រូបក្ខន្ធោ នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតព្ពោ។ ចត្តារោ ខន្ធា សិយា ទស្សនេន បហាតព្ពា, សិយា ភាវនាយ បហាតព្ពា, សិយា នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតព្ពា។ រូបក្ខន្ធោ នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតព្ពហេតុកោ។ ចត្តារោ ខន្ធា សិយា ទស្សនេន បហាតព្ពហេតុកា, សិយា ភាវនាយ បហាតព្ពហេតុកា, សិយា នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតព្ពហេតុកា។ រូបក្ខន្ធោ នេវាចយគាមិនាបចយគាមី។ ចត្តារោ ខន្ធា សិយា អាចយគាមិនោ, សិយា អបចយគាមិនោ, សិយា នេវាចយគាមិនាបចយគាមិនោ។ រូបក្ខន្ធោ នេវសេក្ខនាសេក្ខោ។ ចត្តារោ ខន្ធា សិយា សេក្ខា, សិយា អសេក្ខា, សិយា នេវសេក្ខនាសេក្ខា។ រូបក្ខន្ធោ បរិត្តោ។ ចត្តារោ ខន្ធា សិយា បរិត្តា, សិយា មហគ្គតា, សិយា អប្បមាណា។ រូបក្ខន្ធោ អនារម្មណោ។ ចត្តារោ ខន្ធា សិយា បរិត្តារម្មណា, សិយា មហគ្គតារម្មណា, សិយា អប្បមាណារម្មណា, សិយា ន វត្តព្ពា – “បរិត្តារម្មណា”តិបិ , “មហគ្គតារម្មណា”តិបិ, “អប្បមាណារម្មណា”តិបិ។ រូបក្ខន្ធោ មជ្ឈិមោ។ ចត្តារោ ខន្ធា សិយា ហីនា, សិយា មជ្ឈិមា, សិយា បណីតា។ រូបក្ខន្ធោ អនិយតោ ។ ចត្តារោ ខន្ធា សិយា មិច្ឆត្តនិយតា, សិយា សម្មត្តនិយតា, សិយា អនិយតា។

រូបក្ខន្ធោ អនារម្មណោ។ ចត្តារោ ខន្ធា សិយា មគ្គារម្មណា, សិយា មគ្គហេតុកា, សិយា មគ្គាធិបតិនោ, សិយា ន វត្តព្ពា – “មគ្គារម្មណា”តិបិ, “មគ្គហេតុកា”តិបិ , “មគ្គាធិបតិនោ”តិបិ; សិយា ឧប្បន្នា, សិយា អនុប្បន្នា, សិយា ឧប្បាទិនោ; សិយា អតីតា, សិយា អនាគតា, សិយា បច្ចុប្បន្នា។ រូបក្ខន្ធោ អនារម្មណោ។ ចត្តារោ ខន្ធា សិយា អតីតារម្មណា, សិយា អនាគតារម្មណា, សិយា បច្ចុប្បន្នារម្មណា, សិយា ន វត្តព្ពា – “អតីតារម្មណា”តិបិ, “អនាគតារម្មណា”តិបិ, “បច្ចុប្បន្នារម្មណា”តិបិ; សិយា អជ្ឈត្តា, សិយា ពហិទ្ធា, សិយា អជ្ឈត្តពហិទ្ធា។ រូបក្ខន្ធោ អនារម្មណោ។ ចត្តារោ ខន្ធា សិយា អជ្ឈត្តារម្មណា, សិយា ពហិទ្ធារម្មណា, សិយា អជ្ឈត្តពហិទ្ធារម្មណា, សិយា ន វត្តព្ពា – “អជ្ឈត្តារម្មណា”តិបិ, “ពហិទ្ធារម្មណា”តិបិ, “អជ្ឈត្តពហិទ្ធារម្មណា”តិបិ។ ចត្តារោ ខន្ធា អនិទស្សនអប្បដិឃា។ រូបក្ខន្ធោ សិយា សនិទស្សនសប្បដិឃោ, សិយា អនិទស្សនសប្បដិឃោ, សិយា អនិទស្សនអប្បដិឃោ។

២. ទុកំ

១៥៣. ចត្តារោ ខន្ធា ន ហេតូ។ សង្ខារក្ខន្ធោ សិយា ហេតុ, សិយា ន ហេតុ។ រូបក្ខន្ធោ អហេតុកោ។ ចត្តារោ ខន្ធា សិយា សហេតុកា, សិយា អហេតុកា។ រូបក្ខន្ធោ ហេតុវិប្បយុត្តោ។ ចត្តារោ ខន្ធា សិយា ហេតុសម្បយុត្តា, សិយា ហេតុវិប្បយុត្តា។ រូបក្ខន្ធោ ន វត្តព្ពោ – “ហេតុ ចេវ សហេតុកោ ចា”តិបិ, “សហេតុកោ ចេវ ន ច ហេតូ”តិបិ។ តយោ ខន្ធា ន វត្តព្ពា – “ហេតូ ចេវ សហេតុកា ចា”តិ, សិយា សហេតុកា ចេវ ន ច ហេតូ, សិយា ន វត្តព្ពា – “សហេតុកា ចេវ ន ច ហេតូ”តិ។ សង្ខារក្ខន្ធោ សិយា ហេតុ ចេវ សហេតុកោ ច, សិយា សហេតុកោ ចេវ ន ច ហេតុ, សិយា ន វត្តព្ពោ – “ហេតុ ចេវ សហេតុកោ ចា”តិបិ, “សហេតុកោ ចេវ ន ច ហេតូ”តិបិ។ រូបក្ខន្ធោ ន វត្តព្ពោ – “ហេតុ ចេវ ហេតុសម្បយុត្តោ ចា”តិបិ, “ហេតុសម្បយុត្តោ ចេវ ន ច ហេតូ”តិបិ។ តយោ ខន្ធា ន វត្តព្ពា – “ហេតូ ចេវ ហេតុសម្បយុត្តា ចា”តិ, សិយា ហេតុសម្បយុត្តា ចេវ ន ច ហេតូ, សិយា ន វត្តព្ពា – “ហេតុសម្បយុត្តា ចេវ ន ច ហេតូ”តិ។ សង្ខារក្ខន្ធោ សិយា ហេតុ ចេវ ហេតុសម្បយុត្តោ ច, សិយា ហេតុសម្បយុត្តោ ចេវ ន ច ហេតុ, សិយា ន វត្តព្ពោ – “ហេតុ ចេវ ហេតុសម្បយុត្តោ ចា”តិបិ, “ហេតុសម្បយុត្តោ ចេវ ន ច ហេតូ”តិបិ។ រូបក្ខន្ធោ ន ហេតុ អហេតុកោ ។ តយោ ខន្ធា សិយា ន ហេតូ សហេតុកា, សិយា ន ហេតូ អហេតុកា។ សង្ខារក្ខន្ធោ សិយា ន ហេតុ សហេតុកោ, សិយា ន ហេតុ អហេតុកោ, សិយា ន វត្តព្ពោ – “ន ហេតុ សហេតុកោ”តិបិ, “ន ហេតុ អហេតុកោ”តិបិ។

សប្បច្ចយា, សង្ខតា។

ចត្តារោ ខន្ធា អនិទស្សនា។ រូបក្ខន្ធោ សិយា សនិទស្សនោ, សិយា អនិទស្សនោ។ ចត្តារោ ខន្ធា អប្បដិឃា។ រូបក្ខន្ធោ សិយា សប្បដិឃោ, សិយា អប្បដិឃោ។ រូបក្ខន្ធោ រូបំ។ ចត្តារោ ខន្ធា អរូបា។ រូបក្ខន្ធោ លោកិយោ។ ចត្តារោ ខន្ធា សិយា លោកិយា, សិយា លោកុត្តរា; កេនចិ វិញ្ញេយ្យា, កេនចិ ន វិញ្ញេយ្យា។

ចត្តារោ ខន្ធា នោ អាសវា។ សង្ខារក្ខន្ធោ សិយា អាសវោ, សិយា នោ អាសវោ។ រូបក្ខន្ធោ សាសវោ។ ចត្តារោ ខន្ធា សិយា សាសវា, សិយា អនាសវា។ រូបក្ខន្ធោ អាសវវិប្បយុត្តោ។ ចត្តារោ ខន្ធា សិយា អាសវសម្បយុត្តា, សិយា អាសវវិប្បយុត្តា។ រូបក្ខន្ធោ ន វត្តព្ពោ – “អាសវោ ចេវ សាសវោ ចា”តិ, សាសវោ ចេវ នោ ច អាសវោ។ តយោ ខន្ធា ន វត្តព្ពា – “អាសវា ចេវ សាសវា ចា”តិ, សិយា សាសវា ចេវ នោ ច អាសវា, សិយា ន វត្តព្ពា – “សាសវា ចេវ នោ ច អាសវា”តិ។ សង្ខារក្ខន្ធោ សិយា អាសវោ ចេវ សាសវោ ច, សិយា សាសវោ ចេវ នោ ច អាសវោ, សិយា ន វត្តព្ពោ – “អាសវោ ចេវ សាសវោ ចា”តិបិ, “សាសវោ ចេវ នោ ច អាសវោ”តិបិ។ រូបក្ខន្ធោ ន វត្តព្ពោ – “អាសវោ ចេវ អាសវសម្បយុត្តោ ចា”តិបិ, “អាសវសម្បយុត្តោ ចេវ នោ ច អាសវោ”តិបិ។ តយោ ខន្ធា ន វត្តព្ពា – “អាសវា ចេវ អាសវសម្បយុត្តា ចា”តិ, សិយា អាសវសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច អាសវា, សិយា ន វត្តព្ពា – “អាសវសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច អាសវា”តិ។ សង្ខារក្ខន្ធោ សិយា អាសវោ ចេវ អាសវសម្បយុត្តោ ច, សិយា អាសវសម្បយុត្តោ ចេវ នោ ច អាសវោ, សិយា ន វត្តព្ពោ – “អាសវោ ចេវ អាសវសម្បយុត្តោ ចា”តិបិ, “អាសវសម្បយុត្តោ ចេវ នោ ច អាសវោ”តិបិ។ រូបក្ខន្ធោ អាសវវិប្បយុត្តសាសវោ។ ចត្តារោ ខន្ធា សិយា អាសវវិប្បយុត្តសាសវា, សិយា អាសវវិប្បយុត្តអនាសវា, សិយា ន វត្តព្ពា – “អាសវវិប្បយុត្តសាសវា”តិបិ, “អាសវវិប្បយុត្តអនាសវា”តិបិ។

ចត្តារោ ខន្ធា នោ សំយោជនា។ សង្ខារក្ខន្ធោ សិយា សំយោជនំ, សិយា នោ សំយោជនំ។ រូបក្ខន្ធោ សំយោជនិយោ។ ចត្តារោ ខន្ធា សិយា សំយោជនិយា, សិយា អសំយោជនិយា។ រូបក្ខន្ធោ សំយោជនវិប្បយុត្តោ។ ចត្តារោ ខន្ធា សិយា សំយោជនសម្បយុត្តា, សិយា សំយោជនវិប្បយុត្តា។ រូបក្ខន្ធោ ន វត្តព្ពោ – “សំយោជនញ្ចេវ សំយោជនិយោ ចា”តិ, “សំយោជនិយោ ចេវ នោ ច សំយោជនំ”។ តយោ ខន្ធា ន វត្តព្ពា – “សំយោជនា ចេវ សំយោជនិយា ចា”តិ, សិយា សំយោជនិយា ចេវ នោ ច សំយោជនា, សិយា ន វត្តព្ពា – “សំយោជនិយា ចេវ នោ ច សំយោជនា”តិ។ សង្ខារក្ខន្ធោ សិយា សំយោជនញ្ចេវ សំយោជនិយោ ច, សិយា សំយោជនិយោ ចេវ នោ ច សំយោជនំ, សិយា ន វត្តព្ពោ – “សំយោជនញ្ចេវ សំយោជនិយោ ចា”តិបិ, “សំយោជនិយោ ចេវ នោ ច សំយោជន”ន្តិបិ។ រូបក្ខន្ធោ ន វត្តព្ពោ – “សំយោជនញ្ចេវ សំយោជនសម្បយុត្តោ ចា”តិបិ, “សំយោជនសម្បយុត្តោ ចេវ នោ ច សំយោជន”ន្តិបិ។ តយោ ខន្ធា ន វត្តព្ពា – “សំយោជនា ចេវ សំយោជនសម្បយុត្តា ចា”តិ, សិយា សំយោជនសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច សំយោជនា, សិយា ន វត្តព្ពា – “សំយោជនសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច សំយោជនា”តិ។ សង្ខារក្ខន្ធោ សិយា សំយោជនញ្ចេវ សំយោជនសម្បយុត្តោ ច, សិយា សំយោជនសម្បយុត្តោ ចេវ នោ ច សំយោជនំ, សិយា ន វត្តព្ពោ – “សំយោជនញ្ចេវ សំយោជនសម្បយុត្តោ ចា”តិបិ, “សំយោជនសម្បយុត្តោ ចេវ នោ ច សំយោជន”ន្តិបិ។ រូបក្ខន្ធោ សំយោជនវិប្បយុត្តសំយោជនិយោ។ ចត្តារោ ខន្ធា សិយា សំយោជនវិប្បយុត្តសំយោជនិយា, សិយា សំយោជនវិប្បយុត្តអសំយោជនិយា, សិយា ន វត្តព្ពា – “សំយោជនវិប្បយុត្តសំយោជនិយា”តិបិ, “សំយោជនវិប្បយុត្តអសំយោជនិយា”តិបិ។

ចត្តារោ ខន្ធា នោ គន្ថា។ សង្ខារក្ខន្ធោ សិយា គន្ថោ, សិយា នោ គន្ថោ។ រូបក្ខន្ធោ គន្ថនិយោ។ ចត្តារោ ខន្ធា សិយា គន្ថនិយា, សិយា អគន្ថនិយា។ រូបក្ខន្ធោ គន្ថវិប្បយុត្តោ។ ចត្តារោ ខន្ធា សិយា គន្ថសម្បយុត្តា, សិយា គន្ថវិប្បយុត្តា។ រូបក្ខន្ធោ ន វត្តព្ពោ – “គន្ថោ ចេវ គន្ថនិយោ ចា”តិ, “គន្ថនិយោ ចេវ នោ ច គន្ថោ”។ តយោ ខន្ធា ន វត្តព្ពា – “គន្ថា ចេវ គន្ថនិយា ចា”តិ, សិយា គន្ថនិយា ចេវ នោ ច គន្ថា, សិយា ន វត្តព្ពា – “គន្ថនិយា ចេវ នោ ច គន្ថា”តិ។ សង្ខារក្ខន្ធោ សិយា គន្ថោ ចេវ គន្ថនិយោ ច, សិយា គន្ថនិយោ ចេវ នោ ច គន្ថោ, សិយា ន វត្តព្ពោ – “គន្ថោ ចេវ គន្ថនិយោ ចា”តិបិ, “គន្ថនិយោ ចេវ នោ ច គន្ថោ”តិបិ។ រូបក្ខន្ធោ ន វត្តព្ពោ – “គន្ថោ ចេវ គន្ថសម្បយុត្តោ ចា”តិបិ, “គន្ថសម្បយុត្តោ ចេវ នោ ច គន្ថោ”តិបិ។ តយោ ខន្ធា ន វត្តព្ពា – “គន្ថា ចេវ គន្ថសម្បយុត្តា ចា”តិ, សិយា គន្ថសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច គន្ថា, សិយា ន វត្តព្ពា – “គន្ថសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច គន្ថា”តិ។ សង្ខារក្ខន្ធោ សិយា គន្ថោ ចេវ គន្ថសម្បយុត្តោ ច, សិយា គន្ថសម្បយុត្តោ ចេវ នោ ច គន្ថោ, សិយា ន វត្តព្ពោ – “គន្ថោ ចេវ គន្ថសម្បយុត្តោ ចា”តិបិ, “គន្ថសម្បយុត្តោ ចេវ នោ ច គន្ថោ”តិ បិ។ រូបក្ខន្ធោ គន្ថវិប្បយុត្តគន្ថនិយោ។ ចត្តារោ ខន្ធា សិយា គន្ថវិប្បយុត្តគន្ថនិយា , សិយា គន្ថវិប្បយុត្តអគន្ថនិយា, សិយា ន វត្តព្ពា – “គន្ថវិប្បយុត្តគន្ថនិយា”តិបិ, “គន្ថវិប្បយុត្តអគន្ថនិយា”តិបិ។

ចត្តារោ ខន្ធា នោ ឱឃា...បេ.... នោ យោគា...បេ.... នោ នីវរណា។ សង្ខារក្ខន្ធោ សិយា នីវរណំ, សិយា នោ នីវរណំ។ រូបក្ខន្ធោ នីវរណិយោ។ ចត្តារោ ខន្ធា សិយា នីវរណិយា, សិយា អនីវរណិយា។ រូបក្ខន្ធោ នីវរណវិប្បយុត្តោ។ ចត្តារោ ខន្ធា សិយា នីវរណសម្បយុត្តា, សិយា នីវរណវិប្បយុត្តា។ រូបក្ខន្ធោ ន វត្តព្ពោ –

“នីវរណញ្ចេវ នីវរណិយោ ចា”តិ, “នីវរណិយោ ចេវ នោ ច នីវរណំ”។ តយោ ខន្ធា ន វត្តព្ពា – “នីវរណា ចេវ នីវរណិយា ចា”តិ, សិយា នីវរណិយា ចេវ នោ ច នីវរណា, សិយា ន វត្តព្ពា – “នីវរណិយា ចេវ នោ ច នីវរណា”តិ។ សង្ខារក្ខន្ធោ សិយា នីវរណញ្ចេវ នីវរណិយោ ច, សិយា នីវរណិយោ ចេវ នោ ច នីវរណំ, សិយា ន វត្តព្ពោ – “នីវរណញ្ចេវ នីវរណិយោ ចា”តិបិ, “នីវរណិយោ ចេវ នោ ច នីវរណ”ន្តិបិ។ រូបក្ខន្ធោ ន វត្តព្ពោ – “នីវរណញ្ចេវ នីវរណសម្បយុត្តោ ចា”តិបិ, “នីវរណសម្បយុត្តោ ចេវ នោ ច នីវរណ”ន្តិបិ។ តយោ ខន្ធា ន វត្តព្ពា – “នីវរណា ចេវ នីវរណសម្បយុត្តា ចា”តិ, សិយា នីវរណសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច នីវរណា, សិយា ន វត្តព្ពា – “នីវរណសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច នីវរណា”តិ។ សង្ខារក្ខន្ធោ សិយា នីវរណញ្ចេវ នីវរណសម្បយុត្តោ ច, សិយា នីវរណសម្បយុត្តោ ចេវ នោ ច នីវរណំ, សិយា ន វត្តព្ពោ – “នីវរណញ្ចេវ នីវរណសម្បយុត្តោ ចា”តិបិ, “នីវរណសម្បយុត្តោ ចេវ នោ ច នីវរណ”ន្តិបិ។ រូបក្ខន្ធោ នីវរណវិប្បយុត្តនីវរណិយោ។ ចត្តារោ ខន្ធា សិយា នីវរណវិប្បយុត្តនីវរណិយា, សិយា នីវរណវិប្បយុត្តអនីវរណិយា, សិយា ន វត្តព្ពា – “នីវរណវិប្បយុត្តនីវរណិយា”តិបិ, “នីវរណវិប្បយុត្តអនីវរណិយា”តិបិ។

ចត្តារោ ខន្ធា នោ បរាមាសា។ សង្ខារក្ខន្ធោ សិយា បរាមាសោ, សិយា នោ បរាមាសោ។ រូបក្ខន្ធោ បរាមដ្ឋោ។ ចត្តារោ ខន្ធា សិយា បរាមដ្ឋា, សិយា អបរាមដ្ឋា។ រូបក្ខន្ធោ បរាមាសវិប្បយុត្តោ។ តយោ ខន្ធា សិយា បរាមាសសម្បយុត្តា, សិយា បរាមាសវិប្បយុត្តា។ សង្ខារក្ខន្ធោ សិយា បរាមាសសម្បយុត្តោ, សិយា បរាមាសវិប្បយុត្តោ, សិយា ន វត្តព្ពោ – “បរាមាសសម្បយុត្តោ”តិបិ, “បរាមាសវិប្បយុត្តោ”តិបិ។ រូបក្ខន្ធោ ន វត្តព្ពោ – “បរាមាសោ ចេវ បរាមដ្ឋោ ចា”តិ, “បរាមដ្ឋោ ចេវ នោ ច បរាមាសោ”។ តយោ ខន្ធា ន វត្តព្ពា – “បរាមាសា ចេវ បរាមដ្ឋា ចា”តិ, សិយា បរាមដ្ឋា ចេវ នោ ច បរាមាសា, សិយា ន វត្តព្ពា – “បរាមដ្ឋា ចេវ នោ ច បរាមាសា”តិ។ សង្ខារក្ខន្ធោ សិយា បរាមាសោ ចេវ បរាមដ្ឋោ ច, សិយា បរាមដ្ឋោ ចេវ នោ ច បរាមាសោ, សិយា ន វត្តព្ពោ – “បរាមាសោ ចេវ បរាមដ្ឋោ ចា”តិបិ, “បរាមដ្ឋោ ចេវ នោ ច បរាមាសោ”តិបិ។ រូបក្ខន្ធោ បរាមាសវិប្បយុត្តបរាមដ្ឋោ។ ចត្តារោ ខន្ធា សិយា បរាមាសវិប្បយុត្តបរាមដ្ឋា, សិយា បរាមាសវិប្បយុត្តអបរាមដ្ឋា , សិយា ន វត្តព្ពា – “បរាមាសវិប្បយុត្តបរាមដ្ឋា”តិបិ, “បរាមាសវិប្បយុត្តអបរាមដ្ឋា”តិបិ។

រូបក្ខន្ធោ អនារម្មណោ។ ចត្តារោ ខន្ធា សារម្មណា។ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ ចិត្តំ។ ចត្តារោ ខន្ធា នោ ចិត្តា។ តយោ ខន្ធា ចេតសិកា។ ទ្វេ ខន្ធា អចេតសិកា។ តយោ ខន្ធា ចិត្តសម្បយុត្តា ។ រូបក្ខន្ធោ ចិត្តវិប្បយុត្តោ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ ន វត្តព្ពោ – “ចិត្តេន សម្បយុត្តោ”តិបិ, “ចិត្តេន វិប្បយុត្តោ”តិបិ។ តយោ ខន្ធា ចិត្តសំសដ្ឋា។ រូបក្ខន្ធោ ចិត្តវិសំសដ្ឋោ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ ន វត្តព្ពោ – “ចិត្តេន សំសដ្ឋោ”តិបិ, “ចិត្តេន វិសំសដ្ឋោ”តិបិ។ តយោ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានា។ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ នោ ចិត្តសមុដ្ឋានោ។ រូបក្ខន្ធោ សិយា ចិត្តសមុដ្ឋានោ, សិយា នោ ចិត្តសមុដ្ឋានោ។ តយោ ខន្ធា ចិត្តសហភុនោ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ នោ ចិត្តសហភូ។ រូបក្ខន្ធោ សិយា ចិត្តសហភូ, សិយា នោ ចិត្តសហភូ។ តយោ ខន្ធា ចិត្តានុបរិវត្តិនោ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ នោ ចិត្តានុបរិវត្តិ។ រូបក្ខន្ធោ សិយា ចិត្តានុបរិវត្តិ, សិយា នោ ចិត្តានុបរិវត្តិ។ តយោ ខន្ធា ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានា។ ទ្វេ ខន្ធា នោ ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានា។ តយោ ខន្ធា ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានសហភុនោ។ ទ្វេ ខន្ធា នោ ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានសហភុនោ។ តយោ ខន្ធា ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានានុបរិវត្តិនោ។ ទ្វេ ខន្ធា នោ ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានានុបរិវត្តិនោ។

វិញ្ញាណក្ខន្ធោ អជ្ឈត្តិកោ។ តយោ ខន្ធា ពាហិរា។ រូបក្ខន្ធោ សិយា អជ្ឈត្តិកោ, សិយា ពាហិរោ។ ចត្តារោ ខន្ធា នោ ឧបាទា។ រូបក្ខន្ធោ សិយា ឧបាទា, សិយា នោ ឧបាទា, សិយា ឧបាទិន្នា, សិយា អនុបាទិន្នា។ ចត្តារោ ខន្ធា នោ ឧបាទានា។ សង្ខារក្ខន្ធោ សិយា ឧបាទានំ, សិយា នោ ឧបាទានំ។ រូបក្ខន្ធោ ឧបាទានិយោ។ ចត្តារោ ខន្ធា សិយា ឧបាទានិយា, សិយា អនុបាទានិយា។ រូបក្ខន្ធោ ឧបាទានវិប្បយុត្តោ។ ចត្តារោ ខន្ធា សិយា ឧបាទានសម្បយុត្តា, សិយា ឧបាទានវិប្បយុត្តា។ រូបក្ខន្ធោ ន វត្តព្ពោ – “ឧបាទានញ្ចេវ ឧបាទានិយោ ចា”តិ, “ឧបាទានិយោ ចេវ នោ ច ឧបាទានំ”។ តយោ ខន្ធា ន វត្តព្ពា – “ឧបាទានញ្ចេវ ឧបាទានិយា ចា”តិ, សិយា ឧបាទានិយា ចេវ នោ ច ឧបាទានា, សិយា ន វត្តព្ពា – “ឧបាទានិយា ចេវ នោ ច ឧបាទានា”តិ។ សង្ខារក្ខន្ធោ សិយា ឧបាទានញ្ចេវ ឧបាទានិយោ ច, សិយា ឧបាទានិយោ ចេវ នោ ច ឧបាទានំ, សិយា ន វត្តព្ពោ – “ឧបាទានញ្ចេវ ឧបាទានិយោ ចា”តិបិ, “ឧបាទានិយោ ចេវ នោ ច ឧបាទាន”ន្តិបិ។ រូបក្ខន្ធោ ន វត្តព្ពោ – “ឧបាទានញ្ចេវ ឧបាទានសម្បយុត្តោ ចា”តិបិ, “ឧបាទានសម្បយុត្តោ ចេវ នោ ច ឧបាទាន”ន្តិបិ។ តយោ ខន្ធា ន វត្តព្ពា – “ឧបាទានា ចេវ ឧបាទានសម្បយុត្តា ចា”តិ, សិយា ឧបាទានសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច ឧបាទានា, សិយា ន វត្តព្ពា – “ឧបាទានសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច ឧបាទានា”តិ។ សង្ខារក្ខន្ធោ សិយា ឧបាទានញ្ចេវ ឧបាទានសម្បយុត្តោ ច, សិយា ឧបាទានសម្បយុត្តោ ចេវ នោ ច ឧបាទានំ, សិយា ន វត្តព្ពោ – “ឧបាទានញ្ចេវ ឧបាទានសម្បយុត្តោ ចា”តិបិ, “ឧបាទានសម្បយុត្តោ ចេវ នោ ច ឧបាទាន”ន្តិបិ។ រូបក្ខន្ធោ ឧបាទានវិប្បយុត្តឧបាទានិយោ។ ចត្តារោ ខន្ធា សិយា ឧបាទានវិប្បយុត្តឧបាទានិយា, សិយា ឧបាទាន

វិប្បយុត្តអនុបាទានិយា , សិយា ន វត្តព្វា – “ឧបាទានវិប្បយុត្តឧបាទានិយា”តិបិ, “ឧបាទានវិប្បយុត្តអនុបាទានិយា”តិបិ។

ចត្តារោ ខន្ធា នោ កិលេសា។ សង្ខារក្ខន្ធោ សិយា កិលេសោ, សិយា នោ កិលេសោ។ រូបក្ខន្ធោ សំកិលេសិកោ។ ចត្តារោ ខន្ធា សិយា សំកិលេសិកា , សិយា អសំកិលេសិកា។ រូបក្ខន្ធោ អសំកិលិដ្ឋោ។ ចត្តារោ ខន្ធា សិយា សំកិលិដ្ឋា, សិយា អសំកិលិដ្ឋា។ រូបក្ខន្ធោ កិលេសវិប្បយុត្តោ។ ចត្តារោ ខន្ធា សិយា កិលេសសម្បយុត្តា, សិយា កិលេសវិប្បយុត្តា។ រូបក្ខន្ធោ ន វត្តព្វោ – “កិលេសោ ចេវ សំកិលេសិកោ ចា”តិ, “សំកិលេសិកោ ចេវ នោ ច កិលេសោ”។ តយោ ខន្ធា ន វត្តព្វា – “កិលេសា ចេវ សំកិលេសិកា ចា”តិ, សិយា សំកិលេសិកា ចេវ នោ ច កិលេសា, សិយា ន វត្តព្វា – “សំកិលេសិកា ចេវ នោ ច កិលេសា”តិ។ សង្ខារក្ខន្ធោ សិយា កិលេសោ ចេវ សំកិលេសិកោ ច, សិយា សំកិលេសិកោ ចេវ នោ ច កិលេសោ, សិយា ន វត្តព្វោ – “កិលេសោ ចេវ សំកិលេសិកោ ចា”តិបិ, “សំកិលេសិកោ ចេវ នោ ច កិលេសោ”តិបិ។ រូបក្ខន្ធោ ន វត្តព្វោ – “កិលេសោ ចេវ សំកិលិដ្ឋោ ចា”តិបិ, “សំកិលិដ្ឋោ ចេវ នោ ច កិលេសោ”តិបិ។ តយោ ខន្ធា ន វត្តព្វា – “កិលេសោ ចេវ សំកិលិដ្ឋា ចា”តិ, សិយា សំកិលិដ្ឋា ចេវ នោ ច កិលេសា, សិយា ន វត្តព្វា – “សំកិលិដ្ឋា ចេវ នោ ច កិលេសា”តិ។ សង្ខារក្ខន្ធោ សិយា កិលេសោ ចេវ សំកិលិដ្ឋោ ច, សិយា សំកិលិដ្ឋោ ចេវ នោ ច កិលេសោ, សិយា ន វត្តព្វោ – “កិលេសោ ចេវ សំកិលិដ្ឋោ ចា”តិបិ, “សំកិលិដ្ឋោ ចេវ នោ ច កិលេសោ”តិបិ។

រូបក្ខន្ធោ ន វត្តព្វោ – “កិលេសោ ចេវ កិលេសសម្បយុត្តោ ចា”តិបិ, “កិលេសសម្បយុត្តោ ចេវ នោ ច កិលេសោ”តិបិ។ តយោ ខន្ធា ន វត្តព្វា – “កិលេសា ចេវ កិលេសសម្បយុត្តា ចា”តិ, សិយា កិលេសសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច កិលេសា, សិយា ន វត្តព្វា – កិលេសសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច កិលេសា”តិ។ សង្ខារក្ខន្ធោ សិយា កិលេសោ ចេវ កិលេសសម្បយុត្តោ ច, សិយា កិលេសសម្បយុត្តោ ចេវ នោ ច កិលេសោ, សិយា ន វត្តព្វោ – “កិលេសោ ចេវ កិលេសសម្បយុត្តោ ចា”តិបិ, “កិលេសសម្បយុត្តោ ចេវ នោ ច កិលេសោ”តិបិ។ រូបក្ខន្ធោ កិលេសវិប្បយុត្តសំកិលេសិកោ។ ចត្តារោ ខន្ធា សិយា កិលេសវិប្បយុត្តសំកិលេសិកា , សិយា កិលេសវិប្បយុត្តអសំកិលេសិកា, សិយា ន វត្តព្វា – “កិលេសវិប្បយុត្តសំកិលេសិកា”តិបិ, “កិលេសវិប្បយុត្តអសំកិលេសិកា”តិបិ។

រូបក្ខន្ធោ ន ទស្សនេន បហាតព្វោ។ ចត្តារោ ខន្ធា សិយា ទស្សនេន បហាតព្វា, សិយា ន ទស្សនេន បហាតព្វា។ រូបក្ខន្ធោ ន ភាវនាយ បហាតព្វោ ។ ចត្តារោ ខន្ធា សិយា ភាវនាយ បហាតព្វា, សិយា ន ភាវនាយ បហាតព្វា។ រូបក្ខន្ធោ ន ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកោ។ ចត្តារោ ខន្ធា សិយា ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកា, សិយា ន ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកា។ រូបក្ខន្ធោ ន ភាវនាយ បហាតព្វហេតុកោ។ ចត្តារោ ខន្ធា សិយា ភាវនាយ បហាតព្វហេតុកា, សិយា ន ភាវនាយ បហាតព្វហេតុកា។ រូបក្ខន្ធោ អវិតក្កោ។ ចត្តារោ ខន្ធា សិយា សវិតក្កា, សិយា អវិតក្កា។ រូបក្ខន្ធោ អវិចារោ។ ចត្តារោ ខន្ធា សិយា សវិចារា, សិយា អវិចារា។ រូបក្ខន្ធោ អប្បីតិកោ, ចត្តារោ ខន្ធា សិយា សប្បីតិកា, សិយា អប្បីតិកា។ រូបក្ខន្ធោ ន បីតិសហគតោ។ ចត្តារោ ខន្ធា សិយា បីតិសហគតា, សិយា ន បីតិសហគតា។ ទ្វេ ខន្ធា ន សុខសហគតា។ តយោ ខន្ធា សិយា សុខសហគតា, សិយា ន សុខសហគតា។ ទ្វេ ខន្ធា ន ឧបេក្ខាសហគតា។ តយោ ខន្ធា សិយា ឧបេក្ខាសហគតា, សិយា ន ឧបេក្ខាសហគតា។

រូបក្ខន្ធោ កាមាវចរោ។ ចត្តារោ ខន្ធា សិយា កាមាវចរា, សិយា ន កាមាវចរា។ រូបក្ខន្ធោ ន រូបាវចរោ។ ចត្តារោ ខន្ធា សិយា រូបាវចរា, សិយា ន រូបាវចរា។ រូបក្ខន្ធោ ន អរូបាវចរោ។ ចត្តារោ ខន្ធា សិយា អរូបាវចរា, សិយា ន អរូបាវចរា។ រូបក្ខន្ធោ បរិយាបន្នោ។ ចត្តារោ ខន្ធា សិយា បរិយាបន្នា, សិយា អបរិយាបន្នា។ រូបក្ខន្ធោ អនិយ្យានិកោ។ ចត្តារោ ខន្ធា សិយា និយ្យានិកា, សិយា អនិយ្យានិកា។ រូបក្ខន្ធោ អនិយតោ។ ចត្តារោ ខន្ធា សិយា និយតា, សិយា អនិយតា។ រូបក្ខន្ធោ សឧត្តរោ។ ចត្តារោ ខន្ធា សិយា សឧត្តរា, សិយា អនុត្តរា។ រូបក្ខន្ធោ អរណោ។ ចត្តារោ ខន្ធា សិយា សរណា, សិយា អរណាតិ។

បញ្ហាបុច្ឆកំ។

ខន្ធវិភង្គោ និដ្ឋិតោ។

២. អាយតនវិភង្គោ

១. សុត្តន្តភាជនីយំ

១៥៤. ទ្វាទសាយតនានិ – ចក្ខាយតនំ, រូបាយតនំ, សោតាយតនំ, សទ្ទាយតនំ, ឃានាយតនំ, គន្ធាយតនំ, ជិវ្ហាយតនំ, រសាយតនំ, កាយាយតនំ, ផោដ្ឋព្ពាយតនំ, មនាយតនំ, ធម្មាយតនំ។

ចក្ខុំ អនិច្ចំ ទុក្ខំ អនត្តា វិបរិណាមធម្មំ។ រូបា អនិច្ចា ទុក្ខា អនត្តា វិបរិណាមធម្មា។ សោតំ អនិច្ចំ ទុក្ខំ អនត្តា វិបរិណាមធម្មំ។ សទ្ទា អនិច្ចា ទុក្ខា អនត្តា វិបរិណាមធម្មា។ ឃានំ អនិច្ចំ ទុក្ខំ អនត្តា វិបរិណាមធម្មំ។ គន្ធា អនិច្ចា ទុក្ខា អនត្តា វិបរិណាមធម្មា។ ជិវ្ហា អនិច្ចា ទុក្ខា អនត្តា វិបរិណាមធម្មា។ រសា អនិច្ចា ទុក្ខា អនត្តា វិបរិណាមធម្មា។ កាយោ អនិច្ចោ ទុក្ខោ អនត្តា វិបរិណាមធម្មោ។ ផោដ្ឋព្ពា អនិច្ចា ទុក្ខា អនត្តា វិបរិណាមធម្មា។ មនោ អនិច្ចោ ទុក្ខោ អនត្តា វិបរិណាមធម្មោ។ ធម្មា អនិច្ចា ទុក្ខា អនត្តា វិបរិណាមធម្មា។

សុត្តន្តភាជនីយំ។

២. អភិធម្មភាជនីយំ

១៥៥. ទ្វាទសាយតនានិ – ចក្ខាយតនំ, សោតាយតនំ, ឃានាយតនំ, ជិវ្ហាយតនំ, កាយាយតនំ, មនាយតនំ, រូបាយតនំ, សទ្ទាយតនំ, គន្ធាយតនំ, រសាយតនំ, ផោដ្ឋព្ពាយតនំ, ធម្មាយតនំ។

១៥៦. តត្ថ កតមំ ចក្ខាយតនំ? យំ ចក្ខុ [ចក្ខុំ (សី. ស្យា. ក.) ធ. ស. ៥៩៦-៥៩៨] ចតុន្នំ មហាភូតានំ ឧបាទាយ បសាទោ អត្តភាវបរិយាបន្នោ អនិទស្សនោ សប្បដិឃោ, យេន ចក្ខុនា អនិទស្សនេន សប្បដិឃេន រូបំ សនិទស្សនំ សប្បដិឃំ បស្សិ វា បស្សតិ វា បស្សិស្សតិ វា បស្សេ វា, ចក្ខុម្បេតំ ចក្ខាយតនម្បេតំ ចក្ខុធាតុបេសា ចក្ខុន្ទ្រិយម្បេតំ លោកោបេសោ ទ្វារាបេសា សមុទ្ទោបេសោ បណ្ឌរម្បេតំ ខេត្តម្បេតំ វត្ថុម្បេតំ នេត្តម្បេតំ នយនម្បេតំ ឱរិមំ តីរម្បេតំ សុញ្ញោ គាមោបេសោ។ ឥទំ វុច្ចតិ “ចក្ខាយតនំ” ។

១៥៧. តត្ថ កតមំ សោតាយតនំ? យំ សោតំ ចតុន្នំ មហាភូតានំ ឧបាទាយ បសាទោ អត្តភាវបរិយាបន្នោ អនិទស្សនោ សប្បដិឃោ, យេន សោតេន អនិទស្សនេន សប្បដិឃេន សទ្ទំ អនិទស្សនំ សប្បដិឃំ សុណិ វា សុណាតិ វា សុណិស្សតិ វា សុណេ វា, សោតម្បេតំ សោតាយតនម្បេតំ សោតធាតុបេសា សោតិន្ទ្រិយម្បេតំ លោកោបេសោ ទ្វារាបេសា សមុទ្ទោបេសោ បណ្ឌរម្បេតំ ខេត្តម្បេតំ វត្ថុម្បេតំ ឱរិមំ តីរម្បេតំ សុញ្ញោ គាមោបេសោ។ ឥទំ វុច្ចតិ “សោតាយតនំ”។

១៥៨. តត្ថ កតមំ ឃានាយតនំ? យំ ឃានំ ចតុន្នំ មហាភូតានំ ឧបាទាយ បសាទោ អត្តភាវបរិយាបន្នោ អនិទស្សនោ សប្បដិឃោ, យេន ឃានេន អនិទស្សនេន សប្បដិឃេន គន្ធំ អនិទស្សនំ សប្បដិឃំ ឃាយិ វា ឃាយតិ វា ឃាយិស្សតិ វា ឃាយេ វា, ឃានម្បេតំ ឃានាយតនម្បេតំ ឃានធាតុបេសា ឃានិន្ទ្រិយម្បេតំ លោកោបេសោ ទ្វារាបេសា សមុទ្ទោបេសោ បណ្ឌរម្បេតំ ខេត្តម្បេតំ វត្ថុម្បេតំ ឱរិមំ តីរម្បេតំ សុញ្ញោ គាមោបេសោ។ ឥទំ វុច្ចតិ “ឃានាយតនំ”។

១៥៩. តត្ថ កតមំ ជិវ្ហាយតនំ? យា ជិវ្ហា ចតុន្នំ មហាភូតានំ ឧបាទាយ បសាទោ អត្តភាវបរិយាបន្នោ អនិទស្សនោ សប្បដិឃោ, យាយ ជិវ្ហាយ អនិទស្សនាយ សប្បដិឃាយ រសំ អនិទស្សនំ សប្បដិឃំ សាយិ វា សាយតិ វា សាយិស្សតិ វា សាយេ វា, ជិវ្ហាបេសា ជិវ្ហាយតនម្បេតំ ជិវ្ហាធាតុបេសា ជិវ្ហិន្ទ្រិយម្បេតំ លោកោបេសោ ទ្វារាបេសា សមុទ្ទោបេសោ បណ្ឌរម្បេតំ ខេត្តម្បេតំ វត្ថុម្បេតំ ឱរិមំ តីរម្បេតំ សុញ្ញោ គាមោបេសោ។ ឥទំ វុច្ចតិ “ជិវ្ហាយតនំ”។

១៦០. តត្ថ កតមំ កាយាយតនំ? យោ កាយោ ចតុន្នំ មហាភូតានំ ឧបាទាយ បសាទោ អត្តភាវបរិយាបន្នោ អនិទស្សនោ សប្បដិឃោ, យេន កាយេន អនិទស្សនេន សប្បដិឃេន ផោដ្ឋព្ពំ អនិទស្សនំ សប្បដិឃំ ផុសិ វា ផុសតិ វា ផុសិស្សតិ វា ផុសេ វា, កាយោបេសោ កាយាយតនម្បេតំ កាយធាតុបេសា កាយិន្ទ្រិយម្បេតំ លោកោបេសោ ទ្វារាបេសា សមុទ្ទោបេសោ បណ្ឌរម្បេតំ ខេត្តម្បេតំ វត្ថុម្បេតំ ឱរិមំ តីរម្បេតំ សុញ្ញោ គាមោបេសោ។ ឥទំ វុច្ចតិ “កាយាយតនំ”។

១៦១. តត្ថ កតមំ មនាយតនំ? ឯកវិធេន មនាយតនំ – ផស្សសម្បយុត្តំ។

ទុវិធេន មនាយតនំ – អត្ថិ សហេតុកំ, អត្ថិ អហេតុកំ។

តិវិធេន មនាយតនំ – អត្ថិ កុសលំ, អត្ថិ អកុសលំ, អត្ថិ អព្យាកតំ។

ចតុព្ពិធេន មនាយតនំ – អត្ថិ កាមាវចរំ, អត្ថិ រូបាវចរំ, អត្ថិ អរូបាវចរំ, អត្ថិ អបរិយាបន្នំ។

បញ្ចវិធេន មនាយតនំ – អត្ថិ សុខិន្ទ្រិយសម្បយុត្តំ, អត្ថិ ទុក្ខិន្ទ្រិយសម្បយុត្តំ, អត្ថិ សោមនស្សិន្ទ្រិយសម្បយុត្តំ, អត្ថិ ទោមនស្សិន្ទ្រិយសម្បយុត្តំ, អត្ថិ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយសម្បយុត្តំ។

ឆព្ពិធេន មនាយតនំ – ចក្ខុវិញ្ញាណំ, សោតវិញ្ញាណំ, ឃានវិញ្ញាណំ, ជិវ្ហាវិញ្ញាណំ, កាយវិញ្ញាណំ, មនោវិញ្ញាណំ។ ឯវំ ឆព្ពិធេន មនាយតនំ។

សត្តវិធេន មនាយតនំ – ចក្ខុវិញ្ញាណំ, សោតវិញ្ញាណំ, ឃានវិញ្ញាណំ, ជិវ្ហាវិញ្ញាណំ, កាយវិញ្ញាណំ, មនោធាតុ, មនោវិញ្ញាណធាតុ។ ឯវំ សត្តវិធេន មនាយតនំ។

អដ្ឋវិធេន មនាយតនំ – ចក្ខុវិញ្ញាណំ, សោតវិញ្ញាណំ, ឃានវិញ្ញាណំ, ជិវ្ហាវិញ្ញាណំ, កាយវិញ្ញាណំ អត្ថិ សុខសហគតំ, អត្ថិ ទុក្ខសហគតំ, មនោធាតុ, មនោវិញ្ញាណធាតុ។ ឯវំ អដ្ឋវិធេន មនាយតនំ។

នវវិធេន មនាយតនំ – ចក្ខុវិញ្ញាណំ, សោតវិញ្ញាណំ, ឃានវិញ្ញាណំ, ជិវ្ហាវិញ្ញាណំ, កាយវិញ្ញាណំ, មនោធាតុ, មនោវិញ្ញាណធាតុ អត្ថិ កុសលំ, អត្ថិ អកុសលំ, អត្ថិ អព្យាកតំ។ ឯវំ នវវិធេន មនាយតនំ។

ទសវិធេន មនាយតនំ – ចក្ខុវិញ្ញាណំ, សោតវិញ្ញាណំ, ឃានវិញ្ញាណំ, ជិវ្ហាវិញ្ញាណំ, កាយវិញ្ញាណំ អត្ថិ សុខសហគតំ, អត្ថិ ទុក្ខសហគតំ, មនោធាតុ, មនោវិញ្ញាណធាតុ អត្ថិ កុសលំ, អត្ថិ អកុសលំ, អត្ថិ អព្យាកតំ។ ឯវំ ទសវិធេន មនាយតនំ។

ឯកវិធេន មនាយតនំ – ផស្សសម្បយុត្តំ។

ទុវិធេន មនាយតនំ – អត្ថិ សហេតុកំ, អត្ថិ អហេតុកំ។

តិវិធេន មនាយតនំ – អត្ថិ សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តំ, អត្ថិ ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តំ, អត្ថិ អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តំ…បេ….។ ឯវំ ពហុវិធេន មនាយតនំ។ ឥទំ វុច្ចតិ “មនាយតនំ”។

១៦២. តត្ថ កតមំ រូបាយតនំ? យំ រូបំ ចតុន្នំ មហាភូតានំ ឧបាទាយ វណ្ណនិភា សនិទស្សនំ សប្បដិឃំ នីលំ បីតកំ លោហិតកំ [បីតំ លោហិតំ (សី.)] ឱទាតំ កាឡកំ មញ្ជិដ្ឋកំ [មញ្ជេដ្ឋកំ (សី. ស្យា.)] ហរិ ហរិវណ្ណំ អម្ពង្កុរវណ្ណំ ទីឃំ រស្សំ អណុំ ថូលំ វដ្ដំ បរិមណ្ឌលំ ចតុរស្សំ ឆឡំសំ អដ្ឋំសំ សោឡសំសំ និន្នំ ថលំ ឆាយា អាតបោ អាលោកោ អន្ធការោ អព្ភា មហិកា ធូមោ រជោ ចន្ទមណ្ឌលស្ស វណ្ណនិភា សូរិយមណ្ឌលស្ស [សុរិយមណ្ឌលស្ស (សី. ស្យា. កំ.)] វណ្ណនិភា តារករូបានំ វណ្ណនិភា អាទាសមណ្ឌលស្ស វណ្ណនិភា មណិសង្ខមុត្តវេឡុរិយស្ស វណ្ណនិភា ជាតរូបរជតស្ស វណ្ណនិភា, យំ វា បនញ្ញម្បិ អត្ថិ រូបំ ចតុន្នំ មហាភូតានំ ឧបាទាយ វណ្ណនិភា សនិទស្សនំ សប្បដិឃំ, យំ រូបំ សនិទស្សនំ សប្បដិឃំ ចក្ខុនា អនិទស្សនេន សប្បដិឃេន បស្សិ វា បស្សតិ វា បស្សិស្សតិ វា បស្សេ វា, រូបម្បេតំ រូបាយតនម្បេតំ រូបធាតុបេសា។ ឥទំ វុច្ចតិ “រូបាយតនំ”។

១៦៣. តត្ថ កតមំ សទ្ទាយតនំ? យោ សទ្ទោ ចតុន្នំ មហាភូតានំ ឧបាទាយ អនិទស្សនោ សប្បដិឃោ ភេរិសទ្ទោ មុទិង្គសទ្ទោ [មុតិង្គសទ្ទោ (សី.)] សង្ខសទ្ទោ បណវសទ្ទោ គីតសទ្ទោ វាទិតសទ្ទោ សម្មសទ្ទោ បាណិសទ្ទោ សត្តានំ និគ្ឃោសសទ្ទោ ធាតូនំ សន្និឃាតសទ្ទោ វាតសទ្ទោ ឧទកសទ្ទោ មនុស្សសទ្ទោ អមនុស្សសទ្ទោ, យោ វា បនញ្ញោបិ អត្ថិ សទ្ទោ ចតុន្នំ មហាភូតានំ ឧបាទាយ អនិទស្សនោ សប្បដិឃោ, យំ សទ្ទំ អនិទស្សនំ សប្បដិឃំ សោតេន អនិទស្សនេន សប្បដិឃេន សុណិ វា សុណាតិ វា សុណិស្សតិ វា សុណេ វា, សទ្ទោបេសោ សទ្ទាយតនម្បេតំ សទ្ទធាតុបេសា។ ឥទំ វុច្ចតិ “សទ្ទាយតនំ”។

១៦៤. តត្ថ កតមំ គន្ធាយតនំ? យោ គន្ធោ ចតុន្នំ មហាភូតានំ ឧបាទាយ អនិទស្សនោ សប្បដិឃោ មូលគន្ធោ សារគន្ធោ តចគន្ធោ បត្តគន្ធោ បុប្ផគន្ធោ ផលគន្ធោ អាមគន្ធោ វិស្សគន្ធោ សុគន្ធោ ទុគ្គន្ធោ, យោ វា បនញ្ញោបិ អត្ថិ គន្ធោ ចតុន្នំ មហាភូតានំ ឧបាទាយ អនិទស្សនោ សប្បដិឃោ , យំ គន្ធំ អនិទស្សនំ សប្បដិឃំ ឃានេន អនិទស្សនេន សប្បដិឃេន ឃាយិ វា ឃាយតិ វា ឃាយិស្សតិ វា ឃាយេ វា, គន្ធោបេសោ គន្ធាយតនម្បេតំ គន្ធធាតុបេសា។ ឥទំ វុច្ចតិ “គន្ធាយតនំ”។

១៦៥. តត្ថ កតមំ រសាយតនំ? យោ រសោ ចតុន្នំ មហាភូតានំ ឧបាទាយ អនិទស្សនោ សប្បដិឃោ មូលរសោ ខន្ធរសោ តចរសោ បត្តរសោ បុប្ផរសោ ផលរសោ អម្ពិលំ មធុរំ តិត្តកំ កដុកំ លោណិកំ [លបិលកំ (សី.), លម្បិកំ (ក. សី.)] ខារិកំ លម្ពិកំ កសាវោ សាទុ អសាទុ, យោ វា បនញ្ញោបិ អត្ថិ រសោ ចតុន្នំ មហាភូតានំ ឧបាទាយ អនិទស្សនោ សប្បដិឃោ, យំ រសំ អនិទស្សនំ សប្បដិឃំ ជិវ្ហាយ អនិទស្សនាយ សប្បដិឃាយ សាយិ វា សាយតិ វា សាយិស្សតិ វា សាយេ វា, រសោបេសោ រសាយតនម្បេតំ រសធាតុបេសា។ ឥទំ វុច្ចតិ “រសាយតនំ”។

១៦៦. តត្ថ កតមំ ផោដ្ឋព្ពាយតនំ? បថវីធាតុ តេជោធាតុ វាយោធាតុ កក្ខឡំ មុទុកំ សណ្ហំ ផរុសំ សុខសម្ផស្សំ ទុក្ខសម្ផស្សំ គរុកំ លហុកំ, យំ ផោដ្ឋព្ពំ អនិទស្សនំ សប្បដិឃំ កាយេន អនិទស្សនេន សប្បដិឃេន ផុសិ វា ផុសតិ វា ផុសិស្សតិ វា ផុសេ វា, ផោដ្ឋព្ពោបេសោ ផោដ្ឋព្ពាយតនម្បេតំ ផោដ្ឋព្ពធាតុបេសា។ ឥទំ វុច្ចតិ “ផោដ្ឋព្ពាយតនំ”។

១៦៧. តត្ថ កតមំ ធម្មាយតនំ? វេទនាក្ខន្ធោ, សញ្ញាក្ខន្ធោ, សង្ខារក្ខន្ធោ, យញ្ច រូបំ អនិទស្សនអប្បដិឃំ ធម្មាយតនបរិយាបន្នំ, អសង្ខតា ច ធាតុ។

តត្ថ កតមោ វេទនាក្ខន្ធោ? ឯកវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ – ផស្សសម្បយុត្តោ។ ទុវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ – អត្ថិ សហេតុកោ, អត្ថិ អហេតុកោ។ តិវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ – អត្ថិ កុសលោ, អត្ថិ អកុសលោ, អត្ថិ អព្យាកតោ…បេ.… ឯវំ ទសវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ…បេ.… ឯវំ ពហុវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ។ អយំ វុច្ចតិ “វេទនាក្ខន្ធោ”។

តត្ថ កតមោ សញ្ញាក្ខន្ធោ? ឯកវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ – ផស្សសម្បយុត្តោ។ ទុវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ – អត្ថិ សហេតុកោ, អត្ថិ អហេតុកោ។ តិវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ – អត្ថិ កុសលោ, អត្ថិ អកុសលោ, អត្ថិ អព្យាកតោ…បេ.… ឯវំ ទសវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ…បេ.… ឯវំ ពហុវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ។ អយំ វុច្ចតិ “សញ្ញាក្ខន្ធោ”។

តត្ថ កតមោ សង្ខារក្ខន្ធោ? ឯកវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ – ចិត្តសម្បយុត្តោ។ ទុវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ – អត្ថិ ហេតុ, អត្ថិ ន ហេតុ។ តិវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ – អត្ថិ កុសលោ, អត្ថិ អកុសលោ, អត្ថិ អព្យាកតោ…បេ.… ឯវំ ទសវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ…បេ.… ឯវំ ពហុវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ។ អយំ វុច្ចតិ “សង្ខារក្ខន្ធោ”។

តត្ថ កតមំ រូបំ អនិទស្សនអប្បដិឃំ ធម្មាយតនបរិយាបន្នំ? ឥត្ថិន្ទ្រិយំ បុរិសិន្ទ្រិយំ…បេ.… កពឡីការោ អាហារោ។ ឥទំ វុច្ចតិ រូបំ “អនិទស្សនអប្បដិឃំ ធម្មាយតនបរិយាបន្នំ”។

តត្ថ កតមា អសង្ខតា ធាតុ? រាគក្ខយោ , ទោសក្ខយោ, មោហក្ខយោ – អយំ វុច្ចតិ “អសង្ខតា ធាតុ”។

ឥទំ វុច្ចតិ ធម្មាយតនំ។

អភិធម្មភាជនីយំ។

៣. បញ្ហាបុច្ឆកំ

១៦៨. ទ្វាទសាយតនានិ – ចក្ខាយតនំ, រូបាយតនំ, សោតាយតនំ, សទ្ទាយតនំ, ឃានាយតនំ, គន្ធាយតនំ, ជិវ្ហាយតនំ, រសាយតនំ, កាយាយតនំ, ផោដ្ឋព្ពាយតនំ, មនាយតនំ, ធម្មាយតនំ។

១៦៩. ទ្វាទសន្នំ អាយតនានំ កតិ កុសលា, កតិ អកុសលា, កតិ អព្យាកតា…បេ.… កតិ សរណា, កតិ អរណា?

១. តិកំ

១៧០. ទសាយតនា អព្យាកតា។ ទ្វាយតនា សិយា កុសលា, សិយា អកុសលា, សិយា អព្យាកតា។ ទសាយតនា ន វត្តព្វា – “សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា”តិបិ, “ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា”តិបិ, “អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា”តិបិ។ មនាយតនំ សិយា សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តំ, សិយា ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តំ, សិយា អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តំ។ ធម្មាយតនំ សិយា សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តំ, សិយា ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តំ, សិយា អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តំ, សិយា ន វត្តព្វំ – “សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្ត”ន្តិបិ, “ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្ត”ន្តិបិ, “អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្ត”ន្តិបិ។ ទសាយតនា នេវវិបាកនវិបាកធម្មធម្មា។ ទ្វាយតនា សិយា វិបាកា, សិយា វិបាកធម្មធម្មា, សិយា នេវវិបាកនវិបាកធម្មធម្មា។

បញ្ចាយតនា ឧបាទិន្នុបាទានិយា។ សទ្ទាយតនំ អនុបាទិន្នុបាទានិយំ។ ចត្តារោ អាយតនា សិយា ឧបាទិន្នុបាទានិយា, សិយា អនុបាទិន្នុបាទានិយា, សិយា អនុបាទានិយា។ ទ្វាយតនា សិយា ឧបាទិន្នុបាទានិយា, សិយា អនុបាទិន្នុបាទានិយា, សិយា អនុបាទិន្នអនុបាទានិយា។ ទសាយតនា អសំកិលិដ្ឋសំកិលេសិកា។ ទ្វាយតនា សិយា សំកិលិដ្ឋសំកិលេសិកា, សិយា អសំកិលិដ្ឋសំកិលេសិកា, សិយា អសំកិលិដ្ឋអសំកិលេសិកា។ ទសាយតនា អវិតក្កអវិចារា។ មនាយតនំ សិយា សវិតក្កសវិចារំ, សិយា អវិតក្កវិចារមត្តំ, សិយា អវិតក្កអវិចារំ។ ធម្មាយតនំ សិយា សវិតក្កសវិចារំ, សិយា អវិតក្កវិចារមត្តំ, សិយា អវិតក្កអវិចារំ , សិយា ន វត្តព្វំ – “សវិតក្កសវិចារ”ន្តិបិ, “អវិតក្កវិចារមត្ត”ន្តិបិ, “អវិតក្កអវិចារ”ន្តិបិ។ ទសាយតនា ន វត្តព្វា – “បីតិសហគតា”តិបិ, “សុខសហគតា”តិបិ, “ឧបេក្ខាសហគតា”តិបិ។ ទ្វាយតនា សិយា បីតិសហគតា, សិយា សុខសហគតា, សិយា ឧបេក្ខាសហគតា, សិយា ន វត្តព្វា – “បីតិសហគតា”តិបិ, “សុខសហគតា”តិបិ, “ឧបេក្ខាសហគតា”តិបិ។

ទសាយតនា នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតព្វា។ ទ្វាយតនា សិយា ទស្សនេន បហាតព្វា, សិយា ភាវនាយ បហាតព្វា, សិយា នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតព្វា។ ទសាយតនា នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតព្វហេតុកា។ ទ្វាយតនា សិយា ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកា, សិយា ភាវនាយ បហាតព្វហេតុកា, សិយា នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតព្វហេតុកា។ ទសាយតនា នេវាចយគាមិនាបចយគាមិនោ។ ទ្វាយតនា សិយា អាចយគាមិនោ, សិយា អបចយគាមិនោ, សិយា នេវាចយគាមិនាបចយគាមិនោ។ ទសាយតនា នេវសេក្ខនាសេក្ខា។ ទ្វាយតនា សិយា សេក្ខា, សិយា អសេក្ខា , សិយា នេវសេក្ខនាសេក្ខា។ ទសាយតនា បរិត្តា។ ទ្វាយតនា សិយា បរិត្តា, សិយា មហគ្គតា, សិយា អប្បមាណា។ ទសាយតនា អនារម្មណា។ ទ្វាយតនា សិយា បរិត្តារម្មណា, សិយា មហគ្គតារម្មណា, សិយា អប្បមាណារម្មណា, សិយា ន វត្តព្វា – “បរិត្តារម្មណា”តិបិ, “មហគ្គតារម្មណា”តិបិ, “អប្បមាណារម្មណា”តិបិ។ ទសាយតនា មជ្ឈិមា។ ទ្វាយតនា សិយា ហីនា, សិយា មជ្ឈិមា, សិយា បណីតា។ ទសាយតនា អនិយតា។ ទ្វាយតនា សិយា មិច្ឆត្តនិយតា, សិយា សម្មត្តនិយតា, សិយា អនិយតា។

ទសាយតនា អនារម្មណា។ ទ្វាយតនា សិយា មគ្គារម្មណា, សិយា មគ្គហេតុកា, សិយា មគ្គាធិបតិនោ, សិយា ន វត្តព្វា – “មគ្គារម្មណា”តិបិ, “មគ្គហេតុកា”តិបិ, “មគ្គាធិបតិនោ”តិបិ។ បញ្ចាយតនា សិយា ឧប្បន្នា, សិយា ឧប្បាទិនោ, ន វត្តព្វា – “អនុប្បន្នា”តិ។ សទ្ទាយតនំ សិយា ឧប្បន្នំ, សិយា អនុប្បន្នំ, ន វត្តព្វំ – “ឧប្បាទី”តិ។ បញ្ចាយតនា សិយា ឧប្បន្នា, សិយា អនុប្បន្នា, សិយា ឧប្បាទិនោ។ ធម្មាយតនំ សិយា ឧប្បន្នំ, សិយា អនុប្បន្នំ, សិយា ឧប្បាទិ, សិយា ន វត្តព្វំ – “ឧប្បន្ន”ន្តិបិ, “អនុប្បន្ន”ន្តិបិ, “ឧប្បាទី”តិបិ។ ឯកាទសាយតនា សិយា អតីតា, សិយា អនាគតា, សិយា បច្ចុប្បន្នា។ ធម្មាយតនំ សិយា អតីតំ, សិយា អនាគតំ, សិយា បច្ចុប្បន្នំ, សិយា ន វត្តព្វំ – “អតីត”ន្តិបិ, “អនាគត”ន្តិបិ, “បច្ចុប្បន្ន”ន្តិបិ។ ទសាយតនា អនារម្មណា។ ទ្វាយតនា សិយា អតីតារម្មណា, សិយា អនាគតារម្មណា , សិយា បច្ចុប្បន្នារម្មណា, សិយា ន វត្តព្វា – “អតីតារម្មណា”តិបិ, “អនាគតារម្មណា”តិបិ, “បច្ចុប្បន្នារម្មណា”តិបិ; សិយា អជ្ឈត្តា, សិយា ពហិទ្ធា, សិយា អជ្ឈត្តពហិទ្ធា។ ទសាយតនា អនារម្មណា។ ទ្វាយតនា សិយា អជ្ឈត្តារម្មណា, សិយា ពហិទ្ធារម្មណា, សិយា អជ្ឈត្តពហិទ្ធារម្មណា, សិយា ន វត្តព្វា – “អជ្ឈត្តារម្មណា”តិបិ, “ពហិទ្ធារម្មណា”តិបិ, “អជ្ឈត្តពហិទ្ធារម្មណា”តិបិ។ រូបាយតនំ សនិទស្សនសប្បដិឃំ។ នវាយតនា អនិទស្សនសប្បដិឃា។ ទ្វាយតនា អនិទស្សនអប្បដិឃា។

២. ទុកំ

១៧១. ឯកាទសាយតនា ន ហេតូ។ ធម្មាយតនំ សិយា ហេតុ, សិយា ន ហេតុ។ ទសាយតនា អហេតុកា។ ទ្វាយតនា សិយា សហេតុកា, សិយា អហេតុកា។ ទសាយតនា ហេតុវិប្បយុត្តា។ ទ្វាយតនា សិយា ហេតុ

សម្បយុត្តា, សិយា ហេតុវិប្បយុត្តា។ ទសាយតនា ន វត្តព្ពា – “ហេតូ ចេវ សហេតុកា ចា”តិបិ, “សហេតុកា ចេវ ន ច ហេតូ”តិបិ។ មនាយតនំ ន វត្តព្ពំ – “ហេតុ ចេវ សហេតុកញ្ចា”តិ, សិយា សហេតុកញ្ចេវ ន ច ហេតុ, សិយា ន វត្តព្ពំ – “សហេតុកញ្ចេវ ន ច ហេតូ”តិ។ ធម្មាយតនំ សិយា ហេតុ ចេវ សហេតុកញ្ច, សិយា សហេតុកញ្ចេវ ន ច ហេតុ, សិយា ន វត្តព្ពំ – “ហេតុ ចេវ សហេតុកញ្ចា”តិបិ, “សហេតុកញ្ចេវ ន ច ហេតូ”តិបិ។ ទសាយតនា ន វត្តព្ពា – “ហេតូ ចេវ ហេតុសម្បយុត្តា ចា”តិបិ, “ហេតុសម្បយុត្តា ចេវ ន ច ហេតូ”តិបិ។ មនាយតនំ ន វត្តព្ពំ – “ហេតុ ចេវ ហេតុសម្បយុត្តញ្ចា”តិ, សិយា ហេតុសម្បយុត្តញ្ចេវ ន ច ហេតុ, សិយា ន វត្តព្ពំ – “ហេតុសម្បយុត្តញ្ចេវ ន ច ហេតូ”តិ។ ធម្មាយតនំ សិយា ហេតុ ចេវ ហេតុសម្បយុត្តញ្ច, សិយា ហេតុសម្បយុត្តញ្ចេវ ន ច ហេតុ, សិយា ន វត្តព្ពំ – “ហេតុ ចេវ ហេតុសម្បយុត្តញ្ចា”តិបិ, “ហេតុសម្បយុត្តញ្ចេវ ន ច ហេតូ”តិបិ។ ទសាយតនា ន ហេតូអហេតុកា។ មនាយតនំ សិយា ន ហេតុសហេតុកំ, សិយា ន ហេតុអហេតុកំ។ ធម្មាយតនំ សិយា ន ហេតុសហេតុកំ, សិយា ន ហេតុអហេតុកំ, សិយា ន វត្តព្ពំ – “ន ហេតុសហេតុក”ន្តិបិ, “ន ហេតុអហេតុក”ន្តិបិ។

ឯកាទសាយតនា សប្បច្ចយា។ ធម្មាយតនំ សិយា សប្បច្ចយំ, សិយា អប្បច្ចយំ។ ឯកាទសាយតនា សង្ខតា។ ធម្មាយតនំ សិយា សង្ខតំ, សិយា អសង្ខតំ។ រូបាយតនំ សនិទស្សនំ។ ឯកាទសាយតនា អនិទស្សនា។ ទសាយតនា សប្បដិឃា។ ទ្វាយតនា អប្បដិឃា។ ទសាយតនា រូបា។ មនាយតនំ អរូបំ។ ធម្មាយតនំ សិយា រូបំ, សិយា អរូបំ។ ទសាយតនា លោកិយា។ ទ្វាយតនា សិយា លោកិយា, សិយា លោកុត្តរា; កេនចិ វិញ្ញេយ្យា, កេនចិ ន វិញ្ញេយ្យា។

ឯកាទសាយតនា នោ អាសវា។ ធម្មាយតនំ សិយា អាសវោ, សិយា នោ អាសវោ។ ទសាយតនា សាសវា។ ទ្វាយតនា សិយា សាសវា, សិយា អនាសវា។ ទសាយតនា អាសវវិប្បយុត្តា។ ទ្វាយតនា សិយា អាសវសម្បយុត្តា, សិយា អាសវវិប្បយុត្តា។ ទសាយតនា ន វត្តព្ពា – “អាសវា ចេវ សាសវា ចា”តិ, “សាសវា ចេវ នោ ច អាសវា”។ មនាយតនំ ន វត្តព្ពំ – “អាសវោ ចេវ សាសវញ្ចា”តិ, សិយា សាសវញ្ចេវ នោ ច អាសវោ, សិយា ន វត្តព្ពំ – “សាសវញ្ចេវ នោ ច អាសវោ”តិ។ ធម្មាយតនំ សិយា អាសវោ ចេវ សាសវញ្ច, សិយា សាសវញ្ចេវ នោ ច អាសវោ, សិយា ន វត្តព្ពំ – “អាសវោ ចេវ សាសវញ្ចា”តិបិ, “សាសវញ្ចេវ នោ ច អាសវោ”តិបិ។ ទសាយតនា ន វត្តព្ពា – “អាសវា ចេវ អាសវសម្បយុត្តា ចា”តិបិ, “អាសវសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច អាសវា”តិបិ។ មនាយតនំ ន វត្តព្ពំ – “អាសវោ ចេវ អាសវសម្បយុត្តញ្ចា”តិ, សិយា អាសវសម្បយុត្តញ្ចេវ នោ ច អាសវោ, សិយា ន វត្តព្ពំ – “អាសវសម្បយុត្តញ្ចេវ នោ ច អាសវោ”តិ។ ធម្មាយតនំ សិយា អាសវោ ចេវ អាសវសម្បយុត្តញ្ច, សិយា អាសវសម្បយុត្តញ្ចេវ នោ ច អាសវោ, សិយា ន វត្តព្ពំ – “អាសវោ ចេវ អាសវសម្បយុត្តញ្ចា”តិបិ, “អាសវសម្បយុត្តញ្ចេវ នោ ច អាសវោ”តិបិ។ ទសាយតនា អាសវវិប្បយុត្តសាសវា។ ទ្វាយតនា សិយា អាសវវិប្បយុត្តសាសវា, សិយា អាសវវិប្បយុត្តអនាសវា, សិយា ន វត្តព្ពា – “អាសវវិប្បយុត្តសាសវា”តិបិ, “អាសវវិប្បយុត្តអនាសវា”តិបិ។

ឯកាទសាយតនា នោ សំយោជនា។ ធម្មាយតនំ សិយា សំយោជនំ, សិយា នោ សំយោជនំ។ ទសាយតនា សំយោជនិយា។ ទ្វាយតនា សិយា សំយោជនិយា, សិយា អសំយោជនិយា។ ទសាយតនា សំយោជនវិប្បយុត្តា។ ទ្វាយតនា សិយា សំយោជនសម្បយុត្តា, សិយា សំយោជនវិប្បយុត្តា។ ទសាយតនា ន វត្តព្ពា – “សំយោជនា ចេវ សំយោជនិយា ចា”តិ, សំយោជនិយា ចេវ នោ ច សំយោជនា។ មនាយតនំ ន វត្តព្ពំ – “សំយោជនញ្ចេវ សំយោជនិយញ្ចា”តិ, សិយា សំយោជនិយញ្ចេវ នោ ច សំយោជនំ, សិយា ន វត្តព្ពំ – “សំយោជនិយញ្ចេវ នោ ច សំយោជន”ន្តិ។ ធម្មាយតនំ សិយា សំយោជនញ្ចេវ សំយោជនិយញ្ច, សិយា សំយោជនិយញ្ចេវ នោ ច សំយោជនំ, សិយា ន វត្តព្ពំ – “សំយោជនញ្ចេវ សំយោជនិយ”ន្តិបិ, “សំយោជនិយញ្ចេវ នោ ច សំយោជន”ន្តិបិ។ ទសាយតនា ន វត្តព្ពា – “សំយោជនា ចេវ សំយោជនសម្បយុត្តា ចា”តិបិ, “សំយោជនសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច សំយោជនា”តិបិ។ មនាយតនំ ន វត្តព្ពំ – “សំយោជនញ្ចេវ សំយោជនសម្បយុត្តញ្ចា”តិ, សិយា សំយោជនសម្បយុត្តញ្ចេវ នោ ច សំយោជនំ, សិយា ន វត្តព្ពំ – “សំយោជនសម្បយុត្តញ្ចេវ នោ ច សំយោជន”ន្តិ។ ធម្មាយតនំ សិយា សំយោជនញ្ចេវ សំយោជនសម្បយុត្តញ្ច, សិយា សំយោជនសម្បយុត្តញ្ចេវ នោ ច សំយោជនំ, សិយា ន វត្តព្ពំ – “សំយោជនញ្ចេវ សំយោជនសម្បយុត្តញ្ចា”តិបិ, “សំយោជនសម្បយុត្តញ្ចេវ នោ ច សំយោជន”ន្តិបិ។ ទសាយតនា សំយោជនវិប្បយុត្តសំយោជនិយា ។ ទ្វាយតនា សិយា សំយោជនវិប្បយុត្តសំយោជនិយា, សិយា សំយោជនវិប្បយុត្តអសំយោជនិយា, សិយា ន វត្តព្ពា – “សំយោជនវិប្បយុត្តសំយោជនិយា”តិបិ, “សំយោជនវិប្បយុត្តអសំយោជនិយា”តិបិ។

ឯកាទសាយតនា នោ គន្ថា។ ធម្មាយតនំ សិយា គន្ថោ, សិយា នោ គន្ថោ។ ទសាយតនា គន្ថនិយា។ ទ្វាយតនា សិយា គន្ថនិយា, សិយា អគន្ថនិយា។ ទសាយតនា គន្ថវិប្បយុត្តា។ ទ្វាយតនា សិយា គន្ថសម្បយុត្តា, សិយា គន្ថវិប្បយុត្តា។ ទសាយតនា ន វត្តព្ពា – “គន្ថា ចេវ គន្ថនិយា ចា”តិ, គន្ថនិយា ចេវ នោ ច គន្ថា។ មនាយតនំ ន វត្តព្ពំ – “គន្ថោ ចេវ គន្ថនិយញ្ចា”តិ, សិយា គន្ថនិយញ្ចេវ នោ ច គន្ថោ, សិយា ន វត្តព្ពំ –

“គន្ថនិយញ្ចេវ នោ ច គន្ថោ”តិ។ ធម្មាយតនំ សិយា គន្ថោ ចេវ គន្ថនិយញ្ច, សិយា គន្ថនិយញ្ចេវ នោ ច គន្ថោ, សិយា ន វត្តព្ពំ – “គន្ថោ ចេវ គន្ថនិយញ្ចា”តិបិ, “គន្ថនិយញ្ចេវ នោ ច គន្ថោ”តិបិ។ ទសាយតនា ន វត្តព្ពា – “គន្ថា ចេវ គន្ថសម្បយុត្តា ចា”តិបិ, “គន្ថសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច គន្ថា”តិបិ។ មនាយតនំ ន វត្តព្ពំ – “គន្ថោ ចេវ គន្ថសម្បយុត្តញ្ចា”តិ, សិយា គន្ថសម្បយុត្តញ្ចេវ នោ ច គន្ថោ, សិយា ន វត្តព្ពំ – “គន្ថសម្បយុត្តញ្ចេវ នោ ច គន្ថោ”តិ។ ធម្មាយតនំ សិយា គន្ថោ ចេវ គន្ថសម្បយុត្តញ្ច, សិយា គន្ថសម្បយុត្តញ្ចេវ នោ ច គន្ថោ, សិយា ន វត្តព្ពំ – “គន្ថោ ចេវ គន្ថសម្បយុត្តញ្ចា”តិបិ, “គន្ថសម្បយុត្តញ្ចេវ នោ ច គន្ថោ”តិបិ។ ទសាយតនា គន្ថវិប្បយុត្តគន្ថនិយា។ ទ្វាយតនា សិយា គន្ថវិប្បយុត្តគន្ថនិយា, សិយា គន្ថវិប្បយុត្តអគន្ថនិយា, សិយា ន វត្តព្ពា – “គន្ថវិប្បយុត្តគន្ថនិយា”តិបិ, “គន្ថវិប្បយុត្តអគន្ថនិយា”តិបិ។

ឯកាទសាយតនា នោ ឱឃា…បេ.… នោ យោគា…បេ.… នោ នីវរណា។ ធម្មាយតនំ សិយា នីវរណំ, សិយា នោ នីវរណំ។ ទសាយតនា នីវរណិយា។ ទ្វាយតនា សិយា នីវរណិយា, សិយា អនីវរណិយា។ ទសាយតនា នីវរណវិប្បយុត្តា។ ទ្វាយតនា សិយា នីវរណសម្បយុត្តា, សិយា នីវរណវិប្បយុត្តា។ ទសាយតនា ន វត្តព្ពា – “នីវរណា ចេវ នីវរណិយា ចា”តិ, នីវរណិយា ចេវ នោ ច នីវរណា។ មនាយតនំ ន វត្តព្ពំ – “នីវរណញ្ចេវ នីវរណិយញ្ចា”តិ , សិយា នីវរណិយញ្ចេវ នោ ច នីវរណំ, សិយា ន វត្តព្ពំ – “នីវរណិយញ្ចេវ នោ ច នីវរណ”ន្តិ។ ធម្មាយតនំ សិយា នីវរណញ្ចេវ នីវរណិយញ្ច, សិយា នីវរណិយញ្ចេវ នោ ច នីវរណំ, សិយា ន វត្តព្ពំ – “នីវរណញ្ចេវ នីវរណិយញ្ចា”តិបិ, “នីវរណិយញ្ចេវ នោ ច នីវរណ”ន្តិបិ។ ទសាយតនា ន វត្តព្ពា – “នីវរណា ចេវ នីវរណសម្បយុត្តា ចា”តិបិ, “នីវរណសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច នីវរណា”តិបិ។ មនាយតនំ ន វត្តព្ពំ – “នីវរណញ្ចេវ នីវរណសម្បយុត្តញ្ចា”តិ, សិយា នីវរណសម្បយុត្តញ្ចេវ នោ ច នីវរណំ, សិយា ន វត្តព្ពំ – “នីវរណសម្បយុត្តញ្ចេវ នោ ច នីវរណ”ន្តិ។ ធម្មាយតនំ សិយា នីវរណញ្ចេវ នីវរណសម្បយុត្តញ្ច, សិយា នីវរណសម្បយុត្តញ្ចេវ នោ ច នីវរណំ, សិយា ន វត្តព្ពំ – “នីវរណញ្ចេវ នីវរណសម្បយុត្តញ្ចា”តិបិ, “នីវរណសម្បយុត្តញ្ចេវ នោ ច នីវរណ”ន្តិបិ។ ទសាយតនា នីវរណវិប្បយុត្តនីវរណិយា។ ទ្វាយតនា សិយា នីវរណវិប្បយុត្តនីវរណិយា, សិយា នីវរណវិប្បយុត្តអនីវរណិយា, សិយា ន វត្តព្ពា – “នីវរណវិប្បយុត្តនីវរណិយា”តិបិ, “នីវរណវិប្បយុត្តអនីវរណិយា”តិបិ។

ឯកាទសាយតនា នោ បរាមាសា។ ធម្មាយតនំ សិយា បរាមាសោ, សិយា នោ បរាមាសោ។ ទសាយតនា បរាមដ្ឋា។ ទ្វាយតនា សិយា បរាមដ្ឋា, សិយា អបរាមដ្ឋា។ ទសាយតនា បរាមាសវិប្បយុត្តា។ មនាយតនំ សិយា បរាមាសសម្បយុត្តំ, សិយា បរាមាសវិប្បយុត្តំ។ ធម្មាយតនំ សិយា បរាមាសសម្បយុត្តំ, សិយា បរាមាសវិប្បយុត្តំ, សិយា ន វត្តព្ពំ – “បរាមាសសម្បយុត្ត”ន្តិបិ, “បរាមាសវិប្បយុត្ត”ន្តិបិ។ ទសាយតនា ន វត្តព្ពា – “បរាមាសា ចេវ បរាមដ្ឋា ចា”តិ, “បរាមដ្ឋា ចេវ នោ ច បរាមាសា”។ មនាយតនំ ន វត្តព្ពំ – “បរាមាសោ ចេវ បរាមដ្ឋញ្ចា”តិ, សិយា បរាមដ្ឋញ្ចេវ នោ ច បរាមាសោ, សិយា ន វត្តព្ពំ – “បរាមដ្ឋញ្ចេវ នោ ច បរាមាសោ”តិ។ ធម្មាយតនំ សិយា បរាមាសោ ចេវ បរាមដ្ឋញ្ច, សិយា បរាមដ្ឋញ្ចេវ នោ ច បរាមាសោ, សិយា ន វត្តព្ពំ – “បរាមាសោ ចេវ បរាមដ្ឋញ្ចា”តិបិ, “បរាមដ្ឋញ្ចេវ នោ ច បរាមាសោ”តិបិ។ ទសាយតនា បរាមាសវិប្បយុត្តបរាមដ្ឋា។ ទ្វាយតនា សិយា បរាមាសវិប្បយុត្តបរាមដ្ឋា , សិយា បរាមាសវិប្បយុត្តអបរាមដ្ឋា, សិយា ន វត្តព្ពា – “បរាមាស វិប្បយុត្តបរាមដ្ឋា”តិបិ , “បរាមាសវិប្បយុត្តអបរាមដ្ឋា”តិបិ។

ទសាយតនា អនារម្មណា។ មនាយតនំ សារម្មណំ។ ធម្មាយតនំ សិយា សារម្មណំ, សិយា អនារម្មណំ។ មនាយតនំ ចិត្តំ។ ឯកាទសាយតនា នោ ចិត្តា។ ឯកាទសាយតនា អចេតសិកា។ ធម្មាយតនំ សិយា ចេតសិកំ, សិយា អចេតសិកំ។ ទសាយតនា ចិត្តវិប្បយុត្តា។ ធម្មាយតនំ សិយា ចិត្តសម្បយុត្តំ, សិយា ចិត្តវិប្បយុត្តំ។ មនាយតនំ ន វត្តព្ពំ – “ចិត្តេន សម្បយុត្ត”ន្តិបិ , “ចិត្តេន វិប្បយុត្ត”ន្តិបិ។ ទសាយតនា ចិត្តវិសំសដ្ឋា។ ធម្មាយតនំ សិយា ចិត្តសំសដ្ឋំ, សិយា ចិត្តវិសំសដ្ឋំ។ មនាយតនំ ន វត្តព្ពំ – “ចិត្តេន សំសដ្ឋ”ន្តិបិ, “ចិត្តេន វិសំសដ្ឋ”ន្តិបិ។ ឆាយតនា នោ ចិត្តសមុដ្ឋានា។ ឆាយតនា សិយា ចិត្តសមុដ្ឋានា, សិយា នោ ចិត្តសមុដ្ឋានា។ ឯកាទសាយតនា នោ ចិត្តសហភុនោ។ ធម្មាយតនំ សិយា ចិត្តសហភូ , សិយា នោ ចិត្តសហភូ។ ឯកាទសាយតនា នោ ចិត្តានុបរិវត្តិនោ។ ធម្មាយតនំ សិយា ចិត្តានុបរិវត្តិ, សិយា នោ ចិត្តានុបរិវត្តិ។ ឯកាទសាយតនា នោ ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានា។ ធម្មាយតនំ សិយា ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានំ, សិយា នោ ចិត្តសំសដ្ឋ សមុដ្ឋានំ។ ឯកាទសាយតនា នោ ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានសហភុនោ។ ធម្មាយតនំ សិយា ចិត្តសំសដ្ឋ សមុដ្ឋានសហភូ, សិយា នោ ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានសហភូ។ ឯកាទសាយតនា នោ ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានានុបរិវត្តិនោ។ ធម្មាយតនំ សិយា ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានានុបរិវត្តិ, សិយា នោ ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានានុបរិវត្តិ។

ឆាយតនា អជ្ឈត្តិកា។ ឆាយតនា ពាហិរា។ នវាយតនា ឧបាទា។ ទ្វាយតនា នោ ឧបាទា។ ធម្មាយតនំ សិយា ឧបាទា, សិយា នោ ឧបាទា។ បញ្ចាយតនា ឧបាទិន្នា។ សទ្ទាយតនំ អនុបាទិន្នំ។ ឆាយតនា សិយា ឧបាទិន្នា, សិយា អនុបាទិន្នា។ ឯកាទសាយតនា នោ ឧបាទានា។ ធម្មាយតនំ សិយា ឧបាទានំ, សិយា នោ

ឧបាទានំ។ ទសាយតនា ឧបាទានិយា។ ទ្វាយតនា សិយា ឧបាទានិយា, សិយា អនុបាទានិយា។ ទសាយតនា ឧបាទានវិប្បយុត្តា។ ទ្វាយតនា សិយា ឧបាទានសម្បយុត្តា, សិយា ឧបាទានវិប្បយុត្តា។ ទសាយតនា ន វត្តព្វា – “ឧបាទានា ចេវ ឧបាទានិយា ចា”តិ, ឧបាទានិយា ចេវ នោ ច ឧបាទានា។ មនាយតនំ ន វត្តព្វំ – “ឧបាទានញ្ចេវ ឧបាទានិយញ្ចា”តិ, សិយា ឧបាទានិយញ្ចេវ នោ ច ឧបាទានំ, សិយា ន វត្តព្វំ – “ឧបាទានិយញ្ចេវ នោ ច ឧបាទាន”ន្តិ។ ធម្មាយតនំ សិយា ឧបាទានញ្ចេវ ឧបាទានិយញ្ច, សិយា ឧបាទានិយញ្ចេវ នោ ច ឧបាទានំ, សិយា ន វត្តព្វំ – “ឧបាទានញ្ចេវ ឧបាទានិយញ្ចា”តិបិ, “ឧបាទានិយញ្ចេវ នោ ច ឧបាទាន”ន្តិបិ។ ទសាយតនា ន វត្តព្វា – “ឧបាទានា ចេវ ឧបាទានសម្បយុត្តា ចា”តិបិ, “ឧបាទានសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច ឧបាទានា”តិបិ។ មនាយតនំ ន វត្តព្វំ – “ឧបាទានិយញ្ចេវ ឧបាទានសម្បយុត្តញ្ចា”តិ, សិយា ឧបាទានសម្បយុត្តញ្ចេវ នោ ច ឧបាទានំ, សិយា ន វត្តព្វំ – “ឧបាទានសម្បយុត្តញ្ចេវ នោ ច ឧបាទាន”ន្តិ។ ធម្មាយតនំ សិយា ឧបាទានញ្ចេវ ឧបាទានសម្បយុត្តញ្ច, សិយា ឧបាទានសម្បយុត្តញ្ចេវ នោ ច ឧបាទានំ , សិយា ន វត្តព្វំ – “ឧបាទានញ្ចេវ ឧបាទានសម្បយុត្តញ្ចា”តិបិ, “ឧបាទានសម្បយុត្តញ្ចេវ នោ ច ឧបាទាន”ន្តិបិ។ ទសាយតនា ឧបាទានវិប្បយុត្តឧបាទានិយា។ ទ្វាយតនា សិយា ឧបាទានសម្បយុត្ត ឧបាទានិយា, សិយា ឧបាទានវិប្បយុត្តអនុបាទានិយា, សិយា ន វត្តព្វា – “ឧបាទានវិប្បយុត្ត ឧបាទានិយា”តិបិ, “ឧបាទានវិប្បយុត្តអនុបាទានិយា”តិបិ។

ឯកាទសាយតនា នោ កិលេសា។ ធម្មាយតនំ សិយា កិលេសោ, សិយា នោ កិលេសោ។ ទសាយតនា សំកិលេសិកា។ ទ្វាយតនា សិយា សំកិលេសិកា, សិយា អសំកិលេសិកា។ ទសាយតនា អសំកិលិដ្ឋា។ ទ្វាយតនា សិយា សំកិលិដ្ឋា, សិយា អសំកិលិដ្ឋា។ ទសាយតនា កិលេសវិប្បយុត្តា។ ទ្វាយតនា សិយា កិលេសសម្បយុត្តា, សិយា កិលេសវិប្បយុត្តា។ ទសាយតនា ន វត្តព្វា – “កិលេសា ចេវ សំកិលេសិកា ចា”តិ, “សំកិលេសិកា ចេវ នោ ច កិលេសា”។ មនាយតនំ ន វត្តព្វំ – “កិលេសោ ចេវ សំកិលេសិកញ្ចា”តិ, សិយា សំកិលេសិកញ្ចេវ នោ ច កិលេសោ, សិយា ន វត្តព្វំ – “សំកិលេសិកញ្ចេវ នោ ច កិលេសោ”តិ។ ធម្មាយតនំ សិយា កិលេសោ ចេវ សំកិលេសិកញ្ច, សិយា សំកិលេសិកញ្ចេវ នោ ច កិលេសោ, សិយា ន វត្តព្វំ – “កិលេសោ ចេវ សំកិលេសិកញ្ចា”តិបិ, “សំកិលេសិកញ្ចេវ នោ ច កិលេសោ”តិបិ។ ទសាយតនា ន វត្តព្វា – “កិលេសា ចេវ សំកិលិដ្ឋា ចា”តិបិ, “សំកិលិដ្ឋា ចេវ នោ ច កិលេសា”តិបិ។ មនាយតនំ ន វត្តព្វំ – “កិលេសោ ចេវ សំកិលិដ្ឋញ្ចា”តិ, សិយា សំកិលិដ្ឋញ្ចេវ នោ ច កិលេសោ, សិយា ន វត្តព្វំ – “សំកិលិដ្ឋញ្ចេវ នោ ច កិលេសោ”តិ។ ធម្មាយតនំ សិយា កិលេសោ ចេវ សំកិលិដ្ឋញ្ច, សិយា សំកិលិដ្ឋញ្ចេវ នោ ច កិលេសោ, សិយា ន វត្តព្វំ – “កិលេសោ ចេវ សំកិលិដ្ឋញ្ចា”តិបិ, “សំកិលិដ្ឋញ្ចេវ នោ ច កិលេសោ”តិបិ។

ទសាយតនា ន វត្តព្វា – “កិលេសា ចេវ កិលេសសម្បយុត្តា ចា”តិបិ, “កិលេសសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច ន កិលេសា”តិបិ។ មនាយតនំ ន វត្តព្វំ – “កិលេសោ ចេវ កិលេសសម្បយុត្តញ្ចា”តិ , សិយា កិលេសសម្បយុត្តញ្ចេវ នោ ច កិលេសោ, សិយា ន វត្តព្វំ – “កិលេសសម្បយុត្តញ្ចេវ នោ ច កិលេសោ”តិ។ ធម្មាយតនំ សិយា កិលេសោ ចេវ កិលេសសម្បយុត្តញ្ច, សិយា កិលេសសម្បយុត្តញ្ចេវ នោ ច កិលេសោ, សិយា ន វត្តព្វំ – “កិលេសោ ចេវ កិលេសសម្បយុត្តញ្ចា”តិបិ, “កិលេសសម្បយុត្តញ្ចេវ នោ ច កិលេសោ”តិបិ។ ទសាយតនា កិលេសវិប្បយុត្តសំកិលេសិកា។ ទ្វាយតនា សិយា កិលេសវិប្បយុត្តសំកិលេសិកា, សិយា កិលេសវិប្បយុត្តអសំកិលេសិកា , សិយា ន វត្តព្វា – “កិលេសវិប្បយុត្តសំកិលេសិកា”តិបិ, “កិលេសវិប្បយុត្តអសំកិលេសិកា”តិបិ ។

ទសាយតនា ន ទស្សនេន បហាតព្វា។ ទ្វាយតនា សិយា ទស្សនេន បហាតព្វា, សិយា ន ទស្សនេន បហាតព្វា។ ទសាយតនា ន ភាវនាយ បហាតព្វា។ ទ្វាយតនា សិយា ភាវនាយ បហាតព្វា, សិយា ន ភាវនាយ បហាតព្វា។ ទសាយតនា ន ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកា។ ទ្វាយតនា សិយា ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកា, សិយា ន ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកា។ ទសាយតនា ន ភាវនាយ បហាតព្វហេតុកា។ ទ្វាយតនា សិយា ភាវនាយ បហាតព្វហេតុកា, សិយា ន ភាវនាយ បហាតព្វហេតុកា។ ទសាយតនា អវិតក្កា។ ទ្វាយតនា សិយា សវិតក្កា, សិយា អវិតក្កា។ ទសាយតនា អវិចារា។ ទ្វាយតនា សិយា សវិចារា, សិយា អវិចារា។ ទសាយតនា អប្បីតិកា។ ទ្វាយតនា សិយា សប្បីតិកា, សិយា អប្បីតិកា។ ទសាយតនា ន បីតិសហគតា។ ទ្វាយតនា សិយា បីតិសហគតា, សិយា ន បីតិសហគតា។ ទសាយតនា ន សុខសហគតា។ ទ្វាយតនា សិយា សុខសហគតា, សិយា ន សុខសហគតា។ ទសាយតនា ន ឧបេក្ខាសហគតា។ ទ្វាយតនា សិយា ឧបេក្ខាសហគតា, សិយា ន ឧបេក្ខាសហគតា។

ទសាយតនា កាមាវចរា។ ទ្វាយតនា សិយា កាមាវចរា, សិយា ន កាមាវចរា។ ទសាយតនា ន រូបាវចរា។ ទ្វាយតនា សិយា រូបាវចរា, សិយា ន រូបាវចរា។ ទសាយតនា ន អរូបាវចរា។ ទ្វាយតនា សិយា អរូបាវចរា, សិយា ន អរូបាវចរា។ ទសាយតនា បរិយាបន្នា។ ទ្វាយតនា សិយា បរិយាបន្នា, សិយា អបរិយាបន្នា។ ទសាយតនា

អនិយ្យានិកា។ ទ្វាយតនា សិយា និយ្យានិកា , សិយា អនិយ្យានិកា។ ទសាយតនា អនិយតា។ ទ្វាយតនា សិយា និយតា, សិយា អនិយតា។ ទសាយតនា សឧត្តរា។ ទ្វាយតនា សិយា សឧត្តរា, សិយា អនុត្តរា។ ទសាយតនា អរណា។ ទ្វាយតនា សិយា សរណា, សិយា អរណាតិ។

បញ្ហាបុច្ឆកំ។

អាយតនវិភង្គោ និដ្ឋិតោ។

៣. ធាតុវិភង្គោ

១. សុត្តន្តភាជនីយំ

១៧២. ឆ ធាតុយោ – បថវីធាតុ [បឋវីធាតុ (សី. ស្យា.) ឯវមុបរិបិ], អាបោធាតុ, តេជោធាតុ, វាយោធាតុ, អាកាសធាតុ, វិញ្ញាណធាតុ។

១៧៣. តត្ថ កតមា បថវីធាតុ? បថវីធាតុទ្វយំ – អត្ថិ អជ្ឈត្តិកា, អត្ថិ ពាហិរា។ តត្ថ កតមា អជ្ឈត្តិកា បថវីធាតុ? យំ អជ្ឈត្តំ បច្ចត្តំ កក្ខឡំ ខរិគតំ កក្ខឡត្តំ កក្ខឡភាវោ អជ្ឈត្តំ ឧបាទិន្នំ, សេយ្យថិទំ – កេសា លោមា នខា ទន្តា តចោ មំសំ ន្ហារុ [នហារុ (សី.)] អដ្ឋិ អដ្ឋិមិញ្ជំ [អដ្ឋិមិញ្ជា (សី.)] វក្កំ ហទយំ យកនំ កិលោមកំ បិហកំ បប្ផាសំ អន្តំ អន្តគុណំ ឧទរិយំ ករីសំ, យំ វា បនញ្ញម្បិ អត្ថិ អជ្ឈត្តំ បច្ចត្តំ កក្ខឡំ ខរិគតំ កក្ខឡត្តំ កក្ខឡភាវោ អជ្ឈត្តំ ឧបាទិន្នំ – អយំ វុច្ចតិ ‘អជ្ឈត្តិកា បថវីធាតុ’។

តត្ថ កតមា ពាហិរា បថវីធាតុ? យំ ពាហិរំ កក្ខឡំ ខរិគតំ កក្ខឡត្តំ កក្ខឡភាវោ ពហិទ្ធា អនុបាទិន្នំ, សេយ្យថិទំ – អយោ លោហំ តិបុ សីសំ សជ្ឈំ [សជ្ឈូ (ស្យា.)] មុត្តា មណិ វេឡុរិយោ សង្ខោ សិលា បវាឡំ រជតំ ជាតរូបំ លោហិតង្កោ [លោហិតង្គោ (ស្យា. ក.), លោហិតកោ (?)] មសារគល្លំ តិណំ កដ្ឋំ សក្ខរា កឋលំ [កថលំ (ក.)] ភូមិ បាសាណោ បព្ពតោ, យំ វា បនញ្ញម្បិ អត្ថិ ពាហិរំ កក្ខឡំ ខរិគតំ កក្ខឡត្តំ កក្ខឡភាវោ ពហិទ្ធា អនុបាទិន្នំ – អយំ វុច្ចតិ ‘ពាហិរា បថវីធាតុ’។ យា ច អជ្ឈត្តិកា បថវីធាតុ យា ច ពាហិរា បថវីធាតុ, តទេកជ្ឈំ អភិសញ្ញូហិត្វា អភិសង្ខិបិត្វា – អយំ វុច្ចតិ “បថវីធាតុ”។

១៧៤. តត្ថ កតមា អាបោធាតុ? អាបោធាតុទ្វយំ – អត្ថិ អជ្ឈត្តិកា, អត្ថិ ពាហិរា។ តត្ថ កតមា អជ្ឈត្តិកា អាបោធាតុ? យំ អជ្ឈត្តំ បច្ចត្តំ អាបោ អាបោគតំ សិនេហោ សិនេហគតំ [ស្នេហោ ស្នេហគតំ (ស្យា.)] ពន្ធនត្តំ រូបស្ស អជ្ឈត្តំ ឧបាទិន្នំ, សេយ្យថិទំ – បិត្តំ សេម្ហំ បុព្ពោ លោហិតំ សេទោ មេទោ អស្សុ វសា ខេឡោ សិង្ឃាណិកា លសិកា មុត្តំ, យំ វា បនញ្ញម្បិ អត្ថិ អជ្ឈត្តំ បច្ចត្តំ អាបោ អាបោគតំ សិនេហោ សិនេហគតំ ពន្ធនត្តំ រូបស្ស អជ្ឈត្តំ ឧបាទិន្នំ – អយំ វុច្ចតិ ‘អជ្ឈត្តិកា អាបោធាតុ’។

តត្ថ កតមា ពាហិរា អាបោធាតុ? យំ ពាហិរំ អាបោ អាបោគតំ សិនេហោ សិនេហគតំ ពន្ធនត្តំ រូបស្ស ពហិទ្ធា អនុបាទិន្នំ, សេយ្យថិទំ – មូលរសោ ខន្ធរសោ តចរសោ បត្តរសោ បុប្ផរសោ ផលរសោ ខីរំ ទធិ សប្បិ នវនីតំ តេលំ មធុ ផាណិតំ ភុម្មានិ វា ឧទកានិ អន្តលិក្ខានិ វា, យំ វា បនញ្ញម្បិ អត្ថិ ពាហិរំ អាបោ អាបោគតំ សិនេហោ សិនេហគតំ ពន្ធនត្តំ រូបស្ស ពហិទ្ធា អនុបាទិន្នំ – អយំ វុច្ចតិ ‘ពាហិរា អាបោធាតុ’។ យា ច អជ្ឈត្តិកា អាបោធាតុ យា ច ពាហិរា អាបោធាតុ, តទេកជ្ឈំ អភិសញ្ញូហិត្វា អភិសង្ខិបិត្វា – អយំ វុច្ចតិ “អាបោធាតុ”។

១៧៥. តត្ថ កតមា តេជោធាតុ? តេជោធាតុទ្វយំ – អត្ថិ អជ្ឈត្តិកា, អត្ថិ ពាហិរា។ តត្ថ កតមា អជ្ឈត្តិកា តេជោធាតុ? យំ អជ្ឈត្តំ បច្ចត្តំ តេជោ តេជោគតំ ឧស្មា ឧស្មាគតំ ឧសុមំ ឧសុមគតំ អជ្ឈត្តំ ឧបាទិន្នំ, សេយ្យថិទំ – យេន ច សន្តប្បតិ យេន ច ជីរីយតិ យេន ច បរិឌយ្ហតិ យេន ច អសិតបីតខាយិតសាយិតំ សម្មា បរិណាមំ គច្ឆតិ, យំ វា បនញ្ញម្បិ អត្ថិ អជ្ឈត្តំ បច្ចត្តំ តេជោ តេជោគតំ ឧស្មា ឧស្មាគតំ ឧសុមំ ឧសុមគតំ អជ្ឈត្តំ ឧបាទិន្នំ – អយំ វុច្ចតិ ‘អជ្ឈត្តិកា តេជោធាតុ’។

តត្ថ កតមា ពាហិរា តេជោធាតុ? យំ ពាហិរំ តេជោ តេជោគតំ ឧស្មា ឧស្មាគតំ ឧសុមំ ឧសុមគតំ ពហិទ្ធា អនុបាទិន្នំ, សេយ្យថិទំ – កដ្ឋគ្គិ បលាលគ្គិ [សកលិកគ្គិ (សព្ពត្ថ)] តិណគ្គិ គោមយគ្គិ ថុសគ្គិ សង្ការគ្គិ ឥន្ទគ្គិ អគ្គិសន្តាបោ សូរិយសន្តាបោ កដ្ឋសន្និចយសន្តាបោ តិណសន្និចយសន្តាបោ ធញ្ញសន្និចយសន្តាបោ ភណ្ឌសន្និចយសន្តាបោ, យំ វា បនញ្ញម្បិ អត្ថិ ពាហិរំ តេជោ តេជោគតំ ឧស្មា ឧស្មាគតំ ឧសុមំ ឧសុមគតំ ពហិទ្ធា អនុបាទិន្នំ – អយំ វុច្ចតិ ‘ពាហិរា តេជោធាតុ’។ យា ច អជ្ឈត្តិកា តេជោធាតុ យា ច ពាហិរា តេជោធាតុ, តទេកជ្ឈំ អភិសញ្ញូហិត្វា អភិសង្ខិបិត្វា – អយំ វុច្ចតិ “តេជោធាតុ”។

១៧៦. តត្ថ កតមា វាយោធាតុ? វាយោធាតុទ្វយំ – អត្ថិ អជ្ឈត្តិកា, អត្ថិ ពាហិរា។ តត្ថ កតមា អជ្ឈត្តិកា វាយោធាតុ? យំ អជ្ឈត្តំ បច្ចត្តំ វាយោ វាយោគតំ ថម្ភិតត្តំ រូបស្ស អជ្ឈត្តំ ឧបាទិន្នំ, សេយ្យថិទំ – ឧទ្ធង្គមា វាតា អធោគមា វាតា កុច្ឆិសយា វាតា កោដ្ឋាសយា [កោដ្ឋសយា (សី. ស្យា.)] វាតា អង្គមង្គានុសារិនោ វាតា សត្ថក

វាតា ខុរកវាតា ឧប្បលកវាតា អស្សាសោ បស្សាសោ ឥតិ វា, យំ វា បនញ្ញម្បិ អត្ថិ អជ្ឈត្តំ បច្ចត្តំ វាយោ វាយោគតំ ថម្ភិតត្តំ រូបស្ស អជ្ឈត្តំ ឧបាទិន្នំ – អយំ វុច្ចតិ ‘អជ្ឈត្តិកា វាយោធាតុ’។

តត្ថ កតមា ពាហិរា វាយោធាតុ? យំ ពាហិរំ វាយោ វាយោគតំ ថម្ភិតត្តំ រូបស្ស ពហិទ្ធា អនុបាទិន្នំ, សេយ្យថិទំ – បុរត្ថិមា វាតា បច្ឆិមា វាតា ឧត្តរា វាតា ទក្ខិណា វាតា សរជា វាតា អរជា វាតា សីតា វាតា ឧណ្ហា វាតា បរិត្តា វាតា អធិមត្តា វាតា កាឡវាតា វេរម្ភវាតា បក្ខវាតា សុបណ្ណវាតា តាលវណ្ដវាតា វិធូបនវាតា, យំ វា បនញ្ញម្បិ អត្ថិ ពាហិរំ វាយោ វាយោគតំ ថម្ភិតត្តំ រូបស្ស ពហិទ្ធា អនុបាទិន្នំ – អយំ វុច្ចតិ ‘ពាហិរា វាយោធាតុ’។ យា ច អជ្ឈត្តិកា វាយោធាតុ យា ច ពាហិរា វាយោធាតុ, តទេកជ្ឈំ អភិសញ្ញូហិត្វា អភិសង្ខិបិត្វា – អយំ វុច្ចតិ “វាយោធាតុ”។

១៧៧. តត្ថ កតមា អាកាសធាតុ? អាកាសធាតុទ្វយំ – អត្ថិ អជ្ឈត្តិកា, អត្ថិ ពាហិរា។ តត្ថ កតមា អជ្ឈត្តិកា អាកាសធាតុ? យំ អជ្ឈត្តំ បច្ចត្តំ អាកាសោ អាកាសគតំ អឃំ អឃគតំ វិវរោ វិវរគតំ អសម្ផុដ្ឋំ មំសលោហិតេហិ អជ្ឈត្តំ ឧបាទិន្នំ, សេយ្យថិទំ – កណ្ណច្ឆិទ្ទំ នាសច្ឆិទ្ទំ មុខទ្វារំ, យេន ច អសិតបីតខាយិតសាយិតំ អជ្ឈោហរតិ, យត្ថ ច អសិតបីតខាយិតសាយិតំ សន្តិដ្ឋតិ, យេន ច អសិតបីតខាយិតសាយិតំ អធោភាគំ និក្ខមតិ, យំ វា បនញ្ញម្បិ អត្ថិ អជ្ឈត្តំ បច្ចត្តំ អាកាសោ អាកាសគតំ អឃំ អឃគតំ វិវរោ វិវរគតំ អសម្ផុដ្ឋំ មំសលោហិតេហិ អជ្ឈត្តំ ឧបាទិន្នំ – អយំ វុច្ចតិ ‘អជ្ឈត្តិកា អាកាសធាតុ’។

តត្ថ កតមា ពាហិរា អាកាសធាតុ? យំ ពាហិរំ អាកាសោ អាកាសគតំ អឃំ អឃគតំ វិវរោ វិវរគតំ អសម្ផុដ្ឋំ ចតូហិ មហាភូតេហិ ពហិទ្ធា អនុបាទិន្នំ – អយំ វុច្ចតិ ‘ពាហិរា អាកាសធាតុ’។ យា ច អជ្ឈត្តិកា អាកាសធាតុ យា ច ពាហិរា អាកាសធាតុ, តទេកជ្ឈំ អភិសញ្ញូហិត្វា អភិសង្ខិបិត្វា – អយំ វុច្ចតិ “អាកាសធាតុ”។

១៧៨. តត្ថ កតមា វិញ្ញាណធាតុ? ចក្ខុវិញ្ញាណធាតុ, សោតវិញ្ញាណធាតុ, ឃានវិញ្ញាណធាតុ, ជិវ្ហាវិញ្ញាណធាតុ, កាយវិញ្ញាណធាតុ, មនោវិញ្ញាណធាតុ – អយំ វុច្ចតិ “វិញ្ញាណធាតុ”។

ឥមា ឆ ធាតុយោ។

១៧៩. អបរាបិ ឆ ធាតុយោ – សុខធាតុ, ទុក្ខធាតុ, សោមនស្សធាតុ, ទោមនស្សធាតុ, ឧបេក្ខាធាតុ, អវិជ្ជាធាតុ។

១៨០. តត្ថ កតមា សុខធាតុ? យំ កាយិកំ សាតំ កាយិកំ សុខំ កាយសម្ផស្សជំ សាតំ សុខំ វេទយិតំ កាយសម្ផស្សជា សាតា សុខា វេទនា – អយំ វុច្ចតិ “សុខធាតុ”។

តត្ថ កតមា ទុក្ខធាតុ? យំ កាយិកំ អសាតំ កាយិកំ ទុក្ខំ កាយសម្ផស្សជំ អសាតំ ទុក្ខំ វេទយិតំ កាយសម្ផស្សជា អសាតា ទុក្ខា វេទនា – អយំ វុច្ចតិ “ទុក្ខធាតុ”។

តត្ថ កតមា សោមនស្សធាតុ? យំ ចេតសិកំ សាតំ ចេតសិកំ សុខំ ចេតោសម្ផស្សជំ សាតំ សុខំ វេទយិតំ ចេតោសម្ផស្សជា សាតា សុខា វេទនា – អយំ វុច្ចតិ “សោមនស្សធាតុ”។

តត្ថ កតមា ទោមនស្សធាតុ? យំ ចេតសិកំ អសាតំ ចេតសិកំ ទុក្ខំ ចេតោសម្ផស្សជំ អសាតំ ទុក្ខំ វេទយិតំ ចេតោសម្ផស្សជា អសាតា ទុក្ខា វេទនា – អយំ វុច្ចតិ “ទោមនស្សធាតុ”។

តត្ថ កតមា ឧបេក្ខាធាតុ? យំ ចេតសិកំ នេវ សាតំ នាសាតំ ចេតោសម្ផស្សជំ អទុក្ខមសុខំ វេទយិតំ ចេតោសម្ផស្សជា អទុក្ខមសុខា វេទនា – អយំ វុច្ចតិ “ឧបេក្ខាធាតុ”។

តត្ថ កតមា អវិជ្ជាធាតុ? យំ អញ្ញាណំ អទស្សនំ អនភិសមយោ អននុពោធោ អសម្ពោធោ អប្បដិវេធោ អសង្គាហណា អបរិយោគាហណា អសមបេក្ខនា អបច្ចវេក្ខណា អបច្ចក្ខកម្មំ ទុម្មេជ្ឈំ ពាល្យំ អសម្បជញ្ញំ មោហោ បមោហោ សម្មោហោ អវិជ្ជា អវិជ្ជោឃោ អវិជ្ជាយោគោ អវិជ្ជានុសយោ អវិជ្ជាបរិយុដ្ឋានំ អវិជ្ជាលង្គី មោហោ អកុសលមូលំ – អយំ វុច្ចតិ “អវិជ្ជាធាតុ”។

ឥមា ឆ ធាតុយោ។

១៨១. អបរាបិ ឆ ធាតុយោ – កាមធាតុ, ព្យាបាទធាតុ, វិហឹសាធាតុ, នេក្ខម្មធាតុ, អព្យាបាទធាតុ, អវិហិំសាធាតុ។

១៨២. តត្ថ កតមា កាមធាតុ? កាមបដិសំយុត្តោ តក្កោ វិតក្កោ សង្កប្បោ អប្បនា ព្យប្បនា ចេតសោ អភិនិរោបនា មិច្ឆាសង្កប្បោ – អយំ វុច្ចតិ កាមធាតុ។ ហេដ្ឋតោ អវីចិនិរយំ បរិយន្តំ ករិត្វា ឧបរិតោ បរនិម្មិតវសវត្តី ទេវេ អន្តោ ករិត្វា យំ ឯតស្មិំ អន្តរេ ឯត្ថាវចរា ឯត្ថ បរិយាបន្នា ខន្ធធាតុអាយតនា រូបា [រូបំ (ស្យា.)] វេទនា សញ្ញា សង្ខារា វិញ្ញាណំ – អយំ វុច្ចតិ “កាមធាតុ”។

តត្ថ កតមា ព្យាបាទធាតុ? ព្យាបាទបដិសំយុត្តោ តក្កោ វិតក្កោ...បេ.... មិច្ឆាសង្កប្បោ – អយំ វុច្ចតិ “ព្យាបាទធាតុ”។ ទសសុ វា អាឃាតវត្ថូសុ ចិត្តស្ស អាឃាតោ បដិឃាតោ បដិឃំ បដិវិរោធោ កោបោ បកោបោ សម្បកោបោ ទោសោ បទោសោ សម្បទោសោ ចិត្តស្ស ព្យាបត្តិ មនោបទោសោ កោធោ កុជ្ឈនា កុជ្ឈិតត្តំ ទោសោ ទុស្សនា ទុស្សិតត្តំ ព្យាបត្តិ ព្យាបជ្ជនា វិរោធោ បដិវិរោធោ ចណ្ឌិក្កំ អសុរោបោ អនត្តមនតា ចិត្តស្ស – អយំ វុច្ចតិ “ព្យាបាទធាតុ”។

តត្ថ កតមា វិហឹសាធាតុ? វិហឹសាបដិសំយុត្តោ តក្កោ វិតក្កោ...បេ.... មិច្ឆាសង្កប្បោ – អយំ វុច្ចតិ “វិហឹសាធាតុ”។ ឥធេកច្ចោ បាណិនា វា លេឌ្ឌុនា វា ទណ្ឌេន វា សត្ថេន វា រជ្ជុយា វា អញ្ញតរញ្ញតរេន សត្តេ វិហេឋេតិ, យា ឯវរូបា ហេឋនា វិហេឋនា ហឹសនា វិហឹសនា រោសនា វិរោសនា បរូបឃាតោ – អយំ វុច្ចតិ “វិហឹសាធាតុ”។

តត្ថ កតមា នេក្ខម្មធាតុ? នេក្ខម្មបដិសំយុត្តោ តក្កោ វិតក្កោ...បេ.... សម្មាសង្កប្បោ – អយំ វុច្ចតិ “នេក្ខម្មធាតុ”។ សព្ពេបិ កុសលា ធម្មា “នេក្ខម្មធាតុ”។

តត្ថ កតមា អព្យាបាទធាតុ? អព្យាបាទបដិសំយុត្តោ តក្កោ វិតក្កោ...បេ.... សម្មាសង្កប្បោ – អយំ វុច្ចតិ “អព្យាបាទធាតុ”។ យា សត្តេសុ មេត្តិ មេត្តាយនា មេត្តាយិតត្តំ មេត្តាចេតោវិមុត្តិ – អយំ វុច្ចតិ “អព្យាបាទធាតុ”។

តត្ថ កតមា អវិហឹសាធាតុ? អវិហឹសាបដិសំយុត្តោ តក្កោ វិតក្កោ សង្កប្បោ អប្បនា ព្យប្បនា ចេតសោ អភិនិរោបនា សម្មាសង្កប្បោ – អយំ វុច្ចតិ “អវិហឹសាធាតុ” ។ យា សត្តេសុ ករុណា ករុណាយនា ករុណាយិតត្តំ ករុណាចេតោវិមុត្តិ – អយំ វុច្ចតិ “អវិហឹសាធាតុ”។

ឥមា ឆ ធាតុយោ។

ឥតិ ឥមានិ តីណិ ឆក្កានិ តទេកជ្ឈំ អភិសញ្ញូហិត្វា អភិសង្ខិបិត្វា អដ្ឋារស ធាតុយោ ហោន្តិ។

សុត្តន្តភាជនីយំ។

២. អភិធម្មភាជនីយំ

១៨៣. អដ្ឋារស ធាតុយោ – ចក្ខុធាតុ, រូបធាតុ, ចក្ខុវិញ្ញាណធាតុ, សោតធាតុ, សទ្ទធាតុ, សោតវិញ្ញាណធាតុ, ឃានធាតុ, គន្ធធាតុ, ឃានវិញ្ញាណធាតុ, ជិវ្ហាធាតុ, រសធាតុ, ជិវ្ហាវិញ្ញាណធាតុ , កាយធាតុ, ផោដ្ឋព្ពធាតុ, កាយវិញ្ញាណធាតុ, មនោធាតុ, ធម្មធាតុ, មនោវិញ្ញាណធាតុ។

១៨៤. តត្ថ កតមា ចក្ខុធាតុ? យំ ចក្ខុ ចតុន្នំ មហាភូតានំ ឧបាទាយ បសាទោ...បេ.... សុញ្ញោ គាមោបេសោ – អយំ វុច្ចតិ “ចក្ខុធាតុ”។

តត្ថ កតមា រូបធាតុ? យំ រូបំ ចតុន្នំ មហាភូតានំ ឧបាទាយ វណ្ណនិភា...បេ.... រូបធាតុបេសា – អយំ វុច្ចតិ “រូបធាតុ”។

តត្ថ កតមា ចក្ខុវិញ្ញាណធាតុ? ចក្ខុញ្ច បដិច្ច រូបេ ច ឧប្បជ្ជតិ ចិត្តំ មនោ មានសំ ហទយំ បណ្ឌរំ មនោ មនាយតនំ មនិន្ទ្រិយំ វិញ្ញាណំ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ តជ្ជាចក្ខុវិញ្ញាណធាតុ – អយំ វុច្ចតិ “ចក្ខុវិញ្ញាណធាតុ”។

តត្ថ កតមា សោតធាតុ? យំ សោតំ ចតុន្នំ មហាភូតានំ ឧបាទាយ បសាទោ...បេ.... សុញ្ញោ គាមោបេសោ – អយំ វុច្ចតិ “សោតធាតុ” ។

តត្ថ កតមា សទ្ទធាតុ? យោ សទ្ទោ ចតុន្នំ មហាភូតានំ ឧបាទាយ អនិទស្សនោ សប្បដិឃោ...បេ.... សទ្ទធាតុបេសា – អយំ វុច្ចតិ “សទ្ទធាតុ”។

តត្ថ កតមា សោតវិញ្ញាណធាតុ? សោតញ្ច បដិច្ច សទ្ទេ ច ឧប្បជ្ជតិ ចិត្តំ មនោ មានសំ ហទយំ បណ្ឌរំ មនោ មនាយតនំ មនិន្ទ្រិយំ វិញ្ញាណំ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ តជ្ជាសោតវិញ្ញាណធាតុ – អយំ វុច្ចតិ “សោតវិញ្ញាណធាតុ”។

តត្ថ កតមា ឃានធាតុ? យំ ឃានំ ចតុន្នំ មហាភូតានំ ឧបាទាយ បសាទោ...បេ.... សុញ្ញោ គាមោបេសោ – អយំ វុច្ចតិ “ឃានធាតុ”។

តត្ថ កតមា គន្ធធាតុ? យោ គន្ធោ ចតុន្នំ មហាភូតានំ ឧបាទាយ អនិទស្សនោ សប្បដិឃោ...បេ.... គន្ធធាតុបេសា – អយំ វុច្ចតិ “គន្ធធាតុ”។

តត្ថ កតមា ឃានវិញ្ញាណធាតុ? ឃានញ្ច បដិច្ច គន្ធេ ច ឧប្បជ្ជតិ ចិត្តំ មនោ មានសំ ហទយំ បណ្ឌរំ មនោ មនាយតនំ មនិន្ទ្រិយំ វិញ្ញាណំ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ តជ្ជាឃានវិញ្ញាណធាតុ – អយំ វុច្ចតិ “ឃានវិញ្ញាណធាតុ”។

តត្ថ កតមា ជិវ្ហាធាតុ? យា ជិវ្ហា ចតុន្នំ មហាភូតានំ ឧបាទាយ បសាទោ...បេ.... សុញ្ញោ គាមោបេសោ – អយំ វុច្ចតិ “ជិវ្ហាធាតុ”។

តត្ថ កតមា រសធាតុ? យោ រសោ ចតុន្នំ មហាភូតានំ ឧបាទាយ អនិទស្សនោ សប្បដិឃោ...បេ.... រសធាតុបេសា – អយំ វុច្ចតិ “រសធាតុ”។

តត្ថ កតមា ជិវ្ហាវិញ្ញាណធាតុ? ជិវ្ហញ្ច បដិច្ច រសេ ច ឧប្បជ្ជតិ ចិត្តំ មនោ មានសំ ហទយំ បណ្ឌរំ មនោ មនាយតនំ មនិន្ទ្រិយំ វិញ្ញាណំ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ តជ្ជាជិវ្ហាវិញ្ញាណធាតុ – អយំ វុច្ចតិ “ជិវ្ហាវិញ្ញាណធាតុ”។

តត្ថ កតមា កាយធាតុ? យោ កាយោ ចតុន្នំ មហាភូតានំ ឧបាទាយ បសាទោ...បេ.... សុញ្ញោ គាមោបេសោ – អយំ វុច្ចតិ “កាយធាតុ”។

តត្ថ កតមា ផោដ្ឋព្ពធាតុ? បឋវីធាតុ...បេ.... ផោដ្ឋព្ពធាតុបេសា – អយំ វុច្ចតិ “ផោដ្ឋព្ពធាតុ”។

តត្ថ កតមា កាយវិញ្ញាណធាតុ? កាយញ្ច បដិច្ច ផោដ្ឋព្ពេ ច ឧប្បជ្ជតិ ចិត្តំ មនោ មានសំ ហទយំ បណ្ឌរំ មនោ មនាយតនំ មនិន្ទ្រិយំ វិញ្ញាណំ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ តជ្ជាកាយវិញ្ញាណធាតុ – អយំ វុច្ចតិ “កាយវិញ្ញាណធាតុ”។

តត្ថ កតមា មនោធាតុ? ចក្ខុវិញ្ញាណធាតុយា ឧប្បជ្ជិត្វា និរុទ្ធសមនន្តរា ឧប្បជ្ជតិ ចិត្តំ មនោ មានសំ ហទយំ បណ្ឌរំ មនោ មនាយតនំ មនិន្ទ្រិយំ វិញ្ញាណំ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ តជ្ជាមនោធាតុ; សោតវិញ្ញាណធាតុយា...បេ.... ឃានវិញ្ញាណធាតុយា...បេ.... ជិវ្ហាវិញ្ញាណធាតុយា...បេ.... កាយវិញ្ញាណធាតុយា ឧប្បជ្ជិត្វា និរុទ្ធសមនន្តរា ឧប្បជ្ជតិ ចិត្តំ មនោ មានសំ ហទយំ បណ្ឌរំ មនោ មនាយតនំ មនិន្ទ្រិយំ វិញ្ញាណំ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ តជ្ជាមនោធាតុ សព្ពធម្មេសុ វា បន បឋមសមន្នាហារោ ឧប្បជ្ជតិ ចិត្តំ មនោ មានសំ ហទយំ បណ្ឌរំ មនោ មនាយតនំ មនិន្ទ្រិយំ វិញ្ញាណំ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ តជ្ជាមនោធាតុ – អយំ វុច្ចតិ “មនោធាតុ”។

តត្ថ កតមា ធម្មធាតុ? វេទនាក្ខន្ធោ, សញ្ញាក្ខន្ធោ, សង្ខារក្ខន្ធោ, យញ្ច រូបំ អនិទស្សនអប្បដិឃំ ធម្មាយតនបរិយាបន្នំ, អសង្ខតា ច ធាតុ។

តត្ថ កតមោ វេទនាក្ខន្ធោ? ឯកវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ – ផស្សសម្បយុត្តោ ។ ទុវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ – អត្ថិ សហេតុកោ, អត្ថិ អហេតុកោ។ តិវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ – អត្ថិ កុសលោ, អត្ថិ អកុសលោ, អត្ថិ អព្យាកតោ...បេ.... ឯវំ ទសវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ...បេ.... ឯវំ ពហុវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ។ អយំ វុច្ចតិ “វេទនាក្ខន្ធោ”។

តត្ថ កតមោ សញ្ញាក្ខន្ធោ? ឯកវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ – ផស្សសម្បយុត្តោ។ ទុវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ – អត្ថិ សហេតុកោ, អត្ថិ អហេតុកោ។ តិវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ – អត្ថិ កុសលោ, អត្ថិ អកុសលោ, អត្ថិ អព្យាកតោ...បេ.

... ឯវំ ទសវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ...បេ... ឯវំ ពហុវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ។ អយំ វុច្ចតិ “សញ្ញាក្ខន្ធោ”។

តត្ថ កតមោ សង្ខារក្ខន្ធោ? ឯកវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ – ចិត្តសម្បយុត្តោ។ ទុវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ – អត្ថិ ហេតុ, អត្ថិ អហេតុ។ តិវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ – អត្ថិ កុសលោ, អត្ថិ អកុសលោ, អត្ថិ អព្យាកតោ...បេ... ឯវំ ទសវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ...បេ... ឯវំ ពហុវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ – អយំ វុច្ចតិ “សង្ខារក្ខន្ធោ”។

តត្ថ កតមំ រូបំ អនិទស្សនអប្បដិឃំ ធម្មាយតនបរិយាបន្នំ? ឥត្ថិន្ទ្រិយំ...បេ... កពឡីការោ អាហារោ – ឥទំ វុច្ចតិ រូបំ “អនិទស្សនអប្បដិឃំ ធម្មាយតនបរិយាបន្នំ”។

តត្ថ កតមា អសង្ខតា ធាតុ? រាគក្ខយោ, ទោសក្ខយោ, មោហក្ខយោ – អយំ វុច្ចតិ “អសង្ខតា ធាតុ”។ អយំ វុច្ចតិ “ធម្មធាតុ”។

តត្ថ កតមា មនោវិញ្ញាណធាតុ? ចក្ខុវិញ្ញាណធាតុយា ឧប្បជ្ជិត្វា និរុទ្ធសមនន្តរា ឧប្បជ្ជតិ មនោធាតុ, មនោធាតុយា ឧប្បជ្ជិត្វា និរុទ្ធសមនន្តរា ឧប្បជ្ជតិ ចិត្តំ មនោ មានសំ...បេ... តជ្ជាមនោវិញ្ញាណធាតុ; សោតវិញ្ញាណធាតុយា...បេ... ឃានវិញ្ញាណធាតុយា ...បេ... ជិវ្ហាវិញ្ញាណធាតុយា...បេ... កាយវិញ្ញាណធាតុយា ឧប្បជ្ជិត្វា និរុទ្ធសមនន្តរា ឧប្បជ្ជតិ មនោធាតុ, មនោធាតុយាបិ ឧប្បជ្ជិត្វា និរុទ្ធសមនន្តរា ឧប្បជ្ជតិ ចិត្តំ មនោ មានសំ...បេ... តជ្ជាមនោវិញ្ញាណធាតុ មនញ្ច បដិច្ច ធម្មេ ច ឧប្បជ្ជតិ ចិត្តំ មនោ មានសំ ហទយំ បណ្ឌរំ មនោ មនាយតនំ មនិន្ទ្រិយំ វិញ្ញាណំ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ តជ្ជាមនោវិញ្ញាណធាតុ – អយំ វុច្ចតិ “មនោវិញ្ញាណធាតុ”។

អភិធម្មភាជនីយំ។

៣. បញ្ហាបុច្ឆកំ

អដ្ឋារស ធាតុយោ – ចក្ខុធាតុ, រូបធាតុ, ចក្ខុវិញ្ញាណធាតុ, សោតធាតុ, សទ្ទធាតុ, សោតវិញ្ញាណធាតុ, ឃានធាតុ, គន្ធធាតុ, ឃានវិញ្ញាណធាតុ, ជិវ្ហាធាតុ, រសធាតុ, ជិវ្ហាវិញ្ញាណធាតុ, កាយធាតុ, ផោដ្ឋព្ពធាតុ, កាយវិញ្ញាណធាតុ, មនោធាតុ, ធម្មធាតុ, មនោវិញ្ញាណធាតុ។

១៨៦. អដ្ឋារសន្នំ ធាតូនំ កតិ កុសលា, កតិ អកុសលា, កតិ អព្យាកតា...បេ... កតិ សរណា, កតិ អរណា?

១. តិកំ

១៨៧. សោឡស ធាតុយោ អព្យាកតា។ ទ្វេ ធាតុយោ សិយា កុសលា, សិយា អកុសលា, សិយា អព្យាកតា។ ទស ធាតុយោ ន វត្តព្ពា – “សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា”តិបិ, “ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា”តិបិ, “អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា”តិបិ។ បញ្ច ធាតុយោ អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា។ កាយវិញ្ញាណធាតុ សិយា សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា, សិយា ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា។ មនោវិញ្ញាណធាតុ សិយា សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា, សិយា ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា, សិយា អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា។ ធម្មធាតុ សិយា សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា, សិយា ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា, សិយា អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា, សិយា ន វត្តព្ពា – “សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា”តិបិ, “ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា”តិបិ, “អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា”តិបិ។

ទស ធាតុយោ នេវវិបាកនវិបាកធម្មធម្មា។ បញ្ច ធាតុយោ វិបាកា។ មនោធាតុ សិយា វិបាកា, សិយា នេវវិបាកនវិបាកធម្មធម្មា។ ទ្វេ ធាតុយោ សិយា វិបាកា, សិយា វិបាកធម្មធម្មា, សិយា នេវវិបាកនវិបាកធម្មធម្មា។

ទស ធាតុយោ ឧបាទិន្នុបាទានិយា។ សទ្ទធាតុ អនុបាទិន្នុបាទានិយា។ បញ្ច ធាតុយោ សិយា ឧបាទិន្នុបាទានិយា, សិយា អនុបាទិន្នុបាទានិយា។ ទ្វេ ធាតុយោ សិយា ឧបាទិន្នុបាទានិយា, សិយា អនុបាទិន្នុបាទានិយា, សិយា អនុបាទិន្នអនុបាទានិយា។

សោឡស ធាតុយោ អសំកិលិដ្ឋសំកិលេសិកា។ ទ្វេ ធាតុយោ សិយា សំកិលិដ្ឋសំកិលេសិកា, សិយា អសំកិលិដ្ឋសំកិលេសិកា, សិយា អសំកិលិដ្ឋអសំកិលេសិកា។ បន្នរស ធាតុយោ អវិតក្កអវិចារា។ មនោធាតុ សវិតក្កសវិចារា។ មនោវិញ្ញាណធាតុ សិយា សវិតក្កសវិចារា, សិយា អវិតក្កវិចារមត្តា, សិយា អវិតក្កអវិចារា។ ធម្មធាតុ សិយា សវិតក្កសវិចារា, សិយា អវិតក្កវិចារមត្តា, សិយា អវិតក្កអវិចារា, សិយា ន វត្តព្វា – “សវិតក្កសវិចារា”តិបិ, “អវិតក្កវិចារមត្តា”តិបិ, “អវិតក្កអវិចារា”តិបិ។ ទស ធាតុយោ ន វត្តព្វា – “បីតិសហគតា”តិបិ, “សុខសហគតា”តិបិ, “ឧបេក្ខាសហគតា”តិបិ ។ បញ្ច ធាតុយោ ឧបេក្ខាសហគតា។ កាយវិញ្ញាណធាតុ ន បីតិសហគតា, សិយា សុខសហគតា, ន ឧបេក្ខាសហគតា, សិយា ន វត្តព្វា – “សុខសហគតា”តិ។ ទ្វេ ធាតុយោ សិយា បីតិសហគតា, សិយា សុខសហគតា, សិយា ឧបេក្ខាសហគតា, សិយា ន វត្តព្វា – “បីតិសហគតា”តិបិ, “សុខសហគតា”តិបិ, “ឧបេក្ខាសហគតា”តិបិ។

សោឡស ធាតុយោ នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតព្វា។ ទ្វេ ធាតុយោ សិយា ទស្សនេន បហាតព្វា, សិយា ភាវនាយ បហាតព្វា, សិយា នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតព្វា។ សោឡស ធាតុយោ នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតព្វហេតុកា។ ទ្វេ ធាតុយោ សិយា ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកា, សិយា ភាវនាយ បហាតព្វហេតុកា, សិយា នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតព្វហេតុកា។ សោឡស ធាតុយោ នេវាចយគាមិនាបចយគាមិនោ។ ទ្វេ ធាតុយោ សិយា អាចយគាមិនោ, សិយា អបចយគាមិនោ, សិយា នេវាចយគាមិនាបចយគាមិនោ។ សោឡស ធាតុយោ នេវសេក្ខនាសេក្ខា។ ទ្វេ ធាតុយោ សិយា សេក្ខា, សិយា អសេក្ខា, សិយា នេវសេក្ខនាសេក្ខា។

សោឡស ធាតុយោ បរិត្តា។ ទ្វេ ធាតុយោ សិយា បរិត្តា, សិយា មហគ្គតា, សិយា អប្បមាណា។ ទស ធាតុយោ អនារម្មណា។ ឆ ធាតុយោ បរិត្តារម្មណា។ ទ្វេ ធាតុយោ សិយា បរិត្តារម្មណា, សិយា មហគ្គតារម្មណា, សិយា អប្បមាណារម្មណា, សិយា ន វត្តព្វា – “បរិត្តារម្មណា”តិបិ, “មហគ្គតារម្មណា”តិបិ, “អប្បមាណារម្មណា”តិបិ។ សោឡស ធាតុយោ មជ្ឈិមា។ ទ្វេ ធាតុយោ សិយា ហីនា, សិយា មជ្ឈិមា, សិយា បណីតា។ សោឡស ធាតុយោ អនិយតា។ ទ្វេ ធាតុយោ សិយា មិច្ឆត្តនិយតា, សិយា សម្មត្តនិយតា, សិយា អនិយតា។

ទស ធាតុយោ អនារម្មណា។ ឆ ធាតុយោ ន វត្តព្វា – “មគ្គារម្មណា”តិបិ, “មគ្គហេតុកា”តិបិ, “មគ្គាធិបតិនោ”តិបិ។ ទ្វេ ធាតុយោ សិយា មគ្គារម្មណា, សិយា មគ្គហេតុកា, សិយា មគ្គាធិបតិនោ, សិយា ន វត្តព្វា – “មគ្គារម្មណា”តិបិ, “មគ្គហេតុកា”តិបិ, “មគ្គាធិបតិនោ”តិបិ។ ទស ធាតុយោ សិយា ឧប្បន្នា, សិយា ឧប្បាទិនោ, សិយា ន វត្តព្វា – “អនុប្បន្នា”តិ។ សទ្ទធាតុ សិយា ឧប្បន្នា, សិយា អនុប្បន្នា, សិយា ន វត្តព្វា – “ឧប្បាទិនី”តិ។ ឆ ធាតុយោ សិយា ឧប្បន្នា, សិយា អនុប្បន្នា, សិយា ឧប្បាទិនោ។ ធម្មធាតុ សិយា ឧប្បន្នា, សិយា អនុប្បន្នា, សិយា ឧប្បាទិនី, សិយា ន វត្តព្វា – “ឧប្បន្នា”តិបិ, “អនុប្បន្នា”តិបិ, “ឧប្បាទិនី”តិបិ។

សត្តរស ធាតុយោ សិយា អតីតា, សិយា អនាគតា, សិយា បច្ចុប្បន្នា។ ធម្មធាតុ សិយា អតីតា, សិយា អនាគតា, សិយា បច្ចុប្បន្នា, សិយា ន វត្តព្វា – “អតីតា”តិបិ, “អនាគតា”តិបិ, “បច្ចុប្បន្នា”តិបិ។ ទស ធាតុយោ អនារម្មណា។ ឆ ធាតុយោ បច្ចុប្បន្នារម្មណា។ ទ្វេ ធាតុយោ សិយា អតីតារម្មណា, សិយា អនាគតារម្មណា, សិយា បច្ចុប្បន្នារម្មណា , សិយា ន វត្តព្វា – “អតីតារម្មណា”តិបិ, “អនាគតារម្មណា”តិបិ, “បច្ចុប្បន្នារម្មណា”តិបិ; សិយា អជ្ឈត្តា, សិយា ពហិទ្ធា, សិយា អជ្ឈត្តពហិទ្ធា។

ទស ធាតុយោ អនារម្មណា។ ឆ ធាតុយោ សិយា អជ្ឈត្តារម្មណា, សិយា ពហិទ្ធារម្មណា, សិយា អជ្ឈត្តពហិទ្ធារម្មណា។ ទ្វេ ធាតុយោ សិយា អជ្ឈត្តារម្មណា, សិយា ពហិទ្ធារម្មណា, សិយា អជ្ឈត្តពហិទ្ធារម្មណា, សិយា ន វត្តព្វា – “អជ្ឈត្តារម្មណា”តិបិ, “ពហិទ្ធារម្មណា”តិបិ, “អជ្ឈត្តពហិទ្ធារម្មណា”តិបិ។ រូបធាតុ សនិទស្សនសប្បដិឃា។ នវ ធាតុយោ អនិទស្សនអប្បដិឃា។ អដ្ឋ ធាតុយោ អនិទស្សនអប្បដិឃា។

២. ទុកំ

១៨៨. សត្តរស ធាតុយោ ន ហេតូ។ ធម្មធាតុ សិយា ហេតុ, សិយា ន ហេតុ។ សោឡស ធាតុយោ អហេតុកា។ ទ្វេ ធាតុយោ សិយា សហេតុកា, សិយា អហេតុកា។ សោឡស ធាតុយោ អហេតុកា។ ទ្វេ ធាតុយោ សិយា សហេតុកា, សិយា អហេតុកា។ សោឡស ធាតុយោ ហេតុវិប្បយុត្តា ។ ទ្វេ ធាតុយោ សិយា ហេតុសម្បយុត្តា, សិយា ហេតុវិប្បយុត្តា។ សោឡស ធាតុយោ ន វត្តព្វា – “ហេតុ ចេវ សហេតុកា ចា”តិបិ, “សហេតុកា ចេវ ន ច ហេតូ”តិបិ។ មនោវិញ្ញាណធាតុ ន វត្តព្វា – “ហេតុ ចេវ សហេតុកា ចា”តិ, សិយា សហេតុកា ចេវ ន ច ហេតុ,

សិយា ន វត្តព្វា – “សហេតុកា ចេវ ន ច ហេតូ”តិ។ ធម្មធាតុ សិយា ហេតុ ចេវ សហេតុកា ច, សិយា សហេតុកា ចេវ ន ច ហេតុ, សិយា ន វត្តព្វា – “ហេតុ ចេវ សហេតុកា ចា”តិបិ, “សហេតុកា ចេវ ន ច ហេតូ”តិបិ។ សោឡស ធាតុយោ ន វត្តព្វា – “ហេតូ ចេវ ហេតុសម្បយុត្តា ចា”តិបិ, “ហេតុសម្បយុត្តា ចេវ ន ច ហេតូ”តិបិ។ មនោវិញ្ញាណធាតុ ន វត្តព្វា – “ហេតុ ចេវ ហេតុសម្បយុត្តា ចា”តិ, សិយា ហេតុសម្បយុត្តា ចេវ ន ច ហេតុ, សិយា ន វត្តព្វា – “ហេតុសម្បយុត្តា ចេវ ន ច ហេតូ”តិ។ ធម្មធាតុ សិយា ហេតុ ចេវ ហេតុសម្បយុត្តា ច, សិយា ហេតុសម្បយុត្តា ចេវ ន ច ហេតុ, សិយា ន វត្តព្វា – “ហេតុ ចេវ ហេតុសម្បយុត្តា ចា”តិបិ, “ហេតុសម្បយុត្តា ចេវ ន ច ហេតូ”តិបិ។ សោឡស ធាតុយោ ន ហេតុអហេតុកា។ មនោវិញ្ញាណធាតុ សិយា ន ហេតុសហេតុកា, សិយា ន ហេតុអហេតុកា។ ធម្មធាតុ សិយា ន ហេតុសហេតុកា, សិយា ន ហេតុអហេតុកា, សិយា ន វត្តព្វា – “ន ហេតុសហេតុកា”តិបិ, “ន ហេតុអហេតុកា”តិបិ។

សត្តរស ធាតុយោ សប្បច្ចយា។ ធម្មធាតុ សិយា សប្បច្ចយា, សិយា អប្បច្ចយា។ សត្តរស ធាតុយោ សង្ខតា។ ធម្មធាតុ សិយា សង្ខតា, សិយា អសង្ខតា។ រូបធាតុ សនិទស្សនា។ សត្តរស ធាតុយោ អនិទស្សនា។ ទស ធាតុយោ សប្បដិឃា។ អដ្ឋ ធាតុយោ អប្បដិឃា។ ទស ធាតុយោ រូបា។ សត្ត ធាតុយោ អរូបា។ ធម្មធាតុ សិយា រូបា, សិយា អរូបា។ សោឡស ធាតុយោ លោកិយា។ ទ្វេ ធាតុយោ សិយា លោកិយា, សិយា លោកុត្តរា; កេនចិ វិញ្ញេយ្យា, កេនចិ ន វិញ្ញេយ្យា។

សត្តរស ធាតុយោ នោ អាសវា។ ធម្មធាតុ សិយា អាសវា, សិយា នោ អាសវា។ សោឡស ធាតុយោ សាសវា។ ទ្វេ ធាតុយោ សិយា សាសវា, សិយា អនាសវា។ សោឡស ធាតុយោ អាសវវិប្បយុត្តា។ ទ្វេ ធាតុយោ សិយា អាសវសម្បយុត្តា, សិយា អាសវវិប្បយុត្តា។ សោឡស ធាតុយោ ន វត្តព្វា – “អាសវា ចេវ សាសវា ចា”តិ, “សាសវា ចេវ នោ ច អាសវា”។ មនោវិញ្ញាណធាតុ ន វត្តព្វា – “អាសវោ ចេវ សាសវា ចា”តិ, សិយា សាសវា ចេវ នោ ច អាសវោ, សិយា ន វត្តព្វា – “សាសវា ចេវ នោ ច អាសវោ”តិ។ ធម្មធាតុ សិយា អាសវោ ចេវ សាសវា ច, សិយា សាសវា ចេវ នោ ច អាសវោ, សិយា ន វត្តព្វា – “អាសវោ ចេវ សាសវា ចា”តិបិ, “សាសវា ចេវ នោ ច អាសវោ”តិបិ។

សោឡស ធាតុយោ ន វត្តព្វា – “អាសវា ចេវ អាសវសម្បយុត្តា ចា”តិបិ, “អាសវសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច អាសវា”តិបិ។ មនោវិញ្ញាណធាតុ ន វត្តព្វា – “អាសវោ ចេវ អាសវសម្បយុត្តា ចា”តិ, សិយា អាសវសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច អាសវោ, សិយា ន វត្តព្វា – “អាសវសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច អាសវោ”តិ។ ធម្មធាតុ សិយា អាសវោ ចេវ អាសវសម្បយុត្តា ច, សិយា អាសវសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច អាសវោ, សិយា ន វត្តព្វា – “អាសវោ ចេវ អាសវសម្បយុត្តា ចា”តិបិ, “អាសវសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច អាសវោ”តិបិ។ សោឡស ធាតុយោ អាសវវិប្បយុត្តសាសវា។ ទ្វេ ធាតុយោ សិយា អាសវវិប្បយុត្តសាសវា, សិយា អាសវវិប្បយុត្តអនាសវា , សិយា ន វត្តព្វា – “អាសវវិប្បយុត្តសាសវា”តិបិ, “អាសវវិប្បយុត្តអនាសវា”តិបិ។

សត្តរស ធាតុយោ នោ សំយោជនា។ ធម្មធាតុ សិយា សំយោជនំ, សិយា នោ សំយោជនំ។ សោឡស ធាតុយោ សំយោជនិយា។ ទ្វេ ធាតុយោ សិយា សំយោជនិយា, សិយា អសំយោជនិយា។ សោឡស ធាតុយោ សំយោជនវិប្បយុត្តា។ ទ្វេ ធាតុយោ សិយា សំយោជនសម្បយុត្តា, សិយា សំយោជនវិប្បយុត្តា។ សោឡស ធាតុយោ ន វត្តព្វា – “សំយោជនា ចេវ សំយោជនិយា ចា”តិ, សំយោជនិយា ចេវ នោ ច សំយោជនា។ មនោវិញ្ញាណធាតុ ន វត្តព្វា – “សំយោជនញ្ចេវ សំយោជនិយា ចា”តិ, សិយា សំយោជនិយា ចេវ នោ ច សំយោជនំ, សិយា ន វត្តព្វា – “សំយោជនិយា ចេវ នោ ច សំយោជន”ន្តិ។ ធម្មធាតុ សិយា សំយោជនញ្ចេវ សំយោជនិយា ច, សិយា សំយោជនិយា ចេវ នោ ច សំយោជនំ, សិយា ន វត្តព្វា – “សំយោជនញ្ចេវ សំយោជនិយា ចា”តិបិ, “សំយោជនិយា ចេវ នោ ច សំយោជន”ន្តិបិ។ សោឡស ធាតុយោ ន វត្តព្វា – “សំយោជនា ចេវ សំយោជនសម្បយុត្តា ចា”តិបិ, “សំយោជនសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច សំយោជនា”តិបិ។ មនោវិញ្ញាណធាតុ ន វត្តព្វា – “សំយោជនញ្ចេវ សំយោជនសម្បយុត្តា ចា”តិ, សិយា សំយោជនសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច សំយោជនំ, សិយា ន វត្តព្វា – “សំយោជនសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច សំយោជន”ន្តិ។ ធម្មធាតុ សិយា សំយោជនញ្ចេវ សំយោជនសម្បយុត្តា ច, សិយា សំយោជនសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច សំយោជនំ, សិយា ន វត្តព្វា – “សំយោជនញ្ចេវ សំយោជនសម្បយុត្តា ចា”តិបិ, “សំយោជនសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច សំយោជន”ន្តិបិ។ សោឡស ធាតុយោ សំយោជនវិប្បយុត្តសំយោជនិយា។ ទ្វេ ធាតុយោ សិយា សំយោជនវិប្បយុត្តសំយោជនិយា, សិយា សំយោជនវិប្បយុត្តអសំយោជនិយា, សិយា ន វត្តព្វា – “សំយោជនវិប្បយុត្តសំយោជនិយា”តិបិ, “សំយោជនវិប្បយុត្តអសំយោជនិយា”តិបិ។

សត្តរស ធាតុយោ នោ គន្ថា។ ធម្មធាតុ សិយា គន្ថោ, សិយា នោ គន្ថោ។ សោឡស ធាតុយោ គន្ថនិយា។ ទ្វេ ធាតុយោ សិយា គន្ថនិយា, សិយា អគន្ថនិយា។ សោឡស ធាតុយោ គន្ថវិប្បយុត្តា។ ទ្វេ ធាតុយោ សិយា គន្ថសម្បយុត្តា, សិយា គន្ថវិប្បយុត្តា។ សោឡស ធាតុយោ ន វត្តព្ពា – “គន្ថា ចេវ គន្ថនិយា ចា”តិ, គន្ថនិយា ចេវ នោ ច គន្ថា។ មនោវិញ្ញាណធាតុ ន វត្តព្ពា – “គន្ថោ ចេវ គន្ថនិយា ចា”តិ, សិយា គន្ថនិយា ចេវ នោ ច គន្ថោ, សិយា ន វត្តព្ពា – “គន្ថនិយា ចេវ នោ ច គន្ថោ”តិ។ ធម្មធាតុ សិយា គន្ថោ ចេវ គន្ថនិយា ច, សិយា គន្ថនិយា ចេវ នោ ច គន្ថោ, សិយា ន វត្តព្ពា – “គន្ថោ ចេវ គន្ថនិយា ចា”តិបិ, “គន្ថនិយា ចេវ នោ ច គន្ថោ”តិបិ។ សោឡស ធាតុយោ ន វត្តព្ពា – “គន្ថា ចេវ គន្ថសម្បយុត្តា ចា”តិបិ, “គន្ថសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច គន្ថា”តិបិ។ មនោវិញ្ញាណធាតុ ន វត្តព្ពា – “គន្ថោ ចេវ គន្ថសម្បយុត្តា ចា”តិ, សិយា គន្ថសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច គន្ថោ, សិយា ន វត្តព្ពា – “គន្ថសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច គន្ថោ”តិ។ ធម្មធាតុ សិយា គន្ថោ ចេវ គន្ថសម្បយុត្តា ច, សិយា គន្ថសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច គន្ថោ, សិយា ន វត្តព្ពា – “គន្ថោ ចេវ គន្ថសម្បយុត្តា ចា”តិបិ, “គន្ថសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច គន្ថោ”តិបិ។ សោឡស ធាតុយោ គន្ថវិប្បយុត្តគន្ថនិយា។ ទ្វេ ធាតុយោ សិយា គន្ថវិប្បយុត្តគន្ថនិយា, សិយា គន្ថវិប្បយុត្តអគន្ថនិយា, សិយា ន វត្តព្ពា – “គន្ថវិប្បយុត្តគន្ថនិយា”តិបិ, “គន្ថវិប្បយុត្តអគន្ថនិយា”តិបិ។

សត្តរស ធាតុយោ នោ ឱឃា...បេ.... នោ យោគា...បេ.... នោ នីវរណា។ ធម្មធាតុ សិយា នីវរណំ, សិយា នោ នីវរណំ។ សោឡស ធាតុយោ នីវរណិយា។ ទ្វេ ធាតុយោ សិយា នីវរណិយា, សិយា អនីវរណិយា។ សោឡស ធាតុយោ នីវរណវិប្បយុត្តា។ ទ្វេ ធាតុយោ សិយា នីវរណសម្បយុត្តា, សិយា នីវរណវិប្បយុត្តា។ សោឡស ធាតុយោ ន វត្តព្ពា – “នីវរណា ចេវ នីវរណិយា ចា”តិ, នីវរណិយា ចេវ នោ ច នីវរណា។ មនោវិញ្ញាណធាតុ ន វត្តព្ពា – “នីវរណញ្ចេវ នីវរណិយា ចា”តិ, សិយា នីវរណិយា ចេវ នោ ច នីវរណំ, សិយា ន វត្តព្ពា – “នីវរណិយា ចេវ នោ ច នីវរណ”ន្តិ។ ធម្មធាតុ សិយា នីវរណញ្ចេវ នីវរណិយា ច, សិយា នីវរណិយា ចេវ នោ ច នីវរណំ , សិយា ន វត្តព្ពា – “នីវរណញ្ចេវ នីវរណិយា ចា”តិបិ, “នីវរណិយា ចេវ នោ ច នីវរណ”ន្តិបិ។ សោឡស ធាតុយោ ន វត្តព្ពា – “នីវរណា ចេវ នីវរណសម្បយុត្តា ចា”តិបិ, “នីវរណសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច នីវរណា”តិបិ។ មនោវិញ្ញាណធាតុ ន វត្តព្ពា – “នីវរណញ្ចេវ នីវរណសម្បយុត្តា ចា”តិ, សិយា នីវរណសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច នីវរណំ, សិយា ន វត្តព្ពា – “នីវរណសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច នីវរណ”ន្តិ។ ធម្មធាតុ សិយា នីវរណញ្ចេវ នីវរណសម្បយុត្តា ច, សិយា នីវរណសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច នីវរណំ, សិយា ន វត្តព្ពា – “នីវរណញ្ចេវ នីវរណសម្បយុត្តា ចា”តិបិ, “នីវរណសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច នីវរណ”ន្តិបិ។ សោឡស ធាតុយោ នីវរណវិប្បយុត្តនីវរណិយា។ ទ្វេ ធាតុយោ សិយា នីវរណវិប្បយុត្តនីវរណិយា, សិយា នីវរណវិប្បយុត្តអនីវរណិយា, សិយា ន វត្តព្ពា – “នីវរណវិប្បយុត្តនីវរណិយា”តិបិ, “នីវរណវិប្បយុត្តអនីវរណិយា”តិបិ។

សត្តរស ធាតុយោ នោ បរាមាសា។ ធម្មធាតុ សិយា បរាមាសោ, សិយា នោ បរាមាសោ។ សោឡស ធាតុយោ បរាមដ្ឋា។ ទ្វេ ធាតុយោ សិយា បរាមដ្ឋា, សិយា អបរាមដ្ឋា។ សោឡស ធាតុយោ បរាមាសវិប្បយុត្តា។ មនោវិញ្ញាណធាតុ សិយា បរាមាសសម្បយុត្តា, សិយា បរាមាសវិប្បយុត្តា។ ធម្មធាតុ សិយា បរាមាសសម្បយុត្តា, សិយា បរាមាសវិប្បយុត្តា, សិយា ន វត្តព្ពា – “បរាមាសសម្បយុត្តា”តិបិ , “បរាមាសវិប្បយុត្តា”តិបិ។ សោឡស ធាតុយោ ន វត្តព្ពា – “បរាមាសា ចេវ បរាមដ្ឋា ចាតិ បរាមដ្ឋា ចេវ នោ ច បរាមាសា”។ មនោវិញ្ញាណធាតុ ន វត្តព្ពា – “បរាមាសោ ចេវ បរាមដ្ឋា ចា”តិ, សិយា បរាមដ្ឋា ចេវ នោ ច បរាមាសោ, សិយា ន វត្តព្ពា – “បរាមដ្ឋា ចេវ នោ ច បរាមាសោ”តិ។ ធម្មធាតុ សិយា បរាមាសោ ចេវ បរាមដ្ឋា ច, សិយា បរាមដ្ឋា ចេវ នោ ច បរាមាសោ, សិយា ន វត្តព្ពា – “បរាមាសោ ចេវ បរាមដ្ឋា ចា”តិបិ, “បរាមដ្ឋា ចេវ នោ ច បរាមាសោ”តិបិ។ សោឡស ធាតុយោ បរាមាសវិប្បយុត្តបរាមដ្ឋា។ ទ្វេ ធាតុយោ សិយា បរាមាសវិប្បយុត្តបរាមដ្ឋា, សិយា បរាមាសវិប្បយុត្តអបរាមដ្ឋា, សិយា ន វត្តព្ពា – “បរាមាសវិប្បយុត្តបរាមដ្ឋា”តិបិ, “បរាមាសវិប្បយុត្តអបរាមដ្ឋា”តិបិ។

ទស ធាតុយោ អនារម្មណា។ សត្ត ធាតុយោ សារម្មណា។ ធម្មធាតុ សិយា សារម្មណា, សិយា អនារម្មណា។ សត្ត ធាតុយោ ចិត្តា។ ឯកាទស ធាតុយោ នោ ចិត្តា។ សត្តរស ធាតុយោ អចេតសិកា។ ធម្មធាតុ សិយា ចេតសិកា, សិយា អចេតសិកា។ ទស ធាតុយោ ចិត្តវិប្បយុត្តា។ ធម្មធាតុ សិយា ចិត្តសម្បយុត្តា, សិយា ចិត្តវិប្បយុត្តា។ សត្ត ធាតុយោ ន វត្តព្ពា – “ចិត្តេន សម្បយុត្តា”តិបិ, “ចិត្តេន វិប្បយុត្តា”តិបិ។ ទស ធាតុយោ ចិត្តវិសំសដ្ឋា។ ធម្មធាតុ សិយា ចិត្តសំសដ្ឋា , សិយា ចិត្តវិសំសដ្ឋា។ សត្ត ធាតុយោ ន វត្តព្ពា – “ចិត្តេន សំសដ្ឋា”តិបិ, “ចិត្តេន វិសំសដ្ឋា”តិបិ។

ទ្វាទស ធាតុយោ នោ ចិត្តសមុដ្ឋានា។ ឆ ធាតុយោ សិយា ចិត្តសមុដ្ឋានា, សិយា នោ ចិត្តសមុដ្ឋានា។ សត្តរស ធាតុយោ នោ ចិត្តសហភុនោ។ ធម្មធាតុ សិយា ចិត្តសហភូ, សិយា នោ ចិត្តសហភូ។ សត្តរស ធាតុយោ នោ ចិត្តានុបរិវត្តិនោ។ ធម្មធាតុ សិយា ចិត្តានុបរិវត្តី, សិយា នោ ចិត្តានុបរិវត្តី។ សត្តរស ធាតុយោ នោ

ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានា។ ធម្មធាតុ សិយា ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានា, សិយា នោ ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានា។ សត្តរស ធាតុយោ នោ ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានសហភុនោ។ ធម្មធាតុ សិយា ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានសហភូ, សិយា នោ ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានសហភូ។ សត្តរស ធាតុយោ នោ ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានានុបរិវត្តិនោ។ ធម្មធាតុ សិយា ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានានុបរិវត្តី, សិយា នោ ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានានុបរិវត្តី។ ទ្វាទស ធាតុយោ អជ្ឈត្តិកា។ ឆ ធាតុយោ ពាហិរា។

នវ ធាតុយោ ឧបាទា។ អដ្ឋ ធាតុយោ នោ ឧបាទា។ ធម្មធាតុ សិយា ឧបាទា, សិយា នោ ឧបាទា។ ទស ធាតុយោ ឧបាទិន្នា។ សទ្ទធាតុ អនុបាទិន្នា។ សត្តធាតុយោ សិយា ឧបាទិន្នា, សិយា អនុបាទិន្នា។ សត្តរស ធាតុយោ នោ ឧបាទានា។ ធម្មធាតុ សិយា ឧបាទានំ, សិយា នោ ឧបាទានំ។ សោឡស ធាតុយោ ឧបាទានិយា។ ទ្វេ ធាតុយោ សិយា ឧបាទានិយា, សិយា អនុបាទានិយា។ សោឡស ធាតុយោ ឧបាទានវិប្បយុត្តា។ ទ្វេ ធាតុយោ សិយា ឧបាទានសម្បយុត្តា, សិយា ឧបាទានវិប្បយុត្តា។ សោឡស ធាតុយោ ន វត្តព្ពា – “ឧបាទានា ចេវ ឧបាទានិយា ចា”តិ, “ឧបាទានិយា ចេវ នោ ច ឧបាទានា”។ មនោវិញ្ញាណធាតុ ន វត្តព្ពា – “ឧបាទានញ្ចេវ ឧបាទានិយា ចា”តិ, សិយា ឧបាទានិយា ចេវ នោ ច ឧបាទានំ, សិយា ន វត្តព្ពា – “ឧបាទានិយា ចេវ នោ ច ឧបាទាន”ន្តិ។ ធម្មធាតុ សិយា ឧបាទានញ្ចេវ ឧបាទានិយា ច, សិយា ឧបាទានិយា ចេវ នោ ច ឧបាទានំ, សិយា ន វត្តព្ពា – “ឧបាទានញ្ចេវ ឧបាទានិយា ចា”តិបិ, “ឧបាទានិយា ចេវ នោ ច ឧបាទាន”ន្តិបិ។

សោឡស ធាតុយោ ន វត្តព្ពា – “ឧបាទានា ចេវ ឧបាទានសម្បយុត្តា ចា”តិបិ, “ឧបាទានសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច ឧបាទានា”តិបិ។ មនោវិញ្ញាណធាតុ ន វត្តព្ពា – “ឧបាទានញ្ចេវ ឧបាទានសម្បយុត្តា ចា”តិ, សិយា ឧបាទានសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច ឧបាទានំ, សិយា ន វត្តព្ពា – “ឧបាទានសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច ឧបាទាន”ន្តិ។ ធម្មធាតុ សិយា ឧបាទានញ្ចេវ ឧបាទានសម្បយុត្តា ច, សិយា ឧបាទានសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច ឧបាទានំ, សិយា ន វត្តព្ពា – “ឧបាទានញ្ចេវ ឧបាទានសម្បយុត្តា ចា”តិបិ, “ឧបាទានសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច ឧបាទាន”ន្តិបិ។ សោឡស ធាតុយោ ឧបាទានវិប្បយុត្តឧបាទានិយា។ ទ្វេ ធាតុយោ សិយា ឧបាទានវិប្បយុត្តឧបាទានិយា, សិយា ឧបាទានវិប្បយុត្តអនុបាទានិយា, សិយា ន វត្តព្ពា – “ឧបាទានវិប្បយុត្តឧបាទានិយា”តិបិ, “ឧបាទានវិប្បយុត្តអនុបាទានិយា”តិបិ។

សត្តរស ធាតុយោ នោ កិលេសា។ ធម្មធាតុ សិយា កិលេសា, សិយា នោ កិលេសា។ សោឡស ធាតុយោ សំកិលេសិកា។ ទ្វេ ធាតុយោ សិយា សំកិលេសិកា, សិយា អសំកិលេសិកា។ សោឡស ធាតុយោ អសំកិលិដ្ឋា។ ទ្វេ ធាតុយោ សិយា សំកិលិដ្ឋា, សិយា អសំកិលិដ្ឋា។ សោឡស ធាតុយោ កិលេសវិប្បយុត្តា។ ទ្វេ ធាតុយោ សិយា កិលេសសម្បយុត្តា, សិយា កិលេសវិប្បយុត្តា។ សោឡស ធាតុយោ ន វត្តព្ពា – “កិលេសា ចេវ សំកិលេសិកា ចា”តិ, សំកិលេសិកា ចេវ នោ ច កិលេសា។ មនោវិញ្ញាណធាតុ ន វត្តព្ពា – “កិលេសោ ចេវ សំកិលេសិកា ចា”តិ, សិយា សំកិលេសិកា ចេវ នោ ច កិលេសោ, សិយា ន វត្តព្ពា – “សំកិលេសិកា ចេវ នោ ច កិលេសោ”តិ។ ធម្មធាតុ សិយា កិលេសោ ចេវ សំកិលេសិកា ច, សិយា សំកិលេសិកា ចេវ នោ ច កិលេសោ, សិយា ន វត្តព្ពា – “កិលេសោ ចេវ សំកិលេសិកា ចា”តិបិ, “សំកិលេសិកា ចេវ នោ ច កិលេសោ”តិបិ។

សោឡស ធាតុយោ ន វត្តព្ពា – “កិលេសា ចេវ សំកិលិដ្ឋា ចា”តិបិ, “សំកិលិដ្ឋា ចេវ នោ ច កិលេសា”តិបិ។ មនោវិញ្ញាណធាតុ ន វត្តព្ពា – “កិលេសោ ចេវ សំកិលិដ្ឋា ចា”តិ, សិយា សំកិលិដ្ឋា ចេវ នោ ច កិលេសោ, សិយា ន វត្តព្ពា – “សំកិលិដ្ឋា ចេវ នោ ច កិលេសោ”តិ។ ធម្មធាតុ សិយា កិលេសោ ចេវ សំកិលិដ្ឋា ច, សិយា សំកិលិដ្ឋា ចេវ នោ ច កិលេសោ, សិយា ន វត្តព្ពា – “កិលេសោ ចេវ សំកិលិដ្ឋា ចា”តិបិ, “សំកិលិដ្ឋា ចេវ នោ ច កិលេសោ”តិបិ។ សោឡស ធាតុយោ ន វត្តព្ពា – “កិលេសា ចេវ កិលេសសម្បយុត្តា ចា”តិបិ, “កិលេសសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច កិលេសា”តិបិ។ មនោវិញ្ញាណធាតុ ន វត្តព្ពា – “កិលេសោ ចេវ កិលេសសម្បយុត្តា ចា”តិ, សិយា កិលេសសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច កិលេសោ, សិយា ន វត្តព្ពា – “កិលេសសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច កិលេសោ”តិ។ ធម្មធាតុ សិយា កិលេសោ ចេវ កិលេសសម្បយុត្តា ច, សិយា កិលេសសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច កិលេសោ, សិយា ន វត្តព្ពា – “កិលេសោ ចេវ កិលេសសម្បយុត្តា ចា”តិបិ, “កិលេសសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច កិលេសោ”តិបិ។ សោឡស ធាតុយោ កិលេសវិប្បយុត្តសំកិលេសិកា។ ទ្វេ ធាតុយោ សិយា កិលេសវិប្បយុត្តសំកិលេសិកា, សិយា កិលេសវិប្បយុត្តអសំកិលេសិកា, សិយា ន វត្តព្ពា – “កិលេសវិប្បយុត្តសំកិលេសិកា”តិបិ, “កិលេសវិប្បយុត្តអសំកិលេសិកា”តិបិ។

សោឡស ធាតុយោ ន ទស្សនេន បហាតព្ពា។ ទ្វេ ធាតុយោ សិយា ទស្សនេន បហាតព្ពា, សិយា ន ទស្សនេន បហាតព្ពា។ សោឡស ធាតុយោ ន ភាវនាយ បហាតព្ពា។ ទ្វេ ធាតុយោ សិយា ភាវនាយ បហាតព្ពា,

សិយា ន ភាវនាយ បហាតព្ពា។ សោឡស ធាតុយោ ន ទស្សនេន បហាតព្ពហេតុកា។ ទ្វេ ធាតុយោ សិយា ទស្សនេន បហាតព្ពហេតុកា, សិយា ន ទស្សនេន បហាតព្ពហេតុកា។ សោឡស ធាតុយោ ន ភាវនាយ បហាតព្ពហេតុកា។ ទ្វេ ធាតុយោ សិយា ភាវនាយ បហាតព្ពហេតុកា, សិយា ន ភាវនាយ បហាតព្ពហេតុកា។

បន្នរស ធាតុយោ អវិតក្កា។ មនោធាតុ សវិតក្កា។ ទ្វេ ធាតុយោ សិយា សវិតក្កា, សិយា អវិតក្កា។ បន្នរស ធាតុយោ អវិចារា។ មនោធាតុ សវិចារា។ ទ្វេ ធាតុយោ សិយា សវិចារា, សិយា អវិចារា។ សោឡស ធាតុយោ អប្បីតិកា។ ទ្វេ ធាតុយោ សិយា សប្បីតិកា, សិយា អប្បីតិកា។ សោឡស ធាតុយោ ន បីតិសហគតា។ ទ្វេ ធាតុយោ សិយា បីតិសហគតា, សិយា ន បីតិសហគតា។ បន្នរស ធាតុយោ ន សុខសហគតា។ តិស្សោ ធាតុយោ សិយា សុខសហគតា, សិយា ន សុខសហគតា។ ឯកាទស ធាតុយោ ន ឧបេក្ខាសហគតា។ បញ្ច ធាតុយោ ឧបេក្ខាសហគតា។ ទ្វេ ធាតុយោ សិយា ឧបេក្ខាសហគតា, សិយា ន ឧបេក្ខាសហគតា។

សោឡស ធាតុយោ កាមាវចរា។ ទ្វេ ធាតុយោ សិយា កាមាវចរា, សិយា ន កាមាវចរា។ សោឡស ធាតុយោ ន រូបាវចរា។ ទ្វេ ធាតុយោ សិយា រូបាវចរា, សិយា ន រូបាវចរា។ សោឡស ធាតុយោ ន អរូបាវចរា។ ទ្វេ ធាតុយោ សិយា អរូបាវចរា, សិយា ន អរូបាវចរា។ សោឡស ធាតុយោ បរិយាបន្នា។ ទ្វេ ធាតុយោ សិយា បរិយាបន្នា, សិយា អបរិយាបន្នា។ សោឡស ធាតុយោ អនិយ្យានិកា។ ទ្វេ ធាតុយោ សិយា និយ្យានិកា, សិយា អនិយ្យានិកា។ សោឡស ធាតុយោ អនិយតា។ ទ្វេ ធាតុយោ សិយា និយតា, សិយា អនិយតា។ សោឡស ធាតុយោ សឧត្តរា។ ទ្វេ ធាតុយោ សិយា សឧត្តរា, សិយា អនុត្តរា។ សោឡស ធាតុយោ អរណា។ ទ្វេ ធាតុយោ សិយា សរណា, សិយា អរណាតិ។

បញ្ហាបុច្ឆកំ។

ធាតុវិភង្គោ និដ្ឋិតោ។

៤. សច្ចវិភង្គោ

១. សុត្តន្តភាជនីយំ

១៨៩. ចត្តារិ អរិយសច្ចានិ – ទុក្ខំ អរិយសច្ចំ, ទុក្ខសមុទយំ [ទុក្ខសមុទយោ (ស្យា.)] អរិយសច្ចំ, ទុក្ខនិរោធំ [ទុក្ខនិរោធោ (ស្យា.)] អរិយសច្ចំ, ទុក្ខនិរោធគាមិនី បដិបទា អរិយសច្ចំ។

១. ទុក្ខសច្ចំ

១៩០. តត្ថ កតមំ ទុក្ខំ អរិយសច្ចំ? ជាតិបិ ទុក្ខា, ជរាបិ ទុក្ខា, មរណម្បិ ទុក្ខំ, សោកបរិទេវទុក្ខទោមនស្សុបាយាសាបិ ទុក្ខា, អប្បិយេហិ សម្បយោគោ ទុក្ខោ, បិយេហិ វិប្បយោគោ ទុក្ខោ, យំ បិច្ឆំ ន លភតិ តម្បិ ទុក្ខំ, សំខិត្តេន បញ្ចុបាទានក្ខន្ធា ទុក្ខា។

១៩១. តត្ថ កតមា ជាតិ? យា តេសំ តេសំ សត្តានំ តម្ហិ តម្ហិ សត្តនិកាយេ ជាតិ សញ្ជាតិ ឱក្កន្តិ អភិនិព្ពត្តិ ខន្ធានំ បាតុភាវោ អាយតនានំ បដិលាភោ – អយំ វុច្ចតិ “ជាតិ”។

១៩២. តត្ថ កតមា ជរា? យា តេសំ តេសំ សត្តានំ តម្ហិ តម្ហិ សត្តនិកាយេ ជរា ជីរណតា ខណ្ឌិច្ចំ បាលិច្ចំ វលិត្តចតា អាយុនោ សំហានិ ឥន្ទ្រិយានំ បរិបាកោ – អយំ វុច្ចតិ “ជរា”។

១៩៣. តត្ថ កតមំ មរណំ? យា តេសំ តេសំ សត្តានំ តម្ហា តម្ហា សត្តនិកាយា ចុតិ ចវនតា ភេទោ អន្តរធានំ មច្ចុ មរណំ កាលកិរិយា ខន្ធានំ ភេទោ កឡេវរស្ស និក្ខេបោ ជីវិតិន្ទ្រិយស្សុបច្ឆេទោ – ឥទំ វុច្ចតិ “មរណំ”។

១៩៤. តត្ថ កតមោ សោកោ? ញាតិព្យសនេន វា ផុដ្ឋស្ស ភោគព្យសនេន វា ផុដ្ឋស្ស រោគព្យសនេន វា ផុដ្ឋស្ស សីលព្យសនេន វា ផុដ្ឋស្ស ទិដ្ឋិព្យសនេន វា ផុដ្ឋស្ស អញ្ញតរញ្ញតរេន ព្យសនេន សមន្នាគតស្ស អញ្ញតរញ្ញតរេន ទុក្ខធម្មេន ផុដ្ឋស្ស សោកោ សោចនា សោចិតត្តំ អន្តោសោកោ អន្តោបរិសោកោ ចេតសោ បរិជ្ឈាយនា ទោមនស្សំ សោកសល្លំ – អយំ វុច្ចតិ “សោកោ”។

១៩៥. តត្ថ កតមោ បរិទេវោ? ញាតិព្យសនេន វា ផុដ្ឋស្ស ភោគព្យសនេន វា ផុដ្ឋស្ស រោគព្យសនេន វា ផុដ្ឋស្ស សីលព្យសនេន វា ផុដ្ឋស្ស ទិដ្ឋិព្យសនេន វា ផុដ្ឋស្ស អញ្ញតរញ្ញតរេន ព្យសនេន សមន្នាគតស្ស អញ្ញតរញ្ញតរេន ទុក្ខធម្មេន ផុដ្ឋស្ស អាទេវោ បរិទេវោ អាទេវនា បរិទេវនា អាទេវិតត្តំ បរិទេវិតត្តំ វាចាបលាបោ វិប្បលាបោ លាលប្បោ លាលប្បនា លាលប្បិតត្តំ [លាលបោ លាលបនា លាលបិតត្តំ (ស្យា.)] – អយំ វុច្ចតិ “បរិទេវោ”។

១៩៦. តត្ថ កតមំ ទុក្ខំ? យំ កាយិកំ អសាតំ កាយិកំ ទុក្ខំ កាយសម្ផស្សជំ អសាតំ ទុក្ខំ វេទយិតំ កាយសម្ផស្សជា អសាតា ទុក្ខា វេទនា – ឥទំ វុច្ចតិ “ទុក្ខំ”។

១៩៧. តត្ថ កតមំ ទោមនស្សំ? យំ ចេតសិកំ អសាតំ ចេតសិកំ ទុក្ខំ ចេតោសម្ផស្សជំ អសាតំ ទុក្ខំ វេទយិតំ ចេតោសម្ផស្សជា អសាតា ទុក្ខា វេទនា – ឥទំ វុច្ចតិ “ទោមនស្សំ”។

១៩៨. តត្ថ កតមោ ឧបាយាសោ? ញាតិព្យសនេន វា ផុដ្ឋស្ស ភោគព្យសនេន វា ផុដ្ឋស្ស រោគព្យសនេន វា ផុដ្ឋស្ស សីលព្យសនេន វា ផុដ្ឋស្ស ទិដ្ឋិព្យសនេន វា ផុដ្ឋស្ស អញ្ញតរញ្ញតរេន ព្យសនេន សមន្នាគតស្ស អញ្ញតរញ្ញតរេន ទុក្ខធម្មេន ផុដ្ឋស្ស អាយាសោ ឧបាយាសោ អាយាសិតត្តំ ឧបាយាសិតត្តំ – អយំ វុច្ចតិ “ឧបាយាសោ”។

១៩៩. តត្ថ កតមោ អប្បិយេហិ សម្បយោគោ ទុក្ខោ? ឥធ យស្ស តេ ហោន្តិ អនិដ្ឋា អកន្តា អមនាបា រូបា សទ្ទា គន្ធា រសា ផោដ្ឋព្ពា, យេ វា បនស្ស តេ ហោន្តិ អនត្ថកាមា អហិតកាមា អផាសុកកាមា អយោគក្ខេមកាមា; យា តេហិ សង្គតិ សមាគមោ សមោធានំ មិស្សីភាវោ – អយំ វុច្ចតិ “អប្បិយេហិ សម្បយោគោ ទុក្ខោ”។

២០០. តត្ថ កតមោ បិយេហិ វិប្បយោគោ ទុក្ខោ? ឥធ យស្ស តេ ហោន្តិ ឥដ្ឋា កន្តា មនាបា រូបា សទ្ទា គន្ធា រសា ផោដ្ឋព្ពា, យេ វា បនស្ស តេ ហោន្តិ អត្ថកាមា ហិតកាមា ផាសុកកាមា យោគក្ខេមកាមា មាតា វា បិតា វា ភាតា វា ភគិនី វា មិត្តា វា អមច្ចា វា ញាតី វា សាលោហិតា វា; យា តេហិ អសង្គតិ អសមាគមោ អសមោធានំ អមិស្សីភាវោ – អយំ វុច្ចតិ "បិយេហិ វិប្បយោគោ ទុក្ខោ"។

២០១. តត្ថ កតមំ យម្បិច្ឆំ ន លភតិ តម្បិ ទុក្ខំ? ជាតិធម្មានំ សត្តានំ ឯវំ ឥច្ឆា ឧប្បជ្ជតិ – "អហោ វត, មយំ ន ជាតិធម្មា អស្សាម; ន ច, វត, នោ ជាតិ អាគច្ឆេយ្យា"តិ! ន ខោ បនេតំ ឥច្ឆាយ បត្តព្ពំ។ ឥទម្បិ "យម្បិច្ឆំ ន លភតិ តម្បិ ទុក្ខំ"។

ជរាធម្មានំ សត្តានំ...បេ.... ព្យាធិធម្មានំ សត្តានំ...បេ.... មរណធម្មានំ សត្តានំ...បេ.... សោកបរិទេវទុក្ខទោមនស្សុបាយាសធម្មានំ សត្តានំ ឯវំ ឥច្ឆា ឧប្បជ្ជតិ – "អហោ វត, មយំ ន សោកបរិទេវទុក្ខទោមនស្សុបាយាសធម្មា អស្សាម; ន ច, វត, នោ សោកបរិទេវទុក្ខទោមនស្សុបាយាសា អាគច្ឆេយ្យុ"ន្តិ! ន ខោ បនេតំ ឥច្ឆាយ បត្តព្ពំ។ ឥទម្បិ "យម្បិច្ឆំ ន លភតិ តម្បិ ទុក្ខំ"។

២០២. តត្ថ កតមេ សំខិត្តេន បញ្ចុបាទានក្ខន្ធា ទុក្ខា? សេយ្យថិទំ – រូបុបាទានក្ខន្ធោ, វេទនុបាទានក្ខន្ធោ, សញ្ញុបាទានក្ខន្ធោ, សង្ខារុបាទានក្ខន្ធោ, វិញ្ញាណុបាទានក្ខន្ធោ។ ឥមេ វុច្ចន្តិ "សំខិត្តេន បញ្ចុបាទានក្ខន្ធា ទុក្ខា"។

ឥទំ វុច្ចតិ "ទុក្ខំ អរិយសច្ចំ"។

២. សមុទយសច្ចំ

២០៣. តត្ថ កតមំ ទុក្ខសមុទយំ អរិយសច្ចំ? យាយំ តណ្ហា បោនោភវិកា [បោនោព្ភវិកា (ស្យា. ក.)] នន្ទីរាគសហគតា តត្រតត្រាភិនន្ទិនី, សេយ្យថិទំ – កាមតណ្ហា, ភវតណ្ហា, វិភវតណ្ហា។

សា ខោ បនេសា តណ្ហា កត្ថ ឧប្បជ្ជមានា ឧប្បជ្ជតិ, កត្ថ និវិសមានា និវិសតិ? យំ លោកេ បិយរូបំ សាតរូបំ, ឯត្ថេសា តណ្ហា ឧប្បជ្ជមានា ឧប្បជ្ជតិ, ឯត្ថ និវិសមានា និវិសតិ។

កិញ្ច លោកេ បិយរូបំ សាតរូបំ? ចក្ខុំ លោកេ បិយរូបំ សាតរូបំ។ ឯត្ថេសា តណ្ហា ឧប្បជ្ជមានា ឧប្បជ្ជតិ, ឯត្ថ និវិសមានា និវិសតិ។ សោតំ លោកេ...បេ.... ឃានំ លោកេ... ជិវ្ហា លោកេ... កាយោ លោកេ... មនោ លោកេ បិយរូបំ សាតរូបំ។ ឯត្ថេសា តណ្ហា ឧប្បជ្ជមានា ឧប្បជ្ជតិ, ឯត្ថ និវិសមានា និវិសតិ។

រូបា លោកេ បិយរូបំ សាតរូបំ។ ឯត្ថេសា តណ្ហា ឧប្បជ្ជមានា ឧប្បជ្ជតិ, ឯត្ថ និវិសមានា និវិសតិ។ សទ្ទា លោកេ...បេ.... គន្ធា លោកេ... រសា លោកេ... ផោដ្ឋព្ពា លោកេ... ធម្មា លោកេ បិយរូបំ សាតរូបំ។ ឯត្ថេសា តណ្ហា ឧប្បជ្ជមានា ឧប្បជ្ជតិ, ឯត្ថ និវិសមានា និវិសតិ។

ចក្ខុវិញ្ញាណំ លោកេ បិយរូបំ សាតរូបំ។ ឯត្ថេសា តណ្ហា ឧប្បជ្ជមានា ឧប្បជ្ជតិ, ឯត្ថ និវិសមានា និវិសតិ។ សោតវិញ្ញាណំ លោកេ...បេ.... ឃានវិញ្ញាណំ លោកេ... ជិវ្ហាវិញ្ញាណំ លោកេ... កាយវិញ្ញាណំ លោកេ... មនោវិញ្ញាណំ លោកេ បិយរូបំ សាតរូបំ។ ឯត្ថេសា តណ្ហា ឧប្បជ្ជមានា ឧប្បជ្ជតិ, ឯត្ថ និវិសមានា និវិសតិ។

ចក្ខុសម្ផស្សោ លោកេ បិយរូបំ សាតរូបំ។ ឯត្ថេសា តណ្ហា ឧប្បជ្ជមានា ឧប្បជ្ជតិ, ឯត្ថ និវិសមានា និវិសតិ។ សោតសម្ផស្សោ លោកេ...បេ.... ឃានសម្ផស្សោ លោកេ... ជិវ្ហាសម្ផស្សោ លោកេ... កាយសម្ផស្សោ លោកេ... មនោសម្ផស្សោ លោកេ បិយរូបំ សាតរូបំ។ ឯត្ថេសា តណ្ហា ឧប្បជ្ជមានា ឧប្បជ្ជតិ, ឯត្ថ និវិសមានា និវិសតិ។

ចក្ខុសម្ផស្សជា វេទនា លោកេ បិយរូបំ សាតរូបំ។ ឯត្ថេសា តណ្ហា ឧប្បជ្ជមានា ឧប្បជ្ជតិ, ឯត្ថ និវិសមានា និវិសតិ។ សោតសម្ផស្សជា វេទនា លោកេ...បេ.... ឃានសម្ផស្សជា វេទនា លោកេ... ជិវ្ហាសម្ផស្សជា វេទនា លោកេ... កាយសម្ផស្សជា វេទនា លោកេ... មនោសម្ផស្សជា វេទនា លោកេ បិយរូបំ សាតរូបំ។ ឯត្ថេសា តណ្ហា ឧប្បជ្ជមានា ឧប្បជ្ជតិ, ឯត្ថ និវិសមានា និវិសតិ។

រូបសញ្ញា លោកេ បិយរូបំ សាតរូបំ។ ឯត្ថេសា តណ្ហា ឧប្បជ្ជមានា ឧប្បជ្ជតិ, ឯត្ថ និវិសមានា និវិសតិ។ សទ្ទសញ្ញា លោកេ...បេ.... គន្ធសញ្ញា លោកេ... រសសញ្ញា លោកេ... ផោដ្ឋព្ពសញ្ញា លោកេ... ធម្មសញ្ញា លោកេ បិយ

រូបំ សាតរូបំ។ ឯត្ថេសា តណ្ហា ឧប្បជ្ជមានា ឧប្បជ្ជតិ, ឯត្ថ និវិសមានា និវិសតិ។

រូបសញ្ចេតនា លោកេ បិយរូបំ សាតរូបំ។ ឯត្ថេសា តណ្ហា ឧប្បជ្ជមានា ឧប្បជ្ជតិ, ឯត្ថ និវិសមានា និវិសតិ។ សទ្ទសញ្ចេតនា លោកេ...បេ.... គន្ធសញ្ចេតនា លោកេ... រសសញ្ចេតនា លោកេ... ផោដ្ឋព្ពសញ្ចេតនា លោកេ... ធម្មសញ្ចេតនា លោកេ បិយរូបំ សាតរូបំ។ ឯត្ថេសា តណ្ហា ឧប្បជ្ជមានា ឧប្បជ្ជតិ, ឯត្ថ និវិសមានា និវិសតិ។

រូបតណ្ហា លោកេ បិយរូបំ សាតរូបំ។ ឯត្ថេសា តណ្ហា ឧប្បជ្ជមានា ឧប្បជ្ជតិ, ឯត្ថ និវិសមានា និវិសតិ។ សទ្ទតណ្ហា លោកេ...បេ.... គន្ធតណ្ហា លោកេ... រសតណ្ហា លោកេ... ផោដ្ឋព្ពតណ្ហា លោកេ... ធម្មតណ្ហា លោកេ បិយរូបំ សាតរូបំ។ ឯត្ថេសា តណ្ហា ឧប្បជ្ជមានា ឧប្បជ្ជតិ, ឯត្ថ និវិសមានា និវិសតិ។

រូបវិតក្កោ លោកេ បិយរូបំ សាតរូបំ។ ឯត្ថេសា តណ្ហា ឧប្បជ្ជមានា ឧប្បជ្ជតិ, ឯត្ថ និវិសមានា និវិសតិ ។ សទ្ទវិតក្កោ លោកេ...បេ.... គន្ធវិតក្កោ លោកេ... រសវិតក្កោ លោកេ... ផោដ្ឋព្ពវិតក្កោ លោកេ... ធម្មវិតក្កោ លោកេ បិយរូបំ សាតរូបំ។ ឯត្ថេសា តណ្ហា ឧប្បជ្ជមានា ឧប្បជ្ជតិ, ឯត្ថ និវិសមានា និវិសតិ។

រូបវិចារោ លោកេ បិយរូបំ សាតរូបំ។ ឯត្ថេសា តណ្ហា ឧប្បជ្ជមានា ឧប្បជ្ជតិ, ឯត្ថ និវិសមានា និវិសតិ។ សទ្ទវិចារោ លោកេ បិយរូបំ សាតរូបំ។ ឯត្ថេសា តណ្ហា ឧប្បជ្ជមានា ឧប្បជ្ជតិ , ឯត្ថ និវិសមានា និវិសតិ។ គន្ធវិចារោ លោកេ បិយរូបំ សាតរូបំ។ ឯត្ថេសា តណ្ហា ឧប្បជ្ជមានា ឧប្បជ្ជតិ, ឯត្ថ និវិសមានា និវិសតិ។ រសវិចារោ លោកេ បិយរូបំ សាតរូបំ។ ឯត្ថេសា តណ្ហា ឧប្បជ្ជមានា ឧប្បជ្ជតិ, ឯត្ថ និវិសមានា និវិសតិ។ ផោដ្ឋព្ពវិចារោ លោកេ បិយរូបំ សាតរូបំ។ ឯត្ថេសា តណ្ហា ឧប្បជ្ជមានា ឧប្បជ្ជតិ, ឯត្ថ និវិសមានា និវិសតិ។ ធម្មវិចារោ លោកេ បិយរូបំ សាតរូបំ។ ឯត្ថេសា តណ្ហា ឧប្បជ្ជមានា ឧប្បជ្ជតិ, ឯត្ថ និវិសមានា និវិសតិ។

ឥទំ វុច្ចតិ “ទុក្ខសមុទយំ អរិយសច្ចំ”។

៣. និរោធសច្ចំ

២០៤. តត្ថ កតមំ ទុក្ខនិរោធំ អរិយសច្ចំ? យោ តស្សាយេវ តណ្ហាយ អសេសវិរាគនិរោធោ ចាគោ បដិនិស្សគ្គោ មុត្តិ អនាលយោ។

សា ខោ បនេសា តណ្ហា កត្ថ បហីយមានា បហីយតិ, កត្ថ និរុជ្ឈមានា និរុជ្ឈតិ? យំ លោកេ បិយរូបំ សាតរូបំ, ឯត្ថេសា តណ្ហា បហីយមានា បហីយតិ, ឯត្ថ និរុជ្ឈមានា និរុជ្ឈតិ។

កិញ្ច លោកេ បិយរូបំ សាតរូបំ? ចក្ខុំ លោកេ បិយរូបំ សាតរូបំ។ ឯត្ថេសា តណ្ហា បហីយមានា បហីយតិ, ឯត្ថ និរុជ្ឈមានា និរុជ្ឈតិ។ សោតំ លោកេ...បេ.... ឃានំ លោកេ... ជិវ្ហា លោកេ... កាយោ លោកេ... មនោ លោកេ បិយរូបំ សាតរូបំ។ ឯត្ថេសា តណ្ហា បហីយមានា បហីយតិ, ឯត្ថ និរុជ្ឈមានា និរុជ្ឈតិ។

រូបា លោកេ បិយរូបំ សាតរូបំ។ ឯត្ថេសា តណ្ហា បហីយមានា បហីយតិ, ឯត្ថ និរុជ្ឈមានា និរុជ្ឈតិ។ សទ្ទា លោកេ...បេ.... គន្ធា លោកេ... រសា លោកេ... ផោដ្ឋព្ពា លោកេ... ធម្មា លោកេ បិយរូបំ សាតរូបំ។ ឯត្ថេសា តណ្ហា បហីយមានា បហីយតិ, ឯត្ថ និរុជ្ឈមានា និរុជ្ឈតិ។

ចក្ខុវិញ្ញាណំ លោកេ បិយរូបំ សាតរូបំ។ ឯត្ថេសា តណ្ហា បហីយមានា បហីយតិ, ឯត្ថ និរុជ្ឈមានា និរុជ្ឈតិ។ សោតវិញ្ញាណំ លោកេ...បេ.... ឃានវិញ្ញាណំ លោកេ... ជិវ្ហាវិញ្ញាណំ លោកេ... កាយវិញ្ញាណំ លោកេ... មនោវិញ្ញាណំ លោកេ បិយរូបំ សាតរូបំ។ ឯត្ថេសា តណ្ហា បហីយមានា បហីយតិ, ឯត្ថ និរុជ្ឈមានា និរុជ្ឈតិ។

ចក្ខុសម្ផស្សោ លោកេ បិយរូបំ សាតរូបំ។ ឯត្ថេសា តណ្ហា បហីយមានា បហីយតិ, ឯត្ថ និរុជ្ឈមានា និរុជ្ឈតិ។ សោតសម្ផស្សោ លោកេ...បេ.... ឃានសម្ផស្សោ លោកេ... ជិវ្ហាសម្ផស្សោ លោកេ... កាយសម្ផស្សោ លោកេ... មនោសម្ផស្សោ លោកេ បិយរូបំ សាតរូបំ។ ឯត្ថេសា តណ្ហា បហីយមានា បហីយតិ, ឯត្ថ និរុជ្ឈមានា និរុជ្ឈតិ។

ចក្ខុសម្ផស្សជា វេទនា លោកេ បិយរូបំ សាតរូបំ។ ឯត្ថេសា តណ្ហា បហីយមានា បហីយតិ, ឯត្ថ និរុជ្ឈមានា និរុជ្ឈតិ។ សោតសម្ផស្សជា វេទនា លោកេ...បេ.... ឃានសម្ផស្សជា វេទនា លោកេ... ជិវ្ហាសម្ផស្សជា វេទនា

លោកេ... កាយសម្ផស្សជា វេទនា លោកេ... មនោសម្ផស្សជា វេទនា លោកេ បិយរូបំ សាតរូបំ។ ឯត្ថេសា តណ្ហា បហីយមានា បហីយតិ, ឯត្ថ និរុជ្ឈមានា និរុជ្ឈតិ។

រូបសញ្ញា លោកេ... សទ្ទសញ្ញា លោកេ... គន្ធសញ្ញា លោកេ... រសសញ្ញា លោកេ... ផោដ្ឋព្ពសញ្ញា លោកេ... ធម្មសញ្ញា លោកេ បិយរូបំ សាតរូបំ។ ឯត្ថេសា តណ្ហា បហីយមានា បហីយតិ, ឯត្ថ និរុជ្ឈមានា និរុជ្ឈតិ។

រូបសញ្ចេតនា លោកេ... សទ្ទសញ្ចេតនា លោកេ... គន្ធសញ្ចេតនា លោកេ... រសសញ្ចេតនា លោកេ... ផោដ្ឋព្ពសញ្ចេតនា លោកេ... ធម្មសញ្ចេតនា លោកេ បិយរូបំ សាតរូបំ។ ឯត្ថេសា តណ្ហា បហីយមានា បហីយតិ, ឯត្ថ និរុជ្ឈមានា និរុជ្ឈតិ។

រូបតណ្ហា លោកេ... សទ្ទតណ្ហា លោកេ... គន្ធតណ្ហា លោកេ... រសតណ្ហា លោកេ... ផោដ្ឋព្ពតណ្ហា លោកេ... ធម្មតណ្ហា លោកេ បិយរូបំ សាតរូបំ។ ឯត្ថេសា តណ្ហា បហីយមានា បហីយតិ, ឯត្ថ និរុជ្ឈមានា និរុជ្ឈតិ។

រូបវិតក្កោ លោកេ... សទ្ទវិតក្កោ លោកេ... គន្ធវិតក្កោ លោកេ... រសវិតក្កោ លោកេ... ផោដ្ឋព្ពវិតក្កោ លោកេ... ធម្មវិតក្កោ លោកេ បិយរូបំ សាតរូបំ។ ឯត្ថេសា តណ្ហា បហីយមានា បហីយតិ, ឯត្ថ និរុជ្ឈមានា និរុជ្ឈតិ។

រូបវិចារោ លោកេ... សទ្ទវិចារោ លោកេ... គន្ធវិចារោ លោកេ... រសវិចារោ លោកេ... ផោដ្ឋព្ពវិចារោ លោកេ... ធម្មវិចារោ លោកេ បិយរូបំ សាតរូបំ។ ឯត្ថេសា តណ្ហា បហីយមានា បហីយតិ, ឯត្ថ និរុជ្ឈមានា និរុជ្ឈតិ។

ឥទំ វុច្ចតិ “ទុក្ខនិរោធំ អរិយសច្ចំ”។

៤. មគ្គសច្ចំ

២០៥. តត្ថ កតមំ ទុក្ខនិរោធគាមិនី បដិបទា អរិយសច្ចំ? អយមេវ អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ មគ្គោ, សេយ្យថិទំ – សម្មាទិដ្ឋិ, សម្មាសង្កប្បោ, សម្មាវាចា, សម្មាកម្មន្តោ, សម្មាអាជីវោ, សម្មាវាយាមោ, សម្មាសតិ, សម្មាសមាធិ។

តត្ថ កតមា សម្មាទិដ្ឋិ? ទុក្ខេ ញាណំ, ទុក្ខសមុទយេ ញាណំ, ទុក្ខនិរោធេ ញាណំ, ទុក្ខនិរោធគាមិនិយា បដិបទាយ ញាណំ – អយំ វុច្ចតិ “សម្មាទិដ្ឋិ”។

តត្ថ កតមោ សម្មាសង្កប្បោ? នេក្ខម្មសង្កប្បោ, អព្យាបាទសង្កប្បោ, អវិហឹសាសង្កប្បោ – អយំ វុច្ចតិ “សម្មាសង្កប្បោ”។

តត្ថ កតមា សម្មាវាចា? មុសាវាទា វេរមណី, បិសុណាយ វាចាយ វេរមណី, ផរុសាយ វាចាយ វេរមណី, សម្ផប្បលាបា វេរមណី – អយំ វុច្ចតិ “សម្មាវាចា”។

តត្ថ កតមោ សម្មាកម្មន្តោ? បាណាតិបាតា វេរមណី, អទិន្នាទានា វេរមណី, កាមេសុមិច្ឆាចារា វេរមណី – អយំ វុច្ចតិ “សម្មាកម្មន្តោ”។

តត្ថ កតមោ សម្មាអាជីវោ? ឥធ អរិយសាវកោ មិច្ឆាអាជីវំ បហាយ សម្មាអាជីវេន ជីវិកំ កប្បេតិ – អយំ វុច្ចតិ “សម្មាអាជីវោ”។

តត្ថ កតមោ សម្មាវាយាមោ? ឥធ ភិក្ខុ អនុប្បន្នានំ បាបកានំ អកុសលានំ ធម្មានំ អនុប្បាទាយ ឆន្ទំ ជនេតិ, វាយមតិ, វីរិយំ អារភតិ, ចិត្តំ បគ្គណ្ហាតិ, បទហតិ។ ឧប្បន្នានំ បាបកានំ អកុសលានំ ធម្មានំ បហានាយ ឆន្ទំ ជនេតិ, វាយមតិ, វីរិយំ អារភតិ, ចិត្តំ បគ្គណ្ហាតិ, បទហតិ។ អនុប្បន្នានំ កុសលានំ ធម្មានំ ឧប្បាទាយ ឆន្ទំ ជនេតិ, វាយមតិ, វីរិយំ អារភតិ, ចិត្តំ បគ្គណ្ហាតិ, បទហតិ។ ឧប្បន្នានំ កុសលានំ ធម្មានំ ឋិតិយា អសម្មោសាយ ភិយ្យោភាវាយ វេបុល្លាយ ភាវនាយ បារិបូរិយា ឆន្ទំ ជនេតិ, វាយមតិ, វីរិយំ អារភតិ, ចិត្តំ បគ្គណ្ហាតិ, បទហតិ។ អយំ វុច្ចតិ “សម្មាវាយាមោ”។

តត្ថ កតមា សម្មាសតិ? ឥធ ភិក្ខុ កាយេ កាយានុបស្សី វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា, វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ។ វេទនាសុ...បេ.... ចិត្តេ...បេ.... ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា, វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ។ អយំ វុច្ចតិ “សម្មាសតិ”។

តត្ថ កតមោ សម្មាសមាធិ? ឥធ ភិក្ខុ វិវិច្ចេវ កាមេហិ, វិវិច្ច អកុសលេហិ ធម្មេហិ, សវិតក្កំ សវិចារំ វិវេកជំ បីតិសុខំ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ។ វិតក្កវិចារានំ វូបសមា, អជ្ឈត្តំ សម្បសាទនំ, ចេតសោ ឯកោទិភាវំ អវិតក្កំ អវិចារំ សមាធិជំ បីតិសុខំ ទុតិយំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ។ បីតិយា ច វិរាគា, ឧបេក្ខកោ ច វិហរតិ, សតោ ច សម្បជានោ, សុខញ្ច កាយេន បដិសំវេទេតិ, យំ តំ អរិយា អាចិក្ខន្តិ – “ឧបេក្ខកោ សតិមា សុខវិហារី”តិ, តតិយំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ។ សុខស្ស ច បហានា, ទុក្ខស្ស ច បហានា, បុព្ពេវ សោមនស្សទោមនស្សានំ អត្ថង្គមា, អទុក្ខមសុខំ ឧបេក្ខាសតិបារិសុទ្ធឹ ចតុត្ថំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ។ អយំ វុច្ចតិ “សម្មាសមាធិ”។

ឥទំ វុច្ចតិ “ទុក្ខនិរោធគាមិនី បដិបទា អរិយសច្ចំ”។

សុត្តន្តភាជនីយំ។

២. អភិធម្មភាជនីយំ

២០៦. ចត្តារិ សច្ចានិ – ទុក្ខំ, ទុក្ខសមុទយោ, ទុក្ខនិរោធោ, ទុក្ខនិរោធគាមិនី បដិបទា។

តត្ថ កតមោ ទុក្ខសមុទយោ? តណ្ហា – អយំ វុច្ចតិ “ទុក្ខសមុទយោ”។

តត្ថ កតមំ ទុក្ខំ? អវសេសា ច កិលេសា, អវសេសា ច អកុសលា ធម្មា, តីណិ ច កុសលមូលានិ សាសវានិ, អវសេសា ច សាសវា កុសលា ធម្មា, សាសវា ច កុសលាកុសលានំ ធម្មានំ វិបាកា, យេ ច ធម្មា កិរិយា នេវ កុសលា នាកុសលា ន ច កម្មវិបាកា, សព្ពញ្ច រូបំ – ឥទំ វុច្ចតិ “ទុក្ខំ”។

តត្ថ កតមោ ទុក្ខនិរោធោ? តណ្ហាយ បហានំ – អយំ វុច្ចតិ “ទុក្ខនិរោធោ”។

តត្ថ កតមា ទុក្ខនិរោធគាមិនី បដិបទា? ឥធ ភិក្ខុ យស្មិំ សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ភាវេតិ និយ្យានិកំ អបចយគាមិំ ទិដ្ឋិគតានំ បហានាយ បឋមាយ ភូមិយា បត្តិយា, វិវិច្ចេវ កាមេហិ...បេ.... បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ, តស្មិំ សមយេ អដ្ឋង្គិកោ មគ្គោ ហោតិ សម្មាទិដ្ឋិ...បេ.... សម្មាសមាធិ។

តត្ថ កតមា សម្មាទិដ្ឋិ? យា បញ្ញា បជាននា...បេ.... អមោហោ ធម្មវិចយោ សម្មាទិដ្ឋិ ធម្មវិចយសម្ពោជ្ឈង្គោ មគ្គង្គំ មគ្គបរិយាបន្នំ – អយំ វុច្ចតិ “សម្មាទិដ្ឋិ”។

តត្ថ កតមោ សម្មាសង្កប្បោ? យោ តក្កោ វិតក្កោ...បេ.... សម្មាសង្កប្បោ មគ្គង្គំ មគ្គបរិយាបន្នំ – អយំ វុច្ចតិ “សម្មាសង្កប្បោ”។

តត្ថ កតមា សម្មាវាចា? យា ចតូហិ វចីទុច្ចរិតេហិ អារតិ វិរតិ បដិវិរតិ វេរមណី [វេរមណិ (ក.) ឯវមុបរិបិ] អកិរិយា អករណំ អនជ្ឈាបត្តិ វេលាអនតិក្កមោ សេតុឃាតោ សម្មាវាចា មគ្គង្គំ មគ្គបរិយាបន្នំ – អយំ វុច្ចតិ “សម្មាវាចា”។

តត្ថ កតមោ សម្មាកម្មន្តោ? យា តីហិ កាយទុច្ចរិតេហិ អារតិ វិរតិ បដិវិរតិ វេរមណី អកិរិយា អករណំ អនជ្ឈាបត្តិ វេលាអនតិក្កមោ សេតុឃាតោ សម្មាកម្មន្តោ មគ្គង្គំ មគ្គបរិយាបន្នំ – អយំ វុច្ចតិ “សម្មាកម្មន្តោ”។

តត្ថ កតមោ សម្មាអាជីវោ? យា មិច្ឆា អាជីវា អារតិ វិរតិ បដិវិរតិ វេរមណី អកិរិយា អករណំ អនជ្ឈាបត្តិ វេលាអនតិក្កមោ សេតុឃាតោ សម្មាអាជីវោ មគ្គង្គំ មគ្គបរិយាបន្នំ – អយំ វុច្ចតិ “សម្មាអាជីវោ”។

តត្ថ កតមោ សម្មាវាយាមោ? យោ ចេតសិកោ វីរិយារម្ភោ [វិរិយារម្ភោ (សី. ស្យា.)] ...បេ.... សម្មាវាយាមោ វីរិយសម្ពោជ្ឈង្គោ មគ្គង្គំ មគ្គបរិយាបន្នំ – អយំ វុច្ចតិ “សម្មាវាយាមោ”។

តត្ថ កតមា សម្មាសតិ? យា សតិ អនុស្សតិ…បេ… សម្មាសតិ សតិសម្ពោជ្ឈង្គោ មគ្គង្គំ មគ្គបរិយាបន្នំ – អយំ វុច្ចតិ “សម្មាសតិ”។

តត្ថ កតមោ សម្មាសមាធិ? យា ចិត្តស្ស ឋិតិ សណ្ឋិតិ…បេ… សម្មាសមាធិ សមាធិសម្ពោជ្ឈង្គោ មគ្គង្គំ មគ្គបរិយាបន្នំ – អយំ វុច្ចតិ “សម្មាសមាធិ”។ អយំ វុច្ចតិ “ទុក្ខនិរោធគាមិនី បដិបទា”។ អវសេសា ធម្មា ទុក្ខនិរោធគាមិនិយា បដិបទាយ សម្បយុត្តា។

២០៧. តត្ថ កតមោ ទុក្ខសមុទយោ? តណ្ហា ច អវសេសា ច កិលេសា – អយំ វុច្ចតិ “ទុក្ខសមុទយោ”។

តត្ថ កតមំ ទុក្ខំ? អវសេសា ច អកុសលា ធម្មា, តីណិ ច កុសលមូលានិ សាសវានិ, អវសេសា ច សាសវា កុសលា ធម្មា, សាសវា ច កុសលាកុសលានំ ធម្មានំ វិបាកា, យេ ច ធម្មា កិរិយា នេវ កុសលា នាកុសលា ន ច កម្មវិបាកា, សព្ពញ្ច រូបំ – ឥទំ វុច្ចតិ “ទុក្ខំ”។

តត្ថ កតមោ ទុក្ខនិរោធោ? តណ្ហាយ ច, អវសេសានញ្ច កិលេសានំ បហានំ – អយំ វុច្ចតិ “ទុក្ខនិរោធោ”។

តត្ថ កតមា ទុក្ខនិរោធគាមិនី បដិបទា? ឥធ ភិក្ខុ យស្មិំ សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ភាវេតិ និយ្យានិកំ អបចយគាមិំ ទិដ្ឋិគតានំ បហានាយ បឋមាយ ភូមិយា បត្តិយា, វិវិច្ចេវ កាមេហិ…បេ… បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ, តស្មិំ សមយេ អដ្ឋង្គិកោ មគ្គោ ហោតិ – សម្មាទិដ្ឋិ…បេ… សម្មាសមាធិ។ អយំ វុច្ចតិ – “ទុក្ខនិរោធគាមិនី បដិបទា”។ អវសេសា ធម្មា ទុក្ខនិរោធគាមិនិយា បដិបទាយ សម្បយុត្តា។

២០៨. តត្ថ កតមោ ទុក្ខសមុទយោ? តណ្ហា ច អវសេសា ច កិលេសា, អវសេសា ច អកុសលា ធម្មា – អយំ វុច្ចតិ “ទុក្ខសមុទយោ”។

តត្ថ កតមំ ទុក្ខំ? តីណិ ច កុសលមូលានិ សាសវានិ, អវសេសា ច សាសវា កុសលា ធម្មា, សាសវា ច កុសលាកុសលានំ ធម្មានំ វិបាកា, យេ ច ធម្មា កិរិយា នេវ កុសលា នាកុសលា ន ច កម្មវិបាកា, សព្ពញ្ច រូបំ – ឥទំ វុច្ចតិ “ទុក្ខំ”។

តត្ថ កតមោ ទុក្ខនិរោធោ? តណ្ហាយ ច, អវសេសានញ្ច កិលេសានំ, អវសេសានញ្ច អកុសលានំ ធម្មានំ បហានំ – អយំ វុច្ចតិ “ទុក្ខនិរោធោ”។

តត្ថ កតមា ទុក្ខនិរោធគាមិនី បដិបទា? ឥធ ភិក្ខុ យស្មិំ សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ភាវេតិ និយ្យានិកំ អបចយគាមិំ ទិដ្ឋិគតានំ បហានាយ បឋមាយ ភូមិយា បត្តិយា វិវិច្ចេវ កាមេហិ…បេ… បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ, តស្មិំ សមយេ អដ្ឋង្គិកោ មគ្គោ ហោតិ – សម្មាទិដ្ឋិ…បេ… សម្មាសមាធិ។ អយំ វុច្ចតិ “ទុក្ខនិរោធគាមិនី បដិបទា”។ អវសេសា ធម្មា ទុក្ខនិរោធគាមិនិយា បដិបទាយ សម្បយុត្តា។

២០៩. តត្ថ កតមោ ទុក្ខសមុទយោ? តណ្ហា ច អវសេសា ច កិលេសា, អវសេសា ច អកុសលា ធម្មា, តីណិ ច កុសលមូលានិ សាសវានិ – អយំ វុច្ចតិ “ទុក្ខសមុទយោ”។

តត្ថ កតមំ ទុក្ខំ? អវសេសា ច សាសវា កុសលា ធម្មា, សាសវា ច កុសលាកុសលានំ ធម្មានំ វិបាកា, យេ ច ធម្មា កិរិយា នេវ កុសលា នាកុសលា ន ច កម្មវិបាកា, សព្ពញ្ច រូបំ – ឥទំ វុច្ចតិ “ទុក្ខំ”។

តត្ថ កតមោ ទុក្ខនិរោធោ? តណ្ហាយ ច, អវសេសានញ្ច កិលេសានំ, អវសេសានញ្ច អកុសលានំ ធម្មានំ, តិណ្ណញ្ច កុសលមូលានំ សាសវានំ បហានំ – អយំ វុច្ចតិ “ទុក្ខនិរោធោ”។

តត្ថ កតមា ទុក្ខនិរោធគាមិនី បដិបទា? ឥធ ភិក្ខុ យស្មិំ សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ភាវេតិ និយ្យានិកំ អបចយគាមិំ ទិដ្ឋិគតានំ បហានាយ បឋមាយ ភូមិយា បត្តិយា វិវិច្ចេវ កាមេហិ…បេ… បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ, តស្មិំ សមយេ អដ្ឋង្គិកោ មគ្គោ ហោតិ – សម្មាទិដ្ឋិ…បេ… សម្មាសមាធិ។ អយំ វុច្ចតិ “ទុក្ខនិរោធគាមិនី បដិបទា”។ អវសេសា ធម្មា ទុក្ខនិរោធគាមិនិយា បដិបទាយ សម្បយុត្តា។

២១០. តត្ថ កតមោ ទុក្ខសមុទយោ? តណ្ហា ច, អវសេសា ច កិលេសា, អវសេសា ច អកុសលា ធម្មា, តីណិ ច កុសលមូលានិ សាសវានិ, អវសេសា ច សាសវា កុសលា ធម្មា – អយំ វុច្ចតិ “ទុក្ខសមុទយោ”។

តត្ថ កតមំ ទុក្ខំ? សាសវា កុសលាកុសលានំ ធម្មានំ វិបាកា, យេ ច ធម្មា កិរិយា នេវ កុសលា នាកុសលា ន ច កម្មវិបាកា, សព្ពញ្ច រូបំ – ឥទំ វុច្ចតិ “ទុក្ខំ”។

តត្ថ កតមោ ទុក្ខនិរោធោ? តណ្ហាយ ច, អវសេសានញ្ច កិលេសានំ, អវសេសានញ្ច អកុសលានំ ធម្មានំ, តិណ្ណញ្ច កុសលមូលានំ សាសវានំ, អវសេសានញ្ច សាសវានំ កុសលានំ ធម្មានំ បហានំ – អយំ វុច្ចតិ “ទុក្ខនិរោធោ”។

តត្ថ កតមា ទុក្ខនិរោធគាមិនី បដិបទា? ឥធ ភិក្ខុ យស្មិំ សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ភាវេតិ និយ្យានិកំ អបចយគាមី ទិដ្ឋិគតានំ បហានាយ បឋមាយ ភូមិយា បត្តិយា, វិវិច្ចេវ កាមេហិ…បេ…. បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ, តស្មិំ សមយេ អដ្ឋង្គិកោ មគ្គោ ហោតិ – សម្មាទិដ្ឋិ…បេ…. សម្មាសមាធិ។ អយំ វុច្ចតិ “ទុក្ខនិរោធគាមិនី បដិបទា”។ អវសេសា ធម្មា ទុក្ខនិរោធគាមិនិយា បដិបទាយ សម្បយុត្តា។

២១១. ចត្តារិ សច្ចានិ – ទុក្ខំ, ទុក្ខសមុទយោ, ទុក្ខនិរោធោ, ទុក្ខនិរោធគាមិនី បដិបទា។

តត្ថ កតមោ ទុក្ខសមុទយោ? តណ្ហា – អយំ វុច្ចតិ “ទុក្ខសមុទយោ”។

តត្ថ កតមំ ទុក្ខំ? អវសេសា ច កិលេសា, អវសេសា ច អកុសលា ធម្មា, តីណិ ច កុសលមូលានិ សាសវានិ, អវសេសា ច សាសវា កុសលា ធម្មា, សាសវា ច កុសលាកុសលានំ ធម្មានំ វិបាកា, យេ ច ធម្មា កិរិយា នេវ កុសលា នាកុសលា ន ច កម្មវិបាកា, សព្ពញ្ច រូបំ – ឥទំ វុច្ចតិ “ទុក្ខំ”។

តត្ថ កតមោ ទុក្ខនិរោធោ? តណ្ហាយ បហានំ – អយំ វុច្ចតិ “ទុក្ខនិរោធោ”។

តត្ថ កតមា ទុក្ខនិរោធគាមិនី បដិបទា? ឥធ ភិក្ខុ យស្មិំ សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ភាវេតិ និយ្យានិកំ អបចយគាមី ទិដ្ឋិគតានំ បហានាយ បឋមាយ ភូមិយា បត្តិយា, វិវិច្ចេវ កាមេហិ…បេ…. បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ, តស្មិំ សមយេ បញ្ចង្គិកោ មគ្គោ ហោតិ – សម្មាទិដ្ឋិ, សម្មាសង្កប្បោ, សម្មាវាយាមោ, សម្មាសតិ, សម្មាសមាធិ។

តត្ថ កតមា សម្មាទិដ្ឋិ? យា បញ្ញា បជាននា…បេ…. អមោហោ ធម្មវិចយោ សម្មាទិដ្ឋិ ធម្មវិចយសម្ពោជ្ឈង្គោ មគ្គង្គំ មគ្គបរិយាបន្នំ – អយំ វុច្ចតិ “សម្មាទិដ្ឋិ”។

តត្ថ កតមោ សម្មាសង្កប្បោ? យោ តក្កោ វិតក្កោ…បេ…. សម្មាសង្កប្បោ មគ្គង្គំ មគ្គបរិយាបន្នំ – អយំ វុច្ចតិ “សម្មាសង្កប្បោ”។

តត្ថ កតមោ សម្មាវាយាមោ? យោ ចេតសិកោ វីរិយារម្ភោ…បេ…. សម្មាវាយាមោ វីរិយសម្ពោជ្ឈង្គោ មគ្គង្គំ មគ្គបរិយាបន្នំ – អយំ វុច្ចតិ “សម្មាវាយាមោ”។

តត្ថ កតមា សម្មាសតិ? យា សតិ អនុស្សតិ…បេ…. សម្មាសតិ សតិសម្ពោជ្ឈង្គោ មគ្គង្គំ មគ្គបរិយាបន្នំ – អយំ វុច្ចតិ “សម្មាសតិ”។

តត្ថ កតមោ សម្មាសមាធិ? យា ចិត្តស្ស ឋិតិ…បេ…. សម្មាសមាធិ សមាធិសម្ពោជ្ឈង្គោ មគ្គង្គំ មគ្គបរិយាបន្នំ – អយំ វុច្ចតិ “សម្មាសមាធិ”។ អយំ វុច្ចតិ “ទុក្ខនិរោធគាមិនី បដិបទា”។ អវសេសា ធម្មា ទុក្ខនិរោធគាមិនិយា បដិបទាយ សម្បយុត្តា។

២១២. តត្ថ កតមោ ទុក្ខសមុទយោ? តណ្ហា ច, អវសេសា ច កិលេសា, អវសេសា ច អកុសលា ធម្មា, តីណិ ច កុសលមូលានិ សាសវានិ , អវសេសា ច សាសវា កុសលា ធម្មា – អយំ វុច្ចតិ “ទុក្ខសមុទយោ”។

តត្ថ កតមំ ទុក្ខំ? សាសវា កុសលាកុសលានំ ធម្មានំ វិបាកា, យេ ច ធម្មា កិរិយា នេវ កុសលា នាកុសលា ន ច កម្មវិបាកា, សព្ពញ្ច រូបំ – ឥទំ វុច្ចតិ “ទុក្ខំ”។

តត្ថ កតមោ ទុក្ខនិរោធោ? តណ្ហាយ ច, អវសេសានញ្ច កិលេសានំ, អវសេសានញ្ច អកុសលានំ ធម្មានំ, តិណ្ណញ្ច កុសលមូលានំ សាសវានំ, អវសេសានញ្ច សាសវានំ កុសលានំ ធម្មានំ បហានំ – អយំ វុច្ចតិ “ទុក្ខនិរោធោ”។

តត្ថ កតមា ទុក្ខនិរោធគាមិនី បដិបទា? ឥធ ភិក្ខុ យស្មិំ សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ភាវេតិ និយ្យានិកំ អបចយគាមិំ ទិដ្ឋិគតានំ បហានាយ បឋមាយ ភូមិយា បត្តិយា, វិវិច្ចេវ កាមេហិ…បេ…. បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ, តស្មិំ សមយេ បញ្ចង្គិកោ មគ្គោ ហោតិ – សម្មាទិដ្ឋិ, សម្មាសង្កប្បោ, សម្មាវាយាមោ, សម្មាសតិ, សម្មាសមាធិ។ អយំ វុច្ចតិ “ទុក្ខនិរោធគាមិនី បដិបទា”។ អវសេសា ធម្មា ទុក្ខនិរោធគាមិនិយា បដិបទាយ សម្បយុត្តា។

២១៣. ចត្តារិ សច្ចានិ – ទុក្ខំ, ទុក្ខសមុទយោ, ទុក្ខនិរោធោ, ទុក្ខនិរោធគាមិនី បដិបទា។

តត្ថ កតមោ ទុក្ខសមុទយោ? តណ្ហា – អយំ វុច្ចតិ “ទុក្ខសមុទយោ”។

តត្ថ កតមំ ទុក្ខំ? អវសេសា ច កិលេសា, អវសេសា ច អកុសលា ធម្មា, តីណិ ច កុសលមូលានិ សាសវានិ, អវសេសា ច សាសវា កុសលា ធម្មា, សាសវា ច កុសលាកុសលានំ ធម្មានំ វិបាកា, យេ ច ធម្មា កិរិយា នេវ កុសលា នាកុសលា ន ច កម្មវិបាកា, សព្ពញ្ច រូបំ – ឥទំ វុច្ចតិ “ទុក្ខំ”។

តត្ថ កតមោ ទុក្ខនិរោធោ? តណ្ហាយ បហានំ – អយំ វុច្ចតិ “ទុក្ខនិរោធោ”។

តត្ថ កតមា ទុក្ខនិរោធគាមិនី បដិបទា? ឥធ ភិក្ខុ យស្មិំ សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ភាវេតិ និយ្យានិកំ អបចយគាមិំ ទិដ្ឋិគតានំ បហានាយ បឋមាយ ភូមិយា បត្តិយា វិវិច្ចេវ កាមេហិ…បេ…. បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ, តស្មិំ សមយេ ផស្សោ ហោតិ…បេ…. អវិក្ខេបោ ហោតិ។ អយំ វុច្ចតិ “ទុក្ខនិរោធគាមិនី បដិបទា”។

២១៤. តត្ថ កតមោ ទុក្ខសមុទយោ? តណ្ហា ច, អវសេសា ច កិលេសា, អវសេសា ច អកុសលា ធម្មា, តីណិ ច កុសលមូលានិ សាសវានិ, អវសេសា ច សាសវា កុសលា ធម្មា – អយំ វុច្ចតិ “ទុក្ខសមុទយោ”។

តត្ថ កតមំ ទុក្ខំ? សាសវា កុសលាកុសលានំ ធម្មានំ វិបាកា, យេ ច ធម្មា កិរិយា នេវ កុសលា នាកុសលា ន ច កម្មវិបាកា, សព្ពញ្ច រូបំ – ឥទំ វុច្ចតិ “ទុក្ខំ”។

តត្ថ កតមោ ទុក្ខនិរោធោ? តណ្ហាយ ច, អវសេសានញ្ច កិលេសានំ, អវសេសានញ្ច អកុសលានំ ធម្មានំ, តិណ្ណញ្ច កុសលមូលានំ សាសវានំ, អវសេសានញ្ច សាសវានំ កុសលានំ ធម្មានំ បហានំ – អយំ វុច្ចតិ “ទុក្ខនិរោធោ”។

តត្ថ កតមា ទុក្ខនិរោធគាមិនី បដិបទា? ឥធ ភិក្ខុ យស្មិំ សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ភាវេតិ និយ្យានិកំ អបចយគាមិំ ទិដ្ឋិគតានំ បហានាយ បឋមាយ ភូមិយា បត្តិយា វិវិច្ចេវ កាមេហិ…បេ…. បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ, តស្មិំ សមយេ ផស្សោ ហោតិ…បេ…. អវិក្ខេបោ ហោតិ។ អយំ វុច្ចតិ “ទុក្ខនិរោធគាមិនី បដិបទា”។

អភិធម្មភាជនីយំ។

៣. បញ្ហាបុច្ឆកំ

២១៥. ចត្តារិ អរិយសច្ចានិ – ទុក្ខំ អរិយសច្ចំ, ទុក្ខសមុទយំ អរិយសច្ចំ, ទុក្ខនិរោធំ អរិយសច្ចំ, ទុក្ខនិរោធគាមិនី បដិបទា អរិយសច្ចំ។

២១៦. ចតុន្នំ អរិយសច្ចានំ កតិ កុសលា, កតិ អកុសលា, កតិ អព្យាកតា…បេ…. កតិ សរណា, កតិ អរណា?

១. តិកំ

២១៧. សមុទយសច្ចំ អកុសលំ។ មគ្គសច្ចំ កុសលំ។ និរោធសច្ចំ អព្យាកតំ។ ទុក្ខសច្ចំ សិយា កុសលំ, សិយា អកុសលំ, សិយា អព្យាកតំ។ ទ្វេ សច្ចា សិយា សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា, សិយា អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា។ និរោធសច្ចំ ន វត្តព្ពំ – “សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្ត”ន្តិបិ, “ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្ត”ន្តិបិ, “អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្ត”ន្តិបិ។ ទុក្ខសច្ចំ សិយា សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តំ, សិយា ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តំ, សិយា អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តំ, សិយា ន វត្តព្ពំ – “សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្ត”ន្តិបិ, “ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្ត”ន្តិបិ, “អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្ត”ន្តិបិ។ ទ្វេ សច្ចា វិបាកធម្មធម្មា។ និរោធសច្ចំ នេវវិបាកនវិបាកធម្មធម្មំ។ ទុក្ខសច្ចំ សិយា វិបាកំ, សិយា វិបាកធម្មធម្មំ, សិយា នេវវិបាកនវិបាកធម្មធម្មំ។ សមុទយសច្ចំ អនុបាទិន្នុបាទានិយំ។ ទ្វេ សច្ចា អនុបាទិន្នអនុបាទានិយា។ ទុក្ខសច្ចំ សិយា ឧបាទិន្នុបាទានិយំ, សិយា អនុបាទិន្នុបាទានិយំ។

សមុទយសច្ចំ សំកិលិដ្ឋសំកិលេសិកំ។ ទ្វេ សច្ចា អសំកិលិដ្ឋអសំកិលេសិកា។ ទុក្ខសច្ចំ សិយា សំកិលិដ្ឋសំកិលេសិកំ, សិយា អសំកិលិដ្ឋសំកិលេសិកំ។ សមុទយសច្ចំ សវិតក្កសវិចារំ។ និរោធសច្ចំ អវិតក្កអវិចារំ។ មគ្គសច្ចំ សិយា សវិតក្កសវិចារំ, សិយា អវិតក្កវិចារមត្តំ, សិយា អវិតក្កអវិចារំ។ ទុក្ខសច្ចំ សិយា សវិតក្កសវិចារំ, សិយា អវិតក្កវិចារមត្តំ, សិយា អវិតក្កអវិចារំ, សិយា ន វត្តព្ពំ – “សវិតក្កសវិចារ”ន្តិបិ, “អវិតក្កវិចារមត្ត”ន្តិបិ, “អវិតក្កអវិចារ”ន្តិបិ។ ទ្វេ សច្ចា សិយា បីតិសហគតា, សិយា សុខសហគតា, សិយា ឧបេក្ខាសហគតា។ និរោធសច្ចំ ន វត្តព្ពំ – “បីតិសហគត”ន្តិបិ, “សុខសហគត”ន្តិបិ, “ឧបេក្ខាសហគត”ន្តិបិ។ ទុក្ខសច្ចំ សិយា បីតិសហគតំ, សិយា សុខសហគតំ, សិយា ឧបេក្ខាសហគតំ, សិយា ន វត្តព្ពំ – “បីតិសហគត”ន្តិបិ, “សុខសហគត”ន្តិបិ, “ឧបេក្ខាសហគត”ន្តិបិ។

ទ្វេ សច្ចា នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតព្ពា។ សមុទយសច្ចំ សិយា ទស្សនេន បហាតព្ពំ, សិយា ភាវនាយ បហាតព្ពំ។ ទុក្ខសច្ចំ សិយា ទស្សនេន បហាតព្ពំ, សិយា ភាវនាយ បហាតព្ពំ, សិយា នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតព្ពំ។ ទ្វេ សច្ចា នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតព្ពហេតុកា។ សមុទយសច្ចំ សិយា ទស្សនេន បហាតព្ពហេតុកំ, សិយា ភាវនាយ បហាតព្ពហេតុកំ ។ ទុក្ខសច្ចំ សិយា ទស្សនេន បហាតព្ពហេតុកំ, សិយា ភាវនាយ បហាតព្ពហេតុកំ, សិយា នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតព្ពហេតុកំ។ សមុទយសច្ចំ អាចយគាមិ។ មគ្គសច្ចំ អបចយគាមិ។ និរោធសច្ចំ នេវាចយគាមិនាបចយគាមិ។ ទុក្ខសច្ចំ សិយា អាចយគាមិ, សិយា នេវាចយគាមិនាបចយគាមិ។ មគ្គសច្ចំ សេក្ខំ។ តីណិ សច្ចានិ នេវសេក្ខនាសេក្ខា។ សមុទយសច្ចំ បរិត្តំ ។ ទ្វេ សច្ចា អប្បមាណា។ ទុក្ខសច្ចំ សិយា បរិត្តំ, សិយា មហគ្គតំ។ និរោធសច្ចំ អនារម្មណំ។ មគ្គសច្ចំ អប្បមាណារម្មណំ។ សមុទយសច្ចំ សិយា បរិត្តារម្មណំ, សិយា មហគ្គតារម្មណំ ន អប្បមាណារម្មណំ, សិយា ន វត្តព្ពំ – “បរិត្តារម្មណ”ន្តិបិ, “មហគ្គតារម្មណ”ន្តិបិ។ ទុក្ខសច្ចំ សិយា បរិត្តារម្មណំ, សិយា មហគ្គតារម្មណំ, សិយា អប្បមាណារម្មណំ, សិយា ន វត្តព្ពំ – “បរិត្តារម្មណ”ន្តិបិ, “មហគ្គតារម្មណ”ន្តិបិ, “អប្បមាណារម្មណ”ន្តិបិ។

សមុទយសច្ចំ ហីនំ។ ទ្វេ សច្ចា បណីតា។ ទុក្ខសច្ចំ សិយា ហីនំ, សិយា មជ្ឈិមំ។ និរោធសច្ចំ អនិយតំ។ មគ្គសច្ចំ សម្មត្តនិយតំ។ ទ្វេ សច្ចា សិយា មិច្ឆត្តនិយតា, សិយា អនិយតា។ និរោធសច្ចំ អនារម្មណំ។ សមុទយសច្ចំ ន វត្តព្ពំ – “មគ្គារម្មណ”ន្តិបិ, “មគ្គហេតុក”ន្តិបិ, “មគ្គាធិបតី”តិបិ។ មគ្គសច្ចំ ន មគ្គារម្មណំ មគ្គហេតុកំ, សិយា មគ្គាធិបតិ, សិយា ន វត្តព្ពំ – “មគ្គាធិបតី”តិ។ ទុក្ខសច្ចំ សិយា មគ្គារម្មណំ ន មគ្គហេតុកំ, សិយា មគ្គាធិបតិ, សិយា ន វត្តព្ពំ – “មគ្គារម្មណ”ន្តិបិ, “មគ្គាធិបតី”តិបិ។ ទ្វេ សច្ចា សិយា ឧប្បន្នា, សិយា អនុប្បន្នា, ន វត្តព្ពា – “ឧប្បាទិនោ”តិ។ និរោធសច្ចំ ន វត្តព្ពំ – “ឧប្បន្ន”ន្តិបិ, “អនុប្បន្ន”ន្តិបិ, “ឧប្បាទី”តិបិ។ ទុក្ខសច្ចំ សិយា ឧប្បន្នំ, សិយា អនុប្បន្នំ, សិយា ឧប្បាទិ។ តីណិ សច្ចានិ សិយា អតីតា, សិយា អនាគតា, សិយា បច្ចុប្បន្នា។ និរោធសច្ចំ ន វត្តព្ពំ – “អតីត”ន្តិបិ, “អនាគត”ន្តិបិ, “បច្ចុប្បន្ន”ន្តិបិ។ និរោធសច្ចំ អនារម្មណំ។ មគ្គសច្ចំ ន វត្តព្ពំ – “អតីតារម្មណ”ន្តិបិ, “អនាគតារម្មណ”ន្តិបិ, “បច្ចុប្បន្នារម្មណ”ន្តិបិ។ ទ្វេ សច្ចា សិយា អតីតារម្មណា, សិយា អនាគតារម្មណា, សិយា បច្ចុប្បន្នារម្មណា, សិយា ន វត្តព្ពា – “អតីតារម្មណា”តិបិ, “អនាគតារម្មណា”តិបិ, “បច្ចុប្បន្នារម្មណា”តិបិ។ និរោធសច្ចំ ពហិទ្ធា។ តីណិ សច្ចានិ សិយា អជ្ឈត្តា, សិយា ពហិទ្ធា, សិយា អជ្ឈត្តពហិទ្ធា។ និរោធសច្ចំ អនារម្មណំ។ មគ្គសច្ចំ ពហិទ្ធារម្មណំ។ សមុទយសច្ចំ សិយា អជ្ឈត្តារម្មណំ, សិយា ពហិទ្ធារម្មណំ, សិយា អជ្ឈត្តពហិទ្ធារម្មណំ។ ទុក្ខសច្ចំ សិយា អជ្ឈត្តារម្មណំ, សិយា ពហិទ្ធារម្មណំ, សិយា អជ្ឈត្តពហិទ្ធារម្មណំ , សិយា ន វត្តព្ពំ – “អជ្ឈត្តារម្មណ”ន្តិបិ, “ពហិទ្ធារម្មណ”ន្តិបិ, “អជ្ឈត្តពហិទ្ធារម្មណ”ន្តិបិ។

តីណិ សច្ចានិ អនិទស្សនអប្បដិឃា។ ទុក្ខសច្ចំ សិយា សនិទស្សនសប្បដិឃំ, សិយា អនិទស្សនសប្បដិឃំ, សិយា អនិទស្សនអប្បដិឃំ។

២. ទុកំ

២១៨. សមុទយសច្ចំ ហេតុ។ និរោធសច្ចំ ន ហេតុ។ ទ្វេ សច្ចា សិយា ហេតូ, សិយា ន ហេតូ។ ទ្វេ សច្ចា សហេតុកា។ និរោធសច្ចំ អហេតុកំ។ ទុក្ខសច្ចំ សិយា សហេតុកំ, សិយា អហេតុកំ។ ទ្វេ សច្ចា ហេតុសម្បយុត្តា។ និរោធសច្ចំ ហេតុវិប្បយុត្តំ។ ទុក្ខសច្ចំ សិយា ហេតុសម្បយុត្តំ, សិយា ហេតុវិប្បយុត្តំ។ សមុទយសច្ចំ ហេតុ ចេវ សហេតុកញ្ច។ និរោធសច្ចំ ន វត្តព្ពំ – “ហេតុ ចេវ សហេតុកញ្ចា”តិបិ, “សហេតុកញ្ចេវ ន ច ហេតូ”តិបិ។ មគ្គសច្ចំ សិយា ហេតុ ចេវ សហេតុកញ្ច, សិយា សហេតុកញ្ចេវ ន ច ហេតុ។ ទុក្ខសច្ចំ សិយា ហេតុ ចេវ សហេតុកញ្ច, សិយា សហេតុកញ្ចេវ ន ច ហេតុ, សិយា ន វត្តព្ពំ – “ហេតុ ចេវ សហេតុកញ្ចា”តិបិ, “សហេតុកញ្ចេវ ន ច ហេតូ”តិបិ។ សមុទយសច្ចំ ហេតុ ចេវ ហេតុសម្បយុត្តញ្ច។ និរោធសច្ចំ ន វត្តព្ពំ – “ហេតុ ចេវ ហេតុសម្បយុត្តញ្ចា”តិបិ, “ហេតុសម្បយុត្តញ្ចេវ ន ច ហេតូ”តិបិ។ មគ្គសច្ចំ សិយា ហេតុ ចេវ ហេតុសម្បយុត្តញ្ច, សិយា ហេតុសម្បយុត្តញ្ចេវ ន ច ហេតុ។ ទុក្ខសច្ចំ សិយា ហេតុ ចេវ ហេតុសម្បយុត្តញ្ច, សិយា ហេតុសម្បយុត្តញ្ចេវ ន ច ហេតុ, សិយា ន វត្តព្ពំ – “ហេតុ ចេវ ហេតុសម្បយុត្តញ្ចា”តិបិ, “ហេតុសម្បយុត្តញ្ចេវ ន ច ហេតូ”តិបិ។ និរោធសច្ចំ ន ហេតុអហេតុកំ។ សមុទយសច្ចំ ន វត្តព្ពំ – “ន ហេតុសហេតុក”ន្តិបិ, “ន ហេតុអហេតុក”ន្តិបិ។ មគ្គសច្ចំ សិយា ន ហេតុសហេតុកំ, សិយា ន វត្តព្ពំ – “ន ហេតុសហេតុក”ន្តិបិ, “ន ហេតុអហេតុក”ន្តិបិ។ ទុក្ខសច្ចំ សិយា ន ហេតុសហេតុកំ, សិយា ន ហេតុអហេតុកំ, សិយា ន វត្តព្ពំ – “ន ហេតុសហេតុក”ន្តិបិ, “ន ហេតុអហេតុក”ន្តិបិ។

តីណិ សច្ចានិ សប្បច្ចយា។ និរោធសច្ចំ អប្បច្ចយំ។ តីណិ សច្ចានិ សង្ខតា។ និរោធសច្ចំ អសង្ខតំ។ តីណិ សច្ចានិ អនិទស្សនា។ ទុក្ខសច្ចំ សិយា សនិទស្សនំ, សិយា អនិទស្សនំ។ តីណិ សច្ចានិ អប្បដិឃា។ ទុក្ខសច្ចំ សិយា សប្បដិឃំ, សិយា អប្បដិឃំ។ តីណិ សច្ចានិ អរូបានិ។ ទុក្ខសច្ចំ សិយា រូបំ, សិយា អរូបំ។ ទ្វេ សច្ចា លោកិយា។ ទ្វេ សច្ចា លោកុត្តរា; កេនចិ វិញ្ញេយ្យា, កេនចិ ន វិញ្ញេយ្យា។

សមុទយសច្ចំ អាសវោ។ ទ្វេ សច្ចា នោ អាសវា។ ទុក្ខសច្ចំ សិយា អាសវោ, សិយា នោ អាសវោ។ ទ្វេ សច្ចា សាសវា។ ទ្វេ សច្ចា អនាសវា ។ សមុទយសច្ចំ អាសវសម្បយុត្តំ។ ទ្វេ សច្ចា អាសវវិប្បយុត្តា។ ទុក្ខសច្ចំ សិយា អាសវសម្បយុត្តំ, សិយា អាសវវិប្បយុត្តំ។ សមុទយសច្ចំ អាសវោ ចេវ សាសវញ្ច។ ទ្វេ សច្ចា ន វត្តព្ពា – “អាសវា ចេវ សាសវា ចា”តិបិ, “សាសវា ចេវ នោ ច អាសវា”តិបិ។ ទុក្ខសច្ចំ សិយា អាសវោ ចេវ សាសវញ្ច, សិយា សាសវញ្ចេវ នោ ច អាសវោ។ សមុទយសច្ចំ អាសវោ ចេវ អាសវសម្បយុត្តញ្ច។ ទ្វេ សច្ចា ន វត្តព្ពា – “អាសវា ចេវ អាសវសម្បយុត្តា ចា”តិបិ, “អាសវសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច អាសវា”តិបិ។ ទុក្ខសច្ចំ សិយា អាសវោ ចេវ អាសវសម្បយុត្តញ្ច , សិយា អាសវសម្បយុត្តញ្ចេវ នោ ច អាសវោ, សិយា ន វត្តព្ពំ – “អាសវោ ចេវ អាសវសម្បយុត្តញ្ចា”តិបិ, “អាសវសម្បយុត្តញ្ចេវ នោ ច អាសវោ”តិបិ។ ទ្វេ សច្ចា អាសវវិប្បយុត្តអនាសវា។ សមុទយសច្ចំ ន វត្តព្ពំ – “អាសវវិប្បយុត្តសាសវ”ន្តិបិ, “អាសវវិប្បយុត្តអនាសវ”ន្តិបិ។ ទុក្ខសច្ចំ សិយា អាសវវិប្បយុត្តសាសវំ, សិយា ន វត្តព្ពំ – “អាសវវិប្បយុត្តសាសវ”ន្តិបិ, “អាសវវិប្បយុត្តអនាសវ”ន្តិបិ។

សមុទយសច្ចំ សំយោជនំ។ ទ្វេ សច្ចា នោ សំយោជនា។ ទុក្ខសច្ចំ សិយា សំយោជនំ, សិយា នោ សំយោជនំ។ ទ្វេ សច្ចា សំយោជនិយា។ ទ្វេ សច្ចា អសំយោជនិយា។ សមុទយសច្ចំ សំយោជនសម្បយុត្តំ។ ទ្វេ សច្ចា សំយោជនវិប្បយុត្តា។ ទុក្ខសច្ចំ សិយា សំយោជនសម្បយុត្តំ, សិយា សំយោជនវិប្បយុត្តំ។ សមុទយសច្ចំ សំយោជនញ្ចេវ សំយោជនិយញ្ច។ ទ្វេ សច្ចា ន វត្តព្ពា – “សំយោជនា ចេវ សំយោជនិយា ចា”តិបិ, “សំយោជនិយា ចេវ នោ ច សំយោជនា”តិបិ។ ទុក្ខសច្ចំ សិយា សំយោជនញ្ចេវ សំយោជនិយញ្ច, សិយា សំយោជនិយញ្ចេវ នោ ច សំយោជនំ។ សមុទយសច្ចំ សំយោជនញ្ចេវ សំយោជនសម្បយុត្តញ្ច។ ទ្វេ សច្ចា ន វត្តព្ពា – “សំយោជនា ចេវ សំយោជនសម្បយុត្តា ចា”តិបិ, “សំយោជនសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច សំយោជនា”តិបិ។ ទុក្ខសច្ចំ សិយា សំយោជនញ្ចេវ សំយោជនសម្បយុត្តញ្ច, សិយា សំយោជនសម្បយុត្តញ្ចេវ នោ ច សំយោជនំ, សិយា ន វត្តព្ពំ – “សំយោជនញ្ចេវ សំយោជនសម្បយុត្តញ្ចា”តិបិ, “សំយោជនសម្បយុត្តញ្ចេវ នោ ច សំយោជន”ន្តិបិ ។ ទ្វេ សច្ចា សំយោជនវិប្បយុត្តអសំយោជនិយា។ សមុទយសច្ចំ ន វត្តព្ពំ – “សំយោជនវិប្បយុត្តសំយោជនិយ”ន្តិបិ, “សំយោជនវិប្បយុត្តអសំយោជនិយ”ន្តិបិ។ ទុក្ខសច្ចំ សិយា សំយោជនវិប្បយុត្តសំយោជនិយំ, សិយា ន វត្តព្ពំ – “សំយោជនវិប្បយុត្តសំយោជនិយ”ន្តិបិ, “សំយោជនវិប្បយុត្តអសំយោជនិយ”ន្តិបិ។

សមុទយសច្ចំ គន្ថោ។ ទ្វេ សច្ចា នោ គន្ថា។ ទុក្ខសច្ចំ សិយា គន្ថោ, សិយា នោ គន្ថោ។ ទ្វេ សច្ចា គន្ថនិយា។ ទ្វេ សច្ចា អគន្ថនិយា។ ទ្វេ សច្ចា គន្ថវិប្បយុត្តា។ ទ្វេ សច្ចា សិយា គន្ថសម្បយុត្តា, សិយា គន្ថវិប្បយុត្តា។ សមុទយសច្ចំ គន្ថោ ចេវ គន្ថនិយញ្ច។ ទ្វេ សច្ចា ន វត្តព្ពា – "គន្ថា ចេវ គន្ថនិយា ចា"តិបិ, "គន្ថនិយា ចេវ នោ ច គន្ថា"តិបិ។ ទុក្ខសច្ចំ សិយា គន្ថោ ចេវ គន្ថនិយញ្ច, សិយា គន្ថនិយញ្ចេវ នោ ច គន្ថោ។ សមុទយសច្ចំ គន្ថោ ចេវ គន្ថសម្បយុត្តញ្ច , សិយា ន វត្តព្ពំ – "គន្ថោ ចេវ គន្ថសម្បយុត្តញ្ចា"តិបិ, "គន្ថសម្បយុត្តញ្ចេវ នោ ច គន្ថោ"តិបិ។ ទ្វេ សច្ចា ន វត្តព្ពា – "គន្ថា ចេវ គន្ថសម្បយុត្តា ចា"តិបិ, "គន្ថសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច គន្ថា"តិបិ។ ទុក្ខសច្ចំ សិយា គន្ថោ ចេវ គន្ថសម្បយុត្តញ្ច, សិយា គន្ថសម្បយុត្តញ្ចេវ នោ ច គន្ថោ, សិយា ន វត្តព្ពំ – "គន្ថោ ចេវ គន្ថសម្បយុត្តញ្ចា"តិបិ, "គន្ថសម្បយុត្តញ្ចេវ នោ ច គន្ថោ"តិបិ។ ទ្វេ សច្ចា គន្ថវិប្បយុត្តអគន្ថនិយា។ ទ្វេ សច្ចា សិយា គន្ថវិប្បយុត្តគន្ថនិយា, សិយា ន វត្តព្ពា – "គន្ថវិប្បយុត្តគន្ថនិយា"តិបិ, "គន្ថវិប្បយុត្តអគន្ថនិយា"តិបិ។

សមុទយសច្ចំ ឱឃោ…បេ…. យោគោ…បេ…. នីវរណំ។ ទ្វេ សច្ចា នោ នីវរណា។ ទុក្ខសច្ចំ សិយា នីវរណំ, សិយា នោ នីវរណំ។ ទ្វេ សច្ចា នីវរណិយា ទ្វេ សច្ចា អនីវរណិយា។ សមុទយសច្ចំ នីវរណសម្បយុត្តំ។ ទ្វេ សច្ចា នីវរណវិប្បយុត្តា។ ទុក្ខសច្ចំ សិយា នីវរណសម្បយុត្តំ, សិយា នីវរណវិប្បយុត្តំ។ សមុទយសច្ចំ នីវរណញ្ចេវ នីវរណិយញ្ច។ ទ្វេ សច្ចា ន វត្តព្ពា – "នីវរណា ចេវ នីវរណិយា ចា"តិបិ, "នីវរណិយា ចេវ នោ ច នីវរណា"តិបិ។ ទុក្ខសច្ចំ សិយា នីវរណញ្ចេវ នីវរណិយញ្ច, សិយា នីវរណិយញ្ចេវ នោ ច នីវរណំ។ សមុទយសច្ចំ នីវរណញ្ចេវ នីវរណសម្បយុត្តញ្ច។ ទ្វេ សច្ចា ន វត្តព្ពា – "នីវរណា ចេវ នីវរណសម្បយុត្តា ចា"តិបិ, "នីវរណសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច នីវរណា"តិបិ។ ទុក្ខសច្ចំ សិយា នីវរណញ្ចេវ នីវរណសម្បយុត្តញ្ច, សិយា នីវរណសម្បយុត្តញ្ចេវ នោ ច នីវរណំ, សិយា ន វត្តព្ពំ – "នីវរណញ្ចេវ នីវរណសម្បយុត្តញ្ចា"តិបិ , "នីវរណសម្បយុត្តញ្ចេវ នោ ច នីវរណ"ន្តិបិ។ ទ្វេ សច្ចា នីវរណវិប្បយុត្តអនីវរណិយា។ សមុទយសច្ចំ ន វត្តព្ពំ – "នីវរណវិប្បយុត្តនីវរណិយ"ន្តិបិ, "នីវរណវិប្បយុត្តអនីវរណិយ"ន្តិបិ។ ទុក្ខសច្ចំ សិយា នីវរណវិប្បយុត្តនីវរណិយំ, សិយា ន វត្តព្ពំ – "នីវរណវិប្បយុត្តនីវរណិយ"ន្តិបិ, "នីវរណវិប្បយុត្តអនីវរណិយ"ន្តិបិ។

តីណិ សច្ចានិ នោ បរាមាសា។ ទុក្ខសច្ចំ សិយា បរាមាសោ, សិយា នោ បរាមាសោ។ ទ្វេ សច្ចា បរាមដ្ឋា។ ទ្វេ សច្ចា អបរាមដ្ឋា។ ទ្វេ សច្ចា បរាមាសវិប្បយុត្តា។ សមុទយសច្ចំ សិយា បរាមាសសម្បយុត្តំ, សិយា បរាមាសវិប្បយុត្តំ។ ទុក្ខសច្ចំ សិយា បរាមាសសម្បយុត្តំ, សិយា បរាមាសវិប្បយុត្តំ, សិយា ន វត្តព្ពំ – "បរាមាសសម្បយុត្ត"ន្តិបិ, "បរាមាសវិប្បយុត្ត"ន្តិបិ។ សមុទយសច្ចំ ន វត្តព្ពំ – "បរាមាសោ ចេវ បរាមដ្ឋញ្ចា"តិ, បរាមដ្ឋញ្ចេវ នោ ច បរាមាសោ។ ទ្វេ សច្ចា ន វត្តព្ពា – "បរាមាសា ចេវ បរាមដ្ឋា ចា"តិបិ , "បរាមដ្ឋា ចេវ នោ ច បរាមាសា"តិបិ។ ទុក្ខសច្ចំ សិយា បរាមាសោ ចេវ បរាមដ្ឋញ្ច, សិយា បរាមដ្ឋញ្ចេវ នោ ច បរាមាសោ។ ទ្វេ សច្ចា បរាមាសវិប្បយុត្តអបរាមដ្ឋា។ ទ្វេ សច្ចា សិយា បរាមាសវិប្បយុត្តបរាមដ្ឋា, សិយា ន វត្តព្ពា – "បរាមាសវិប្បយុត្តបរាមដ្ឋា"តិបិ, "បរាមាសវិប្បយុត្តអបរាមដ្ឋា"តិបិ។

ទ្វេ សច្ចា សារម្មណា។ និរោធសច្ចំ អនារម្មណំ។ ទុក្ខសច្ចំ សិយា សារម្មណំ, សិយា អនារម្មណំ។ តីណិ សច្ចានិ នោ ចិត្តា។ ទុក្ខសច្ចំ សិយា ចិត្តំ, សិយា នោ ចិត្តំ។ ទ្វេ សច្ចា ចេតសិកា។ និរោធសច្ចំ អចេតសិកំ។ ទុក្ខសច្ចំ សិយា ចេតសិកំ, សិយា អចេតសិកំ។ ទ្វេ សច្ចា ចិត្តសម្បយុត្តា ។ និរោធសច្ចំ ចិត្តវិប្បយុត្តំ។ ទុក្ខសច្ចំ សិយា ចិត្តសម្បយុត្តំ, សិយា ចិត្តវិប្បយុត្តំ, សិយា ន វត្តព្ពំ – "ចិត្តេន សម្បយុត្ត"ន្តិបិ, "ចិត្តេន វិប្បយុត្ត"ន្តិបិ។ ទ្វេ សច្ចា ចិត្តសំសដ្ឋា។ និរោធសច្ចំ ចិត្តវិសំសដ្ឋំ។ ទុក្ខសច្ចំ សិយា ចិត្តសំសដ្ឋំ, សិយា ចិត្តវិសំសដ្ឋំ, សិយា ន វត្តព្ពំ – "ចិត្តេន សំសដ្ឋ"ន្តិបិ, "ចិត្តេន វិសំសដ្ឋ"ន្តិបិ។ ទ្វេ សច្ចា ចិត្តសមុដ្ឋានា។ និរោធសច្ចំ នោ ចិត្តសមុដ្ឋានំ។ ទុក្ខសច្ចំ សិយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ, សិយា នោ ចិត្តសមុដ្ឋានំ។ ទ្វេ សច្ចា ចិត្តសហភុនោ។ និរោធសច្ចំ នោ ចិត្តសហភូ។ ទុក្ខសច្ចំ សិយា ចិត្តសហភូ, សិយា នោ ចិត្តសហភូ។ ទ្វេ សច្ចា ចិត្តានុបរិវត្តិនោ។ និរោធសច្ចំ នោ ចិត្តានុបរិវត្តិ។ ទុក្ខសច្ចំ សិយា ចិត្តានុបរិវត្តិ, សិយា នោ ចិត្តានុបរិវត្តិ។ ទ្វេ សច្ចា ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានា។ និរោធសច្ចំ នោ ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានំ ។ ទុក្ខសច្ចំ សិយា ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានំ, សិយា នោ ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានំ។ ទ្វេ សច្ចា ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានសហភុនោ។ និរោធសច្ចំ នោ ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានសហភូ។ ទុក្ខសច្ចំ សិយា ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានសហភូ, សិយា នោ ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានសហភូ។ ទ្វេ សច្ចា ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានានុបរិវត្តិនោ។ និរោធសច្ចំ នោ ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានានុបរិវត្តិ ។ ទុក្ខសច្ចំ សិយា ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានានុបរិវត្តិ, សិយា នោ ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានានុបរិវត្តិ។ តីណិ សច្ចានិ ពាហិរា។ ទុក្ខសច្ចំ សិយា អជ្ឈត្តំ, សិយា ពាហិរំ។

តីណិ សច្ចានិ នោ ឧបាទា។ ទុក្ខសច្ចំ សិយា ឧបាទា, សិយា នោ ឧបាទា។ តីណិ សច្ចានិ អនុបាទិន្នា។ ទុក្ខសច្ចំ សិយា ឧបាទិន្នំ, សិយា អនុបាទិន្នំ។ សមុទយសច្ចំ ឧបាទានំ។ ទ្វេ សច្ចា នោ ឧបាទានា។ ទុក្ខសច្ចំ សិយា ឧបាទានំ, សិយា នោ ឧបាទានំ។ ទ្វេ សច្ចា ឧបាទានិយា។ ទ្វេ សច្ចា អនុបាទានិយា។ ទ្វេ សច្ចា ឧបាទាន

វិប្បយុត្តា។ ទ្វេ សច្ចា សិយា ឧបាទានសម្បយុត្តា, សិយា ឧបាទានវិប្បយុត្តា។ សមុទយសច្ចំ ឧបាទានញ្ចេវ ឧបាទានិយញ្ច។ ទ្វេ សច្ចា ន វត្តព្ពា – “ឧបាទានា ចេវ ឧបាទានិយា ចា”តិបិ, “ឧបាទានិយា ចេវ នោ ច ឧបាទានា”តិបិ។ ទុក្ខសច្ចំ សិយា ឧបាទានញ្ចេវ ឧបាទានិយញ្ច, សិយា ឧបាទានិយញ្ចេវ នោ ច ឧបាទានំ។ សមុទយសច្ចំ សិយា ឧបាទានញ្ចេវ ឧបាទានសម្បយុត្តញ្ច, សិយា ន វត្តព្ពំ – “ឧបាទានញ្ចេវ ឧបាទានសម្បយុត្តញ្ចា”តិបិ, “ឧបាទានសម្បយុត្តញ្ចេវ នោ ច ឧបាទាន”ន្តិបិ។ ទ្វេ សច្ចា ន វត្តព្ពា – “ឧបាទានា ចេវ ឧបាទានសម្បយុត្តា ចា”តិបិ, “ឧបាទានសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច ឧបាទានា”តិបិ។ ទុក្ខសច្ចំ សិយា ឧបាទានញ្ចេវ ឧបាទានសម្បយុត្តញ្ច, សិយា ឧបាទានសម្បយុត្តញ្ចេវ នោ ច ឧបាទានំ, សិយា ន វត្តព្ពំ – “ឧបាទានញ្ចេវ ឧបាទានសម្បយុត្តញ្ចា” តិបិ, “ឧបាទានសម្បយុត្តញ្ចេវ នោ ច ឧបាទាន”ន្តិបិ។ ទ្វេ សច្ចា ឧបាទានវិប្បយុត្តអនុបាទានិយា។ ទ្វេ សច្ចា សិយា ឧបាទានវិប្បយុត្តឧបាទានិយា, សិយា ន វត្តព្ពា – “ឧបាទានវិប្បយុត្តឧបាទានិយា”តិបិ, “ឧបាទានវិប្បយុត្តអនុបាទានិយា”តិបិ។

សមុទយសច្ចំ កិលេសោ។ ទ្វេ សច្ចា នោ កិលេសា។ ទុក្ខសច្ចំ សិយា កិលេសោ, សិយា នោ កិលេសោ។ ទ្វេ សច្ចា សំកិលេសិកា។ ទ្វេ សច្ចា អសំកិលេសិកា។ សមុទយសច្ចំ សំកិលិដ្ឋំ។ ទ្វេ សច្ចា អសំកិលិដ្ឋា។ ទុក្ខសច្ចំ សិយា សំកិលិដ្ឋំ, សិយា អសំកិលិដ្ឋំ។ សមុទយសច្ចំ កិលេសសម្បយុត្តំ។ ទ្វេ សច្ចា កិលេសវិប្បយុត្តា។ ទុក្ខសច្ចំ សិយា កិលេសសម្បយុត្តំ, សិយា កិលេសវិប្បយុត្តំ។ សមុទយសច្ចំ កិលេសោ ចេវ សំកិលេសិកញ្ច។ ទ្វេ សច្ចា ន វត្តព្ពា – “កិលេសា ចេវ សំកិលេសិកា ចា”តិបិ, “សំកិលេសិកា ចេវ នោ ច កិលេសា”តិបិ។ ទុក្ខសច្ចំ សិយា កិលេសោ ចេវ សំកិលេសិកញ្ច, សិយា សំកិលេសិកញ្ចេវ នោ ច កិលេសោ។ សមុទយសច្ចំ កិលេសោ ចេវ សំកិលិដ្ឋញ្ច។ ទ្វេ សច្ចា ន វត្តព្ពា – “កិលេសា ចេវ សំកិលិដ្ឋា ចា”តិបិ, “សំកិលិដ្ឋា ចេវ នោ ច កិលេសា”តិបិ។ ទុក្ខសច្ចំ សិយា កិលេសោ ចេវ សំកិលិដ្ឋញ្ច, សិយា សំកិលិដ្ឋញ្ចេវ នោ ច កិលេសោ, សិយា ន វត្តព្ពំ – “កិលេសោ ចេវ សំកិលិដ្ឋញ្ចា”តិបិ, “សំកិលិដ្ឋញ្ចេវ នោ ច កិលេសោ”តិបិ។ សមុទយសច្ចំ កិលេសោ ចេវ កិលេសសម្បយុត្តញ្ច។ ទ្វេ សច្ចា ន វត្តព្ពា – “កិលេសា ចេវ កិលេសសម្បយុត្តា ចា”តិបិ, “កិលេសសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច កិលេសា”តិបិ។ ទុក្ខសច្ចំ សិយា កិលេសោ ចេវ កិលេសសម្បយុត្តញ្ច , សិយា កិលេសសម្បយុត្តញ្ចេវ នោ ច កិលេសោ, សិយា ន វត្តព្ពំ – “កិលេសោ ចេវ កិលេសសម្បយុត្តញ្ចា” តិបិ, “កិលេសសម្បយុត្តញ្ចេវ នោ ច កិលេសោ”តិបិ។ ទ្វេ សច្ចា កិលេសវិប្បយុត្តអសំកិលេសិកា។ សមុទយសច្ចំ ន វត្តព្ពំ – “កិលេសវិប្បយុត្តសំកិលេសិក”ន្តិបិ, “កិលេសវិប្បយុត្តអសំកិលេសិក”ន្តិបិ។ ទុក្ខសច្ចំ សិយា កិលេសវិប្បយុត្តសំកិលេសិកំ, សិយា ន វត្តព្ពំ – “កិលេសវិប្បយុត្តសំកិលេសិក”ន្តិបិ, “កិលេសវិប្បយុត្តអសំកិលេសិក”ន្តិបិ។

ទ្វេ សច្ចា ន ទស្សនេន បហាតព្ពា។ ទ្វេ សច្ចា សិយា ទស្សនេន បហាតព្ពា, សិយា ន ទស្សនេន បហាតព្ពា។ ទ្វេ សច្ចា ន ភាវនាយ បហាតព្ពា។ ទ្វេ សច្ចា សិយា ភាវនាយ បហាតព្ពា, សិយា ន ភាវនាយ បហាតព្ពា។ ទ្វេ សច្ចា ន ទស្សនេន បហាតព្ពហេតុកា។ ទ្វេ សច្ចា សិយា ទស្សនេន បហាតព្ពហេតុកា, សិយា ន ទស្សនេន បហាតព្ពហេតុកា។ ទ្វេ សច្ចា ន ភាវនាយ បហាតព្ពហេតុកា។ ទ្វេ សច្ចា សិយា ភាវនាយ បហាតព្ពហេតុកា, សិយា ន ភាវនាយ បហាតព្ពហេតុកា។ សមុទយសច្ចំ សវិតក្កំ។ និរោធសច្ចំ អវិតក្កំ។ ទ្វេ សច្ចា សិយា សវិតក្កា, សិយា អវិតក្កា។ សមុទយសច្ចំ សវិចារំ។ និរោធសច្ចំ អវិចារំ។ ទ្វេ សច្ចា សិយា សវិចារា, សិយា អវិចារា។ និរោធសច្ចំ អប្បីតិកំ។ តីណិ សច្ចានិ សិយា សប្បីតិកា, សិយា អប្បីតិកា។ និរោធសច្ចំ ន បីតិសហគតំ។ តីណិ សច្ចានិ សិយា បីតិសហគតា, សិយា ន បីតិសហគតា។ និរោធសច្ចំ ន សុខសហគតំ។ តីណិ សច្ចានិ សិយា សុខសហគតា, សិយា ន សុខសហគតា។ និរោធសច្ចំ ន ឧបេក្ខាសហគតំ។ តីណិ សច្ចានិ សិយា ឧបេក្ខាសហគតា, សិយា ន ឧបេក្ខាសហគតា។

សមុទយសច្ចំ កាមាវចរំ។ ទ្វេ សច្ចា ន កាមាវចរា។ ទុក្ខសច្ចំ សិយា កាមាវចរំ, សិយា ន កាមាវចរំ។ តីណិ សច្ចានិ ន រូបាវចរា។ ទុក្ខសច្ចំ សិយា រូបាវចរំ, សិយា ន រូបាវចរំ។ តីណិ សច្ចានិ ន អរូបាវចរា។ ទុក្ខសច្ចំ សិយា អរូបាវចរំ, សិយា ន អរូបាវចរំ។ ទ្វេ សច្ចា បរិយាបន្នា។ ទ្វេ សច្ចា អបរិយាបន្នា។ មគ្គសច្ចំ និយ្យានិកំ។ តីណិ សច្ចានិ អនិយ្យានិកា។ មគ្គសច្ចំ និយតំ។ និរោធសច្ចំ អនិយតំ។ ទ្វេ សច្ចា សិយា និយតា, សិយា អនិយតា។ ទ្វេ សច្ចា សឧត្តរា។ ទ្វេ សច្ចា អនុត្តរា។ សមុទយសច្ចំ សរណំ។ ទ្វេ សច្ចា អរណា។ ទុក្ខសច្ចំ សិយា សរណំ, សិយា អរណន្តិ។

បញ្ហាបុច្ឆកំ។

សច្ចវិភង្គោ និដ្ឋិតោ។

៥. ឥន្ទ្រិយវិភង្គោ

១. អភិធម្មភាជនីយំ

២១៩. ពាវីសតិន្ទ្រិយានិ – ចក្ខុន្ទ្រិយំ, សោតិន្ទ្រិយំ, ឃានិន្ទ្រិយំ, ជិវ្ហិន្ទ្រិយំ, កាយិន្ទ្រិយំ, មនិន្ទ្រិយំ, ឥត្ថិន្ទ្រិយំ, បុរិសិន្ទ្រិយំ, ជីវិតិន្ទ្រិយំ, សុខិន្ទ្រិយំ, ទុក្ខិន្ទ្រិយំ, សោមនស្សិន្ទ្រិយំ, ទោមនស្សិន្ទ្រិយំ, ឧបេក្ខិន្ទ្រិយំ, សទ្ធិន្ទ្រិយំ , វីរិយិន្ទ្រិយំ [វិរិយិន្ទ្រិយំ (សី. ស្យា.)], សតិន្ទ្រិយំ, សមាធិន្ទ្រិយំ, បញ្ញិន្ទ្រិយំ, អនញ្ញាតញ្ញស្សាមីតិន្ទ្រិយំ, អញ្ញិន្ទ្រិយំ, អញ្ញាតាវិន្ទ្រិយំ។

២២០. តត្ថ កតមំ ចក្ខុន្ទ្រិយំ? យំ ចក្ខុ ចតុន្នំ មហាភូតានំ ឧបាទាយ បសាទោ...បេ.... សុញ្ញោ គាមោបេសោ – ឥទំ វុច្ចតិ “ចក្ខុន្ទ្រិយំ”។

តត្ថ កតមំ សោតិន្ទ្រិយំ...បេ.... ឃានិន្ទ្រិយំ...បេ.... ជិវ្ហិន្ទ្រិយំ...បេ.... កាយិន្ទ្រិយំ? យោ កាយោ ចតុន្នំ មហាភូតានំ ឧបាទាយ បសាទោ...បេ.... សុញ្ញោ គាមោបេសោ – ឥទំ វុច្ចតិ “កាយិន្ទ្រិយំ”។

តត្ថ កតមំ មនិន្ទ្រិយំ? ឯកវិធេន មនិន្ទ្រិយំ – ផស្សសម្បយុត្តំ។ ទុវិធេន មនិន្ទ្រិយំ – អត្ថិ សហេតុកំ, អត្ថិ អហេតុកំ។ តិវិធេន មនិន្ទ្រិយំ – អត្ថិ កុសលំ, អត្ថិ អកុសលំ, អត្ថិ អព្យាកតំ។ ចតុព្ពិធេន មនិន្ទ្រិយំ – អត្ថិ កាមាវចរំ, អត្ថិ រូបាវចរំ, អត្ថិ អរូបាវចរំ, អត្ថិ អបរិយាបន្នំ។ បញ្ចវិធេន មនិន្ទ្រិយំ – អត្ថិ សុខិន្ទ្រិយសម្បយុត្តំ, អត្ថិ ទុក្ខិន្ទ្រិយសម្បយុត្តំ, អត្ថិ សោមនស្សិន្ទ្រិយសម្បយុត្តំ, អត្ថិ ទោមនស្សិន្ទ្រិយសម្បយុត្តំ, អត្ថិ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយសម្បយុត្តំ ។ ឆព្ពិធេន មនិន្ទ្រិយំ – ចក្ខុវិញ្ញាណំ...បេ.... មនោវិញ្ញាណំ។ ឯវំ ឆព្ពិធេន មនិន្ទ្រិយំ។

សត្តវិធេន មនិន្ទ្រិយំ – ចក្ខុវិញ្ញាណំ...បេ.... កាយវិញ្ញាណំ, មនោធាតុ, មនោវិញ្ញាណធាតុ។ ឯវំ សត្តវិធេន មនិន្ទ្រិយំ។

អដ្ឋវិធេន មនិន្ទ្រិយំ – ចក្ខុវិញ្ញាណំ...បេ.... កាយវិញ្ញាណំ អត្ថិ សុខសហគតំ, អត្ថិ ទុក្ខសហគតំ, មនោធាតុ, មនោវិញ្ញាណធាតុ។ ឯវំ អដ្ឋវិធេន មនិន្ទ្រិយំ។

នវវិធេន មនិន្ទ្រិយំ – ចក្ខុវិញ្ញាណំ...បេ.... កាយវិញ្ញាណំ, មនោធាតុ, មនោវិញ្ញាណធាតុ អត្ថិ កុសលា, អត្ថិ អកុសលា, អត្ថិ អព្យាកតា។ ឯវំ នវវិធេន មនិន្ទ្រិយំ។

ទសវិធេន មនិន្ទ្រិយំ – ចក្ខុវិញ្ញាណំ...បេ.... កាយវិញ្ញាណំ អត្ថិ សុខសហគតំ, អត្ថិ ទុក្ខសហគតំ, មនោធាតុ, មនោវិញ្ញាណធាតុ អត្ថិ កុសលា, អត្ថិ អកុសលា, អត្ថិ អព្យាកតា។ ឯវំ ទសវិធេន មនិន្ទ្រិយំ...បេ.... ឯវំ ពហុវិធេន មនិន្ទ្រិយំ។ ឥទំ វុច្ចតិ “មនិន្ទ្រិយំ”។

តត្ថ កតមំ ឥត្ថិន្ទ្រិយំ? យំ ឥត្ថិយា ឥត្ថិលិង្គំ ឥត្ថិនិមិត្តំ ឥត្ថិកុត្តំ ឥត្ថាកប្បោ ឥត្ថត្តំ ឥត្ថិភាវោ – ឥទំ វុច្ចតិ “ឥត្ថិន្ទ្រិយំ”។

តត្ថ កតមំ បុរិសិន្ទ្រិយំ? យំ បុរិសស្ស បុរិសលិង្គំ បុរិសនិមិត្តំ បុរិសកុត្តំ បុរិសាកប្បោ បុរិសត្តំ បុរិសភាវោ – ឥទំ វុច្ចតិ “បុរិសិន្ទ្រិយំ”។

តត្ថ កតមំ ជីវិតិន្ទ្រិយំ? ជីវិតិន្ទ្រិយំ ទុវិធេន – អត្ថិ រូបជីវិតិន្ទ្រិយំ, អត្ថិ អរូបជីវិតិន្ទ្រិយំ។

តត្ថ កតមំ រូបជីវិតិន្ទ្រិយំ? យោ តេសំ រូបីនំ ធម្មានំ អាយុ ឋិតិ យបនា យាបនា ឥរិយនា វត្តនា បាលនា ជីវិតំ ជីវិតិន្ទ្រិយំ – ឥទំ វុច្ចតិ “រូបជីវិតិន្ទ្រិយំ”។

តត្ថ កតមំ អរូបជីវិតិន្ទ្រិយំ? យោ តេសំ អរូបីនំ ធម្មានំ អាយុ ឋិតិ យបនា យាបនា ឥរិយនា វត្តនា បាលនា ជីវិតំ ជីវិតិន្ទ្រិយំ – ឥទំ វុច្ចតិ “អរូបជីវតិន្ទ្រិយំ”។ ឥទំ វុច្ចតិ “ជីវិតិន្ទ្រិយំ”។

តត្ថ កតមំ សុខិន្ទ្រិយំ? យំ កាយិកំ សាតំ កាយិកំ សុខំ កាយសម្ផស្សជំ សាតំ សុខំ វេទយិតំ កាយសម្ផស្សជា សាតា សុខា វេទនា – ឥទំ វុច្ចតិ “សុខិន្ទ្រិយំ”។

តត្ថ កតមំ ទុក្ខិន្ទ្រិយំ? យំ កាយិកំ អសាតំ កាយិកំ ទុក្ខំ កាយសម្ផស្សជំ អសាតំ ទុក្ខំ វេទយិតំ កាយសម្ផស្សជា អសាតា ទុក្ខា វេទនា – ឥទំ វុច្ចតិ “ទុក្ខិន្ទ្រិយំ”។

តត្ថ កតមំ សោមនស្សិន្ទ្រិយំ? យំ ចេតសិកំ សាតំ ចេតសិកំ សុខំ ចេតោសម្ផស្សជំ សាតំ សុខំ វេទយិតំ ចេតោសម្ផស្សជា សាតា សុខា វេទនា – ឥទំ វុច្ចតិ “សោមនស្សិន្ទ្រិយំ”។

តត្ថ កតមំ ទោមនស្សិន្ទ្រិយំ? យំ ចេតសិកំ អសាតំ ចេតសិកំ ទុក្ខំ ចេតោសម្ផស្សជំ អសាតំ ទុក្ខំ វេទយិតំ ចេតោសម្ផស្សជា អសាតា ទុក្ខា វេទនា – ឥទំ វុច្ចតិ “ទោមនស្សិន្ទ្រិយំ”។

តត្ថ កតមំ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយំ? យំ ចេតសិកំ នេវ សាតំ នាសាតំ ចេតោសម្ផស្សជំ អទុក្ខមសុខំ វេទយិតំ ចេតោសម្ផស្សជា អទុក្ខមសុខា វេទនា – ឥទំ វុច្ចតិ “ឧបេក្ខិន្ទ្រិយំ”។

តត្ថ កតមំ សទ្ធិន្ទ្រិយំ? យា សទ្ធា សទ្ទហនា ឱកប្បនា អភិប្បសាទោ សទ្ធា សទ្ធិន្ទ្រិយំ សទ្ធាពលំ – ឥទំ វុច្ចតិ “សទ្ធិន្ទ្រិយំ”។

តត្ថ កតមំ វីរិយិន្ទ្រិយំ? យោ ចេតសិកោ វីរិយារម្ភោ និក្កមោ បរក្កមោ ឧយ្យាមោ វាយាមោ ឧស្សាហោ ឧស្សោឡ្ហី ថាមោ ឋិតិ អសិថិលបរក្កមតា អនិក្ខិត្តឆន្ទតា អនិក្ខិត្តធុរតា ធុរសម្បគ្គាហោ វីរិយំ វីរិយិន្ទ្រិយំ វីរិយពលំ – ឥទំ វុច្ចតិ “វីរិយិន្ទ្រិយំ”។

តត្ថ កតមំ សតិន្ទ្រិយំ? យា សតិ អនុស្សតិ បដិស្សតិ សតិ សរណតា ធារណតា អបិលាបនតា អសម្មុស្សនតា សតិ សតិន្ទ្រិយំ សតិពលំ សម្មាសតិ – ឥទំ វុច្ចតិ “សតិន្ទ្រិយំ”។

តត្ថ កតមំ សមាធិន្ទ្រិយំ? យា ចិត្តស្ស ឋិតិ សណ្ឋិតិ អវដ្ឋិតិ អវិសាហារោ អវិក្ខេបោ អវិសាហដមានសតា សមថោ សមាធិន្ទ្រិយំ សមាធិពលំ សម្មាសមាធិ – ឥទំ វុច្ចតិ “សមាធិន្ទ្រិយំ”។

តត្ថ កតមំ បញ្ញិន្ទ្រិយំ? យា បញ្ញា បជាននា...បេ.... អមោហោ ធម្មវិចយោ សម្មាទិដ្ឋិ – ឥទំ វុច្ចតិ “បញ្ញិន្ទ្រិយំ”។

តត្ថ កតមំ អនញ្ញាតញ្ញស្សាមីតិន្ទ្រិយំ? យា តេសំ ធម្មានំ អនញ្ញាតានំ អទិដ្ឋានំ អប្បត្តានំ អវិទិតានំ អសច្ឆិកតានំ សច្ឆិកិរិយាយ បញ្ញា បជាននា...បេ.... អមោហោ ធម្មវិចយោ សម្មាទិដ្ឋិ ធម្មវិចយសម្ពោជ្ឈង្គោ មគ្គង្គំ មគ្គបរិយាបន្នំ – ឥទំ វុច្ចតិ “អនញ្ញាតញ្ញស្សាមីតិន្ទ្រិយំ”។

តត្ថ កតមំ អញ្ញិន្ទ្រិយំ? យា តេសំ ធម្មានំ ញាតានំ ទិដ្ឋានំ បត្តានំ វិទិតានំ សច្ឆិកតានំ សច្ឆិកិរិយាយ បញ្ញា បជាននា...បេ.... អមោហោ ធម្មវិចយោ សម្មាទិដ្ឋិ ធម្មវិចយសម្ពោជ្ឈង្គោ មគ្គង្គំ មគ្គបរិយាបន្នំ – ឥទំ វុច្ចតិ អញ្ញិន្ទ្រិយំ។

តត្ថ កតមំ អញ្ញាតាវិន្ទ្រិយំ? យា តេសំ ធម្មានំ អញ្ញាតាវីនំ ទិដ្ឋានំ បត្តានំ វិទិតានំ សច្ឆិកតានំ សច្ឆិកិរិយាយ បញ្ញា បជាននា...បេ.... អមោហោ ធម្មវិចយោ សម្មាទិដ្ឋិ ធម្មវិចយសម្ពោជ្ឈង្គោ មគ្គង្គំ មគ្គបរិយាបន្នំ – ឥទំ វុច្ចតិ “អញ្ញាតាវិន្ទ្រិយំ”។

អភិធម្មភាជនីយំ។

២. បញ្ហាបុច្ឆកំ

២២១. ពាវីសតិន្ទ្រិយានិ – ចក្ខុន្ទ្រិយំ, សោតិន្ទ្រិយំ, ឃានិន្ទ្រិយំ, ជិវ្ហិន្ទ្រិយំ, កាយិន្ទ្រិយំ, មនិន្ទ្រិយំ, ឥត្ថិន្ទ្រិយំ, បុរិសិន្ទ្រិយំ, ជីវិតិន្ទ្រិយំ, សុខិន្ទ្រិយំ, ទុក្ខិន្ទ្រិយំ, សោមនស្សិន្ទ្រិយំ, ទោមនស្សិន្ទ្រិយំ, ឧបេក្ខិន្ទ្រិយំ, សទ្ធិន្ទ្រិយំ, វីរិយិន្ទ្រិយំ, សតិន្ទ្រិយំ, សមាធិន្ទ្រិយំ, បញ្ញិន្ទ្រិយំ , អនញ្ញាតញ្ញស្សាមីតិន្ទ្រិយំ, អញ្ញិន្ទ្រិយំ, អញ្ញាតាវិន្ទ្រិយំ។

២២២. ពាវីសតីនំ ឥន្ទ្រិយានំ កតិ កុសលា, កតិ អកុសលា, កតិ អព្យាកតា...បេ.... កតិ សរណា, កតិ អរណា?

១. តិកំ

២២៣. ទសិន្ទ្រិយា អព្យាកតា។ ទោមនស្សិន្ទ្រិយំ អកុសលំ។ អនញ្ញាតញ្ញស្សាមីតិន្ទ្រិយំ កុសលំ។ ចត្តារិន្ទ្រិយា សិយា កុសលា, សិយា អព្យាកតា។ ឆ ឥន្ទ្រិយា សិយា កុសលា, សិយា អកុសលា, សិយា អព្យាកតា។

ទ្វាទសិន្ទ្រិយា ន វត្តព្ពា – "សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា"តិបិ, "ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា"តិបិ, "អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា"តិបិ។ ឆ ឥន្ទ្រិយា សិយា សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា, សិយា អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា។ តីណិន្ទ្រិយា សិយា សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា, សិយា ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា, សិយា អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា។ ជីវិតិន្ទ្រិយំ សិយា សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តំ, សិយា ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តំ, សិយា អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តំ, សិយា ន វត្តព្ពំ – "សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្ត"ន្តិបិ , "ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្ត"ន្តិបិ, "អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្ត"ន្តិបិ។

សត្តិន្ទ្រិយា នេវវិបាកនវិបាកធម្មធម្មា។ តីណិន្ទ្រិយា វិបាកា។ ទ្វិន្ទ្រិយា វិបាកធម្មធម្មា។ អញ្ញិន្ទ្រិយំ សិយា វិបាកំ, សិយា វិបាកធម្មធម្មំ។ នវិន្ទ្រិយា សិយា វិបាកា, សិយា វិបាកធម្មធម្មា, សិយា នេវវិបាកនវិបាកធម្មធម្មា។ នវិន្ទ្រិយា ឧបាទិន្នុបាទានិយា ។ ទោមនស្សិន្ទ្រិយំ អនុបាទិន្នុបាទានិយំ។ តីណិន្ទ្រិយា អនុបាទិន្នអនុបាទានិយា។ នវិន្ទ្រិយា សិយា ឧបាទិន្នុបាទានិយា, សិយា អនុបាទិន្នុបាទានិយា, សិយា អនុបាទិន្នអនុបាទានិយា។

នវិន្ទ្រិយា អសំកិលិដ្ឋសំកិលេសិកា។ ទោមនស្សិន្ទ្រិយំ សំកិលិដ្ឋសំកិលេសិកំ។ តីណិន្ទ្រិយា អសំកិលិដ្ឋអសំកិលេសិកា។ តីណិន្ទ្រិយា សិយា អសំកិលិដ្ឋសំកិលេសិកា, សិយា អសំកិលិដ្ឋអសំកិលេសិកា។ ឆ ឥន្ទ្រិយា សិយា សំកិលិដ្ឋសំកិលេសិកា, សិយា អសំកិលិដ្ឋសំកិលេសិកា, សិយា អសំកិលិដ្ឋអសំកិលេសិកា។ នវិន្ទ្រិយា អវិតក្កអវិចារា។ ទោមនស្សិន្ទ្រិយំ សវិតក្កសវិចារំ។ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយំ សិយា សវិតក្កសវិចារំ, សិយា អវិតក្កអវិចារំ។ ឯកាទសិន្ទ្រិយា សិយា សវិតក្កសវិចារា, សិយា អវិតក្កវិចារមត្តា, សិយា អវិតក្កអវិចារា។

ឯកាទសិន្ទ្រិយា ន វត្តព្ពា – "បីតិសហគតា"តិបិ, "សុខសហគតា"តិបិ, "ឧបេក្ខាសហគតា"តិបិ។ សោមនស្សិន្ទ្រិយំ សិយា បីតិសហគតំ ន សុខសហគតំ ន ឧបេក្ខាសហគតំ, សិយា ន វត្តព្ពំ – "បីតិសហគត"ន្តិ។ ឆ ឥន្ទ្រិយា សិយា បីតិសហគតា, សិយា សុខសហគតា, សិយា ឧបេក្ខាសហគតា។ ចត្តារិន្ទ្រិយា សិយា បីតិសហគតា, សិយា សុខសហគតា, សិយា ឧបេក្ខាសហគតា , សិយា ន វត្តព្ពា – "បីតិសហគតា"តិបិ, "សុខសហគតា"តិបិ, "ឧបេក្ខាសហគតា"តិបិ។

បន្នរសិន្ទ្រិយា នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតព្ពា។ ទោមនស្សិន្ទ្រិយំ សិយា ទស្សនេន បហាតព្ពំ, សិយា ភាវនាយ បហាតព្ពំ។ ឆ ឥន្ទ្រិយា សិយា ទស្សនេន បហាតព្ពា, សិយា ភាវនាយ បហាតព្ពា, សិយា នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតព្ពា។ បន្នរសិន្ទ្រិយា នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតព្ពហេតុកា។ ទោមនស្សិន្ទ្រិយំ សិយា ទស្សនេន បហាតព្ពហេតុកំ, សិយា ភាវនាយ បហាតព្ពហេតុកំ។ ឆ ឥន្ទ្រិយា សិយា ទស្សនេន បហាតព្ពហេតុកា, សិយា ភាវនាយ បហាតព្ពហេតុកា, សិយា នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតព្ពហេតុកា។

ទសិន្ទ្រិយា នេវាចយគាមិនាបចយគាមិនោ។ ទោមនស្សិន្ទ្រិយំ អាចយគាមិ។ អនញ្ញាតញ្ញស្សាមីតិន្ទ្រិយំ អបចយគាមិ។ អញ្ញិន្ទ្រិយំ សិយា អបចយគាមិ, សិយា នេវាចយគាមិនាបចយគាមិ ។ នវិន្ទ្រិយា សិយា អាចយគាមិនោ, សិយា អបចយគាមិនោ, សិយា នេវាចយគាមិនាបចយគាមិនោ។ ទសិន្ទ្រិយា នេវសេក្ខនាសេក្ខា។ ទ្វិន្ទ្រិយា សេក្ខា។ អញ្ញាតាវិន្ទ្រិយំ អសេក្ខំ។ នវិន្ទ្រិយា សិយា សេក្ខា, សិយា អសេក្ខា, សិយា នេវសេក្ខនាសេក្ខា។

ទសិន្ទ្រិយា បរិត្តា។ តីណិន្ទ្រិយា អប្បមាណា។ នវិន្ទ្រិយា សិយា បរិត្តា, សិយា មហគ្គតា, សិយា អប្បមាណា។ សត្តិន្ទ្រិយា អនារម្មណា។ ទ្វិន្ទ្រិយា បរិត្តារម្មណា។ តីណិន្ទ្រិយា អប្បមាណារម្មណា។ ទោមនស្សិន្ទ្រិយំ សិយា បរិត្តារម្មណំ សិយា មហគ្គតារម្មណំ, ន អប្បមាណារម្មណំ, សិយា ន វត្តព្ពំ – "បរិត្តារម្មណ"ន្តិបិ , "មហគ្គតារម្មណ"ន្តិ បិ។ នវិន្ទ្រិយា សិយា បរិត្តារម្មណា, សិយា មហគ្គតារម្មណា, សិយា អប្បមាណារម្មណា, សិយា ន វត្តព្ពា – "បរិត្តារម្មណា"តិបិ, "មហគ្គតារម្មណា"តិបិ, "អប្បមាណារម្មណា"តិបិ។

នវិន្ទ្រិយា មជ្ឈិមា។ ទោមនស្សិន្ទ្រិយំ ហីនំ។ តីណិន្ទ្រិយា បណីតា។ តីណិន្ទ្រិយា សិយា មជ្ឈិមា, សិយា បណីតា។ ឆ ឥន្ទ្រិយា សិយា ហីនា, សិយា មជ្ឈិមា, សិយា បណីតា។ ទសិន្ទ្រិយា អនិយតា។

អនញ្ញាតញ្ញស្សាមីតិន្ទ្រិយំ សម្មត្តនិយតំ។ ចត្តារិន្ទ្រិយា សិយា សម្មត្តនិយតា, សិយា អនិយតា។ ទោមនស្សិន្ទ្រិយំ សិយា មិច្ឆត្តនិយតំ, សិយា អនិយតំ ។ ឆ ឥន្ទ្រិយា សិយា មិច្ឆត្តនិយតា, សិយា សម្មត្តនិយតា, សិយា អនិយតា។ សត្តិន្ទ្រិយា អនារម្មណា។ ចត្តារិន្ទ្រិយា ន វត្តព្ពា – “មគ្គារម្មណា”តិបិ, “មគ្គហេតុកា”តិបិ, “មគ្គាធិបតិនោ”តិបិ។ អនញ្ញាតញ្ញស្សាមីតិន្ទ្រិយំ ន មគ្គារម្មណំ, សិយា មគ្គហេតុកំ, សិយា មគ្គាធិបតិ, សិយា ន វត្តព្ពំ – “មគ្គហេតុក”ន្តិបិ, “មគ្គាធិបតី”តិបិ។ អញ្ញិន្ទ្រិយំ ន មគ្គារម្មណំ, សិយា មគ្គហេតុកំ, សិយា មគ្គាធិបតិ, សិយា ន វត្តព្ពំ – “មគ្គហេតុក”ន្តិបិ, “មគ្គាធិបតី”តិបិ។ នវិន្ទ្រិយា សិយា មគ្គារម្មណា, សិយា មគ្គហេតុកា, សិយា មគ្គាធិបតិនោ, សិយា ន វត្តព្ពា – “មគ្គារម្មណា”តិបិ, “មគ្គហេតុកា”តិបិ, “មគ្គាធិបតិនោ”តិបិ។

ទសិន្ទ្រិយា សិយា ឧប្បន្នា, សិយា ឧប្បាទិនោ, ន វត្តព្ពា – “អនុប្បន្នា”តិ។ ទ្វិន្ទ្រិយា សិយា ឧប្បន្នា, សិយា អនុប្បន្នា, ន វត្តព្ពា – “ឧប្បាទិនោ”តិ។ ទសិន្ទ្រិយា សិយា ឧប្បន្នា, សិយា អនុប្បន្នា, សិយា ឧប្បាទិនោ ; សិយា អតីតា, សិយា អនាគតា, សិយា បច្ចុប្បន្នា។ សត្តិន្ទ្រិយា អនារម្មណា។ ទ្វិន្ទ្រិយា បច្ចុប្បន្នារម្មណា។ តីណិន្ទ្រិយា ន វត្តព្ពា – “អតីតារម្មណា”តិបិ, “អនាគតារម្មណា”តិបិ , “បច្ចុប្បន្នារម្មណា”តិបិ។ ទសិន្ទ្រិយា សិយា អតីតារម្មណា, សិយា អនាគតារម្មណា, សិយា បច្ចុប្បន្នារម្មណា, សិយា ន វត្តព្ពា – “អតីតារម្មណា”តិបិ, “អនាគតារម្មណា”តិបិ, “បច្ចុប្បន្នារម្មណា”តិបិ; សិយា អជ្ឈត្តា, សិយា ពហិទ្ធា, សិយា អជ្ឈត្តពហិទ្ធា។ សត្តិន្ទ្រិយា អនារម្មណា។ តីណិន្ទ្រិយា ពហិទ្ធារម្មណា។ ចត្តារិន្ទ្រិយា សិយា អជ្ឈត្តារម្មណា, សិយា ពហិទ្ធារម្មណា, សិយា អជ្ឈត្តពហិទ្ធារម្មណា, អដ្ឋិន្ទ្រិយា សិយា អជ្ឈត្តារម្មណា, សិយា ពហិទ្ធារម្មណា, សិយា អជ្ឈត្តពហិទ្ធារម្មណា, សិយា ន វត្តព្ពា – “អជ្ឈត្តារម្មណា”តិបិ, “ពហិទ្ធារម្មណា”តិបិ, “អជ្ឈត្តពហិទ្ធារម្មណា”តិបិ។ បញ្ចិន្ទ្រិយា អនិទស្សនសប្បដិឃា។ សត្តរសិន្ទ្រិយា អនិទស្សនអប្បដិឃា។

២. ទុកំ

២២៤. ចត្តារិន្ទ្រិយា ហេតូ។ អដ្ឋារសិន្ទ្រិយា ន ហេតូ។ សត្តិន្ទ្រិយា សហេតុកា។ នវិន្ទ្រិយា អហេតុកា។ ឆ ឥន្ទ្រិយា សិយា សហេតុកា, សិយា អហេតុកា។ សត្តិន្ទ្រិយា ហេតុសម្បយុត្តា។ នវិន្ទ្រិយា ហេតុវិប្បយុត្តា។ ឆ ឥន្ទ្រិយា សិយា ហេតុសម្បយុត្តា, សិយា ហេតុវិប្បយុត្តា។ ចត្តារិន្ទ្រិយា ហេតូ ចេវ សហេតុកា ច។ នវិន្ទ្រិយា ន វត្តព្ពា – “ហេតូ ចេវ សហេតុកា ចា”តិបិ, “សហេតុកា ចេវ ន ច ហេតូ”តិបិ។ តីណិន្ទ្រិយា ន វត្តព្ពា – “ហេតូ ចេវ សហេតុកា ចា”តិ។ សហេតុកា ចេវ ន ច ហេតូ។ ឆ ឥន្ទ្រិយា ន វត្តព្ពា – “ហេតូ ចេវ សហេតុកា ចា”តិ, សិយា សហេតុកា ចេវ ន ច ហេតូ, សិយា ន វត្តព្ពា – “សហេតុកា ចេវ ន ច ហេតូ”តិ។

ចត្តារិន្ទ្រិយា ហេតូ ចេវ ហេតុសម្បយុត្តា ច ។ នវិន្ទ្រិយា ន វត្តព្ពា – “ហេតូ ចេវ ហេតុសម្បយុត្តា ចា”តិបិ, “ហេតុសម្បយុត្តា ចេវ ន ច ហេតូ”តិបិ។ តីណិន្ទ្រិយា ន វត្តព្ពា – “ហេតូ ចេវ ហេតុសម្បយុត្តា ចា”តិ, “ហេតុសម្បយុត្តា ចេវ ន ច ហេតូ”។ ឆ ឥន្ទ្រិយា ន វត្តព្ពា – “ហេតូ ចេវ ហេតុសម្បយុត្តា ចា”តិ, សិយា ហេតុសម្បយុត្តា ចេវ ន ច ហេតូ, សិយា ន វត្តព្ពា – “ហេតុសម្បយុត្តា ចេវ ន ច ហេតូ”តិ។

នវិន្ទ្រិយា ន ហេតូ អហេតុកា។ តីណិន្ទ្រិយា ន ហេតូ សហេតុកា។ ចត្តារិន្ទ្រិយា ន វត្តព្ពា – “ន ហេតូ សហេតុកា”តិបិ, “ន ហេតូ អហេតុកា”តិបិ ។ ឆ ឥន្ទ្រិយា សិយា ន ហេតូ សហេតុកា, សិយា ន ហេតូ អហេតុកា។

សប្បច្ចយា។ សង្ខតា។ អនិទស្សនា។ បញ្ចិន្ទ្រិយា សប្បដិឃា។ សត្តរសិន្ទ្រិយា អប្បដិឃា។ សត្តិន្ទ្រិយា រូបា។ ចុទ្ទសិន្ទ្រិយា អរូបា។ ជីវិតិន្ទ្រិយំ សិយា រូបំ, សិយា អរូបំ។ ទសិន្ទ្រិយា លោកិយា។ តីណិន្ទ្រិយា លោកុត្តរា។ នវិន្ទ្រិយា សិយា លោកិយា, សិយា លោកុត្តរា; កេនចិ វិញ្ញេយ្យា, កេនចិ ន វិញ្ញេយ្យា។

នោ អាសវា។ ទសិន្ទ្រិយា សាសវា។ តីណិន្ទ្រិយា អនាសវា។ នវិន្ទ្រិយា សិយា សាសវា, សិយា អនាសវា។ បន្នរសិន្ទ្រិយា អាសវវិប្បយុត្តា។ ទោមនស្សិន្ទ្រិយំ អាសវសម្បយុត្តំ។ ឆ ឥន្ទ្រិយា សិយា អាសវសម្បយុត្តា, សិយា អាសវវិប្បយុត្តា។ ទសិន្ទ្រិយា ន វត្តព្ពា – “អាសវា ចេវ សាសវា ចា”តិ, “សាសវា ចេវ នោ ច អាសវា”។ តីណិន្ទ្រិយា ន វត្តព្ពា – “អាសវា ចេវ សាសវា ចា”តិបិ, “សាសវា ចេវ នោ ច អាសវា”តិបិ។ នវិន្ទ្រិយា ន វត្តព្ពា – “អាសវា ចេវ សាសវា ចា”តិ, សិយា សាសវា ចេវ នោ ច អាសវា, សិយា ន វត្តព្ពា – “សាសវា ចេវ នោ ច អាសវា”តិ។

បន្នរសិន្ទ្រិយា ន វត្តព្ពា – “អាសវា ចេវ អាសវសម្បយុត្តា ចា”តិបិ, “អាសវសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច អាសវា”តិបិ។ ទោមនស្សិន្ទ្រិយំ ន វត្តព្ពំ – “អាសវោ ចេវ អាសវសម្បយុត្តញ្ចា”តិ, “អាសវសម្បយុត្តញ្ចេវ នោ ច

អាសវោ”។ ឆ ឥន្ទ្រិយា ន វត្តព្ពា – “អាសវា ចេវ អាសវសម្បយុត្តា ចា”តិ, សិយា អាសវសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច អាសវា, សិយា ន វត្តព្ពា – “អាសវសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច អាសវា”តិ។ នវិន្ទ្រិយា អាសវវិប្បយុត្តសាសវា។ តីណិន្ទ្រិយា អាសវវិប្បយុត្តអនាសវា។ ទោមនស្សិន្ទ្រិយំ ន វត្តព្ពំ – “អាសវវិប្បយុត្តសាសវ”ន្តិបិ, “អាសវវិប្បយុត្តអនាសវ”ន្តិបិ។ តីណិន្ទ្រិយា សិយា អាសវវិប្បយុត្តសាសវា, សិយា អាសវវិប្បយុត្តអនាសវា។ ឆ ឥន្ទ្រិយា សិយា អាសវវិប្បយុត្តសាសវា, សិយា អាសវវិប្បយុត្តអនាសវា, សិយា ន វត្តព្ពា – “អាសវវិប្បយុត្តសាសវា”តិបិ, “អាសវវិប្បយុត្តអនាសវា”តិបិ។

នោ សំយោជនា។ ទសិន្ទ្រិយា សំយោជនិយា។ តីណិន្ទ្រិយា អសំយោជនិយា។ នវិន្ទ្រិយា សិយា សំយោជនិយា, សិយា អសំយោជនិយា។ បន្នរសិន្ទ្រិយា សំយោជនវិប្បយុត្តា។ ទោមនស្សិន្ទ្រិយំ សំយោជនសម្បយុត្តំ ។ ឆ ឥន្ទ្រិយា សិយា សំយោជនសម្បយុត្តា , សិយា សំយោជនវិប្បយុត្តា។ ទសិន្ទ្រិយា ន វត្តព្ពា – “សំយោជនា ចេវ សំយោជនិយា ចា”តិ, សំយោជនិយា ចេវ នោ ច សំយោជនា។ តីណិន្ទ្រិយា ន វត្តព្ពា – “សំយោជនា ចេវ សំយោជនិយា ចា”តិបិ, “សំយោជនិយា ចេវ នោ ច សំយោជនា”តិបិ។ នវិន្ទ្រិយា ន វត្តព្ពា – “សំយោជនា ចេវ សំយោជនិយា ចា”តិ, សិយា សំយោជនិយា ចេវ នោ ច សំយោជនា, សិយា ន វត្តព្ពា – “សំយោជនិយា ចេវ នោ ច សំយោជនា”តិ។

បន្នរសិន្ទ្រិយា ន វត្តព្ពា – “សំយោជនា ចេវ សំយោជនសម្បយុត្តា ចា”តិបិ, “សំយោជនសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច សំយោជនា”តិបិ។ ទោមនស្សិន្ទ្រិយំ ន វត្តព្ពំ – “សំយោជនញ្ចេវ សំយោជនសម្បយុត្តញ្ចា”តិ, សំយោជនសម្បយុត្តញ្ចេវ នោ ច សំយោជនំ។ ឆ ឥន្ទ្រិយា ន វត្តព្ពា – “សំយោជនា ចេវ សំយោជនសម្បយុត្តា ចា”តិ, សិយា សំយោជនសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច សំយោជនា, សិយា ន វត្តព្ពា – “សំយោជនសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច សំយោជនា”តិ។

នវិន្ទ្រិយា សំយោជនវិប្បយុត្តសំយោជនិយា។ តីណិន្ទ្រិយា សំយោជនវិប្បយុត្តអសំយោជនិយា។ ទោមនស្សិន្ទ្រិយំ ន វត្តព្ពំ – “សំយោជនវិប្បយុត្តសំយោជនិយ”ន្តិបិ, “សំយោជនវិប្បយុត្តអសំយោជនិយ”ន្តិបិ។ តីណិន្ទ្រិយា សិយា សំយោជនវិប្បយុត្តសំយោជនិយា, សិយា សំយោជនវិប្បយុត្តអសំយោជនិយា។ ឆ ឥន្ទ្រិយា សិយា សំយោជនវិប្បយុត្តសំយោជនិយា, សិយា សំយោជនវិប្បយុត្តអសំយោជនិយា, សិយា ន វត្តព្ពា – “សំយោជនវិប្បយុត្តសំយោជនិយា”តិបិ, “សំយោជនវិប្បយុត្តអសំយោជនិយា”តិបិ ។

នោ គន្ថា។ ទសិន្ទ្រិយា គន្ថនិយា។ តីណិន្ទ្រិយា អគន្ថនិយា។ នវិន្ទ្រិយា សិយា គន្ថនិយា, សិយា អគន្ថនិយា។ បន្នរសិន្ទ្រិយា គន្ថវិប្បយុត្តា។ ទោមនស្សិន្ទ្រិយំ គន្ថសម្បយុត្តំ។ ឆ ឥន្ទ្រិយា សិយា គន្ថសម្បយុត្តា, សិយា គន្ថវិប្បយុត្តា។ ទសិន្ទ្រិយា ន វត្តព្ពា – “គន្ថា ចេវ គន្ថនិយា ចា”តិ, គន្ថនិយា ចេវ នោ ច គន្ថា។ តីណិន្ទ្រិយា ន វត្តព្ពា – “គន្ថា ចេវ គន្ថនិយា ចា”តិបិ, “គន្ថនិយា ចេវ នោ ច គន្ថា”តិបិ។ នវិន្ទ្រិយា ន វត្តព្ពា – “គន្ថា ចេវ គន្ថនិយា ចា”តិ, សិយា គន្ថនិយា ចេវ នោ ច គន្ថា, សិយា ន វត្តព្ពា – “គន្ថនិយា ចេវ នោ ច គន្ថា”តិ។

បន្នរសិន្ទ្រិយា ន វត្តព្ពា – “គន្ថា ចេវ គន្ថសម្បយុត្តា ចា”តិបិ, “គន្ថសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច គន្ថា”តិបិ។ ទោមនស្សិន្ទ្រិយំ ន វត្តព្ពំ – “គន្ថោ ចេវ គន្ថសម្បយុត្ត”ញ្ចាតិ, គន្ថសម្បយុត្តញ្ចេវ នោ ច គន្ថោ។ ឆ ឥន្ទ្រិយា ន វត្តព្ពា – “គន្ថា ចេវ គន្ថសម្បយុត្តា ចា”តិ, សិយា គន្ថសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច គន្ថា, សិយា ន វត្តព្ពា – “គន្ថសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច គន្ថា”តិ។

នវិន្ទ្រិយា គន្ថវិប្បយុត្តគន្ថនិយា។ តីណិន្ទ្រិយា គន្ថវិប្បយុត្តអគន្ថនិយា ។ ទោមនស្សិន្ទ្រិយំ ន វត្តព្ពំ – “គន្ថវិប្បយុត្តគន្ថនិយ”ន្តិបិ, “គន្ថវិប្បយុត្តអគន្ថនិយ”ន្តិបិ។ តីណិន្ទ្រិយា សិយា គន្ថវិប្បយុត្តគន្ថនិយា, សិយា គន្ថវិប្បយុត្តអគន្ថនិយា។ ឆ ឥន្ទ្រិយា សិយា គន្ថវិប្បយុត្តគន្ថនិយា, សិយា គន្ថវិប្បយុត្តអគន្ថនិយា, សិយា ន វត្តព្ពា – “គន្ថវិប្បយុត្តគន្ថនិយា”តិបិ, “គន្ថវិប្បយុត្តអគន្ថនិយា”តិបិ។

នោ ឱឃា...បេ.... នោ យោគា...បេ.... នោ នីវរណា។ ទសិន្ទ្រិយា នីវរណិយា។ តីណិន្ទ្រិយា អនីវរណិយា។ នវិន្ទ្រិយា សិយា នីវរណិយា, សិយា អនីវរណិយា។ បន្នរសិន្ទ្រិយា នីវរណវិប្បយុត្តា។ ទោមនស្សិន្ទ្រិយំ នីវរណសម្បយុត្តំ។ ឆ ឥន្ទ្រិយា សិយា នីវរណសម្បយុត្តា, សិយា នីវរណវិប្បយុត្តា។ ទសិន្ទ្រិយា ន វត្តព្ពា – “នីវរណា ចេវ នីវរណិយា ចា”តិ, នីវរណិយា ចេវ នោ ច នីវរណា។ តីណិន្ទ្រិយា ន វត្តព្ពា – “នីវរណា ចេវ នីវរណិយា ចា”តិបិ, “នីវរណិយា ចេវ នោ ច នីវរណា”តិបិ។ នវិន្ទ្រិយា ន វត្តព្ពា – “នីវរណា ចេវ នីវរណិយា ចា”តិ, សិយា នីវរណិយា ចេវ នោ ច នីវរណា, សិយា ន វត្តព្ពា – “នីវរណិយា ចេវ នោ ច នីវរណា”តិ។

បន្នរសិន្ទ្រិយា ន វត្តព្ពា – “នីវរណា ចេវ នីវរណសម្បយុត្តា ចា”តិបិ, “នីវរណសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច នីវរណា”តិបិ។ ទោមនស្សិន្ទ្រិយំ ន វត្តព្ពំ – “នីវរណញ្ចេវ នីវរណសម្បយុត្តញ្ចា”តិ, នីវរណសម្បយុត្តញ្ចេវ នោ ច នីវរណំ។ ឆ ឥន្ទ្រិយា ន វត្តព្ពា – “នីវរណា ចេវ នីវរណសម្បយុត្តា ចា”តិ, សិយា នីវរណសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច នីវរណា, សិយា ន វត្តព្ពា – “នីវរណសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច នីវរណា”តិ។

នវិន្ទ្រិយា នីវរណវិប្បយុត្តនីវរណិយា។ តីណិន្ទ្រិយា នីវរណវិប្បយុត្តអនីវរណិយា។ ទោមនស្សិន្ទ្រិយំ ន វត្តព្ពំ – “នីវរណវិប្បយុត្តនីវរណិយ”ន្តិបិ, “នីវរណវិប្បយុត្តអនីវរណិយ”ន្តិបិ។ តីណិន្ទ្រិយា សិយា នីវរណវិប្បយុត្តនីវរណិយា, សិយា នីវរណវិប្បយុត្តអនីវរណិយា ។ ឆ ឥន្ទ្រិយា សិយា នីវរណវិប្បយុត្តនីវរណិយា , សិយា នីវរណវិប្បយុត្តអនីវរណិយា, សិយា ន វត្តព្ពា – “នីវរណវិប្បយុត្តនីវរណិយា”តិបិ, “នីវរណវិប្បយុត្តអនីវរណិយា”តិបិ។

នោ បរាមាសា។ ទសិន្ទ្រិយា បរាមដ្ឋា។ តីណិន្ទ្រិយា អបរាមដ្ឋា។ នវិន្ទ្រិយា សិយា បរាមដ្ឋា, សិយា អបរាមដ្ឋា។ សោឡសិន្ទ្រិយា បរាមាសវិប្បយុត្តា។ ឆ ឥន្ទ្រិយា សិយា បរាមាសសម្បយុត្តា, សិយា បរាមាស វិប្បយុត្តា។ ទសិន្ទ្រិយា ន វត្តព្ពា – “បរាមាសា ចេវ បរាមដ្ឋា ចា”តិ, បរាមដ្ឋា ចេវ នោ ច បរាមាសា។ តីណិន្ទ្រិយា ន វត្តព្ពា – “បរាមាសា ចេវ បរាមដ្ឋា ចា”តិបិ, “បរាមដ្ឋា ចេវ នោ ច បរាមាសា”តិបិ។ នវិន្ទ្រិយា ន វត្តព្ពា – “បរាមាសា ចេវ បរាមដ្ឋា ចា”តិ, សិយា បរាមដ្ឋា ចេវ នោ ច បរាមាសា, សិយា ន វត្តព្ពា – “បរាមដ្ឋា ចេវ នោ ច បរាមាសា”តិ។ ទសិន្ទ្រិយា បរាមាសវិប្បយុត្តបរាមដ្ឋា។ តីណិន្ទ្រិយា បរាមាសវិប្បយុត្តអបរាមដ្ឋា។ តីណិន្ទ្រិយា សិយា បរាមាសវិប្បយុត្តបរាមដ្ឋា, សិយា បរាមាសវិប្បយុត្តអបរាមដ្ឋា។ ឆ ឥន្ទ្រិយា សិយា បរាមាស វិប្បយុត្តបរាមដ្ឋា, សិយា បរាមាសវិប្បយុត្តអបរាមដ្ឋា, សិយា ន វត្តព្ពា – “បរាមាសវិប្បយុត្តបរាមដ្ឋា”តិបិ, “បរាមាសវិប្បយុត្តអបរាមដ្ឋា”តិបិ។

សត្តិន្ទ្រិយា អនារម្មណា។ចុទ្ទសិន្ទ្រិយា សារម្មណា។ ជីវិតិន្ទ្រិយំ សិយា សារម្មណំ, សិយា អនារម្មណំ។ ឯកវីសតិន្ទ្រិយា នោ ចិត្តា។ មនិន្ទ្រិយំ ចិត្តំ។ តេរសិន្ទ្រិយា ចេតសិកា។ អដ្ឋិន្ទ្រិយា អចេតសិកា។ ជីវិតិន្ទ្រិយំ សិយា ចេតសិកំ, សិយា អចេតសិកំ។ តេរសិន្ទ្រិយា ចិត្តសម្បយុត្តា។ សត្តិន្ទ្រិយា ចិត្តវិប្បយុត្តា។ ជីវិតិន្ទ្រិយំ សិយា ចិត្តសម្បយុត្តំ, សិយា ចិត្តវិប្បយុត្តំ។ មនិន្ទ្រិយំ ន វត្តព្ពំ – “ចិត្តេន សម្បយុត្ត”ន្តិបិ, “ចិត្តេន វិប្បយុត្ត”ន្តិបិ។

តេរសិន្ទ្រិយា ចិត្តសំសដ្ឋា។ សត្តិន្ទ្រិយា ចិត្តវិសំសដ្ឋា។ ជីវិតិន្ទ្រិយំ សិយា ចិត្តសំសដ្ឋំ, សិយា ចិត្តវិសំសដ្ឋំ។ មនិន្ទ្រិយំ ន វត្តព្ពំ – “ចិត្តេន សំសដ្ឋ”ន្តិបិ, “ចិត្តេន វិសំសដ្ឋ”ន្តិបិ។ តេរសិន្ទ្រិយា ចិត្តសមុដ្ឋានា។ អដ្ឋិន្ទ្រិយា នោ ចិត្តសមុដ្ឋានា។ ជីវិតិន្ទ្រិយំ សិយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ, សិយា នោ ចិត្តសមុដ្ឋានំ។

តេរសិន្ទ្រិយា ចិត្តសហភុនោ។ អដ្ឋិន្ទ្រិយា នោ ចិត្តសហភុនោ។ ជីវិតិន្ទ្រិយំ សិយា ចិត្តសហភូ, សិយា នោ ចិត្តសហភូ។ តេរសិន្ទ្រិយា ចិត្តានុបរិវត្តិនោ។ អដ្ឋិន្ទ្រិយា នោ ចិត្តានុបរិវត្តិនោ។ ជីវិតិន្ទ្រិយំ សិយា ចិត្តានុបរិវត្តិ, សិយា នោ ចិត្តានុបរិវត្តិ។

តេរសិន្ទ្រិយា ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានា។ អដ្ឋិន្ទ្រិយា នោ ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានា។ ជីវិតិន្ទ្រិយំ សិយា ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានំ, សិយា នោ ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានំ។ តេរសិន្ទ្រិយា ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានសហភុនោ។ អដ្ឋិន្ទ្រិយា នោ ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានសហភុនោ។ ជីវិតិន្ទ្រិយំ សិយា ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានសហភូ, សិយា នោ ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានសហភូ។ តេរសិន្ទ្រិយា ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានានុបរិវត្តិនោ។ អដ្ឋិន្ទ្រិយា នោ ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានានុបរិវត្តិនោ។ ជីវិតិន្ទ្រិយំ សិយា ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានានុបរិវត្តិ , សិយា នោ ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានានុបរិវត្តិ។ ឆ ឥន្ទ្រិយា អជ្ឈត្តិកា។ សោឡសិន្ទ្រិយា ពាហិរា។

សត្តិន្ទ្រិយា ឧបាទា។ ចុទ្ទសិន្ទ្រិយា នោ ឧបាទា។ ជីវិតិន្ទ្រិយំ សិយា ឧបាទា, សិយា នោ ឧបាទា។ នវិន្ទ្រិយា ឧបាទិន្នា។ ចត្តារិន្ទ្រិយា អនុបាទិន្នា។ នវិន្ទ្រិយា សិយា ឧបាទិន្នា, សិយា អនុបាទិន្នា។ នោ ឧបាទានា។ ទសិន្ទ្រិយា ឧបាទានិយា។ តីណិន្ទ្រិយា អនុបាទានិយា។ នវិន្ទ្រិយា សិយា ឧបាទានិយា, សិយា អនុបាទានិយា។ សោឡសិន្ទ្រិយា ឧបាទានវិប្បយុត្តា។ ឆ ឥន្ទ្រិយា សិយា ឧបាទានសម្បយុត្តា, សិយា ឧបាទានវិប្បយុត្តា។ ទសិន្ទ្រិយា ន វត្តព្ពា – “ឧបាទានា ចេវ ឧបាទានិយា ចា”តិ, ឧបាទានិយា ចេវ នោ ច ឧបាទានា។ តីណិន្ទ្រិយា ន វត្តព្ពា – “ឧបាទានា ចេវ ឧបាទានិយា ចា”តិបិ, “ឧបាទានិយា ចេវ នោ ច ឧបាទានា”តិបិ។ នវិន្ទ្រិយា ន វត្តព្ពា – “ឧបាទានា ចេវ ឧបាទានិយា ចា”តិ, សិយា ឧបាទានិយា ចេវ នោ ច ឧបាទានា។ ទសិន្ទ្រិយា សិយា ឧបាទានិយា ចេវ នោ ច ឧបាទានា, សិយា ន វត្តព្ពា – “ឧបាទានិយា ចេវ នោ ច ឧបាទានា”តិ។

សោឡសិន្ទ្រិយា ន វត្តព្ពា – “ឧបាទានា ចេវ ឧបាទានសម្បយុត្តា ចា”តិបិ, “ឧបាទានសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច ឧបាទានា”តិបិ។ ឆ ឥន្ទ្រិយា ន វត្តព្ពា – “ឧបាទានា ចេវ ឧបាទានសម្បយុត្តា ចា”តិ, សិយា ឧបាទានសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច ឧបាទានា, សិយា ន វត្តព្ពា – “ឧបាទានសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច ឧបាទានា”តិ។ ទសិន្ទ្រិយា ឧបាទានវិប្បយុត្តឧបាទានិយា។ តីណិន្ទ្រិយា ឧបាទានវិប្បយុត្តអនុបាទានិយា។ តីណិន្ទ្រិយា សិយា ឧបាទានវិប្បយុត្តឧបាទានិយា, សិយា ឧបាទានវិប្បយុត្តអនុបាទានិយា។ ឆ ឥន្ទ្រិយា សិយា ឧបាទានវិប្បយុត្តឧបាទានិយា, សិយា ឧបាទានវិប្បយុត្តអនុបាទានិយា, សិយា ន វត្តព្ពា – “ឧបាទានវិប្បយុត្តឧបាទានិយា”តិបិ, “ឧបាទានវិប្បយុត្តអនុបាទានិយា”តិបិ។

នោ កិលេសា។ ទសិន្ទ្រិយា សំកិលេសិកា។ តីណិន្ទ្រិយា អសំកិលេសិកា។ នវិន្ទ្រិយា សិយា សំកិលេសិកា, សិយា អសំកិលេសិកា។ បន្នរសិន្ទ្រិយា អសំកិលិដ្ឋា។ ទោមនស្សិន្ទ្រិយំ សំកិលិដ្ឋំ។ ឆ ឥន្ទ្រិយា សិយា សំកិលិដ្ឋា, សិយា អសំកិលិដ្ឋា។ បន្នរសិន្ទ្រិយា កិលេសវិប្បយុត្តា។ ទោមនស្សិន្ទ្រិយំ កិលេសសម្បយុត្តំ។ ឆ ឥន្ទ្រិយា សិយា កិលេសសម្បយុត្តា, សិយា កិលេសវិប្បយុត្តា។ ទសិន្ទ្រិយា ន វត្តព្ពា – “កិលេសា ចេវ សំកិលេសិកា ចា”តិ, សំកិលេសិកា ចេវ នោ ច កិលេសា។ តីណិន្ទ្រិយា ន វត្តព្ពា – “កិលេសា ចេវ សំកិលេសិកា ចា”តិបិ, “សំកិលេសិកា ចេវ នោ ច កិលេសា”តិបិ។ នវិន្ទ្រិយា ន វត្តព្ពា – “កិលេសា ចេវ សំកិលេសិកា ចា”តិ, សិយា សំកិលេសិកា ចេវ នោ ច កិលេសា, សិយា ន វត្តព្ពា – “សំកិលេសិកា ចេវ នោ ច កិលេសា”តិ។

បន្នរសិន្ទ្រិយា ន វត្តព្ពា – “កិលេសា ចេវ សំកិលិដ្ឋា ចា”តិបិ, “សំកិលិដ្ឋា ចេវ នោ ច កិលេសា”តិបិ។ ទោមនស្សិន្ទ្រិយំ ន វត្តព្ពំ – “កិលេសោ ចេវ សំកិលិដ្ឋញ្ចា”តិ, សំកិលិដ្ឋញ្ចេវ នោ ច កិលេសោ។ ឆ ឥន្ទ្រិយា ន វត្តព្ពា – “កិលេសា ចេវ សំកិលិដ្ឋា ចា”តិ, សិយា សំកិលិដ្ឋា ចេវ នោ ច កិលេសា, សិយា ន វត្តព្ពា – “សំកិលិដ្ឋា ចេវ នោ ច កិលេសា”តិ។

បន្នរសិន្ទ្រិយា ន វត្តព្ពា – “កិលេសា ចេវ កិលេសសម្បយុត្តា ចា”តិបិ, “កិលេសសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច កិលេសា”តិបិ។ ទោមនស្សិន្ទ្រិយំ ន វត្តព្ពំ – “កិលេសោ ចេវ កិលេសសម្បយុត្តញ្ចា”តិ, កិលេសសម្បយុត្តញ្ចេវ នោ ច កិលេសោ។ ឆ ឥន្ទ្រិយា ន វត្តព្ពា – “កិលេសា ចេវ កិលេសសម្បយុត្តា ចា”តិ, សិយា កិលេសសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច កិលេសា, សិយា ន វត្តព្ពា – “កិលេសសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច កិលេសា”តិ។ នវិន្ទ្រិយា កិលេសវិប្បយុត្តសំកិលេសិកា។ តីណិន្ទ្រិយា កិលេសវិប្បយុត្តអសំកិលេសិកា។ ទោមនស្សិន្ទ្រិយំ ន វត្តព្ពំ – “កិលេសវិប្បយុត្តសំកិលេសិក”ន្តិបិ, “កិលេសវិប្បយុត្តអសំកិលេសិក”ន្តិបិ។ តីណិន្ទ្រិយា សិយា កិលេសវិប្បយុត្តសំកិលេសិកា, សិយា កិលេសវិប្បយុត្តអសំកិលេសិកា។ ឆ ឥន្ទ្រិយា សិយា កិលេសវិប្បយុត្តសំកិលេសិកា, សិយា កិលេសវិប្បយុត្តអសំកិលេសិកា, សិយា ន វត្តព្ពា – “កិលេសវិប្បយុត្តសំកិលេសិកា”តិបិ, “កិលេសវិប្បយុត្តអសំកិលេសិកា”តិបិ។

បន្នរសិន្ទ្រិយា ន ទស្សនេន បហាតព្ពា។ សត្តិន្ទ្រិយា សិយា ទស្សនេន បហាតព្ពា, សិយា ន ទស្សនេន បហាតព្ពា។ បន្នរសិន្ទ្រិយា ន ភាវនាយ បហាតព្ពា។ សត្តិន្ទ្រិយា សិយា ភាវនាយ បហាតព្ពា, សិយា ន ភាវនាយ បហាតព្ពា។ បន្នរសិន្ទ្រិយា ន ទស្សនេន បហាតព្ពហេតុកា។ សត្តិន្ទ្រិយា សិយា ទស្សនេន បហាតព្ពហេតុកា, សិយា ន ទស្សនេន បហាតព្ពហេតុកា។ បន្នរសិន្ទ្រិយា ន ភាវនាយ បហាតព្ពហេតុកា។ សត្តិន្ទ្រិយា សិយា ភាវនាយ បហាតព្ពហេតុកា , សិយា ន ភាវនាយ បហាតព្ពហេតុកា។

នវិន្ទ្រិយា អវិតក្កា។ ទោមនស្សិន្ទ្រិយំ សវិតក្កំ។ ទ្វាទសិន្ទ្រិយា សិយា សវិតក្កា, សិយា អវិតក្កា។ នវិន្ទ្រិយា អវិចារា។ ទោមនស្សិន្ទ្រិយំ សវិចារំ។ ទ្វាទសិន្ទ្រិយា សិយា សវិចារា, សិយា អវិចារា។ ឯកាទសិន្ទ្រិយា អប្បីតិកា។ ឯកាទសិន្ទ្រិយា សិយា សប្បីតិកា, សិយា អប្បីតិកា។ ឯកាទសិន្ទ្រិយា ន បីតិសហគតា។ ឯកាទសិន្ទ្រិយា សិយា បីតិសហគតា, សិយា ន បីតិសហគតា។ ទ្វាទសិន្ទ្រិយា ន សុខសហគតា។ ទសិន្ទ្រិយា សិយា សុខសហគតា, សិយា ន សុខសហគតា។ ទ្វាទសិន្ទ្រិយា ន ឧបេក្ខាសហគតា។ ទសិន្ទ្រិយា សិយា ឧបេក្ខាសហគតា, សិយា ន ឧបេក្ខាសហគតា។

ទសិន្ទ្រិយា កាមាវចរា។ តីណិន្ទ្រិយា ន កាមាវចរា។ នវិន្ទ្រិយា សិយា កាមាវចរា, សិយា ន កាមាវចរា។ តេរសិន្ទ្រិយា ន រូបាវចរា។ នវិន្ទ្រិយា សិយា រូបាវចរា, សិយា ន រូបាវចរា។ ចុទ្ទសិន្ទ្រិយា ន អរូបាវចរា។ អដ្ឋិន្ទ្រិយា សិយា អរូបាវចរា, សិយា ន អរូបាវចរា។ ទសិន្ទ្រិយា បរិយាបន្នា។ តីណិន្ទ្រិយា អបរិយាបន្នា។ នវិន្ទ្រិយា សិយា បរិយាបន្នា, សិយា អបរិយាបន្នា។ ឯកាទសិន្ទ្រិយា អនិយ្យានិកា។ អនញ្ញាតញ្ញស្សាមីតិន្ទ្រិយំ និយ្យានិកំ។ ទសិន្ទ្រិយា សិយា និយ្យានិកា, សិយា អនិយ្យានិកា។ ទសិន្ទ្រិយា អនិយតា។ អនញ្ញាតញ្ញស្សាមីតិន្ទ្រិយំ និយតំ។ ឯកាទសិន្ទ្រិយា សិយា និយតា, សិយា អនិយតា។ ទសិន្ទ្រិយា សឧត្តរា។ តីណិន្ទ្រិយា អនុត្តរា។ នវិន្ទ្រិយា សិយា ស

ឧត្តរា, សិយា អនុត្តរា។ បន្នរសិន្ទ្រិយា អរណា។ ទោមនស្សិន្ទ្រិយំ សរណំ។ ឆ ឥន្ទ្រិយា សិយា សរណា, សិយា អរណាតិ។

បញ្ហាបុច្ឆកំ។

ឥន្ទ្រិយវិភង្គោ និដ្ឋិតោ។

៦. បដិច្ចសមុប្បាទវិភង្គោ

១. សុត្តន្តភាជនីយំ

២២៥. អវិជ្ជាបច្ចយា សង្ខារា, សង្ខារបច្ចយា វិញ្ញាណំ, វិញ្ញាណបច្ចយា នាមរូបំ, នាមរូបបច្ចយា សឡាយតនំ, សឡាយតនបច្ចយា ផស្សោ, ផស្សបច្ចយា វេទនា, វេទនាបច្ចយា តណ្ហា, តណ្ហាបច្ចយា ឧបាទានំ, ឧបាទានបច្ចយា ភវោ, ភវបច្ចយា ជាតិ, ជាតិបច្ចយា ជរាមរណំ សោកបរិទេវទុក្ខទោមនស្សុបាយាសា សម្ភវន្តិ។ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតិ។

២២៦. តត្ថ កតមា អវិជ្ជា? ទុក្ខេ អញ្ញាណំ, ទុក្ខសមុទយេ អញ្ញាណំ, ទុក្ខនិរោធេ អញ្ញាណំ, ទុក្ខនិរោធគាមិនិយា បដិបទាយ អញ្ញាណំ – អយំ វុច្ចតិ “អវិជ្ជា”។

តត្ថ កតមេ អវិជ្ជាបច្ចយា សង្ខារា? បុញ្ញាភិសង្ខារោ, អបុញ្ញាភិសង្ខារោ, អានេញ្ជាភិសង្ខារោ, កាយសង្ខារោ, វចីសង្ខារោ, ចិត្តសង្ខារោ។

តត្ថ កតមោ បុញ្ញាភិសង្ខារោ? កុសលា ចេតនា កាមាវចរា រូបាវចរា ទានមយា សីលមយា ភាវនាមយា – អយំ វុច្ចតិ “បុញ្ញាភិសង្ខារោ”។

តត្ថ កតមោ អបុញ្ញាភិសង្ខារោ? អកុសលា ចេតនា កាមាវចរា – អយំ វុច្ចតិ “អបុញ្ញាភិសង្ខារោ”។

តត្ថ កតមោ អានេញ្ជាភិសង្ខារោ? កុសលា ចេតនា អរូបាវចរា – អយំ វុច្ចតិ “អានេញ្ជាភិសង្ខារោ”។

តត្ថ កតមោ កាយសង្ខារោ? កាយសញ្ចេតនា កាយសង្ខារោ, វចីសញ្ចេតនា វចីសង្ខារោ, មនោសញ្ចេតនា ចិត្តសង្ខារោ។ ឥមេ វុច្ចន្តិ “អវិជ្ជាបច្ចយា សង្ខារា”។

២២៧. តត្ថ កតមំ សង្ខារបច្ចយា វិញ្ញាណំ? ចក្ខុវិញ្ញាណំ, សោតវិញ្ញាណំ, ឃានវិញ្ញាណំ, ជិវ្ហាវិញ្ញាណំ, កាយវិញ្ញាណំ, មនោវិញ្ញាណំ – ឥទំ វុច្ចតិ “សង្ខារបច្ចយា វិញ្ញាណំ”។

២២៨. តត្ថ កតមំ វិញ្ញាណបច្ចយា នាមរូបំ? អត្ថិ នាមំ, អត្ថិ រូបំ។ តត្ថ កតមំ នាមំ? វេទនាក្ខន្ធោ, សញ្ញាក្ខន្ធោ, សង្ខារក្ខន្ធោ – ឥទំ វុច្ចតិ “នាមំ” ។ តត្ថ កតមំ រូបំ? ចត្តារោ មហាភូតា, ចតុន្នញ្ច មហាភូតានំ ឧបាទាយ រូបំ – ឥទំ វុច្ចតិ “រូបំ”។ ឥតិ ឥទញ្ច នាមំ, ឥទញ្ច រូបំ។ ឥទំ វុច្ចតិ “វិញ្ញាណបច្ចយា នាមរូបំ”។

២២៩. តត្ថ កតមំ នាមរូបបច្ចយា សឡាយតនំ? ចក្ខាយតនំ, សោតាយតនំ, ឃានាយតនំ, ជិវ្ហាយតនំ, កាយាយតនំ, មនាយតនំ – ឥទំ វុច្ចតិ “នាមរូបបច្ចយា សឡាយតនំ”។

២៣០. តត្ថ កតមោ សឡាយតនបច្ចយា ផស្សោ? ចក្ខុសម្ផស្សោ សោតសម្ផស្សោ ឃានសម្ផស្សោ ជិវ្ហាសម្ផស្សោ កាយសម្ផស្សោ មនោសម្ផស្សោ – អយំ វុច្ចតិ “សឡាយតនបច្ចយា ផស្សោ”។

២៣១. តត្ថ កតមា ផស្សបច្ចយា វេទនា? ចក្ខុសម្ផស្សជា វេទនា, សោតសម្ផស្សជា វេទនា, ឃានសម្ផស្សជា វេទនា, ជិវ្ហាសម្ផស្សជា វេទនា, កាយសម្ផស្សជា វេទនា, មនោសម្ផស្សជា វេទនា – អយំ វុច្ចតិ “ផស្សបច្ចយា វេទនា”។

២៣២. តត្ថ កតមា វេទនាបច្ចយា តណ្ហា? រូបតណ្ហា, សទ្ទតណ្ហា, គន្ធតណ្ហា, រសតណ្ហា, ផោដ្ឋព្ពតណ្ហា, ធម្មតណ្ហា – អយំ វុច្ចតិ “វេទនាបច្ចយា តណ្ហា”។

២៣៣. តត្ថ កតមំ តណ្ហាបច្ចយា ឧបាទានំ? កាមុបាទានំ, ទិដ្ឋុបាទានំ, សីលព្ពតុបាទានំ, អត្តវាទុបាទានំ – ឥទំ វុច្ចតិ “តណ្ហាបច្ចយា ឧបាទានំ”។

២៣៤. តត្ថ កតមោ ឧបាទានបច្ចយា ភវោ? ភវោ ទុវិធេន – អត្ថិ កម្មភវោ, អត្ថិ ឧបបត្តិភវោ។ តត្ថ កតមោ កម្មភវោ? បុញ្ញាភិសង្ខារោ, អបុញ្ញាភិសង្ខារោ, អានេញ្ជាភិសង្ខារោ – អយំ វុច្ចតិ “កម្មភវោ”។ សព្ពម្បិ

ភវគាមិកម្មំ កម្មភវោ។

តត្ថ កតមោ ឧបបត្តិភវោ? កាមភវោ, រូបភវោ, អរូបភវោ, សញ្ញាភវោ, អសញ្ញាភវោ, នេវសញ្ញានាសញ្ញាភវោ, ឯកវោការភវោ, ចតុវោការភវោ, បញ្ចវោការភវោ – អយំ វុច្ចតិ “ឧបបត្តិភវោ”។ ឥតិ អយញ្ច កម្មភវោ, អយញ្ច ឧបបត្តិភវោ។ អយំ វុច្ចតិ “ឧបាទានបច្ចយា ភវោ”។

២៣៥. តត្ថ កតមា ភវបច្ចយា ជាតិ? យា តេសំ តេសំ សត្តានំ តម្ហិ តម្ហិ សត្តនិកាយេ ជាតិ សញ្ជាតិ ឱក្កន្តិ អភិនិព្ពត្តិ, ខន្ធានំ បាតុភាវោ , អាយតនានំ បដិលាភោ – អយំ វុច្ចតិ “ភវបច្ចយា ជាតិ”។

២៣៦. តត្ថ កតមំ ជាតិបច្ចយា ជរាមរណំ? អត្ថិ ជរា, អត្ថិ មរណំ។ តត្ថ កតមា ជរា? យា តេសំ តេសំ សត្តានំ តម្ហិ តម្ហិ សត្តនិកាយេ ជរា ជីរណតា ខណ្ឌិច្ចំ បាលិច្ចំ វលិត្តចតា អាយុនោ សំហានិ ឥន្ទ្រិយានំ បរិបាកោ – អយំ វុច្ចតិ “ជរា”។

តត្ថ កតមំ មរណំ? យា តេសំ តេសំ សត្តានំ តម្ហា តម្ហា សត្តនិកាយា ចុតិ ចវនតា ភេទោ អន្តរធានំ មច្ចុ មរណំ កាលកិរិយា [កាលំកិរិយា (ក.)] ខន្ធានំ ភេទោ កឡេវរស្ស និក្ខេបោ ជីវិតិន្ទ្រិយស្សុបច្ឆេទោ – ឥទំ វុច្ចតិ “មរណំ”។ ឥតិ អយញ្ច ជរា, ឥទញ្ច មរណំ។ ឥទំ វុច្ចតិ “ជាតិបច្ចយា ជរាមរណំ”។

២៣៧. តត្ថ កតមោ សោកោ? ញាតិព្យសនេន វា ផុដ្ឋស្ស, ភោគព្យសនេន វា ផុដ្ឋស្ស, រោគព្យសនេន វា ផុដ្ឋស្ស, សីលព្យសនេន វា ផុដ្ឋស្ស, ទិដ្ឋិព្យសនេន វា ផុដ្ឋស្ស, អញ្ញតរញ្ញតរេន ព្យសនេន សមន្នាគតស្ស, អញ្ញតរញ្ញតរេន ទុក្ខធម្មេន ផុដ្ឋស្ស សោកោ សោចនា សោចិតត្តំ អន្តោសោកោ អន្តោបរិសោកោ ចេតសោ បរិជ្ឈាយនា ទោមនស្សំ សោកសល្លំ – អយំ វុច្ចតិ “សោកោ”។

២៣៨. តត្ថ កតមោ បរិទេវោ? ញាតិព្យសនេន វា ផុដ្ឋស្ស, ភោគព្យសនេន វា ផុដ្ឋស្ស , រោគព្យសនេន វា ផុដ្ឋស្ស, សីលព្យសនេន វា ផុដ្ឋស្ស, ទិដ្ឋិព្យសនេន វា ផុដ្ឋស្ស, អញ្ញតរញ្ញតរេន ព្យសនេន សមន្នាគតស្ស, អញ្ញតរញ្ញតរេន ទុក្ខធម្មេន ផុដ្ឋស្ស អាទេវោ បរិទេវោ អាទេវនា បរិទេវនា អាទេវិតត្តំ បរិទេវិតត្តំ វាចា បលាបោ វិប្បលាបោ លាលប្បោ លាលប្បនា លាលប្បិតត្តំ – អយំ វុច្ចតិ បរិទេវោ”។

២៣៩. តត្ថ កតមំ ទុក្ខំ? យំ កាយិកំ អសាតំ កាយិកំ ទុក្ខំ កាយសម្ផស្សជំ អសាតំ ទុក្ខំ វេទយិតំ កាយសម្ផស្សជា អសាតា ទុក្ខា វេទនា – ឥទំ វុច្ចតិ “ទុក្ខំ”។

២៤០. តត្ថ កតមំ ទោមនស្សំ? យំ ចេតសិកំ អសាតំ, ចេតសិកំ ទុក្ខំ, ចេតោសម្ផស្សជំ អសាតំ ទុក្ខំ វេទយិតំ, ចេតោសម្ផស្សជា អសាតា ទុក្ខា វេទនា – ឥទំ វុច្ចតិ “ទោមនស្សំ”។

២៤១. តត្ថ កតមោ ឧបាយាសោ? ញាតិព្យសនេន វា ផុដ្ឋស្ស, ភោគព្យសនេន វា ផុដ្ឋស្ស, រោគព្យសនេន វា ផុដ្ឋស្ស, សីលព្យសនេន វា ផុដ្ឋស្ស, ទិដ្ឋិព្យសនេន វា ផុដ្ឋស្ស, អញ្ញតរញ្ញតរេន ព្យសនេន សមន្នាគតស្ស, អញ្ញតរញ្ញតរេន ទុក្ខធម្មេន ផុដ្ឋស្ស អាយាសោ ឧបាយាសោ អាយាសិតត្តំ ឧបាយាសិតត្តំ – អយំ វុច្ចតិ “ឧបាយាសោ”។

២៤២. ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតីតិ, ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សង្គតិ ហោតិ, សមាគមោ ហោតិ, សមោធានំ ហោតិ, បាតុភាវោ ហោតិ។ តេន វុច្ចតិ “ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតី”តិ។

សុត្តន្តភាជនីយំ។

២. អភិធម្មភាជនីយំ

១. បច្ចយចតុក្កំ

២៤៣. អវិជ្ជាបច្ចយា សង្ខារោ, សង្ខារបច្ចយា វិញ្ញាណំ, វិញ្ញាណបច្ចយា នាមំ, នាមបច្ចយា ឆដ្ឋាយតនំ, ឆដ្ឋាយតនបច្ចយា ផស្សោ, ផស្សបច្ចយា វេទនា, វេទនាបច្ចយា តណ្ហា, តណ្ហាបច្ចយា ឧបាទានំ, ឧបាទានបច្ចយា ភវោ, ភវបច្ចយា ជាតិ, ជាតិបច្ចយា ជរាមរណំ។ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតិ។

អវិជ្ជាបច្ចយា សង្ខារោ, សង្ខារបច្ចយា វិញ្ញាណំ, វិញ្ញាណបច្ចយា នាមំ, នាមបច្ចយា ផស្សោ, ផស្សបច្ចយា វេទនា, វេទនាបច្ចយា តណ្ហា, តណ្ហាបច្ចយា ឧបាទានំ, ឧបាទានបច្ចយា ភវោ, ភវបច្ចយា ជាតិ, ជាតិបច្ចយា ជរាមរណំ។ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតិ។

អវិជ្ជាបច្ចយា សង្ខារោ, សង្ខារបច្ចយា វិញ្ញាណំ, វិញ្ញាណបច្ចយា នាមរូបំ, នាមរូបបច្ចយា ឆដ្ឋាយតនំ, ឆដ្ឋាយតនបច្ចយា ផស្សោ, ផស្សបច្ចយា វេទនា, វេទនាបច្ចយា តណ្ហា, តណ្ហាបច្ចយា ឧបាទានំ, ឧបាទានបច្ចយា ភវោ, ភវបច្ចយា ជាតិ, ជាតិបច្ចយា ជរាមរណំ។ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតិ។

អវិជ្ជាបច្ចយា សង្ខារោ, សង្ខារបច្ចយា វិញ្ញាណំ, វិញ្ញាណបច្ចយា នាមរូបំ, នាមរូបបច្ចយា សឡាយតនំ, ឆដ្ឋាយតនបច្ចយា ផស្សោ, ផស្សបច្ចយា វេទនា, វេទនាបច្ចយា តណ្ហា, តណ្ហាបច្ចយា ឧបាទានំ, ឧបាទានបច្ចយា ភវោ, ភវបច្ចយា ជាតិ, ជាតិបច្ចយា ជរាមរណំ។ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតិ។

បច្ចយចតុក្កំ។

២. ហេតុចតុក្កំ

២៤៤. អវិជ្ជាបច្ចយា សង្ខារោ អវិជ្ជាហេតុកោ, សង្ខារបច្ចយា វិញ្ញាណំ សង្ខារហេតុកំ, វិញ្ញាណបច្ចយា នាមំ វិញ្ញាណហេតុកំ, នាមបច្ចយា ឆដ្ឋាយតនំ នាមហេតុកំ, ឆដ្ឋាយតនបច្ចយា ផស្សោ ឆដ្ឋាយតនហេតុកោ, ផស្សបច្ចយា វេទនា ផស្សហេតុកា, វេទនាបច្ចយា តណ្ហា វេទនាហេតុកា, តណ្ហាបច្ចយា ឧបាទានំ តណ្ហាហេតុកំ; ឧបាទានបច្ចយា ភវោ, ភវបច្ចយា ជាតិ, ជាតិបច្ចយា ជរាមរណំ។ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតិ។

អវិជ្ជាបច្ចយា សង្ខារោ អវិជ្ជាហេតុកោ, សង្ខារបច្ចយា វិញ្ញាណំ សង្ខារហេតុកំ, វិញ្ញាណបច្ចយា នាមំ វិញ្ញាណហេតុកំ, នាមបច្ចយា ផស្សោ នាមហេតុកោ, ផស្សបច្ចយា វេទនា ផស្សហេតុកា, វេទនាបច្ចយា តណ្ហា វេទនាហេតុកា, តណ្ហាបច្ចយា ឧបាទានំ តណ្ហាហេតុកំ; ឧបាទានបច្ចយា ភវោ, ភវបច្ចយា ជាតិ, ជាតិបច្ចយា ជរាមរណំ។ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតិ។

អវិជ្ជាបច្ចយា សង្ខារោ អវិជ្ជាហេតុកោ, សង្ខារបច្ចយា វិញ្ញាណំ សង្ខារហេតុកំ, វិញ្ញាណបច្ចយា នាមរូបំ វិញ្ញាណហេតុកំ , នាមរូបបច្ចយា ឆដ្ឋាយតនំ នាមរូបហេតុកំ, ឆដ្ឋាយតនបច្ចយា ផស្សោ ឆដ្ឋាយតនហេតុកោ, ផស្សបច្ចយា វេទនា ផស្សហេតុកា, វេទនាបច្ចយា តណ្ហា វេទនាហេតុកា, តណ្ហាបច្ចយា ឧបាទានំ តណ្ហាហេតុកំ; ឧបាទានបច្ចយា ភវោ, ភវបច្ចយា ជាតិ, ជាតិបច្ចយា ជរាមរណំ។ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតិ។

អវិជ្ជាបច្ចយា សង្ខារោ អវិជ្ជាហេតុកោ, សង្ខារបច្ចយា វិញ្ញាណំ សង្ខារហេតុកំ, វិញ្ញាណបច្ចយា នាមរូបំ វិញ្ញាណហេតុកំ, នាមរូបបច្ចយា សឡាយតនំ នាមរូបហេតុកំ, ឆដ្ឋាយតនបច្ចយា ផស្សោ ឆដ្ឋាយតនហេតុកោ, ផស្សបច្ចយា វេទនា ផស្សហេតុកា, វេទនាបច្ចយា តណ្ហា វេទនាហេតុកា, តណ្ហាបច្ចយា ឧបាទានំ តណ្ហាហេតុកំ; ឧបាទានបច្ចយា ភវោ, ភវបច្ចយា ជាតិ, ជាតិបច្ចយា ជរាមរណំ។ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតិ។

ហេតុចតុក្កំ។

៣. សម្បយុត្តចតុក្កំ

២៤៥. អវិជ្ជាបច្ចយា សង្ខារោ អវិជ្ជាសម្បយុត្តោ, សង្ខារបច្ចយា វិញ្ញាណំ សង្ខារសម្បយុត្តំ, វិញ្ញាណបច្ចយា នាមំ វិញ្ញាណសម្បយុត្តំ, នាមបច្ចយា ឆដ្ឋាយតនំ នាមសម្បយុត្តំ, ឆដ្ឋាយតនបច្ចយា ផស្សោ ឆដ្ឋាយតនសម្បយុត្តោ, ផស្សបច្ចយា វេទនា ផស្សសម្បយុត្តា, វេទនាបច្ចយា តណ្ហា វេទនាសម្បយុត្តា, តណ្ហាបច្ចយា ឧបាទានំ តណ្ហាសម្បយុត្តំ; ឧបាទានបច្ចយា ភវោ, ភវបច្ចយា ជាតិ, ជាតិបច្ចយា ជរាមរណំ។ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតិ។

អវិជ្ជាបច្ចយា សង្ខារោ អវិជ្ជាសម្បយុត្តោ, សង្ខារបច្ចយា វិញ្ញាណំ សង្ខារសម្បយុត្តំ, វិញ្ញាណបច្ចយា នាមំ វិញ្ញាណសម្បយុត្តំ , នាមបច្ចយា ផស្សោ នាមសម្បយុត្តោ, ផស្សបច្ចយា វេទនា ផស្សសម្បយុត្តា, វេទនាបច្ចយា

តណ្ហា វេទនាសម្បយុត្តា, តណ្ហាបច្ចយា ឧបាទានំ តណ្ហាសម្បយុត្តំ; ឧបាទានបច្ចយា ភវោ, ភវបច្ចយា ជាតិ, ជាតិបច្ចយា ជរាមរណំ។ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតិ។

អវិជ្ជាបច្ចយា សង្ខារោ អវិជ្ជាសម្បយុត្តោ, សង្ខារបច្ចយា វិញ្ញាណំ សង្ខារសម្បយុត្តំ, វិញ្ញាណបច្ចយា នាមរូបំ វិញ្ញាណសម្បយុត្តំ នាមំ, នាមរូបបច្ចយា ឆដ្ឋាយតនំ នាមរូបសម្បយុត្តំ, ឆដ្ឋាយតនបច្ចយា ផស្សោ ឆដ្ឋាយតនសម្បយុត្តោ, ផស្សបច្ចយា វេទនា ផស្សសម្បយុត្តា, វេទនាបច្ចយា តណ្ហា វេទនាសម្បយុត្តា, តណ្ហាបច្ចយា ឧបាទានំ តណ្ហាសម្បយុត្តំ; ឧបាទានបច្ចយា ភវោ, ភវបច្ចយា ជាតិ, ជាតិបច្ចយា ជរាមរណំ។ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតិ។

អវិជ្ជាបច្ចយា សង្ខារោ អវិជ្ជាសម្បយុត្តោ, សង្ខារបច្ចយា វិញ្ញាណំ សង្ខារសម្បយុត្តំ, វិញ្ញាណបច្ចយា នាមរូបំ វិញ្ញាណសម្បយុត្តំ នាមំ, នាមរូបបច្ចយា សឡាយតនំ នាមសម្បយុត្តំ ឆដ្ឋាយតនំ, ឆដ្ឋាយតនបច្ចយា ផស្សោ ឆដ្ឋាយតនសម្បយុត្តោ, ផស្សបច្ចយា វេទនា ផស្សសម្បយុត្តា, វេទនាបច្ចយា តណ្ហា វេទនាសម្បយុត្តា, តណ្ហាបច្ចយា ឧបាទានំ ឧបាទានសម្បយុត្តំ; ឧបាទានបច្ចយា ភវោ, ភវបច្ចយា ជាតិ, ជាតិបច្ចយា ជរាមរណំ។ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតិ។

សម្បយុត្តចតុក្កំ។

៤. អញ្ញមញ្ញចតុក្កំ

២៤៦. អវិជ្ជាបច្ចយា សង្ខារោ, សង្ខារបច្ចយាបិ អវិជ្ជា; សង្ខារបច្ចយា វិញ្ញាណំ, វិញ្ញាណបច្ចយាបិ សង្ខារោ; វិញ្ញាណបច្ចយា នាមំ, នាមបច្ចយាបិ វិញ្ញាណំ; នាមបច្ចយា ឆដ្ឋាយតនំ, ឆដ្ឋាយតនបច្ចយាបិ នាមំ; ឆដ្ឋាយតនបច្ចយា ផស្សោ, ផស្សបច្ចយាបិ ឆដ្ឋាយតនំ; ផស្សបច្ចយា វេទនា, វេទនាបច្ចយាបិ ផស្សោ; វេទនាបច្ចយា តណ្ហា, តណ្ហាបច្ចយាបិ វេទនា; តណ្ហាបច្ចយា ឧបាទានំ, ឧបាទានបច្ចយាបិ តណ្ហា; ឧបាទានបច្ចយា ភវោ, ភវបច្ចយា ជាតិ, ជាតិបច្ចយា ជរាមរណំ។ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតិ។

អវិជ្ជាបច្ចយា សង្ខារោ, សង្ខារបច្ចយាបិ អវិជ្ជា; សង្ខារបច្ចយា វិញ្ញាណំ, វិញ្ញាណបច្ចយាបិ សង្ខារោ; វិញ្ញាណបច្ចយា នាមំ, នាមបច្ចយាបិ វិញ្ញាណំ; នាមបច្ចយា ផស្សោ, ផស្សបច្ចយាបិ នាមំ; ផស្សបច្ចយា វេទនា, វេទនាបច្ចយាបិ ផស្សោ; វេទនាបច្ចយា តណ្ហា, តណ្ហាបច្ចយាបិ វេទនា; តណ្ហាបច្ចយា ឧបាទានំ, ឧបាទានបច្ចយាបិ តណ្ហា; ឧបាទានបច្ចយា ភវោ, ភវបច្ចយា ជាតិ, ជាតិបច្ចយា ជរាមរណំ។ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតិ។

អវិជ្ជាបច្ចយា សង្ខារោ, សង្ខារបច្ចយាបិ អវិជ្ជា; សង្ខារបច្ចយា វិញ្ញាណំ, វិញ្ញាណបច្ចយាបិ សង្ខារោ; វិញ្ញាណបច្ចយា នាមរូបំ, នាមរូបបច្ចយាបិ វិញ្ញាណំ; នាមរូបបច្ចយា ឆដ្ឋាយតនំ, ឆដ្ឋាយតនបច្ចយាបិ នាមរូបំ; ឆដ្ឋាយតនបច្ចយា ផស្សោ, ផស្សបច្ចយាបិ ឆដ្ឋាយតនំ; ផស្សបច្ចយា វេទនា, វេទនាបច្ចយាបិ ផស្សោ; វេទនាបច្ចយា តណ្ហា, តណ្ហាបច្ចយាបិ វេទនា; តណ្ហាបច្ចយា ឧបាទានំ, ឧបាទានបច្ចយាបិ តណ្ហា; ឧបាទានបច្ចយា ភវោ, ភវបច្ចយា ជាតិ, ជាតិបច្ចយា ជរាមរណំ។ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតិ។

អវិជ្ជាបច្ចយា សង្ខារោ, សង្ខារបច្ចយាបិ អវិជ្ជា; សង្ខារបច្ចយា វិញ្ញាណំ, វិញ្ញាណបច្ចយាបិ សង្ខារោ; វិញ្ញាណបច្ចយា នាមរូបំ, នាមរូបបច្ចយាបិ វិញ្ញាណំ; នាមរូបបច្ចយា សឡាយតនំ, ឆដ្ឋាយតនបច្ចយាបិ នាមរូបំ; ឆដ្ឋាយតនបច្ចយា ផស្សោ, ផស្សបច្ចយាបិ ឆដ្ឋាយតនំ; ផស្សបច្ចយា វេទនា, វេទនាបច្ចយាបិ ផស្សោ; វេទនាបច្ចយា តណ្ហា, តណ្ហាបច្ចយាបិ វេទនា; តណ្ហាបច្ចយា ឧបាទានំ, ឧបាទានបច្ចយាបិ តណ្ហា; ឧបាទានបច្ចយា ភវោ, ភវបច្ចយា ជាតិ, ជាតិបច្ចយា ជរាមរណំ។ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតិ។

អញ្ញមញ្ញចតុក្កំ។

មាតិកា

២៤៧. សង្ខារបច្ចយា អវិជ្ជា...បេ.... វិញ្ញាណបច្ចយា អវិជ្ជា...បេ.... នាមបច្ចយា អវិជ្ជា...បេ.... ឆដ្ឋាយតនបច្ចយា អវិជ្ជា...បេ.... ផស្សបច្ចយា អវិជ្ជា...បេ.... វេទនាបច្ចយា អវិជ្ជា...បេ.... តណ្ហាបច្ចយា អវិជ្ជា...បេ.... ឧបាទានបច្ចយា អវិជ្ជា...បេ.... អវិជ្ជាបច្ចយា សង្ខារោ, សង្ខារបច្ចយា វិញ្ញាណំ, វិញ្ញាណបច្ចយា

នាមំ, នាមបច្ចយា ឆដ្ឋាយតនំ, ឆដ្ឋាយតនបច្ចយា ផស្សោ, ផស្សបច្ចយា វេទនា, វេទនាបច្ចយា តណ្ហា, តណ្ហាបច្ចយា ឧបាទានំ, ឧបាទានបច្ចយា ភវោ, ភវបច្ចយា ជាតិ, ជាតិបច្ចយា ជរាមរណំ។ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតិ។

មាតិកា។

៥. បច្ចយចតុក្កំ

២៤៨. កតមេ ធម្មា អកុសលា? យស្មិំ សមយេ អកុសលំ ចិត្តំ ឧប្បន្នំ ហោតិ សោមនស្សសហគតំ ទិដ្ឋិគតសម្បយុត្តំ រូបារម្មណំ វា សទ្ទារម្មណំ វា គន្ធារម្មណំ វា រសារម្មណំ វា ផោដ្ឋព្ពារម្មណំ វា ធម្មារម្មណំ វា យំ យំ វា បនារព្ភ, តស្មិំ សមយេ អវិជ្ជាបច្ចយា សង្ខារោ, សង្ខារបច្ចយា វិញ្ញាណំ, វិញ្ញាណបច្ចយា នាមំ, នាមបច្ចយា ឆដ្ឋាយតនំ, ឆដ្ឋាយតនបច្ចយា ផស្សោ, ផស្សបច្ចយា វេទនា, វេទនាបច្ចយា តណ្ហា, តណ្ហាបច្ចយា ឧបាទានំ, ឧបាទានបច្ចយា ភវោ, ភវបច្ចយា ជាតិ, ជាតិបច្ចយា ជរាមរណំ។ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតិ។

២៤៩. តត្ថ កតមា អវិជ្ជា? យំ អញ្ញាណំ អទស្សនំ...បេ.... អវិជ្ជាលង្គី មោហោ អកុសលមូលំ – អយំ វុច្ចតិ “អវិជ្ជា”។

តត្ថ កតមោ អវិជ្ជាបច្ចយា សង្ខារោ? យា ចេតនា សញ្ចេតនា សញ្ចេតយិតត្តំ [ចេតយិតត្តំ (សី. ក.)] – អយំ វុច្ចតិ “អវិជ្ជាបច្ចយា សង្ខារោ”។

តត្ថ កតមំ សង្ខារបច្ចយា វិញ្ញាណំ? យំ ចិត្តំ មនោ មានសំ ហទយំ បណ្ឌរំ មនោ មនាយតនំ មនិន្ទ្រិយំ វិញ្ញាណំ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ តជ្ជាមនោវិញ្ញាណធាតុ – ឥទំ វុច្ចតិ “សង្ខារបច្ចយា វិញ្ញាណំ”។

តត្ថ កតមំ វិញ្ញាណបច្ចយា នាមំ? វេទនាក្ខន្ធោ, សញ្ញាក្ខន្ធោ, សង្ខារក្ខន្ធោ – ឥទំ វុច្ចតិ “វិញ្ញាណបច្ចយា នាមំ”។

តត្ថ កតមំ នាមបច្ចយា ឆដ្ឋាយតនំ? យំ ចិត្តំ មនោ មានសំ ហទយំ បណ្ឌរំ មនោ មនាយតនំ មនិន្ទ្រិយំ វិញ្ញាណំ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ តជ្ជាមនោវិញ្ញាណធាតុ – ឥទំ វុច្ចតិ “នាមបច្ចយា ឆដ្ឋាយតនំ”។

តត្ថ កតមោ ឆដ្ឋាយតនបច្ចយា ផស្សោ? យោ ផស្សោ ផុសនា សម្ផុសនា សម្ផុសិតត្តំ – អយំ វុច្ចតិ “ឆដ្ឋាយតនបច្ចយា ផស្សោ”។

តត្ថ កតមា ផស្សបច្ចយា វេទនា? យំ ចេតសិកំ សាតំ ចេតសិកំ សុខំ ចេតោសម្ផស្សជំ សាតំ សុខំ វេទយិតំ ចេតោសម្ផស្សជា សាតា សុខា វេទនា – អយំ វុច្ចតិ “ផស្សបច្ចយា វេទនា”។

តត្ថ កតមា វេទនាបច្ចយា តណ្ហា? យោ រាគោ សារាគោ អនុនយោ អនុរោធោ នន្ទី នន្ទិរាគោ ចិត្តស្ស សារាគោ – អយំ វុច្ចតិ “វេទនាបច្ចយា តណ្ហា”។

តត្ថ កតមំ តណ្ហាបច្ចយា ឧបាទានំ? យា ទិដ្ឋិ ទិដ្ឋិគតំ ទិដ្ឋិគហនំ ទិដ្ឋិកន្តារោ ទិដ្ឋិវិសូកាយិកំ ទិដ្ឋិវិប្ផន្ទិតំ ទិដ្ឋិសំយោជនំ គាហោ បតិដ្ឋាហោ អភិនិវេសោ បរាមាសោ កុម្មគ្គោ មិច្ឆាបថោ មិច្ឆត្តំ តិត្ថាយតនំ វិបរិយាសគ្គាហោ [វិបរិយេសគ្គាហោ (ពហូសុ)] – ឥទំ វុច្ចតិ “តណ្ហាបច្ចយា ឧបាទានំ”។

តត្ថ កតមោ ឧបាទានបច្ចយា ភវោ? ឋបេត្វា ឧបាទានំ, វេទនាក្ខន្ធោ សញ្ញាក្ខន្ធោ សង្ខារក្ខន្ធោ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ – អយំ វុច្ចតិ “ឧបាទានបច្ចយា ភវោ”។

តត្ថ កតមា ភវបច្ចយា ជាតិ? យា តេសំ តេសំ ធម្មានំ ជាតិ សញ្ជាតិ និព្ពត្តិ អភិនិព្ពត្តិ បាតុភាវោ – អយំ វុច្ចតិ “ភវបច្ចយា ជាតិ”។

តត្ថ កតមំ ជាតិបច្ចយា ជរាមរណំ? អត្ថិ ជរា, អត្ថិ មរណំ។ តត្ថ កតមា ជរា? យា តេសំ តេសំ ធម្មានំ ជរា ជីរណតា អាយុនោ សំហានិ – អយំ វុច្ចតិ “ជរា”។ តត្ថ កតមំ មរណំ? យោ តេសំ តេសំ ធម្មានំ ខយោ វយោ

ភេទោ បរិភេទោ អន្តរធានំ – ឥទំ វុច្ចតិ “មរណំ”។ ឥតិ អយញ្ច ជរា, ឥទញ្ច មរណំ។ ឥទំ វុច្ចតិ “ជាតិបច្ចយា ជរាមរណំ”។

ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតីតិ។ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សង្គតិ ហោតិ, សមាគមោ ហោតិ, សមោធានំ ហោតិ, បាតុភាវោ ហោតិ។ តេន វុច្ចតិ “ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតី”តិ។

២៥០. តស្មិំ សមយេ អវិជ្ជាបច្ចយា សង្ខារោ, សង្ខារបច្ចយា វិញ្ញាណំ, វិញ្ញាណបច្ចយា នាមំ, នាមបច្ចយា ផស្សោ, ផស្សបច្ចយា វេទនា, វេទនាបច្ចយា តណ្ហា, តណ្ហាបច្ចយា ឧបាទានំ, ឧបាទានបច្ចយា ភវោ, ភវបច្ចយា ជាតិ, ជាតិបច្ចយា ជរាមរណំ។ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតិ។

២៥១. តត្ថ កតមា អវិជ្ជា? យំ អញ្ញាណំ អទស្សនំ…បេ…. អវិជ្ជាលង្គី មោហោ អកុសលមូលំ – អយំ វុច្ចតិ “អវិជ្ជា”។

តត្ថ កតមោ អវិជ្ជាបច្ចយា សង្ខារោ? យា ចេតនា សញ្ចេតនា សញ្ចេតយិតត្តំ – អយំ វុច្ចតិ “អវិជ្ជាបច្ចយា សង្ខារោ”។

តត្ថ កតមំ សង្ខារបច្ចយា វិញ្ញាណំ? យំ ចិត្តំ មនោ មានសំ…បេ…. តជ្ជាមនោវិញ្ញាណធាតុ – ឥទំ វុច្ចតិ “សង្ខារបច្ចយា វិញ្ញាណំ”។

តត្ថ កតមំ វិញ្ញាណបច្ចយា នាមំ? វេទនាក្ខន្ធោ, សញ្ញាក្ខន្ធោ, សង្ខារក្ខន្ធោ – ឥទំ វុច្ចតិ “វិញ្ញាណបច្ចយា នាមំ”។

នាមបច្ចយា ផស្សោតិ។ តត្ថ កតមំ នាមំ? ឋបេត្វា ផស្សំ, វេទនាក្ខន្ធោ សញ្ញាក្ខន្ធោ សង្ខារក្ខន្ធោ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ – ឥទំ វុច្ចតិ “នាមំ”។

តត្ថ កតមោ នាមបច្ចយា ផស្សោ? យោ ផស្សោ ផុសនា សម្ផុសនា សម្ផុសិតត្តំ – អយំ វុច្ចតិ “នាមបច្ចយា ផស្សោ”…បេ…. តេន វុច្ចតិ “ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតី”តិ។

តស្មិំ សមយេ អវិជ្ជាបច្ចយា សង្ខារោ, សង្ខារបច្ចយា វិញ្ញាណំ, វិញ្ញាណបច្ចយា នាមរូបំ , នាមរូបបច្ចយា ឆដ្ឋាយតនំ, ឆដ្ឋាយតនបច្ចយា ផស្សោ, ផស្សបច្ចយា វេទនា, វេទនាបច្ចយា តណ្ហា, តណ្ហាបច្ចយា ឧបាទានំ, ឧបាទានបច្ចយា ភវោ, ភវបច្ចយា ជាតិ , ជាតិបច្ចយា ជរាមរណំ។ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតិ។

២៥៣. តត្ថ កតមា អវិជ្ជា? យំ អញ្ញាណំ អទស្សនំ…បេ…. អវិជ្ជាលង្គី មោហោ អកុសលមូលំ – អយំ វុច្ចតិ “អវិជ្ជា”។

តត្ថ កតមោ អវិជ្ជាបច្ចយា សង្ខារោ? យា ចេតនា សញ្ចេតនា សញ្ចេតយិតត្តំ – អយំ វុច្ចតិ “អវិជ្ជាបច្ចយា សង្ខារោ”។

តត្ថ កតមំ សង្ខារបច្ចយា វិញ្ញាណំ? យំ ចិត្តំ មនោ មានសំ…បេ…. តជ្ជាមនោវិញ្ញាណធាតុ – ឥទំ វុច្ចតិ “សង្ខារបច្ចយា វិញ្ញាណំ”។

តត្ថ កតមំ វិញ្ញាណបច្ចយា នាមរូបំ? អត្ថិ នាមំ, អត្ថិ រូបំ។ តត្ថ កតមំ នាមំ? វេទនាក្ខន្ធោ, សញ្ញាក្ខន្ធោ, សង្ខារក្ខន្ធោ – ឥទំ វុច្ចតិ “នាមំ”។ តត្ថ កតមំ រូបំ? ចក្ខាយតនស្ស ឧបចយោ, សោតាយតនស្ស ឧបចយោ, ឃានាយតនស្ស ឧបចយោ, ជិវ្ហាយតនស្ស ឧបចយោ, កាយាយតនស្ស ឧបចយោ, យំ វា បនញ្ញម្បិ អត្ថិ រូបំ ចិត្តជំ ចិត្តហេតុកំ ចិត្តសមុដ្ឋានំ – ឥទំ វុច្ចតិ “រូបំ”។ ឥតិ ឥទញ្ច នាមំ, ឥទញ្ច រូបំ។ ឥទំ វុច្ចតិ “វិញ្ញាណបច្ចយា នាមរូបំ”។

នាមរូបបច្ចយា ឆដ្ឋាយតនន្តិ។ អត្ថិ នាមំ, អត្ថិ រូបំ។ តត្ថ កតមំ នាមំ? វេទនាក្ខន្ធោ, សញ្ញាក្ខន្ធោ, សង្ខារក្ខន្ធោ – ឥទំ វុច្ចតិ “នាមំ”។ តត្ថ កតមំ រូបំ? យំ រូបំ និស្សាយ មនោវិញ្ញាណធាតុ វត្តតិ – ឥទំ វុច្ចតិ

“រូបំ”។ ឥតិ ឥទញ្ច នាមំ, ឥទញ្ច រូបំ។ ឥទំ វុច្ចតិ “នាមរូបំ”។

តត្ថ កតមំ នាមរូបបច្ចយា ឆដ្ឋាយតនំ? យំ ចិត្តំ មនោ មានសំ…បេ… តជ្ជាមនោវិញ្ញាណធាតុ – ឥទំ វុច្ចតិ “នាមរូបបច្ចយា ឆដ្ឋាយតនំ”។

តត្ថ កតមោ ឆដ្ឋាយតនបច្ចយា ផស្សោ? យោ ផស្សោ ផុសនា សម្ផុសនា សម្ផុសិតត្តំ – អយំ វុច្ចតិ “ឆដ្ឋាយតនបច្ចយា ផស្សោ”…បេ… តេន វុច្ចតិ “ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតី”តិ។

២៥៤. តស្មឹ សមយេ អវិជ្ជាបច្ចយា សង្ខារោ, សង្ខារបច្ចយា វិញ្ញាណំ, វិញ្ញាណបច្ចយា នាមរូបំ, នាមរូបបច្ចយា សឡាយតនំ, ឆដ្ឋាយតនបច្ចយា ផស្សោ, ផស្សបច្ចយា វេទនា, វេទនាបច្ចយា តណ្ហា, តណ្ហាបច្ចយា ឧបាទានំ, ឧបាទានបច្ចយា ភវោ, ភវបច្ចយា ជាតិ, ជាតិបច្ចយា ជរាមរណំ។ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតិ។

២៥៥. តត្ថ កតមា អវិជ្ជា? យំ អញ្ញាណំ អទស្សនំ…បេ… អវិជ្ជាលង្គី មោហោ អកុសលមូលំ – អយំ វុច្ចតិ “អវិជ្ជា”។

តត្ថ កតមោ អវិជ្ជាបច្ចយា សង្ខារោ? យា ចេតនា សញ្ចេតនា សញ្ចេតយិតត្តំ – អយំ វុច្ចតិ “អវិជ្ជាបច្ចយា សង្ខារោ”។

តត្ថ កតមំ សង្ខារបច្ចយា វិញ្ញាណំ? យំ ចិត្តំ មនោ មានសំ…បេ… តជ្ជាមនោវិញ្ញាណធាតុ – ឥទំ វុច្ចតិ “សង្ខារបច្ចយា វិញ្ញាណំ”។

តត្ថ កតមំ វិញ្ញាណបច្ចយា នាមរូបំ? អត្ថិ នាមំ, អត្ថិ រូបំ។ តត្ថ កតមំ នាមំ? វេទនាក្ខន្ធោ, សញ្ញាក្ខន្ធោ, សង្ខារក្ខន្ធោ – ឥទំ វុច្ចតិ “នាមំ”។ តត្ថ កតមំ រូបំ? ចក្ខាយតនស្ស ឧបចយោ, សោតាយតនស្ស ឧបចយោ, ឃានាយតនស្ស ឧបចយោ, ជិវ្ហាយតនស្ស ឧបចយោ, កាយាយតនស្ស ឧបចយោ , យំ វា បនញ្ញម្បិ អត្ថិ រូបំ ចិត្តជំ ចិត្តហេតុកំ ចិត្តសមុដ្ឋានំ – ឥទំ វុច្ចតិ “រូបំ”។ ឥតិ ឥទញ្ច នាមំ, ឥទញ្ច រូបំ។ ឥទំ វុច្ចតិ “វិញ្ញាណបច្ចយា នាមរូបំ”។

នាមរូបបច្ចយា សឡាយតនន្តិ។ អត្ថិ នាមំ, អត្ថិ រូបំ។ តត្ថ កតមំ នាមំ? វេទនាក្ខន្ធោ, សញ្ញាក្ខន្ធោ, សង្ខារក្ខន្ធោ – ឥទំ វុច្ចតិ “នាមំ”។ តត្ថ កតមំ រូបំ? ចត្តារោ ច មហាភូតា, យញ្ច រូបំ និស្សាយ មនោវិញ្ញាណធាតុ វត្តតិ – ឥទំ វុច្ចតិ “រូបំ”។ ឥតិ ឥទញ្ច នាមំ, ឥទញ្ច រូបំ។ ឥទំ វុច្ចតិ “នាមរូបំ”។

តត្ថ កតមំ នាមរូបបច្ចយា សឡាយតនំ? ចក្ខាយតនំ, សោតាយតនំ, ឃានាយតនំ, ជិវ្ហាយតនំ, កាយាយតនំ, មនាយតនំ – ឥទំ វុច្ចតិ “នាមរូបបច្ចយា សឡាយតនំ”។

តត្ថ កតមោ ឆដ្ឋាយតនបច្ចយា ផស្សោ? យោ ផស្សោ ផុសនា សម្ផុសនា សម្ផុសិតត្តំ – អយំ វុច្ចតិ “ឆដ្ឋាយតនបច្ចយា ផស្សោ”…បេ… តេន វុច្ចតិ “ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតី”តិ។

បច្ចយចតុក្កំ។

៦. ហេតុចតុក្កំ

២៥៦. តស្មឹ សមយេ អវិជ្ជាបច្ចយា សង្ខារោ អវិជ្ជាហេតុកោ, សង្ខារបច្ចយា វិញ្ញាណំ សង្ខារហេតុកំ, វិញ្ញាណបច្ចយា នាមំ វិញ្ញាណហេតុកំ, នាមបច្ចយា ឆដ្ឋាយតនំ នាមហេតុកំ, ឆដ្ឋាយតនបច្ចយា ផស្សោ ឆដ្ឋាយតនហេតុកោ, ផស្សបច្ចយា វេទនា ផស្សហេតុកា, វេទនាបច្ចយា តណ្ហា វេទនាហេតុកា, តណ្ហាបច្ចយា ឧបាទានំ តណ្ហាហេតុកំ; ឧបាទានបច្ចយា ភវោ, ភវបច្ចយា ជាតិ, ជាតិបច្ចយា ជរាមរណំ ។ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតិ។

២៥៧. តត្ថ កតមា អវិជ្ជា? យំ អញ្ញាណំ អទស្សនំ…បេ… អវិជ្ជាលង្គី មោហោ អកុសលមូលំ – អយំ វុច្ចតិ “អវិជ្ជា”។

តត្ថ កតមោ អវិជ្ជាបច្ចយា សង្ខារោ អវិជ្ជាហេតុកោ? យា ចេតនា សញ្ចេតនា សញ្ចេតយិតត្តំ – អយំ វុច្ចតិ “អវិជ្ជាបច្ចយា សង្ខារោ អវិជ្ជាហេតុកោ”។

តត្ថ កតមំ សង្ខារបច្ចយា វិញ្ញាណំ សង្ខារហេតុកំ? យំ ចិត្តំ មនោ មានសំ...បេ.... តជ្ជាមនោវិញ្ញាណធាតុ – ឥទំ វុច្ចតិ “សង្ខារបច្ចយា វិញ្ញាណំ សង្ខារហេតុកំ”។

តត្ថ កតមំ វិញ្ញាណបច្ចយា នាមំ វិញ្ញាណហេតុកំ? វេទនាក្ខន្ធោ, សញ្ញាក្ខន្ធោ, សង្ខារក្ខន្ធោ – ឥទំ វុច្ចតិ “វិញ្ញាណបច្ចយា នាមំ វិញ្ញាណហេតុកំ”។

តត្ថ កតមំ នាមបច្ចយា ឆដ្ឋាយតនំ នាមហេតុកំ? យំ ចិត្តំ មនោ មានសំ...បេ.... តជ្ជាមនោវិញ្ញាណធាតុ – ឥទំ វុច្ចតិ “នាមបច្ចយា ឆដ្ឋាយតនំ នាមហេតុកំ”។

តត្ថ កតមោ ឆដ្ឋាយតនបច្ចយា ផស្សោ ឆដ្ឋាយតនហេតុកោ? យោ ផស្សោ ផុសនា សម្ផុសនា សម្ផុសិតត្តំ – អយំ វុច្ចតិ “ឆដ្ឋាយតនបច្ចយា ផស្សោ ឆដ្ឋាយតនហេតុកោ”។

តត្ថ កតមា ផស្សបច្ចយា វេទនា ផស្សហេតុកា? យំ ចេតសិកំ សាតំ ចេតសិកំ សុខំ ចេតោសម្ផស្សជំ សាតំ សុខំ វេទយិតំ ចេតោសម្ផស្សជា សាតា សុខា វេទនា – អយំ វុច្ចតិ “ផស្សបច្ចយា វេទនា ផស្សហេតុកា”។

តត្ថ កតមា វេទនាបច្ចយា តណ្ហា វេទនាហេតុកា? យោ រាគោ សារាគោ...បេ.... ចិត្តស្ស សារាគោ – អយំ វុច្ចតិ “វេទនាបច្ចយា តណ្ហា វេទនាហេតុកា”។

តត្ថ កតមំ តណ្ហាបច្ចយា ឧបាទានំ តណ្ហាហេតុកំ? យា ទិដ្ឋិ ទិដ្ឋិគតំ...បេ.... តិត្ថាយតនំ វិបរិយាសគ្គាហោ – ឥទំ វុច្ចតិ “តណ្ហាបច្ចយា ឧបាទានំ តណ្ហាហេតុកំ”...បេ.... តេន វុច្ចតិ “ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតិ”តិ។

២៥៨. តស្មិំ សមយេ អវិជ្ជាបច្ចយា សង្ខារោ អវិជ្ជាហេតុកោ, សង្ខារបច្ចយា វិញ្ញាណំ សង្ខារហេតុកំ, វិញ្ញាណបច្ចយា នាមំ វិញ្ញាណហេតុកំ, នាមបច្ចយា ផស្សោ នាមហេតុកោ, ផស្សបច្ចយា វេទនា ផស្សហេតុកា, វេទនាបច្ចយា តណ្ហា វេទនាហេតុកា, តណ្ហាបច្ចយា ឧបាទានំ តណ្ហាហេតុកំ; ឧបាទានបច្ចយា ភវោ, ភវបច្ចយា ជាតិ, ជាតិបច្ចយា ជរាមរណំ។ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតិ។

២៥៩. តត្ថ កតមា អវិជ្ជា? យំ អញ្ញាណំ អទស្សនំ...បេ.... អវិជ្ជាលង្គី មោហោ អកុសលមូលំ – អយំ វុច្ចតិ “អវិជ្ជា”។

តត្ថ កតមោ អវិជ្ជាបច្ចយា សង្ខារោ អវិជ្ជាហេតុកោ? យា ចេតនា សញ្ចេតនា សញ្ចេតយិតត្តំ – អយំ វុច្ចតិ “អវិជ្ជាបច្ចយា សង្ខារោ អវិជ្ជាហេតុកោ”។

តត្ថ កតមំ សង្ខារបច្ចយា វិញ្ញាណំ សង្ខារហេតុកំ? យំ ចិត្តំ មនោ មានសំ...បេ.... តជ្ជាមនោវិញ្ញាណធាតុ – ឥទំ វុច្ចតិ សង្ខារបច្ចយា វិញ្ញាណំ សង្ខារហេតុកំ។

តត្ថ កតមំ វិញ្ញាណបច្ចយា នាមំ វិញ្ញាណហេតុកំ ? វេទនាក្ខន្ធោ, សញ្ញាក្ខន្ធោ, សង្ខារក្ខន្ធោ – ឥទំ វុច្ចតិ “វិញ្ញាណបច្ចយា នាមំ វិញ្ញាណហេតុកំ”។

នាមបច្ចយា ផស្សោ នាមហេតុកោតិ។ តត្ថ កតមំ នាមំ? ឋបេត្វា ផស្សំ, វេទនាក្ខន្ធោ សញ្ញាក្ខន្ធោ សង្ខារក្ខន្ធោ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ – ឥទំ វុច្ចតិ “នាមំ”។

តត្ថ កតមោ នាមបច្ចយា ផស្សោ នាមហេតុកោ? យោ ផស្សោ ផុសនា សម្ផុសនា សម្ផុសិតត្តំ – អយំ វុច្ចតិ “នាមបច្ចយា ផស្សោ នាមហេតុកោ”...បេ.... តេន វុច្ចតិ “ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតី”តិ។

២៦០. តស្មិំ សមយេ អវិជ្ជាបច្ចយា សង្ខារោ អវិជ្ជាហេតុកោ, សង្ខារបច្ចយា វិញ្ញាណំ សង្ខារហេតុកំ, វិញ្ញាណបច្ចយា នាមរូបំ វិញ្ញាណហេតុកំ, នាមរូបបច្ចយា ឆដ្ឋាយតនំ នាមរូបហេតុកំ, ឆដ្ឋាយតនបច្ចយា ផស្សោ

ឆដ្ឋាយតនហេតុកោ, ផស្សបច្ចយា វេទនា ផស្សហេតុកា, វេទនាបច្ចយា តណ្ហា វេទនាហេតុកា, តណ្ហាបច្ចយា ឧបាទានំ តណ្ហាហេតុកំ; ឧបាទានបច្ចយា ភវោ, ភវបច្ចយា ជាតិ, ជាតិបច្ចយា ជរាមរណំ។ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតិ។

២៦១. តត្ថ កតមា អវិជ្ជា? យំ អញ្ញាណំ អទស្សនំ...បេ.... អវិជ្ជាលង្គី មោហោ អកុសលមូលំ – អយំ វុច្ចតិ “អវិជ្ជា”។

តត្ថ កតមោ អវិជ្ជាបច្ចយា សង្ខារោ អវិជ្ជាហេតុកោ? យា ចេតនា សញ្ចេតនា សញ្ចេតយិតត្តំ – អយំ វុច្ចតិ “អវិជ្ជាបច្ចយា សង្ខារោ អវិជ្ជាហេតុកោ”។

តត្ថ កតមំ សង្ខារបច្ចយា វិញ្ញាណំ សង្ខារហេតុកំ? យំ ចិត្តំ មនោ មានសំ...បេ.... តជ្ជាមនោវិញ្ញាណធាតុ – ឥទំ វុច្ចតិ “សង្ខារបច្ចយា វិញ្ញាណំ សង្ខារហេតុកំ”។

តត្ថ កតមំ វិញ្ញាណបច្ចយា នាមរូបំ វិញ្ញាណហេតុកំ? អត្ថិ នាមំ, អត្ថិ រូបំ។ តត្ថ កតមំ នាមំ? វេទនាក្ខន្ធោ, សញ្ញាក្ខន្ធោ, សង្ខារក្ខន្ធោ – ឥទំ វុច្ចតិ “នាមំ”។ តត្ថ កតមំ រូបំ? ចក្ខាយតនស្ស ឧបចយោ, សោតាយតនស្ស ឧបចយោ, ឃានាយតនស្ស ឧបចយោ, ជិវ្ហាយតនស្ស ឧបចយោ, កាយាយតនស្ស ឧបចយោ, យំ វា បនញ្ញម្បិ អត្ថិ រូបំ ចិត្តជំ ចិត្តហេតុកំ ចិត្តសមុដ្ឋានំ – ឥទំ វុច្ចតិ “រូបំ”។ ឥតិ ឥទញ្ច នាមំ, ឥទញ្ច រូបំ។ ឥទំ វុច្ចតិ “វិញ្ញាណបច្ចយា នាមរូបំ វិញ្ញាណហេតុកំ”។

នាមរូបបច្ចយា ឆដ្ឋាយតនំ នាមរូបហេតុកន្តិ។ អត្ថិ នាមំ, អត្ថិ រូបំ។ តត្ថ កតមំ នាមំ? វេទនាក្ខន្ធោ, សញ្ញាក្ខន្ធោ, សង្ខារក្ខន្ធោ – ឥទំ វុច្ចតិ “នាមំ”។ តត្ថ កតមំ រូបំ? យំ រូបំ និស្សាយ មនោវិញ្ញាណធាតុ វត្តតិ – ឥទំ វុច្ចតិ “រូបំ”។ ឥតិ ឥទញ្ច នាមំ, ឥទញ្ច រូបំ។ ឥទំ វុច្ចតិ “នាមរូបំ”។

តត្ថ កតមំ នាមរូបបច្ចយា ឆដ្ឋាយតនំ នាមរូបហេតុកំ? យំ ចិត្តំ មនោ មានសំ...បេ.... តជ្ជាមនោវិញ្ញាណធាតុ – ឥទំ វុច្ចតិ “នាមរូបបច្ចយា ឆដ្ឋាយតនំ នាមរូបហេតុកំ”។

តត្ថ កតមោ ឆដ្ឋាយតនបច្ចយា ផស្សោ ឆដ្ឋាយតនហេតុកោ? យោ ផស្សោ ផុសនា សម្ផុសនា សម្ផុសិតត្តំ – អយំ វុច្ចតិ “ឆដ្ឋាយតនបច្ចយា ផស្សោ ឆដ្ឋាយតនហេតុកោ”...បេ.... តេន វុច្ចតិ “ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតី”តិ។

២៦២. តស្មឹ សមយេ អវិជ្ជាបច្ចយា សង្ខារោ អវិជ្ជាហេតុកោ, សង្ខារបច្ចយា វិញ្ញាណំ សង្ខារហេតុកំ វិញ្ញាណបច្ចយា នាមរូបំ វិញ្ញាណហេតុកំ, នាមរូបបច្ចយា សឡាយតនំ នាមរូបហេតុកំ , ឆដ្ឋាយតនបច្ចយា ផស្សោ ឆដ្ឋាយតនហេតុកោ, ផស្សបច្ចយា វេទនា ផស្សហេតុកា, វេទនាបច្ចយា តណ្ហា វេទនាហេតុកា, តណ្ហាបច្ចយា ឧបាទានំ តណ្ហាហេតុកំ; ឧបាទានបច្ចយា ភវោ, ភវបច្ចយា ជាតិ, ជាតិបច្ចយា ជរាមរណំ។ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតិ។

២៦៣. តត្ថ កតមា អវិជ្ជា? យំ អញ្ញាណំ អទស្សនំ...បេ.... អវិជ្ជាលង្គី មោហោ អកុសលមូលំ – អយំ វុច្ចតិ “អវិជ្ជា”។

តត្ថ កតមោ អវិជ្ជាបច្ចយា សង្ខារោ អវិជ្ជាហេតុកោ? យា ចេតនា សញ្ចេតនា សញ្ចេតយិតត្តំ – អយំ វុច្ចតិ “អវិជ្ជាបច្ចយា សង្ខារោ អវិជ្ជាហេតុកោ”។

តត្ថ កតមំ សង្ខារបច្ចយា វិញ្ញាណំ សង្ខារហេតុកំ? យំ ចិត្តំ មនោ មានសំ...បេ.... តជ្ជាមនោវិញ្ញាណធាតុ – ឥទំ វុច្ចតិ “សង្ខារបច្ចយា វិញ្ញាណំ សង្ខារហេតុកំ”។

តត្ថ កតមំ វិញ្ញាណបច្ចយា នាមរូបំ វិញ្ញាណហេតុកំ? អត្ថិ នាមំ, អត្ថិ រូបំ។ តត្ថ កតមំ នាមំ? វេទនាក្ខន្ធោ, សញ្ញាក្ខន្ធោ, សង្ខារក្ខន្ធោ – ឥទំ វុច្ចតិ “នាមំ”។ តត្ថ កតមំ រូបំ? ចក្ខាយតនស្ស ឧបចយោ, សោតាយតនស្ស ឧបចយោ, ឃានាយតនស្ស ឧបចយោ, ជិវ្ហាយតនស្ស ឧបចយោ, កាយាយតនស្ស ឧបចយោ, យំ វា បនញ្ញម្បិ អត្ថិ រូបំ ចិត្តជំ ចិត្តហេតុកំ ចិត្តសមុដ្ឋានំ – ឥទំ វុច្ចតិ “រូបំ”។ ឥតិ ឥទញ្ច នាមំ, ឥទញ្ច រូបំ។ ឥទំ វុច្ចតិ “វិញ្ញាណបច្ចយា នាមរូបំ វិញ្ញាណហេតុកំ”។

នាមរូបបច្ចយា សឡាយតនំ នាមរូបហេតុកន្តិ។ អត្ថិ នាមំ, អត្ថិ រូបំ។ តត្ថ កតមំ នាមំ? វេទនាក្ខន្ធោ , សញ្ញាក្ខន្ធោ, សង្ខារក្ខន្ធោ – ឥទំ វុច្ចតិ “នាមំ”។ តត្ថ កតមំ រូបំ? ចត្តារោ ច មហាភូតា, យញ្ច រូបំ និស្សាយ មនោវិញ្ញាណធាតុ វត្តតិ – ឥទំ វុច្ចតិ “រូបំ”។ ឥតិ ឥទញ្ច នាមំ, ឥទញ្ច រូបំ។ ឥទំ វុច្ចតិ “នាមរូបំ”។

តត្ថ កតមំ នាមរូបបច្ចយា សឡាយតនំ នាមរូបហេតុកំ? ចក្ខាយតនំ , សោតាយតនំ, ឃានាយតនំ , ជិវ្ហាយតនំ, កាយាយតនំ, មនាយតនំ – ឥទំ វុច្ចតិ “នាមរូបបច្ចយា សឡាយតនំ នាមរូបហេតុកំ”។

តត្ថ កតមោ ឆដ្ឋាយតនបច្ចយា ផស្សោ ឆដ្ឋាយតនហេតុកោ? យោ ផស្សោ ផុសនា សម្ផុសនា សម្ផុសិតត្តំ – អយំ វុច្ចតិ “ឆដ្ឋាយតនបច្ចយា ផស្សោ ឆដ្ឋាយតនហេតុកោ”។

តត្ថ កតមា ផស្សបច្ចយា វេទនា ផស្សហេតុកា? យំ ចេតសិកំ សាតំ ចេតសិកំ សុខំ ចេតោសម្ផស្សជំ សាតំ សុខំ វេទយិតំ ចេតោសម្ផស្សជា សាតា សុខា វេទនា – អយំ វុច្ចតិ “ផស្សបច្ចយា វេទនា ផស្សហេតុកា”។

តត្ថ កតមា វេទនាបច្ចយា តណ្ហា វេទនាហេតុកា? យោ រាគោ សារាគោ…បេ… ចិត្តស្ស សារាគោ – អយំ វុច្ចតិ “វេទនាបច្ចយា តណ្ហា វេទនាហេតុកា”។

តត្ថ កតមំ តណ្ហាបច្ចយា ឧបាទានំ តណ្ហាហេតុកំ? យា ទិដ្ឋិ ទិដ្ឋិគតំ…បេ… តិត្ថាយតនំ វិបរិយាសគ្គាហោ – ឥទំ វុច្ចតិ “តណ្ហាបច្ចយា ឧបាទានំ តណ្ហាហេតុកំ”…បេ… តេន វុច្ចតិ “ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតី”តិ។

ហេតុចតុក្កំ។

៧. សម្បយុត្តចតុក្កំ

តស្មិំ សមយេ អវិជ្ជាបច្ចយា សង្ខារោ អវិជ្ជាសម្បយុត្តោ, សង្ខារបច្ចយា វិញ្ញាណំ សង្ខារសម្បយុត្តំ, វិញ្ញាណបច្ចយា នាមំ វិញ្ញាណសម្បយុត្តំ, នាមបច្ចយា ឆដ្ឋាយតនំ នាមសម្បយុត្តំ, ឆដ្ឋាយតនបច្ចយា ផស្សោ ឆដ្ឋាយតនសម្បយុត្តោ, ផស្សបច្ចយា វេទនា ផស្សសម្បយុត្តា, វេទនាបច្ចយា តណ្ហា វេទនាសម្បយុត្តា, តណ្ហាបច្ចយា ឧបាទានំ តណ្ហាសម្បយុត្តំ; ឧបាទានបច្ចយា ភវោ, ភវបច្ចយា ជាតិ, ជាតិបច្ចយា ជរាមរណំ។ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតិ។

២៦៥. តត្ថ កតមា អវិជ្ជា? យំ អញ្ញាណំ អទស្សនំ…បេ… អវិជ្ជាលង្គី មោហោ អកុសលមូលំ – អយំ វុច្ចតិ “អវិជ្ជា”។

តត្ថ កតមោ អវិជ្ជាបច្ចយា សង្ខារោ អវិជ្ជាសម្បយុត្តោ? យា ចេតនា សញ្ចេតនា សញ្ចេតយិតត្តំ – អយំ វុច្ចតិ “អវិជ្ជាបច្ចយា សង្ខារោ អវិជ្ជាសម្បយុត្តោ”។

តត្ថ កតមំ សង្ខារបច្ចយា វិញ្ញាណំ សង្ខារសម្បយុត្តំ? យំ ចិត្តំ មនោ មានសំ…បេ… តជ្ជាមនោវិញ្ញាណធាតុ – ឥទំ វុច្ចតិ “សង្ខារបច្ចយា វិញ្ញាណំ សង្ខារសម្បយុត្តំ”។

តត្ថ កតមំ វិញ្ញាណបច្ចយា នាមំ វិញ្ញាណសម្បយុត្តំ? វេទនាក្ខន្ធោ, សញ្ញាក្ខន្ធោ, សង្ខារក្ខន្ធោ – ឥទំ វុច្ចតិ “វិញ្ញាណបច្ចយា នាមំ វិញ្ញាណសម្បយុត្តំ”។

តត្ថ កតមំ នាមបច្ចយា ឆដ្ឋាយតនំ នាមសម្បយុត្តំ? យំ ចិត្តំ មនោ មានសំ…បេ… តជ្ជាមនោវិញ្ញាណធាតុ – ឥទំ វុច្ចតិ “នាមបច្ចយា ឆដ្ឋាយតនំ នាមសម្បយុត្តំ”។

តត្ថ កតមោ ឆដ្ឋាយតនបច្ចយា ផស្សោ ឆដ្ឋាយតនសម្បយុត្តោ? យោ ផស្សោ ផុសនា សម្ផុសនា សម្ផុសិតត្តំ – អយំ វុច្ចតិ “ឆដ្ឋាយតនបច្ចយា ផស្សោ ឆដ្ឋាយតនសម្បយុត្តោ”។

តត្ថ កតមា ផស្សបច្ចយា វេទនា ផស្សសម្បយុត្តា? យំ ចេតសិកំ សាតំ ចេតសិកំ សុខំ ចេតោសម្ផស្សជំ សាតំ សុខំ វេទយិតំ ចេតោសម្ផស្សជា សាតា សុខា វេទនា – អយំ វុច្ចតិ “ផស្សបច្ចយា វេទនា ផស្សសម្បយុត្តា”។

តត្ថ កតមា វេទនាបច្ចយា តណ្ហា វេទនាសម្បយុត្តា? យោ រាគោ សារាគោ...បេ.... ចិត្តស្ស សារាគោ – អយំ វុច្ចតិ “វេទនាបច្ចយា តណ្ហា វេទនាសម្បយុត្តា”។

តត្ថ កតមំ តណ្ហាបច្ចយា ឧបាទានំ តណ្ហាសម្បយុត្តំ? យា ទិដ្ឋិ ទិដ្ឋិគតំ...បេ.... តិត្ថាយតនំ វិបរិយាសគ្គាហោ – ឥទំ វុច្ចតិ “តណ្ហាបច្ចយា ឧបាទានំ តណ្ហាសម្បយុត្តំ” ...បេ.... តេន វុច្ចតិ “ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតី”តិ។

២៦៦. តស្មិំ សមយេ អវិជ្ជាបច្ចយា សង្ខារោ អវិជ្ជាសម្បយុត្តោ, សង្ខារបច្ចយា វិញ្ញាណំ សង្ខារសម្បយុត្តំ, វិញ្ញាណបច្ចយា នាមំ វិញ្ញាណសម្បយុត្តំ, នាមបច្ចយា ផស្សោ នាមសម្បយុត្តោ, ផស្សបច្ចយា វេទនា ផស្ស សម្បយុត្តា , វេទនាបច្ចយា តណ្ហា វេទនាសម្បយុត្តា, តណ្ហាបច្ចយា ឧបាទានំ តណ្ហាសម្បយុត្តំ; ឧបាទាន បច្ចយា ភវោ, ភវបច្ចយា ជាតិ, ជាតិបច្ចយា ជរាមរណំ។ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតិ។

២៦៧. តត្ថ កតមា អវិជ្ជា? យំ អញ្ញាណំ អទស្សនំ...បេ.... អវិជ្ជាលង្គី មោហោ អកុសលមូលំ – អយំ វុច្ចតិ “អវិជ្ជា”។

តត្ថ កតមោ អវិជ្ជាបច្ចយា សង្ខារោ អវិជ្ជាសម្បយុត្តោ? យា ចេតនា សញ្ចេតនា សញ្ចេតយិតត្តំ – អយំ វុច្ចតិ “អវិជ្ជាបច្ចយា សង្ខារោ អវិជ្ជាសម្បយុត្តោ”។

តត្ថ កតមំ សង្ខារបច្ចយា វិញ្ញាណំ សង្ខារសម្បយុត្តំ? យំ ចិត្តំ មនោ មានសំ...បេ.... តជ្ជាមនោវិញ្ញាណ ធាតុ – ឥទំ វុច្ចតិ “សង្ខារបច្ចយា វិញ្ញាណំ សង្ខារសម្បយុត្តំ”។

តត្ថ កតមំ វិញ្ញាណបច្ចយា នាមំ វិញ្ញាណសម្បយុត្តំ? វេទនាក្ខន្ធោ, សញ្ញាក្ខន្ធោ, សង្ខារក្ខន្ធោ – ឥទំ វុច្ចតិ “វិញ្ញាណបច្ចយា នាមំ វិញ្ញាណសម្បយុត្តំ”។

នាមបច្ចយា ផស្សោ នាមសម្បយុត្តោតិ។ តត្ថ កតមំ នាមំ? ឋបេត្វា ផស្សំ, វេទនាក្ខន្ធោ សញ្ញាក្ខន្ធោ សង្ខារក្ខន្ធោ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ – ឥទំ វុច្ចតិ “នាមំ”។

តត្ថ កតមោ នាមបច្ចយា ផស្សោ នាមសម្បយុត្តោ? យោ ផស្សោ ផុសនា សម្ផុសនា សម្ផុសិតត្តំ – អយំ វុច្ចតិ “នាមបច្ចយា ផស្សោ នាមសម្បយុត្តោ”...បេ.... តេន វុច្ចតិ “ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតី”តិ។

២៦៨. តស្មិំ សមយេ អវិជ្ជាបច្ចយា សង្ខារោ អវិជ្ជាសម្បយុត្តោ, សង្ខារបច្ចយា វិញ្ញាណំ សង្ខារសម្បយុត្តំ, វិញ្ញាណបច្ចយា នាមរូបំ វិញ្ញាណសម្បយុត្តំ នាមំ, នាមរូបបច្ចយា ឆដ្ឋាយតនំ នាមសម្បយុត្តំ, ឆដ្ឋាយតនបច្ចយា ផស្សោ ឆដ្ឋាយតនសម្បយុត្តោ, ផស្សបច្ចយា វេទនា ផស្សសម្បយុត្តា, វេទនាបច្ចយា តណ្ហា វេទនាសម្បយុត្តា, តណ្ហាបច្ចយា ឧបាទានំ តណ្ហាសម្បយុត្តំ; ឧបាទានបច្ចយា ភវោ, ភវបច្ចយា ជាតិ, ជាតិ បច្ចយា ជរាមរណំ។ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតិ។

២៦៩. តត្ថ កតមា អវិជ្ជា? យំ អញ្ញាណំ អទស្សនំ...បេ.... អវិជ្ជាលង្គី មោហោ អកុសលមូលំ – អយំ វុច្ចតិ “អវិជ្ជា”។

តត្ថ កតមោ អវិជ្ជាបច្ចយា សង្ខារោ អវិជ្ជាសម្បយុត្តោ? យា ចេតនា សញ្ចេតនា សញ្ចេតយិតត្តំ – អយំ វុច្ចតិ “អវិជ្ជាបច្ចយា សង្ខារោ អវិជ្ជាសម្បយុត្តោ”។

តត្ថ កតមំ សង្ខារបច្ចយា វិញ្ញាណំ សង្ខារសម្បយុត្តំ? យំ ចិត្តំ មនោ មានសំ ...បេ.... តជ្ជាមនោវិញ្ញាណ ធាតុ – ឥទំ វុច្ចតិ “សង្ខារបច្ចយា វិញ្ញាណំ សង្ខារសម្បយុត្តំ”។

តត្ថ កតមំ វិញ្ញាណបច្ចយា នាមរូបំ វិញ្ញាណសម្បយុត្តំ នាមំ? អត្ថិ នាមំ, អត្ថិ រូបំ។ តត្ថ កតមំ នាមំ? វេទនាក្ខន្ធោ, សញ្ញាក្ខន្ធោ, សង្ខារក្ខន្ធោ – ឥទំ វុច្ចតិ “នាមំ”។ តត្ថ កតមំ រូបំ? ចក្ខាយតនស្ស ឧបចយោ, សោតាយតនស្ស ឧបចយោ, ឃានាយតនស្ស ឧបចយោ, ជិវ្ហាយតនស្ស ឧបចយោ, កាយាយតនស្ស ឧបចយោ, យំ វា បនញ្ញម្បិ អត្ថិ រូបំ ចិត្តជំ ចិត្តហេតុកំ ចិត្តសមុដ្ឋានំ – ឥទំ វុច្ចតិ “រូបំ”។ ឥតិ ឥទញ្ច នាមំ, ឥទញ្ច រូបំ។ ឥទំ វុច្ចតិ “វិញ្ញាណបច្ចយា នាមរូបំ វិញ្ញាណសម្បយុត្តំ នាមំ”។

នាមរូបបច្ចយា ឆដ្ឋាយតនំ នាមសម្បយុត្តន្តិ។ អត្ថិ នាមំ, អត្ថិ រូបំ។ តត្ថ កតមំ នាមំ? វេទនាក្ខន្ធោ, សញ្ញាក្ខន្ធោ, សង្ខារក្ខន្ធោ – ឥទំ វុច្ចតិ “នាមំ”។ តត្ថ កតមំ រូបំ? យំ រូបំ និស្សាយ មនោវិញ្ញាណធាតុ វត្តតិ – ឥទំ វុច្ចតិ “រូបំ”។ ឥតិ ឥទញ្ច នាមំ, ឥទញ្ច រូបំ។ ឥទំ វុច្ចតិ “នាមរូបំ”។

តត្ថ កតមំ នាមរូបបច្ចយា ឆដ្ឋាយតនំ នាមសម្បយុត្តំ? យំ ចិត្តំ មនោ មានសំ...បេ.... តជ្ជាមនោវិញ្ញាណធាតុ – ឥទំ វុច្ចតិ “នាមរូបបច្ចយា ឆដ្ឋាយតនំ នាមសម្បយុត្តំ”។

តត្ថ កតមោ ឆដ្ឋាយតនបច្ចយា ផស្សោ ឆដ្ឋាយតនសម្បយុត្តោ? យោ ផស្សោ ផុសនា សម្ផុសនា សម្ផុសិតត្តំ – អយំ វុច្ចតិ “ឆដ្ឋាយតនបច្ចយា ផស្សោ ឆដ្ឋាយតនសម្បយុត្តោ”...បេ.... តេន វុច្ចតិ “ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតី”តិ។

២៧០. តស្មិំ សមយេ អវិជ្ជាបច្ចយា សង្ខារោ អវិជ្ជាសម្បយុត្តោ, សង្ខារបច្ចយា វិញ្ញាណំ សង្ខារសម្បយុត្តំ, វិញ្ញាណបច្ចយា នាមរូបំ វិញ្ញាណសម្បយុត្តំ នាមំ, នាមរូបបច្ចយា សឡាយតនំ នាមសម្បយុត្តំ ឆដ្ឋាយតនំ, ឆដ្ឋាយតនបច្ចយា ផស្សោ ឆដ្ឋាយតនសម្បយុត្តោ, ផស្សបច្ចយា វេទនា ផស្សសម្បយុត្តា, វេទនាបច្ចយា តណ្ហា វេទនាសម្បយុត្តា, តណ្ហាបច្ចយា ឧបាទានំ តណ្ហាសម្បយុត្តំ; ឧបាទានបច្ចយា ភវោ, ភវបច្ចយា ជាតិ, ជាតិបច្ចយា ជរាមរណំ។ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតិ។

២៧១. តត្ថ កតមា អវិជ្ជា? យំ អញ្ញាណំ អទស្សនំ...បេ.... អវិជ្ជាលង្គី មោហោ អកុសលមូលំ – អយំ វុច្ចតិ “អវិជ្ជា”។

តត្ថ កតមោ អវិជ្ជាបច្ចយា សង្ខារោ អវិជ្ជាសម្បយុត្តោ? យា ចេតនា សញ្ចេតនា សញ្ចេតយិតត្តំ – អយំ វុច្ចតិ “អវិជ្ជាបច្ចយា សង្ខារោ អវិជ្ជាសម្បយុត្តោ”។

តត្ថ កតមំ សង្ខារបច្ចយា វិញ្ញាណំ សង្ខារសម្បយុត្តំ? យំ ចិត្តំ មនោ មានសំ...បេ.... តជ្ជាមនោវិញ្ញាណធាតុ – ឥទំ វុច្ចតិ “សង្ខារបច្ចយា វិញ្ញាណំ សង្ខារសម្បយុត្តំ”។

តត្ថ កតមំ វិញ្ញាណបច្ចយា នាមរូបំ វិញ្ញាណសម្បយុត្តំ នាមំ? អត្ថិ នាមំ, អត្ថិ រូបំ។ តត្ថ កតមំ នាមំ? វេទនាក្ខន្ធោ, សញ្ញាក្ខន្ធោ, សង្ខារក្ខន្ធោ – ឥទំ វុច្ចតិ “នាមំ”។ តត្ថ កតមំ រូបំ? ចក្ខាយតនស្ស ឧបចយោ, សោតាយតនស្ស ឧបចយោ, ឃានាយតនស្ស ឧបចយោ, ជិវ្ហាយតនស្ស ឧបចយោ, កាយាយតនស្ស ឧបចយោ, យំ វា បនញ្ញម្បិ អត្ថិ រូបំ ចិត្តជំ ចិត្តហេតុកំ ចិត្តសមុដ្ឋានំ – ឥទំ វុច្ចតិ “រូបំ”។ ឥតិ ឥទញ្ច នាមំ, ឥទញ្ច រូបំ។ ឥទំ វុច្ចតិ “វិញ្ញាណបច្ចយា នាមរូបំ វិញ្ញាណសម្បយុត្តំ នាមំ”។

នាមរូបបច្ចយា សឡាយតនំ នាមសម្បយុត្តំ ឆដ្ឋាយតនន្តិ។ អត្ថិ នាមំ, អត្ថិ រូបំ។ តត្ថ កតមំ នាមំ? វេទនាក្ខន្ធោ, សញ្ញាក្ខន្ធោ, សង្ខារក្ខន្ធោ – ឥទំ វុច្ចតិ “នាមំ”។ តត្ថ កតមំ រូបំ? ចត្តារោ ច មហាភូតា, យញ្ច រូបំ និស្សាយ មនោវិញ្ញាណធាតុ វត្តតិ – ឥទំ វុច្ចតិ “រូបំ”។ ឥតិ ឥទញ្ច នាមំ, ឥទញ្ច រូបំ។ ឥទំ វុច្ចតិ “នាមរូបំ”។

តត្ថ កតមំ នាមរូបបច្ចយា សឡាយតនំ នាមសម្បយុត្តំ ឆដ្ឋាយតនំ? ចក្ខាយតនំ, សោតាយតនំ, ឃានាយតនំ, ជិវ្ហាយតនំ, កាយាយតនំ, មនាយតនំ – ឥទំ វុច្ចតិ “នាមរូបបច្ចយា សឡាយតនំ នាមសម្បយុត្តំ ឆដ្ឋាយតនំ”។

តត្ថ កតមោ ឆដ្ឋាយតនបច្ចយា ផស្សោ ឆដ្ឋាយតនសម្បយុត្តោ? យោ ផស្សោ ផុសនា សម្ផុសនា សម្ផុសិតត្តំ – អយំ វុច្ចតិ “ឆដ្ឋាយតនបច្ចយា ផស្សោ ឆដ្ឋាយតនសម្បយុត្តោ”...បេ.... តេន វុច្ចតិ “ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតី”តិ។

សម្បយុត្តចតុក្កំ។

៨. អញ្ញមញ្ញចតុក្កំ

២៧២. តស្មិំ សមយេ អវិជ្ជាបច្ចយា សង្ខារោ, សង្ខារបច្ចយាបិ អវិជ្ជា; សង្ខារបច្ចយា វិញ្ញាណំ, វិញ្ញាណបច្ចយាបិ សង្ខារោ; វិញ្ញាណបច្ចយា នាមំ, នាមបច្ចយាបិ វិញ្ញាណំ; នាមបច្ចយា ឆដ្ឋាយតនំ, ឆដ្ឋាយតនបច្ចយាបិ នាមំ; ឆដ្ឋាយតនបច្ចយា ផស្សោ, ផស្សបច្ចយាបិ ឆដ្ឋាយតនំ; ផស្សបច្ចយា វេទនា,

វេទនាបច្ចយាបិ ផស្សោ; វេទនាបច្ចយា តណ្ហា, តណ្ហាបច្ចយាបិ វេទនា; តណ្ហាបច្ចយា ឧបាទានំ, ឧបាទានបច្ចយាបិ តណ្ហា; ឧបាទានបច្ចយា ភវោ, ភវបច្ចយា ជាតិ, ជាតិបច្ចយា ជរាមរណំ។ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតិ។

២៧៣. តត្ថ កតមា អវិជ្ជា? យំ អញ្ញាណំ អទស្សនំ...បេ.... អវិជ្ជាលង្គី មោហោ អកុសលមូលំ – អយំ វុច្ចតិ “អវិជ្ជា”។

តត្ថ កតមោ អវិជ្ជាបច្ចយា សង្ខារោ? យា ចេតនា សញ្ចេតនា សញ្ចេតយិតត្តំ – អយំ វុច្ចតិ “អវិជ្ជាបច្ចយា សង្ខារោ”។

តត្ថ កតមា សង្ខារបច្ចយាបិ អវិជ្ជា? យំ អញ្ញាណំ អទស្សនំ...បេ.... អវិជ្ជាលង្គី មោហោ អកុសលមូលំ – អយំ វុច្ចតិ “សង្ខារបច្ចយាបិ អវិជ្ជា”។

តត្ថ កតមំ សង្ខារបច្ចយា វិញ្ញាណំ? យំ ចិត្តំ មនោ មានសំ...បេ.... តជ្ជាមនោវិញ្ញាណធាតុ – ឥទំ វុច្ចតិ សង្ខារបច្ចយា វិញ្ញាណំ។

តត្ថ កតមោ វិញ្ញាណបច្ចយាបិ សង្ខារោ? យា ចេតនា សញ្ចេតនា សញ្ចេតយិតត្តំ – អយំ វុច្ចតិ “វិញ្ញាណបច្ចយាបិ សង្ខារោ”។

តត្ថ កតមំ វិញ្ញាណបច្ចយា នាមំ? វេទនាក្ខន្ធោ, សញ្ញាក្ខន្ធោ, សង្ខារក្ខន្ធោ – ឥទំ វុច្ចតិ “វិញ្ញាណបច្ចយា នាមំ”។

តត្ថ កតមំ នាមបច្ចយាបិ វិញ្ញាណំ? យំ ចិត្តំ មនោ មានសំ...បេ.... តជ្ជាមនោវិញ្ញាណធាតុ – ឥទំ វុច្ចតិ “នាមបច្ចយាបិ វិញ្ញាណំ”។

តត្ថ កតមំ នាមបច្ចយា ឆដ្ឋាយតនំ? យំ ចិត្តំ មនោ មានសំ...បេ.... តជ្ជាមនោវិញ្ញាណធាតុ – ឥទំ វុច្ចតិ “នាមបច្ចយា ឆដ្ឋាយតនំ”។

តត្ថ កតមំ ឆដ្ឋាយតនបច្ចយាបិ នាមំ? វេទនាក្ខន្ធោ , សញ្ញាក្ខន្ធោ, សង្ខារក្ខន្ធោ – ឥទំ វុច្ចតិ “ឆដ្ឋាយតនបច្ចយាបិ នាមំ”។

តត្ថ កតមោ ឆដ្ឋាយតនបច្ចយា ផស្សោ? យោ ផស្សោ ផុសនា សម្ផុសនា សម្ផុសិតត្តំ – អយំ វុច្ចតិ “ឆដ្ឋាយតនបច្ចយា ផស្សោ”។

តត្ថ កតមំ ផស្សបច្ចយាបិ ឆដ្ឋាយតនំ? យំ ចិត្តំ មនោ មានសំ...បេ.... តជ្ជាមនោវិញ្ញាណធាតុ – ឥទំ វុច្ចតិ “ផស្សបច្ចយាបិ ឆដ្ឋាយតនំ”។

តត្ថ កតមា ផស្សបច្ចយា វេទនា? យំ ចេតសិកំ សាតំ ចេតសិកំ សុខំ ចេតោសម្ផស្សជំ សាតំ សុខំ វេទយិតំ ចេតោសម្ផស្សជា សាតា សុខា វេទនា – អយំ វុច្ចតិ “ផស្សបច្ចយា វេទនា”។

តត្ថ កតមោ វេទនាបច្ចយាបិ ផស្សោ? យោ ផស្សោ ផុសនា សម្ផុសនា សម្ផុសិតត្តំ – អយំ វុច្ចតិ “វេទនាបច្ចយាបិ ផស្សោ”។

តត្ថ កតមា វេទនាបច្ចយា តណ្ហា? យោ រាគោ សារាគោ...បេ.... ចិត្តស្ស សារាគោ – អយំ វុច្ចតិ “វេទនាបច្ចយា តណ្ហា”។

តត្ថ កតមា តណ្ហាបច្ចយាបិ វេទនា? យំ ចេតសិកំ សាតំ ចេតសិកំ សុខំ ចេតោសម្ផស្សជំ សាតំ សុខំ វេទយិតំ ចេតោសម្ផស្សជា សាតា សុខា វេទនា – អយំ វុច្ចតិ “តណ្ហាបច្ចយាបិ វេទនា”។

តត្ថ កតមំ តណ្ហាបច្ចយា ឧបាទានំ? យា ទិដ្ឋិ ទិដ្ឋិគតំ...បេ.... តិត្ថាយតនំ វិបរិយាសគ្គាហោ – ឥទំ វុច្ចតិ “តណ្ហាបច្ចយា ឧបាទានំ”។

តត្ថ កតមា ឧបាទានបច្ចយាបិ តណ្ហា? យោ រាគោ…បេ.… ចិត្តស្ស សារាគោ – អយំ វុច្ចតិ “ឧបាទានបច្ចយាបិ តណ្ហា”។

តត្ថ កតមោ ឧបាទានបច្ចយា ភវោ? ឋបេត្វា ឧបាទានំ, វេទនាក្ខន្ធោ សញ្ញាក្ខន្ធោ សង្ខារក្ខន្ធោ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ – អយំ វុច្ចតិ “ឧបាទានបច្ចយា ភវោ”។

តត្ថ កតមា ភវបច្ចយា ជាតិ? យា តេសំ តេសំ ធម្មានំ ជាតិ សញ្ជាតិ និព្ពត្តិ អភិនិព្ពត្តិ បាតុភាវោ – អយំ វុច្ចតិ “ភវបច្ចយា ជាតិ”។

តត្ថ កតមំ ជាតិបច្ចយា ជរាមរណំ? អត្ថិ ជរា, អត្ថិ មរណំ។ តត្ថ កតមា ជរា? យា តេសំ តេសំ ធម្មានំ ជរា ជីរណតា អាយុនោ សំហានិ – អយំ វុច្ចតិ “ជរា”។ តត្ថ កតមំ មរណំ? យោ តេសំ តេសំ ធម្មានំ ខយោ វយោ ភេទោ បរិភេទោ អនិច្ចតា អន្តរធានំ – ឥទំ វុច្ចតិ “មរណំ”។ ឥតិ អយញ្ច ជរា, ឥទញ្ច មរណំ។ ឥទំ វុច្ចតិ “ជាតិបច្ចយា ជរាមរណំ”។

ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតីតិ។ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សង្គតិ ហោតិ, សមាគមោ ហោតិ, សមោធានំ ហោតិ, បាតុភាវោ ហោតិ។ តេន វុច្ចតិ “ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតី”តិ។

២៧៤. តស្មិំ សមយេ អវិជ្ជាបច្ចយា សង្ខារោ, សង្ខារបច្ចយាបិ អវិជ្ជា; សង្ខារបច្ចយា វិញ្ញាណំ, វិញ្ញាណបច្ចយាបិ សង្ខារោ; វិញ្ញាណបច្ចយា នាមំ, នាមបច្ចយាបិ វិញ្ញាណំ; នាមបច្ចយា ផស្សោ, ផស្សបច្ចយាបិ នាមំ; ផស្សបច្ចយា វេទនា, វេទនាបច្ចយាបិ ផស្សោ; វេទនាបច្ចយា តណ្ហា, តណ្ហាបច្ចយាបិ វេទនា; តណ្ហាបច្ចយា ឧបាទានំ , ឧបាទានបច្ចយាបិ តណ្ហា; ឧបាទានបច្ចយា ភវោ, ភវបច្ចយា ជាតិ, ជាតិបច្ចយា ជរាមរណំ។ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតិ។

២៧៥. តត្ថ កតមា អវិជ្ជា? យំ អញ្ញាណំ អទស្សនំ…បេ.… អវិជ្ជាលង្គី មោហោ អកុសលមូលំ – អយំ វុច្ចតិ “អវិជ្ជា”។

តត្ថ កតមោ អវិជ្ជាបច្ចយា សង្ខារោ? យា ចេតនា សញ្ចេតនា សញ្ចេតយិតត្តំ – អយំ វុច្ចតិ “អវិជ្ជាបច្ចយា សង្ខារោ”។

តត្ថ កតមា សង្ខារបច្ចយាបិ អវិជ្ជា? យំ អញ្ញាណំ អទស្សនំ…បេ.… អវិជ្ជាលង្គី មោហោ អកុសលមូលំ – អយំ វុច្ចតិ “សង្ខារបច្ចយាបិ អវិជ្ជា”។

តត្ថ កតមំ សង្ខារបច្ចយា វិញ្ញាណំ? យំ ចិត្តំ មនោ មានសំ…បេ.… តជ្ជាមនោវិញ្ញាណធាតុ – ឥទំ វុច្ចតិ “សង្ខារបច្ចយា វិញ្ញាណំ”។

តត្ថ កតមោ វិញ្ញាណបច្ចយាបិ សង្ខារោ? យា ចេតនា សញ្ចេតនា សញ្ចេតយិតត្តំ – អយំ វុច្ចតិ “វិញ្ញាណបច្ចយាបិ សង្ខារោ”។

តត្ថ កតមំ វិញ្ញាណបច្ចយា នាមំ? វេទនាក្ខន្ធោ, សញ្ញាក្ខន្ធោ, សង្ខារក្ខន្ធោ – ឥទំ វុច្ចតិ “វិញ្ញាណបច្ចយា នាមំ”។

តត្ថ កតមំ នាមបច្ចយាបិ វិញ្ញាណំ? យំ ចិត្តំ មនោ មានសំ…បេ.… តជ្ជាមនោវិញ្ញាណធាតុ – ឥទំ វុច្ចតិ “នាមបច្ចយាបិ វិញ្ញាណំ”។

នាមបច្ចយា ផស្សោតិ។ តត្ថ កតមំ នាមំ? ឋបេត្វា ផស្សំ, វេទនាក្ខន្ធោ សញ្ញាក្ខន្ធោ សង្ខារក្ខន្ធោ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ – ឥទំ វុច្ចតិ “នាមំ”។

តត្ថ កតមោ នាមបច្ចយា ផស្សោ? យោ ផស្សោ ផុសនា សម្ផុសនា សម្ផុសិតត្តំ – អយំ វុច្ចតិ “នាមបច្ចយា ផស្សោ” ។

តត្ថ កតមំ ផស្សបច្ចយាបិ នាមំ? វេទនាក្ខន្ធោ, សញ្ញាក្ខន្ធោ, សង្ខារក្ខន្ធោ, វិញ្ញាណក្ខន្ធោ – ឥទំ វុច្ចតិ "ផស្សបច្ចយាបិ នាមំ"…បេ…. តេន វុច្ចតិ "ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតី"តិ។

២៧៦. តស្មិំ សមយេ អវិជ្ជាបច្ចយា សង្ខារោ, សង្ខារបច្ចយាបិ អវិជ្ជា; សង្ខារបច្ចយា វិញ្ញាណំ, វិញ្ញាណបច្ចយាបិ សង្ខារោ; វិញ្ញាណបច្ចយា នាមរូបំ, នាមរូបបច្ចយាបិ វិញ្ញាណំ; នាមរូបបច្ចយា ឆដ្ឋាយតនំ, ឆដ្ឋាយតនបច្ចយាបិ នាមរូបំ; ឆដ្ឋាយតនបច្ចយា ផស្សោ, ផស្សបច្ចយាបិ ឆដ្ឋាយតនំ; ផស្សបច្ចយា វេទនា, វេទនាបច្ចយាបិ ផស្សោ; វេទនាបច្ចយា តណ្ហា, តណ្ហាបច្ចយាបិ វេទនា; តណ្ហាបច្ចយា ឧបាទានំ, ឧបាទានបច្ចយាបិ តណ្ហា; ឧបាទានបច្ចយា ភវោ, ភវបច្ចយា ជាតិ, ជាតិបច្ចយា ជរាមរណំ។ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតិ។

២៧៧. តត្ថ កតមា អវិជ្ជា? យំ អញ្ញាណំ អទស្សនំ…បេ…. អវិជ្ជាលង្គី មោហោ អកុសមូលំ – អយំ វុច្ចតិ "អវិជ្ជា"។

តត្ថ កតមោ អវិជ្ជាបច្ចយា សង្ខារោ? យា ចេតនា សញ្ចេតនា សញ្ចេតយិតត្តំ – អយំ វុច្ចតិ "អវិជ្ជាបច្ចយា សង្ខារោ។

តត្ថ កតមា សង្ខារបច្ចយាបិ អវិជ្ជា? យំ អញ្ញាណំ អទស្សនំ…បេ…. អវិជ្ជាលង្គី មោហោ អកុសលមូលំ – អយំ វុច្ចតិ "សង្ខារបច្ចយាបិ អវិជ្ជា"។

តត្ថ កតមំ សង្ខារបច្ចយា វិញ្ញាណំ? យំ ចិត្តំ មនោ មានសំ…បេ…. តជ្ជាមនោវិញ្ញាណធាតុ – ឥទំ វុច្ចតិ "សង្ខារបច្ចយា វិញ្ញាណំ"។

តត្ថ កតមោ វិញ្ញាណបច្ចយាបិ សង្ខារោ? យា ចេតនា សញ្ចេតនា សញ្ចេតយិតត្តំ – អយំ វុច្ចតិ "វិញ្ញាណបច្ចយាបិ សង្ខារោ"។

តត្ថ កតមំ វិញ្ញាណបច្ចយា នាមរូបំ? អត្ថិ នាមំ, អត្ថិ រូបំ។ តត្ថ កតមំ នាមំ? វេទនាក្ខន្ធោ, សញ្ញាក្ខន្ធោ, សង្ខារក្ខន្ធោ – ឥទំ វុច្ចតិ "នាមំ"។ តត្ថ កតមំ រូបំ? ចក្ខាយតនស្ស ឧបចយោ, សោតាយតនស្ស ឧបចយោ, ឃានាយតនស្ស ឧបចយោ, ជិវ្ហាយតនស្ស ឧបចយោ , កាយាយតនស្ស ឧបចយោ, យំ វា បនញ្ញម្បិ អត្ថិ រូបំ ចិត្តជំ ចិត្តហេតុកំ ចិត្តសមុដ្ឋានំ – ឥទំ វុច្ចតិ "រូបំ"។ ឥតិ ឥទញ្ច នាមំ, ឥទញ្ច រូបំ។ ឥទំ វុច្ចតិ "វិញ្ញាណបច្ចយា នាមរូបំ"។

នាមរូបបច្ចយាបិ វិញ្ញាណន្តិ។ អត្ថិ នាមំ, អត្ថិ រូបំ។ តត្ថ កតមំ នាមំ? វេទនាក្ខន្ធោ , សញ្ញាក្ខន្ធោ, សង្ខារក្ខន្ធោ – ឥទំ វុច្ចតិ "នាមំ"។ តត្ថ កតមំ រូបំ? យំ រូបំ និស្សាយ មនោវិញ្ញាណធាតុ វត្តតិ – ឥទំ វុច្ចតិ "រូបំ"។ ឥតិ ឥទញ្ច នាមំ, ឥទញ្ច រូបំ។ ឥទំ វុច្ចតិ "នាមរូបំ"។

តត្ថ កតមំ នាមរូបបច្ចយាបិ វិញ្ញាណំ? យំ ចិត្តំ មនោ មានសំ…បេ…. តជ្ជាមនោវិញ្ញាណធាតុ – ឥទំ វុច្ចតិ "នាមរូបបច្ចយាបិ វិញ្ញាណំ"។

នាមរូបបច្ចយា ឆដ្ឋាយតនន្តិ។ អត្ថិ នាមំ, អត្ថិ រូបំ។ តត្ថ កតមំ នាមំ? វេទនាក្ខន្ធោ, សញ្ញាក្ខន្ធោ, សង្ខារក្ខន្ធោ – ឥទំ វុច្ចតិ "នាមំ"។ តត្ថ កតមំ រូបំ? យំ រូបំ និស្សាយ មនោវិញ្ញាណធាតុ វត្តតិ – ឥទំ វុច្ចតិ "រូបំ"។ ឥតិ ឥទញ្ច នាមំ, ឥទញ្ច រូបំ។ ឥទំ វុច្ចតិ "នាមរូបំ"។

តត្ថ កតមំ នាមរូបបច្ចយា ឆដ្ឋាយតនំ? យំ ចិត្តំ មនោ មានសំ…បេ…. តជ្ជាមនោវិញ្ញាណធាតុ – ឥទំ វុច្ចតិ "នាមរូបបច្ចយា ឆដ្ឋាយតនំ"។

តត្ថ កតមំ ឆដ្ឋាយតនបច្ចយាបិ នាមរូបំ? អត្ថិ នាមំ, អត្ថិ រូបំ។ តត្ថ កតមំ នាមំ? វេទនាក្ខន្ធោ, សញ្ញាក្ខន្ធោ, សង្ខារក្ខន្ធោ – ឥទំ វុច្ចតិ "នាមំ"។ តត្ថ កតមំ រូបំ? ចក្ខាយតនស្ស ឧបចយោ, សោតាយតនស្ស ឧបចយោ, ឃានាយតនស្ស ឧបចយោ, ជិវ្ហាយតនស្ស ឧបចយោ, កាយាយតនស្ស ឧបចយោ, យំ វា បនញ្ញម្បិ អត្ថិ រូបំ ចិត្តជំ ចិត្តហេតុកំ ចិត្តសមុដ្ឋានំ – ឥទំ វុច្ចតិ "រូបំ"។ ឥតិ ឥទញ្ច នាមំ, ឥទញ្ច រូបំ។ ឥទំ វុច្ចតិ "ឆដ្ឋាយតនបច្ចយាបិ នាមរូបំ"។

តត្ថ កតមោ ឆដ្ឋាយតនបច្ចយា ផស្សោ? យោ ផស្សោ ផុសនា សម្ផុសនា សម្ផុសិតត្តំ – អយំ វុច្ចតិ “ឆដ្ឋាយតនបច្ចយា ផស្សោ”។

តត្ថ កតមំ ផស្សបច្ចយាបិ ឆដ្ឋាយតនំ? យំ ចិត្តំ មនោ មានសំ…បេ…. តជ្ជាមនោវិញ្ញាណធាតុ – ឥទំ វុច្ចតិ “ផស្សបច្ចយាបិ ឆដ្ឋាយតនំ”…បេ…. តេន វុច្ចតិ “ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតី”តិ។

២៧៨. តស្មិំ សមយេ អវិជ្ជាបច្ចយា សង្ខារោ, សង្ខារបច្ចយាបិ អវិជ្ជា; សង្ខារបច្ចយា វិញ្ញាណំ, វិញ្ញាណបច្ចយាបិ សង្ខារោ; វិញ្ញាណបច្ចយា នាមរូបំ, នាមរូបបច្ចយាបិ វិញ្ញាណំ; នាមរូបបច្ចយា សឡាយតនំ, ឆដ្ឋាយតនបច្ចយាបិ នាមរូបំ; ឆដ្ឋាយតនបច្ចយា ផស្សោ, ផស្សបច្ចយាបិ ឆដ្ឋាយតនំ; ផស្សបច្ចយា វេទនា, វេទនាបច្ចយាបិ ផស្សោ; វេទនាបច្ចយា តណ្ហា, តណ្ហាបច្ចយាបិ វេទនា; តណ្ហាបច្ចយា ឧបាទានំ, ឧបាទានបច្ចយាបិ តណ្ហា; ឧបាទានបច្ចយា ភវោ, ភវបច្ចយា ជាតិ, ជាតិបច្ចយា ជរាមរណំ។ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតិ។

២៧៩. តត្ថ កតមា អវិជ្ជា? យំ អញ្ញាណំ អទស្សនំ…បេ…. អវិជ្ជាលង្គី មោហោ អកុសលមូលំ – អយំ វុច្ចតិ “អវិជ្ជា”។

តត្ថ កតមោ អវិជ្ជាបច្ចយា សង្ខារោ? យា ចេតនា សញ្ចេតនា សញ្ចេតយិតត្តំ – អយំ វុច្ចតិ “អវិជ្ជាបច្ចយា សង្ខារោ”។

តត្ថ កតមា សង្ខារបច្ចយាបិ អវិជ្ជា? យំ អញ្ញាណំ អទស្សនំ…បេ…. អវិជ្ជាលង្គី មោហោ អកុសលមូលំ – អយំ វុច្ចតិ “សង្ខារបច្ចយាបិ អវិជ្ជា”។

តត្ថ កតមំ សង្ខារបច្ចយា វិញ្ញាណំ? យំ ចិត្តំ មនោ មានសំ…បេ…. តជ្ជាមនោវិញ្ញាណធាតុ – ឥទំ វុច្ចតិ “សង្ខារបច្ចយា វិញ្ញាណំ”។

តត្ថ កតមោ វិញ្ញាណបច្ចយាបិ សង្ខារោ? យា ចេតនា សញ្ចេតនា សញ្ចេតយិតត្តំ – អយំ វុច្ចតិ “វិញ្ញាណបច្ចយាបិ សង្ខារោ”។

តត្ថ កតមំ វិញ្ញាណបច្ចយា នាមរូបំ? អត្ថិ នាមំ, អត្ថិ រូបំ។ តត្ថ កតមំ នាមំ? វេទនាក្ខន្ធោ, សញ្ញាក្ខន្ធោ, សង្ខារក្ខន្ធោ – ឥទំ វុច្ចតិ នាមំ។ តត្ថ កតមំ រូបំ? ចក្ខាយតនស្ស ឧបចយោ, សោតាយតនស្ស ឧបចយោ, ឃានាយតនស្ស ឧបចយោ, ជិវ្ហាយតនស្ស ឧបចយោ, កាយាយតនស្ស ឧបចយោ, យំ វា បនញ្ញម្បិ អត្ថិ រូបំ ចិត្តជំ ចិត្តហេតុកំ ចិត្តសមុដ្ឋានំ – ឥទំ វុច្ចតិ “រូបំ”។ ឥតិ ឥទញ្ច នាមំ, ឥទញ្ច រូបំ។ ឥទំ វុច្ចតិ “វិញ្ញាណបច្ចយា នាមរូបំ”។

នាមរូបបច្ចយាបិ វិញ្ញាណន្តិ។ អត្ថិ នាមំ, អត្ថិ រូបំ។ តត្ថ កតមំ នាមំ? វេទនាក្ខន្ធោ, សញ្ញាក្ខន្ធោ, សង្ខារក្ខន្ធោ – ឥទំ វុច្ចតិ “នាមំ”។ តត្ថ កតមំ រូបំ? យំ រូបំ និស្សាយ មនោវិញ្ញាណធាតុ វត្តតិ – ឥទំ វុច្ចតិ “រូបំ”។ ឥតិ ឥទញ្ច នាមំ, ឥទញ្ច រូបំ។ ឥទំ វុច្ចតិ “នាមរូបំ”។

តត្ថ កតមំ នាមរូបបច្ចយាបិ វិញ្ញាណំ? យំ ចិត្តំ មនោ មានសំ…បេ…. តជ្ជាមនោវិញ្ញាណធាតុ – ឥទំ វុច្ចតិ “នាមរូបបច្ចយាបិ វិញ្ញាណំ”។

នាមរូបបច្ចយា សឡាយតនន្តិ។ អត្ថិ នាមំ, អត្ថិ រូបំ។ តត្ថ កតមំ នាមំ? វេទនាក្ខន្ធោ, សញ្ញាក្ខន្ធោ, សង្ខារក្ខន្ធោ – ឥទំ វុច្ចតិ “នាមំ”។ តត្ថ កតមំ រូបំ? ចត្តារោ ច មហាភូតា, យញ្ច រូបំ និស្សាយ មនោវិញ្ញាណធាតុ វត្តតិ – ឥទំ វុច្ចតិ “រូបំ”។ ឥតិ ឥទញ្ច នាមំ, ឥទញ្ច រូបំ។ ឥទំ វុច្ចតិ “នាមរូបំ”។

តត្ថ កតមំ នាមរូបបច្ចយា សឡាយតនំ? ចក្ខាយតនំ, សោតាយតនំ, ឃានាយតនំ, ជិវ្ហាយតនំ, កាយាយតនំ, មនាយតនំ – ឥទំ វុច្ចតិ “នាមរូបបច្ចយា សឡាយតនំ”។

តត្ថ កតមំ ឆដ្ឋាយតនបច្ចយាបិ នាមរូបំ? អត្ថិ នាមំ, អត្ថិ រូបំ។ តត្ថ កតមំ នាមំ? វេទនាក្ខន្ធោ, សញ្ញាក្ខន្ធោ, សង្ខារក្ខន្ធោ – ឥទំ វុច្ចតិ “នាមំ”។ តត្ថ កតមំ រូបំ? ចក្ខាយតនស្ស ឧបចយោ, សោតាយតនស្ស

ឧបចយោ, ឃានាយតនស្ស ឧបចយោ, ជិវ្ហាយតនស្ស ឧបចយោ, កាយាយតនស្ស ឧបចយោ, យំ វា បនញ្ញម្បិ អត្ថិ រូបំ ចិត្តជំ ចិត្តហេតុកំ ចិត្តសមុដ្ឋានំ – ឥទំ វុច្ចតិ “រូបំ”។ ឥតិ ឥទញ្ច នាមំ, ឥទញ្ច រូបំ។ ឥទំ វុច្ចតិ “ឆដ្ឋាយតនបច្ចយាបិ នាមរូបំ”។

តត្ថ កតមោ ឆដ្ឋាយតនបច្ចយា ផស្សោ? យោ ផស្សោ ផុសនា សម្ផុសនា សម្ផុសិតត្តំ – អយំ វុច្ចតិ “ឆដ្ឋាយតនបច្ចយា ផស្សោ”។

តត្ថ កតមំ ផស្សបច្ចយាបិ ឆដ្ឋាយតនំ? យំ ចិត្តំ មនោ មានសំ...បេ.... តជ្ជាមនោវិញ្ញាណធាតុ – ឥទំ វុច្ចតិ “ផស្សបច្ចយាបិ ឆដ្ឋាយតនំ”។

តត្ថ កតមា ផស្សបច្ចយា វេទនា? យំ ចេតសិកំ សាតំ ចេតសិកំ សុខំ ចេតោសម្ផស្សជំ សាតំ សុខំ វេទយិតំ ចេតោសម្ផស្សជា សាតា សុខា វេទនា – អយំ វុច្ចតិ “ផស្សបច្ចយា វេទនា”...បេ.... តេន វុច្ចតិ “ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតី”តិ។

អញ្ញមញ្ញចតុក្កំ។

៨. អកុសលនិទ្ទេសោ

២៨០. កតមេ ធម្មា អកុសលា? យស្មិំ សមយេ អកុសលំ ចិត្តំ ឧប្បន្នំ ហោតិ សោមនស្សសហគតំ ទិដ្ឋិគតសម្បយុត្តំ សសង្ខារេន...បេ.... សោមនស្សសហគតំ ទិដ្ឋិគតវិប្បយុត្តំ រូបារម្មណំ វា...បេ.... សោមនស្សសហគតំ ទិដ្ឋិគតវិប្បយុត្តំ សសង្ខារេន រូបារម្មណំ វា សទ្ទារម្មណំ វា គន្ធារម្មណំ វា រសារម្មណំ វា ផោដ្ឋព្ពារម្មណំ វា ធម្មារម្មណំ វា យំ យំ វា បនារព្ភ, តស្មិំ សមយេ អវិជ្ជាបច្ចយា សង្ខារោ, សង្ខារបច្ចយា វិញ្ញាណំ, វិញ្ញាណបច្ចយា នាមំ, នាមបច្ចយា ឆដ្ឋាយតនំ, ឆដ្ឋាយតនបច្ចយា ផស្សោ, ផស្សបច្ចយា វេទនា, វេទនាបច្ចយា តណ្ហា, តណ្ហាបច្ចយា អធិមោក្ខោ, អធិមោក្ខបច្ចយា ភវោ, ភវបច្ចយា ជាតិ, ជាតិបច្ចយា ជរាមរណំ។ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតិ។

២៨១. តត្ថ កតមា អវិជ្ជា? យំ អញ្ញាណំ អទស្សនំ...បេ.... អវិជ្ជាលង្គី មោហោ អកុសលមូលំ – អយំ វុច្ចតិ “អវិជ្ជា”។

តត្ថ កតមោ អវិជ្ជាបច្ចយា សង្ខារោ? យា ចេតនា សញ្ចេតនា សញ្ចេតយិតត្តំ – អយំ វុច្ចតិ អវិជ្ជាបច្ចយា សង្ខារោ...បេ....។

តត្ថ កតមោ តណ្ហាបច្ចយា អធិមោក្ខោ? យោ ចិត្តស្ស អធិមោក្ខោ អធិមុច្ចនា តទធិមុត្តតា – អយំ វុច្ចតិ “តណ្ហាបច្ចយា អធិមោក្ខោ”។

តត្ថ កតមោ អធិមោក្ខបច្ចយា ភវោ? ឋបេត្វា អធិមោក្ខំ, វេទនាក្ខន្ធោ សញ្ញាក្ខន្ធោ សង្ខារក្ខន្ធោ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ – អយំ វុច្ចតិ “អធិមោក្ខបច្ចយា ភវោ”...បេ.... តេន វុច្ចតិ “ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតី”តិ។

២៨២. កតមេ ធម្មា អកុសលា? យស្មិំ សមយេ អកុសលំ ចិត្តំ ឧប្បន្នំ ហោតិ ឧបេក្ខាសហគតំ ទិដ្ឋិគតសម្បយុត្តំ រូបារម្មណំ វា សទ្ទារម្មណំ វា គន្ធារម្មណំ វា រសារម្មណំ វា ផោដ្ឋព្ពារម្មណំ វា ធម្មារម្មណំ វា យំ យំ វា បនារព្ភ, តស្មិំ សមយេ អវិជ្ជាបច្ចយា សង្ខារោ, សង្ខារបច្ចយា វិញ្ញាណំ, វិញ្ញាណបច្ចយា នាមំ, នាមបច្ចយា ឆដ្ឋាយតនំ, ឆដ្ឋាយតនបច្ចយា ផស្សោ, ផស្សបច្ចយា វេទនា, វេទនាបច្ចយា តណ្ហា, តណ្ហាបច្ចយា ឧបាទានំ, ឧបាទានបច្ចយា ភវោ, ភវបច្ចយា ជាតិ, ជាតិបច្ចយា ជរាមរណំ។ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតិ។

២៨៣. តត្ថ កតមា អវិជ្ជា? យំ អញ្ញាណំ អទស្សនំ...បេ.... អវិជ្ជាលង្គី មោហោ អកុសលមូលំ – អយំ វុច្ចតិ អវិជ្ជា...បេ....។

តត្ថ កតមា ផស្សបច្ចយា វេទនា? យំ ចេតសិកំ នេវ សាតំ នាសាតំ ចេតោសម្ផស្សជំ អទុក្ខមសុខំ វេទយិតំ ចេតោសម្ផស្សជា អទុក្ខមសុខា វេទនា – អយំ វុច្ចតិ “ផស្សបច្ចយា វេទនា”...បេ.... តេន វុច្ចតិ “ឯវ

មេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតី’’តិ។

២៨៤. កតមេ ធម្មា អកុសលា? យស្មិំ សមយេ អកុសលំ ចិត្តំ ឧប្បន្នំ ហោតិ ឧបេក្ខាសហគតំ ទិដ្ឋិគត សម្បយុត្តំ សសង្ខារេន...បេ.... ឧបេក្ខាសហគតំ ទិដ្ឋិគតវិប្បយុត្តំ រូបារម្មណំ វា...បេ.... ឧបេក្ខាសហគតំ ទិដ្ឋិគតវិប្បយុត្តំ សសង្ខារេន រូបារម្មណំ វា សទ្ទារម្មណំ វា គន្ធារម្មណំ វា រសារម្មណំ វា ផោដ្ឋព្ពារម្មណំ វា ធម្មារម្មណំ វា យំ យំ វា បនារព្ភ, តស្មិំ សមយេ អវិជ្ជាបច្ចយា សង្ខារោ, សង្ខារបច្ចយា វិញ្ញាណំ, វិញ្ញាណបច្ចយា នាមំ, នាម បច្ចយា ឆដ្ឋាយតនំ , ឆដ្ឋាយតនបច្ចយា ផស្សោ, ផស្សបច្ចយា វេទនា, វេទនាបច្ចយា តណ្ហា , តណ្ហាបច្ចយា អធិមោក្ខោ, អធិមោក្ខបច្ចយា ភវោ, ភវបច្ចយា ជាតិ, ជាតិបច្ចយា ជរាមរណំ។ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតិ។

២៨៥. តត្ថ កតមា អវិជ្ជា...បេ.... តេន វុច្ចតិ ‘‘ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតី’’តិ។

២៨៦. កតមេ ធម្មា អកុសលា? យស្មិំ សមយេ អកុសលំ ចិត្តំ ឧប្បន្នំ ហោតិ ទោមនស្សសហគតំ បដិឃ សម្បយុត្តំ រូបារម្មណំ វា...បេ.... ទោមនស្សសហគតំ បដិឃសម្បយុត្តំ សសង្ខារេន រូបារម្មណំ វា សទ្ទារម្មណំ វា គន្ធារម្មណំ វា រសារម្មណំ វា ផោដ្ឋព្ពារម្មណំ វា ធម្មារម្មណំ វា យំ យំ វា បនារព្ភ, តស្មិំ សមយេ អវិជ្ជាបច្ចយា សង្ខារោ, សង្ខារបច្ចយា វិញ្ញាណំ, វិញ្ញាណបច្ចយា នាមំ, នាមបច្ចយា ឆដ្ឋាយតនំ, ឆដ្ឋាយតនបច្ចយា ផស្សោ, ផស្សបច្ចយា វេទនា, វេទនាបច្ចយា បដិឃំ, បដិឃបច្ចយា អធិមោក្ខោ, អធិមោក្ខបច្ចយា ភវោ, ភវបច្ចយា ជាតិ, ជាតិបច្ចយា ជរាមរណំ។ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតិ។

២៨៧. តត្ថ កតមា អវិជ្ជា? យំ អញ្ញាណំ អទស្សនំ...បេ.... អវិជ្ជាលង្គី មោហោ អកុសលមូលំ – អយំ វុច្ចតិ ‘‘អវិជ្ជា’’...បេ.... អយំ វុច្ចតិ ‘‘ឆដ្ឋាយតនបច្ចយា ផស្សោ’’។

តត្ថ កតមា ផស្សបច្ចយា វេទនា? យំ ចេតសិកំ អសាតំ ចេតសិកំ ទុក្ខំ ចេតោសម្ផស្សជំ អសាតំ ទុក្ខំ វេទយិតំ ចេតោសម្ផស្សជា អសាតា ទុក្ខា វេទនា – អយំ វុច្ចតិ ‘‘ផស្សបច្ចយា វេទនា’’។

តត្ថ កតមំ វេទនាបច្ចយា បដិឃំ? យោ ចិត្តស្ស អាឃាតោ...បេ.... ចណ្ឌិក្កំ អសុរោបោ [អសុលោបោ (ស្យា.)] អនត្តមនតា ចិត្តស្ស – ឥទំ វុច្ចតិ ‘‘វេទនាបច្ចយា បដិឃំ’’ ។

តត្ថ កតមោ បដិឃបច្ចយា អធិមោក្ខោ? យោ ចិត្តស្ស អធិមោក្ខោ អធិមុច្ចនា តទធិមុត្តតា – អយំ វុច្ចតិ ‘‘បដិឃបច្ចយា អធិមោក្ខោ’’។

តត្ថ កតមោ អធិមោក្ខបច្ចយា ភវោ? ឋបេត្វា អធិមោក្ខំ, វេទនាក្ខន្ធោ សញ្ញាក្ខន្ធោ សង្ខារក្ខន្ធោ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ – អយំ វុច្ចតិ ‘‘អធិមោក្ខបច្ចយា ភវោ’’...បេ.... តេន វុច្ចតិ ‘‘ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតី’’តិ។

២៨៨. កតមេ ធម្មា អកុសលា? យស្មិំ សមយេ អកុសលំ ចិត្តំ ឧប្បន្នំ ហោតិ ឧបេក្ខាសហគតំ វិចិកិច្ឆា សម្បយុត្តំ រូបារម្មណំ វា សទ្ទារម្មណំ វា គន្ធារម្មណំ វា រសារម្មណំ វា ផោដ្ឋព្ពារម្មណំ វា ធម្មារម្មណំ វា យំ យំ វា បនារព្ភ , តស្មិំ សមយេ អវិជ្ជាបច្ចយា សង្ខារោ, សង្ខារបច្ចយា វិញ្ញាណំ, វិញ្ញាណបច្ចយា នាមំ, នាមបច្ចយា ឆដ្ឋាយតនំ, ឆដ្ឋាយតនបច្ចយា ផស្សោ, ផស្សបច្ចយា វេទនា, វេទនាបច្ចយា វិចិកិច្ឆា, វិចិកិច្ឆាបច្ចយា ភវោ, ភវបច្ចយា ជាតិ, ជាតិបច្ចយា ជរាមរណំ។ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតិ។

២៨៩. តត្ថ កតមា អវិជ្ជា? យំ អញ្ញាណំ អទស្សនំ...បេ.... អវិជ្ជាលង្គី មោហោ អកុសលមូលំ – អយំ វុច្ចតិ ‘‘អវិជ្ជា’’...បេ.... អយំ វុច្ចតិ ‘‘ឆដ្ឋាយតនបច្ចយា ផស្សោ’’។

តត្ថ កតមា ផស្សបច្ចយា វេទនា? យំ ចេតសិកំ នេវ សាតំ នាសាតំ ចេតោសម្ផស្សជំ អទុក្ខមសុខំ វេទយិតំ, ចេតោសម្ផស្សជា អទុក្ខមសុខា វេទនា – អយំ វុច្ចតិ ‘‘ផស្សបច្ចយា វេទនា’’។

តត្ថ កតមា វេទនាបច្ចយា វិចិកិច្ឆា? យា កង្ខា កង្ខាយនា កង្ខាយិតត្តំ វិមតិ វិចិកិច្ឆា ទ្វេឡ្ហកំ ទ្វិធាបថោ [ទ្វេធាបថោ (សី. ស្យា.)] សំសយោ អនេកំសគ្គាហោ អាសប្បនា បរិសប្បនា អបរិយោគាហណា [អបរិយោគាហនា (សី. ស្យា. ក.)] ឆម្ភិតត្តំ ចិត្តស្ស មនោវិលេខោ – អយំ វុច្ចតិ ‘‘វេទនាបច្ចយា វិចិកិច្ឆា’’។

តត្ថ កតមោ វិចិកិច្ឆាបច្ចយា ភវោ? ឋបេត្វា វិចិកិច្ឆំ, វេទនាក្ខន្ធោ សញ្ញាក្ខន្ធោ សង្ខារក្ខន្ធោ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ – អយំ វុច្ចតិ “វិចិកិច្ឆាបច្ចយា ភវោ”…បេ…. តេន វុច្ចតិ “ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតី”តិ។

២៨០. កតមេ ធម្មា អកុសលា? យស្មិំ សមយេ អកុសលំ ចិត្តំ ឧប្បន្នំ ហោតិ ឧបេក្ខាសហគតំ ឧទ្ធច្ចសម្បយុត្តំ រូបារម្មណំ វា សទ្ទារម្មណំ វា គន្ធារម្មណំ វា រសារម្មណំ វា ផោដ្ឋព្ពារម្មណំ វា ធម្មារម្មណំ វា យំ យំ វា បនារព្ភ, តស្មិំ សមយេ អវិជ្ជាបច្ចយា សង្ខារោ, សង្ខារបច្ចយា វិញ្ញាណំ, វិញ្ញាណបច្ចយា នាមំ, នាមបច្ចយា ឆដ្ឋាយតនំ, ឆដ្ឋាយតនបច្ចយា ផស្សោ, ផស្សបច្ចយា វេទនា, វេទនាបច្ចយា ឧទ្ធច្ចំ, ឧទ្ធច្ចបច្ចយា អធិមោក្ខោ, អធិមោក្ខបច្ចយា ភវោ, ភវបច្ចយា ជាតិ, ជាតិបច្ចយា ជរាមរណំ។ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតិ។

២៨១. តត្ថ កតមា អវិជ្ជា? យំ អញ្ញាណំ អទស្សនំ…បេ…. អវិជ្ជាលង្គី មោហោ អកុសលមូលំ – អយំ វុច្ចតិ “អវិជ្ជា”…បេ…. អយំ វុច្ចតិ “ឆដ្ឋាយតនបច្ចយា ផស្សោ”។

តត្ថ កតមា ផស្សបច្ចយា វេទនា? យំ ចេតសិកំ នេវ សាតំ នាសាតំ ចេតោសម្ផស្សជំ អទុក្ខមសុខំ វេទយិតំ ចេតោសម្ផស្សជា អទុក្ខមសុខា វេទនា – អយំ វុច្ចតិ “ផស្សបច្ចយា វេទនា”។

តត្ថ កតមំ វេទនាបច្ចយា ឧទ្ធច្ចំ? យំ ចិត្តស្ស ឧទ្ធច្ចំ អវូបសមោ ចេតសោ វិក្ខេបោ ភន្តត្តំ ចិត្តស្ស – ឥទំ វុច្ចតិ “វេទនាបច្ចយា ឧទ្ធច្ចំ”។

តត្ថ កតមោ ឧទ្ធច្ចបច្ចយា អធិមោក្ខោ? យោ ចិត្តស្ស អធិមោក្ខោ អធិមុច្ចនា តទធិមុត្តតា – អយំ វុច្ចតិ “ឧទ្ធច្ចបច្ចយា អធិមោក្ខោ”។

តត្ថ កតមោ អធិមោក្ខបច្ចយា ភវោ? ឋបេត្វា អធិមោក្ខំ, វេទនាក្ខន្ធោ សញ្ញាក្ខន្ធោ សង្ខារក្ខន្ធោ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ – អយំ វុច្ចតិ “អធិមោក្ខបច្ចយា ភវោ”…បេ…. តេន វុច្ចតិ “ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតី”តិ។

អកុសលនិទ្ទេសោ។

១០. កុសលនិទ្ទេសោ

២៨២. កតមេ ធម្មា កុសលា? យស្មិំ សមយេ កាមាវចរំ កុសលំ ចិត្តំ ឧប្បន្នំ ហោតិ សោមនស្សសហគតំ ញាណសម្បយុត្តំ រូបារម្មណំ វា សទ្ទារម្មណំ វា គន្ធារម្មណំ វា រសារម្មណំ វា ផោដ្ឋព្ពារម្មណំ វា ធម្មារម្មណំ វា យំ យំ វា បនារព្ភ, តស្មិំ សមយេ កុសលមូលបច្ចយា សង្ខារោ, សង្ខារបច្ចយា វិញ្ញាណំ, វិញ្ញាណបច្ចយា នាមំ, នាមបច្ចយា ឆដ្ឋាយតនំ, ឆដ្ឋាយតនបច្ចយា ផស្សោ, ផស្សបច្ចយា វេទនា, វេទនាបច្ចយា បសាទោ, បសាទបច្ចយា អធិមោក្ខោ, អធិមោក្ខបច្ចយា ភវោ, ភវបច្ចយា ជាតិ, ជាតិបច្ចយា ជរាមរណំ។ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតិ។

២៨៣. តត្ថ កតមេ កុសលមូលា? អលោភោ, អទោសោ, អមោហោ។

តត្ថ កតមោ អលោភោ? យោ អលោភោ អលុព្ភនា អលុព្ភិតត្តំ អសារាគោ អសារជ្ជនា អសារជ្ជិតត្តំ អនភិជ្ឈា អលោភោ កុសលមូលំ – អយំ វុច្ចតិ “អលោភោ”។

តត្ថ កតមោ អទោសោ? យោ អទោសោ អទុស្សនា អទុស្សិតត្តំ អព្យាបាទោ អព្យាបជ្ជោ អទោសោ កុសលមូលំ – អយំ វុច្ចតិ “អទោសោ”។

តត្ថ កតមោ អមោហោ? យា បញ្ញា បជាននា…បេ…. អមោហោ ធម្មវិចយោ សម្មាទិដ្ឋិ – អយំ វុច្ចតិ “អមោហោ”។ ឥមេ វុច្ចន្តិ “កុសលមូលា”។

តត្ថ កតមោ កុសលមូលបច្ចយា សង្ខារោ? យា ចេតនា សញ្ចេតនា សញ្ចេតយិតត្តំ – អយំ វុច្ចតិ “កុសលមូលបច្ចយា សង្ខារោ”។

តត្ថ កតមំ សង្ខារបច្ចយា វិញ្ញាណំ…បេ… វិញ្ញាណបច្ចយា នាមំ…បេ… នាមបច្ចយា ឆដ្ឋាយតនំ…បេ… ឆដ្ឋាយតនបច្ចយា ផស្សោ…បេ… ផស្សបច្ចយា វេទនា…បេ… អយំ វុច្ចតិ “ផស្សបច្ចយា វេទនា”។

តត្ថ កតមោ វេទនាបច្ចយា បសាទោ? យា សទ្ធា សទ្ទហនា ឱកប្បនា អភិប្បសាទោ – អយំ វុច្ចតិ “វេទនាបច្ចយា បសាទោ”។

តត្ថ កតមោ បសាទបច្ចយា អធិមោក្ខោ? យោ ចិត្តស្ស អធិមោក្ខោ អធិមុច្ចនា តទធិមុត្តតា – អយំ វុច្ចតិ “បសាទបច្ចយា អធិមោក្ខោ”។

តត្ថ កតមោ អធិមោក្ខបច្ចយា ភវោ? ឋបេត្វា អធិមោក្ខំ, វេទនាក្ខន្ធោ សញ្ញាក្ខន្ធោ សង្ខារក្ខន្ធោ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ – អយំ វុច្ចតិ “អធិមោក្ខបច្ចយា ភវោ”…បេ… តេន វុច្ចតិ “ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតី”តិ។

២៨៤. កតមេ ធម្មា កុសលា? យស្មិំ សមយេ កាមាវចរំ កុសលំ ចិត្តំ ឧប្បន្នំ ហោតិ សោមនស្សសហគតំ ញាណសម្បយុត្តំ សសង្ខារេន រូបារម្មណំ វា…បេ… សោមនស្សសហគតំ ញាណវិប្បយុត្តំ រូបារម្មណំ វា…បេ… សោមនស្សសហគតំ ញាណវិប្បយុត្តំ សសង្ខារេន រូបារម្មណំ វា សទ្ទារម្មណំ វា គន្ធារម្មណំ វា រសារម្មណំ វា ផោដ្ឋព្ពារម្មណំ វា ធម្មារម្មណំ វា យំ យំ វា បនារព្ភ, តស្មិំ សមយេ កុសលមូលបច្ចយា សង្ខារោ, សង្ខារបច្ចយា វិញ្ញាណំ , វិញ្ញាណបច្ចយា នាមំ, នាមបច្ចយា ឆដ្ឋាយតនំ, ឆដ្ឋាយតនបច្ចយា ផស្សោ, ផស្សបច្ចយា វេទនា, វេទនាបច្ចយា បសាទោ, បសាទបច្ចយា អធិមោក្ខោ, អធិមោក្ខបច្ចយា ភវោ, ភវបច្ចយា ជាតិ, ជាតិបច្ចយា ជរាមរណំ។ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតិ។

២៨៥. តត្ថ កតមេ កុសលមូលា? អលោភោ, អទោសោ។

តត្ថ កតមោ អលោភោ? យោ អលោភោ អលុព្ភនា អលុព្ភិតត្តំ អសារាគោ អសារជ្ជនា អសារជ្ជិតត្តំ អនភិជ្ឈា អលោភោ កុសលមូលំ – អយំ វុច្ចតិ “អលោភោ”។

តត្ថ កតមោ អទោសោ? យោ អទោសោ អទុស្សនា អទុស្សិតត្តំ អព្យាបាទោ អព្យាបជ្ជោ អទោសោ កុសលមូលំ – អយំ វុច្ចតិ “អទោសោ”។ ឥមេ វុច្ចន្តិ “កុសលមូលា”។

តត្ថ កតមោ កុសលមូលបច្ចយា សង្ខារោ? យា ចេតនា សញ្ចេតនា សញ្ចេតយិតត្តំ – អយំ វុច្ចតិ “កុសលមូលបច្ចយា សង្ខារោ”…បេ… អយំ វុច្ចតិ “ឆដ្ឋាយតនបច្ចយា ផស្សោ”។

តត្ថ កតមា ផស្សបច្ចយា វេទនា? យំ ចេតសិកំ សាតំ ចេតសិកំ សុខំ ចេតោសម្ផស្សជំ សាតំ សុខំ វេទយិតំ ចេតោសម្ផស្សជា សាតា សុខា វេទនា – អយំ វុច្ចតិ “ផស្សបច្ចយា វេទនា”…បេ… តេន វុច្ចតិ “ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតី”តិ។

២៨៦. កតមេ ធម្មា កុសលា? យស្មិំ សមយេ កាមាវចរំ កុសលំ ចិត្តំ ឧប្បន្នំ ហោតិ ឧបេក្ខាសហគតំ ញាណសម្បយុត្តំ រូបារម្មណំ វា…បេ… ឧបេក្ខាសហគតំ ញាណសម្បយុត្តំ សសង្ខារេន រូបារម្មណំ វា សទ្ទារម្មណំ វា គន្ធារម្មណំ វា រសារម្មណំ វា ផោដ្ឋព្ពារម្មណំ វា ធម្មារម្មណំ វា យំ យំ វា បនារព្ភ, តស្មិំ សមយេ កុសលមូលបច្ចយា សង្ខារោ, សង្ខារបច្ចយា វិញ្ញាណំ, វិញ្ញាណបច្ចយា នាមំ, នាមបច្ចយា ឆដ្ឋាយតនំ, ឆដ្ឋាយតនបច្ចយា ផស្សោ, ផស្សបច្ចយា វេទនា, វេទនាបច្ចយា បសាទោ, បសាទបច្ចយា អធិមោក្ខោ, អធិមោក្ខបច្ចយា ភវោ, ភវបច្ចយា ជាតិ, ជាតិបច្ចយា ជរាមរណំ។ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតិ។

២៨៧. តត្ថ កតមេ កុសលមូលា? អលោភោ, អទោសោ, អមោហោ – ឥមេ វុច្ចន្តិ “កុសលមូលា”។

តត្ថ កតមោ កុសលមូលបច្ចយា សង្ខារោ? យា ចេតនា សញ្ចេតនា សញ្ចេតយិតត្តំ – អយំ វុច្ចតិ “កុសលមូលបច្ចយា សង្ខារោ”…បេ… អយំ វុច្ចតិ – “ឆដ្ឋាយតនបច្ចយា ផស្សោ”។

តត្ថ កតមា ផស្សបច្ចយា វេទនា? យំ ចេតសិកំ នេវ សាតំ នាសាតំ ចេតោសម្ផស្សជំ អទុក្ខមសុខំ វេទយិតំ ចេតោសម្ផស្សជា អទុក្ខមសុខា វេទនា – អយំ វុច្ចតិ “ផស្សបច្ចយា វេទនា”…បេ… តេន វុច្ចតិ “ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតី”តិ។

កតមេ ធម្មា កុសលា? យស្មឹ សមយេ កាមាវចរំ កុសលំ ចិត្តំ ឧប្បន្នំ ហោតិ ឧបេក្ខាសហគតំ ញាណវិប្បយុត្តំ រូបារម្មណំ វា...បេ.... ឧបេក្ខាសហគតំ ញាណវិប្បយុត្តំ សសង្ខារេន រូបារម្មណំ វា សទ្ទារម្មណំ វា គន្ធារម្មណំ វា រសារម្មណំ វា ផោដ្ឋព្ពារម្មណំ វា ធម្មារម្មណំ វា យំ យំ វា បនារព្ភ, តស្មឹ សមយេ កុសលមូលបច្ចយា សង្ខារោ, សង្ខារបច្ចយា វិញ្ញាណំ, វិញ្ញាណបច្ចយា នាមំ, នាមបច្ចយា ឆដ្ឋាយតនំ, ឆដ្ឋាយតនបច្ចយា ផស្សោ, ផស្សបច្ចយា វេទនា, វេទនាបច្ចយា បសាទោ, បសាទបច្ចយា អធិមោក្ខោ, អធិមោក្ខបច្ចយា ភវោ, ភវបច្ចយា ជាតិ, ជាតិបច្ចយា ជរាមរណំ។ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតិ។

២៩៩. តត្ថ កតមេ កុសលមូលា? អលោភោ, អទោសោ – ឥមេ វុច្ចន្តិ “កុសលមូលា”។

តត្ថ កតមោ កុសលមូលបច្ចយា សង្ខារោ? យា ចេតនា សញ្ចេតនា សញ្ចេតយិតត្តំ – អយំ វុច្ចតិ “កុសលមូលបច្ចយា សង្ខារោ”...បេ.... តេន វុច្ចតិ “ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតី”តិ។

៣០០. កតមេ ធម្មា កុសលា? យស្មឹ សមយេ រូបូបបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ វិវិច្ចេវ កាមេហិ...បេ.... បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ បថវីកសិណំ [បឋវីកសិណំ (សី. ស្យា.)], តស្មឹ សមយេ កុសលមូលបច្ចយា សង្ខារោ, សង្ខារបច្ចយា វិញ្ញាណំ , វិញ្ញាណបច្ចយា នាមំ, នាមបច្ចយា ឆដ្ឋាយតនំ, ឆដ្ឋាយតនបច្ចយា ផស្សោ, ផស្សបច្ចយា វេទនា, វេទនាបច្ចយា បសាទោ, បសាទបច្ចយា អធិមោក្ខោ, អធិមោក្ខបច្ចយា ភវោ, ភវបច្ចយា ជាតិ, ជាតិបច្ចយា ជរាមរណំ។ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតិ។

៣០១. តត្ថ កតមេ កុសលមូលា? អលោភោ, អទោសោ, អមោហោ – ឥមេ វុច្ចន្តិ “កុសលមូលា”។

តត្ថ កតមោ កុសលមូលបច្ចយា សង្ខារោ? យា ចេតនា សញ្ចេតនា សញ្ចេតយិតត្តំ – អយំ វុច្ចតិ “កុសលមូលបច្ចយា សង្ខារោ”...បេ.... តេន វុច្ចតិ “ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតី”តិ។

៣០២. កតមេ ធម្មា កុសលា? យស្មឹ សមយេ អរូបូបបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ សព្ពសោ អាកិញ្ចញ្ញាយតនំ សមតិក្កម្ម នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនសញ្ញាសហគតំ សុខស្ស ច បហានា...បេ.... ចតុត្ថំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ, តស្មឹ សមយេ កុសលមូលបច្ចយា សង្ខារោ, សង្ខារបច្ចយា វិញ្ញាណំ, វិញ្ញាណបច្ចយា នាមំ, នាមបច្ចយា ឆដ្ឋាយតនំ, ឆដ្ឋាយតនបច្ចយា ផស្សោ, ផស្សបច្ចយា វេទនា, វេទនាបច្ចយា បសាទោ, បសាទបច្ចយា អធិមោក្ខោ, អធិមោក្ខបច្ចយា ភវោ, ភវបច្ចយា ជាតិ, ជាតិបច្ចយា ជរាមរណំ។ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតិ។

៣០៣. តត្ថ កតមេ កុសលមូលា? អលោភោ, អទោសោ, អមោហោ – ឥមេ វុច្ចន្តិ “កុសលមូលា”។

តត្ថ កតមោ កុសលមូលបច្ចយា សង្ខារោ? យា ចេតនា សញ្ចេតនា សញ្ចេតយិតត្តំ – អយំ វុច្ចតិ “កុសលមូលបច្ចយា សង្ខារោ”...បេ.... អយំ វុច្ចតិ “ឆដ្ឋាយតនបច្ចយា ផស្សោ”។

តត្ថ កតមា ផស្សបច្ចយា វេទនា? យំ ចេតសិកំ សាតំ ចេតសិកំ សុខំ ចេតោសម្ផស្សជំ សាតំ សុខំ វេទយិតំ ចេតោសម្ផស្សជា សាតា សុខា វេទនា – អយំ វុច្ចតិ “ផស្សបច្ចយា វេទនា”...បេ.... តេន វុច្ចតិ “ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតី”តិ។

៣០៤. កតមេ ធម្មា កុសលា? យស្មឹ សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ភាវេតិ និយ្យានិកំ អបចយគាមឹ ទិដ្ឋិគតានំ បហានាយ បឋមាយ ភូមិយា បត្តិយា វិវិច្ចេវ កាមេហិ...បេ.... បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ, តស្មឹ សមយេ កុសលមូលបច្ចយា សង្ខារោ, សង្ខារបច្ចយា វិញ្ញាណំ, វិញ្ញាណបច្ចយា នាមំ, នាមបច្ចយា ឆដ្ឋាយតនំ, ឆដ្ឋាយតនបច្ចយា ផស្សោ, ផស្សបច្ចយា វេទនា, វេទនាបច្ចយា បសាទោ, បសាទបច្ចយា អធិមោក្ខោ, អធិមោក្ខបច្ចយា ភវោ, ភវបច្ចយា ជាតិ, ជាតិបច្ចយា ជរាមរណំ។ ឯវមេតេសំ ធម្មានំ សមុទយោ ហោតិ។

៣០៥. តត្ថ កតមេ កុសលមូលា? អលោភោ, អទោសោ, អមោហោ។

តត្ថ កតមោ អលោភោ...បេ.... អទោសោ...បេ.... អមោហោ? យា បញ្ញា បជាននា...បេ.... អមោហោ ធម្មវិចយោ សម្មាទិដ្ឋិ ធម្មវិចយសម្ពោជ្ឈង្គោ មគ្គង្គំ មគ្គបរិយាបន្នំ – អយំ វុច្ចតិ “អមោហោ”។ ឥមេ វុច្ចន្តិ “កុសលមូលា”។

តត្ថ កតមោ កុសលមូលបច្ចយា សង្ខារោ? យា ចេតនា សញ្ចេតនា សញ្ចេតយិតត្តំ – អយំ វុច្ចតិ “កុសលមូលបច្ចយា សង្ខារោ”...បេ.... អយំ វុច្ចតិ “ឆដ្ឋាយតនបច្ចយា ផស្សោ”។

តត្ថ កតមា ផស្សបច្ចយា វេទនា? យំ ចេតសិកំ សាតំ ចេតសិកំ សុខំ ចេតោសម្ផស្សជំ សាតំ សុខំ វេទយិតំ ចេតោសម្ផស្សជា សាតា សុខា វេទនា – អយំ វុច្ចតិ “ផស្សបច្ចយា វេទនា”។

តត្ថ កតមោ វេទនាបច្ចយា បសាទោ? យា សទ្ធា សទ្ទហនា ឱកប្បនា អភិប្បសាទោ – អយំ វុច្ចតិ “វេទនាបច្ចយា បសាទោ”។

តត្ថ កតមោ បសាទបច្ចយា អធិមោក្ខោ? យោ ចិត្តស្ស អធិមោក្ខោ អធិមុច្ចនា តទធិមុត្តតា – អយំ វុច្ចតិ “បសាទបច្ចយា អធិមោក្ខោ”។

តត្ថ កតមោ អធិមោក្ខបច្ចយា ភវោ? ឋបេត្វា អធិមោក្ខំ, វេទនាក្ខន្ធោ សញ្ញាក្ខន្ធោ សង្ខារក្ខន្ធោ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ – អយំ វុច្ចតិ “អធិមោក្ខបច្ចយា ភវោ”...បេ.... អយំ វុច្ចតិ “ជាតិបច្ចយា ជរាមរណំ”។

ឯវមេតេសំ ធម្មានំ សមុទយោ ហោតីតិ។ ឯវមេតេសំ ធម្មានំ សង្គតិ ហោតិ, សមាគមោ ហោតិ, សមោធានំ ហោតិ, បាតុភាវោ ហោតិ។ តេន វុច្ចតិ “ឯវមេតេសំ ធម្មានំ សមុទយោ ហោតី”តិ។

កុសលនិទ្ទេសោ។

១១. អព្យាកតនិទ្ទេសោ

៣០៦. កតមេ ធម្មា អព្យាកតា? យស្មិំ សមយេ កាមាវចរស្ស កុសលស្ស កម្មស្ស កតត្តា ឧបចិតត្តា វិបាកំ ចក្ខុវិញ្ញាណំ ឧប្បន្នំ ហោតិ ឧបេក្ខាសហគតំ រូបារម្មណំ, តស្មិំ សមយេ សង្ខារបច្ចយា វិញ្ញាណំ, វិញ្ញាណបច្ចយា នាមំ, នាមបច្ចយា ឆដ្ឋាយតនំ, ឆដ្ឋាយតនបច្ចយា ផស្សោ, ផស្សបច្ចយា វេទនា, វេទនាបច្ចយា ភវោ, ភវបច្ចយា ជាតិ, ជាតិបច្ចយា ជរាមរណំ។ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតិ។

៣០៧. តត្ថ កតមោ សង្ខារោ? យា ចេតនា សញ្ចេតនា សញ្ចេតយិតត្តំ – អយំ វុច្ចតិ “សង្ខារោ”។

តត្ថ កតមំ សង្ខារបច្ចយា វិញ្ញាណំ? យំ ចិត្តំ មនោ មានសំ...បេ.... តជ្ជាចក្ខុវិញ្ញាណធាតុ – ឥទំ វុច្ចតិ “សង្ខារបច្ចយា វិញ្ញាណំ”។

តត្ថ កតមំ វិញ្ញាណបច្ចយា នាមំ? វេទនាក្ខន្ធោ , សញ្ញាក្ខន្ធោ, សង្ខារក្ខន្ធោ – ឥទំ វុច្ចតិ “វិញ្ញាណបច្ចយា នាមំ”។

តត្ថ កតមំ នាមបច្ចយា ឆដ្ឋាយតនំ? យំ ចិត្តំ មនោ មានសំ...បេ.... តជ្ជាចក្ខុវិញ្ញាណធាតុ – ឥទំ វុច្ចតិ “នាមបច្ចយា ឆដ្ឋាយតនំ”។

តត្ថ កតមោ ឆដ្ឋាយតនបច្ចយា ផស្សោ? យោ ផស្សោ ផុសនា សម្ផុសនា សម្ផុសិតត្តំ – អយំ វុច្ចតិ “ឆដ្ឋាយតនបច្ចយា ផស្សោ”។

តត្ថ កតមា ផស្សបច្ចយា វេទនា? យំ ចេតសិកំ នេវ សាតំ នាសាតំ ចេតោសម្ផស្សជំ អទុក្ខមសុខំ វេទយិតំ ចេតោសម្ផស្សជា អទុក្ខមសុខា វេទនា – អយំ វុច្ចតិ “ផស្សបច្ចយា វេទនា”។

តត្ថ កតមោ វេទនាបច្ចយា ភវោ? ឋបេត្វា វេទនំ, សញ្ញាក្ខន្ធោ សង្ខារក្ខន្ធោ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ – អយំ វុច្ចតិ “វេទនាបច្ចយា ភវោ”...បេ.... តេន វុច្ចតិ “ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតី”តិ។

៣០៨. តស្មិំ សមយេ សង្ខារបច្ចយា វិញ្ញាណំ សង្ខារហេតុកំ, វិញ្ញាណបច្ចយា នាមំ វិញ្ញាណហេតុកំ, នាមបច្ចយា ឆដ្ឋាយតនំ នាមហេតុកំ, ឆដ្ឋាយតនបច្ចយា ផស្សោ ឆដ្ឋាយតនហេតុកោ, ផស្សបច្ចយា វេទនា ផស្សហេតុកា, វេទនាបច្ចយា ភវោ, ភវបច្ចយា ជាតិ, ជាតិបច្ចយា ជរាមរណំ។ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតិ។

៣០៩. តស្មឹ សមយេ សង្ខារបច្ចយា វិញ្ញាណំ សង្ខារសម្បយុត្តំ, វិញ្ញាណបច្ចយា នាមំ វិញ្ញាណសម្បយុត្តំ, នាមបច្ចយា ឆដ្ឋាយតនំ នាមសម្បយុត្តំ, ឆដ្ឋាយតនបច្ចយា ផស្សោ ឆដ្ឋាយតនសម្បយុត្តោ, ផស្សបច្ចយា វេទនា ផស្សសម្បយុត្តា, វេទនាបច្ចយា ភវោ, ភវបច្ចយា ជាតិ, ជាតិបច្ចយា ជរាមរណំ។ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតិ។

៣១០. តស្មឹ សមយេ សង្ខារបច្ចយា វិញ្ញាណំ, វិញ្ញាណបច្ចយាបិ សង្ខារោ; វិញ្ញាណបច្ចយា នាមំ, នាមបច្ចយាបិ វិញ្ញាណំ; នាមបច្ចយា ឆដ្ឋាយតនំ, ឆដ្ឋាយតនបច្ចយាបិ នាមំ; ឆដ្ឋាយតនបច្ចយា ផស្សោ, ផស្សបច្ចយាបិ ឆដ្ឋាយតនំ; ផស្សបច្ចយា វេទនា, វេទនាបច្ចយាបិ ផស្សោ; វេទនាបច្ចយា ភវោ, ភវបច្ចយា ជាតិ, ជាតិបច្ចយា ជរាមរណំ។ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតិ។

៣១១. កតមេ ធម្មា អព្យាកតា? យស្មឹ សមយេ កាមាវចរស្ស កុសលស្ស កម្មស្ស កតត្តា ឧបចិតត្តា វិបាកំ សោតវិញ្ញាណំ ឧប្បន្នំ ហោតិ ឧបេក្ខាសហគតំ សទ្ទារម្មណំ…បេ… ឃានវិញ្ញាណំ ឧប្បន្នំ ហោតិ ឧបេក្ខាសហគតំ គន្ធារម្មណំ…បេ… ជិវ្ហាវិញ្ញាណំ ឧប្បន្នំ ហោតិ ឧបេក្ខាសហគតំ រសារម្មណំ…បេ… កាយវិញ្ញាណំ ឧប្បន្នំ ហោតិ សុខសហគតំ ផោដ្ឋព្ពារម្មណំ, តស្មឹ សមយេ សង្ខារបច្ចយា វិញ្ញាណំ, វិញ្ញាណបច្ចយា នាមំ, នាមបច្ចយា ឆដ្ឋាយតនំ, ឆដ្ឋាយតនបច្ចយា ផស្សោ, ផស្សបច្ចយា វេទនា, វេទនាបច្ចយា ភវោ, ភវបច្ចយា ជាតិ, ជាតិបច្ចយា ជរាមរណំ។ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតិ។

៣១២. តត្ថ កតមោ សង្ខារោ? យា ចេតនា សញ្ចេតនា សញ្ចេតយិតត្តំ – អយំ វុច្ចតិ "សង្ខារោ"…បេ… អយំ វុច្ចតិ "ឆដ្ឋាយតនបច្ចយា ផស្សោ"។

តត្ថ កតមា ផស្សបច្ចយា វេទនា? យំ កាយិកំ សាតំ កាយិកំ សុខំ កាយសម្ផស្សជំ សាតំ សុខំ វេទយិតំ កាយសម្ផស្សជា សាតា សុខា វេទនា – អយំ វុច្ចតិ "ផស្សបច្ចយា វេទនា"។

តត្ថ កតមោ វេទនាបច្ចយា ភវោ? ឋបេត្វា វេទនំ, សញ្ញាក្ខន្ធោ សង្ខារក្ខន្ធោ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ – អយំ វុច្ចតិ "វេទនាបច្ចយា ភវោ"…បេ… តេន វុច្ចតិ "ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតី"តិ។

៣១៣. កតមេ ធម្មា អព្យាកតា? យស្មឹ សមយេ កាមាវចរស្ស កុសលស្ស កម្មស្ស កតត្តា ឧបចិតត្តា វិបាកា មនោធាតុ ឧប្បន្នា ហោតិ ឧបេក្ខាសហគតា រូបារម្មណា វា សទ្ទារម្មណា វា គន្ធារម្មណា វា រសារម្មណា វា ផោដ្ឋព្ពារម្មណា វា យំ យំ វា បនារព្ភ, តស្មឹ សមយេ សង្ខារបច្ចយា វិញ្ញាណំ, វិញ្ញាណបច្ចយា នាមំ, នាមបច្ចយា ឆដ្ឋាយតនំ, ឆដ្ឋាយតនបច្ចយា ផស្សោ, ផស្សបច្ចយា វេទនា, វេទនាបច្ចយា អធិមោក្ខោ, អធិមោក្ខបច្ចយា ភវោ, ភវបច្ចយា ជាតិ, ជាតិបច្ចយា ជរាមរណំ។ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតិ។

៣១៤. តត្ថ កតមោ សង្ខារោ? យា ចេតនា សញ្ចេតនា សញ្ចេតយិតត្តំ – អយំ វុច្ចតិ "សង្ខារោ"។

តត្ថ កតមំ សង្ខារបច្ចយា វិញ្ញាណំ? យំ ចិត្តំ មនោ មានសំ…បេ… តជ្ជាមនោធាតុ – ឥទំ វុច្ចតិ "សង្ខារបច្ចយា វិញ្ញាណំ"…បេ… អយំ វុច្ចតិ "ឆដ្ឋាយតនបច្ចយា ផស្សោ"។

តត្ថ កតមា ផស្សបច្ចយា វេទនា? យំ ចេតសិកំ នេវ សាតំ នាសាតំ ចេតោសម្ផស្សជំ អទុក្ខមសុខំ វេទយិតំ ចេតោសម្ផស្សជា អទុក្ខមសុខា វេទនា – អយំ វុច្ចតិ "ផស្សបច្ចយា វេទនា"។

តត្ថ កតមោ វេទនាបច្ចយា អធិមោក្ខោ? យោ ចិត្តស្ស អធិមោក្ខោ អធិមុច្ចនា តទធិមុត្តតា – អយំ វុច្ចតិ "វេទនាបច្ចយា អធិមោក្ខោ"។

តត្ថ កតមោ អធិមោក្ខបច្ចយា ភវោ? ឋបេត្វា អធិមោក្ខំ, វេទនាក្ខន្ធោ សញ្ញាក្ខន្ធោ សង្ខារក្ខន្ធោ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ – អយំ វុច្ចតិ "អធិមោក្ខបច្ចយា ភវោ"…បេ… តេន វុច្ចតិ "ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតី"តិ។

៣១៥. កតមេ ធម្មា អព្យាកតា? យស្មឹ សមយេ កាមាវចរស្ស កុសលស្ស កម្មស្ស កតត្តា ឧបចិតត្តា វិបាកា មនោវិញ្ញាណធាតុ ឧប្បន្នា ហោតិ សោមនស្សសហគតា រូបារម្មណា វា សទ្ទារម្មណា វា គន្ធារម្មណា វា រសារម្មណា វា ផោដ្ឋព្ពារម្មណា វា ធម្មារម្មណា វា យំ យំ វា បនារព្ភ, តស្មឹ សមយេ សង្ខារបច្ចយា វិញ្ញាណំ, វិញ្ញាណបច្ចយា នាមំ, នាមបច្ចយា ឆដ្ឋាយតនំ, ឆដ្ឋាយតនបច្ចយា ផស្សោ, ផស្សបច្ចយា វេទនា, វេទនាបច្ចយា

អធិមោក្ខោ, អធិមោក្ខបច្ចយា ភវោ, ភវបច្ចយា ជាតិ, ជាតិបច្ចយា ជរាមរណំ។ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតិ។

៣១៦. តត្ថ កតមោ សង្ខារោ? យា ចេតនា សញ្ចេតនា សញ្ចេតយិតត្តំ – អយំ វុច្ចតិ “សង្ខារោ”។

តត្ថ កតមំ សង្ខារបច្ចយា វិញ្ញាណំ? យំ ចិត្តំ មនោ មានសំ...បេ.... តជ្ជាមនោវិញ្ញាណធាតុ – ឥទំ វុច្ចតិ “សង្ខារបច្ចយា វិញ្ញាណំ”...បេ.... អយំ វុច្ចតិ “ឆដ្ឋាយតនបច្ចយា ផស្សោ”។

តត្ថ កតមា ផស្សបច្ចយា វេទនា? យំ ចេតសិកំ សាតំ ចេតសិកំ សុខំ ចេតោសម្ផស្សជំ សាតំ សុខំ វេទយិតំ ចេតោសម្ផស្សជា សាតា សុខា វេទនា – អយំ វុច្ចតិ “ផស្សបច្ចយា វេទនា”។

តត្ថ កតមោ វេទនាបច្ចយា អធិមោក្ខោ? យោ ចិត្តស្ស អធិមោក្ខោ អធិមុច្ចនា តទធិមុត្តតា – អយំ វុច្ចតិ “វេទនាបច្ចយា អធិមោក្ខោ”។

តត្ថ កតមោ អធិមោក្ខបច្ចយា ភវោ? ឋបេត្វា អធិមោក្ខំ, វេទនាក្ខន្ធោ សញ្ញាក្ខន្ធោ សង្ខារក្ខន្ធោ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ – អយំ វុច្ចតិ “អធិមោក្ខបច្ចយា ភវោ”...បេ.... តេន វុច្ចតិ “ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតី”តិ។

៣១៧. កតមេ ធម្មា អព្យាកតា? យស្មឹ សមយេ កាមាវចរស្ស កុសលស្ស កម្មស្ស កតត្តា ឧបចិតត្តា វិបាកា មនោវិញ្ញាណធាតុ ឧប្បន្នា ហោតិ ឧបេក្ខាសហគតា រូបារម្មណា វា សទ្ទារម្មណា វា គន្ធារម្មណា វា រសារម្មណា វា ផោដ្ឋព្ពារម្មណា វា ធម្មារម្មណា វា យំ យំ វា បនារព្ភ, តស្មឹ សមយេ សង្ខារបច្ចយា វិញ្ញាណំ, វិញ្ញាណបច្ចយា នាមំ, នាមបច្ចយា ឆដ្ឋាយតនំ, ឆដ្ឋាយតនបច្ចយា ផស្សោ, ផស្សបច្ចយា វេទនា, វេទនាបច្ចយា អធិមោក្ខោ, អធិមោក្ខបច្ចយា ភវោ, ភវបច្ចយា ជាតិ, ជាតិបច្ចយា ជរាមរណំ។ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតិ។

៣១៨. តត្ថ កតមោ សង្ខារោ? យា ចេតនា សញ្ចេតនា សញ្ចេតយិតត្តំ – អយំ វុច្ចតិ “សង្ខារោ”។

តត្ថ កតមំ សង្ខារបច្ចយា វិញ្ញាណំ? យំ ចិត្តំ មនោ មានសំ...បេ.... តជ្ជាមនោវិញ្ញាណធាតុ – ឥទំ វុច្ចតិ “សង្ខារបច្ចយា វិញ្ញាណំ”...បេ.... អយំ វុច្ចតិ “ឆដ្ឋាយតនបច្ចយា ផស្សោ”។

តត្ថ កតមា ផស្សបច្ចយា វេទនា? យំ ចេតសិកំ នេវ សាតំ នាសាតំ ចេតោសម្ផស្សជំ អទុក្ខមសុខំ វេទយិតំ ចេតោសម្ផស្សជា អទុក្ខមសុខា វេទនា – អយំ វុច្ចតិ “ផស្សបច្ចយា វេទនា”។

តត្ថ កតមោ វេទនាបច្ចយា អធិមោក្ខោ? យោ ចិត្តស្ស អធិមោក្ខោ អធិមុច្ចនា តទធិមុត្តតា – អយំ វុច្ចតិ “វេទនាបច្ចយា អធិមោក្ខោ”។

តត្ថ កតមោ អធិមោក្ខបច្ចយា ភវោ? ឋបេត្វា អធិមោក្ខំ, វេទនាក្ខន្ធោ សញ្ញាក្ខន្ធោ សង្ខារក្ខន្ធោ, វិញ្ញាណក្ខន្ធោ – អយំ វុច្ចតិ “អធិមោក្ខបច្ចយា ភវោ”...បេ.... តេន វុច្ចតិ “ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតី”តិ។

៣១៩. កតមេ ធម្មា អព្យាកតា? យស្មឹ សមយេ កាមាវចរស្ស កុសលស្ស កម្មស្ស កតត្តា ឧបចិតត្តា វិបាកា មនោវិញ្ញាណធាតុ ឧប្បន្នា ហោតិ សោមនស្សសហគតា ញាណសម្បយុត្តា...បេ.... សោមនស្សសហគតា ញាណសម្បយុត្តា សសង្ខារេន...បេ.... សោមនស្សសហគតា ញាណវិប្បយុត្តា...បេ.... សោមនស្សសហគតា ញាណវិប្បយុត្តា សសង្ខារេន...បេ.... ឧបេក្ខាសហគតា ញាណសម្បយុត្តា...បេ.... ឧបេក្ខាសហគតា ញាណសម្បយុត្តា សសង្ខារេន...បេ.... ឧបេក្ខាសហគតា ញាណវិប្បយុត្តា...បេ.... ឧបេក្ខាសហគតា ញាណវិប្បយុត្តា សសង្ខារេន រូបារម្មណា វា...បេ.... ធម្មារម្មណា វា យំ យំ វា បនារព្ភ, តស្មឹ សមយេ សង្ខារបច្ចយា វិញ្ញាណំ, វិញ្ញាណបច្ចយា នាមំ, នាមបច្ចយា ឆដ្ឋាយតនំ, ឆដ្ឋាយតនបច្ចយា ផស្សោ, ផស្សបច្ចយា វេទនា, វេទនាបច្ចយា បសាទោ, បសាទបច្ចយា អធិមោក្ខោ, អធិមោក្ខបច្ចយា ភវោ, ភវបច្ចយា ជាតិ, ជាតិបច្ចយា ជរាមរណំ។ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតិ។

៣២០. តត្ថ កតមោ សង្ខារោ? យា ចេតនា សញ្ចេតនា សញ្ចេតយិតត្តំ – អយំ វុច្ចតិ “សង្ខារោ”។

តត្ថ កតមំ សង្ខារបច្ចយា វិញ្ញាណំ? យំ ចិត្តំ មនោ មានសំ...បេ.... តជ្ជាមនោវិញ្ញាណធាតុ – ឥទំ វុច្ចតិ “សង្ខារបច្ចយា វិញ្ញាណំ”...បេ.... អយំ វុច្ចតិ “ផស្សបច្ចយា វេទនា”។

តត្ថ កតមោ វេទនាបច្ចយា បសាទោ? យា សទ្ធា សទ្ទហនា ឱកប្បនា អភិប្បសាទោ – អយំ វុច្ចតិ “វេទនាបច្ចយា បសាទោ”។

តត្ថ កតមោ បសាទបច្ចយា អធិមោក្ខោ ? យោ ចិត្តស្ស អធិមោក្ខោ អធិមុច្ចនា តទធិមុត្តតា – អយំ វុច្ចតិ “បសាទបច្ចយា អធិមោក្ខោ”។

តត្ថ កតមោ អធិមោក្ខបច្ចយា ភវោ? ឋបេត្វា អធិមោក្ខំ, វេទនាក្ខន្ធោ សញ្ញាក្ខន្ធោ សង្ខារក្ខន្ធោ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ – អយំ វុច្ចតិ “អធិមោក្ខបច្ចយា ភវោ”...បេ.... តេន វុច្ចតិ “ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតី”តិ។

៣២១. កតមេ ធម្មា អព្យាកតា? យស្មឹ សមយេ រូបូបបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ វិវិច្ចេវ កាមេហិ...បេ.... បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ បថវីកសិណំ, តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ...បេ.... អវិក្ខេបោ ហោតិ – ឥមេ ធម្មា កុសលា។

តស្សេវ រូបាវចរស្ស កុសលស្ស កម្មស្ស កតត្តា ឧបចិតត្តា វិបាកំ វិវិច្ចេវ កាមេហិ...បេ.... បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ បថវីកសិណំ, តស្មឹ សមយេ សង្ខារបច្ចយា វិញ្ញាណំ, វិញ្ញាណបច្ចយា នាមំ, នាមបច្ចយា ឆដ្ឋាយតនំ , ឆដ្ឋាយតនបច្ចយា ផស្សោ, ផស្សបច្ចយា វេទនា, វេទនាបច្ចយា បសាទោ, បសាទបច្ចយា អធិមោក្ខោ, អធិមោក្ខបច្ចយា ភវោ , ភវបច្ចយា ជាតិ, ជាតិបច្ចយា ជរាមរណំ។ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតិ។

៣២២. កតមេ ធម្មា អព្យាកតា? យស្មឹ សមយេ អរូបូបបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ សព្ពសោ អាកិញ្ចញ្ញាយតនំ សមតិក្កម្ម នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនសញ្ញាសហគតំ សុខស្ស ច បហានា...បេ.... ចតុត្ថំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ, តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ...បេ.... អវិក្ខេបោ ហោតិ – ឥមេ ធម្មា កុសលា។

តស្សេវ អរូបាវចរស្ស កុសលស្ស កម្មស្ស កតត្តា ឧបចិតត្តា វិបាកំ សព្ពសោ អាកិញ្ចញ្ញាយតនំ សមតិក្កម្ម នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនសញ្ញាសហគតំ សុខស្ស ច បហានា...បេ.... ចតុត្ថំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ, តស្មឹ សមយេ សង្ខារបច្ចយា វិញ្ញាណំ, វិញ្ញាណបច្ចយា នាមំ, នាមបច្ចយា ឆដ្ឋាយតនំ, ឆដ្ឋាយតនបច្ចយា ផស្សោ, ផស្សបច្ចយា វេទនា, វេទនាបច្ចយា បសាទោ, បសាទបច្ចយា អធិមោក្ខោ, អធិមោក្ខបច្ចយា ភវោ, ភវបច្ចយា ជាតិ, ជាតិបច្ចយា ជរាមរណំ។ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតិ។

៣២៣. កតមេ ធម្មា អព្យាកតា? យស្មឹ សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ភាវេតិ និយ្យានិកំ អបចយគាមី ទិដ្ឋិគតានំ បហានាយ បឋមាយ ភូមិយា បត្តិយា វិវិច្ចេវ កាមេហិ...បេ.... បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ, តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ...បេ.... អវិក្ខេបោ ហោតិ – ឥមេ ធម្មា កុសលា។

តស្សេវ លោកុត្តរស្ស កុសលស្ស ឈានស្ស កតត្តា ភាវិតត្តា វិបាកំ វិវិច្ចេវ កាមេហិ...បេ.... បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ, តស្មឹ សមយេ សង្ខារបច្ចយា វិញ្ញាណំ, វិញ្ញាណបច្ចយា នាមំ, នាមបច្ចយា ឆដ្ឋាយតនំ, ឆដ្ឋាយតនបច្ចយា ផស្សោ, ផស្សបច្ចយា វេទនា, វេទនាបច្ចយា បសាទោ, បសាទបច្ចយា អធិមោក្ខោ, អធិមោក្ខបច្ចយា ភវោ , ភវបច្ចយា ជាតិ, ជាតិបច្ចយា ជរាមរណំ។ ឯវមេតេសំ ធម្មានំ សមុទយោ ហោតិ។

៣២៤. កតមេ ធម្មា អព្យាកតា? យស្មឹ សមយេ អកុសលស្ស កម្មស្ស កតត្តា ឧបចិតត្តា វិបាកំ ចក្ខុវិញ្ញាណំ ឧប្បន្នំ ហោតិ ឧបេក្ខាសហគតំ រូបារម្មណំ...បេ.... សោតវិញ្ញាណំ ឧប្បន្នំ ហោតិ ឧបេក្ខាសហគតំ សទ្ទារម្មណំ...បេ.... ឃានវិញ្ញាណំ ឧប្បន្នំ ហោតិ ឧបេក្ខាសហគតំ គន្ធារម្មណំ...បេ.... ជិវ្ហាវិញ្ញាណំ ឧប្បន្នំ ហោតិ ឧបេក្ខាសហគតំ រសារម្មណំ...បេ.... កាយវិញ្ញាណំ ឧប្បន្នំ ហោតិ ទុក្ខសហគតំ ផោដ្ឋព្ពារម្មណំ, តស្មិំ សមយេ សង្ខារបច្ចយា វិញ្ញាណំ, វិញ្ញាណបច្ចយា នាមំ, នាមបច្ចយា ឆដ្ឋាយតនំ, ឆដ្ឋាយតនបច្ចយា ផស្សោ, ផស្សបច្ចយា វេទនា, វេទនាបច្ចយា ភវោ, ភវបច្ចយា ជាតិ, ជាតិបច្ចយា ជរាមរណំ។ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតិ។

៣២៥. តត្ថ កតមោ សង្ខារោ? យា ចេតនា សញ្ចេតនា សញ្ចេតយិតត្តំ – អយំ វុច្ចតិ “សង្ខារោ”។

តត្ថ កតមំ សង្ខារបច្ចយា វិញ្ញាណំ? យំ ចិត្តំ មនោ មានសំ...បេ.... តជ្ជាកាយវិញ្ញាណធាតុ – ឥទំ វុច្ចតិ “សង្ខារបច្ចយា វិញ្ញាណំ”...បេ.... អយំ វុច្ចតិ “ឆដ្ឋាយតនបច្ចយា ផស្សោ”។

តត្ថ កតមា ផស្សបច្ចយា វេទនា? យំ កាយិកំ អសាតំ កាយិកំ ទុក្ខំ កាយសម្ផស្សជំ អសាតំ ទុក្ខំ វេទយិតំ កាយសម្ផស្សជា អសាតា ទុក្ខា វេទនា – អយំ វុច្ចតិ “ផស្សបច្ចយា វេទនា”។

តត្ថ កតមោ វេទនាបច្ចយា ភវោ? ឋបេត្វា វេទនំ, សញ្ញាក្ខន្ធោ សង្ខារក្ខន្ធោ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ – អយំ វុច្ចតិ “វេទនាបច្ចយា ភវោ”...បេ.... តេន វុច្ចតិ “ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតី”តិ។

៣២៦. កតមេ ធម្មា អព្យាកតា? យស្មឹ សមយេ អកុសលស្ស កម្មស្ស កតត្តា ឧបចិតត្តា វិបាកា មនោធាតុ ឧប្បន្នា ហោតិ ឧបេក្ខាសហគតា រូបារម្មណា វា សទ្ទារម្មណា វា គន្ធារម្មណា វា រសារម្មណា វា ផោដ្ឋព្ពារម្មណា វា យំ យំ វា បនារព្ភ, តស្មឹ សមយេ សង្ខារបច្ចយា វិញ្ញាណំ, វិញ្ញាណបច្ចយា នាមំ, នាមបច្ចយា ឆដ្ឋាយតនំ, ឆដ្ឋាយតនបច្ចយា ផស្សោ, ផស្សបច្ចយា វេទនា, វេទនាបច្ចយា អធិមោក្ខោ, អធិមោក្ខបច្ចយា ភវោ, ភវបច្ចយា ជាតិ, ជាតិបច្ចយា ជរាមរណំ។ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតិ។

៣២៧. តត្ថ កតមោ សង្ខារោ? យា ចេតនា សញ្ចេតនា សញ្ចេតយិតត្តំ – អយំ វុច្ចតិ សង្ខារោ។

តត្ថ កតមំ សង្ខារបច្ចយា វិញ្ញាណំ? យំ ចិត្តំ មនោ មានសំ...បេ.... តជ្ជាមនោធាតុ – ឥទំ វុច្ចតិ “សង្ខារបច្ចយា វិញ្ញាណំ”...បេ.... អយំ វុច្ចតិ “ឆដ្ឋាយតនបច្ចយា ផស្សោ”។

តត្ថ កតមា ផស្សបច្ចយា វេទនា? យំ ចេតសិកំ នេវ សាតំ នាសាតំ ចេតោសម្ផស្សជំ អទុក្ខមសុខំ វេទយិតំ ចេតោសម្ផស្សជា អទុក្ខមសុខា វេទនា – អយំ វុច្ចតិ “ផស្សបច្ចយា វេទនា”។

តត្ថ កតមោ វេទនាបច្ចយា អធិមោក្ខោ? យោ ចិត្តស្ស អធិមោក្ខោ អធិមុច្ចនា តទធិមុត្តតា – អយំ វុច្ចតិ “វេទនាបច្ចយា អធិមោក្ខោ”។

តត្ថ កតមោ អធិមោក្ខបច្ចយា ភវោ? ឋបេត្វា អធិមោក្ខំ , វេទនាក្ខន្ធោ សញ្ញាក្ខន្ធោ សង្ខារក្ខន្ធោ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ – អយំ វុច្ចតិ “អធិមោក្ខបច្ចយា ភវោ”...បេ.... តេន វុច្ចតិ “ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតី”តិ។

៣២៨. កតមេ ធម្មា អព្យាកតា? យស្មឹ សមយេ អកុសលស្ស កម្មស្ស កតត្តា ឧបចិតត្តា វិបាកា មនោវិញ្ញាណធាតុ ឧប្បន្នា ហោតិ ឧបេក្ខាសហគតា រូបារម្មណា វា...បេ.... ធម្មារម្មណា វា យំ យំ វា បនារព្ភ, តស្មឹ សមយេ សង្ខារបច្ចយា វិញ្ញាណំ, វិញ្ញាណបច្ចយា នាមំ, នាមបច្ចយា ឆដ្ឋាយតនំ, ឆដ្ឋាយតនបច្ចយា ផស្សោ, ផស្សបច្ចយា វេទនា, វេទនាបច្ចយា អធិមោក្ខោ, អធិមោក្ខបច្ចយា ភវោ, ភវបច្ចយា ជាតិ, ជាតិបច្ចយា ជរាមរណំ។ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតិ។

៣២៩. តត្ថ កតមោ សង្ខារោ? យា ចេតនា សញ្ចេតនា សញ្ចេតយិតត្តំ – អយំ វុច្ចតិ “សង្ខារោ”។

តត្ថ កតមំ សង្ខារបច្ចយា វិញ្ញាណំ? យំ ចិត្តំ មនោ មានសំ...បេ.... តជ្ជាមនោវិញ្ញាណធាតុ – ឥទំ វុច្ចតិ “សង្ខារបច្ចយា វិញ្ញាណំ”...បេ.... តេន វុច្ចតិ “ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតី”តិ។

៣៣០. កតមេ ធម្មា អព្យាកតា? យស្មឹ សមយេ មនោធាតុ ឧប្បន្នា ហោតិ កិរិយា នេវ កុសលា នាកុសលា ន ច កម្មវិបាកា ឧបេក្ខាសហគតា រូបារម្មណា វា...បេ.... ផោដ្ឋព្ពារម្មណា វា...បេ.... មនោវិញ្ញាណធាតុ ឧប្បន្នា ហោតិ កិរិយា នេវ កុសលា នាកុសលា ន ច កម្មវិបាកា សោមនស្សសហគតា រូបារម្មណា វា...បេ.... ធម្មារម្មណា វា...បេ.... មនោវិញ្ញាណធាតុ ឧប្បន្នា ហោតិ កិរិយា នេវ កុសលា នាកុសលា ន ច កម្មវិបាកា ឧបេក្ខាសហគតា រូបារម្មណា វា...បេ.... ធម្មារម្មណា វា យំ យំ វា បនារព្ភ, តស្មឹ សមយេ សង្ខារបច្ចយា វិញ្ញាណំ, វិញ្ញាណបច្ចយា នាមំ, នាមបច្ចយា ឆដ្ឋាយតនំ, ឆដ្ឋាយតនបច្ចយា ផស្សោ, ផស្សបច្ចយា វេទនា, វេទនាបច្ចយា អធិមោក្ខោ, អធិមោក្ខបច្ចយា ភវោ, ភវបច្ចយា ជាតិ, ជាតិបច្ចយា ជរាមរណំ។ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតិ។

៣៣១. កតមេ ធម្មា អព្យាកតា? យស្មឹ សមយេ មនោវិញ្ញាណធាតុ ឧប្បន្នា ហោតិ កិរិយា នេវ កុសលា នាកុសលា ន ច កម្មវិបាកា សោមនស្សសហគតា ញាណសម្បយុត្តា...បេ.... សោមនស្សសហគតា ញាណសម្បយុត្តា សសង្ខារេន...បេ.... សោមនស្សសហគតា ញាណវិប្បយុត្តា...បេ.... សោមនស្សសហគតា ញាណវិប្បយុត្តា សសង្ខារេន...បេ.... ឧបេក្ខាសហគតា ញាណសម្បយុត្តា...បេ.... ឧបេក្ខាសហគតា ញាណសម្បយុត្តា សសង្ខារេន...បេ.... ឧបេក្ខាសហគតា ញាណវិប្បយុត្តា...បេ.... ឧបេក្ខាសហគតា ញាណវិប្បយុត្តា សសង្ខារេន រូបារម្មណា វា...បេ.... ធម្មារម្មណា វា យំ យំ វា បនារព្ភ, តស្មឹ សមយេ សង្ខារបច្ចយា វិញ្ញាណំ, វិញ្ញាណបច្ចយា នាមំ, នាមបច្ចយា ឆដ្ឋាយតនំ, ឆដ្ឋាយតនបច្ចយា ផស្សោ, ផស្សបច្ចយា វេទនា, វេទនាបច្ចយា បសាទោ, បសាទបច្ចយា អធិមោក្ខោ, អធិមោក្ខបច្ចយា ភវោ, ភវបច្ចយា ជាតិ, ជាតិបច្ចយា ជរាមរណំ។ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតិ។

៣៣២. កតមេ ធម្មា អព្យាកតា? យស្មឹ សមយេ រូបាវចរំ ឈានំ ភាវេតិ កិរិយំ នេវ កុសលំ នាកុសលំ ន ច កម្មវិបាកំ ទិដ្ឋធម្មសុខវិហារំ វិវិច្ចេវ កាមេហិ...បេ.... បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ បថវីកសិណំ, តស្មឹ សមយេ សង្ខារបច្ចយា វិញ្ញាណំ, វិញ្ញាណបច្ចយា នាមំ, នាមបច្ចយា ឆដ្ឋាយតនំ, ឆដ្ឋាយតនបច្ចយា ផស្សោ, ផស្សបច្ចយា វេទនា, វេទនាបច្ចយា បសាទោ, បសាទបច្ចយា អធិមោក្ខោ, អធិមោក្ខបច្ចយា ភវោ, ភវបច្ចយា ជាតិ, ជាតិបច្ចយា ជរាមរណំ។ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតិ។

៣៣៣. កតមេ ធម្មា អព្យាកតា? យស្មឹ សមយេ អរូបាវចរំ ឈានំ ភាវេតិ កិរិយំ នេវ កុសលំ នាកុសលំ ន ច កម្មវិបាកំ ទិដ្ឋធម្មសុខវិហារំ សព្ពសោ អាកិញ្ចញ្ញាយតនំ សមតិក្កម្ម នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនសញ្ញាសហគតំ សុខស្ស ច បហានា...បេ.... ចតុត្ថំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ, តស្មឹ សមយេ សង្ខារបច្ចយា វិញ្ញាណំ , វិញ្ញាណបច្ចយា នាមំ, នាមបច្ចយា ឆដ្ឋាយតនំ, ឆដ្ឋាយតនបច្ចយា ផស្សោ, ផស្សបច្ចយា វេទនា, វេទនាបច្ចយា បសាទោ, បសាទបច្ចយា អធិមោក្ខោ, អធិមោក្ខបច្ចយា ភវោ, ភវបច្ចយា ជាតិ, ជាតិបច្ចយា ជរាមរណំ។ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតិ។

អព្យាកតនិទ្ទេសោ។

១២. អវិជ្ជាមូលកកុសលនិទ្ទេសោ

៣៣៤. កតមេ ធម្មា កុសលា? យស្មឹ សមយេ កាមាវចរំ កុសលំ ចិត្តំ ឧប្បន្នំ ហោតិ សោមនស្សសហគតំ ញាណសម្បយុត្តំ រូបារម្មណំ វា...បេ.... ធម្មារម្មណំ វា យំ យំ វា បនារព្ភ, តស្មឹ សមយេ អវិជ្ជាបច្ចយា សង្ខារោ, សង្ខារបច្ចយា វិញ្ញាណំ, វិញ្ញាណបច្ចយា នាមំ, នាមបច្ចយា ឆដ្ឋាយតនំ, ឆដ្ឋាយតនបច្ចយា ផស្សោ, ផស្សបច្ចយា វេទនា, វេទនាបច្ចយា បសាទោ, បសាទបច្ចយា អធិមោក្ខោ, អធិមោក្ខបច្ចយា ភវោ, ភវបច្ចយា ជាតិ, ជាតិបច្ចយា ជរាមរណំ។ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតិ។

៣៣៥. តត្ថ កតមោ អវិជ្ជាបច្ចយា សង្ខារោ? យា ចេតនា សញ្ចេតនា សញ្ចេតយិតត្តំ – អយំ វុច្ចតិ "អវិជ្ជាបច្ចយា សង្ខារោ"...បេ.... អយំ វុច្ចតិ "ឆដ្ឋាយតនបច្ចយា ផស្សោ"។

តត្ថ កតមា ផស្សបច្ចយា វេទនា? យំ ចេតសិកំ សាតំ ចេតសិកំ សុខំ ចេតោសម្ផស្សជំ សាតំ សុខំ វេទយិតំ ចេតោសម្ផស្សជា សាតា សុខា វេទនា – អយំ វុច្ចតិ "ផស្សបច្ចយា វេទនា"។

តត្ថ កតមោ វេទនាបច្ចយា បសាទោ? យា សទ្ធា សទ្ទហនា ឱកប្បនា អភិប្បសាទោ – អយំ វុច្ចតិ "វេទនាបច្ចយា បសាទោ"។

តត្ថ កតមោ បសាទបច្ចយា អធិមោក្ខោ? យោ ចិត្តស្ស អធិមោក្ខោ អធិមុច្ចនា តទធិមុត្តតា – អយំ វុច្ចតិ "បសាទបច្ចយា អធិមោក្ខោ"។

តត្ថ កតមោ អធិមោក្ខបច្ចយា ភវោ? ឋបេត្វា អធិមោក្ខំ, វេទនាក្ខន្ធោ សញ្ញាក្ខន្ធោ សង្ខារក្ខន្ធោ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ – អយំ វុច្ចតិ "អធិមោក្ខបច្ចយា ភវោ"...បេ.... តេន វុច្ចតិ "ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតី"តិ។

៣៣៦. តស្មឹំ សមយេ អវិជ្ជាបច្ចយា សង្ខារោ, សង្ខារបច្ចយា វិញ្ញាណំ, វិញ្ញាណបច្ចយា នាមំ, នាមបច្ចយា ផស្សោ, ផស្សបច្ចយា វេទនា, វេទនាបច្ចយា បសាទោ, បសាទបច្ចយា អធិមោក្ខោ, អធិមោក្ខបច្ចយា ភវោ, ភវបច្ចយា ជាតិ, ជាតិបច្ចយា ជរាមរណំ។ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតិ។

៣៣៧. តស្មឹំ សមយេ អវិជ្ជាបច្ចយា សង្ខារោ, សង្ខារបច្ចយា វិញ្ញាណំ, វិញ្ញាណបច្ចយា នាមរូបំ, នាមរូបបច្ចយា ឆដ្ឋាយតនំ, ឆដ្ឋាយតនបច្ចយា ផស្សោ, ផស្សបច្ចយា វេទនា, វេទនាបច្ចយា បសាទោ, បសាទបច្ចយា អធិមោក្ខោ, អធិមោក្ខបច្ចយា ភវោ, ភវបច្ចយា ជាតិ, ជាតិបច្ចយា ជរាមរណំ។ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតិ។

៣៣៨. តស្មឹំ សមយេ អវិជ្ជាបច្ចយា សង្ខារោ, សង្ខារបច្ចយា វិញ្ញាណំ, វិញ្ញាណបច្ចយា នាមរូបំ, នាមរូបបច្ចយា ឆដ្ឋាយតនំ, ឆដ្ឋាយតនបច្ចយា ផស្សោ, ផស្សបច្ចយា វេទនា, វេទនាបច្ចយា បសាទោ, បសាទបច្ចយា អធិមោក្ខោ, អធិមោក្ខបច្ចយា ភវោ, ភវបច្ចយា ជាតិ, ជាតិបច្ចយា ជរាមរណំ។ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតិ។

៣៣៩. កតមេ ធម្មា កុសលា? យស្មឹំ សមយេ កាមាវចរំ កុសលំ ចិត្តំ ឧប្បន្នំ ហោតិ សោមនស្សសហគតំ ញាណសម្បយុត្តំ សសង្ខារេន...បេ.... សោមនស្សសហគតំ ញាណវិប្បយុត្តំ...បេ.... សោមនស្សសហគតំ ញាណវិប្បយុត្តំ សសង្ខារេន...បេ.... ឧបេក្ខាសហគតំ ញាណសម្បយុត្តំ...បេ.... ឧបេក្ខាសហគតំ ញាណសម្បយុត្តំ សសង្ខារេន...បេ.... ឧបេក្ខាសហគតំ ញាណវិប្បយុត្តំ...បេ.... ឧបេក្ខាសហគតំ ញាណវិប្បយុត្តំ សសង្ខារេន រូបារម្មណំ វា...បេ.... ធម្មារម្មណំ វា យំ យំ វា បនារព្ភ, តស្មឹំ សមយេ អវិជ្ជាបច្ចយា សង្ខារោ, សង្ខារបច្ចយា វិញ្ញាណំ, វិញ្ញាណបច្ចយា នាមំ, នាមបច្ចយា ឆដ្ឋាយតនំ, ឆដ្ឋាយតនបច្ចយា ផស្សោ, ផស្សបច្ចយា វេទនា, វេទនាបច្ចយា បសាទោ, បសាទបច្ចយា អធិមោក្ខោ, អធិមោក្ខបច្ចយា ភវោ, ភវបច្ចយា ជាតិ, ជាតិបច្ចយា ជរាមរណំ។ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតិ។

៣៤០. កតមេ ធម្មា កុសលា? យស្មឹំ សមយេ រូបូបបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ វិវិច្ចេវ កាមេហិ ...បេ.... បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ បថវីកសិណំ, តស្មឹំ សមយេ អវិជ្ជាបច្ចយា សង្ខារោ, សង្ខារបច្ចយា វិញ្ញាណំ, វិញ្ញាណបច្ចយា នាមំ, នាមបច្ចយា ឆដ្ឋាយតនំ, ឆដ្ឋាយតនបច្ចយា ផស្សោ, ផស្សបច្ចយា វេទនា, វេទនាបច្ចយា បសាទោ, បសាទបច្ចយា អធិមោក្ខោ, អធិមោក្ខបច្ចយា ភវោ, ភវបច្ចយា ជាតិ, ជាតិបច្ចយា ជរាមរណំ។ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតិ។

៣៤១. កតមេ ធម្មា កុសលា? យស្មឹំ សមយេ អរូបូបបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ សព្ពសោ អាកិញ្ចញ្ញាយតនំ សមតិក្កម្ម នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនសញ្ញាសហគតំ សុខស្ស ច បហានា...បេ.... ចតុត្ថំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ, តស្មឹំ សមយេ អវិជ្ជាបច្ចយា សង្ខារោ, សង្ខារបច្ចយា វិញ្ញាណំ, វិញ្ញាណបច្ចយា នាមំ, នាមបច្ចយា ឆដ្ឋាយតនំ, ឆដ្ឋាយតនបច្ចយា ផស្សោ, ផស្សបច្ចយា វេទនា, វេទនាបច្ចយា បសាទោ, បសាទបច្ចយា អធិមោក្ខោ, អធិមោក្ខបច្ចយា ភវោ, ភវបច្ចយា ជាតិ, ជាតិបច្ចយា ជរាមរណំ។ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតិ។

៣៤២. កតមេ ធម្មា កុសលា? យស្មឹំ សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ភាវេតិ និយ្យានិកំ អបចយគាមី ទិដ្ឋិគតានំ បហានាយ បឋមាយ ភូមិយា បត្តិយា វិវិច្ចេវ កាមេហិ...បេ.... បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ, តស្មឹំ សមយេ អវិជ្ជាបច្ចយា សង្ខារោ, សង្ខារបច្ចយា វិញ្ញាណំ, វិញ្ញាណបច្ចយា នាមំ, នាមបច្ចយា ឆដ្ឋាយតនំ, ឆដ្ឋាយតនបច្ចយា ផស្សោ, ផស្សបច្ចយា វេទនា , វេទនាបច្ចយា បសាទោ, បសាទបច្ចយា អធិមោក្ខោ , អធិមោក្ខបច្ចយា ភវោ, ភវបច្ចយា ជាតិ, ជាតិបច្ចយា ជរាមរណំ។ ឯវមេតេសំ ធម្មានំ សមុទយោ ហោតិ។

អវិជ្ជាមូលកកុសលនិទ្ទេសោ។

១៣. កុសលមូលកវិបាកនិទ្ទេសោ

៣៤៣. កតមេ ធម្មា អព្យាកតា? យស្មឹំ សមយេ កាមាវចរស្ស កុសលស្ស កម្មស្ស កតត្តា ឧបចិតត្តា វិបាកំ ចក្ខុវិញ្ញាណំ ឧប្បន្នំ ហោតិ ឧបេក្ខាសហគតំ រូបារម្មណំ, តស្មឹំ សមយេ កុសលមូលបច្ចយា សង្ខារោ, សង្ខារបច្ចយា វិញ្ញាណំ, វិញ្ញាណបច្ចយា នាមំ, នាមបច្ចយា ឆដ្ឋាយតនំ, ឆដ្ឋាយតនបច្ចយា ផស្សោ, ផស្សបច្ចយា

វេទនា, វេទនាបច្ចយា ភវោ, ភវបច្ចយា ជាតិ, ជាតិបច្ចយា ជរាមរណំ។ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតិ។

៣៤៤. តត្ថ កតមោ កុសលមូលបច្ចយា សង្ខារោ? យា ចេតនា សញ្ចេតនា សញ្ចេតយិតត្តំ – អយំ វុច្ចតិ "កុសលមូលបច្ចយា សង្ខារោ"...បេ.... តេន វុច្ចតិ "ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតី"តិ។

៣៤៥. កតមេ ធម្មា អព្យាកតា? យស្មិំ សមយេ កាមាវចរស្ស កុសលស្ស កម្មស្ស កតត្តា ឧបចិតត្តា វិបាកំ សោតវិញ្ញាណំ ឧប្បន្នំ ហោតិ ឧបេក្ខាសហគតំ សទ្ទារម្មណំ...បេ.... ឃានវិញ្ញាណំ ឧប្បន្នំ ហោតិ ឧបេក្ខាសហគតំ គន្ធារម្មណំ...បេ.... ជិវ្ហាវិញ្ញាណំ ឧប្បន្នំ ហោតិ ឧបេក្ខាសហគតំ រសារម្មណំ...បេ.... កាយវិញ្ញាណំ ឧប្បន្នំ ហោតិ សុខសហគតំ ផោដ្ឋព្ពារម្មណំ...បេ.... មនោធាតុ ឧប្បន្នា ហោតិ ឧបេក្ខាសហគតា រូបារម្មណា វា...បេ.... ផោដ្ឋព្ពារម្មណា វា...បេ.... មនោវិញ្ញាណធាតុ ឧប្បន្នា ហោតិ សោមនស្សសហគតា រូបារម្មណា វា...បេ.... ធម្មារម្មណា វា...បេ.... មនោវិញ្ញាណធាតុ ឧប្បន្នា ហោតិ ឧបេក្ខាសហគតា រូបារម្មណា វា...បេ.... ធម្មារម្មណា វា យំ យំ វា បនារព្ភ, តស្មិំ សមយេ កុសលមូលបច្ចយា សង្ខារោ , សង្ខារបច្ចយា វិញ្ញាណំ, វិញ្ញាណបច្ចយា នាមំ, នាមបច្ចយា ឆដ្ឋាយតនំ, ឆដ្ឋាយតនបច្ចយា ផស្សោ, ផស្សបច្ចយា វេទនា , វេទនាបច្ចយា អធិមោក្ខោ, អធិមោក្ខបច្ចយា ភវោ, ភវបច្ចយា ជាតិ, ជាតិបច្ចយា ជរាមរណំ។ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតិ។

៣៤៦. កតមេ ធម្មា អព្យាកតា? យស្មិំ សមយេ កាមាវចរស្ស កុសលស្ស កម្មស្ស កតត្តា ឧបចិតត្តា វិបាកា មនោវិញ្ញាណធាតុ ឧប្បន្នា ហោតិ សោមនស្សសហគតា ញាណសម្បយុត្តា...បេ.... សោមនស្សសហគតា ញាណសម្បយុត្តា សសង្ខារេន...បេ.... សោមនស្សសហគតា ញាណវិប្បយុត្តា...បេ.... សោមនស្សសហគតា ញាណវិប្បយុត្តា សសង្ខារេន...បេ.... ឧបេក្ខាសហគតា ញាណសម្បយុត្តា...បេ.... ឧបេក្ខាសហគតា ញាណសម្បយុត្តា សសង្ខារេន...បេ.... ឧបេក្ខាសហគតា ញាណវិប្បយុត្តា...បេ.... ឧបេក្ខាសហគតា ញាណវិប្បយុត្តា សសង្ខារេន រូបារម្មណា វា...បេ.... ធម្មារម្មណា វា យំ យំ វា បនារព្ភ, តស្មិំ សមយេ កុសលមូលបច្ចយា សង្ខារោ, សង្ខារបច្ចយា វិញ្ញាណំ, វិញ្ញាណបច្ចយា នាមំ, នាមបច្ចយា ឆដ្ឋាយតនំ, ឆដ្ឋាយតនបច្ចយា ផស្សោ, ផស្សបច្ចយា វេទនា, វេទនាបច្ចយា បសាទោ, បសាទបច្ចយា អធិមោក្ខោ, អធិមោក្ខបច្ចយា ភវោ, ភវបច្ចយា ជាតិ, ជាតិបច្ចយា ជរាមរណំ។ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតិ។

៣៤៧. កតមេ ធម្មា អព្យាកតា? យស្មិំ សមយេ រូបូបបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ វិវិច្ចេវ កាមេហិ...បេ.... បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ បឋវីកសិណំ, តស្មិំ សមយេ ផស្សោ ហោតិ...បេ.... អវិក្ខេបោ ហោតិ – ឥមេ ធម្មា កុសលា។

តស្សេវ រូបាវចរស្ស កុសលស្ស កម្មស្ស កតត្តា ឧបចិតត្តា វិបាកំ វិវិច្ចេវ កាមេហិ...បេ.... បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ បឋវីកសិណំ, តស្មិំ សមយេ កុសលមូលបច្ចយា សង្ខារោ, សង្ខារបច្ចយា វិញ្ញាណំ, វិញ្ញាណបច្ចយា នាមំ, នាមបច្ចយា ឆដ្ឋាយតនំ, ឆដ្ឋាយតនបច្ចយា ផស្សោ, ផស្សបច្ចយា វេទនា, វេទនាបច្ចយា បសាទោ, បសាទបច្ចយា អធិមោក្ខោ, អធិមោក្ខបច្ចយា ភវោ, ភវបច្ចយា ជាតិ, ជាតិបច្ចយា ជរាមរណំ ។ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតិ។

៣៤៨. កតមេ ធម្មា អព្យាកតា? យស្មិំ សមយេ អរូបូបបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ សព្ពសោ អាកិញ្ចញ្ញាយតនំ សមតិក្កម្ម នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនសញ្ញាសហគតំ សុខស្ស ច បហានា...បេ.... ចតុត្ថំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ, តស្មិំ សមយេ ផស្សោ ហោតិ...បេ.... អវិក្ខេបោ ហោតិ – ឥមេ ធម្មា កុសលា។

តស្សេវ អរូបាវចរស្ស កុសលស្ស កម្មស្ស កតត្តា ឧបចិតត្តា វិបាកំ សព្ពសោ អាកិញ្ចញ្ញាយតនំ សមតិក្កម្ម នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនសញ្ញាសហគតំ សុខស្ស ច បហានា...បេ.... ចតុត្ថំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ, តស្មិំ សមយេ កុសលមូលបច្ចយា សង្ខារោ, សង្ខារបច្ចយា វិញ្ញាណំ, វិញ្ញាណបច្ចយា នាមំ, នាមបច្ចយា ឆដ្ឋាយតនំ , ឆដ្ឋាយតនបច្ចយា ផស្សោ, ផស្សបច្ចយា វេទនា, វេទនាបច្ចយា បសាទោ, បសាទបច្ចយា អធិមោក្ខោ, អធិមោក្ខបច្ចយា ភវោ , ភវបច្ចយា ជាតិ, ជាតិបច្ចយា ជរាមរណំ។ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតិ។

៣៤៩. កតមេ ធម្មា អព្យាកតា? យស្មិំ សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ភាវេតិ និយ្យានិកំ អបចយគាមិ ទិដ្ឋិគតានំ បហានាយ បឋមាយ ភូមិយា បត្តិយា វិវិច្ចេវ កាមេហិ...បេ.... បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខ

បដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ, តស្មិំ សមយេ ផស្សោ ហោតិ…បេ… អវិក្ខេបោ ហោតិ – ឥមេ ធម្មា កុសលា។

តស្សេវ លោកុត្តរស្ស កុសលស្ស ឈានស្ស កតត្តា ភាវិតត្តា វិបាកំ វិវិច្ចេវ កាមេហិ…បេ… បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ សុញ្ញតំ, តស្មិំ សមយេ កុសលមូលបច្ចយា សង្ខារោ, សង្ខារបច្ចយា វិញ្ញាណំ, វិញ្ញាណបច្ចយា នាមំ, នាមបច្ចយា ឆដ្ឋាយតនំ, ឆដ្ឋាយតនបច្ចយា ផស្សោ, ផស្សបច្ចយា វេទនា, វេទនាបច្ចយា បសាទោ, បសាទបច្ចយា អធិមោក្ខោ, អធិមោក្ខបច្ចយា ភវោ, ភវបច្ចយា ជាតិ, ជាតិបច្ចយា ជរាមរណំ។ ឯវមេតេសំ ធម្មានំ សមុទយោ ហោតិ។

កុសលមូលកវិបាកនិទ្ទេសោ។

១៤. អកុសលមូលកវិបាកនិទ្ទេសោ

៣៥០. កតមេ ធម្មា អព្យាកតា? យស្មិំ សមយេ អកុសលស្ស កម្មស្ស កតត្តា ឧបចិតត្តា វិបាកំ ចក្ខុវិញ្ញាណំ ឧប្បន្នំ ហោតិ ឧបេក្ខាសហគតំ រូបារម្មណំ, តស្មិំ សមយេ អកុសលមូលបច្ចយា សង្ខារោ, សង្ខារបច្ចយា វិញ្ញាណំ, វិញ្ញាណបច្ចយា នាមំ, នាមបច្ចយា ឆដ្ឋាយតនំ, ឆដ្ឋាយតនបច្ចយា ផស្សោ, ផស្សបច្ចយា វេទនា, វេទនាបច្ចយា ភវោ, ភវបច្ចយា ជាតិ, ជាតិបច្ចយា ជរាមរណំ។ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតិ។

៣៥១. តត្ថ កតមោ អកុសលមូលបច្ចយា សង្ខារោ? យា ចេតនា សញ្ចេតនា សញ្ចេតយិតត្តំ – អយំ វុច្ចតិ “អកុសលមូលបច្ចយា សង្ខារោ”…បេ… តេន វុច្ចតិ “ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតី”តិ។

៣៥២. កតមេ ធម្មា អព្យាកតា? យស្មិំ សមយេ អកុសលស្ស កម្មស្ស កតត្តា ឧបចិតត្តា វិបាកំ សោតវិញ្ញាណំ ឧប្បន្នំ ហោតិ ឧបេក្ខាសហគតំ សទ្ទារម្មណំ…បេ… ឃានវិញ្ញាណំ ឧប្បន្នំ ហោតិ ឧបេក្ខាសហគតំ គន្ធារម្មណំ…បេ… ជិវ្ហាវិញ្ញាណំ ឧប្បន្នំ ហោតិ ឧបេក្ខាសហគតំ រសារម្មណំ…បេ… កាយវិញ្ញាណំ ឧប្បន្នំ ហោតិ ទុក្ខសហគតំ ផោដ្ឋព្ពារម្មណំ…បេ… មនោធាតុ ឧប្បន្នា ហោតិ ឧបេក្ខាសហគតា រូបារម្មណា វា…បេ… ផោដ្ឋព្ពារម្មណា វា យំ យំ វា បនារព្ភ, តស្មិំ សមយេ អកុសលមូលបច្ចយា សង្ខារោ, សង្ខារបច្ចយា វិញ្ញាណំ, វិញ្ញាណបច្ចយា នាមំ, នាមបច្ចយា ឆដ្ឋាយតនំ, ឆដ្ឋាយតនបច្ចយា ផស្សោ, ផស្សបច្ចយា វេទនា, វេទនាបច្ចយា អធិមោក្ខោ, អធិមោក្ខបច្ចយា ភវោ, ភវបច្ចយា ជាតិ, ជាតិបច្ចយា ជរាមរណំ។ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតិ។

៣៥៣. កតមេ ធម្មា អព្យាកតា? យស្មិំ សមយេ អកុសលស្ស កម្មស្ស កតត្តា ឧបចិតត្តា វិបាកា មនោវិញ្ញាណធាតុ ឧប្បន្នា ហោតិ ឧបេក្ខាសហគតា រូបារម្មណា វា…បេ… ធម្មារម្មណា វា យំ យំ វា បនារព្ភ, តស្មិំ សមយេ អកុសលមូលបច្ចយា សង្ខារោ, សង្ខារបច្ចយា វិញ្ញាណំ, វិញ្ញាណបច្ចយា នាមំ, នាមបច្ចយា ឆដ្ឋាយតនំ, ឆដ្ឋាយតនបច្ចយា ផស្សោ , ផស្សបច្ចយា វេទនា, វេទនាបច្ចយា អធិមោក្ខោ, អធិមោក្ខបច្ចយា ភវោ, ភវបច្ចយា ជាតិ , ជាតិបច្ចយា ជរាមរណំ។ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតិ។

៣៥៤. តត្ថ កតមោ អកុសលមូលបច្ចយា សង្ខារោ? យា ចេតនា សញ្ចេតនា សញ្ចេតយិតត្តំ – អយំ វុច្ចតិ “អកុសលមូលបច្ចយា សង្ខារោ”។

តត្ថ កតមំ សង្ខារបច្ចយា វិញ្ញាណំ? យំ ចិត្តំ មនោ មានសំ…បេ… តជ្ជាមនោវិញ្ញាណធាតុ – ឥទំ វុច្ចតិ “សង្ខារបច្ចយា វិញ្ញាណំ”។

តត្ថ កតមំ វិញ្ញាណបច្ចយា នាមំ? វេទនាក្ខន្ធោ, សញ្ញាក្ខន្ធោ, សង្ខារក្ខន្ធោ – ឥទំ វុច្ចតិ “វិញ្ញាណបច្ចយា នាមំ”។

តត្ថ កតមំ នាមបច្ចយា ឆដ្ឋាយតនំ? យំ ចិត្តំ មនោ មានសំ…បេ… តជ្ជាមនោវិញ្ញាណធាតុ – ឥទំ វុច្ចតិ “នាមបច្ចយា ឆដ្ឋាយតនំ”។

តត្ថ កតមោ ឆដ្ឋាយតនបច្ចយា ផស្សោ? យោ ផស្សោ ផុសនា សម្ផុសនា សម្ផុសិតត្តំ – អយំ វុច្ចតិ “ឆដ្ឋាយតនបច្ចយា ផស្សោ”។

តត្ថ កតមា ផស្សបច្ចយា វេទនា? យំ ចេតសិកំ នេវ សាតំ នាសាតំ ចេតោសម្ផស្សជំ អទុក្ខមសុខំ វេទយិតំ ចេតោសម្ផស្សជា អទុក្ខមសុខា វេទនា – អយំ វុច្ចតិ “ផស្សបច្ចយា វេទនា”។

តត្ថ កតមោ វេទនាបច្ចយា អធិមោក្ខោ? យោ ចិត្តស្ស អធិមោក្ខោ អធិមុច្ចនា តទធិមុត្តតា – អយំ វុច្ចតិ “វេទនាបច្ចយា អធិមោក្ខោ”។

តត្ថ កតមោ អធិមោក្ខបច្ចយា ភវោ? ឋបេត្វា អធិមោក្ខំ, វេទនាក្ខន្ធោ សញ្ញាក្ខន្ធោ សង្ខារក្ខន្ធោ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ – អយំ វុច្ចតិ “អធិមោក្ខបច្ចយា ភវោ”។

តត្ថ កតមា ភវបច្ចយា ជាតិ? យា តេសំ តេសំ ធម្មានំ ជាតិ សញ្ជាតិ និព្ពត្តិ អភិនិព្ពត្តិ បាតុភាវោ – អយំ វុច្ចតិ “ភវបច្ចយា ជាតិ”។

តត្ថ កតមំ ជាតិបច្ចយា ជរាមរណំ? អត្ថិ ជរា, អត្ថិ មរណំ។ តត្ថ កតមា ជរា? យា តេសំ តេសំ ធម្មានំ ជរា ជីរណតា អាយុនោ សំហានិ – អយំ វុច្ចតិ ជរា។ តត្ថ កតមំ មរណំ? យោ តេសំ តេសំ ធម្មានំ ខយោ វយោ ភេទោ បរិភេទោ អនិច្ចតា អន្តរធានំ – ឥទំ វុច្ចតិ “មរណំ”។ ឥតិ អយញ្ច ជរា, ឥទញ្ច មរណំ។ ឥទំ វុច្ចតិ “ជាតិបច្ចយា ជរាមរណំ”។

ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតីតិ។ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សង្គតិ ហោតិ, សមាគមោ ហោតិ, សមោធានំ ហោតិ, បាតុភាវោ ហោតិ។ តេន វុច្ចតិ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតី”តិ។

អកុសលមូលកវិបាកនិទ្ទេសោ។

អភិធម្មភាជនីយំ។

បដិច្ចសមុប្បាទវិភង្គោ [បច្ចយាការវិភង្គោ (សី. ស្យា.)] និដ្ឋិតោ។

៧. សតិបដ្ឋានវិភង្គោ

១. សុត្តន្តភាជនីយំ

៣៥៥. ចត្តារោ សតិបដ្ឋានា – ឥធ ភិក្ខុ អជ្ឈត្តំ កាយេ កាយានុបស្សី វិហរតិ ពហិទ្ធា កាយេ កាយានុបស្សី វិហរតិ អជ្ឈត្តពហិទ្ធា កាយេ កាយានុបស្សី វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ, អជ្ឈត្តំ វេទនាសុ វេទនានុបស្សី វិហរតិ ពហិទ្ធា វេទនាសុ វេទនានុបស្សី វិហរតិ អជ្ឈត្តពហិទ្ធា វេទនាសុ វេទនានុបស្សី វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ, អជ្ឈត្តំ ចិត្តេ ចិត្តានុបស្សី វិហរតិ ពហិទ្ធា ចិត្តេ ចិត្តានុបស្សី វិហរតិ អជ្ឈត្តពហិទ្ធា ចិត្តេ ចិត្តានុបស្សី វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ, អជ្ឈត្តំ ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហរតិ ពហិទ្ធា ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហរតិ អជ្ឈត្តពហិទ្ធា ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ។

១. កាយានុបស្សនានិទ្ទេសោ

៣៥៦. កថញ្ច ភិក្ខុ អជ្ឈត្តំ កាយេ កាយានុបស្សី វិហរតិ? ឥធ ភិក្ខុ អជ្ឈត្តំ កាយំ ឧទ្ធំ បាទតលា អធោ កេសមត្ថកា តចបរិយន្តំ បូរំ នានប្បការស្ស អសុចិនោ បច្ចវេក្ខតិ – “អត្ថិ ឥមស្មិំ កាយេ កេសា លោមា នខា ទន្តា តចោ មំសំ ន្ហារុ [នហារុ (សី.)] អដ្ឋិ អដ្ឋិមិញ្ជំ [អដ្ឋិមិញ្ជា (សី.)] វក្កំ ហទយំ យកនំ កិលោមកំ បិហកំ បប្ផាសំ អន្តំ អន្តគុណំ ឧទរិយំ ករីសំ បិត្តំ សេម្ហំ បុព្ពោ លោហិតំ សេទោ មេទោ អស្សុ វសា ខេឡោ សិង្ឃាណិកា លសិកា មុត្ត”ន្តិ។ សោ តំ និមិត្តំ អាសេវតិ ភាវេតិ ពហុលីករោតិ ស្វាវត្ថិតំ វវត្ថបេតិ។ សោ តំ និមិត្តំ អាសេវិត្វា ភាវេត្វា ពហុលីករិត្វា ស្វាវត្ថិតំ វវត្ថបេត្វា ពហិទ្ធា កាយេ ចិត្តំ ឧបសំហរតិ។

កថញ្ច ភិក្ខុ ពហិទ្ធា កាយេ កាយានុបស្សី វិហរតិ? ឥធ ភិក្ខុ ពហិទ្ធា កាយំ ឧទ្ធំ បាទតលា អធោ កេសមត្ថកា តចបរិយន្តំ បូរំ នានប្បការស្ស អសុចិនោ បច្ចវេក្ខតិ – “អត្ថិស្ស កាយេ កេសា លោមា នខា ទន្តា តចោ មំសំ ន្ហារុ អដ្ឋិ អដ្ឋិមិញ្ជំ វក្កំ ហទយំ យកនំ កិលោមកំ បិហកំ បប្ផាសំ អន្តំ អន្តគុណំ ឧទរិយំ ករីសំ បិត្តំ សេម្ហំ បុព្ពោ លោហិតំ សេទោ មេទោ អស្សុ វសា ខេឡោ សិង្ឃាណិកា លសិកា មុត្ត”ន្តិ។ សោ តំ និមិត្តំ អាសេវតិ ភាវេតិ ពហុលីករោតិ ស្វាវត្ថិតំ វវត្ថបេតិ។ សោ តំ និមិត្តំ អាសេវិត្វា ភាវេត្វា ពហុលីករិត្វា ស្វាវត្ថិតំ វវត្ថបេត្វា អជ្ឈត្តពហិទ្ធា កាយេ ចិត្តំ ឧបសំហរតិ។

កថញ្ច ភិក្ខុ អជ្ឈត្តពហិទ្ធា កាយេ កាយានុបស្សី វិហរតិ? ឥធ ភិក្ខុ អជ្ឈត្តពហិទ្ធា កាយំ ឧទ្ធំ បាទតលា អធោ កេសមត្ថកា តចបរិយន្តំ បូរំ នានប្បការស្ស អសុចិនោ បច្ចវេក្ខតិ – “អត្ថិ ឥមស្មិំ កាយេ កេសា លោមា នខា ទន្តា តចោ មំសំ ន្ហារុ អដ្ឋិ អដ្ឋិមិញ្ជំ វក្កំ ហទយំ យកនំ កិលោមកំ បិហកំ បប្ផាសំ អន្តំ អន្តគុណំ ឧទរិយំ ករីសំ បិត្តំ សេម្ហំ បុព្ពោ លោហិតំ សេទោ មេទោ អស្សុ វសា ខេឡោ សិង្ឃាណិកា លសិកា មុត្ត”ន្តិ។ ឯវំ ភិក្ខុ អជ្ឈត្តពហិទ្ធា កាយេ កាយានុបស្សី វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ។

៣៥៧. អនុបស្សីតិ។ តត្ថ កតមា អនុបស្សនា? យា បញ្ញា បជាននា…បេ.… អមោហោ ធម្មវិចយោ សម្មាទិដ្ឋិ – អយំ វុច្ចតិ “អនុបស្សនា”។ ឥមាយ អនុបស្សនាយ ឧបេតោ ហោតិ សមុបេតោ ឧបាគតោ សមុបាគតោ ឧបបន្នោ សម្បន្នោ សមន្នាគតោ។ តេន វុច្ចតិ “អនុបស្សី”តិ។

៣៥៨. វិហរតីតិ។ ឥរិយតិ វត្តតិ បាលេតិ យបេតិ យាបេតិ ចរតិ វិហរតិ។ តេន វុច្ចតិ “វិហរតី”តិ។

៣៥៩. អាតាបីតិ។ តត្ថ កតមោ អាតាបោ [កតមំ អាតាបំ (សព្ពត្ថ)]? យោ ចេតសិកោ វីរិយារម្ភោ…បេ.… សម្មាវាយាមោ – អយំ វុច្ចតិ “អាតាបោ”។ ឥមិនា អាតាបេន ឧបេតោ ហោតិ សមុបេតោ ឧបាគតោ សមុបាគតោ ឧបបន្នោ សម្បន្នោ សមន្នាគតោ។ តេន វុច្ចតិ “អាតាបី”តិ។

៣៦០. សម្បជានោតិ ។ តត្ថ កតមំ សម្បជញ្ញំ? យា បញ្ញា បជាននា…បេ.… អមោហោ ធម្មវិចយោ សម្មាទិដ្ឋិ – ឥទំ វុច្ចតិ “សម្បជញ្ញំ”។ ឥមិនា សម្បជញ្ញេន ឧបេតោ ហោតិ សមុបេតោ ឧបាគតោ សមុបាគតោ ឧបបន្នោ សម្បន្នោ សមន្នាគតោ។ តេន វុច្ចតិ “សម្បជានោ”តិ។

៣៦១. សតិមាតិ។ តត្ថ កតមា សតិ? យា សតិ អនុស្សតិ...បេ.... សម្មាសតិ – អយំ វុច្ចតិ “សតិ”។ ឥមាយ សតិយា ឧបេតោ ហោតិ សមុបេតោ ឧបាគតោ សមុបាគតោ ឧបបន្នោ សម្បន្នោ សមន្នាគតោ។ តេន វុច្ចតិ “សតិមា”តិ។

៣៦២. វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សន្តិ។ តត្ថ កតមោ លោកោ? ស្វេវ កាយោ លោកោ។ បញ្ចបិ ឧបាទានក្ខន្ធា លោកោ។ អយំ វុច្ចតិ “លោកោ”។ តត្ថ កតមា អភិជ្ឈា? យោ រាគោ សារាគោ...បេ.... ចិត្តស្ស សារាគោ – អយំ វុច្ចតិ “អភិជ្ឈា”។ តត្ថ កតមំ ទោមនស្សំ? យំ ចេតសិកំ អសាតំ ចេតសិកំ ទុក្ខំ ចេតោសម្ផស្សជំ អសាតំ ទុក្ខំ វេទយិតំ ចេតោសម្ផស្សជា អសាតា ទុក្ខា វេទនា – ឥទំ វុច្ចតិ “ទោមនស្សំ”។ ឥតិ អយញ្ច អភិជ្ឈា ឥទញ្ច ទោមនស្សំ ឥមម្ហិ លោកេ វិនីតា ហោន្តិ បដិវិនីតា សន្តា សមិតា វូបសន្តា អត្ថង្គតា អព្ភត្ថង្គតា អប្បិតា ព្យប្បិតា សោសិតា វិសោសិតា ព្យន្តីកតា។ តេន វុច្ចតិ “វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្ស”ន្តិ។

កាយានុបស្សនានិទ្ទេសោ។

២. វេទនានុបស្សនានិទ្ទេសោ

៣៦៣. កថញ្ច ភិក្ខុ អជ្ឈត្តំ វេទនាសុ វេទនានុបស្សី វិហរតិ? ឥធ ភិក្ខុ សុខំ វេទនំ វេទយមានោ “សុខំ វេទនំ វេទយាមី”តិ បជានាតិ, ទុក្ខំ វេទនំ វេទយមានោ “ទុក្ខំ វេទនំ វេទយាមី”តិ បជានាតិ, អទុក្ខមសុខំ វេទនំ វេទយមានោ “អទុក្ខមសុខំ វេទនំ វេទយាមី”តិ បជានាតិ, សាមិសំ វា សុខំ វេទនំ វេទយមានោ “សាមិសំ សុខំ វេទនំ វេទយាមី”តិ បជានាតិ, និរាមិសំ វា សុខំ វេទនំ វេទយមានោ “និរាមិសំ សុខំ វេទនំ វេទយាមី”តិ បជានាតិ, សាមិសំ វា ទុក្ខំ វេទនំ វេទយមានោ “សាមិសំ ទុក្ខំ វេទនំ វេទយាមី”តិ បជានាតិ, និរាមិសំ វា ទុក្ខំ វេទនំ វេទយមានោ “និរាមិសំ ទុក្ខំ វេទនំ វេទយាមី”តិ បជានាតិ, សាមិសំ វា អទុក្ខមសុខំ វេទនំ វេទយមានោ “សាមិសំ អទុក្ខមសុខំ វេទនំ វេទយាមី”តិ បជានាតិ, និរាមិសំ វា អទុក្ខមសុខំ វេទនំ វេទយមានោ “និរាមិសំ អទុក្ខមសុខំ វេទនំ វេទយាមី”តិ បជានាតិ។ សោ តំ និមិត្តំ អាសេវតិ ភាវេតិ ពហុលីករោតិ ស្វាវត្ថិតំ វវត្ថបេតិ។ សោ តំ និមិត្តំ អាសេវិត្វា ភាវេត្វា ពហុលីករិត្វា ស្វាវត្ថិតំ វវត្ថបេត្វា ពហិទ្ធា វេទនាសុ ចិត្តំ ឧបសំហរតិ។

កថញ្ច ភិក្ខុ ពហិទ្ធា វេទនាសុ វេទនានុបស្សី វិហរតិ? ឥធ ភិក្ខុ សុខំ វេទនំ វេទយមានំ “សុខំ វេទនំ វេទយតី”តិ បជានាតិ, ទុក្ខំ វេទនំ វេទយមានំ “ទុក្ខំ វេទនំ វេទយតី”តិ បជានាតិ, អទុក្ខមសុខំ វេទនំ វេទយមានំ “អទុក្ខមសុខំ វេទនំ វេទយតី”តិ បជានាតិ, សាមិសំ វា សុខំ វេទនំ វេទយមានំ “សាមិសំ សុខំ វេទនំ វេទយតី”តិ បជានាតិ, និរាមិសំ វា សុខំ វេទនំ វេទយមានំ “និរាមិសំ សុខំ វេទនំ វេទយតី”តិ បជានាតិ, សាមិសំ វា ទុក្ខំ វេទនំ វេទយមានំ “សាមិសំ ទុក្ខំ វេទនំ វេទយតី”តិ បជានាតិ, និរាមិសំ វា ទុក្ខំ វេទនំ វេទយមានំ “និរាមិសំ ទុក្ខំ វេទនំ វេទយតី”តិ បជានាតិ, សាមិសំ វា អទុក្ខមសុខំ វេទនំ វេទយមានំ “សាមិសំ អទុក្ខមសុខំ វេទនំ វេទយតី”តិ បជានាតិ, និរាមិសំ វា អទុក្ខមសុខំ វេទនំ វេទយមានំ “និរាមិសំ អទុក្ខមសុខំ វេទនំ វេទយតី”តិ បជានាតិ។ សោ តំ និមិត្តំ អាសេវតិ ភាវេតិ ពហុលីករោតិ ស្វាវត្ថិតំ វវត្ថបេតិ។ សោ តំ និមិត្តំ អាសេវិត្វា ភាវេត្វា ពហុលីករិត្វា ស្វាវត្ថិតំ វវត្ថបេត្វា អជ្ឈត្តពហិទ្ធា វេទនាសុ ចិត្តំ ឧបសំហរតិ។

កថញ្ច ភិក្ខុ អជ្ឈត្តពហិទ្ធា វេទនាសុ វេទនានុបស្សី វិហរតិ? ឥធ ភិក្ខុ សុខំ វេទនំ “សុខា វេទនា”តិ បជានាតិ, ទុក្ខំ វេទនំ “ទុក្ខា វេទនា”តិ បជានាតិ, អទុក្ខមសុខំ វេទនំ “អទុក្ខមសុខា វេទនា”តិ បជានាតិ, សាមិសំ វា សុខំ វេទនំ “សាមិសា សុខា វេទនា”តិ បជានាតិ, និរាមិសំ វា សុខំ វេទនំ “និរាមិសា សុខា វេទនា”តិ បជានាតិ, សាមិសំ វា ទុក្ខំ វេទនំ “សាមិសា ទុក្ខា វេទនា”តិ បជានាតិ, និរាមិសំ វា ទុក្ខំ វេទនំ “និរាមិសា ទុក្ខា វេទនា”តិ បជានាតិ, សាមិសំ វា អទុក្ខមសុខំ វេទនំ “សាមិសា អទុក្ខមសុខា វេទនា”តិ បជានាតិ, និរាមិសំ វា អទុក្ខមសុខំ វេទនំ “និរាមិសា អទុក្ខមសុខា វេទនា”តិ បជានាតិ។ ឯវំ ភិក្ខុ អជ្ឈត្តពហិទ្ធា វេទនាសុ វេទនានុបស្សី វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ។

៣៦៤. អនុបស្សីតិ ...បេ.... វិហរតីតិ...បេ.... អាតាបីតិ...បេ.... សម្បជានោតិ...បេ.... សតិមាតិ...បេ.... វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សន្តិ។ តត្ថ កតមោ លោកោ? សាយេវ វេទនា លោកោ។ បញ្ចបិ ឧបាទានក្ខន្ធា លោកោ។ អយំ វុច្ចតិ “លោកោ”។ តត្ថ កតមា អភិជ្ឈា? យោ រាគោ សារាគោ...បេ.... ចិត្តស្ស សារាគោ – អយំ វុច្ចតិ “អភិជ្ឈា”។ តត្ថ កតមំ ទោមនស្សំ? យំ ចេតសិកំ អសាតំ ចេតសិកំ ទុក្ខំ ចេតោសម្ផស្សជំ អសាតំ ទុក្ខំ វេទយិតំ ចេតោសម្ផស្សជា អសាតា ទុក្ខា វេទនា – ឥទំ វុច្ចតិ “ទោមនស្សំ”។ ឥតិ អយញ្ច អភិជ្ឈា ឥទញ្ច ទោមនស្សំ ឥមម្ហិ លោកេ វិនីតា ហោន្តិ បដិវិនីតា សន្តា សមិតា វូបសន្តា អត្ថង្គតា

អព្ភត្ថង្គតា អប្បិតា ព្យប្បិតា សោសិតា វិសោសិតា ព្យន្តីកតា។ តេន វុច្ចតិ “វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្ស”ន្តិ។

វេទនានុបស្សនានិទ្ទេសោ។

៣. ចិត្តានុបស្សនានិទ្ទេសោ

៣៦៥. កថញ្ច ភិក្ខុ អជ្ឈត្តំ ចិត្តេ ចិត្តានុបស្សី វិហរតិ? ឥធ ភិក្ខុ សរាគំ វា ចិត្តំ “សរាគំ មេ ចិត្ត”ន្តិ បជានាតិ, វីតរាគំ វា ចិត្តំ “វីតរាគំ មេ ចិត្ត”ន្តិ បជានាតិ, សទោសំ វា ចិត្តំ “សទោសំ មេ ចិត្ត”ន្តិ បជានាតិ, វីតទោសំ វា ចិត្តំ “វីតទោសំ មេ ចិត្ត”ន្តិ បជានាតិ, សមោហំ វា ចិត្តំ “សមោហំ មេ ចិត្ត”ន្តិ បជានាតិ, វីតមោហំ វា ចិត្តំ “វីតមោហំ មេ ចិត្ត”ន្តិ បជានាតិ, សំខិត្តំ វា ចិត្តំ “សំខិត្តំ មេ ចិត្ត”ន្តិ បជានាតិ, វិក្ខិត្តំ វា ចិត្តំ “វិក្ខិត្តំ មេ ចិត្ត”ន្តិ បជានាតិ, មហគ្គតំ វា ចិត្តំ “មហគ្គតំ មេ ចិត្ត”ន្តិ បជានាតិ, អមហគ្គតំ វា ចិត្តំ “អមហគ្គតំ មេ ចិត្ត”ន្តិ បជានាតិ, សឧត្តរំ វា ចិត្តំ “សឧត្តរំ មេ ចិត្ត”ន្តិ បជានាតិ, អនុត្តរំ វា ចិត្តំ “អនុត្តរំ មេ ចិត្ត”ន្តិ បជានាតិ, សមាហិតំ វា ចិត្តំ “សមាហិតំ មេ ចិត្ត”ន្តិ បជានាតិ, អសមាហិតំ វា ចិត្តំ “អសមាហិតំ មេ ចិត្ត”ន្តិ បជានាតិ, វិមុត្តំ វា ចិត្តំ “វិមុត្តំ មេ ចិត្ត”ន្តិ បជានាតិ, អវិមុត្តំ វា ចិត្តំ “អវិមុត្តំ មេ ចិត្ត”ន្តិ បជានាតិ។ សោ តំ និមិត្តំ អាសេវតិ ភាវេតិ ពហុលីករោតិ ស្វាវត្ថិតំ វវត្ថបេតិ។ សោ តំ និមិត្តំ អាសេវិត្វា ភាវេត្វា ពហុលីករិត្វា ស្វាវត្ថិតំ វវត្ថបេត្វា ពហិទ្ធា ចិត្តេ ចិត្តំ ឧបសំហរតិ។

កថញ្ច ភិក្ខុ ពហិទ្ធា ចិត្តេ ចិត្តានុបស្សី វិហរតិ? ឥធ ភិក្ខុ សរាគំ វាស្ស ចិត្តំ “សរាគមស្ស ចិត្ត”ន្តិ បជានាតិ, វីតរាគំ វាស្ស ចិត្តំ “វីតរាគមស្ស ចិត្ត”ន្តិ បជានាតិ, សទោសំ វាស្ស ចិត្តំ “សទោសមស្ស ចិត្ត”ន្តិ បជានាតិ, វីតទោសំ វាស្ស ចិត្តំ “វីតទោសមស្ស ចិត្ត”ន្តិ បជានាតិ, សមោហំ វាស្ស ចិត្តំ “សមោហមស្ស ចិត្ត”ន្តិ បជានាតិ, វីតមោហំ វាស្ស ចិត្តំ “វីតមោហមស្ស ចិត្ត”ន្តិ បជានាតិ, សំខិត្តំ វាស្ស ចិត្តំ “សំខិត្តមស្ស ចិត្ត”ន្តិ បជានាតិ, វិក្ខិត្តំ វាស្ស ចិត្តំ “វិក្ខិត្តមស្ស ចិត្ត”ន្តិ បជានាតិ, មហគ្គតំ វាស្ស ចិត្តំ “មហគ្គតមស្ស ចិត្ត”ន្តិ បជានាតិ, អមហគ្គតំ វាស្ស ចិត្តំ “អមហគ្គតមស្ស ចិត្ត”ន្តិ បជានាតិ, សឧត្តរំ វាស្ស ចិត្តំ “សឧត្តរមស្ស ចិត្ត”ន្តិ បជានាតិ, អនុត្តរំ វាស្ស ចិត្តំ “អនុត្តរមស្ស ចិត្ត”ន្តិ បជានាតិ, សមាហិតំ វាស្ស ចិត្តំ “សមាហិតមស្ស ចិត្ត”ន្តិ បជានាតិ, អសមាហិតំ វាស្ស ចិត្តំ “អសមាហិតមស្ស ចិត្ត”ន្តិ បជានាតិ, វិមុត្តំ វាស្ស ចិត្តំ “វិមុត្តមស្ស ចិត្ត”ន្តិ បជានាតិ, អវិមុត្តំ វាស្ស ចិត្តំ “អវិមុត្តមស្ស ចិត្ត”ន្តិ បជានាតិ។ សោ តំ និមិត្តំ អាសេវតិ ភាវេតិ ពហុលីករោតិ ស្វាវត្ថិតំ វវត្ថបេតិ។ សោ តំ និមិត្តំ អាសេវិត្វា ភាវេត្វា ពហុលីករិត្វា ស្វាវត្ថិតំ វវត្ថបេត្វា អជ្ឈត្តពហិទ្ធា ចិត្តេ ចិត្តំ ឧបសំហរតិ។

កថញ្ច ភិក្ខុ អជ្ឈត្តពហិទ្ធា ចិត្តេ ចិត្តានុបស្សី វិហរតិ? ឥធ ភិក្ខុ សរាគំ វា ចិត្តំ “សរាគំ ចិត្ត”ន្តិ បជានាតិ, វីតរាគំ វា ចិត្តំ “វីតរាគំ ចិត្ត”ន្តិ បជានាតិ, សទោសំ វា ចិត្តំ “សទោសំ ចិត្ត”ន្តិ បជានាតិ, វីតទោសំ វា ចិត្តំ “វីតទោសំ ចិត្ត”ន្តិ បជានាតិ, សមោហំ វា ចិត្តំ “សមោហំ ចិត្ត”ន្តិ បជានាតិ, វីតមោហំ វា ចិត្តំ “វីតមោហំ ចិត្ត”ន្តិ បជានាតិ, សំខិត្តំ វា ចិត្តំ “សំខិត្តំ ចិត្ត”ន្តិ បជានាតិ, វិក្ខិត្តំ វា ចិត្តំ “វិក្ខិត្តំ ចិត្ត”ន្តិ បជានាតិ, មហគ្គតំ វា ចិត្តំ “មហគ្គតំ ចិត្ត”ន្តិ បជានាតិ, អមហគ្គតំ វា ចិត្តំ “អមហគ្គតំ ចិត្ត”ន្តិ បជានាតិ, សឧត្តរំ វា ចិត្តំ “សឧត្តរំ ចិត្ត”ន្តិ បជានាតិ, អនុត្តរំ វា ចិត្តំ “អនុត្តរំ ចិត្ត”ន្តិ បជានាតិ , សមាហិតំ វា ចិត្តំ “សមាហិតំ ចិត្ត”ន្តិ បជានាតិ, អសមាហិតំ វា ចិត្តំ “អសមាហិតំ ចិត្ត”ន្តិ បជានាតិ, វិមុត្តំ វា ចិត្តំ “វិមុត្តំ ចិត្ត”ន្តិ បជានាតិ, អវិមុត្តំ វា ចិត្តំ “អវិមុត្តំ ចិត្ត”ន្តិ បជានាតិ។ ឯវំ ភិក្ខុ អជ្ឈត្តពហិទ្ធា ចិត្តេ ចិត្តានុបស្សី វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ។

៣៦៦. អនុបស្សីតិ…បេ… វិហរតីតិ…បេ… អាតាបីតិ…បេ… សម្បជានោតិ…បេ… សតិមាតិ…បេ… វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សន្តិ។ តត្ថ កតមោ លោកោ? តំយេវ ចិត្តំ លោកោ។ បញ្ចបិ ឧបាទានក្ខន្ធា លោកោ – តត្ថ កតមា អភិជ្ឈា? យោ រាគោ សារាគោ…បេ… ចិត្តស្ស សារាគោ – អយំ វុច្ចតិ “អភិជ្ឈា”។ តត្ថ កតមំ ទោមនស្សំ? យំ ចេតសិកំ អសាតំ ចេតសិកំ ទុក្ខំ ចេតោសម្ផស្សជំ អសាតំ ទុក្ខំ វេទយិតំ ចេតោសម្ផស្សជា អសាតា ទុក្ខា វេទនា – ឥទំ វុច្ចតិ “ទោមនស្សំ”។ ឥតិ អយញ្ច អភិជ្ឈា ឥទញ្ច ទោមនស្សំ ឥមម្ហិ លោកេ វិនីតា ហោន្តិ បដិវិនីតា សន្តា សមិតា វូបសន្តា អត្ថង្គតា អព្ភត្ថង្គតា អប្បិតា ព្យប្បិតា សោសិតា វិសោសិតា ព្យន្តីកតា។ តេន វុច្ចតិ “វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្ស”ន្តិ។

ចិត្តានុបស្សនានិទ្ទេសោ។

៤. ធម្មានុបស្សនានិទ្ទេសោ

៣៦៧. កថញ្ច ភិក្ខុ អជ្ឈត្តំ ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហរតិ? ឥធ ភិក្ខុ សន្តំ វា អជ្ឈត្តំ កាមច្ឆន្ទំ “អត្ថិ មេ អជ្ឈត្តំ កាមច្ឆន្ទោ”តិ បជានាតិ, អសន្តំ វា អជ្ឈត្តំ កាមច្ឆន្ទំ “នត្ថិ មេ អជ្ឈត្តំ កាមច្ឆន្ទោ”តិ បជានាតិ, យថា ច អនុប្បន្នស្ស កាមច្ឆន្ទស្ស ឧប្បាទោ ហោតិ តញ្ច បជានាតិ, យថា ច ឧប្បន្នស្ស កាមច្ឆន្ទស្ស បហានំ ហោតិ តញ្ច បជានាតិ, យថា ច បហីនស្ស កាមច្ឆន្ទស្ស អាយតឹ អនុប្បាទោ ហោតិ តញ្ច បជានាតិ។ សន្តំ វា អជ្ឈត្តំ ព្យាបាទំ…បេ… សន្តំ វា អជ្ឈត្តំ ថិនមិទ្ធំ [ថីនមិទ្ធំ (សី. ស្យា.)] …បេ… សន្តំ វា អជ្ឈត្តំ ឧទ្ធច្ចកុក្កុច្ចំ…បេ… សន្តំ វា អជ្ឈត្តំ វិចិកិច្ឆំ “អត្ថិ មេ អជ្ឈត្តំ វិចិកិច្ឆា”តិ បជានាតិ, អសន្តំ វា អជ្ឈត្តំ វិចិកិច្ឆំ “នត្ថិ មេ អជ្ឈត្តំ វិចិកិច្ឆា”តិ បជានាតិ, យថា ច អនុប្បន្នាយ វិចិកិច្ឆាយ ឧប្បាទោ ហោតិ តញ្ច បជានាតិ, យថា ច ឧប្បន្នាយ វិចិកិច្ឆាយ បហានំ ហោតិ តញ្ច បជានាតិ, យថា ច បហីនាយ វិចិកិច្ឆាយ អាយតឹ អនុប្បាទោ ហោតិ តញ្ច បជានាតិ។

សន្តំ វា អជ្ឈត្តំ សតិសម្ពោជ្ឈង្គំ “អត្ថិ មេ អជ្ឈត្តំ សតិសម្ពោជ្ឈង្គោ”តិ បជានាតិ, អសន្តំ វា អជ្ឈត្តំ សតិសម្ពោជ្ឈង្គំ “នត្ថិ មេ អជ្ឈត្តំ សតិសម្ពោជ្ឈង្គោ”តិ បជានាតិ, យថា ច អនុប្បន្នស្ស សតិសម្ពោជ្ឈង្គស្ស ឧប្បាទោ ហោតិ តញ្ច បជានាតិ, យថា ច ឧប្បន្នស្ស សតិសម្ពោជ្ឈង្គស្ស ភាវនាយ បារិបូរី ហោតិ តញ្ច បជានាតិ, សន្តំ វា អជ្ឈត្តំ ធម្មវិចយសម្ពោជ្ឈង្គំ…បេ… សន្តំ វា អជ្ឈត្តំ វីរិយសម្ពោជ្ឈង្គំ [វិរិយសម្ពោជ្ឈង្គំ (សី. ស្យា.)] …បេ… សន្តំ វា អជ្ឈត្តំ បីតិសម្ពោជ្ឈង្គំ …បេ… សន្តំ វា អជ្ឈត្តំ បស្សទ្ធិសម្ពោជ្ឈង្គំ…បេ… សន្តំ វា អជ្ឈត្តំ សមាធិសម្ពោជ្ឈង្គំ…បេ… សន្តំ វា អជ្ឈត្តំ ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គំ “អត្ថិ មេ អជ្ឈត្តំ ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គោ”តិ បជានាតិ, អសន្តំ វា អជ្ឈត្តំ ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គំ “នត្ថិ មេ អជ្ឈត្តំ ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គោ”តិ បជានាតិ, យថា ច អនុប្បន្នស្ស ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គស្ស ឧប្បាទោ ហោតិ តញ្ច បជានាតិ, យថា ច ឧប្បន្នស្ស ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គស្ស ភាវនាយ បារិបូរី ហោតិ តញ្ច បជានាតិ។ សោ តំ និមិត្តំ អាសេវតិ ភាវេតិ ពហុលីករោតិ ស្វាវត្ថិតំ វវត្ថបេតិ។ សោ តំ និមិត្តំ អាសេវិត្វា ភាវេត្វា ពហុលីករិត្វា ស្វាវត្ថិតំ វវត្ថបេត្វា ពហិទ្ធា ធម្មេសុ ចិត្តំ ឧបសំហរតិ។

កថញ្ច ភិក្ខុ ពហិទ្ធា ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហរតិ? ឥធ ភិក្ខុ សន្តំ វាស្ស កាមច្ឆន្ទំ “អត្ថិស្ស កាមច្ឆន្ទោ”តិ បជានាតិ, អសន្តំ វាស្ស កាមច្ឆន្ទំ “នត្ថិស្ស កាមច្ឆន្ទោ”តិ បជានាតិ, យថា ច អនុប្បន្នស្ស កាមច្ឆន្ទស្ស ឧប្បាទោ ហោតិ តញ្ច បជានាតិ , យថា ច ឧប្បន្នស្ស កាមច្ឆន្ទស្ស បហានំ ហោតិ តញ្ច បជានាតិ, យថា ច បហីនស្ស កាមច្ឆន្ទស្ស អាយតឹ អនុប្បាទោ ហោតិ តញ្ច បជានាតិ។ សន្តំ វាស្ស ព្យាបាទំ…បេ… សន្តំ វាស្ស ថិនមិទ្ធំ…បេ… សន្តំ វាស្ស ឧទ្ធច្ចកុក្កុច្ចំ…បេ… សន្តំ វាស្ស វិចិកិច្ឆំ “អត្ថិស្ស វិចិកិច្ឆា”តិ បជានាតិ, អសន្តំ វាស្ស វិចិកិច្ឆំ “នត្ថិស្ស វិចិកិច្ឆា”តិ បជានាតិ, យថា ច អនុប្បន្នាយ វិចិកិច្ឆាយ ឧប្បាទោ ហោតិ តញ្ច បជានាតិ, យថា ច ឧប្បន្នាយ វិចិកិច្ឆាយ បហានំ ហោតិ តញ្ច បជានាតិ, យថា ច បហីនាយ វិចិកិច្ឆាយ អាយតឹ អនុប្បាទោ ហោតិ តញ្ច បជានាតិ។

សន្តំ វាស្ស សតិសម្ពោជ្ឈង្គំ “អត្ថិស្ស សតិសម្ពោជ្ឈង្គោ”តិ បជានាតិ, អសន្តំ វាស្ស សតិសម្ពោជ្ឈង្គំ “នត្ថិស្ស សតិសម្ពោជ្ឈង្គោ”តិ បជានាតិ, យថា ច អនុប្បន្នស្ស សតិសម្ពោជ្ឈង្គស្ស ឧប្បាទោ ហោតិ តញ្ច បជានាតិ, យថា ច ឧប្បន្នស្ស សតិសម្ពោជ្ឈង្គស្ស ភាវនាយ បារិបូរី ហោតិ តញ្ច បជានាតិ។ សន្តំ វាស្ស ធម្មវិចយសម្ពោជ្ឈង្គំ…បេ… សន្តំ វាស្ស វីរិយសម្ពោជ្ឈង្គំ…បេ… សន្តំ វាស្ស បីតិសម្ពោជ្ឈង្គំ…បេ… សន្តំ វាស្ស បស្សទ្ធិសម្ពោជ្ឈង្គំ…បេ… សន្តំ វាស្ស សមាធិសម្ពោជ្ឈង្គំ…បេ… សន្តំ វាស្ស ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គំ “អត្ថិស្ស ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គោ”តិ បជានាតិ, អសន្តំ វាស្ស ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គំ “នត្ថិស្ស ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គោ”តិ បជានាតិ, យថា ច អនុប្បន្នស្ស ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គស្ស ឧប្បាទោ ហោតិ តញ្ច បជានាតិ, យថា ច ឧប្បន្នស្ស ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គស្ស ភាវនាយ បារិបូរី ហោតិ តញ្ច បជានាតិ។ សោ តំ និមិត្តំ អាសេវតិ ភាវេតិ ពហុលីករោតិ ស្វាវត្ថិតំ វវត្ថបេតិ។ សោ តំ និមិត្តំ អាសេវិត្វា ភាវេត្វា ពហុលីករិត្វា ស្វាវត្ថិតំ វវត្ថបេត្វា អជ្ឈត្តពហិទ្ធា ធម្មេសុ ចិត្តំ ឧបសំហរតិ។

កថញ្ច ភិក្ខុ អជ្ឈត្តពហិទ្ធា ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហរតិ? ឥធ ភិក្ខុ សន្តំ វា កាមច្ឆន្ទំ “អត្ថិ កាមច្ឆន្ទោ”តិ បជានាតិ, អសន្តំ វា កាមច្ឆន្ទំ “នត្ថិ កាមច្ឆន្ទោ”តិ បជានាតិ, យថា ច អនុប្បន្នស្ស កាមច្ឆន្ទស្ស ឧប្បាទោ ហោតិ តញ្ច បជានាតិ, យថា ច ឧប្បន្នស្ស កាមច្ឆន្ទស្ស បហានំ ហោតិ តញ្ច បជានាតិ , យថា ច បហីនស្ស កាមច្ឆន្ទស្ស អាយតឹ អនុប្បាទោ ហោតិ តញ្ច បជានាតិ។ សន្តំ វា ព្យាបាទំ…បេ… សន្តំ វា ថិនមិទ្ធំ…បេ… សន្តំ វា ឧទ្ធច្ចកុក្កុច្ចំ…បេ… សន្តំ វា វិចិកិច្ឆំ “អត្ថិ វិចិកិច្ឆា”តិ បជានាតិ, អសន្តំ វា វិចិកិច្ឆំ “នត្ថិ វិចិកិច្ឆា”តិ

បជានាតិ, យថា ច អនុប្បន្នាយ វិចិកិច្ឆាយ ឧប្បាទោ ហោតិ តញ្ច បជានាតិ, យថា ច ឧប្បន្នាយ វិចិកិច្ឆាយ បហានំ ហោតិ តញ្ច បជានាតិ, យថា ច បហីនាយ វិចិកិច្ឆាយ អាយតិំ អនុប្បាទោ ហោតិ តញ្ច បជានាតិ។

សន្តំ វា សតិសម្ពោជ្ឈង្គំ "អត្ថិ សតិសម្ពោជ្ឈង្គោ"តិ បជានាតិ, អសន្តំ វា សតិសម្ពោជ្ឈង្គំ "នត្ថិ សតិសម្ពោជ្ឈង្គោ"តិ បជានាតិ, យថា ច អនុប្បន្នស្ស សតិសម្ពោជ្ឈង្គស្ស ឧប្បាទោ ហោតិ តញ្ច បជានាតិ, យថា ច ឧប្បន្នស្ស សតិសម្ពោជ្ឈង្គស្ស ភាវនាយ បារិបូរី ហោតិ តញ្ច បជានាតិ។ សន្តំ វា ធម្មវិចយសម្ពោជ្ឈង្គំ...បេ.... សន្តំ វា វីរិយសម្ពោជ្ឈង្គំ...បេ.... សន្តំ វា បីតិសម្ពោជ្ឈង្គំ...បេ.... សន្តំ វា បស្សទ្ធិសម្ពោជ្ឈង្គំ...បេ.... សន្តំ វា សមាធិសម្ពោជ្ឈង្គំ...បេ.... សន្តំ វា ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គំ "អត្ថិ ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គោ"តិ បជានាតិ, អសន្តំ វា ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គំ "នត្ថិ ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គោ"តិ បជានាតិ, យថា ច អនុប្បន្នស្ស ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គស្ស ឧប្បាទោ ហោតិ តញ្ច បជានាតិ, យថា ច ឧប្បន្នស្ស ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គស្ស ភាវនាយ បារិបូរី ហោតិ តញ្ច បជានាតិ។ ឯវំ ភិក្ខុ អជ្ឈត្តពហិទ្ធា ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ។

៣៦៨. អនុបស្សីតិ។ តត្ថ កតមា អនុបស្សនា? យា បញ្ញា បជាននា...បេ.... អមោហោ ធម្មវិចយោ សម្មាទិដ្ឋិ – អយំ វុច្ចតិ អនុបស្សនា។ ឥមាយ អនុបស្សនាយ ឧបេតោ ហោតិ សមុបេតោ ឧបាគតោ សមុបាគតោ ឧបបន្នោ សម្បន្នោ សមន្នាគតោ។ តេន វុច្ចតិ "អនុបស្សី"តិ។

៣៦៩. វិហរតីតិ។ ឥរិយតិ វត្តតិ បាលេតិ យបេតិ យាបេតិ ចរតិ វិហរតិ។ តេន វុច្ចតិ "វិហរតី"តិ។

៣៧០. អាតាបីតិ។ តត្ថ កតមោ អាតាបោ? យោ ចេតសិកោ វីរិយារម្ភោ...បេ.... សម្មាវាយាមោ – អយំ វុច្ចតិ "អាតាបោ"។ ឥមិនា អាតាបេន ឧបេតោ ហោតិ...បេ.... សមន្នាគតោ។ តេន វុច្ចតិ "អាតាបី"តិ។

៣៧១. សម្បជានោតិ ។ តត្ថ កតមំ សម្បជញ្ញំ? យា បញ្ញា បជាននា...បេ.... អមោហោ ធម្មវិចយោ សម្មាទិដ្ឋិ – ឥទំ វុច្ចតិ "សម្បជញ្ញំ"។ ឥមិនា សម្បជញ្ញេន ឧបេតោ ហោតិ...បេ.... សមន្នាគតោ។ តេន វុច្ចតិ "សម្បជានោ"តិ។

៣៧២. សតិមាតិ ។ តត្ថ កតមា សតិ? យា សតិ អនុស្សតិ...បេ.... សម្មាសតិ – អយំ វុច្ចតិ "សតិ"។ ឥមាយ សតិយា ឧបេតោ ហោតិ...បេ.... សមន្នាគតោ។ តេន វុច្ចតិ "សតិមា"តិ។

៣៧៣. វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សន្តិ។ តត្ថ កតមោ លោកោ? តេវ ធម្មា លោកោ។ បញ្ចបិ ឧបាទានក្ខន្ធា លោកោ។ អយំ វុច្ចតិ "លោកោ"។ តត្ថ កតមា អភិជ្ឈា? យោ រាគោ សារាគោ...បេ.... ចិត្តស្ស សារាគោ – អយំ វុច្ចតិ "អភិជ្ឈា"។ តត្ថ កតមំ ទោមនស្សំ? យំ ចេតសិកំ អសាតំ ចេតសិកំ ទុក្ខំ ចេតោសម្ផស្សជំ អសាតំ ទុក្ខំ វេទយិតំ ចេតោសម្ផស្សជា អសាតា ទុក្ខា វេទនា – ឥទំ វុច្ចតិ "ទោមនស្សំ"។ ឥតិ អយញ្ច អភិជ្ឈា ឥទញ្ច ទោមនស្សំ ឥមម្ហិ លោកេ វិនីតា ហោន្តិ បដិវិនីតា សន្តា សមិតា វូបសន្តា អត្ថង្គតា អព្ភត្ថង្គតា អប្បិតា ព្យប្បិតា សោសិតា វិសោសិតា ព្យន្តីកតា។ តេន វុច្ចតិ "វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្ស"ន្តិ។

ធម្មានុបស្សនានិទ្ទេសោ។

សុត្តន្តភាជនីយំ។

២. អភិធម្មភាជនីយំ

៣៧៤. ចត្តារោ សតិបដ្ឋានា – ឥធ ភិក្ខុ កាយេ កាយានុបស្សី វិហរតិ, វេទនាសុ វេទនានុបស្សី វិហរតិ, ចិត្តេ ចិត្តានុបស្សី វិហរតិ, ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហរតិ។

៣៧៥. កថញ្ច ភិក្ខុ កាយេ កាយានុបស្សី វិហរតិ? ឥធ ភិក្ខុ យស្មិំ សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ភាវេតិ និយ្យានិកំ អបចយគាមិំ ទិដ្ឋិគតានំ បហានាយ បឋមាយ ភូមិយា បត្តិយា វិវិច្ចេវ កាមេហិ...បេ.... បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ កាយេ កាយានុបស្សី, យា តស្មិំ សមយេ សតិ អនុស្សតិ សម្មាសតិ សតិសម្ពោជ្ឈង្គោ មគ្គង្គំ មគ្គបរិយាបន្នំ – ឥទំ វុច្ចតិ "សតិបដ្ឋានំ"។ អវសេសា ធម្មា សតិបដ្ឋានសម្បយុត្តា។

៣៧៦. កថញ្ច ភិក្ខុ វេទនាសុ វេទនានុបស្សី វិហរតិ? ឥធ ភិក្ខុ យស្មិំ សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ភាវេតិ និយ្យានិកំ អបចយគាមឹ ទិដ្ឋិគតានំ បហានាយ បឋមាយ ភូមិយា បត្តិយា វិវិច្ចេវ កាមេហិ…បេ…. បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ វេទនាសុ វេទនានុបស្សី, យា តស្មិំ សមយេ សតិ អនុស្សតិ សម្មាសតិ សតិសម្ពោជ្ឈង្គោ មគ្គង្គំ មគ្គបរិយាបន្នំ – ឥទំ វុច្ចតិ សតិបដ្ឋានំ។ អវសេសា ធម្មា សតិបដ្ឋាន សម្បយុត្តា។

៣៧៧. កថញ្ច ភិក្ខុ ចិត្តេ ចិត្តានុបស្សី វិហរតិ? ឥធ ភិក្ខុ យស្មិំ សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ភាវេតិ និយ្យានិកំ អបចយគាមឹ ទិដ្ឋិគតានំ បហានាយ បឋមាយ ភូមិយា បត្តិយា វិវិច្ចេវ កាមេហិ…បេ…. បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ ចិត្តេ ចិត្តានុបស្សី, យា តស្មិំ សមយេ សតិ អនុស្សតិ សម្មាសតិ សតិសម្ពោជ្ឈង្គោ មគ្គង្គំ មគ្គបរិយាបន្នំ – ឥទំ វុច្ចតិ “សតិបដ្ឋានំ”។ អវសេសា ធម្មា សតិបដ្ឋានសម្បយុត្តា។

៣៧៨. កថញ្ច ភិក្ខុ ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហរតិ? ឥធ ភិក្ខុ យស្មិំ សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ភាវេតិ និយ្យានិកំ អបចយគាមឹ ទិដ្ឋិគតានំ បហានាយ បឋមាយ ភូមិយា បត្តិយា វិវិច្ចេវ កាមេហិ…បេ…. បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី, យា តស្មិំ សមយេ សតិ អនុស្សតិ សម្មាសតិ សតិសម្ពោជ្ឈង្គោ មគ្គង្គំ មគ្គបរិយាបន្នំ – ឥទំ វុច្ចតិ “សតិបដ្ឋានំ”។ អវសេសា ធម្មា សតិបដ្ឋាន សម្បយុត្តា។

៣៧៩. តត្ថ កតមំ សតិបដ្ឋានំ? ឥធ ភិក្ខុ យស្មិំ សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ភាវេតិ និយ្យានិកំ អបចយគាមឹ ទិដ្ឋិគតានំ បហានាយ បឋមាយ ភូមិយា បត្តិយា វិវិច្ចេវ កាមេហិ…បេ…. បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី, យា តស្មិំ សមយេ សតិ អនុស្សតិ សម្មាសតិ សតិសម្ពោជ្ឈង្គោ មគ្គង្គំ មគ្គបរិយាបន្នំ – ឥទំ វុច្ចតិ “សតិបដ្ឋានំ”។ អវសេសា ធម្មា សតិបដ្ឋានសម្បយុត្តា។

៣៨០. ចត្តារោ សតិបដ្ឋានា – ឥធ ភិក្ខុ កាយេ កាយានុបស្សី វិហរតិ, វេទនាសុ វេទនានុបស្សី វិហរតិ, ចិត្តេ ចិត្តានុបស្សី វិហរតិ, ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហរតិ។

៣៨១. កថញ្ច ភិក្ខុ កាយេ កាយានុបស្សី វិហរតិ? ឥធ ភិក្ខុ យស្មិំ សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ភាវេតិ និយ្យានិកំ អបចយគាមឹ ទិដ្ឋិគតានំ បហានាយ បឋមាយ ភូមិយា បត្តិយា វិវិច្ចេវ កាមេហិ…បេ…. បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ, តស្មិំ សមយេ ផស្សោ ហោតិ…បេ…. អវិក្ខេបោ ហោតិ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា។ តស្សេវ លោកុត្តរស្ស កុសលស្ស ឈានស្ស កតត្តា ភាវិតត្តា វិបាកំ វិវិច្ចេវ កាមេហិ…បេ…. បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ សុញ្ញតំ កាយេ កាយានុបស្សី, យា តស្មិំ សមយេ សតិ អនុស្សតិ សម្មាសតិ សតិសម្ពោជ្ឈង្គោ មគ្គង្គំ មគ្គបរិយាបន្នំ – ឥទំ វុច្ចតិ “សតិបដ្ឋានំ”។ អវសេសា ធម្មា សតិបដ្ឋានសម្បយុត្តា។

៣៨២. កថញ្ច ភិក្ខុ វេទនាសុ វេទនានុបស្សី វិហរតិ? ឥធ ភិក្ខុ យស្មិំ សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ភាវេតិ និយ្យានិកំ អបចយគាមឹ ទិដ្ឋិគតានំ បហានាយ បឋមាយ ភូមិយា បត្តិយា វិវិច្ចេវ កាមេហិ…បេ…. បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ, តស្មិំ សមយេ ផស្សោ ហោតិ…បេ…. អវិក្ខេបោ ហោតិ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា។ តស្សេវ លោកុត្តរស្ស កុសលស្ស ឈានស្ស កតត្តា ភាវិតត្តា វិបាកំ វិវិច្ចេវ កាមេហិ…បេ…. បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ សុញ្ញតំ វេទនាសុ វេទនានុបស្សី, យា តស្មិំ សមយេ សតិ អនុស្សតិ សម្មាសតិ សតិសម្ពោជ្ឈង្គោ មគ្គង្គំ មគ្គបរិយាបន្នំ – ឥទំ វុច្ចតិ “សតិបដ្ឋានំ”។ អវសេសា ធម្មា សតិបដ្ឋានសម្បយុត្តា។

៣៨៣. កថញ្ច ភិក្ខុ ចិត្តេ ចិត្តានុបស្សី វិហរតិ? ឥធ ភិក្ខុ យស្មិំ សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ភាវេតិ និយ្យានិកំ អបចយគាមឹ ទិដ្ឋិគតានំ បហានាយ បឋមាយ ភូមិយា បត្តិយា វិវិច្ចេវ កាមេហិ…បេ…. បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ, តស្មិំ សមយេ ផស្សោ ហោតិ…បេ…. អវិក្ខេបោ ហោតិ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា។ តស្សេវ លោកុត្តរស្ស កុសលស្ស ឈានស្ស កតត្តា ភាវិតត្តា វិបាកំ វិវិច្ចេវ កាមេហិ…បេ…. បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ សុញ្ញតំ ចិត្តេ ចិត្តានុបស្សី, យា តស្មិំ សមយេ សតិ អនុស្សតិ សម្មាសតិ សតិសម្ពោជ្ឈង្គោ មគ្គង្គំ មគ្គបរិយាបន្នំ – ឥទំ វុច្ចតិ “សតិបដ្ឋានំ”។ អវសេសា ធម្មា សតិបដ្ឋានសម្បយុត្តា។

៣៨៤. កថញ្ច ភិក្ខុ ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហរតិ? ឥធ ភិក្ខុ យស្មឹ សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ភាវេតិ និយ្យានិកំ អបចយគាមី ទិដ្ឋិគតានំ បហានាយ បឋមាយ ភូមិយា បត្តិយា វិវិច្ចេវ កាមេហិ…បេ… បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ, តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ…បេ… អវិក្ខេបោ ហោតិ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា។ តស្សេវ លោកុត្តរស្ស កុសលស្ស ឈានស្ស កតត្តា ភាវិតត្តា វិបាកំ វិវិច្ចេវ កាមេហិ…បេ… បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ សុញ្ញតំ ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី, យា តស្មឹ សមយេ សតិ អនុស្សតិ សម្មាសតិ សតិសម្ពោជ្ឈង្គោ មគ្គង្គំ មគ្គបរិយាបន្នំ – ឥទំ វុច្ចតិ "សតិបដ្ឋានំ"។ អវសេសា ធម្មា សតិបដ្ឋានសម្បយុត្តា។

៣៨៥. តត្ថ កតមំ សតិបដ្ឋានំ? ឥធ ភិក្ខុ យស្មឹ សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ភាវេតិ និយ្យានិកំ អបចយគាមី ទិដ្ឋិគតានំ បហានាយ បឋមាយ ភូមិយា បត្តិយា វិវិច្ចេវ កាមេហិ…បេ… បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ, តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ…បេ… អវិក្ខេបោ ហោតិ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា។ តស្សេវ លោកុត្តរស្ស កុសលស្ស ឈានស្ស កតត្តា ភាវិតត្តា វិបាកំ វិវិច្ចេវ កាមេហិ…បេ… បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ សុញ្ញតំ, យា តស្មឹ សមយេ សតិ អនុស្សតិ សម្មាសតិ សតិសម្ពោជ្ឈង្គោ មគ្គង្គំ មគ្គបរិយាបន្នំ – ឥទំ វុច្ចតិ "សតិបដ្ឋានំ"។ អវសេសា ធម្មា សតិបដ្ឋានសម្បយុត្តា។

អភិធម្មភាជនីយំ។

៣. បញ្ហាបុច្ឆកំ

៣៨៦. ចត្តារោ សតិបដ្ឋានា – ឥធ ភិក្ខុ កាយេ កាយានុបស្សី វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ, វេទនាសុ វេទនានុបស្សី វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ, ចិត្តេ ចិត្តានុបស្សី វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ, ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ។

៣៨៧. ចតុន្នំ សតិបដ្ឋានានំ កតិ កុសលា, កតិ អកុសលា, កតិ អព្យាកតា…បេ… កតិ សរណា, កតិ អរណា?

១. តិកំ

៣៨៨. សិយា កុសលា, សិយា អព្យាកតា។ សិយា សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា, សិយា អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា។ សិយា វិបាកា សិយា វិបាកធម្មធម្មា។ អនុបាទិន្នអនុបាទានិយា។ អសំកិលិដ្ឋអសំកិលេសិកា។ សិយា សវិតក្កសវិចារា, សិយា អវិតក្កវិចារមត្តា, សិយា អវិតក្កអវិចារា។ សិយា បីតិសហគតា, សិយា សុខសហគតា, សិយា ឧបេក្ខាសហគតា។ នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតព្ពា។ នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតព្ពហេតុកា។ សិយា អបចយគាមិនោ, សិយា នេវាចយគាមិនាបចយគាមិនោ។ សិយា សេក្ខា, សិយា អសេក្ខា។ អប្បមាណា។ អប្បមាណារម្មណា។ បណីតា។ សិយា សម្មត្តនិយតា, សិយា អនិយតា។ ន មគ្គារម្មណា , សិយា មគ្គហេតុកា, សិយា មគ្គាធិបតិនោ, សិយា ន វត្តព្ពា មគ្គហេតុកាតិបិ, មគ្គាធិបតិនោតិបិ។ សិយា ឧប្បន្នា, សិយា អនុប្បន្នា, សិយា ឧប្បាទិនោ។ សិយា អតីតា, សិយា អនាគតា, សិយា បច្ចុប្បន្នា។ ន វត្តព្ពា អតីតារម្មណាតិបិ, អនាគតារម្មណាតិបិ, បច្ចុប្បន្នារម្មណាតិបិ។ សិយា អជ្ឈត្តា, សិយា ពហិទ្ធា, សិយា អជ្ឈត្តពហិទ្ធា។ ពហិទ្ធារម្មណា។ អនិទស្សនអប្បដិឃា។

២. ទុកំ

៣៨៩. ន ហេតូ។ សហេតុកា។ ហេតុសម្បយុត្តា។ ន វត្តព្ពា ហេតូ ចេវ សហេតុកា ចាតិ, សហេតុកា ចេវ ន ច ហេតូ។ ន វត្តព្ពា ហេតូ ចេវ ហេតុសម្បយុត្តា ចាតិ, ហេតុសម្បយុត្តា ចេវ ន ច ហេតូ។ ន ហេតូ សហេតុកា។

សប្បច្ចយា។ សង្ខតា។ អនិទស្សនា។ អប្បដិឃា។ អរូបា។ លោកុត្តរា។ កេនចិ វិញ្ញេយ្យា, កេនចិ ន វិញ្ញេយ្យា។ នោ អាសវា។ អនាសវា។ អាសវវិប្បយុត្តា។ ន វត្តព្ពា អាសវា ចេវ សាសវាចាតិបិ, សាសវា ចេវ នោ ច អាសវាតិបិ។ ន វត្តព្ពា អាសវា ចេវ អាសវសម្បយុត្តាចាតិបិ, អាសវសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច អាសវាតិបិ។ អាសវវិប្បយុត្តា។ អនាសវា។ នោ សំយោជនា…បេ… នោ គន្ថា…បេ… នោ ឱឃា…បេ… នោ យោគា…បេ… នោ នីវរណា…បេ… នោ បរាមាសា…បេ… សារម្មណា។ នោ ចិត្តា។ ចេតសិកា។ ចិត្តសម្បយុត្តា។ ចិត្តសំសដ្ឋា។

ចិត្តសមុដ្ឋានា។ ចិត្តសហភុនោ។ ចិត្តានុបរិវត្តិនោ។ ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានា។ ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានសហភុនោ។ ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានានុបរិវត្តិនោ។ ពាហិរា។ នោ ឧបាទា។ អនុបាទិន្នា ។ នោ ឧបាទានា...បេ.... នោ កិលេសា...បេ.... ន ទស្សនេន បហាតព្ពា, ន ភាវនាយ បហាតព្ពា។ ន ទស្សនេន បហាតព្ពហេតុកា។ ន ភាវនាយ បហាតព្ពហេតុកា។

សិយា សវិតក្កា, សិយា អវិតក្កា។ សិយា សវិចារា, សិយា អវិចារា។ សិយា សប្បីតិកា, សិយា អប្បីតិកា ។ សិយា បីតិសហគតា, សិយា ន បីតិសហគតា។ សិយា សុខសហគតា, សិយា ន សុខសហគតា។ សិយា ឧបេក្ខាសហគតា, សិយា ន ឧបេក្ខាសហគតា។ ន កាមាវចរា។ ន រូបាវចរា។ ន អរូបាវចរា។ អបរិយាបន្នា។ សិយា និយ្យានិកា, សិយា អនិយ្យានិកា។ សិយា និយតា, សិយា អនិយតា។ អនុត្តរា។ អរណាតិ។

បញ្ហាបុច្ឆកំ។

សតិបដ្ឋានវិភង្គោ និដ្ឋិតោ។

៨. សម្មប្បធានវិភង្គោ

១. សុត្តន្តភាជនីយំ

៣៩០. ចត្តារោ សម្មប្បធានា – ឥធ ភិក្ខុ អនុប្បន្នានំ បាបកានំ អកុសលានំ ធម្មានំ អនុប្បាទាយ ឆន្ទំ ជនេតិ វាយមតិ វីរិយំ អារភតិ ចិត្តំ បគ្គណ្ហាតិ បទហតិ, ឧប្បន្នានំ បាបកានំ អកុសលានំ ធម្មានំ បហានាយ ឆន្ទំ ជនេតិ វាយមតិ វីរិយំ អារភតិ ចិត្តំ បគ្គណ្ហាតិ បទហតិ, អនុប្បន្នានំ កុសលានំ ធម្មានំ ឧប្បាទាយ ឆន្ទំ ជនេតិ វាយមតិ វីរិយំ អារភតិ ចិត្តំ បគ្គណ្ហាតិ បទហតិ, ឧប្បន្នានំ កុសលានំ ធម្មានំ ឋិតិយា អសម្មោសាយ ភិយ្យោភាវាយ វេបុល្លាយ ភាវនាយ បារិបូរិយា ឆន្ទំ ជនេតិ វាយមតិ វីរិយំ អារភតិ ចិត្តំ បគ្គណ្ហាតិ បទហតិ។

៣៩១. កថញ្ច ភិក្ខុ អនុប្បន្នានំ បាបកានំ អកុសលានំ ធម្មានំ អនុប្បាទាយ ឆន្ទំ ជនេតិ វាយមតិ វីរិយំ អារភតិ ចិត្តំ បគ្គណ្ហាតិ បទហតិ? តត្ថ កតមេ អនុប្បន្នា បាបកា អកុសលា ធម្មា? តីណិ អកុសលមូលានិ – លោភោ, ទោសោ, មោហោ។ តទេកដ្ឋា ច កិលេសា។ តំសម្បយុត្តោ វេទនាក្ខន្ធោ, សញ្ញាក្ខន្ធោ, សង្ខារក្ខន្ធោ, វិញ្ញាណក្ខន្ធោ, តំសមុដ្ឋានំ កាយកម្មំ វចីកម្មំ មនោកម្មំ – ឥមេ វុច្ចន្តិ “អនុប្បន្នា បាបកា អកុសលា ធម្មា”។ ឥតិ ឥមេសំ អនុប្បន្នានំ បាបកានំ អកុសលានំ ធម្មានំ អនុប្បាទាយ ឆន្ទំ ជនេតិ វាយមតិ វីរិយំ អារភតិ ចិត្តំ បគ្គណ្ហាតិ បទហតិ។

៣៩២. ឆន្ទំ ជនេតីតិ។ តត្ថ កតមោ ឆន្ទោ? យោ ឆន្ទោ ឆន្ទិកតា [ឆន្ទីកតា (ស្យា.)] កត្តុកម្យតា កុសលោ ធម្មច្ឆន្ទោ – អយំ វុច្ចតិ “ឆន្ទោ”។ ឥមំ ឆន្ទំ ជនេតិ សញ្ជនេតិ ឧដ្ឋបេតិ សមុដ្ឋបេតិ [ឧដ្ឋាបេតិ សមុដ្ឋាបេតិ (ស្យា.) ឯវមុបរិបិ] និព្ពត្តេតិ អភិនិព្ពត្តេតិ។ តេន វុច្ចតិ “ឆន្ទំ ជនេតី”តិ។

៣៩៣. វាយមតីតិ។ តត្ថ កតមោ វាយាមោ? យោ ចេតសិកោ វីរិយារម្ភោ…បេ… សម្មាវាយាមោ – អយំ វុច្ចតិ “វាយាមោ”។ ឥមិនា វាយាមេន ឧបេតោ ហោតិ សមុបេតោ ឧបាគតោ សមុបាគតោ ឧបបន្នោ សម្បន្នោ សមន្នាគតោ។ តេន វុច្ចតិ “វាយមតី”តិ។

៣៩៤. វីរិយំ អារភតីតិ។ តត្ថ កតមំ វីរិយំ? យោ ចេតសិកោ វីរិយារម្ភោ…បេ… សម្មាវាយាមោ – ឥទំ វុច្ចតិ “វីរិយំ”។ ឥមំ វីរិយំ អារភតិ សមារភតិ អាសេវតិ ភាវេតិ ពហុលីករោតិ។ តេន វុច្ចតិ “វីរិយំ អារភតី”តិ។

៣៩៥. ចិត្តំ បគ្គណ្ហាតីតិ។ តត្ថ កតមំ ចិត្តំ? យំ ចិត្តំ មនោ មានសំ…បេ… តជ្ជាមនោវិញ្ញាណធាតុ – ឥទំ វុច្ចតិ “ចិត្តំ”។ ឥមំ ចិត្តំ បគ្គណ្ហាតិ សម្បគ្គណ្ហាតិ ឧបត្ថម្ភេតិ បច្ចុបត្ថម្ភេតិ។ តេន វុច្ចតិ “ចិត្តំ បគ្គណ្ហាតី”តិ។

៣៩៦. បទហតីតិ។ តត្ថ កតមំ បធានំ? យោ ចេតសិកោ វីរិយារម្ភោ…បេ… សម្មាវាយាមោ – ឥទំ វុច្ចតិ “បធានំ”។ ឥមិនា បធានេន ឧបេតោ ហោតិ…បេ… សមន្នាគតោ។ តេន វុច្ចតិ “បទហតី”តិ។

៣៩៧. កថញ្ច ភិក្ខុ ឧប្បន្នានំ បាបកានំ អកុសលានំ ធម្មានំ បហានាយ ឆន្ទំ ជនេតិ វាយមតិ វីរិយំ អារភតិ ចិត្តំ បគ្គណ្ហាតិ បទហតិ? តត្ថ កតមេ ឧប្បន្នា បាបកា អកុសលា ធម្មា? តីណិ អកុសលមូលានិ – លោភោ, ទោសោ, មោហោ។ តទេកដ្ឋា ច កិលេសា។ តំសម្បយុត្តោ វេទនាក្ខន្ធោ, សញ្ញាក្ខន្ធោ, សង្ខារក្ខន្ធោ, វិញ្ញាណក្ខន្ធោ, តំសមុដ្ឋានំ កាយកម្មំ វចីកម្មំ មនោកម្មំ – ឥមេ វុច្ចន្តិ “ឧប្បន្នា បាបកា អកុសលា ធម្មា”។ ឥតិ ឥមេសំ ឧប្បន្នានំ បាបកានំ អកុសលានំ ធម្មានំ បហានាយ ឆន្ទំ ជនេតិ វាយមតិ វីរិយំ អារភតិ ចិត្តំ បគ្គណ្ហាតិ បទហតិ។

៣៩៨. ឆន្ទំ ជនេតីតិ។ តត្ថ កតមោ ឆន្ទោ? យោ ឆន្ទោ ឆន្ទិកតា កត្តុកម្យតា កុសលោ ធម្មច្ឆន្ទោ – អយំ វុច្ចតិ “ឆន្ទោ”។ ឥមំ ឆន្ទំ ជនេតិ សញ្ជនេតិ ឧដ្ឋបេតិ សមុដ្ឋបេតិ និព្ពត្តេតិ អភិនិព្ពត្តេតិ។ តេន វុច្ចតិ “ឆន្ទំ ជនេតី”តិ។

៣៩៩. វាយមតីតិ។ តត្ថ កតមោ វាយាមោ? យោ ចេតសិកោ វីរិយារម្ភោ…បេ… សម្មាវាយាមោ – អយំ វុច្ចតិ “វាយាមោ”។ ឥមិនា វាយាមេន ឧបេតោ ហោតិ…បេ… សមន្នាគតោ។ តេន វុច្ចតិ “វាយមតី”តិ។

៤០០. វីរិយំ អារភតីតិ។ តត្ថ កតមំ វីរិយំ? យោ ចេតសិកោ វីរិយារម្ភោ...បេ.... សម្មាវាយាមោ – ឥទំ វុច្ចតិ “វីរិយំ”។ ឥមំ វីរិយំ អារភតិ សមារភតិ អាសេវតិ ភាវេតិ ពហុលីករោតិ។ តេន វុច្ចតិ “វីរិយំ អារភតី”តិ។

៤០១. ចិត្តំ បគ្គណ្ហាតីតិ។ តត្ថ កតមំ ចិត្តំ? យំ ចិត្តំ មនោ មានសំ...បេ.... តជ្ជាមនោវិញ្ញាណធាតុ – ឥទំ វុច្ចតិ “ចិត្តំ”។ ឥមំ ចិត្តំ បគ្គណ្ហាតិ សម្បគ្គណ្ហាតិ ឧបត្ថម្ភេតិ បច្ចុបត្ថម្ភេតិ។ តេន វុច្ចតិ “ចិត្តំ បគ្គណ្ហាតី”តិ។

៤០២. បទហតីតិ។ តត្ថ កតមំ បធានំ? យោ ចេតសិកោ វីរិយារម្ភោ...បេ.... សម្មាវាយាមោ – ឥទំ វុច្ចតិ “បធានំ”។ ឥមិនា បធានេន ឧបេតោ ហោតិ...បេ.... សមន្នាគតោ។ តេន វុច្ចតិ “បទហតី”តិ។

៤០៣. កថញ្ច ភិក្ខុ អនុប្បន្នានំ កុសលានំ ធម្មានំ ឧប្បាទាយ ឆន្ទំ ជនេតិ វាយមតិ វីរិយំ អារភតិ ចិត្តំ បគ្គណ្ហាតិ បទហតិ? តត្ថ កតមេ អនុប្បន្នា កុសលា ធម្មា? តីណិ កុសលមូលានិ – អលោភោ, អទោសោ, អមោហោ។ តំសម្បយុត្តោ វេទនាក្ខន្ធោ, សញ្ញាក្ខន្ធោ, សង្ខារក្ខន្ធោ, វិញ្ញាណក្ខន្ធោ។ តំសមុដ្ឋានំ កាយកម្មំ, វចីកម្មំ, មនោកម្មំ – ឥមេ វុច្ចន្តិ “អនុប្បន្នា កុសលា ធម្មា”។ ឥតិ ឥមេសំ អនុប្បន្នានំ កុសលានំ ធម្មានំ ឧប្បាទាយ ឆន្ទំ ជនេតិ វាយមតិ វីរិយំ អារភតិ ចិត្តំ បគ្គណ្ហាតិ បទហតិ។

៤០៤. ឆន្ទំ ជនេតីតិ...បេ.... វាយមតីតិ...បេ.... វីរិយំ អារភតីតិ...បេ.... ចិត្តំ បគ្គណ្ហាតីតិ...បេ.... បទហតីតិ។ តត្ថ កតមំ បធានំ? យោ ចេតសិកោ វីរិយារម្ភោ ...បេ.... សម្មាវាយាមោ – ឥទំ វុច្ចតិ “បធានំ”។ ឥមិនា បធានេន ឧបេតោ ហោតិ...បេ.... សមន្នាគតោ។ តេន វុច្ចតិ “បទហតី”តិ។

៤០៥. កថញ្ច ភិក្ខុ ឧប្បន្នានំ កុសលានំ ធម្មានំ ឋិតិយា អសម្មោសាយ ភិយ្យោភាវាយ វេបុល្លាយ ភាវនាយ បារិបូរិយា ឆន្ទំ ជនេតិ វាយមតិ វីរិយំ អារភតិ ចិត្តំ បគ្គណ្ហាតិ បទហតិ? តត្ថ កតមេ ឧប្បន្នា កុសលា ធម្មា? តីណិ កុសលមូលានិ – អលោភោ, អទោសោ, អមោហោ។ តំសម្បយុត្តោ វេទនាក្ខន្ធោ, សញ្ញាក្ខន្ធោ, សង្ខារក្ខន្ធោ, វិញ្ញាណក្ខន្ធោ , តំសមុដ្ឋានំ កាយកម្មំ វចីកម្មំ មនោកម្មំ – ឥមេ វុច្ចន្តិ “ឧប្បន្នា កុសលា ធម្មា”។ ឥតិ ឥមេសំ ឧប្បន្នានំ កុសលានំ ធម្មានំ ឋិតិយា អសម្មោសាយ ភិយ្យោភាវាយ វេបុល្លាយ ភាវនាយ បារិបូរិយា ឆន្ទំ ជនេតិ វាយមតិ វីរិយំ អារភតិ ចិត្តំ បគ្គណ្ហាតិ បទហតិ។

៤០៦. ឋិតិយាតិ។ យា ឋិតិ សោ អសម្មោសោ, យោ អសម្មោសោ សោ ភិយ្យោភាវោ , យោ ភិយ្យោភាវោ តំ វេបុល្លំ, យំ វេបុល្លំ សា ភាវនា, យា ភាវនា សា បារិបូរី។

៤០៧. ឆន្ទំ ជនេតីតិ...បេ.... វាយមតីតិ...បេ.... វីរិយំ អារភតីតិ...បេ.... ចិត្តំ បគ្គណ្ហាតីតិ...បេ.... បទហតីតិ។ តត្ថ កតមំ បធានំ? យោ ចេតសិកោ វីរិយារម្ភោ...បេ.... សម្មាវាយាមោ – ឥទំ វុច្ចតិ “បធានំ”។ ឥមិនា បធានេន ឧបេតោ ហោតិ...បេ.... សមន្នាគតោ។ តេន វុច្ចតិ “បទហតី”តិ។

សុត្តន្តភាជនីយំ។

២. អភិធម្មភាជនីយំ

៤០៨. ចត្តារោ សម្មប្បធានា – ឥធ ភិក្ខុ អនុប្បន្នានំ បាបកានំ អកុសលានំ ធម្មានំ អនុប្បាទាយ ឆន្ទំ ជនេតិ វាយមតិ វីរិយំ អារភតិ ចិត្តំ បគ្គណ្ហាតិ បទហតិ, ឧប្បន្នានំ បាបកានំ អកុសលានំ ធម្មានំ បហានាយ ឆន្ទំ ជនេតិ វាយមតិ វីរិយំ អារភតិ ចិត្តំ បគ្គណ្ហាតិ បទហតិ, អនុប្បន្នានំ កុសលានំ ធម្មានំ ឧប្បាទាយ ឆន្ទំ ជនេតិ វាយមតិ វីរិយំ អារភតិ ចិត្តំ បគ្គណ្ហាតិ បទហតិ, ឧប្បន្នានំ កុសលានំ ធម្មានំ ឋិតិយា អសម្មោសាយ ភិយ្យោភាវាយ វេបុល្លាយ ភាវនាយ បារិបូរិយា ឆន្ទំ ជនេតិ វាយមតិ វីរិយំ អារភតិ ចិត្តំ បគ្គណ្ហាតិ បទហតិ។

៤០៩. កថញ្ច ភិក្ខុ អនុប្បន្នានំ បាបកានំ អកុសលានំ ធម្មានំ អនុប្បាទាយ ឆន្ទំ ជនេតិ វាយមតិ វីរិយំ អារភតិ ចិត្តំ បគ្គណ្ហាតិ បទហតិ? ឥធ ភិក្ខុ យស្មិំ សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ភាវេតិ និយ្យានិកំ អបចយគាមិំ ទិដ្ឋិគតានំ បហានាយ បឋមាយ ភូមិយា បត្តិយា វិវិច្ចេវ កាមេហិ...បេ.... បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ, តស្មិំ សមយេ អនុប្បន្នានំ បាបកានំ អកុសលានំ ធម្មានំ អនុប្បាទាយ ឆន្ទំ ជនេតិ វាយមតិ វីរិយំ អារភតិ ចិត្តំ បគ្គណ្ហាតិ បទហតិ។

៤១០. ឆន្ទំ ជនេតីតិ។ តត្ថ កតមោ ឆន្ទោ? យោ ឆន្ទោ ឆន្ទិកតា កត្តុកម្យតា កុសលោ ធម្មច្ឆន្ទោ – អយំ វុច្ចតិ “ឆន្ទោ”។ ឥមំ ឆន្ទំ ជនេតិ សញ្ជនេតិ ឧដ្ឋបេតិ សមុដ្ឋបេតិ និព្ពត្តេតិ អភិនិព្ពត្តេតិ។ តេន វុច្ចតិ

“ឆន្ទំ ជនេតី”តិ។

៤១១. វាយមតីតិ។ តត្ថ កតមោ វាយាមោ? យោ ចេតសិកោ វីរិយារម្ភោ…បេ… សម្មាវាយាមោ វីរិយសម្ពោជ្ឈង្គោ មគ្គង្គំ មគ្គបរិយាបន្នំ – អយំ វុច្ចតិ “វាយាមោ”។ ឥមិនា វាយាមេន ឧបេតោ ហោតិ សមុបេតោ ឧបាគតោ សមុបាគតោ ឧបបន្នោ សម្បន្នោ សមន្នាគតោ។ តេន វុច្ចតិ “វាយមតី”តិ។

៤១២. វីរិយំ អារភតីតិ។ តត្ថ កតមំ វីរិយំ? យោ ចេតសិកោ វីរិយារម្ភោ…បេ… សម្មាវាយាមោ វីរិយសម្ពោជ្ឈង្គោ មគ្គង្គំ មគ្គបរិយាបន្នំ – ឥទំ វុច្ចតិ “វីរិយំ”។ ឥមំ វីរិយំ អារភតិ សមារភតិ អាសេវតិ ភាវេតិ ពហុលីករោតិ។ តេន វុច្ចតិ “វីរិយំ អារភតី”តិ។

៤១៣. ចិត្តំ បគ្គណ្ហាតីតិ។ តត្ថ កតមំ ចិត្តំ? យំ ចិត្តំ មនោ មានសំ…បេ… តជ្ជាមនោវិញ្ញាណធាតុ – ឥទំ វុច្ចតិ “ចិត្តំ”។ ឥមំ ចិត្តំ បគ្គណ្ហាតិ សម្បគ្គណ្ហាតិ ឧបត្ថម្ភេតិ បច្ចុបត្ថម្ភេតិ។ តេន វុច្ចតិ “ចិត្តំ បគ្គណ្ហាតី”តិ។

៤១៤. បទហតីតិ។ តត្ថ កតមំ សម្មប្បធានំ? យោ ចេតសិកោ វីរិយារម្ភោ…បេ… សម្មាវាយាមោ វីរិយសម្ពោជ្ឈង្គោ មគ្គង្គំ មគ្គបរិយាបន្នំ – ឥទំ វុច្ចតិ “សម្មប្បធានំ”។ អវសេសា ធម្មា សម្មប្បធានសម្បយុត្តា។

៤១៥. កថញ្ច ភិក្ខុ ឧប្បន្នានំ បាបកានំ អកុសលានំ ធម្មានំ បហានាយ ឆន្ទំ ជនេតិ វាយមតិ វីរិយំ អារភតិ ចិត្តំ បគ្គណ្ហាតិ បទហតិ? ឥធ ភិក្ខុ យស្មិំ សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ភាវេតិ និយ្យានិកំ អបចយគាមិំ ទិដ្ឋិគតានំ បហានាយ បឋមាយ ភូមិយា បត្តិយា វិវិច្ចេវ កាមេហិ…បេ… បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ, តស្មិំ សមយេ ឧប្បន្នានំ បាបកានំ អកុសលានំ ធម្មានំ បហានាយ ឆន្ទំ ជនេតិ វាយមតិ វីរិយំ អារភតិ ចិត្តំ បគ្គណ្ហាតិ បទហតិ។

៤១៦. ឆន្ទំ ជនេតីតិ…បេ… វាយមតីតិ…បេ… វីរិយំ អារភតីតិ…បេ… ចិត្តំ បគ្គណ្ហាតីតិ…បេ… បទហតីតិ។ តត្ថ កតមំ សម្មប្បធានំ? យោ ចេតសិកោ វីរិយារម្ភោ…បេ… សម្មាវាយាមោ វីរិយសម្ពោជ្ឈង្គោ មគ្គង្គំ មគ្គបរិយាបន្នំ – ឥទំ វុច្ចតិ “សម្មប្បធានំ”។ អវសេសា ធម្មា សម្មប្បធានសម្បយុត្តា។

៤១៧. កថញ្ច ភិក្ខុ អនុប្បន្នានំ កុសលានំ ធម្មានំ ឧប្បាទាយ ឆន្ទំ ជនេតិ វាយមតិ វីរិយំ អារភតិ ចិត្តំ បគ្គណ្ហាតិ បទហតិ? ឥធ ភិក្ខុ យស្មិំ សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ភាវេតិ និយ្យានិកំ អបចយគាមិំ ទិដ្ឋិគតានំ បហានាយ បឋមាយ ភូមិយា បត្តិយា វិវិច្ចេវ កាមេហិ…បេ… បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ, តស្មិំ សមយេ អនុប្បន្នានំ កុសលានំ ធម្មានំ ឧប្បាទាយ ឆន្ទំ ជនេតិ វាយមតិ វីរិយំ អារភតិ ចិត្តំ បគ្គណ្ហាតិ បទហតិ។

៤១៨. ឆន្ទំ ជនេតីតិ…បេ… វាយមតីតិ…បេ… វីរិយំ អារភតីតិ…បេ… ចិត្តំ បគ្គណ្ហាតីតិ…បេ… បទហតីតិ។ តត្ថ កតមំ សម្មប្បធានំ? យោ ចេតសិកោ វីរិយារម្ភោ …បេ… សម្មាវាយាមោ វីរិយសម្ពោជ្ឈង្គោ មគ្គង្គំ មគ្គបរិយាបន្នំ – ឥទំ វុច្ចតិ “សម្មប្បធានំ”។ អវសេសា ធម្មា សម្មប្បធានសម្បយុត្តា។

៤១៩. កថញ្ច ភិក្ខុ ឧប្បន្នានំ កុសលានំ ធម្មានំ ឋិតិយា អសម្មោសាយ ភិយ្យោភាវាយ វេបុល្លាយ ភាវនាយ បារិបូរិយា ឆន្ទំ ជនេតិ វាយមតិ វីរិយំ អារភតិ ចិត្តំ បគ្គណ្ហាតិ បទហតិ? ឥធ ភិក្ខុ យស្មិំ សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ភាវេតិ និយ្យានិកំ អបចយគាមិំ ទិដ្ឋិគតានំ បហានាយ បឋមាយ ភូមិយា បត្តិយា វិវិច្ចេវ កាមេហិ…បេ… បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ, តស្មិំ សមយេ ឧប្បន្នានំ កុសលានំ ធម្មានំ ឋិតិយា អសម្មោសាយ ភិយ្យោភាវាយ វេបុល្លាយ ភាវនាយ បារិបូរិយា ឆន្ទំ ជនេតិ វាយមតិ វីរិយំ អារភតិ ចិត្តំ បគ្គណ្ហាតិ បទហតិ។

៤២០. ឋិតិយាតិ ។ យា ឋិតិ សោ អសម្មោសោ, យោ អសម្មោសោ សោ ភិយ្យោភាវោ, យោ ភិយ្យោភាវោ តំ វេបុល្លំ, យំ វេបុល្លំ សា ភាវនា, យា ភាវនា សា បារិបូរី។

៤២១. ឆន្ទំ ជនេតីតិ។ តត្ថ កតមោ ឆន្ទោ? យោ ឆន្ទោ ឆន្ទិកតា កត្តុកម្យតា កុសលោ ធម្មច្ឆន្ទោ – អយំ វុច្ចតិ “ឆន្ទោ”។ ឥមំ ឆន្ទំ ជនេតិ សញ្ជនេតិ ឧដ្ឋបេតិ សមុដ្ឋបេតិ និព្ពត្តេតិ អភិនិព្ពត្តេតិ។ តេន វុច្ចតិ “ឆន្ទំ ជនេតី”តិ។

៤២២. វាយមតីតិ។ តត្ថ កតមោ វាយាមោ? យោ ចេតសិកោ វីរិយារម្ភោ…បេ…. សម្មាវាយាមោ វីរិយសម្ពោជ្ឈង្គោ មគ្គង្គំ មគ្គបរិយាបន្នំ – អយំ វុច្ចតិ “វាយាមោ”។ ឥមិនា វាយាមេន ឧបេតោ ហោតិ…បេ…. សមន្នាគតោ។ តេន វុច្ចតិ “វាយមតី”តិ។

៤២៣. វីរិយំ អារភតីតិ។ តត្ថ កតមំ វីរិយំ? យោ ចេតសិកោ វីរិយារម្ភោ…បេ…. សម្មាវាយាមោ វីរិយសម្ពោជ្ឈង្គោ មគ្គង្គំ មគ្គបរិយាបន្នំ – ឥទំ វុច្ចតិ “វីរិយំ”។ ឥមំ វីរិយំ អារភតិ សមារភតិ អាសេវតិ ភាវេតិ ពហុលីករោតិ។ តេន វុច្ចតិ “វីរិយំ អារភតី”តិ។

៤២៤. ចិត្តំ បគ្គណ្ហាតីតិ។ តត្ថ កតមំ ចិត្តំ? យំ ចិត្តំ មនោ មានសំ…បេ…. តជ្ជាមនោវិញ្ញាណធាតុ – ឥទំ វុច្ចតិ “ចិត្តំ”។ ឥមំ ចិត្តំ បគ្គណ្ហាតិ សម្បគ្គណ្ហាតិ ឧបត្ថម្ភេតិ បច្ចុបត្ថម្ភេតិ។ តេន វុច្ចតិ “ចិត្តំ បគ្គណ្ហាតី”តិ។

៤២៥. បទហតីតិ។ តត្ថ កតមំ សម្មប្បធានំ? យោ ចេតសិកោ វីរិយារម្ភោ…បេ…. សម្មាវាយាមោ វីរិយសម្ពោជ្ឈង្គោ មគ្គង្គំ មគ្គបរិយាបន្នំ – ឥទំ វុច្ចតិ “សម្មប្បធានំ”។ អវសេសា ធម្មា សម្មប្បធានសម្បយុត្តា។

៤២៦. តត្ថ កតមំ សម្មប្បធានំ? ឥធ ភិក្ខុ យស្មិំ សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ភាវេតិ និយ្យានិកំ អបចយគាមិំ ទិដ្ឋិគតានំ បហានាយ បឋមាយ ភូមិយា បត្តិយា វិវិច្ចេវ កាមេហិ…បេ…. បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ, យោ តស្មិំ សមយេ ចេតសិកោ វីរិយារម្ភោ…បេ…. សម្មាវាយាមោ វីរិយសម្ពោជ្ឈង្គោ មគ្គង្គំ មគ្គបរិយាបន្នំ – ឥទំ វុច្ចតិ “សម្មប្បធានំ”។ អវសេសា ធម្មា សម្មប្បធានសម្បយុត្តា។

អភិធម្មភាជនីយំ។

៣. បញ្ហាបុច្ឆកំ

៤២៧. ចត្តារោ សម្មប្បធានា – ឥធ ភិក្ខុ អនុប្បន្នានំ បាបកានំ អកុសលានំ ធម្មានំ អនុប្បាទាយ ឆន្ទំ ជនេតិ វាយមតិ វីរិយំ អារភតិ ចិត្តំ បគ្គណ្ហាតិ បទហតិ, ឧប្បន្នានំ បាបកានំ អកុសលានំ ធម្មានំ បហានាយ…បេ…. អនុប្បន្នានំ កុសលានំ ធម្មានំ ឧប្បាទាយ…បេ…. ឧប្បន្នានំ កុសលានំ ធម្មានំ ឋិតិយា អសម្មោសាយ ភិយ្យោភាវាយ វេបុល្លាយ ភាវនាយ បារិបូរិយា ឆន្ទំ ជនេតិ វាយមតិ វីរិយំ អារភតិ ចិត្តំ បគ្គណ្ហាតិ បទហតិ។

៤២៨. ចតុន្នំ សម្មប្បធានានំ កតិ កុសលា, កតិ អកុសលា, កតិ អព្យាកតា…បេ…. កតិ សរណា, កតិ អរណា?

១. តិកំ

៤២៩. កុសលាយេវ ។ សិយា សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា, សិយា អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា។ វិបាកធម្មធម្មា ។ អនុបាទិន្នអនុបាទានិយា។ អសំកិលិដ្ឋអសំកិលេសិកា។ សិយា សវិតក្កសវិចារា, សិយា អវិតក្កវិចារមត្តា, សិយា អវិតក្កអវិចារា។ សិយា បីតិសហគតា, សិយា សុខសហគតា, សិយា ឧបេក្ខាសហគតា។ នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតព្ពា។ នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតព្ពហេតុកា។ អបចយគាមិនោ។ សេក្ខា។ អប្បមាណា។ អប្បមាណារម្មណា។ បណីតា។ សម្មត្តនិយតា។ ន មគ្គារម្មណា។ មគ្គហេតុកា។ សិយា មគ្គាធិបតិនោ, សិយា ន វត្តព្ពា មគ្គាធិបតិនោតិ។ សិយា ឧប្បន្នា, សិយា អនុប្បន្នា, ន វត្តព្ពា ឧប្បាទិនោតិ។ សិយា អតីតា, សិយា អនាគតា, សិយា បច្ចុប្បន្នា។ ន វត្តព្ពា អតីតារម្មណាតិបិ, អនាគតារម្មណាតិបិ, បច្ចុប្បន្នារម្មណាតិបិ។ សិយា អជ្ឈត្តា, សិយា ពហិទ្ធា, សិយា អជ្ឈត្តពហិទ្ធា។ ពហិទ្ធារម្មណា។ អនិទស្សនអប្បដិឃា។

២. ទុកំ

៤៣០. ន ហេតូ។ សហេតុកា។ ហេតុសម្បយុត្តា។ ន វត្តព្ពា ហេតូ ចេវ សហេតុកា ចាតិ, សហេតុកា ចេវ ន ច ហេតូ។ ន វត្តព្ពា ហេតូ ចេវ ហេតុសម្បយុត្តា ចាតិ, ហេតុសម្បយុត្តា ចេវ ន ច ហេតូ។ ន ហេតូ សហេតុកា។ សប្បច្ចយា។ សង្ខតា។ អនិទស្សនា។ អប្បដិឃា។ អរូបា ។ លោកុត្តរា។ កេនចិ វិញ្ញេយ្យា, កេនចិ ន វិញ្ញេយ្យា។ នោ អាសវា។ អនាសវា។ អាសវវិប្បយុត្តា។ ន វត្តព្ពា អាសវា ចេវ សាសវា ចាតិបិ, សាសវា ចេវ នោ ច អាសវាតិបិ។ ន

វត្តព្វា អាសវា ចេវ អាសវសម្បយុត្តា ចាតិបិ, អាសវសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច អាសវាតិបិ។ អាសវវិប្បយុត្តា។ អនាសវា។ នោ សំយោជនា...បេ.... នោ គន្ថា...បេ.... នោ ឱឃា...បេ.... នោ យោគា...បេ.... នោ នីវរណា...បេ.... នោ បរាមាសា...បេ.... សារម្មណា។ នោ ចិត្តា។ ចេតសិកា។ ចិត្តសម្បយុត្តា។ ចិត្តសំសដ្ឋា។ ចិត្តសមុដ្ឋានា។ ចិត្តសហភុនោ។ ចិត្តានុបរិវត្តិនោ។ ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានា។ ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានសហភុនោ។ ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានានុបរិវត្តិនោ។ ពាហិរា។ នោ ឧបាទា។ អនុបាទិន្នា។ នោ ឧបាទានា...បេ.... នោ កិលេសា...បេ.... ន ទស្សនេន បហាតព្វា។ ន ភាវនាយ បហាតព្វា។ ន ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកា។ ន ភាវនាយ បហាតព្វហេតុកា។ សិយា សវិតក្កា, សិយា អវិតក្កា ។ សិយា សវិចារា, សិយា អវិចារា។ សិយា សប្បីតិកា, សិយា អប្បីតិកា។ សិយា បីតិសហគតា, សិយា ន បីតិសហគតា។ សិយា សុខសហគតា, សិយា ន សុខសហគតា។ សិយា ឧបេក្ខាសហគតា, សិយា ន ឧបេក្ខាសហគតា។ ន កាមាវចរា។ ន រូបាវចរា។ ន អរូបាវចរា។ អបរិយាបន្នា។ និយ្យានិកា។ និយតា។ អនុត្តរា។ អរណាតិ។

បញ្ហាបុច្ឆកំ។

សម្មប្បធានវិភង្គោ និដ្ឋិតោ។

៨. ឥទ្ធិបាទវិភង្គោ

១. សុត្តន្តភាជនីយំ

៤៣១. ចត្តារោ ឥទ្ធិបាទា – ឥធ ភិក្ខុ ឆន្ទសមាធិបធានសង្ខារសមន្នាគតំ ឥទ្ធិបាទំ ភាវេតិ, វីរិយសមាធិបធានសង្ខារសមន្នាគតំ ឥទ្ធិបាទំ ភាវេតិ, ចិត្តសមាធិបធានសង្ខារសមន្នាគតំ ឥទ្ធិបាទំ ភាវេតិ, វីមំសាសមាធិបធានសង្ខារសមន្នាគតំ ឥទ្ធិបាទំ ភាវេតិ។

១. ឆន្ទិទ្ធិបាទោ

៤៣២. កថញ្ច ភិក្ខុ ឆន្ទសមាធិបធានសង្ខារសមន្នាគតំ ឥទ្ធិបាទំ ភាវេតិ? ឆន្ទំ ចេ ភិក្ខុ អធិបតឹ ករិត្វា លភតិ សមាធឹ, លភតិ ចិត្តស្សេកគ្គតំ [ចិត្តស្ស ឯកគ្គតំ (សី. ស្យា.)] – អយំ វុច្ចតិ “ឆន្ទសមាធិ”។ សោ អនុប្បន្នានំ បាបកានំ អកុសលានំ ធម្មានំ អនុប្បាទាយ ឆន្ទំ ជនេតិ វាយមតិ វីរិយំ អារភតិ ចិត្តំ បគ្គណ្ហាតិ បទហតិ, ឧប្បន្នានំ បាបកានំ អកុសលានំ ធម្មានំ បហានាយ ឆន្ទំ ជនេតិ វាយមតិ វីរិយំ អារភតិ ចិត្តំ បគ្គណ្ហាតិ បទហតិ, អនុប្បន្នានំ កុសលានំ ធម្មានំ ឧប្បាទាយ ឆន្ទំ ជនេតិ វាយមតិ វីរិយំ អារភតិ ចិត្តំ បគ្គណ្ហាតិ បទហតិ, ឧប្បន្នានំ កុសលានំ ធម្មានំ ឋិតិយា អសម្មោសាយ ភិយ្យោភាវាយ វេបុល្លាយ ភាវនាយ បារិបូរិយា ឆន្ទំ ជនេតិ វាយមតិ វីរិយំ អារភតិ ចិត្តំ បគ្គណ្ហាតិ បទហតិ។ ឥមេ វុច្ចន្តិ “បធានសង្ខារា”។ ឥតិ អយញ្ច ឆន្ទសមាធិ, ឥមេ ច បធានសង្ខារា។ តទេកជ្ឈំ អភិសញ្ញូហិត្វា អភិសង្ខិបិត្វា ឆន្ទសមាធិបធានសង្ខារោត្វេវ សង្ខ្យំ [សង្ខំ (សី.)] គច្ឆតិ។

៤៣៣. តត្ថ កតមោ ឆន្ទោ? យោ ឆន្ទោ ឆន្ទិកតា កត្តុកម្យតា កុសលោ ធម្មច្ឆន្ទោ – អយំ វុច្ចតិ “ឆន្ទោ”។

តត្ថ កតមោ សមាធិ? យា ចិត្តស្ស ឋិតិ សណ្ឋិតិ អវដ្ឋិតិ អវិសាហារោ អវិក្ខេបោ អវិសាហដមានសតា សមថោ សមាធិន្ទ្រិយំ សមាធិពលំ សម្មាសមាធិ – អយំ វុច្ចតិ “សមាធិ”។

តត្ថ កតមោ បធានសង្ខារោ? យោ ចេតសិកោ វីរិយារម្ភោ និក្កមោ បរក្កមោ ឧយ្យាមោ វាយាមោ ឧស្សាហោ ឧស្សោឡ្ហី ថាមោ ឋិតិ អសិថិលបរក្កមតា អនិក្ខិត្តឆន្ទតា អនិក្ខិត្តធុរតា ធុរសម្បគ្គាហោ វីរិយំ វីរិយិន្ទ្រិយំ វីរិយពលំ សម្មាវាយាមោ – អយំ វុច្ចតិ “បធានសង្ខារោ”។ ឥតិ ឥមិនា ច ឆន្ទេន, ឥមិនា ច សមាធិនា, ឥមិនា ច បធានសង្ខារេន ឧបេតោ ហោតិ សមុបេតោ ឧបាគតោ សមុបាគតោ ឧបបន្នោ សម្បន្នោ សមន្នាគតោ។ តេន វុច្ចតិ “ឆន្ទសមាធិបធានសង្ខារសមន្នាគតោ”តិ។

៤៣៤. ឥទ្ធីតិ។ យា តេសំ ធម្មានំ ឥទ្ធិ សមិទ្ធិ ឥជ្ឈនា សមិជ្ឈនា លាភោ បដិលាភោ បត្តិ សម្បត្តិ ផុសនា សច្ឆិកិរិយា ឧបសម្បទា។

“ឥទ្ធិបាទោ”តិ។ តថាភូតស្ស វេទនាក្ខន្ធោ, សញ្ញាក្ខន្ធោ, សង្ខារក្ខន្ធោ, វិញ្ញាណក្ខន្ធោ។

“ឥទ្ធិបាទំ ភាវេតី”តិ។ តេ ធម្មេ អាសេវតិ ភាវេតិ ពហុលីករោតិ។ តេន វុច្ចតិ “ឥទ្ធិបាទំ ភាវេតី”តិ។

២. វីរិយិទ្ធិបាទោ

៤៣៥. កថញ្ច ភិក្ខុ វីរិយសមាធិបធានសង្ខារសមន្នាគតំ ឥទ្ធិបាទំ ភាវេតិ? វីរិយំ ចេ ភិក្ខុ អធិបតឹ ករិត្វា លភតិ សមាធឹ លភតិ ចិត្តស្សេកគ្គតំ – អយំ វុច្ចតិ “វីរិយសមាធិ”។ សោ អនុប្បន្នានំ បាបកានំ អកុសលានំ ធម្មានំ អនុប្បាទាយ ឆន្ទំ ជនេតិ វាយមតិ វីរិយំ អារភតិ ចិត្តំ បគ្គណ្ហាតិ បទហតិ, ឧប្បន្នានំ បាបកានំ អកុសលានំ ធម្មានំ បហានាយ…បេ… អនុប្បន្នានំ កុសលានំ ធម្មានំ ឧប្បាទាយ…បេ… ឧប្បន្នានំ កុសលានំ ធម្មានំ ឋិតិយា អសម្មោសាយ ភិយ្យោភាវាយ វេបុល្លាយ ភាវនាយ បារិបូរិយា ឆន្ទំ ជនេតិ វាយមតិ វីរិយំ អារភតិ ចិត្តំ បគ្គណ្ហាតិ បទហតិ។ ឥមេ វុច្ចន្តិ “បធានសង្ខារា”។ ឥតិ អយញ្ច វីរិយសមាធិ, ឥមេ ច បធានសង្ខារា; តទេកជ្ឈំ អភិសញ្ញូហិត្វា អភិសង្ខិបិត្វា វីរិយសមាធិបធានសង្ខារោត្វេវ សង្ខ្យំ គច្ឆតិ។

៤៣៦. តត្ថ កតមំ វីរិយំ? យោ ចេតសិកោ វីរិយារម្ភោ…បេ… សម្មាវាយាមោ – ឥទំ វុច្ចតិ “វីរិយំ”។

តត្ថ កតមោ សមាធិ? យា ចិត្តស្ស ឋិតិ សណ្ឋិតិ អវដ្ឋិតិ អវិសាហារោ អវិក្ខេបោ អវិសាហដមានសតា សមថោ សមាធិន្ទ្រិយំ សមាធិពលំ សម្មាសមាធិ – អយំ វុច្ចតិ “សមាធិ”។

តត្ថ កតមោ បធានសង្ខារោ? យោ ចេតសិកោ វីរិយារម្ភោ...បេ.... សម្មាវាយាមោ – អយំ វុច្ចតិ “បធានសង្ខារោ”។ ឥតិ ឥមិនា ច វីរិយេន, ឥមិនា ច សមាធិនា, ឥមិនា ច បធានសង្ខារេន ឧបេតោ ហោតិ...បេ.... សមន្នាគតោ។ តេន វុច្ចតិ “វីរិយសមាធិបធានសង្ខារសមន្នាគតោ”តិ។

៤៣៧. ឥទ្ធីតិ។ យា តេសំ ធម្មានំ ឥទ្ធិ សមិទ្ធិ ឥជ្ឈនា សមិជ្ឈនា លាភោ បដិលាភោ បត្តិ សម្បត្តិ ផុសនា សច្ឆិកិរិយា ឧបសម្បទា។

ឥទ្ធិបាទោតិ។ តថាភូតស្ស វេទនាក្ខន្ធោ...បេ.... វិញ្ញាណក្ខន្ធោ។

ឥទ្ធិបាទំ ភាវេតីតិ។ តេ ធម្មេ អាសេវតិ ភាវេតិ ពហុលីករោតិ។ តេន វុច្ចតិ “ឥទ្ធិបាទំ ភាវេតី”តិ។

៣. ចិត្តិទ្ធិបាទោ

៤៣៨. កថញ្ច ភិក្ខុ ចិត្តសមាធិបធានសង្ខារសមន្នាគតំ ឥទ្ធិបាទំ ភាវេតិ? ចិត្តំ ចេ ភិក្ខុ អធិបតី ករិត្វា លភតិ សមាធឹ លភតិ ចិត្តស្សេកគ្គតំ – អយំ វុច្ចតិ “ចិត្តសមាធិ”។ សោ អនុប្បន្នានំ បាបកានំ អកុសលានំ ធម្មានំ អនុប្បាទាយ ឆន្ទំ ជនេតិ វាយមតិ វីរិយំ អារភតិ ចិត្តំ បគ្គណ្ហាតិ បទហតិ, ឧប្បន្នានំ បាបកានំ អកុសលានំ ធម្មានំ បហានាយ...បេ.... អនុប្បន្នានំ កុសលានំ ធម្មានំ ឧប្បាទាយ...បេ.... ឧប្បន្នានំ កុសលានំ ធម្មានំ ឋិតិយា អសម្មោសាយ ភិយ្យោភាវាយ វេបុល្លាយ ភាវនាយ បារិបូរិយា ឆន្ទំ ជនេតិ វាយមតិ វីរិយំ អារភតិ ចិត្តំ បគ្គណ្ហាតិ បទហតិ។ ឥមេ វុច្ចន្តិ “បធានសង្ខារា”។ ឥតិ អយញ្ច ចិត្តសមាធិ, ឥមេ ច បធានសង្ខារា; តទេកជ្ឈំ អភិសញ្ញូហិត្វា អភិសង្ខិបិត្វា ចិត្តសមាធិបធានសង្ខារោត្វេវ សង្ខ្យំ គច្ឆតិ។

៤៣៩. តត្ថ កតមំ ចិត្តំ? យំ ចិត្តំ មនោ មានសំ...បេ.... តជ្ជាមនោវិញ្ញាណធាតុ – ឥទំ វុច្ចតិ “ចិត្តំ”។

តត្ថ កតមោ សមាធិ? យា ចិត្តស្ស ឋិតិ សណ្ឋិតិ...បេ.... សម្មាសមាធិ – អយំ វុច្ចតិ “សមាធិ”។

តត្ថ កតមោ បធានសង្ខារោ? យោ ចេតសិកោ វីរិយារម្ភោ...បេ.... សម្មាវាយាមោ – អយំ វុច្ចតិ “បធានសង្ខារោ”។ ឥតិ ឥមិនា ច ចិត្តេន, ឥមិនា ច សមាធិនា, ឥមិនា ច បធានសង្ខារេន ឧបេតោ ហោតិ...បេ.... សមន្នាគតោ។ តេន វុច្ចតិ “ចិត្តសមាធិបធានសង្ខារសមន្នាគតោ”តិ។

៤៤០. ឥទ្ធីតិ ។ យា តេសំ ធម្មានំ ឥទ្ធិ សមិទ្ធិ ឥជ្ឈនា សមិជ្ឈនា លាភោ បដិលាភោ បត្តិ សម្បត្តិ ផុសនា សច្ឆិកិរិយា ឧបសម្បទា។

ឥទ្ធិបាទោតិ។ តថាភូតស្ស វេទនាក្ខន្ធោ...បេ.... វិញ្ញាណក្ខន្ធោ។

ឥទ្ធិបាទំ ភាវេតីតិ។ តេ ធម្មេ អាសេវតិ ភាវេតិ ពហុលីករោតិ។ តេន វុច្ចតិ “ឥទ្ធិបាទំ ភាវេតី”តិ។

៤. វីមំសិទ្ធិបាទោ

៤៤១. កថញ្ច ភិក្ខុ វីមំសាសមាធិបធានសង្ខារសមន្នាគតំ ឥទ្ធិបាទំ ភាវេតិ? វីមំសំ ចេ ភិក្ខុ អធិបតី ករិត្វា លភតិ សមាធឹ លភតិ ចិត្តស្សេកគ្គតំ – អយំ វុច្ចតិ “វីមំសាសមាធិ”។ សោ អនុប្បន្នានំ បាបកានំ អកុសលានំ ធម្មានំ អនុប្បាទាយ ឆន្ទំ ជនេតិ វាយមតិ វីរិយំ អារភតិ ចិត្តំ បគ្គណ្ហាតិ បទហតិ, ឧប្បន្នានំ បាបកានំ អកុសលានំ ធម្មានំ បហានាយ...បេ.... អនុប្បន្នានំ កុសលានំ ធម្មានំ ឧប្បាទាយ...បេ.... ឧប្បន្នានំ កុសលានំ ធម្មានំ ឋិតិយា អសម្មោសាយ ភិយ្យោភាវាយ វេបុល្លាយ ភាវនាយ បារិបូរិយា ឆន្ទំ ជនេតិ វាយមតិ វីរិយំ អារភតិ ចិត្តំ បគ្គណ្ហាតិ បទហតិ។ ឥមេ វុច្ចន្តិ “បធានសង្ខារា”។ ឥតិ អយញ្ច វីមំសាសមាធិ, ឥមេ ច បធានសង្ខារា; តទេកជ្ឈំ អភិសញ្ញូហិត្វា អភិសង្ខិបិត្វា វីមំសាសមាធិបធានសង្ខារោត្វេវ សង្ខ្យំ គច្ឆតិ។

៤៤២. តត្ថ កតមា វីមំសា? យា បញ្ញា បជាននា...បេ.... អមោហោ ធម្មវិចយោ សម្មាទិដ្ឋិ – អយំ វុច្ចតិ “វីមំសា”។

តត្ថ កតមោ សមាធិ? យា ចិត្តស្ស ឋិតិ សណ្ឋិតិ…បេ.… សម្មាសមាធិ – អយំ វុច្ចតិ “សមាធិ”។

តត្ថ កតមោ បធានសង្ខារោ? យោ ចេតសិកោ វីរិយារម្ភោ …បេ.… សម្មាវាយាមោ – អយំ វុច្ចតិ “បធានសង្ខារោ”។ ឥតិ ឥមាយ ច វីមំសាយ, ឥមិនា ច សមាធិនា, ឥមិនា ច បធានសង្ខារេន ឧបេតោ ហោតិ…បេ.… សមន្នាគតោ។ តេន វុច្ចតិ “វីមំសាសមាធិបធានសង្ខារសមន្នាគតោ”តិ។

៤៤៣. ឥទ្ធីតិ។ យា តេសំ ធម្មានំ ឥទ្ធិ សមិទ្ធិ ឥជ្ឈនា សមិជ្ឈនា លាភោ បដិលាភោ បត្តិ សម្បត្តិ ផុសនា សច្ឆិកិរិយា ឧបសម្បទា។

ឥទ្ធិបាទោតិ ។ តថាភូតស្ស វេទនាក្ខន្ធោ, សញ្ញាក្ខន្ធោ, សង្ខារក្ខន្ធោ, វិញ្ញាណខន្ធោ។

ឥទ្ធិបាទំ ភាវេតីតិ។ តេ ធម្មេ អាសេវតិ ភាវេតិ ពហុលីករោតិ។ តេន វុច្ចតិ “ឥទ្ធិបាទំ ភាវេតី”តិ។

សុត្តន្តភាជនីយំ។

២. អភិធម្មភាជនីយំ

៤៤៤. ចត្តារោ ឥទ្ធិបាទា – ឥធ ភិក្ខុ ឆន្ទសមាធិបធានសង្ខារសមន្នាគតំ ឥទ្ធិបាទំ ភាវេតិ, វីរិយសមាធិបធានសង្ខារសមន្នាគតំ ឥទ្ធិបាទំ ភាវេតិ, ចិត្តសមាធិបធានសង្ខារសមន្នាគតំ ឥទ្ធិបាទំ ភាវេតិ, វីមំសាសមាធិបធានសង្ខារសមន្នាគតំ ឥទ្ធិបាទំ ភាវេតិ។

១. ឆន្ទិទ្ធិបាទោ

៤៤៥. កថញ្ច ភិក្ខុ ឆន្ទសមាធិបធានសង្ខារសមន្នាគតំ ឥទ្ធិបាទំ ភាវេតិ? ឥធ ភិក្ខុ យស្មិំ សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ភាវេតិ និយ្យានិកំ អបចយគាមិំ ទិដ្ឋិគតានំ បហានាយ បឋមាយ ភូមិយា បត្តិយា វិវិច្ចេវ កាមេហិ…បេ.… បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ, តស្មិំ សមយេ ឆន្ទសមាធិបធានសង្ខារសមន្នាគតំ ឥទ្ធិបាទំ ភាវេតិ។

៤៤៦. តត្ថ កតមោ ឆន្ទោ? យោ ឆន្ទោ ឆន្ទិកតា កត្តុកម្យតា កុសលោ ធម្មច្ឆន្ទោ – អយំ វុច្ចតិ “ឆន្ទោ”។

តត្ថ កតមោ សមាធិ? យា ចិត្តស្ស ឋិតិ សណ្ឋិតិ…បេ.… សម្មាសមាធិ សមាធិសម្ពោជ្ឈង្គោ មគ្គង្គំ មគ្គបរិយាបន្នំ – អយំ វុច្ចតិ “សមាធិ”។

តត្ថ កតមោ បធានសង្ខារោ? យោ ចេតសិកោ វីរិយារម្ភោ…បេ.… សម្មាវាយាមោ វីរិយសម្ពោជ្ឈង្គោ មគ្គង្គំ មគ្គបរិយាបន្នំ – អយំ វុច្ចតិ “បធានសង្ខារោ”។ ឥតិ ឥមិនា ច ឆន្ទេន, ឥមិនា ច សមាធិនា, ឥមិនា ច បធានសង្ខារេន ឧបេតោ ហោតិ…បេ.… សមន្នាគតោ។ តេន វុច្ចតិ “ឆន្ទសមាធិបធានសង្ខារសមន្នាគតោ”តិ។

៤៤៧. ឥទ្ធីតិ ។ យា តេសំ ធម្មានំ ឥទ្ធិ សមិទ្ធិ ឥជ្ឈនា សមិជ្ឈនា លាភោ បដិលាភោ បត្តិ សម្បត្តិ ផុសនា សច្ឆិកិរិយា ឧបសម្បទា។

ឥទ្ធិបាទោតិ ។ តថាភូតស្ស ផស្សោ…បេ.… បគ្គាហោ អវិក្ខេបោ។

ឥទ្ធិបាទំ ភាវេតីតិ។ តេ ធម្មេ អាសេវតិ ភាវេតិ ពហុលីករោតិ។ តេន វុច្ចតិ “ឥទ្ធិបាទំ ភាវេតី”តិ។

២. វីរិយិទ្ធិបាទោ

៤៤៨. កថញ្ច ភិក្ខុ វីរិយសមាធិបធានសង្ខារសមន្នាគតំ ឥទ្ធិបាទំ ភាវេតិ? ឥធ ភិក្ខុ យស្មិំ សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ភាវេតិ និយ្យានិកំ អបចយគាមិំ ទិដ្ឋិគតានំ បហានាយ បឋមាយ ភូមិយា បត្តិយា វិវិច្ចេវ កា

មេហិ…បេ…. បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ, តស្មិំ សមយេ វីរិយសមាធិបធានសង្ខារសមន្នាគតំ ឥទ្ធិបាទំ ភាវេតិ។

៤៤៩. តត្ថ កតមំ វីរិយំ? យោ ចេតសិកោ វីរិយារម្ភោ…បេ…. សម្មាវាយាមោ វីរិយសម្ពោជ្ឈង្គោ មគ្គង្គំ មគ្គបរិយាបន្នំ – ឥទំ វុច្ចតិ “វីរិយំ”។

តត្ថ កតមោ សមាធិ? យា ចិត្តស្ស ឋិតិ សណ្ឋិតិ…បេ…. សម្មាសមាធិ សមាធិសម្ពោជ្ឈង្គោ មគ្គង្គំ មគ្គបរិយាបន្នំ – អយំ វុច្ចតិ “សមាធិ”។

តត្ថ កតមោ បធានសង្ខារោ? យោ ចេតសិកោ វីរិយារម្ភោ…បេ…. សម្មាវាយាមោ វីរិយសម្ពោជ្ឈង្គោ មគ្គង្គំ មគ្គបរិយាបន្នំ – អយំ វុច្ចតិ “បធានសង្ខារោ”។ ឥតិ ឥមិនា ច វីរិយេន , ឥមិនា ច សមាធិនា, ឥមិនា ច បធានសង្ខារេន ឧបេតោ ហោតិ…បេ…. សមន្នាគតោ។ តេន វុច្ចតិ “វីរិយសមាធិបធានសង្ខារសមន្នាគតោ”តិ។

៤៥០. ឥទ្ធីតិ។ យា តេសំ ធម្មានំ ឥទ្ធិ សមិទ្ធិ ឥជ្ឈនា សមិជ្ឈនា លាភោ បដិលាភោ បត្តិ សម្បត្តិ ផុសនា សច្ឆិកិរិយា ឧបសម្បទា។

ឥទ្ធិបាទោតិ។ តថាភូតស ផស្សោ…បេ…. បគ្គាហោ អវិក្ខេបោ។

ឥទ្ធិបាទំ ភាវេតីតិ។ តេ ធម្មេ អាសេវតិ ភាវេតិ ពហុលីករោតិ។ តេន វុច្ចតិ “ឥទ្ធិបាទំ ភាវេតី”តិ។

៣. ចិត្តិទ្ធិបាទោ

៤៥១. កថញ្ច ភិក្ខុ ចិត្តសមាធិបធានសង្ខារសមន្នាគតំ ឥទ្ធិបាទំ ភាវេតិ? ឥធ ភិក្ខុ យស្មិំ សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ភាវេតិ និយ្យានិកំ អបចយគាមិំ ទិដ្ឋិគតានំ បហានាយ បឋមាយ ភូមិយា បត្តិយា វិវិច្ចេវ កាមេហិ…បេ…. បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ, តស្មិំ សមយេ ចិត្តសមាធិបធានសង្ខារសមន្នាគតំ ឥទ្ធិបាទំ ភាវេតិ។

៤៥២. តត្ថ កតមំ ចិត្តំ? យំ ចិត្តំ មនោ មានសំ…បេ…. តជ្ជាមនោវិញ្ញាណធាតុ – ឥទំ វុច្ចតិ “ចិត្តំ”។

តត្ថ កតមោ សមាធិ? យា ចិត្តស្ស ឋិតិ សណ្ឋិតិ…បេ…. សម្មាសមាធិ សមាធិសម្ពោជ្ឈង្គោ មគ្គង្គំ មគ្គបរិយាបន្នំ – អយំ វុច្ចតិ “សមាធិ”។

តត្ថ កតមោ បធានសង្ខារោ? យោ ចេតសិកោ វីរិយារម្ភោ…បេ…. សម្មាវាយាមោ វីរិយសម្ពោជ្ឈង្គោ មគ្គង្គំ មគ្គបរិយាបន្នំ – អយំ វុច្ចតិ “បធានសង្ខារោ”។ ឥតិ ឥមិនា ច ចិត្តេន , ឥមិនា ច សមាធិនា, ឥមិនា ច បធានសង្ខារេន ឧបេតោ ហោតិ…បេ…. សមន្នាគតោ។ តេន វុច្ចតិ “ចិត្តសមាធិបធានសង្ខារសមន្នាគតោ”តិ។

៤៥៣. ឥទ្ធីតិ។ យា តេសំ ធម្មានំ ឥទ្ធិ សមិទ្ធិ ឥជ្ឈនា សមិជ្ឈនា លាភោ បដិលាភោ បត្តិ សម្បត្តិ ផុសនា សច្ឆិកិរិយា ឧបសម្បទា។

ឥទ្ធិបាទោតិ។ តថាភូតស្ស ផស្សោ…បេ…. បគ្គាហោ អវិក្ខេបោ។

ឥទ្ធិបាទំ ភាវេតីតិ។ តេ ធម្មេ អាសេវតិ ភាវេតិ ពហុលីករោតិ។ តេន វុច្ចតិ “ឥទ្ធិបាទំ ភាវេតី”តិ។

៤. វីមំសិទ្ធិបាទោ

៤៥៤. កថញ្ច ភិក្ខុ វីមំសាសមាធិបធានសង្ខារសមន្នាគតំ ឥទ្ធិបាទំ ភាវេតិ? ឥធ ភិក្ខុ យស្មិំ សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ភាវេតិ និយ្យានិកំ អបចយគាមិំ ទិដ្ឋិគតានំ បហានាយ បឋមាយ ភូមិយា បត្តិយា វិវិច្ចេវ កាមេហិ…បេ…. បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ, តស្មិំ សមយេ វីមំសាសមាធិបធានសង្ខារសមន្នាគតំ ឥទ្ធិបាទំ ភាវេតិ។

៤៥៥. តត្ថ កតមា វីមំសា? យា បញ្ញា បជាននា…បេ… អមោហោ ធម្មវិចយោ សម្មាទិដ្ឋិ ធម្មវិចយសម្ពោជ្ឈង្គោ មគ្គង្គំ មគ្គបរិយាបន្នំ – អយំ វុច្ចតិ “វីមំសា”។

តត្ថ កតមោ សមាធិ? យា ចិត្តស្ស ឋិតិ សណ្ឋិតិ…បេ… សម្មាសមាធិ សមាធិសម្ពោជ្ឈង្គោ មគ្គង្គំ មគ្គបរិយាបន្នំ – អយំ វុច្ចតិ “សមាធិ”។

តត្ថ កតមោ បធានសង្ខារោ? យោ ចេតសិកោ វីរិយារម្ភោ…បេ… សម្មាវាយាមោ វីរិយសម្ពោជ្ឈង្គោ មគ្គង្គំ មគ្គបរិយាបន្នំ – អយំ វុច្ចតិ “បធានសង្ខារោ”។ ឥតិ ឥមាយ ច វីមំសាយ, ឥមិនា ច សមាធិនា, ឥមិនា ច បធានសង្ខារេន ឧបេតោ ហោតិ សមុបេតោ ឧបាគតោ សមុបាគតោ ឧបបន្នោ សម្បន្នោ សមន្នាគតោ។ តេន វុច្ចតិ “វីមំសាសមាធិបធានសង្ខារសមន្នាគតោ”តិ

៤៥៦. ឥទ្ធីតិ។ យា តេសំ ធម្មានំ ឥទ្ធិ សមិទ្ធិ ឥជ្ឈនា សមិជ្ឈនា លាភោ បដិលាភោ បត្តិ សម្បត្តិ ផុសនា សច្ឆិកិរិយា ឧបសម្បទា។

ឥទ្ធិបាទោតិ។ តថាភូតស្ស ផស្សោ…បេ… បគ្គាហោ អវិក្ខេបោ។

ឥទ្ធិបាទំ ភាវេតីតិ។ តេ ធម្មេ អាសេវតិ ភាវេតិ ពហុលីករោតិ។ តេន វុច្ចតិ “ឥទ្ធិបាទំ ភាវេតី”តិ។

៤៥៧. ចត្តារោ ឥទ្ធិបាទា – ឆន្ទិទ្ធិបាទោ, វីរិយិទ្ធិបាទោ, ចិត្តិទ្ធិបាទោ, វីមំសិទ្ធិបាទោ។

៤៥៨. តត្ថ កតមោ ឆន្ទិទ្ធិបាទោ? ឥធ ភិក្ខុ យស្មិំ សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ភាវេតិ និយ្យានិកំ អបចយគាមឹ ទិដ្ឋិគតានំ បហានាយ បឋមាយ ភូមិយា បត្តិយា វិវិច្ចេវ កាមេហិ…បេ… បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ, យោ តស្មិំ សមយេ ឆន្ទោ ឆន្ទិកតា កត្តុកម្យតា កុសលោ ធម្មច្ឆន្ទោ – អយំ វុច្ចតិ “ឆន្ទិទ្ធិបាទោ”។ អវសេសា ធម្មា ឆន្ទិទ្ធិបាទសម្បយុត្តា។

៤៥៩. តត្ថ កតមោ វីរិយិទ្ធិបាទោ? ឥធ ភិក្ខុ យស្មិំ សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ភាវេតិ និយ្យានិកំ អបចយគាមឹ ទិដ្ឋិគតានំ បហានាយ បឋមាយ ភូមិយា បត្តិយា វិវិច្ចេវ កាមេហិ…បេ… បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ, យោ តស្មិំ សមយេ ចេតសិកោ វីរិយារម្ភោ…បេ… សម្មាវាយាមោ វីរិយសម្ពោជ្ឈង្គោ មគ្គង្គំ មគ្គរិយាបន្នំ – អយំ វុច្ចតិ “វីរិយិទ្ធិបាទោ”។ អវសេសា ធម្មា វីរិយិទ្ធិបាទសម្បយុត្តា។

៤៦០. តត្ថ កតមោ ចិត្តិទ្ធិបាទោ? ឥធ ភិក្ខុ យស្មិំ សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ភាវេតិ និយ្យានិកំ អបចយគាមឹ ទិដ្ឋិគតានំ បហានាយ បឋមាយ ភូមិយា បត្តិយា វិវិច្ចេវ កាមេហិ …បេ… បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ, យំ តស្មិំ សមយេ ចិត្តំ មនោ មានសំ…បេ… តជ្ជាមនោវិញ្ញាណធាតុ – អយំ វុច្ចតិ “ចិត្តិទ្ធិបាទោ”។ អវសេសា ធម្មា ចិត្តិទ្ធិបាទសម្បយុត្តា។

៤៦១. តត្ថ កតមោ វីមំសិទ្ធិបាទោ? ឥធ ភិក្ខុ យស្មិំ សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ភាវេតិ និយ្យានិកំ អបចយគាមឹ ទិដ្ឋិគតានំ បហានាយ បឋមាយ ភូមិយា បត្តិយា វិវិច្ចេវ កាមេហិ…បេ… បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ, យា តស្មិំ សមយេ បញ្ញា បជាននា…បេ… អមោហោ ធម្មវិចយោ សម្មាទិដ្ឋិ ធម្មវិចយសម្ពោជ្ឈង្គោ មគ្គង្គំ មគ្គបរិយាបន្នំ – អយំ វុច្ចតិ “វីមំសិទ្ធិបាទោ”។ អវសេសា ធម្មា វីមំសិទ្ធិបាទសម្បយុត្តា។

អភិធម្មភាជនីយំ។

៣. បញ្ហាបុច្ឆកំ

៤៦២. ចត្តារោ ឥទ្ធិបាទា – ឥធ ភិក្ខុ ឆន្ទសមាធិបធានសង្ខារសមន្នាគតំ ឥទ្ធិបាទំ ភាវេតិ, វីរិយសមាធិ…បេ… ចិត្តសមាធិ…បេ… វីមំសាសមាធិបធានសង្ខារសមន្នាគតំ ឥទ្ធិបាទំ ភាវេតិ។

៤៦៣. ចតុន្នំ ឥទ្ធិបាទានំ កតិ កុសលា, កតិ អកុសលា, កតិ អព្យាកតា…បេ… កតិ សរណា, កតិ អរណា?

១. តិកំ

៤៦៤. កុសលាយេវ។ សិយា សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា, សិយា អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា។ វិបាកធម្មធម្មា។ អនុបាទិន្នអនុបាទានិយា។ អសំកិលិដ្ឋអសំកិលេសិកា។ សិយា សវិតក្កសវិចារា, សិយា អវិតក្កវិចារមត្តា , សិយា អវិតក្កអវិចារា។ សិយា បីតិសហគតា, សិយា សុខសហគតា, សិយា ឧបេក្ខាសហគតា។ នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតព្ពា។ នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតព្ពហេតុកា។ អបចយគាមិនោ។ សេក្ខា។ អប្បមាណា។ អប្បមាណារម្មណា។ បណីតា។ សម្មត្តនិយតា។ ន មគ្គារម្មណា, មគ្គហេតុកា, ន មគ្គាធិបតិនោ។ សិយា ឧប្បន្នា, សិយា អនុប្បន្នា, ន វត្តព្ពា ឧប្បាទិនោតិ។ សិយា អតីតា, សិយា អនាគតា, សិយា បច្ចុប្បន្នា។ ន វត្តព្ពា អតីតារម្មណាតិបិ, អនាគតារម្មណាតិបិ , បច្ចុប្បន្នារម្មណាតិបិ។ សិយា អជ្ឈត្តា, សិយា ពហិទ្ធា, សិយា អជ្ឈត្តពហិទ្ធា។ ពហិទ្ធារម្មណា។ អនិទស្សនអប្បដិឃា។

២. ទុកំ

៤៦៥. វីមំសិទ្ធិបាទោ ហេតុ, តយោ ឥទ្ធិបាទា ន ហេតូ។ សហេតុកា។ ហេតុសម្បយុត្តា។ វីមំសិទ្ធិបាទោ ហេតុ ចេវ សហេតុកោ ច, តយោ ឥទ្ធិបាទា ន វត្តព្ពា ហេតូ ចេវ សហេតុកា ចាតិ, សហេតុកា ចេវ ន ច ហេតូ។ វីមំសិទ្ធិបាទោ ហេតុ ចេវ ហេតុសម្បយុត្តោ ច, តយោ ឥទ្ធិបាទា ន វត្តព្ពា ហេតូ ចេវ ហេតុសម្បយុត្តា ចាតិ, ហេតុសម្បយុត្តា ចេវ ន ច ហេតូ។ តយោ ឥទ្ធិបាទា ន ហេតូ សហេតុកា, វីមំសិទ្ធិបាទោ ន វត្តព្ពោ ន ហេតុ សហេតុកោតិបិ, ន ហេតុ អហេតុកោតិបិ។ សប្បច្ចយា។ សង្ខតា។ អនិទស្សនា។ អប្បដិឃា។ អរូបា។ លោកុត្តរា។ កេនចិ វិញ្ញេយ្យា, កេនចិ ន វិញ្ញេយ្យា។ នោ អាសវា។ អនាសវា។ អាសវវិប្បយុត្តា។ ន វត្តព្ពា អាសវា ចេវ សាសវា ចាតិបិ, សាសវា ចេវ នោ ច អាសវាតិបិ។ ន វត្តព្ពា អាសវា ចេវ អាសវសម្បយុត្តា ចាតិបិ, អាសវសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច អាសវាតិបិ។ អាសវវិប្បយុត្តា។ អនាសវា។

នោ សំយោជនា...បេ.... នោ គន្ថា...បេ.... នោ ឱឃា...បេ.... នោ យោគា...បេ.... នោ នីវរណា...បេ.... នោ បរាមាសា...បេ.... សារម្មណា។ តយោ ឥទ្ធិបាទា នោ ចិត្តា, ចិត្តិទ្ធិបាទោ ចិត្តំ។ តយោ ឥទ្ធិបាទា ចេតសិកា, ចិត្តិទ្ធិបាទោ អចេតសិកោ។ តយោ ឥទ្ធិបាទា ចិត្តសម្បយុត្តា, ចិត្តិទ្ធិបាទោ ន វត្តព្ពោ ចិត្តេន សម្បយុត្តោតិបិ, ចិត្តេន វិប្បយុត្តោតិបិ។ តយោ ឥទ្ធិបាទា ចិត្តសំសដ្ឋា, ចិត្តិទ្ធិបាទោ ន វត្តព្ពោ ចិត្តេន សំសដ្ឋោតិបិ, ចិត្តេន វិសំសដ្ឋោតិបិ។ តយោ ឥទ្ធិបាទា ចិត្តសមុដ្ឋានា, ចិត្តិទ្ធិបាទោ នោ ចិត្តសមុដ្ឋានោ ។ តយោ ឥទ្ធិបាទា ចិត្តសហភុនោ, ចិត្តិទ្ធិបាទោ នោ ចិត្តសហភូ។ តយោ ឥទ្ធិបាទា ចិត្តានុបរិវត្តិនោ , ចិត្តិទ្ធិបាទោ នោ ចិត្តានុបរិវត្តិ។ តយោ ឥទ្ធិបាទា ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានា, ចិត្តិទ្ធិបាទោ នោ ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានោ។ តយោ ឥទ្ធិបាទា ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានសហភុនោ, ចិត្តិទ្ធិបាទោ នោ ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានសហភូ។ តយោ ឥទ្ធិបាទា ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានានុបរិវត្តិនោ, ចិត្តិទ្ធិបាទោ នោ ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានានុបរិវត្តិ។

តយោ ឥទ្ធិបាទា ពាហិរា, ចិត្តិទ្ធិបាទោ អជ្ឈត្តិកោ។ នោ ឧបាទា។ អនុបាទិន្នា។ នោ ឧបាទានា...បេ.... នោ កិលេសា...បេ.... ន ទស្សនេន បហាតព្ពា។ ន ភាវនាយ បហាតព្ពា។ ន ទស្សនេន បហាតព្ពហេតុកា។ ន ភាវនាយ បហាតព្ពហេតុកា។ សិយា សវិតក្កា, សិយា អវិតក្កា។ សិយា សវិចារា, សិយា អវិចារា ។ សិយា សប្បីតិកា, សិយា អប្បីតិកា។ សិយា បីតិសហគតា, សិយា ន បីតិសហគតា។ សិយា សុខសហគតា, សិយា ន សុខសហគតា។ សិយា ឧបេក្ខាសហគតា, សិយា ន ឧបេក្ខាសហគតា។ ន កាមាវចរា ។ ន រូបាវចរា។ ន អរូបាវចរា។ អបរិយាបន្នា។ និយ្យានិកា។ និយតា។ អនុត្តរា។ អរណាតិ។

បញ្ហាបុច្ឆកំ។

ឥទ្ធិបាទវិភង្គោ និដ្ឋិតោ។

១០. ពោជ្ឈង្គវិភង្គោ

១. សុត្តន្តភាជនីយំ

៤៦៦. សត្ត ពោជ្ឈង្គា – សតិសម្ពោជ្ឈង្គោ, ធម្មវិចយសម្ពោជ្ឈង្គោ, វីរិយសម្ពោជ្ឈង្គោ, បីតិសម្ពោជ្ឈង្គោ, បស្សទ្ធិសម្ពោជ្ឈង្គោ, សមាធិសម្ពោជ្ឈង្គោ, ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គោ។

៤៦៧. តត្ថ កតមោ សតិសម្ពោជ្ឈង្គោ? ឥធ ភិក្ខុ សតិមា ហោតិ បរមេន សតិនេបក្កេន សមន្នាគតោ, ចិរកតម្បិ ចិរភាសិតម្បិ សរិតា ហោតិ អនុស្សរិតា – អយំ វុច្ចតិ “សតិសម្ពោជ្ឈង្គោ”។

សោ តថា សតោ វិហរន្តោ តំ ធម្មំ បញ្ញាយ បវិចិនតិ បវិចរតិ បរិវីមំសមាបជ្ជតិ – អយំ វុច្ចតិ “ធម្មវិចយសម្ពោជ្ឈង្គោ”។

តស្ស តំ ធម្មំ បញ្ញាយ បវិចិនតោ បវិចរតោ បរិវីមំសមាបជ្ជតោ អារទ្ធំ ហោតិ វីរិយំ អសល្លីនំ – អយំ វុច្ចតិ “វីរិយសម្ពោជ្ឈង្គោ”។

អារទ្ធវីរិយស្ស ឧប្បជ្ជតិ បីតិ និរាមិសា – អយំ វុច្ចតិ “បីតិសម្ពោជ្ឈង្គោ”។

បីតិមនស្ស កាយោបិ បស្សម្ភតិ, ចិត្តម្បិ បស្សម្ភតិ – អយំ វុច្ចតិ “បស្សទ្ធិសម្ពោជ្ឈង្គោ”។

បស្សទ្ធកាយស្ស សុខិនោ ចិត្តំ សមាធិយតិ – អយំ វុច្ចតិ “សមាធិសម្ពោជ្ឈង្គោ” ។

សោ តថា សមាហិតំ ចិត្តំ សាធុកំ អជ្ឈុបេក្ខិតា ហោតិ – អយំ វុច្ចតិ “ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គោ”។

៤៦៨. សត្ត ពោជ្ឈង្គា – សតិសម្ពោជ្ឈង្គោ, ធម្មវិចយសម្ពោជ្ឈង្គោ, វីរិយសម្ពោជ្ឈង្គោ, បីតិសម្ពោជ្ឈង្គោ, បស្សទ្ធិសម្ពោជ្ឈង្គោ, សមាធិសម្ពោជ្ឈង្គោ, ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គោ។

៤៦៩. តត្ថ កតមោ សតិសម្ពោជ្ឈង្គោ? អត្ថិ អជ្ឈត្តំ ធម្មេសុ សតិ, អត្ថិ ពហិទ្ធា ធម្មេសុ សតិ។ យទបិ អជ្ឈត្តំ ធម្មេសុ សតិ តទបិ សតិសម្ពោជ្ឈង្គោ អភិញ្ញាយ សម្ពោធាយ និព្ពានាយ សំវត្តតិ។ យទបិ ពហិទ្ធា ធម្មេសុ សតិ តទបិ សតិសម្ពោជ្ឈង្គោ អភិញ្ញាយ សម្ពោធាយ និព្ពានាយ សំវត្តតិ។

តត្ថ កតមោ ធម្មវិចយសម្ពោជ្ឈង្គោ? អត្ថិ អជ្ឈត្តំ ធម្មេសុ បវិចយោ, អត្ថិ ពហិទ្ធា ធម្មេសុ បវិចយោ។ យទបិ អជ្ឈត្តំ ធម្មេសុ បវិចយោ តទបិ ធម្មវិចយសម្ពោជ្ឈង្គោ អភិញ្ញាយ សម្ពោធាយ និព្ពានាយ សំវត្តតិ។ យទបិ ពហិទ្ធា ធម្មេសុ បវិចយោ តទបិ ធម្មវិចយសម្ពោជ្ឈង្គោ អភិញ្ញាយ សម្ពោធាយ និព្ពានាយ សំវត្តតិ។

តត្ថ កតមោ វីរិយសម្ពោជ្ឈង្គោ? អត្ថិ កាយិកំ វីរិយំ, អត្ថិ ចេតសិកំ វីរិយំ។ យទបិ កាយិកំ វីរិយំ តទបិ វីរិយសម្ពោជ្ឈង្គោ អភិញ្ញាយ សម្ពោធាយ និព្ពានាយ សំវត្តតិ។ យទបិ ចេតសិកំ វីរិយំ តទបិ វីរិយសម្ពោជ្ឈង្គោ អភិញ្ញាយ សម្ពោធាយ និព្ពានាយ សំវត្តតិ ។

តត្ថ កតមោ បីតិសម្ពោជ្ឈង្គោ? អត្ថិ សវិតក្កសវិចារា បីតិ, អត្ថិ អវិតក្កអវិចារា បីតិ។ យទបិ សវិតក្កសវិចារា បីតិ តទបិ បីតិសម្ពោជ្ឈង្គោ អភិញ្ញាយ សម្ពោធាយ និព្ពានាយ សំវត្តតិ។ យទបិ អវិតក្កអវិចារា បីតិ តទបិ បីតិសម្ពោជ្ឈង្គោ អភិញ្ញាយ សម្ពោធាយ និព្ពានាយ សំវត្តតិ។

តត្ថ កតមោ បស្សទ្ធិសម្ពោជ្ឈង្គោ? អត្ថិ កាយបស្សទ្ធិ [កាយប្បស្សទ្ធិ (ស្យា. ក.)], អត្ថិ ចិត្តបស្សទ្ធិ [ចិត្តប្បស្សទ្ធិ (ស្យា. ក.)]។ យទបិ កាយបស្សទ្ធិ តទបិ បស្សទ្ធិសម្ពោជ្ឈង្គោ អភិញ្ញាយ សម្ពោធាយ និព្ពានាយ សំវត្តតិ។ យទបិ ចិត្តបស្សទ្ធិ តទបិ បស្សទ្ធិសម្ពោជ្ឈង្គោ អភិញ្ញាយ សម្ពោធាយ និព្ពានាយ សំវត្តតិ។

តត្ថ កតមោ សមាធិសម្ពោជ្ឈង្គោ? អត្ថិ សវិតក្កោ សវិចារោ សមាធិ, អត្ថិ អវិតក្កោ អវិចារោ សមាធិ។ យទបិ សវិតក្កោ សវិចារោ សមាធិ តទបិ សមាធិសម្ពោជ្ឈង្គោ អភិញ្ញាយ សម្ពោធាយ និព្ពានាយ សំវត្តតិ។ យទបិ អវិតក្កោ អវិចារោ សមាធិ តទបិ សមាធិសម្ពោជ្ឈង្គោ អភិញ្ញាយ សម្ពោធាយ និព្ពានាយ សំវត្តតិ។

តត្ថ កតមោ ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គោ? អត្ថិ អជ្ឈត្តំ ធម្មេសុ ឧបេក្ខា, អត្ថិ ពហិទ្ធា ធម្មេសុ ឧបេក្ខា។ យទបិ អជ្ឈត្តំ ធម្មេសុ ឧបេក្ខា តទបិ ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គោ អភិញ្ញាយ សម្ពោធាយ និព្ពានាយ សំវត្តតិ។ យទបិ ពហិទ្ធា ធម្មេសុ ឧបេក្ខា តទបិ ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គោ អភិញ្ញាយ សម្ពោធាយ និព្ពានាយ សំវត្តតិ។

៤៧០. សត្ត ពោជ្ឈង្គា – សតិសម្ពោជ្ឈង្គោ, ធម្មវិចយសម្ពោជ្ឈង្គោ, វីរិយសម្ពោជ្ឈង្គោ, បីតិសម្ពោជ្ឈង្គោ, បស្សទ្ធិសម្ពោជ្ឈង្គោ, សមាធិសម្ពោជ្ឈង្គោ, ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គោ។

៤៧១. តត្ថ កតមោ សតិសម្ពោជ្ឈង្គោ? ឥធ ភិក្ខុ សតិសម្ពោជ្ឈង្គំ ភាវេតិ វិវេកនិស្សិតំ វិរាគនិស្សិតំ និរោធនិស្សិតំ វោស្សគ្គបរិណាមិំ, ធម្មវិចយសម្ពោជ្ឈង្គំ ភាវេតិ...បេ.... វីរិយសម្ពោជ្ឈង្គំ ភាវេតិ... បីតិសម្ពោជ្ឈង្គំ ភាវេតិ... បស្សទ្ធិសម្ពោជ្ឈង្គំ ភាវេតិ... សមាធិសម្ពោជ្ឈង្គំ ភាវេតិ... ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គំ ភាវេតិ វិវេកនិស្សិតំ វិរាគនិស្សិតំ និរោធនិស្សិតំ វោស្សគ្គបរិណាមិំ។

សុត្តន្តភាជនីយំ។

២. អភិធម្មភាជនីយំ

៤៧២. សត្ត ពោជ្ឈង្គា – សតិសម្ពោជ្ឈង្គោ, ធម្មវិចយសម្ពោជ្ឈង្គោ, វីរិយសម្ពោជ្ឈង្គោ, បីតិសម្ពោជ្ឈង្គោ, បស្សទ្ធិសម្ពោជ្ឈង្គោ, សមាធិសម្ពោជ្ឈង្គោ, ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គោ។

៤៧៣. តត្ថ កតមេ សត្ត ពោជ្ឈង្គា? ឥធ ភិក្ខុ យស្មិំ សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ភាវេតិ និយ្យានិកំ អបចយគាមិំ ទិដ្ឋិគតានំ បហានាយ បឋមាយ ភូមិយា បត្តិយា វិវិច្ចេវ កាមេហិ...បេ.... បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ, តស្មិំ សមយេ សត្ត ពោជ្ឈង្គា ហោន្តិ – សតិសម្ពោជ្ឈង្គោ...បេ.... ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គោ។

៤៧៤. តត្ថ កតមោ សតិសម្ពោជ្ឈង្គោ? យា សតិ អនុស្សតិ...បេ.... សម្មាសតិ សតិសម្ពោជ្ឈង្គោ មគ្គង្គំ មគ្គបរិយាបន្នំ – អយំ វុច្ចតិ “សតិសម្ពោជ្ឈង្គោ”។

តត្ថ កតមោ ធម្មវិចយសម្ពោជ្ឈង្គោ? យា បញ្ញា បជាននា...បេ.... អមោហោ ធម្មវិចយោ សម្មាទិដ្ឋិ ធម្មវិចយសម្ពោជ្ឈង្គោ មគ្គង្គំ មគ្គបរិយាបន្នំ – អយំ វុច្ចតិ “ធម្មវិចយសម្ពោជ្ឈង្គោ”។

តត្ថ កតមោ វីរិយសម្ពោជ្ឈង្គោ? យោ ចេតសិកោ វីរិយារម្ភោ...បេ.... សម្មាវាយាមោ វីរិយសម្ពោជ្ឈង្គោ មគ្គង្គំ មគ្គបរិយាបន្នំ – អយំ វុច្ចតិ “វីរិយសម្ពោជ្ឈង្គោ”។

តត្ថ កតមោ បីតិសម្ពោជ្ឈង្គោ? យា បីតិ បាមោជ្ជំ អាមោទនា បមោទនា ហាសោ បហាសោ វិត្តិ ឱទគ្យំ [ឱទគ្គំ (សី.) ធ. ស. ៩] អត្តមនតា ចិត្តស្ស បីតិសម្ពោជ្ឈង្គោ – អយំ វុច្ចតិ “បីតិសម្ពោជ្ឈង្គោ”។

តត្ថ កតមោ បស្សទ្ធិសម្ពោជ្ឈង្គោ? យា វេទនាក្ខន្ធស្ស សញ្ញាក្ខន្ធស្ស សង្ខារក្ខន្ធស្ស វិញ្ញាណក្ខន្ធស្ស បស្សទ្ធិ បដិប្បស្សទ្ធិ បស្សម្ភនា បដិប្បស្សម្ភនា បដិប្បស្សម្ភិតត្តំ បស្សទ្ធិសម្ពោជ្ឈង្គោ – អយំ វុច្ចតិ “បស្សទ្ធិសម្ពោជ្ឈង្គោ”។

តត្ថ កតមោ សមាធិសម្ពោជ្ឈង្គោ? យា ចិត្តស្ស ឋិតិ...បេ.... សម្មាសមាធិ សមាធិសម្ពោជ្ឈង្គោ មគ្គង្គំ មគ្គបរិយាបន្នំ – អយំ វុច្ចតិ “សមាធិសម្ពោជ្ឈង្គោ”។

តត្ថ កតមោ ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គោ? យា ឧបេក្ខា ឧបេក្ខនា អជ្ឈុបេក្ខនា មជ្ឈត្តតា ចិត្តស្ស ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គោ – អយំ វុច្ចតិ “ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គោ”។ ឥមេ វុច្ចន្តិ សត្ត ពោជ្ឈង្គា។ អវសេសា ធម្មា សត្តហិ ពោជ្ឈង្គេហិ សម្បយុត្តា។

៤៧៥. សត្ត ពោជ្ឈង្គា – សតិសម្ពោជ្ឈង្គោ...បេ.... ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គោ។

៤៧៦. តត្ថ កតមោ សតិសម្ពោជ្ឈង្គោ? ឥធ ភិក្ខុ យស្មិំ សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ភាវេតិ និយ្យានិកំ អបចយគាមិំ ទិដ្ឋិគតានំ បហានាយ បឋមាយ ភូមិយា បត្តិយា វិវិច្ចេវ កាមេហិ...បេ.... បឋមំ ឈានំ

ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ, យា តស្មឹ សមយេ សតិ អនុស្សតិ សម្មាសតិ សតិសម្ពោជ្ឈង្គោ មគ្គង្គំ មគ្គបរិយាបន្នំ – អយំ វុច្ចតិ “សតិសម្ពោជ្ឈង្គោ”។ អវសេសា ធម្មា សតិសម្ពោជ្ឈង្គសម្បយុត្តា…បេ… អវសេសា ធម្មា ធម្មវិចយសម្ពោជ្ឈង្គសម្បយុត្តា…បេ… អវសេសា ធម្មា វីរិយសម្ពោជ្ឈង្គសម្បយុត្តា…បេ… អវសេសា ធម្មា បីតិសម្ពោជ្ឈង្គសម្បយុត្តា…បេ… អវសេសា ធម្មា បស្សទ្ធិសម្ពោជ្ឈង្គសម្បយុត្តា…បេ… អវសេសា ធម្មា សមាធិសម្ពោជ្ឈង្គសម្បយុត្តា។

តត្ថ កតមោ ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គោ? ឥធ ភិក្ខុ យស្មឹ សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ភាវេតិ និយ្យានិកំ អបចយគាមឹ ទិដ្ឋិគតានំ បហានាយ បឋមាយ ភូមិយា បត្តិយា វិវិច្ចេវ កាមេហិ…បេ… បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ, យា តស្មឹ សមយេ ឧបេក្ខា ឧបេក្ខនា អជ្ឈុបេក្ខនា មជ្ឈត្តតា ចិត្តស្ស ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គោ – អយំ វុច្ចតិ “ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គោ”។ អវសេសា ធម្មា ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គសម្បយុត្តា។

៤៧៧. សត្ត ពោជ្ឈង្គា – សតិសម្ពោជ្ឈង្គោ…បេ… ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គោ។

៤៧៨. តត្ថ កតមេ សត្ត ពោជ្ឈង្គា? ឥធ ភិក្ខុ យស្មឹ សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ភាវេតិ និយ្យានិកំ អបចយគាមឹ ទិដ្ឋិគតានំ បហានាយ បឋមាយ ភូមិយា បត្តិយា វិវិច្ចេវ កាមេហិ …បេ… បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ, យោ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ…បេ… អវិក្ខេបោ ហោតិ – ឥមេ ធម្មា កុសលា។ តស្សេវ លោកុត្តរស្ស កុសលស្ស ឈានស្ស កតត្តា ភាវិតត្តា វិបាកំ វិវិច្ចេវ កាមេហិ…បេ… បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ សុញ្ញតំ, តស្មឹ សមយេ សត្ត ពោជ្ឈង្គា ហោន្តិ – សតិសម្ពោជ្ឈង្គោ…បេ… ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គោ។

៤៧៩. តត្ថ កតមោ សតិសម្ពោជ្ឈង្គោ? យា សតិ អនុស្សតិ…បេ… សម្មាសតិ សតិសម្ពោជ្ឈង្គោ មគ្គង្គំ មគ្គបរិយាបន្នំ – អយំ វុច្ចតិ “សតិសម្ពោជ្ឈង្គោ”…បេ…។

តត្ថ កតមោ ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គោ? យា ឧបេក្ខា ឧបេក្ខនា អជ្ឈុបេក្ខនា មជ្ឈត្តតា ចិត្តស្ស ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គោ – អយំ វុច្ចតិ “ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គោ”។ ឥមេ វុច្ចន្តិ “សត្ត ពោជ្ឈង្គា”។ អវសេសា ធម្មា សត្តហិ ពោជ្ឈង្គេហិ សម្បយុត្តា។

៤៨០. សត្ត ពោជ្ឈង្គា – សតិសម្ពោជ្ឈង្គោ…បេ… ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គោ។

៤៨១. តត្ថ កតមោ សតិសម្ពោជ្ឈង្គោ? ឥធ ភិក្ខុ យស្មឹ សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ភាវេតិ និយ្យានិកំ អបចយគាមឹ ទិដ្ឋិគតានំ បហានាយ បឋមាយ ភូមិយា បត្តិយា វិវិច្ចេវ កាមេហិ…បេ… បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ, តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ…បេ… អវិក្ខេបោ ហោតិ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា។ តស្សេវ លោកុត្តរស្ស កុសលស្ស ឈានស្ស កតត្តា ភាវិតត្តា វិបាកំ វិវិច្ចេវ កាមេហិ…បេ… បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ, យា តស្មឹ សមយេ សតិ អនុស្សតិ សម្មាសតិ សតិសម្ពោជ្ឈង្គោ មគ្គង្គំ មគ្គបរិយាបន្នំ – អយំ វុច្ចតិ “សតិសម្ពោជ្ឈង្គោ”។ អវសេសា ធម្មា សតិសម្ពោជ្ឈង្គសម្បយុត្តា…បេ… អវសេសា ធម្មា ធម្មវិចយសម្ពោជ្ឈង្គសម្បយុត្តា …បេ… អវសេសា ធម្មា វីរិយសម្ពោជ្ឈង្គសម្បយុត្តា…បេ… អវសេសា ធម្មា បីតិសម្ពោជ្ឈង្គសម្បយុត្តា…បេ… អវសេសា ធម្មា បស្សទ្ធិសម្ពោជ្ឈង្គសម្បយុត្តា…បេ… អវសេសា ធម្មា សមាធិសម្ពោជ្ឈង្គសម្បយុត្តា។

តត្ថ កតមោ ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គោ? ឥធ ភិក្ខុ យស្មឹ សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ភាវេតិ និយ្យានិកំ អបចយគាមឹ ទិដ្ឋិគតានំ បហានាយ បឋមាយ ភូមិយា បត្តិយា វិវិច្ចេវ កាមេហិ…បេ… បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ, តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ…បេ… អវិក្ខេបោ ហោតិ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា។ តស្សេវ លោកុត្តរស្ស កុសលស្ស ឈានស្ស កតត្តា ភាវិតត្តា វិបាកំ វិវិច្ចេវ កាមេហិ…បេ… បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ សុញ្ញតំ, យា តស្មឹ សមយេ ឧបេក្ខា ឧបេក្ខនា អជ្ឈុបេក្ខនា មជ្ឈត្តតា ចិត្តស្ស ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គោ – អយំ វុច្ចតិ “ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គោ” ។ អវសេសា ធម្មា ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គសម្បយុត្តា។

អភិធម្មភាជនីយំ។

៣. បញ្ហាបុច្ឆកំ

៤៨២. សត្ត ពោជ្ឈង្គា – សតិសម្ពោជ្ឈង្គោ, ធម្មវិចយសម្ពោជ្ឈង្គោ, វីរិយសម្ពោជ្ឈង្គោ, បីតិសម្ពោជ្ឈង្គោ, បស្សទ្ធិសម្ពោជ្ឈង្គោ, សមាធិសម្ពោជ្ឈង្គោ, ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គោ។

៤៨៣. សត្តន្នំ ពោជ្ឈង្គានំ កតិ កុសលា, កតិ អកុសលា, កតិ អព្យាកតា...បេ.... កតិ សរណា, កតិ អរណា?

១. តិកំ

៤៨៤. សិយា កុសលា, សិយា អព្យាកតា។ បីតិសម្ពោជ្ឈង្គោ សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ; ឆ ពោជ្ឈង្គា សិយា សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា, សិយា អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា។ សិយា វិបាកា, សិយា វិបាកធម្មធម្មា។ អនុបាទិន្នអនុបាទានិយា។ អសំកិលិដ្ឋអសំកិលេសិកា។ សិយា សវិតក្កសវិចារា, សិយា អវិតក្កវិចារមត្តា, សិយា អវិតក្កអវិចារា។ បីតិសម្ពោជ្ឈង្គោ ន បីតិសហគតោ, សុខសហគតោ, ន ឧបេក្ខាសហគតោ; ឆ ពោជ្ឈង្គា សិយា បីតិសហគតា, សិយា សុខសហគតា, សិយា ឧបេក្ខាសហគតា។ នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតព្ពា។ នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតព្ពហេតុកា។ សិយា អបចយគាមិនោ, សិយា នេវាចយគាមិនាបចយគាមិនោ។ សិយា សេក្ខា, សិយា អសេក្ខា។ អប្បមាណា។ អប្បមាណារម្មណា។ បណីតា។ សិយា សម្មត្តនិយតា , សិយា អនិយតា។ ន មគ្គារម្មណា, សិយា មគ្គហេតុកា, សិយា មគ្គាធិបតិនោ; សិយា ន វត្តព្ពា មគ្គហេតុកាតិបិ, មគ្គាធិបតិនោតិបិ។ សិយា ឧប្បន្នា, សិយា អនុប្បន្នា, សិយា ឧប្បាទិនោ។ សិយា អតីតា, សិយា អនាគតា, សិយា បច្ចុប្បន្នា។ ន វត្តព្ពា អតីតារម្មណាតិបិ, អនាគតារម្មណាតិបិ, បច្ចុប្បន្នារម្មណាតិបិ។ សិយា អជ្ឈត្តា, សិយា ពហិទ្ធា, សិយា អជ្ឈត្តពហិទ្ធា។ ពហិទ្ធារម្មណា។ អនិទស្សនអប្បដិឃា។

២. ទុកំ

៤៨៥. ធម្មវិចយសម្ពោជ្ឈង្គោ ហេតុ, ឆ ពោជ្ឈង្គា ហេតុសម្បយុត្តា។ ធម្មវិចយសម្ពោជ្ឈង្គោ ហេតុ ចេវ សហេតុកោ ច, ឆ ពោជ្ឈង្គា ន វត្តព្ពា ហេតូ ចេវ សហេតុកា ចាតិ, សហេតុកា ចេវ ន ច ហេតូ។ ធម្មវិចយសម្ពោជ្ឈង្គោ ហេតុ ចេវ ហេតុសម្បយុត្តោ ច, ឆ ពោជ្ឈង្គា ន វត្តព្ពា ហេតូ ចេវ ហេតុសម្បយុត្តា ចាតិ, ហេតុសម្បយុត្តា ចេវ ន ច ហេតូ។ ឆ ពោជ្ឈង្គា ន ហេតូ សហេតុកា, ធម្មវិចយសម្ពោជ្ឈង្គោ ន វត្តព្ពោ ន ហេតុសហេតុកោតិបិ, ន ហេតុអហេតុកោតិបិ។ សប្បច្ចយា។ សង្ខតា។ អនិទស្សនា។ អប្បដិឃា។ អរូបា។ លោកុត្តរា។ កេនចិ វិញ្ញេយ្យា, កេនចិ ន វិញ្ញេយ្យា។ នោ អាសវា។ អនាសវា អាសវវិប្បយុត្តា។ ន វត្តព្ពា អាសវា ចេវ សាសវា ចាតិបិ, សាសវា ចេវ នោ ច អាសវាតិបិ។ អាសវា ចេវ អាសវសម្បយុត្តា ចាតិបិ, អាសវសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច អាសវាតិបិ។ អាសវវិប្បយុត្តា។ អនាសវា។ នោ សំយោជនា...បេ.... នោ គន្ថា...បេ.... នោ ឱឃា...បេ.... នោ យោគា...បេ.... នោ នីវរណា...បេ.... នោ បរាមាសា...បេ.... សារម្មណា។ នោ ចិត្តា។ ចេតសិកា។ ចិត្តសម្បយុត្តា។ ចិត្តសំសដ្ឋា ។ ចិត្តសមុដ្ឋានា។ ចិត្តសហភុនោ។ ចិត្តានុបរិវត្តិនោ។ ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានា។ ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានសហភុនោ។ ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានានុបរិវត្តិនោ។ ពាហិរា។ នោ ឧបាទា។ អនុបាទិន្នា។ នោ ឧបាទានា...បេ.... នោ កិលេសា...បេ.... ន ទស្សនេន បហាតព្ពា។ ន ភាវនាយ បហាតព្ពា។ ន ទស្សនេន បហាតព្ពហេតុកា។ ន ភាវនាយ បហាតព្ពហេតុកា។ សិយា សវិតក្កា, សិយា អវិតក្កា។ សិយា សវិចារា, សិយា អវិចារា។

បីតិសម្ពោជ្ឈង្គោ អប្បីតិកោ, ឆ ពោជ្ឈង្គា សិយា សប្បីតិកា, សិយា អប្បីតិកា។ បីតិសម្ពោជ្ឈង្គោ ន បីតិសហគតោ, ឆ ពោជ្ឈង្គា សិយា បីតិសហគតា, សិយា ន បីតិសហគតា។ បីតិសម្ពោជ្ឈង្គោ សុខសហគតោ, ឆ ពោជ្ឈង្គា សិយា សុខសហគតា, សិយា ន សុខសហគតា។ បីតិសម្ពោជ្ឈង្គោ ន ឧបេក្ខាសហគតោ, ឆ ពោជ្ឈង្គា សិយា ឧបេក្ខាសហគតា, សិយា ន ឧបេក្ខាសហគតា។ ន កាមាវចរា។ ន រូបាវចរា។ ន អរូបាវចរា។ អបរិយាបន្នា។ សិយា និយ្យានិកា, សិយា អនិយ្យានិកា។ សិយា និយតា, សិយា អនិយតា។ អនុត្តរា។ អរណាតិ។

បញ្ហាបុច្ឆកំ។

ពោជ្ឈង្គវិភង្គោ និដ្ឋិតោ។

១១. មគ្គង្គវិភង្គោ

១. សុត្តន្តភាជនីយំ

៤៨៦. អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ មគ្គោ, សេយ្យថិទំ – សម្មាទិដ្ឋិ, សម្មាសង្កប្បោ, សម្មាវាចា, សម្មាកម្មន្តោ, សម្មាអាជីវោ, សម្មាវាយាមោ, សម្មាសតិ, សម្មាសមាធិ។

៤៨៧. តត្ថ កតមា សម្មាទិដ្ឋិ? ទុក្ខេ ញាណំ, ទុក្ខសមុទយេ ញាណំ, ទុក្ខនិរោធេ ញាណំ, ទុក្ខនិរោធគាមិនិយា បដិបទាយ ញាណំ – អយំ វុច្ចតិ "សម្មាទិដ្ឋិ"។

តត្ថ កតមោ សម្មាសង្កប្បោ? នេក្ខម្មសង្កប្បោ, អព្យាបាទសង្កប្បោ, អវិហិំសាសង្កប្បោ – អយំ វុច្ចតិ "សម្មាសង្កប្បោ"។

តត្ថ កតមា សម្មាវាចា? មុសាវាទា វេរមណី, បិសុណាយ វាចាយ វេរមណី, ផរុសាយ វាចាយ វេរមណី, សម្ផប្បលាបា វេរមណី – អយំ វុច្ចតិ "សម្មាវាចា"។

តត្ថ កតមោ សម្មាកម្មន្តោ? បាណាតិបាតា វេរមណី, អទិន្នាទានា វេរមណី, កាមេសុមិច្ឆាចារា វេរមណី – អយំ វុច្ចតិ "សម្មាកម្មន្តោ"។

តត្ថ កតមោ សម្មាអាជីវោ? ឥធ អរិយសាវកោ មិច្ឆាអាជីវំ បហាយ សម្មាអាជីវេន ជីវិកំ កប្បេតិ – អយំ វុច្ចតិ "សម្មាអាជីវោ"។

តត្ថ កតមោ សម្មាវាយាមោ? ឥធ ភិក្ខុ អនុប្បន្នានំ បាបកានំ អកុសលានំ ធម្មានំ អនុប្បាទាយ ឆន្ទំ ជនេតិ វាយមតិ វីរិយំ អារភតិ ចិត្តំ បគ្គណ្ហាតិ បទហតិ, ឧប្បន្នានំ បាបកានំ អកុសលានំ ធម្មានំ បហានាយ ឆន្ទំ ជនេតិ វាយមតិ វីរិយំ អារភតិ ចិត្តំ បគ្គណ្ហាតិ បទហតិ, អនុប្បន្នានំ កុសលានំ ធម្មានំ ឧប្បាទាយ ឆន្ទំ ជនេតិ វាយមតិ វីរិយំ អារភតិ ចិត្តំ បគ្គណ្ហាតិ បទហតិ, ឧប្បន្នានំ កុសលានំ ធម្មានំ ឋិតិយា អសម្មោសាយ ភិយ្យោភាវាយ វេបុល្លាយ ភាវនាយ បារិបូរិយា ឆន្ទំ ជនេតិ វាយមតិ វីរិយំ អារភតិ ចិត្តំ បគ្គណ្ហាតិ បទហតិ – អយំ វុច្ចតិ "សម្មាវាយាមោ"។

តត្ថ កតមា សម្មាសតិ? ឥធ ភិក្ខុ កាយេ កាយានុបស្សី វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ, វេទនាសុ វេទនានុបស្សី វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ, ចិត្តេ ចិត្តានុបស្សី វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ, ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ – អយំ វុច្ចតិ "សម្មាសតិ"។

តត្ថ កតមោ សម្មាសមាធិ? ឥធ ភិក្ខុ វិវិច្ចេវ កាមេហិ វិវិច្ច អកុសលេហិ ធម្មេហិ សវិតក្កំ សវិចារំ វិវេកជំ បីតិសុខំ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ; វិតក្កវិចារានំ វូបសមា អជ្ឈត្តំ សម្បសាទនំ ចេតសោ ឯកោទិភាវំ អវិតក្កំ អវិចារំ សមាធិជំ បីតិសុខំ ទុតិយំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ; បីតិយា ច វិរាគា ឧបេក្ខកោ ច វិហរតិ សតោ ច សម្បជានោ សុខញ្ច កាយេន បដិសំវេទេតិ, យំ តំ អរិយា អាចិក្ខន្តិ "ឧបេក្ខកោ សតិមា សុខវិហារី"តិ តតិយំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ; សុខស្ស ច បហានា ទុក្ខស្ស ច បហានា បុព្ពេវ សោមនស្សទោមនស្សានំ អត្ថង្គមា អទុក្ខមសុខំ ឧបេក្ខាសតិបារិសុទ្ធិំ ចតុត្ថំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ – អយំ វុច្ចតិ "សម្មាសមាធិ"។

៤៨៨. អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ មគ្គោ, សេយ្យថិទំ – សម្មាទិដ្ឋិ, សម្មាសង្កប្បោ, សម្មាវាចា, សម្មាកម្មន្តោ, សម្មាអាជីវោ, សម្មាវាយាមោ, សម្មាសតិ, សម្មាសមាធិ។

៤៨៩. តត្ថ កតមា សម្មាទិដ្ឋិ? ឥធ ភិក្ខុ សម្មាទិដ្ឋិំ ភាវេតិ វិវេកនិស្សិតំ វិរាគនិស្សិតំ និរោធនិស្សិតំ វោស្សគ្គបរិណាមិំ, សម្មាសង្កប្បំ ភាវេតិ…បេ… សម្មាវាចំ ភាវេតិ…បេ… សម្មាកម្មន្តំ ភាវេតិ…បេ… សម្មាអាជីវំ ភាវេតិ…បេ… សម្មាវាយាមំ ភាវេតិ…បេ… សម្មាសតិំ ភាវេតិ…បេ… សម្មាសមាធិំ ភាវេតិ វិវេកនិស្សិតំ វិរាគនិស្សិតំ និរោធនិស្សិតំ វោស្សគ្គបរិណាមិំ។

២. អភិធម្មភាជនីយំ

៤៨០. អដ្ឋង្គិកោ មគ្គោ – សម្មាទិដ្ឋិ, សម្មាសង្កប្បោ, សម្មាវាចា, សម្មាកម្មន្តោ, សម្មាអាជីវោ, សម្មាវាយាមោ, សម្មាសតិ, សម្មាសមាធិ។

៤៨១. តត្ថ កតមោ អដ្ឋង្គិកោ មគ្គោ? ឥធ ភិក្ខុ យស្មិំ សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ភាវេតិ និយ្យានិកំ អបចយគាមី ទិដ្ឋិគតានំ បហានាយ បឋមាយ ភូមិយា បត្តិយា វិវិច្ចេវ កាមេហិ…បេ… បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ, តស្មិំ សមយេ អដ្ឋង្គិកោ មគ្គោ ហោតិ – សម្មាទិដ្ឋិ…បេ… សម្មាសមាធិ។

៤៨២. តត្ថ កតមា សម្មាទិដ្ឋិ? យា បញ្ញា បជាននា…បេ… អមោហោ ធម្មវិចយោ សម្មាទិដ្ឋិ ធម្មវិចយសម្ពោជ្ឈង្គោ មគ្គង្គំ មគ្គបរិយាបន្នំ – អយំ វុច្ចតិ “សម្មាទិដ្ឋិ”។

តត្ថ កតមោ សម្មាសង្កប្បោ? យោ តក្កោ វិតក្កោ សង្កប្បោ អប្បនា ព្យប្បនា ចេតសោ អភិនិរោបនា សម្មាសង្កប្បោ មគ្គង្គំ មគ្គបរិយាបន្នំ – អយំ វុច្ចតិ “សម្មាសង្កប្បោ”។

តត្ថ កតមា សម្មាវាចា? យា ចតូហិ វចីទុច្ចរិតេហិ អារតិ វិរតិ បដិវិរតិ វេរមណី អកិរិយា អករណំ អនជ្ឈាបត្តិ វេលាអនតិក្កមោ សេតុឃាតោ សម្មាវាចា មគ្គង្គំ មគ្គបរិយាបន្នំ – អយំ វុច្ចតិ “សម្មាវាចា”។

តត្ថ កតមោ សម្មាកម្មន្តោ? យា តីហិ កាយទុច្ចរិតេហិ អារតិ វិរតិ បដិវិរតិ វេរមណី អកិរិយា អករណំ អនជ្ឈាបត្តិ វេលាអនតិក្កមោ សេតុឃាតោ សម្មាកម្មន្តោ មគ្គង្គំ មគ្គបរិយាបន្នំ – អយំ វុច្ចតិ “សម្មាកម្មន្តោ”។

តត្ថ កតមោ សម្មាអាជីវោ? យា មិច្ឆាអាជីវា អារតិ វិរតិ បដិវិរតិ វេរមណី អកិរិយា អករណំ អនជ្ឈាបត្តិ វេលាអនតិក្កមោ សេតុឃាតោ សម្មាអាជីវោ មគ្គង្គំ មគ្គបរិយាបន្នំ – អយំ វុច្ចតិ “សម្មាអាជីវោ”។

តត្ថ កតមោ សម្មាវាយាមោ? យោ ចេតសិកោ វីរិយារម្ភោ…បេ… សម្មាវាយាមោ វីរិយសម្ពោជ្ឈង្គោ មគ្គង្គំ មគ្គបរិយាបន្នំ – អយំ វុច្ចតិ “សម្មាវាយាមោ”។

តត្ថ កតមា សម្មាសតិ? យា សតិ អនុស្សតិ…បេ… សម្មាសតិ សតិសម្ពោជ្ឈង្គោ មគ្គង្គំ មគ្គបរិយាបន្នំ – អយំ វុច្ចតិ “សម្មាសតិ”។

តត្ថ កតមោ សម្មាសមាធិ? យា ចិត្តស្ស ឋិតិ…បេ… សម្មាសមាធិ សមាធិសម្ពោជ្ឈង្គោ មគ្គង្គំ មគ្គបរិយាបន្នំ – អយំ វុច្ចតិ “សម្មាសមាធិ”។ អយំ វុច្ចតិ “អដ្ឋង្គិកោ មគ្គោ”។ អវសេសា ធម្មា អដ្ឋង្គិកេន មគ្គេន សម្បយុត្តា។

៤៨៣. បញ្ចង្គិកោ មគ្គោ – សម្មាទិដ្ឋិ, សម្មាសង្កប្បោ, សម្មាវាយាមោ, សម្មាសតិ, សម្មាសមាធិ។

៤៨៤. តត្ថ កតមោ បញ្ចង្គិកោ មគ្គោ? ឥធ ភិក្ខុ យស្មិំ សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ភាវេតិ និយ្យានិកំ អបចយគាមី ទិដ្ឋិគតានំ បហានាយ បឋមាយ ភូមិយា បត្តិយា វិវិច្ចេវ កាមេហិ…បេ… បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ, តស្មិំ សមយេ បញ្ចង្គិកោ មគ្គោ ហោតិ – សម្មាទិដ្ឋិ, សម្មាសង្កប្បោ, សម្មាវាយាមោ, សម្មាសតិ, សម្មាសមាធិ។

៤៨៥. តត្ថ កតមា សម្មាទិដ្ឋិ? យា បញ្ញា បជាននា…បេ… អមោហោ ធម្មវិចយោ សម្មាទិដ្ឋិ ធម្មវិចយសម្ពោជ្ឈង្គោ មគ្គង្គំ មគ្គបរិយាបន្នំ – អយំ វុច្ចតិ “សម្មាទិដ្ឋិ”។

តត្ថ កតមោ សម្មាសង្កប្បោ? យោ តក្កោ វិតក្កោ…បេ… សម្មាសង្កប្បោ មគ្គង្គំ មគ្គបរិយាបន្នំ – អយំ វុច្ចតិ “សម្មាសង្កប្បោ”។

តត្ថ កតមោ សម្មាវាយាមោ? យោ ចេតសិកោ វីរិយារម្ភោ…បេ… សម្មាវាយាមោ វីរិយសម្ពោជ្ឈង្គោ មគ្គង្គំ មគ្គបរិយាបន្នំ – អយំ វុច្ចតិ “សម្មាវាយាមោ”។

តត្ថ កតមា សម្មាសតិ? យា សតិ អនុស្សតិ…បេ… សម្មាសតិ សតិសម្ពោជ្ឈង្គោ មគ្គង្គំ មគ្គបរិយាបន្នំ – អយំ វុច្ចតិ “សម្មាសតិ”។

តត្ថ កតមោ សម្មាសមាធិ? យា ចិត្តស្ស ឋិតិ…បេ… សម្មាសមាធិ សមាធិសម្ពោជ្ឈង្គោ មគ្គង្គំ មគ្គបរិយាបន្នំ – អយំ វុច្ចតិ “សម្មាសមាធិ”។ អយំ វុច្ចតិ “បញ្ចង្គិកោ មគ្គោ”។ អវសេសា ធម្មា បញ្ចង្គិកេន មគ្គេន សម្បយុត្តា។

៤៩៦. បញ្ចង្គិកោ មគ្គោ – សម្មាទិដ្ឋិ, សម្មាសង្កប្បោ, សម្មាវាយាមោ, សម្មាសតិ, សម្មាសមាធិ។

៤៩៧. តត្ថ កតមា សម្មាទិដ្ឋិ? ឥធ ភិក្ខុ យស្មិំ សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ភាវេតិ និយ្យានិកំ អបចយគាមី ទិដ្ឋិគតានំ បហានាយ បឋមាយ ភូមិយា បត្តិយា វិវិច្ចេវ កាមេហិ…បេ… បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ, យា តស្មិំ សមយេ បញ្ញា បជាននា…បេ… អមោហោ ធម្មវិចយោ សម្មាទិដ្ឋិ ធម្មវិចយសម្ពោជ្ឈង្គោ មគ្គង្គំ មគ្គបរិយាបន្នំ – អយំ វុច្ចតិ “សម្មាទិដ្ឋិ”។ អវសេសា ធម្មា សម្មាទិដ្ឋិយា សម្បយុត្តា…បេ… អវសេសា ធម្មា សម្មាសង្កប្បេន សម្បយុត្តា…បេ… អវសេសា ធម្មា សម្មាវាយាមេន សម្បយុត្តា…បេ… អវសេសា ធម្មា សម្មាសតិយា សម្បយុត្តា។

តត្ថ កតមោ សម្មាសមាធិ? ឥធ ភិក្ខុ យស្មិំ សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ភាវេតិ និយ្យានិកំ អបចយគាមី ទិដ្ឋិគតានំ បហានាយ បឋមាយ ភូមិយា បត្តិយា វិវិច្ចេវ កាមេហិ…បេ… បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ, យា តស្មិំ សមយេ ចិត្តស្ស ឋិតិ…បេ… សម្មាសមាធិ សមាធិសម្ពោជ្ឈង្គោ មគ្គង្គំ មគ្គបរិយាបន្នំ – អយំ វុច្ចតិ “សម្មាសមាធិ”។ អវសេសា ធម្មា សម្មាសមាធិនា សម្បយុត្តា។

៤៩៨. អដ្ឋង្គិកោ មគ្គោ – សម្មាទិដ្ឋិ…បេ… សម្មាសមាធិ។

៤៩៩. តត្ថ កតមោ អដ្ឋង្គិកោ មគ្គោ? ឥធ ភិក្ខុ យស្មិំ សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ភាវេតិ និយ្យានិកំ អបចយគាមី ទិដ្ឋិគតានំ បហានាយ បឋមាយ ភូមិយា បត្តិយា វិវិច្ចេវ កាមេហិ…បេ… បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ, តស្មិំ សមយេ ផស្សោ ហោតិ…បេ… អវិក្ខេបោ ហោតិ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា។ តស្សេវ លោកុត្តរស្ស កុសលស្ស ឈានស្ស កតត្តា ភាវិតត្តា វិបាកំ វិវិច្ចេវ កាមេហិ…បេ… បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ សុញ្ញតំ, តស្មិំ សមយេ អដ្ឋង្គិកោ មគ្គោ ហោតិ – សម្មាទិដ្ឋិ…បេ… សម្មាសមាធិ។ អយំ វុច្ចតិ “អដ្ឋង្គិកោ មគ្គោ”។ អវសេសា ធម្មា អដ្ឋង្គិកេន មគ្គេន សម្បយុត្តា។

៥០០. បញ្ចង្គិកោ មគ្គោ – សម្មាទិដ្ឋិ, សម្មាសង្កប្បោ, សម្មាវាយាមោ, សម្មាសតិ, សម្មាសមាធិ។

៥០១. តត្ថ កតមោ បញ្ចង្គិកោ មគ្គោ? ឥធ ភិក្ខុ យស្មិំ សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ភាវេតិ និយ្យានិកំ អបចយគាមី ទិដ្ឋិគតានំ បហានាយ បឋមាយ ភូមិយា បត្តិយា វិវិច្ចេវ កាមេហិ…បេ… បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ, តស្មិំ សមយេ ផស្សោ ហោតិ…បេ… អវិក្ខេបោ ហោតិ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា។ តស្សេវ លោកុត្តរស្ស កុសលស្ស ឈានស្ស កតត្តា ភាវិតត្តា វិបាកំ វិវិច្ចេវ កាមេហិ…បេ… បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ សុញ្ញតំ, តស្មិំ សមយេ បញ្ចង្គិកោ មគ្គោ ហោតិ – សម្មាទិដ្ឋិ, សម្មាសង្កប្បោ, សម្មាវាយាមោ, សម្មាសតិ, សម្មាសមាធិ។ អយំ វុច្ចតិ “បញ្ចង្គិកោ មគ្គោ”។ អវសេសា ធម្មា បញ្ចង្គិកេន មគ្គេន សម្បយុត្តា។

៥០២. បញ្ចង្គិកោ មគ្គោ – សម្មាទិដ្ឋិ, សម្មាសង្កប្បោ, សម្មាវាយាមោ, សម្មាសតិ, សម្មាសមាធិ។

៥០៣. តត្ថ កតមា សម្មាទិដ្ឋិ? ឥធ ភិក្ខុ យស្មិំ សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ភាវេតិ និយ្យានិកំ អបចយគាមី ទិដ្ឋិគតានំ បហានាយ បឋមាយ ភូមិយា បត្តិយា វិវិច្ចេវ កាមេហិ…បេ… បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ, តស្មិំ សមយេ ផស្សោ ហោតិ…បេ… អវិក្ខេបោ ហោតិ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា។ តស្សេវ លោកុត្តរស្ស កុសលស្ស ឈានស្ស កតត្តា ភាវិតត្តា វិបាកំ វិវិច្ចេវ កាមេហិ…បេ… បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ សុញ្ញតំ, យា តស្មិំ សមយេ បញ្ញា បជាននា…បេ… អមោហោ ធម្មវិចយោ សម្មា

ទិដ្ឋិ ធម្មវិចយសម្ពោជ្ឈង្គោ មគ្គង្គំ មគ្គបរិយាបន្នំ – អយំ វុច្ចតិ “សម្មាទិដ្ឋិ”។ អវសេសា ធម្មា សម្មាទិដ្ឋិយា សម្បយុត្តា...បេ.... អវសេសា ធម្មា សម្មាសង្កប្បេន សម្បយុត្តា...បេ.... អវសេសា ធម្មា សម្មាវាយាមេន សម្បយុត្តា...បេ.... អវសេសា ធម្មា សម្មាសតិយា សម្បយុត្តា។

តត្ថ កតមោ សម្មាសមាធិ? ឥធ ភិក្ខុ យស្មិំ សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ភាវេតិ និយ្យានិកំ អបចយគាមិំ ទិដ្ឋិគតានំ បហានាយ បឋមាយ ភូមិយា បត្តិយា វិវិច្ចេវ កាមេហិ...បេ.... បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ, តស្មិំ សមយេ ផស្សោ ហោតិ...បេ.... អវិក្ខេបោ ហោតិ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា។ តស្សេវ លោកុត្តរស្ស កុសលស្ស ឈានស្ស កតត្តា ភាវិតត្តា វិបាកំ វិវិច្ចេវ កាមេហិ...បេ.... បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ សុញ្ញតំ, យា តស្មិំ សមយេ ចិត្តស្ស ឋិតិ សណ្ឋិតិ អវដ្ឋិតិ អវិសាហារោ អវិក្ខេបោ អវិសាហដមានសតា សមថោ សមាធិន្ទ្រិយំ សមាធិពលំ សម្មាសមាធិ សមាធិសម្ពោជ្ឈង្គោ មគ្គង្គំ មគ្គបរិយាបន្នំ – អយំ វុច្ចតិ “សម្មាសមាធិ”។ អវសេសា ធម្មា សម្មាសមាធិនា សម្បយុត្តា។

អភិធម្មភាជនីយំ។

៣. បញ្ហាបុច្ឆកំ

៥០៤. អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ មគ្គោ, សេយ្យថិទំ – សម្មាទិដ្ឋិ, សម្មាសង្កប្បោ, សម្មាវាចា, សម្មាកម្មន្តោ, សម្មាអាជីវោ, សម្មាវាយាមោ, សម្មាសតិ, សម្មាសមាធិ។

៥០៥. អដ្ឋន្នំ មគ្គង្គានំ កតិ កុសលា, កតិ អកុសលា, កតិ អព្យាកតា...បេ.... កតិ សរណា, កតិ អរណា?

១. តិកំ

៥០៦. សិយា កុសលា, សិយា អព្យាកតា។ សម្មាសង្កប្បោ សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ; សត្ត មគ្គង្គា សិយា សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា , សិយា អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា។ សិយា វិបាកា, សិយា វិបាកធម្មធម្មា។ អនុបាទិន្នអនុបាទានិយា។ អសំកិលិដ្ឋអសំកិលេសិកា។ សម្មាសង្កប្បោ អវិតក្កវិចារមត្តោ; សត្ត មគ្គង្គា សិយា សវិតក្កសវិចារា, សិយា អវិតក្កវិចារមត្តា, សិយា អវិតក្កអវិចារា។ សម្មាសង្កប្បោ បីតិសហគតោ, សុខសហគតោ, ន ឧបេក្ខាសហគតោ; សត្ត មគ្គង្គា សិយា បីតិសហគតា, សិយា សុខសហគតា, សិយា ឧបេក្ខាសហគតា។ នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតព្ពា។ នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតព្ពហេតុកា។ សិយា អបចយគាមិនោ, សិយា នេវាចយគាមិនាបចយគាមិនោ។ សិយា សេក្ខា, សិយា អសេក្ខា។ អប្បមាណា។ អប្បមាណារម្មណា។ បណីតា។ សិយា សម្មត្តនិយតា, សិយា អនិយតា។ ន មគ្គារម្មណា, សិយា មគ្គហេតុកា, សិយា មគ្គាធិបតិនោ; សិយា ន វត្តព្ពា មគ្គហេតុកាតិបិ, មគ្គាធិបតិនោតិបិ។ សិយា ឧប្បន្នា, សិយា អនុប្បន្នា, សិយា ឧប្បាទិនោ។ សិយា អតីតា, សិយា អនាគតា, សិយា បច្ចុប្បន្នា។ ន វត្តព្ពា អតីតារម្មណាតិបិ, អនាគតារម្មណាតិបិ, បច្ចុប្បន្នារម្មណាតិបិ។ សិយា អជ្ឈត្តា, សិយា ពហិទ្ធា, សិយា អជ្ឈត្តពហិទ្ធា។ ពហិទ្ធារម្មណា។ អនិទស្សនអប្បដិឃា។

២. ទុកំ

៥០៧. សម្មាទិដ្ឋិ ហេតុ, សត្ត មគ្គង្គា ន ហេតូ។ សហេតុកា។ ហេតុសម្បយុត្តា។ សម្មាទិដ្ឋិ ហេតុ ចេវ សហេតុកា ច, សត្ត មគ្គង្គា ន វត្តព្ពា ហេតូ ចេវ សហេតុកា ចាតិ, សហេតុកា ចេវ ន ច ហេតូ។ សម្មាទិដ្ឋិ ហេតុ ចេវ ហេតុសម្បយុត្តា ច, សត្ត មគ្គង្គា ន វត្តព្ពា ហេតូ ចេវ ហេតុសម្បយុត្តា ចាតិ, ហេតុសម្បយុត្តា ចេវ ន ច ហេតូ។ សត្ត មគ្គង្គា ន ហេតូ សហេតុកា, សម្មាទិដ្ឋិ ន វត្តព្ពា ន ហេតុ សហេតុកាតិបិ, ន ហេតុ អហេតុកាតិបិ។

សប្បច្ចយា ។ សង្ខតា។ អនិទស្សនា។ អប្បដិឃា។ អរូបា។ លោកុត្តរា។ កេនចិ វិញ្ញេយ្យា, កេនចិ ន វិញ្ញេយ្យា។

នោ អាសវា។ អនាសវា។ អាសវវិប្បយុត្តា។ ន វត្តព្ពា អាសវា ចេវ សាសវា ចាតិបិ, សាសវា ចេវ នោ ច អាសវាតិបិ។ ន វត្តព្ពា អាសវា ចេវ អាសវសម្បយុត្តា ចាតិបិ, អាសវសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច អាសវាតិបិ។ អាសវវិប្បយុត្តា។ អនាសវា។

នោ សំយោជនា...បេ.... នោ គន្ថា...បេ.... នោ ឱឃា...បេ.... នោ យោគា...បេ.... នោ នីវរណា...បេ.... នោ បរាមាសា...បេ.... សារម្មណា។ នោ ចិត្តា។ ចេតសិកា។ ចិត្តសម្បយុត្តា។ ចិត្តសំសដ្ឋា។ ចិត្តសមុដ្ឋានា។ ចិត្តសហភុនោ។ ចិត្តានុបរិវត្តិនោ។ ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានា។ ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានសហភុនោ។ ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានានុបរិវត្តិនោ។ ពាហិរា។ នោ ឧបាទា។ អនុបាទិន្នា។

នោ ឧបាទានា...បេ.... នោ កិលេសា...បេ.... ន ទស្សនេន បហាតព្វា។ ន ភាវនាយ បហាតព្វា។ ន ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកា។ ន ភាវនាយ បហាតព្វហេតុកា។ សម្មាសង្កប្បោ អវិតក្កោ, សត្ត មគ្គង្គា សិយា សវិតក្កា, សិយា អវិតក្កា។ សម្មាសង្កប្បោ សវិចារោ, សត្ត មគ្គង្គា សិយា សវិចារា, សិយា អវិចារា។ សម្មាសង្កប្បោ សប្បីតិកោ , សត្ត មគ្គង្គា សិយា សប្បីតិកា, សិយា អប្បីតិកា។ សម្មាសង្កប្បោ បីតិសហគតោ, សត្ត មគ្គង្គា សិយា បីតិសហគតា, សិយា ន បីតិសហគតា។ សម្មាសង្កប្បោ សុខសហគតោ, សត្ត មគ្គង្គា សិយា សុខសហគតា, សិយា ន សុខសហគតា។ សម្មាសង្កប្បោ ន ឧបេក្ខាសហគតោ, សត្ត មគ្គង្គា សិយា ឧបេក្ខាសហគតា, សិយា ន ឧបេក្ខាសហគតា។ ន កាមាវចរា។ ន រូបាវចរា។ ន អរូបាវចរា។ អបរិយាបន្នា។ សិយា និយ្យានិកា, សិយា អនិយ្យានិកា។ សិយា និយតា, សិយា អនិយតា។ អនុត្តរា។ អរណាតិ។

បញ្ហាបុច្ឆកំ។

មគ្គង្គវិភង្គោ និដ្ឋិតោ។

១២. ឈានវិភង្គោ

១. សុត្តន្តភាជនីយំ

៥០៨. ឥធ ភិក្ខុ បាតិមោក្ខសំវរសំវុតោ វិហរតិ, អាចារគោចរសម្បន្នោ, អណុមត្តេសុ វជ្ជេសុ ភយទស្សាវី, សមាទាយ សិក្ខតិ សិក្ខាបទេសុ ឥន្ទ្រិយេសុ គុត្តទ្វារោ ភោជនេ មត្តញ្ញូ បុព្ពរត្តាបររត្តំ ជាគរិយានុយោគមនុយុត្តោ សាតច្ចំ នេបក្កំ ពោធិបក្ខិកានំ ធម្មានំ ភាវនានុយោគមនុយុត្តោ។ សោ អភិក្កន្តេ បដិក្កន្តេ សម្បជានការី ហោតិ, អាលោកិតេ វិលោកិតេ សម្បជានការី ហោតិ, សមិញ្ជិតេ [សម្មិញ្ជិតេ (សី. ស្យា.)] បសារិតេ សម្បជានការី ហោតិ, សង្ឃាដិបត្តចីវរធារណេ សម្បជានការី ហោតិ, អសិតេ បីតេ ខាយិតេ សាយិតេ សម្បជានការី ហោតិ, ឧច្ចារបស្សាវកម្មេ សម្បជានការី ហោតិ, គតេ ឋិតេ និសិន្នេ សុត្តេ ជាគរិតេ ភាសិតេ តុណ្ហីភាវេ សម្បជានការី ហោតិ។ សោ វិវិត្តំ សេនាសនំ ភជតិ អរញ្ញំ រុក្ខមូលំ បព្ពតំ កន្ទរំ គិរិគុហំ សុសានំ វនបត្ថំ អព្ភោកាសំ បលាលបុញ្ជំ អប្បសទ្ទំ អប្បនិគ្ឃោសំ វិជនវាតំ មនុស្សរាហស្សេយ្យកំ [មនុស្សរាហសេយ្យកំ (សី. ស្យា.)] បដិសល្លានសារុប្បំ។ សោ អរញ្ញគតោ វា រុក្ខមូលគតោ វា សុញ្ញាគារគតោ វា និសីទតិ បល្លង្កំ អាភុជិត្វា ឧជុំ កាយំ បណិធាយ បរិមុខំ សតឹ ឧបដ្ឋបេត្វា។ សោ អភិជ្ឈំ លោកេ បហាយ វិគតាភិជ្ឈេន ចេតសា វិហរតិ, អភិជ្ឈាយ ចិត្តំ បរិសោធេតិ។ ព្យាបាទបទោសំ បហាយ អព្យាបន្នចិត្តោ វិហរតិ សព្ពបាណភូតហិតានុកម្បី, ព្យាបាទបទោសា ចិត្តំ បរិសោធេតិ។ ថិនមិទ្ធំ បហាយ វិគតថិនមិទ្ធោ វិហរតិ អាលោកសញ្ញី សតោ សម្បជានោ, ថិនមិទ្ធា ចិត្តំ បរិសោធេតិ។ ឧទ្ធច្ចកុក្កុច្ចំ បហាយ អនុទ្ធតោ វិហរតិ អជ្ឈត្តំ វូបសន្តចិត្តោ , ឧទ្ធច្ចកុក្កុច្ចា ចិត្តំ បរិសោធេតិ។ វិចិកិច្ឆំ បហាយ តិណ្ណវិចិកិច្ឆោ វិហរតិ អកថំកថី កុសលេសុ ធម្មេសុ, វិចិកិច្ឆាយ ចិត្តំ បរិសោធេតិ។ សោ ឥមេ បញ្ច នីវរណេ បហាយ ចេតសោ ឧបក្កិលេសេ បញ្ញាយ ទុព្ពលីករណេ វិវិច្ចេវ កាមេហិ វិវិច្ច អកុសលេហិ ធម្មេហិ សវិតក្កំ សវិចារំ វិវេកជំ បីតិសុខំ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ; វិតក្កវិចារានំ វូបសមា អជ្ឈត្តំ សម្បសាទនំ ចេតសោ ឯកោទិភាវំ អវិតក្កំ អវិចារំ សមាធិជំ បីតិសុខំ ទុតិយំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ; បីតិយា ច វិរាគា ឧបេក្ខកោ ច វិហរតិ សតោ ច សម្បជានោ សុខញ្ច កាយេន បដិសំវេទេតិ, យំ តំ អរិយា អាចិក្ខន្តិ – “ឧបេក្ខកោ សតិមា សុខវិហារី”តិ តតិយំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ; សុខស្ស ច បហានា ទុក្ខស្ស ច បហានា បុព្ពេវ សោមនស្សទោមនស្សានំ អត្ថង្គមា អទុក្ខមសុខំ ឧបេក្ខាសតិបារិសុទ្ធឹ ចតុត្ថំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ; សព្ពសោ រូបសញ្ញានំ សមតិក្កមា បដិឃសញ្ញានំ អត្ថង្គមា នានត្តសញ្ញានំ អមនសិការា “អនន្តោ អាកាសោ”តិ អាកាសានញ្ចាយតនំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ; សព្ពសោ អាកាសានញ្ចាយតនំ សមតិក្កម្ម “អនន្តំ វិញ្ញាណ”ន្តិ វិញ្ញាណញ្ចាយតនំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ; សព្ពសោ វិញ្ញាណញ្ចាយតនំ សមតិក្កម្ម “នត្ថិ កិញ្ចី”តិ អាកិញ្ចញ្ញាយតនំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ; សព្ពសោ អាកិញ្ចញ្ញាយតនំ សមតិក្កម្ម នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ។

មាតិកា

៥០៩. “ឥធា”តិ ឥមិស្សា ទិដ្ឋិយា, ឥមិស្សា ខន្តិយា, ឥមិស្សា រុចិយា, ឥមស្មឹ អាទាយេ, ឥមស្មឹ ធម្មេ, ឥមស្មឹ វិនយេ, ឥមស្មឹ ធម្មវិនយេ, ឥមស្មឹ បាវចនេ, ឥមស្មឹ ព្រហ្មចរិយេ, ឥមស្មឹ សត្ថុសាសនេ។ តេន វុច្ចតិ “ឥធា”តិ។

៥១០. “ភិក្ខូ”តិ សមញ្ញាយ ភិក្ខុ, បដិញ្ញាយ ភិក្ខុ, ភិក្ខតីតិ ភិក្ខុ, ភិក្ខកោតិ ភិក្ខុ, ភិក្ខាចរិយំ អជ្ឈុបគតោតិ ភិក្ខុ, ភិន្នបដធរោតិ ភិក្ខុ, ភិន្ទតិ បាបកេ អកុសលេ ធម្មេតិ ភិក្ខុ, ភិន្នត្តា បាបកានំ អកុសលានំ ធម្មានំ ភិក្ខុ, ឱធិសោ កិលេសានំ បហានា ភិក្ខុ, អនោធិសោ កិលេសានំ បហានា ភិក្ខុ, សេក្ខោ ភិក្ខុ, អសេក្ខោ ភិក្ខុ, នេវសេក្ខនាសេក្ខោ ភិក្ខុ, អគ្គោ ភិក្ខុ, ភទ្រោ ភិក្ខុ, មណ្ឌោ ភិក្ខុ, សារោ ភិក្ខុ, សមគ្គេន សង្ឃេន ញត្តិចតុត្ថេន កម្មេន អកុប្បេន ឋានារហេន ឧបសម្បន្នោ ភិក្ខុ។

៥១១. “បាតិមោក្ខ”ន្តិ សីលំ បតិដ្ឋា អាទិ ចរណំ សំយមោ សំវរោ មោក្ខំ បាមោក្ខំ កុសលានំ ធម្មានំ សមាបត្តិយា។ សំវរោតិ។ កាយិកោ អវីតិក្កមោ, វាចសិកោ អវីតិក្កមោ , កាយិកវាចសិកោ អវីតិក្កមោ។ សំវុតោតិ។ ឥមិនា បាតិមោក្ខសំវរេន ឧបេតោ ហោតិ សមុបេតោ ឧបាគតោ សមុបាគតោ ឧបបន្នោ សម្បន្នោ សមន្នាគតោ។ តេន វុច្ចតិ “បាតិមោក្ខសំវរសំវុតោ”តិ។

៥១២. “វិហរតី”តិ ឥរិយតិ វត្តតិ បាលេតិ យបេតិ យាបេតិ ចរតិ វិហរតិ។ តេន វុច្ចតិ “វិហរតី”តិ។

៥១៣. “អាចារគោចរសម្បន្នោ”តិ អត្ថិ អាចារោ, អត្ថិ អនាចារោ។

តត្ថ កតមោ អនាចារោ? កាយិកោ វីតិក្កមោ, វាចសិកោ វីតិក្កមោ, កាយិកវាចសិកោ វីតិក្កមោ – អយំ វុច្ចតិ “អនាចារោ”។ សព្ពម្បិ ទុស្សីល្យំ អនាចារោ។ ឥធេកច្ចោ វេឡុទានេន វា បត្តទានេន វា បុប្ផទានេន វា ផលទានេន វា សិនានទានេន វា ទន្តកដ្ឋទានេន វា ចាដុកម្យតាយ វា មុគ្គសូប្យតាយ [មុគ្គសុប្បតាយ (សី.)] វា បារិភដយតាយ វា ជង្ឃបេសនិកេន វា អញ្ញតរញ្ញតរេន វា ពុទ្ធបដិកុដ្ឋេន មិច្ឆាអាជីវេន ជីវិកំ កប្បេតិ – អយំ វុច្ចតិ “អនាចារោ”។

តត្ថ កតមោ អាចារោ? កាយិកោ អវីតិក្កមោ, វាចសិកោ អវីតិក្កមោ, កាយិកវាចសិកោ អវីតិក្កមោ – អយំ វុច្ចតិ “អាចារោ” ។ សព្ពោបិ សីលសំវរោ អាចារោ។ ឥធេកច្ចោ ន វេឡុទានេន ន បត្តទានេន ន បុប្ផទានេន ន ផលទានេន ន សិនានទានេន ន ទន្តកដ្ឋទានេន ន ចាដុកម្យតាយ ន មុគ្គសូប្យតាយ ន បារិភដយតាយ ន ជង្ឃបេសនិកេន ន អញ្ញតរញ្ញតរេន ពុទ្ធបដិកុដ្ឋេន មិច្ឆាអាជីវេន ជីវិកំ កប្បេតិ – អយំ វុច្ចតិ “អាចារោ”។

៥១៤. “គោចរោ”តិ អត្ថិ គោចរោ, អត្ថិ អគោចរោ។

តត្ថ កតមោ អគោចរោ? ឥធេកច្ចោ វេសិយាគោចរោ វា ហោតិ វិធវាគោចរោ វា ថុល្លកុមារិគោចរោ វា បណ្ឌកគោចរោ វា ភិក្ខុនិគោចរោ វា បានាគារគោចរោ វា, សំសដ្ឋោ វិហរតិ រាជូហិ រាជមហាមត្តេហិ តិត្ថិយេហិ តិត្ថិយសាវកេហិ អននុលោមិកេន សំសគ្គេន ; យានិ វា បន តានិ កុលានិ អស្សទ្ធានិ អប្បសន្នានិ អនោបានភូតានិ អក្កោសកបរិភាសកានិ អនត្ថកាមានិ អហិតកាមានិ អផាសុកកាមានិ អយោគក្ខេមកាមានិ ភិក្ខូនំ ភិក្ខុនីនំ ឧបាសកានំ ឧបាសិកានំ, តថារូបានិ កុលានិ សេវតិ ភជតិ បយិរុបាសតិ – អយំ វុច្ចតិ “អគោចរោ”។

តត្ថ កតមោ គោចរោ? ឥធេកច្ចោ ន វេសិយាគោចរោ ហោតិ ន វិធវាគោចរោ ន ថុល្លកុមារិគោចរោ ន បណ្ឌកគោចរោ ន ភិក្ខុនិគោចរោ ន បានាគារគោចរោ, អសំសដ្ឋោ វិហរតិ រាជូហិ រាជមហាមត្តេហិ តិត្ថិយេហិ តិត្ថិយសាវកេហិ អននុលោមិកេន សំសគ្គេន; យានិ វា បន តានិ កុលានិ សទ្ធានិ បសន្នានិ ឱបានភូតានិ កាសាវបជ្ជោតានិ ឥសិវាតបដិវាតានិ អត្ថកាមានិ ហិតកាមានិ ផាសុកកាមានិ យោគក្ខេមកាមានិ ភិក្ខូនំ ភិក្ខុនីនំ ឧបាសកានំ ឧបាសិកានំ, តថារូបានិ កុលានិ សេវតិ ភជតិ បយិរុបាសតិ – អយំ វុច្ចតិ “គោចរោ”។ ឥតិ ឥមិនា ច អាចារេន ឥមិនា ច គោចរេន ឧបេតោ ហោតិ...បេ.... សមន្នាគតោ។ តេន វុច្ចតិ “អាចារគោចរសម្បន្នោ”តិ។

៥១៥. “អណុមត្តេសុ វជ្ជេសុ ភយទស្សាវី”តិ តត្ថ កតមេ អណុមត្តា វជ្ជា? យានិ តានិ វជ្ជានិ អប្បមត្តកានិ ឱរមត្តកានិ លហុសានិ លហុសម្មតានិ សំយមករណីយានិ សំវរករណីយានិ ចិត្តុប្បាទករណីយានិ មនសិការបដិពទ្ធានិ – ឥមេ វុច្ចន្តិ “អណុមត្តា វជ្ជា”។ ឥតិ ឥមេសុ អណុមត្តេសុ វជ្ជេសុ វជ្ជទស្សាវី ច ហោតិ ភយទស្សាវី ច អាទីនវទស្សាវី ច និស្សរណទស្សាវី ច។ តេន វុច្ចតិ “អណុមត្តេសុ វជ្ជេសុ ភយទស្សាវី”តិ។

៥១៦. “សមាទាយ សិក្ខតិ សិក្ខាបទេសូ”តិ តត្ថ កតមា សិក្ខា? ចតស្សោ សិក្ខា – ភិក្ខូនំ ភិក្ខុសិក្ខា, ភិក្ខុនីនំ ភិក្ខុនិសិក្ខា, ឧបាសកានំ ឧបាសកសិក្ខា, ឧបាសិកានំ ឧបាសិកសិក្ខា។ ឥមា វុច្ចន្តិ “សិក្ខាយោ”។ ឥតិ ឥមាសុ សិក្ខាសុ សព្ពេន សព្ពំ សព្ពថា សព្ពំ អសេសំ និស្សេសំ សមាទាយ វត្តតិ។ តេន វុច្ចតិ “សមាទាយ សិក្ខតិ សិក្ខាបទេសូ”តិ។

៥១៧. “ឥន្ទ្រិយេសុ គុត្តទ្វារោ”តិ អត្ថិ ឥន្ទ្រិយេសុ គុត្តទ្វារតា, អត្ថិ អគុត្តទ្វារតា។

តត្ថ កតមា ឥន្ទ្រិយេសុ អគុត្តទ្វារតា? ឥធេកច្ចោ ចក្ខុនា រូបំ ទិស្វា និមិត្តគ្គាហី ហោតិ អនុព្យញ្ជនគ្គាហី។ យត្វាធិករណមេនំ ចក្ខុន្ទ្រិយំ អសំវុតំ វិហរន្តំ អភិជ្ឈាទោមនស្សា បាបកា អកុសលា ធម្មា អន្វាស្សវេយ្យុំ, តស្ស សំវរាយ ន បដិបជ្ជតិ, ន រក្ខតិ ចក្ខុន្ទ្រិយំ, ចក្ខុន្ទ្រិយេ ន សំវរំ អាបជ្ជតិ។ សោតេន សទ្ទំ សុត្វា...បេ.... ឃានេន គន្ធំ ឃាយិត្វា...បេ.... ជិវ្ហាយ រសំ សាយិត្វា...បេ.... កាយេន ផោដ្ឋព្ពំ ផុសិត្វា...បេ.... មនសា ធម្មំ វិញ្ញាយ និមិត្តគ្គាហី ហោតិ អនុព្យញ្ជនគ្គាហី។ យត្វាធិករណមេនំ មនិន្ទ្រិយំ អសំវុតំ វិហរន្តំ អភិជ្ឈាទោមនស្សា បាបកា អកុសលា ធម្មា អន្វាស្សវេយ្យុំ, តស្ស សំវរាយ ន បដិបជ្ជតិ, ន រក្ខតិ មនិន្ទ្រិយំ, មនិន្ទ្រិយេ ន សំវរំ អាបជ្ជតិ។ យា ឥមេសំ ឆន្នំ ឥន្ទ្រិយានំ អគុត្តិ អគោបនា អនារក្ខោ អសំវរោ – អយំ វុច្ចតិ “ឥន្ទ្រិយេសុ អគុត្តទ្វារតា”។

តត្ថ កតមា ឥន្ទ្រិយេសុ គុត្តទ្វារតា? ឥធេកច្ចោ ចក្ខុនា រូបំ ទិស្វា ន និមិត្តគ្គាហី ហោតិ នានុព្យញ្ជនគ្គាហី។ យត្វាធិករណមេនំ ចក្ខុន្ទ្រិយំ អសំវុតំ វិហរន្តំ អភិជ្ឈាទោមនស្សា បាបកា អកុសលា ធម្មា អន្វាស្សវេយ្យុំ, តស្ស សំវរាយ បដិបជ្ជតិ, រក្ខតិ ចក្ខុន្ទ្រិយំ, ចក្ខុន្ទ្រិយេ សំវរំ អាបជ្ជតិ។ សោតេន សទ្ទំ សុត្វា...បេ.... ឃានេន គន្ធំ ឃាយិត្វា...បេ.... ជិវ្ហាយ រសំ សាយិត្វា...បេ.... កាយេន ផោដ្ឋព្ពំ ផុសិត្វា...បេ.... មនសា ធម្មំ វិញ្ញាយ ន និមិត្តគ្គាហី ហោតិ នានុព្យញ្ជនគ្គាហី។ យត្វាធិករណមេនំ មនិន្ទ្រិយំ អសំវុតំ វិហរន្តំ អភិជ្ឈាទោមនស្សា បាបកា អកុសលា ធម្មា អន្វាស្សវេយ្យុំ, តស្ស សំវរាយ បដិបជ្ជតិ, រក្ខតិ មនិន្ទ្រិយំ, មនិន្ទ្រិយេ សំវរំ អាបជ្ជតិ។ យា ឥមេសំ ឆន្នំ ឥន្ទ្រិយានំ គុត្តិ គោបនា អារក្ខោ សំវរោ – អយំ វុច្ចតិ “ឥន្ទ្រិយេសុ គុត្តទ្វារតា”។ ឥមាយ ឥន្ទ្រិយេសុ គុត្តទ្វារតាយ ឧបេតោ ហោតិ សមុបេតោ...បេ.... សមន្នាគតោ។ តេន វុច្ចតិ “ឥន្ទ្រិយេសុ គុត្តទ្វារោ”តិ។

៥១៨. “ភោជនេ មត្តញ្ញូ”តិ អត្ថិ ភោជនេ មត្តញ្ញុតា, អត្ថិ ភោជនេ អមត្តញ្ញុតា។

តត្ថ កតមា ភោជនេ អមត្តញ្ញុតា? ឥធេកច្ចោ អប្បដិសង្ខា អយោនិសោ អាហារំ អាហារេតិ ទវាយ មទាយ មណ្ឌនាយ វិភូសនាយ។ យា តត្ថ អសន្តុដ្ឋិតា អមត្តញ្ញុតា អប្បដិសង្ខា ភោជនេ – អយំ វុច្ចតិ “ភោជនេ អមត្តញ្ញុតា”តិ។

តត្ថ កតមា ភោជនេ មត្តញ្ញុតា? ឥធេកច្ចោ បដិសង្ខា យោនិសោ អាហារំ អាហារេតិ – “នេវ ទវាយ ន មទាយ ន មណ្ឌនាយ ន វិភូសនាយ, យាវទេវ ឥមស្ស កាយស្ស ឋិតិយា យាបនាយ វិហឹសូបរតិយា ព្រហ្មចរិយានុគ្គហាយ, ឥតិ បុរាណញ្ច វេទនំ បដិហង្ខាមិ នវញ្ច វេទនំ ន ឧប្បាទេស្សាមិ យាត្រា ច មេ ភវិស្សតិ អនវជ្ជតា ច ផាសុ វិហារោ ចា”តិ។ យា តត្ថ សន្តុដ្ឋិតា មត្តញ្ញុតា បដិសង្ខា ភោជនេ – អយំ វុច្ចតិ “ភោជនេ មត្តញ្ញុតា”។ ឥមាយ ភោជនេ មត្តញ្ញុតាយ ឧបេតោ ហោតិ...បេ.... សមន្នាគតោ។ តេន វុច្ចតិ “ភោជនេ មត្តញ្ញូ”តិ។

៥១៩. កថញ្ច ភិក្ខុ បុព្ពរត្តាបររត្តំ ជាគរិយានុយោគមនុយុត្តោ ហោតិ? ឥធ ភិក្ខុ ទិវសំ ចង្កមេន និសជ្ជាយ អាវរណីយេហិ ធម្មេហិ ចិត្តំ បរិសោធេតិ, រត្តិយា បឋមយាមំ ចង្កមេន និសជ្ជាយ អាវរណីយេហិ ធម្មេហិ ចិត្តំ បរិសោធេតិ, រត្តិយា មជ្ឈិមយាមំ ទក្ខិណេន បស្សេន សីហសេយ្យំ កប្បេតិ បាទេ បាទំ [បាទេន បាទំ (ស្យា.)] អច្ចាធាយ សតោ សម្បជានោ ឧដ្ឋានសញ្ញំ មនសិករិត្វា, រត្តិយា បច្ឆិមយាមំ បច្ចុដ្ឋាយ ចង្កមេន និសជ្ជាយ អាវរណីយេហិ ធម្មេហិ ចិត្តំ បរិសោធេតិ។ ឯវំ ភិក្ខុ បុព្ពរត្តាបររត្តំ ជាគរិយានុយោគមនុយុត្តោ។

៥២០. “សាតច្ច”ន្តិ។ យោ ចេតសិកោ វីរិយារម្ភោ...បេ.... សម្មាវាយាមោ។

៥២១. “នេបក្ក”ន្តិ។ យា បញ្ញា បជានា...បេ.... អមោហោ ធម្មវិចយោ សម្មាទិដ្ឋិ។

៥២២. “ពោធិបក្ខិកានំ ធម្មានំ ភាវនានុយោគមនុយុត្តោ”តិ។ តត្ថ កតមេ ពោធិបក្ខិកា ធម្មា? សត្ត ពោជ្ឈង្គា – សតិសម្ពោជ្ឈង្គោ, ធម្មវិចយសម្ពោជ្ឈង្គោ, វីរិយសម្ពោជ្ឈង្គោ, បីតិសម្ពោជ្ឈង្គោ, បស្សទ្ធិសម្ពោជ្ឈង្គោ, សមាធិសម្ពោជ្ឈង្គោ, ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គោ ។ ឥមេ វុច្ចន្តិ “ពោធិបក្ខិកា ធម្មា”។ ឥតិ តេ ពោធិបក្ខិកេ ធម្មេ អាសេវតិ ភាវេតិ ពហុលីករោតិ។ តេន វុច្ចតិ “ពោធិបក្ខិកានំ ធម្មានំ ភាវនានុយោគមនុយុត្តោ”តិ។

៥២៣. កថញ្ច ភិក្ខុ អភិក្កន្តេ បដិក្កន្តេ សម្បជានការី ហោតិ, អាលោកិតេ វិលោកិតេ សម្បជានការី ហោតិ, សមិញ្ជិតេ បសារិតេ សម្បជានការី ហោតិ, សង្ឃាដិបត្តចីវរធារណេ សម្បជានការី ហោតិ, អសិតេ បីតេ ខាយិតេ សាយិតេ សម្បជានការី ហោតិ , ឧច្ចារបស្សាវកម្មេ សម្បជានការី ហោតិ; គតេ ឋិតេ និសិន្នេ សុត្តេ ជាគរិតេ ភាសិតេ តុណ្ហីភាវេ សម្បជានការី ហោតិ? ឥធ ភិក្ខុ សតោ សម្បជានោ អភិក្កមតិ, សតោ សម្បជានោ បដិក្កមតិ, សតោ សម្បជានោ អាលោកេតិ, សតោ សម្បជានោ វិលោកេតិ, សតោ សម្បជានោ សមិញ្ជេតិ, សតោ សម្បជានោ បសារេតិ, សតោ សម្បជានការី ហោតិ, សង្ឃាដិបត្តចីវរធារណេ សតោ សម្បជានការី ហោតិ, អសិតេ បីតេ ខាយិតេ សាយិតេ សតោ សម្បជានការី ហោតិ, ឧច្ចារបស្សាវកម្មេ សតោ សម្បជានការី ហោតិ, គតេ ឋិតេ និសិន្នេ សុត្តេ ជាគរិតេ ភាសិតេ តុណ្ហីភាវេ សតោ សម្បជានការី ហោតីតិ។

៥២៤. តត្ថ កតមា សតិ? យា សតិ អនុស្សតិ បដិស្សតិ សតិ សរណតា ធារណតា អបិលាបនតា អសម្មុសនតា សតិ សតិន្ទ្រិយំ សតិពលំ សម្មាសតិ – អយំ វុច្ចតិ “សតិ”។

៥២៥. “សម្បជានោ”តិ តត្ថ កតមំ សម្បជញ្ញំ? យា បញ្ញា បជាននា វិចយោ បវិចយោ ធម្មវិចយោ សល្លក្ខណា ឧបលក្ខណា បច្ចុបលក្ខណា បណ្ឌិច្ចំ កោសល្លំ នេបុញ្ញំ វេភព្យា ចិន្តា ឧបបរិក្ខា ភូរីមេធា បរិណាយិកា វិបស្សនា សម្បជញ្ញំ បតោទោ បញ្ញា បញ្ញិន្ទ្រិយំ បញ្ញាពលំ បញ្ញាសត្ថំ បញ្ញាបាសាទោ បញ្ញាអាលោកោ បញ្ញាឱភាសោ បញ្ញាបជ្ជោតោ បញ្ញារតនំ អមោហោ ធម្មវិចយោ សម្មាទិដ្ឋិ – ឥទំ វុច្ចតិ “សម្បជញ្ញំ”។ ឥតិ ឥមាយ ច សតិយា ឥមិនា ច សម្បជញ្ញេន ឧបេតោ ហោតិ…បេ.… សមន្នាគតោ។ ឯវំ ភិក្ខុ សតោ សម្បជានោ អភិក្កមតិ, សតោ សម្បជានោ បដិក្កមតិ, សតោ សម្បជានោ អាលោកេតិ, សតោ សម្បជានោ វិលោកេតិ, សតោ សម្បជានោ សមិញ្ជេតិ, សតោ សម្បជានោ បសារេតិ, សតោ សម្បជានការី ហោតិ, សង្ឃាដិបត្តចីវរធារណេ សតោ សម្បជានការី ហោតិ, អសិតេ បីតេ ខាយិតេ សាយិតេ សតោ សម្បជានការី ហោតិ, ឧច្ចារបស្សាវកម្មេ សតោ សម្បជានការី ហោតិ, គតេ ឋិតេ និសិន្នេ សុត្តេ ជាគរិតេ ភាសិតេ តុណ្ហីភាវេ សម្បជានការី ហោតិ។

៥២៦. “វិវិត្ត”ន្តិ សន្តិកេ ចេបិ សេនាសនំ ហោតិ, តញ្ច អនាកិណ្ណំ គហដ្ឋេហិ បព្ពជិតេហិ។ តេន តំ វិវិត្តំ។ ទូរេ ចេបិ សេនាសនំ ហោតិ, តញ្ច អនាកិណ្ណំ គហដ្ឋេហិ បព្ពជិតេហិ។ តេន តំ វិវិត្តំ។

៥២៧. “សេនាសន”ន្តិ មញ្ចោបិ សេនាសនំ, បីឋម្បិ សេនាសនំ, ភិសិបិ សេនាសនំ, ពិម្ពោហនម្បិ [ពិម្ពោហនម្បិ (សី. ស្យា.)] សេនាសនំ, វិហារោបិ សេនាសនំ, អឌ្ឍយោគោបិ សេនាសនំ, បាសាទោបិ សេនាសនំ, អដ្ដោបិ សេនាសនំ, មាឡោបិ សេនាសនំ, លេណម្បិ សេនាសនំ, គុហាបិ សេនាសនំ, រុក្ខមូលម្បិ សេនាសនំ, វេឡុគុម្ពោបិ សេនាសនំ។ យត្ថ វា បន ភិក្ខូ បដិក្កមន្តិ សព្ពមេតំ សេនាសនំ។

៥២៨. “វិវិត្តំ សេនាសនំ ភជតី”តិ ឥមំ វិវិត្តំ សេនាសនំ ភជតិ សម្ភជតិ សេវតិ និសេវតិ សំសេវតិ។ តេន វុច្ចតិ “វិវិត្តំ សេនាសនំ ភជតី”តិ។

៥២៩. “អរញ្ញ”ន្តិ និក្ខមិត្វា ពហិ ឥន្ទខីលា សព្ពមេតំ អរញ្ញំ។

៥៣០. “រុក្ខមូល”ន្តិ រុក្ខមូលំយេវ រុក្ខមូលំ។ បព្ពតោយេវ បព្ពតោ។ កន្ទរាយេវ កន្ទរា។ គិរិគុហាយេវ គិរិគុហា។ សុសានំយេវ សុសានំ។ អព្ភោកាសោយេវ អព្ភោកាសោ។ បលាលបុញ្ជោយេវ បលាលបុញ្ជោ។

៥៣១. “វនបត្ថ”ន្តិ ទូរានមេតំ សេនាសនានំ អធិវចនំ។ “វនបត្ថ”ន្តិ វនសណ្ឌានមេតំ សេនាសនានំ អធិវចនំ។ “វនបត្ថ”ន្តិ ភីសនកានមេតំ [ភីសនកានមេតំ (សី. ស្យា.)] សេនាសនានំ អធិវចនំ។ “វនបត្ថ”ន្តិ សលោមហំសានមេតំ សេនាសនានំ អធិវចនំ។ “វនបត្ថ”ន្តិ បរិយន្តានមេតំ សេនាសនានំ អធិវចនំ។ “វនបត្ថ”ន្តិ ន មនុស្សូបចារានមេតំ សេនាសនានំ អធិវចនំ។ “វនបត្ថ”ន្តិ ទុរភិសម្ភវានមេតំ សេនាសនានំ អធិវចនំ។

៥៣២. “អប្បសទ្ទ”ន្តិ សន្តិកេ ចេបិ សេនាសនំ ហោតិ, តញ្ច អនាកិណ្ណំ គហដ្ឋេហិ បព្ពជិតេហិ។ តេន តំ អប្បសទ្ទំ។ ទូរេ ចេបិ សេនាសនំ ហោតិ, តញ្ច អនាកិណ្ណំ គហដ្ឋេហិ បព្ពជិតេហិ។ តេន តំ អប្បសទ្ទំ។

៥៣៣. “អប្បនិគ្ឃោស”ន្តិ យទេវ តំ អប្បសទ្ទំ តទេវ តំ អប្បនិគ្ឃោសំ។ យទេវ តំ អប្បនិគ្ឃោសំ តទេវ តំ វិជនវាតំ។ យទេវ តំ វិជនវាតំ តទេវ តំ មនុស្សរាហស្សេយ្យកំ។ យទេវ តំ មនុស្សរាហស្សេយ្យកំ តទេវ តំ បដិសល្លានសារុប្បំ។

៥៣៤. “អរញ្ញគតោ វា រុក្ខមូលគតោ វា សុញ្ញាគារគតោ វា”តិ អរញ្ញគតោ វា ហោតិ រុក្ខមូលគតោ វា សុញ្ញាគារគតោ វា។

៥៣៥. “និសីទតិ បល្លង្កំ អាភុជិត្វា”តិ និសិន្នោ ហោតិ បល្លង្កំ អាភុជិត្វា។

៥៣៦. “ឧជុំ កាយំ បណិធាយា”តិ ឧជុកោ ហោតិ កាយោ ឋិតោ បណិហិតោ។

៥៣៧. “បរិមុខំ សតិំ ឧបដ្ឋបេត្វា”តិ តត្ថ កតមា សតិ? យា សតិ អនុស្សតិ បដិស្សតិ…បេ.… សម្មាសតិ – អយំ វុច្ចតិ “សតិ”។ អយំ សតិ ឧបដ្ឋិតា ហោតិ សុបដ្ឋិតា នាសិកគ្គេ វា មុខនិមិត្តេ វា។ តេន វុច្ចតិ “បរិមុខំ សតិំ ឧបដ្ឋបេត្វា”តិ។

៥៣៨. “អភិជ្ឈំ លោកេ បហាយា”តិ តត្ថ កតមា អភិជ្ឈា? យោ រាគោ សារាគោ...បេ.... ចិត្តស្ស សារាគោ – អយំ វុច្ចតិ “អភិជ្ឈា”។

តត្ថ កតមោ លោកោ? បញ្ចុបាទានក្ខន្ធា លោកោ – អយំ វុច្ចតិ “លោកោ”។ អយំ អភិជ្ឈា ឥមម្ហិ លោកេ សន្តា ហោតិ សមិតា វូបសន្តា អត្ថង្គតា អព្ភត្ថង្គតា អប្បិតា ព្យប្បិតា សោសិតា វិសោសិតា ព្យន្តីកតា។ តេន វុច្ចតិ “អភិជ្ឈំ លោកេ បហាយា”តិ។

៥៣៩. “វិគតាភិជ្ឈេន ចេតសា”តិ តត្ថ កតមំ ចិត្តំ? យំ ចិត្តំ មនោ មានសំ...បេ.... តជ្ជាមនោវិញ្ញាណធាតុ – ឥទំ វុច្ចតិ “ចិត្តំ”។ ឥទំ ចិត្តំ វិគតាភិជ្ឈំ ហោតិ។ តេន វុច្ចតិ “វិគតាភិជ្ឈេន ចេតសា”តិ។

៥៤០. “វិហរតី”តិ ឥរិយតិ វត្តតិ បាលេតិ យបេតិ យាបេតិ ចរតិ វិហរតិ។ តេន វុច្ចតិ “វិហរតី”តិ។

៥៤១. “អភិជ្ឈាយ ចិត្តំ បរិសោធេតី”តិ តត្ថ កតមា អភិជ្ឈា? យោ រាគោ សារាគោ...បេ.... ចិត្តស្ស សារាគោ – អយំ វុច្ចតិ “អភិជ្ឈា”។

តត្ថ កតមំ ចិត្តំ? យំ ចិត្តំ មនោ មានសំ...បេ.... តជ្ជាមនោវិញ្ញាណធាតុ – ឥទំ វុច្ចតិ “ចិត្តំ”។ ឥទំ ចិត្តំ ឥមាយ អភិជ្ឈាយ សោធេតិ វិសោធេតិ បរិសោធេតិ មោចេតិ វិមោចេតិ បរិមោចេតិ។ តេន វុច្ចតិ “អភិជ្ឈាយ ចិត្តំ បរិសោធេតី”តិ។

៥៤២. “ព្យាបាទបទោសំ បហាយា”តិ អត្ថិ ព្យាបាទោ, អត្ថិ បទោសោ។

តត្ថ កតមោ ព្យាបាទោ? យោ ចិត្តស្ស អាឃាតោ បដិឃាតោ បដិឃំ បដិវិរោធោ កោបោ បកោបោ សម្បកោបោ ទោសោ បទោសោ សម្បទោសោ ចិត្តស្ស ព្យាបត្តិ មនោបទោសោ កោធោ កុជ្ឈនា កុជ្ឈិតត្តំ ទោសោ ទុស្សនា ទុស្សិតត្តំ [ទូសនា ទូសិតត្តំ (ស្យា.)] ព្យាបត្តិ ព្យាបជ្ជនា ព្យាបជ្ជិតត្តំ វិរោធោ បដិវិរោធោ ចណ្ឌិក្កំ អសុរោបោ អនត្តមនតា ចិត្តស្ស – អយំ វុច្ចតិ “ព្យាបាទោ”។

តត្ថ កតមោ បទោសោ? យោ ព្យាបាទោ សោ បទោសោ, យោ បទោសោ សោ ព្យាបាទោ។ ឥតិ អយញ្ច ព្យាបាទោ អយញ្ច បទោសោ សន្តា ហោន្តិ សមិតា វូបសន្តា អត្ថង្គតា អព្ភត្ថង្គតា អប្បិតា ព្យប្បិតា សោសិតា វិសោសិតា ព្យន្តីកតា។ តេន វុច្ចតិ “ព្យាបាទបទោសំ បហាយា”តិ។

៥៤៣. “អព្យាបន្នចិត្តោ”តិ តត្ថ កតមំ ចិត្តំ? យំ ចិត្តំ មនោ មានសំ...បេ.... តជ្ជាមនោវិញ្ញាណធាតុ – ឥទំ វុច្ចតិ “ចិត្តំ”។ ឥទំ ចិត្តំ អព្យាបន្នំ ហោតិ។ តេន វុច្ចតិ “អព្យាបន្នចិត្តោ”តិ។

៥៤៤. “វិហរតី”តិ...បេ.... តេន វុច្ចតិ “វិហរតី”តិ។

៥៤៥. “ព្យាបាទបទោសា ចិត្តំ បរិសោធេតី”តិ។ អត្ថិ ព្យាបាទោ អត្ថិ បទោសោ។

តត្ថ កតមោ ព្យាបាទោ? យោ ចិត្តស្ស អាឃាតោ...បេ.... ចណ្ឌិក្កំ អសុរោបោ អនត្តមនតា ចិត្តស្ស – អយំ វុច្ចតិ “ព្យាបាទោ”។

តត្ថ កតមោ បទោសោ? យោ ព្យាបាទោ សោ បទោសោ, យោ បទោសោ សោ ព្យាបាទោ។

តត្ថ កតមំ ចិត្តំ? យំ ចិត្តំ មនោ មានសំ...បេ.... តជ្ជាមនោវិញ្ញាណធាតុ – ឥទំ វុច្ចតិ “ចិត្តំ”។ ឥទំ ចិត្តំ ឥមម្ហា ព្យាបាទបទោសា សោធេតិ វិសោធេតិ បរិសោធេតិ មោចេតិ វិមោចេតិ បរិមោចេតិ។ តេន វុច្ចតិ “ព្យាបាទបទោសា ចិត្តំ បរិសោធេតី”តិ។

៥៤៦. “ថិនមិទ្ធំ បហាយា”តិ អត្ថិ ថិនំ [ថីនំ (សី. ស្យា.)], អត្ថិ មិទ្ធំ។

តត្ថ កតមំ ថិនំ? យា ចិត្តស្ស អកល្យតា អកម្មញ្ញតា ឱលីយនា សល្លីយនា លីនំ លីយនា លីយិតត្តំ ថិនំ ថិយនា ថិយិតត្តំ [ថីយនា ថីយិតត្តំ (សី. ស្យា.)] ចិត្តស្ស – ឥទំ វុច្ចតិ “ថិនំ”។

តត្ថ កតមំ មិទ្ធំ? យា កាយស្ស អកល្យតា អកម្មញ្ញតា ឱនាហោ បរិយោនាហោ អន្តោសមោរោធោ មិទ្ធំ សុប្បំ បចលាយិកា សុប្បំ សុប្បនា សុប្បិតត្តំ – ឥទំ វុច្ចតិ “មិទ្ធំ”។ ឥតិ ឥទញ្ច ថិនំ ឥទញ្ច មិទ្ធំ សន្តា ហោន្តិ សមិតា វូបសន្តា អត្ថង្គតា អព្ភត្ថង្គតា អប្បិតា ព្យប្បិតា សោសិតា វិសោសិតា ព្យន្តីកតា។ តេន វុច្ចតិ “ថិនមិទ្ធំ បហាយា”តិ។

៥៤៧. “វិគតថិនមិទ្ធោ”តិ។ តស្ស ថិនមិទ្ធស្ស ចត្តត្តា វន្តត្តា មុត្តត្តា បហីនត្តា បដិនិស្សដ្ឋត្តា បហីនបដិនិស្សដ្ឋត្តា។ តេន វុច្ចតិ “វិគតថិនមិទ្ធោ”តិ។

៥៤៨. “វិហរតី”តិ...បេ.... តេន វុច្ចតិ “វិហរតី”តិ។

៥៤៩. “អាលោកសញ្ញី”តិ។ តត្ថ កតមា សញ្ញា? យា សញ្ញា សញ្ជាននា សញ្ជានិតត្តំ – អយំ វុច្ចតិ “សញ្ញា”។ អយំ សញ្ញា អាលោកា ហោតិ វិវដា បរិសុទ្ធា បរិយោទាតា។ តេន វុច្ចតិ “អាលោកសញ្ញី”តិ។

៥៥០. “សតោ សម្បជានោ”តិ។ តត្ថ កតមា សតិ? យា សតិ អនុស្សតិ ...បេ.... សម្មាសតិ – អយំ វុច្ចតិ “សតិ”។

តត្ថ កតមំ សម្បជញ្ញំ? យា បញ្ញា បជាននា...បេ.... អមោហោ ធម្មវិចយោ សម្មាទិដ្ឋិ – ឥទំ វុច្ចតិ “សម្បជញ្ញំ”។ ឥតិ ឥមាយ ច សតិយា ឥមិនា ច សម្បជញ្ញេន ឧបេតោ ហោតិ...បេ.... សមន្នាគតោ។ តេន វុច្ចតិ “សតោ សម្បជានោ”តិ។

៥៥១. “ថិនមិទ្ធា ចិត្តំ បរិសោធេតី”តិ។ អត្ថិ ថិនំ, អត្ថិ មិទ្ធំ។

តត្ថ កតមំ ថិនំ...បេ.... ឥទំ វុច្ចតិ “ថិនំ”។

តត្ថ កតមំ មិទ្ធំ...បេ.... ឥទំ វុច្ចតិ “មិទ្ធំ”។

តត្ថ កតមំ ចិត្តំ...បេ.... ឥទំ វុច្ចតិ “ចិត្តំ”។ ឥទំ ចិត្តំ ឥមម្ហា ថិនមិទ្ធា សោធេតិ វិសោធេតិ បរិសោធេតិ មោចេតិ វិមោចេតិ បរិមោចេតិ។ តេន វុច្ចតិ “ថិនមិទ្ធា ចិត្តំ បរិសោធេតី”តិ។

៥៥២. “ឧទ្ធច្ចកុក្កុច្ចំ បហាយា”តិ អត្ថិ ឧទ្ធច្ចំ, អត្ថិ កុក្កុច្ចំ។

តត្ថ កតមំ ឧទ្ធច្ចំ? យំ ចិត្តស្ស ឧទ្ធច្ចំ អវូបសមោ ចេតសោ វិក្ខេបោ ភន្តត្តំ ចិត្តស្ស – ឥទំ វុច្ចតិ “ឧទ្ធច្ចំ”។

តត្ថ កតមំ កុក្កុច្ចំ? អកប្បិយេ កប្បិយសញ្ញិតា, កប្បិយេ អកប្បិយសញ្ញិតា, អវជ្ជេ វជ្ជសញ្ញិតា, វជ្ជេ អវជ្ជសញ្ញិតា, យំ ឯវរូបំ កុក្កុច្ចំ កុក្កុច្ចាយនា កុក្កុច្ចាយិតត្តំ ចេតសោ វិប្បដិសារោ មនោវិលេខោ – ឥទំ វុច្ចតិ “កុក្កុច្ចំ”។ ឥតិ ឥទញ្ច ឧទ្ធច្ចំ ឥទញ្ច កុក្កុច្ចំ សន្តា ហោន្តិ សមិតា វូបសន្តា អត្ថង្គតា អព្ភត្ថង្គតា អប្បិតា ព្យប្បិតា សោសិតា វិសោសិតា ព្យន្តីកតា។ តេន វុច្ចតិ “ឧទ្ធច្ចកុក្កុច្ចំ បហាយា”តិ។

៥៥៣. “អនុទ្ធតោ”តិ តស្ស ឧទ្ធច្ចកុក្កុច្ចស្ស ចត្តត្តា វន្តត្តា មុត្តត្តា បហីនត្តា បដិនិស្សដ្ឋត្តា បហីនបដិនិស្សដ្ឋត្តា។ តេន វុច្ចតិ “អនុទ្ធតោ”តិ។

៥៥៤. “វិហរតី”តិ ...បេ.... តេន វុច្ចតិ “វិហរតី”តិ។

៥៥៥. “វូបសន្តចិត្តោ”តិ ។ តត្ថ កតមំ ចិត្តំ? យំ ចិត្តំ មនោ មានសំ...បេ.... តជ្ជាមនោវិញ្ញាណធាតុ – ឥទំ វុច្ចតិ “ចិត្តំ”។ ឥទំ ចិត្តំ អជ្ឈត្តំ សន្តំ ហោតិ សមិតំ វូបសន្តំ។ តេន វុច្ចតិ “អជ្ឈត្តំ វូបសន្តចិត្តោ”តិ។

៥៥៦. “ឧទ្ធច្ចកុក្កុច្ចា ចិត្តំ បរិសោធេតី”តិ អត្ថិ ឧទ្ធច្ចំ, អត្ថិ កុក្កុច្ចំ។

តត្ថ កតមំ ឧទ្ធច្ចំ? យំ ចិត្តស្ស ឧទ្ធច្ចំ អវូបសមោ ចេតសោ វិក្ខេបោ ភន្តត្តំ ចិត្តស្ស – ឥទំ វុច្ចតិ “ឧទ្ធច្ចំ”។

តត្ថ កតមំ កុក្កុច្ចំ...បេ.... ឥទំ វុច្ចតិ “កុក្កុច្ចំ”។

តត្ថ កតមំ ចិត្តំ...បេ.... ឥទំ វុច្ចតិ “ចិត្តំ”។ ឥទំ ចិត្តំ ឥមម្ហា ឧទ្ធច្ចកុក្កុច្ចា សោធេតិ វិសោធេតិ បរិសោធេតិ មោចេតិ វិមោចេតិ បរិមោចេតិ។ តេន វុច្ចតិ “ឧទ្ធច្ចកុក្កុច្ចា ចិត្តំ បរិសោធេតី”តិ។

៥៥៧. “វិចិកិច្ឆំ បហាយា”តិ, តត្ថ កតមា វិចិកិច្ឆា? យា កង្ខា កង្ខាយនា កង្ខាយិតត្តំ វិមតិ វិចិកិច្ឆា ទ្វេឡ្ហកំ ទ្វិធាបថោ សំសយោ អនេកំសគ្គាហោ អាសប្បនា បរិសប្បនា អបរិយោគាហណា ឆម្ភិតត្តំ ចិត្តស្ស មនោវិលេខោ – អយំ វុច្ចតិ “វិចិកិច្ឆា”។ អយំ វិចិកិច្ឆា សន្តា ហោតិ សមិតា វូបសន្តា អត្ថង្គតា អព្ភត្ថង្គតា អប្បិតា ព្យប្បិតា សោសិតា វិសោសិតា ព្យន្តីកតា។ តេន វុច្ចតិ “វិចិកិច្ឆំ បហាយា”តិ។

៥៥៨. “តិណ្ណវិចិកិច្ឆោ”តិ, ឥមំ វិចិកិច្ឆំ តិណ្ណោ ហោតិ ឧត្តិណ្ណោ និត្តិណ្ណោ បារង្គតោ បារមនុប្បត្តោ។ តេន វុច្ចតិ “តិណ្ណវិចិកិច្ឆោ”តិ។

៥៥៩. “អកថំកថី កុសលេសុ ធម្មេសូ”តិ ឥមាយ វិចិកិច្ឆាយ កុសលេសុ ធម្មេសុ ន កង្ខតិ ន វិចិកិច្ឆតិ អកថំកថី ហោតិ និក្កថំកថី វិកថំកថោ។ តេន វុច្ចតិ “អកថំកថី កុសលេសុ ធម្មេសូ”តិ។

៥៦០. “វិចិកិច្ឆាយ ចិត្តំ បរិសោធេតី”តិ, តត្ថ កតមា វិចិកិច្ឆា? យា កង្ខា កង្ខាយនា កង្ខាយិតត្តំ ឆម្ភិតត្តំ ចិត្តស្ស មនោវិលេខោ – អយំ វុច្ចតិ “វិចិកិច្ឆា”។

តត្ថ កតមំ ចិត្តំ? យំ ចិត្តំ មនោ មានសំ...បេ.... តជ្ជាមនោវិញ្ញាណធាតុ – ឥទំ វុច្ចតិ “ចិត្តំ”។ ឥទំ ចិត្តំ ឥមាយ វិចិកិច្ឆាយ សោធេតិ វិសោធេតិ បរិសោធេតិ មោចេតិ វិមោចេតិ បរិមោចេតិ។ តេន វុច្ចតិ “វិចិកិច្ឆាយ ចិត្តំ បរិសោធេតី”តិ។

៥៦១. “ឥមេ បញ្ច នីវរណេ បហាយា”តិ ឥមេ បញ្ច នីវរណា សន្តា ហោន្តិ សមិតា វូបសន្តា អត្ថង្គតា អព្ភត្ថង្គតា អប្បិតា ព្យប្បិតា សោសិតា វិសោសិតា ព្យន្តីកតា។ តេន វុច្ចតិ “ឥមេ បញ្ច នីវរណេ បហាយា”តិ។

៥៦២. “ចេតសោ ឧបក្កិលេសេ”តិ ឥមេ បញ្ច នីវរណា ចិត្តស្ស ឧបក្កិលេសា។

៥៦៣. “បញ្ញាយ ទុព្ពលីករណេ”តិ ឥមេហិ បញ្ចហិ នីវរណេហិ អនុប្បន្នា ចេវ បញ្ញា ន ឧប្បជ្ជតិ ឧប្បន្នា ច បញ្ញា និរុជ្ឈតិ។ តេន វុច្ចតិ “បញ្ញាយ ទុព្ពលីករណេ”តិ។

៥៦៤. “វិវិច្ចេវ កាមេហិ វិវិច្ច អកុសលេហិ ធម្មេហី”តិ តត្ថ កតមេ កាមា? ឆន្ទោ កាមោ, រាគោ កាមោ, ឆន្ទរាគោ កាមោ, សង្កប្បោ កាមោ, រាគោ កាមោ, សង្កប្បរាគោ កាមោ – ឥមេ វុច្ចន្តិ “កាមា”។

តត្ថ កតមេ អកុសលា ធម្មា? កាមច្ឆន្ទោ, ព្យាបាទោ, ថិនំ, មិទ្ធំ, ឧទ្ធច្ចំ, កុក្កុច្ចំ, វិចិកិច្ឆា – ឥមេ វុច្ចន្តិ “អកុសលា ធម្មា”។ ឥតិ ឥមេហិ ច កាមេហិ ឥមេហិ ច អកុសលេហិ ធម្មេហិ វិវិត្តោ ហោតិ។ តេន វុច្ចតិ “វិវិច្ចេវ កាមេហិ វិវិច្ច អកុសលេហិ ធម្មេហី”តិ។

៥៦៥. “សវិតក្កំ សវិចារ”ន្តិ អត្ថិ វិតក្កោ, អត្ថិ វិចារោ។

តត្ថ កតមោ វិតក្កោ? យោ តក្កោ វិតក្កោ សង្កប្បោ អប្បនា ព្យប្បនា ចេតសោ អភិនិរោបនា សម្មាសង្កប្បោ – អយំ វុច្ចតិ “វិតក្កោ”។

តត្ថ កតមោ វិចារោ? យោ ចារោ វិចារោ អនុវិចារោ ឧបវិចារោ ចិត្តស្ស អនុសន្ធនតា អនុបេក្ខនតា – អយំ វុច្ចតិ វិចារោ។ ឥតិ ឥមិនា ច វិតក្កេន ឥមិនា ច វិចារេន ឧបេតោ ហោតិ...បេ.... សមន្នាគតោ។ តេន វុច្ចតិ “សវិតក្កំ សវិចារ”ន្តិ។

៥៦៦. “វិវេកជ”ន្តិ វិតក្កោ, វិចារោ, បីតិ, សុខំ, ចិត្តស្សេកគ្គតា – តេ ឥមស្មិំ វិវេកេ ជាតា ហោន្តិ សញ្ជាតា និព្ពត្តា អភិនិព្ពត្តា បាតុភូតា។ តេន វុច្ចតិ “វិវេកជ”ន្តិ។

៥៦៧. “បីតិសុខ”ន្តិ អត្ថិ បីតិ, អត្ថិ សុខំ។

តត្ថ កតមា បីតិ? យា បីតិ បាមោជ្ជំ អាមោទនា បមោទនា ហាសោ បហាសោ វិត្តិ ឱទគ្យំ អត្តមនតា ចិត្តស្ស – អយំ វុច្ចតិ “បីតិ”។

តត្ថ កតមំ សុខំ? យំ ចេតសិកំ សាតំ ចេតសិកំ សុខំ ចេតោសម្ផស្សជំ សាតំ សុខំ វេទយិតំ ចេតោសម្ផស្សជា សាតា សុខា វេទនា – ឥទំ វុច្ចតិ “សុខំ”។ ឥទំ សុខំ ឥមាយ បីតិយា សហគតំ ហោតិ សហជាតំ សំសដ្ឋំ សម្បយុត្តំ។ តេន វុច្ចតិ “បីតិសុខ”ន្តិ។

៥៦៨. “បឋម”ន្តិ គណនានុបុព្ពតា [គណនានុបុព្ពតោ (ស្យា.) ឯវមុបរិបិ] បឋមំ។ ឥទំ បឋមំ សមាបជ្ជតីតិ បឋមំ។

៥៦៩. “ឈាន”ន្តិ វិតក្កោ, វិចារោ, បីតិ, សុខំ, ចិត្តស្សេកគ្គតា។

៥៧០. “ឧបសម្បជ្ជា”តិ យោ បឋមស្ស ឈានស្ស លាភោ បដិលាភោ បត្តិ សម្បត្តិ ផុសនា សច្ឆិកិរិយា ឧបសម្បទា។

៥៧១. “វិហរតី”តិ ...បេ.... តេន វុច្ចតិ “វិហរតី”តិ។

៥៧២. “វិតក្កវិចារានំ វូបសមា”តិ, អត្ថិ វិតក្កោ, អត្ថិ វិចារោ។

តត្ថ កតមោ វិតក្កោ? យោ តក្កោ វិតក្កោ...បេ.... សម្មាសង្កប្បោ – អយំ វុច្ចតិ “វិតក្កោ”។

តត្ថ កតមោ វិចារោ? យោ ចារោ វិចារោ អនុវិចារោ ឧបវិចារោ ចិត្តស្ស អនុសន្ធនតា អនុបេក្ខនតា – អយំ វុច្ចតិ “វិចារោ”។ ឥតិ អយញ្ច វិតក្កោ អយញ្ច វិចារោ សន្តា ហោន្តិ សមិតា វូបសន្តា អត្ថង្គតា អព្ភត្ថង្គតា អប្បិតា ព្យប្បិតា សោសិតា វិសោសិតា ព្យន្តីកតា។ តេន វុច្ចតិ “វិតក្កវិចារានំ វូបសមា”តិ។

៥៧៣. “អជ្ឈត្ត”ន្តិ យំ អជ្ឈត្តំ បច្ចត្តំ។

៥៧៤. “សម្បសាទន”ន្តិ យា សទ្ធា សទ្ទហនា ឱកប្បនា អភិប្បសាទោ។

៥៧៥. “ចេតសោ ឯកោទិភាវ”ន្តិ យា ចិត្តស្ស ឋិតិ...បេ.... សម្មាសមាធិ។

៥៧៦. “អវិតក្កំ អវិចារ”ន្តិ អត្ថិ វិតក្កោ, អត្ថិ វិចារោ។

តត្ថ កតមោ វិតក្កោ? យោ តក្កោ វិតក្កោ...បេ.... សម្មាសង្កប្បោ – អយំ វុច្ចតិ “វិតក្កោ”។

តត្ថ កតមោ វិចារោ? យោ ចារោ អនុចារោ វិចារោ អនុវិចារោ ឧបវិចារោ ចិត្តស្ស អនុសន្ធនតា អនុបេក្ខនតា – អយំ វុច្ចតិ “វិចារោ”។ ឥតិ អយញ្ច វិតក្កោ អយញ្ច វិចារោ សន្តា ហោតិ សមិតា វូបសន្តា អត្ថង្គតា អព្ភត្ថង្គតា អប្បិតា ព្យប្បិតា សោសិតា វិសោសិតា ព្យន្តីកតា។ តេន វុច្ចតិ “អវិតក្កំ អវិចារ”ន្តិ។

៥៧៧. “សមាធិជ”ន្តិ សម្បសាទោ បីតិសុខំ – តេ ឥមស្មិំ សមាធិម្ហិ ជាតា ហោន្តិ សញ្ជាតា និព្ពត្តា អភិនិព្ពត្តា បាតុភូតា។ តេន វុច្ចតិ “សមាធិជ”ន្តិ។

៥៧៨. “បីតិសុខ”ន្តិ អត្ថិ បីតិ, អត្ថិ សុខំ។

តត្ថ កតមា បីតិ...បេ.... អយំ វុច្ចតិ “បីតិ”។

តត្ថ កតមំ សុខំ...បេ.... ឥទំ វុច្ចតិ “សុខំ”។ ឥទំ សុខំ ឥមាយ បីតិយា សហគតំ ហោតិ សហជាតំ សំសដ្ឋំ សម្បយុត្តំ។ តេន វុច្ចតិ “បីតិសុខ”ន្តិ។

៥៧៩. “ទុតិយ”ន្តិ គណនានុបុព្ពតា ទុតិយំ។ ឥទំ ទុតិយំ សមាបជ្ជតីតិ ទុតិយំ។

៥៨០. “ឈាន”ន្តិ សម្បសាទោ, បីតិសុខំ, ចិត្តស្សេកគ្គតា។

៥៨១. “ឧបសម្បជ្ជា”តិ យោ ទុតិយស្ស ឈានស្ស លាភោ បដិលាភោ បត្តិ សម្បត្តិ ផុសនា សច្ឆិកិរិយា ឧបសម្បទា។

៥៨២. “វិហរតី”តិ ...បេ.... តេន វុច្ចតិ “វិហរតី”តិ។

៥៨៣. “បីតិយា ច វិរាគា”តិ តត្ថ កតមា បីតិ? យា បីតិ បាមោជ្ជំ អាមោទនា បមោទនា ហាសោ បហាសោ វិត្តិ ឱទគ្យំ អត្តមនតា ចិត្តស្ស – អយំ វុច្ចតិ “បីតិ”។ អយំ បីតិ សន្តា ហោតិ សមិតា វូបសន្តា អត្ថង្គតា អព្ភត្ថង្គតា អប្បិតា ព្យប្បិតា សោសិតា វិសោសិតា ព្យន្តីកតា។ តេន វុច្ចតិ “បីតិយា ច វិរាគា”តិ។

៥៨៤. “ឧបេក្ខកោ”តិ តត្ថ កតមា ឧបេក្ខា? យា ឧបេក្ខា ឧបេក្ខនា អជ្ឈុបេក្ខនា មជ្ឈត្តតា ចិត្តស្ស – អយំ វុច្ចតិ “ឧបេក្ខា”។ ឥមាយ ឧបេក្ខាយ ឧបេតោ ហោតិ...បេ.... សមន្នាគតោ។ តេន វុច្ចតិ “ឧបេក្ខកោ”តិ។

៥៨៥. “វិហរតី”តិ ...បេ.... តេន វុច្ចតិ “វិហរតី”តិ។

៥៨៦. “សតោ ច សម្បជានោ”តិ តត្ថ កតមា សតិ? យា សតិ អនុស្សតិ...បេ.... សម្មាសតិ – អយំ វុច្ចតិ “សតិ”។

តត្ថ កតមំ សម្បជញ្ញំ? យា បញ្ញា បជាននា...បេ.... អមោហោ ធម្មវិចយោ សម្មាទិដ្ឋិ – ឥទំ វុច្ចតិ “សម្បជញ្ញំ”។ ឥតិ ឥមាយ ច សតិយា ឥមិនា ច សម្បជញ្ញេន ឧបេតោ ហោតិ...បេ.... សមន្នាគតោ។ តេន វុច្ចតិ “សតោ ច សម្បជានោ”តិ។

៥៨៧. “សុខញ្ច កាយេន បដិសំវេទេតី”តិ តត្ថ កតមំ សុខំ? យំ ចេតសិកំ សាតំ ចេតសិកំ សុខំ ចេតោសម្ផស្សជំ សាតំ សុខំ វេទយិតំ ចេតោសម្ផស្សជា សាតា សុខា វេទនា – ឥទំ វុច្ចតិ “សុខំ”។

តត្ថ កតមោ កាយោ? សញ្ញាក្ខន្ធោ, សង្ខារក្ខន្ធោ, វិញ្ញាណក្ខន្ធោ – អយំ វុច្ចតិ “កាយោ”។ ឥទំ សុខំ ឥមិនា កាយេន បដិសំវេទេតិ។ តេន វុច្ចតិ “សុខញ្ច កាយេន បដិសំវេទេតី”តិ។

៥៨៨. “យំ តំ អរិយា អាចិក្ខន្តី”តិ តត្ថ កតមេ អរិយា? អរិយា វុច្ចន្តិ ពុទ្ធា ច ពុទ្ធសាវកា ច។ តេ ឥមំ អាចិក្ខន្តិ ទេសេន្តិ បញ្ញបេន្តិ [បញ្ញាបេន្តិ (សី. ស្យា.)] បដ្ឋបេន្តិ វិវរន្តិ វិភជន្តិ ឧត្តានី ករោន្តិ បកាសេន្តិ។ តេន វុច្ចតិ “យំ តំ អរិយា អាចិក្ខន្តី”តិ។

៥៨៩. “ឧបេក្ខកោ សតិមា សុខវិហារី”តិ តត្ថ កតមា ឧបេក្ខា? យា ឧបេក្ខា ឧបេក្ខនា អជ្ឈុបេក្ខនា មជ្ឈត្តតា ចិត្តស្ស – អយំ វុច្ចតិ “ឧបេក្ខា”។

តត្ថ កតមា សតិ? យា សតិ អនុស្សតិ...បេ.... សម្មាសតិ – អយំ វុច្ចតិ “សតិ”។

តត្ថ កតមំ សុខំ? យំ ចេតសិកំ សាតំ ចេតសិកំ សុខំ ចេតោសម្ផស្សជំ សាតំ សុខំ វេទយិតំ ចេតោសម្ផស្សជា សាតា សុខា វេទនា – ឥទំ វុច្ចតិ “សុខំ”។ ឥតិ ឥមាយ ច ឧបេក្ខាយ ឥមាយ ច សតិយា ឥមិនា ច សុខេន សមន្នាគតោ ឥរិយតិ វត្តតិ បាលេតិ យបេតិ យាបេតិ ចរតិ វិហរតិ។ តេន វុច្ចតិ “ឧបេក្ខកោ សតិមា សុខវិហារី”តិ។

៥៩០. “តតិយ”ន្តិ គណនានុបុព្ពតា តតិយំ។ ឥទំ តតិយំ សមាបជ្ជតីតិ តតិយំ។

៥៩១. “ឈាន”ន្តិ ឧបេក្ខា, សតិ, សម្បជញ្ញំ, សុខំ, ចិត្តស្សេកគ្គតា។

៥៩២. “ឧបសម្បជ្ជា”តិ យោ តតិយស្ស ឈានស្ស លាភោ បដិលាភោ បត្តិ សម្បត្តិ ផុសនា សច្ឆិកិរិយា ឧបសម្បទា។

៥៩៣. “វិហរតី”តិ…បេ… តេន វុច្ចតិ “វិហរតី”តិ។

៥៩៤. “សុខស្ស ច បហានា ទុក្ខស្ស ច បហានា”តិ, អត្ថិ សុខំ, អត្ថិ ទុក្ខំ។

តត្ថ កតមំ សុខំ? យំ កាយិកំ សាតំ កាយិកំ សុខំ កាយសម្ផស្សជំ សាតំ សុខំ វេទយិតំ កាយសម្ផស្សជា សាតា សុខា វេទនា – ឥទំ វុច្ចតិ “សុខំ”។

តត្ថ កតមំ ទុក្ខំ? យំ កាយិកំ អសាតំ កាយិកំ ទុក្ខំ កាយសម្ផស្សជំ អសាតំ ទុក្ខំ វេទយិតំ កាយសម្ផស្សជា អសាតា ទុក្ខា វេទនា – ឥទំ វុច្ចតិ “ទុក្ខំ”។ ឥតិ ឥទញ្ច សុខំ ឥទញ្ច ទុក្ខំ សន្តា ហោន្តិ សមិតា វូបសន្តា អត្ថង្គតា អព្ភត្ថង្គតា អប្បិតា ព្យប្បិតា សោសិតា វិសោសិតា ព្យន្តីកតា។ តេន វុច្ចតិ “សុខស្ស ច បហានា ទុក្ខស្ស ច បហានា”តិ។

៥៩៥. “បុព្ពេវ សោមនស្សទោមនស្សានំ អត្ថង្គមា”តិ អត្ថិ សោមនស្សំ, អត្ថិ ទោមនស្សំ។

តត្ថ កតមំ សោមនស្សំ? យំ ចេតសិកំ សាតំ ចេតសិកំ សុខំ ចេតោសម្ផស្សជំ សាតំ សុខំ វេទយិតំ ចេតោសម្ផស្សជា សាតា សុខា វេទនា – ឥទំ វុច្ចតិ “សោមនស្សំ”។

តត្ថ កតមំ ទោមនស្សំ? យំ ចេតសិកំ អសាតំ ចេតសិកំ ទុក្ខំ ចេតោសម្ផស្សជំ អសាតំ ទុក្ខំ វេទយិតំ ចេតោសម្ផស្សជា អសាតា ទុក្ខា វេទនា – ឥទំ វុច្ចតិ “ទោមនស្សំ”។ ឥតិ ឥទញ្ច សោមនស្សំ ឥទញ្ច ទោមនស្សំ បុព្ពេវ សន្តា ហោន្តិ សមិតា វូបសន្តា អត្ថង្គតា អព្ភត្ថង្គតា អប្បិតា ព្យប្បិតា សោសិតា វិសោសិតា ព្យន្តីកតា។ តេន វុច្ចតិ “បុព្ពេវ សោមនស្សទោមនស្សានំ អត្ថង្គមា”តិ។

៥៩៦. “អទុក្ខមសុខ”ន្តិ យំ ចេតសិកំ នេវ សាតំ នាសាតំ ចេតោសម្ផស្សជំ អទុក្ខមសុខំ វេទយិតំ ចេតោសម្ផស្សជា អទុក្ខមសុខា វេទនា។ តេន វុច្ចតិ “អទុក្ខមសុខ”ន្តិ។

៥៩៧. “ឧបេក្ខាសតិបារិសុទ្ធិ”ន្តិ, តត្ថ កតមា ឧបេក្ខា? យា ឧបេក្ខា ឧបេក្ខនា អជ្ឈុបេក្ខនា មជ្ឈត្តតា ចិត្តស្ស – អយំ វុច្ចតិ “ឧបេក្ខា”។

តត្ថ កតមា សតិ? យា សតិ អនុស្សតិ…បេ… សម្មាសតិ – អយំ វុច្ចតិ “សតិ”។ អយំ សតិ ឥមាយ ឧបេក្ខាយ វិវដា ហោតិ បរិសុទ្ធា បរិយោទាតា។ តេន វុច្ចតិ “ឧបេក្ខាសតិបារិសុទ្ធិ”ន្តិ។

៥៩៨. “ចតុត្ថ”ន្តិ គណនានុបុព្ពតា ចតុត្ថំ, ឥទំ ចតុត្ថំ សមាបជ្ជតីតិ ចតុត្ថំ។

៥៩៩. “ឈាន”ន្តិ ឧបេក្ខា, សតិ, ចិត្តស្សេកគ្គតា។

៦០០. “ឧបសម្បជ្ជា”តិ យោ ចតុត្ថស្ស ឈានស្ស លាភោ បដិលាភោ បត្តិ សម្បត្តិ ផុសនា សច្ឆិកិរិយា ឧបសម្បទា។

៦០១. “វិហរតី”តិ…បេ… តេន វុច្ចតិ “វិហរតី”តិ។

៦០២. “សព្ពសោ រូបសញ្ញានំ សមតិក្កមា”តិ តត្ថ កតមា រូបសញ្ញា? រូបាវចរសមាបត្តិំ សមាបន្នស្ស វា ឧបបន្នស្ស វា ទិដ្ឋធម្មសុខវិហារិស្ស វា សញ្ញា សញ្ជាននា សញ្ជានិតត្តំ – ឥមា វុច្ចន្តិ “រូបសញ្ញាយោ”។ ឥមា រូបសញ្ញាយោ អតិក្កន្តោ ហោតិ វីតិក្កន្តោ សមតិក្កន្តោ។ តេន វុច្ចតិ “សព្ពសោ រូបសញ្ញានំ សមតិក្កមា”តិ។

៦០៣. “បដិឃសញ្ញានំ អត្ថង្គមា”តិ តត្ថ កតមា បដិឃសញ្ញា? រូបសញ្ញា សទ្ទសញ្ញា…បេ… ផោដ្ឋព្ពសញ្ញា – ឥមា វុច្ចន្តិ បដិឃសញ្ញាយោ។ ឥមា បដិឃសញ្ញាយោ សន្តា ហោន្តិ សមិតា វូបសន្តា អត្ថង្គតា អព្ភត្ថង្គតា អប្បិតា ព្យប្បិតា សោសិតា វិសោសិតា ព្យន្តីកតា។ តេន វុច្ចតិ “បដិឃសញ្ញានំ អត្ថង្គមា”តិ។

៦០៤. “នានត្តសញ្ញានំ អមនសិការា”តិ តត្ថ កតមា នានត្តសញ្ញា? អសមាបន្នស្ស មនោធាតុ សមង្គិស្ស វា មនោវិញ្ញាណធាតុ សមង្គិស្ស វា សញ្ញា សញ្ជាននា សញ្ជានិតត្តំ – ឥមា វុច្ចន្តិ “នានត្តសញ្ញាយោ”។ ឥមា នានត្តសញ្ញាយោ ន មនសិ ករោតិ។ តេន វុច្ចតិ “នានត្តសញ្ញានំ អមនសិការា”តិ។

៦០៥. “អនន្តោ អាកាសោ”តិ, តត្ថ កតមោ អាកាសោ? យោ អាកាសោ អាកាសគតំ អឃំ អឃគតំ វិវរោ វិវរគតំ អសម្ផុដ្ឋំ ចតូហិ មហាភូតេហិ – អយំ វុច្ចតិ “អាកាសោ”។ តស្មិំ អាកាសេ ចិត្តំ ឋបេតិ សណ្ឋបេតិ អនន្តំ ផរតិ។ តេន វុច្ចតិ “អនន្តោ អាកាសោ”តិ។

៦០៦. “អាកាសានញ្ចាយតន”ន្តិ អាកាសានញ្ចាយតនំ សមាបន្នស្ស វា ឧបបន្នស្ស វា ទិដ្ឋធម្មសុខវិហារិស្ស វា ចិត្តចេតសិកា ធម្មា។

៦០៧. “ឧបសម្បជ្ជា”តិ យោ អាកាសានញ្ចាយតនស្ស លាភោ បដិលាភោ បត្តិ សម្បត្តិ ផុសនា សច្ឆិកិរិយា ឧបសម្បទា។

៦០៨. “វិហរតី”តិ...បេ.... តេន វុច្ចតិ “វិហរតី”តិ។

៦០៩. “សព្ពសោ អាកាសានញ្ចាយតនំ សមតិក្កម្មា”តិ ឥមំ អាកាសានញ្ចាយតនំ អតិក្កន្តោ ហោតិ វីតិក្កន្តោ សមតិក្កន្តោ។ តេន វុច្ចតិ “សព្ពសោ អាកាសានញ្ចាយតនំ សមតិក្កម្មា”តិ។

៦១០. “អនន្តំ វិញ្ញាណ”ន្តិ តំយេវ អាកាសំ វិញ្ញាណេន ផុដ្ឋំ មនសិ ករោតិ អនន្តំ ផរតិ។ តេន វុច្ចតិ “អនន្តំ វិញ្ញាណ”ន្តិ។

៦១១. “វិញ្ញាណញ្ចាយតន”ន្តិ វិញ្ញាណញ្ចាយតនំ សមាបន្នស្ស វា ឧបបន្នស្ស វា ទិដ្ឋធម្មសុខវិហារិស្ស វា ចិត្តចេតសិកា ធម្មា។

៦១២. “ឧបសម្បជ្ជា”តិ យោ វិញ្ញាណញ្ចាយតនស្ស លាភោ បដិលាភោ បត្តិ សម្បត្តិ ផុសនា សច្ឆិកិរិយា ឧបសម្បទា។

៦១៣. “វិហរតី”តិ...បេ.... តេន វុច្ចតិ “វិហរតី”តិ។

៦១៤. “សព្ពសោ វិញ្ញាណញ្ចាយតនំ សមតិក្កម្មា”តិ ឥមំ វិញ្ញាណញ្ចាយតនំ អតិក្កន្តោ ហោតិ វីតិក្កន្តោ សមតិក្កន្តោ។ តេន វុច្ចតិ “សព្ពសោ វិញ្ញាណញ្ចាយតនំ សមតិក្កម្មា”តិ។

៦១៥. “នត្ថិ កិញ្ចី”តិ តំយេវ វិញ្ញាណំ ភាវេតិ វិភាវេតិ អន្តរធាបេតិ, “នត្ថិ កិញ្ចី”តិ បស្សតិ។ តេន វុច្ចតិ “នត្ថិ កិញ្ចី”តិ។

៦១៦. “អាកិញ្ចញ្ញាយតន”ន្តិ អាកិញ្ចញ្ញាយតនំ សមាបន្នស្ស វា ឧបបន្នស្ស វា ទិដ្ឋធម្មសុខវិហារិស្ស វា ចិត្តចេតសិកា ធម្មា។

៦១៧. “ឧបសម្បជ្ជា”តិ យោ អាកិញ្ចញ្ញាយតនស្ស លាភោ បដិលាភោ បត្តិ សម្បត្តិ ផុសនា សច្ឆិកិរិយា ឧបសម្បទា។

៦១៨. “វិហរតី”តិ ...បេ.... តេន វុច្ចតិ “វិហរតី”តិ។

៦១៩. “សព្ពសោ អាកិញ្ចញ្ញាយតនំ សមតិក្កម្មា”តិ ឥមំ អាកិញ្ចញ្ញាយតនំ អតិក្កន្តោ ហោតិ វីតិក្កន្តោ សមតិក្កន្តោ។ តេន វុច្ចតិ “សព្ពសោ អាកិញ្ចញ្ញាយតនំ សមតិក្កម្មា”តិ។

“នេវសញ្ញីនាសញ្ញី”តិ តំយេវ អាកិញ្ចញ្ញាយតនំ សន្តតោ មនសិ ករោតិ សង្ខារាវសេសសមាបត្តិំ ភាវេតិ។ តេន វុច្ចតិ “នេវសញ្ញីនាសញ្ញី”តិ [អយំ បាឋោ មាតិកាយំ នត្ថិ, និទ្ទេសេ បន សព្ពបោត្ថកេសុ ទិស្សតិ]។

៦២០. “នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតន”ន្តិ នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនំ សមាបន្នស្ស វា ឧបបន្នស្ស វា ទិដ្ឋធម្មសុខវិហារិស្ស វា ចិត្តចេតសិកា ធម្មា។

៦២១. “ឧបសម្បជ្ជា”តិ យោ នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនស្ស លាភោ បដិលាភោ បត្តិ សម្បត្តិ ផុសនា សច្ឆិកិរិយា ឧបសម្បទា។

៦២២. "វិហរតី"តិ ឥរិយតិ វត្តតិ បាលេតិ យបេតិ យាបេតិ ចរតិ វិហរតិ។ តេន វុច្ចតិ "វិហរតី"តិ។

សុត្តន្តភាជនីយំ។

២. អភិធម្មភាជនីយំ

១. រូបាវចរកុសលំ

៦២៣. ចត្តារិ ឈានានិ – បឋមំ ឈានំ, ទុតិយំ ឈានំ, តតិយំ ឈានំ, ចតុត្ថំ ឈានំ។

៦២៤. តត្ថ កតមំ បឋមំ ឈានំ? ឥធ ភិក្ខុ យស្មិំ សមយេ រូបូបបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ វិវិច្ចេវ កាមេហិ…បេ.… បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ បថវីកសិណំ, តស្មិំ សមយេ បញ្ចង្គិកំ ឈានំ ហោតិ – វិតក្កោ, វិចារោ, បីតិ, សុខំ, ចិត្តស្សេកគ្គតា។ ឥទំ វុច្ចតិ "បឋមំ ឈានំ"។ អវសេសា ធម្មា ឈានសម្បយុត្តា។

តត្ថ កតមំ ទុតិយំ ឈានំ? ឥធ ភិក្ខុ យស្មិំ សមយេ រូបូបបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ វិតក្កវិចារានំ វូបសមា…បេ.… ទុតិយំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ បថវីកសិណំ , តស្មិំ សមយេ តិវង្គិកំ ឈានំ ហោតិ – បីតិ, សុខំ, ចិត្តស្សេកគ្គតា។ ឥទំ វុច្ចតិ "ទុតិយំ ឈានំ"។ អវសេសា ធម្មា ឈានសម្បយុត្តា។

តត្ថ កតមំ តតិយំ ឈានំ? ឥធ ភិក្ខុ យស្មិំ សមយេ រូបូបបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ បីតិយា ច វិរាគា…បេ.… តតិយំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ បថវីកសិណំ, តស្មិំ សមយេ ទុវង្គិកំ ឈានំ ហោតិ – សុខំ, ចិត្តស្សេកគ្គតា។ ឥទំ វុច្ចតិ "តតិយំ ឈានំ"។ អវសេសា ធម្មា ឈានសម្បយុត្តា។

តត្ថ កតមំ ចតុត្ថំ ឈានំ? ឥធ ភិក្ខុ យស្មិំ សមយេ រូបូបបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ សុខស្ស ច បហានា…បេ.… ចតុត្ថំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ បថវីកសិណំ, តស្មិំ សមយេ ទុវង្គិកំ ឈានំ ហោតិ – ឧបេក្ខា, ចិត្តស្សេកគ្គតា។ ឥទំ វុច្ចតិ "ចតុត្ថំ ឈានំ"។ អវសេសា ធម្មា ឈានសម្បយុត្តា។

ចតុក្កំ។

៦២៥. ឥធ ភិក្ខុ យស្មិំ សមយេ រូបូបបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ វិវិច្ចេវ កាមេហិ…បេ.… បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ បថវីកសិណំ, តស្មិំ សមយេ បញ្ចង្គិកំ ឈានំ ហោតិ – វិតក្កោ, វិចារោ, បីតិ, សុខំ, ចិត្តស្សេកគ្គតា។ ឥទំ វុច្ចតិ "បឋមំ ឈានំ"។ អវសេសា ធម្មា ឈានសម្បយុត្តា។

ឥធ ភិក្ខុ យស្មិំ សមយេ រូបូបបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ វិវិច្ចេវ កាមេហិ វិវិច្ច អកុសលេហិ ធម្មេហិ អវិតក្កំ វិចារមត្តំ វិវេកជំ បីតិសុខំ ទុតិយំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ បថវីកសិណំ, តស្មិំ សមយេ ចតុរង្គិកំ ឈានំ ហោតិ – វិចារោ, បីតិ, សុខំ, ចិត្តស្សេកគ្គតា។ ឥទំ វុច្ចតិ "ទុតិយំ ឈានំ"។ អវសេសា ធម្មា ឈានសម្បយុត្តា។

ឥធ ភិក្ខុ យស្មិំ សមយេ រូបូបបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ វិតក្កវិចារានំ វូបសមា…បេ.… តតិយំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ បថវីកសិណំ, តស្មិំ សមយេ តិវង្គិកំ ឈានំ ហោតិ – បីតិ, សុខំ, ចិត្តស្សេកគ្គតា។ ឥទំ វុច្ចតិ "តតិយំ ឈានំ"។ អវសេសា ធម្មា ឈានសម្បយុត្តា។

ឥធ ភិក្ខុ យស្មិំ សមយេ រូបូបបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ បីតិយា ច វិរាគា…បេ.… ចតុត្ថំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ បថវីកសិណំ, តស្មិំ សមយេ ទុវង្គិកំ ឈានំ ហោតិ – សុខំ, ចិត្តស្សេកគ្គតា។ ឥទំ វុច្ចតិ "ចតុត្ថំ ឈានំ"។ អវសេសា ធម្មា ឈានសម្បយុត្តា។

ឥធ ភិក្ខុ យស្មិំ សមយេ រូបូបបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ សុខស្ស ច បហានា…បេ.… បញ្ចមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ បថវីកសិណំ, តស្មិំ សមយេ ទុវង្គិកំ ឈានំ ហោតិ – ឧបេក្ខា, ចិត្តស្សេកគ្គតា។ ឥទំ វុច្ចតិ "បញ្ចមំ ឈានំ"។ អវសេសា ធម្មា ឈានសម្បយុត្តា។

បញ្ចកំ។

២. អរូបាវចរកុសលំ

៦២៦. ឥធ ភិក្ខុ យស្មឹ សមយេ អរូបូបបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ សព្ពសោ អាកិញ្ចញ្ញាយតនំ សមតិក្កម្ម នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនសញ្ញាសហគតំ សុខស្ស ច បហានា...បេ.... ចតុត្ថំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ, តស្មឹ សមយេ ទុវង្គិកំ ឈានំ ហោតិ – ឧបេក្ខា, ចិត្តស្សេកគ្គតា។ ឥទំ វុច្ចតិ “ចតុត្ថំ ឈានំ”។ អវសេសា ធម្មា ឈានសម្បយុត្តា។

៣. លោកុត្តរកុសលំ

៦២៧. ចត្តារិ ឈានានិ – បឋមំ ឈានំ, ទុតិយំ ឈានំ, តតិយំ ឈានំ, ចតុត្ថំ ឈានំ។

៦២៨. តត្ថ កតមំ បឋមំ ឈានំ? ឥធ ភិក្ខុ យស្មឹ សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ភាវេតិ និយ្យានិកំ អបចយគាមិ ទិដ្ឋិគតានំ បហានាយ បឋមាយ ភូមិយា បត្តិយា វិវិច្ចេវ កាមេហិ...បេ.... បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ, តស្មឹ សមយេ បញ្ចង្គិកំ ឈានំ ហោតិ – វិតក្កោ, វិចារោ, បីតិ, សុខំ, ចិត្តស្សេកគ្គតា។ ឥទំ វុច្ចតិ “បឋមំ ឈានំ”។ អវសេសា ធម្មា ឈានសម្បយុត្តា។

តត្ថ កតមំ ទុតិយំ ឈានំ? ឥធ ភិក្ខុ យស្មឹ សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ភាវេតិ និយ្យានិកំ អបចយគាមិ ទិដ្ឋិគតានំ បហានាយ បឋមាយ ភូមិយា បត្តិយា វិតក្កវិចារានំ វូបសមា...បេ.... ទុតិយំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ, តស្មឹ សមយេ តិវង្គិកំ ឈានំ ហោតិ – បីតិ, សុខំ, ចិត្តស្សេកគ្គតា។ ឥទំ វុច្ចតិ “ទុតិយំ ឈានំ”។ អវសេសា ធម្មា ឈានសម្បយុត្តា។

តត្ថ កតមំ តតិយំ ឈានំ? ឥធ ភិក្ខុ យស្មឹ សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ភាវេតិ និយ្យានិកំ អបចយគាមិ ទិដ្ឋិគតានំ បហានាយ បឋមាយ ភូមិយា បត្តិយា បីតិយា ច វិរាគា...បេ.... តតិយំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ, តស្មឹ សមយេ ទុវង្គិកំ ឈានំ ហោតិ – សុខំ, ចិត្តស្សេកគ្គតា។ ឥទំ វុច្ចតិ “តតិយំ ឈានំ”។ អវសេសា ធម្មា ឈានសម្បយុត្តា។

តត្ថ កតមំ ចតុត្ថំ ឈានំ? ឥធ ភិក្ខុ យស្មឹ សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ភាវេតិ និយ្យានិកំ អបចយគាមិ ទិដ្ឋិគតានំ បហានាយ បឋមាយ ភូមិយា បត្តិយា សុខស្ស ច បហានា ...បេ.... ចតុត្ថំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ, តស្មឹ សមយេ ទុវង្គិកំ ឈានំ ហោតិ – ឧបេក្ខា, ចិត្តស្សេកគ្គតា។ ឥទំ វុច្ចតិ “ចតុត្ថំ ឈានំ”។ អវសេសា ធម្មា ឈានសម្បយុត្តា។

ចតុក្កំ។

៦២៩. ឥធ ភិក្ខុ យស្មឹ សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ភាវេតិ និយ្យានិកំ អបចយគាមិ ទិដ្ឋិគតានំ បហានាយ បឋមាយ ភូមិយា បត្តិយា វិវិច្ចេវ កាមេហិ...បេ.... បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ, តស្មឹ សមយេ បញ្ចង្គិកំ ឈានំ ហោតិ – វិតក្កោ, វិចារោ, បីតិ, សុខំ, ចិត្តស្សេកគ្គតា។ ឥទំ វុច្ចតិ “បឋមំ ឈានំ”។ អវសេសា ធម្មា ឈានសម្បយុត្តា។

ឥធ ភិក្ខុ យស្មឹ សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ភាវេតិ និយ្យានិកំ អបចយគាមិ ទិដ្ឋិគតានំ បហានាយ បឋមាយ ភូមិយា បត្តិយា វិវិច្ចេវ កាមេហិ វិវិច្ច អកុសលេហិ ធម្មេហិ អវិតក្កំ វិចារមត្តំ វិវេកជំ បីតិសុខំ ទុតិយំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ, តស្មឹ សមយេ ចតុរង្គិកំ ឈានំ ហោតិ វិចារោ បីតិ សុខំ ចិត្តស្សេកគ្គតា។ ឥទំ វុច្ចតិ “ទុតិយំ ឈានំ”។ អវសេសា ធម្មា ឈានសម្បយុត្តា។

ឥធ ភិក្ខុ យស្មឹ សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ភាវេតិ និយ្យានិកំ អបចយគាមិ ទិដ្ឋិគតានំ បហានាយ បឋមាយ ភូមិយា បត្តិយា វិតក្កវិចារានំ វូបសមា...បេ.... តតិយំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ, តស្មឹ សមយេ តិវង្គិកំ ឈានំ ហោតិ – បីតិ, សុខំ, ចិត្តស្សេកគ្គតា។ ឥទំ វុច្ចតិ “តតិយំ ឈានំ”។ អវសេសា ធម្មា ឈានសម្បយុត្តា។

ឥធ ភិក្ខុ យស្មឹ សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ភាវេតិ និយ្យានិកំ អបចយគាមិ ទិដ្ឋិគតានំ បហានាយ បឋមាយ ភូមិយា បត្តិយា បីតិយា ច វិរាគា...បេ.... ចតុត្ថំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ, តស្មឹ សមយេ ទុវង្គិកំ ឈានំ ហោតិ – សុខំ, ចិត្តស្សេកគ្គតា។ ឥទំ វុច្ចតិ “ចតុត្ថំ ឈានំ”។ អវសេសា ធម្មា ឈានសម្បយុត្តា។

ឥធ ភិក្ខុ យស្មិំ សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ភាវេតិ និយ្យានិកំ អបចយគាមិំ ទិដ្ឋិគតានំ បហានាយ បឋមាយ ភូមិយា បត្តិយា សុខស្ស ច បហានា...បេ.... បញ្ចមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ, តស្មិំ សមយេ ទុវង្គិកំ ឈានំ ហោតិ – ឧបេក្ខា, ចិត្តស្សេកគ្គតា។ ឥទំ វុច្ចតិ “បញ្ចមំ ឈានំ”។ អវសេសា ធម្មា ឈានសម្បយុត្តា។

បញ្ចកំ។

៤. រូបាវចរវិបាកា

៦៣០. ចត្តារិ ឈានានិ – បឋមំ ឈានំ, ទុតិយំ ឈានំ, តតិយំ ឈានំ, ចតុត្ថំ ឈានំ។

៦៣១. តត្ថ កតមំ បឋមំ ឈានំ? ឥធ ភិក្ខុ យស្មិំ សមយេ រូបូបបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ វិវិច្ចេវ កាមេហិ...បេ.... បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ បថវីកសិណំ, តស្មិំ សមយេ ផស្សោ ហោតិ...បេ.... អវិក្ខេបោ ហោតិ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា។ តស្សេវ រូបាវចរស្ស កុសលស្ស កម្មស្ស កតត្តា ឧបចិតត្តា វិបាកំ វិវិច្ចេវ កាមេហិ...បេ.... បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ បថវីកសិណំ, តស្មិំ សមយេ បញ្ចង្គិកំ ឈានំ ហោតិ – វិតក្កោ, វិចារោ, បីតិ, សុខំ, ចិត្តស្សេកគ្គតា។ ឥទំ វុច្ចតិ “បឋមំ ឈានំ”។ អវសេសា ធម្មា ឈានសម្បយុត្តា។

តត្ថ កតមំ ទុតិយំ ឈានំ? ឥធ ភិក្ខុ យស្មិំ សមយេ រូបូបបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ វិតក្កវិចារានំ វូបសមា...បេ.... ទុតិយំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ បថវីកសិណំ, តស្មិំ សមយេ ផស្សោ ហោតិ...បេ.... អវិក្ខេបោ ហោតិ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា។ តស្សេវ រូបាវចរស្ស កុសលស្ស កម្មស្ស កតត្តា ឧបចិតត្តា វិបាកំ វិតក្កវិចារានំ វូបសមា...បេ.... ទុតិយំ ឈានំ...បេ.... តតិយំ ឈានំ...បេ.... ចតុត្ថំ ឈានំ...បេ.... បឋមំ ឈានំ...បេ.... បញ្ចមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ បថវីកសិណំ, តស្មិំ សមយេ ទុវង្គិកំ ឈានំ ហោតិ – ឧបេក្ខា, ចិត្តស្សេកគ្គតា។ ឥទំ វុច្ចតិ “បញ្ចមំ ឈានំ”។ អវសេសា ធម្មា ឈានសម្បយុត្តា...បេ....។

៥. អរូបាវចរវិបាកា

៦៣២. ឥធ ភិក្ខុ យស្មិំ សមយេ អរូបូបបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ សព្ពសោ អាកិញ្ចញ្ញាយតនំ សមតិក្កម្ម នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនសញ្ញាសហគតំ សុខស្ស ច បហានា...បេ.... ចតុត្ថំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ, តស្មិំ សមយេ ផស្សោ ហោតិ...បេ.... អវិក្ខេបោ ហោតិ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា។ តស្សេវ អរូបាវចរស្ស កុសលស្ស កម្មស្ស កតត្តា ឧបចិតត្តា វិបាកំ សព្ពសោ អាកិញ្ចញ្ញាយតនំ សមតិក្កម្ម នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនសញ្ញាសហគតំ សុខស្ស ច បហានា...បេ.... ចតុត្ថំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ, តស្មិំ សមយេ ទុវង្គិកំ ឈានំ ហោតិ – ឧបេក្ខា, ចិត្តស្សេកគ្គតា។ ឥទំ វុច្ចតិ “ចតុត្ថំ ឈានំ”។ អវសេសា ធម្មា ឈានសម្បយុត្តា។

៦. លោកុត្តរវិបាកា

៦៣៣. ចត្តារិ ឈានានិ – បឋមំ ឈានំ, ទុតិយំ ឈានំ, តតិយំ ឈានំ, ចតុត្ថំ ឈានំ។

៦៣៤. តត្ថ កតមំ បឋមំ ឈានំ? ឥធ ភិក្ខុ យស្មិំ សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ភាវេតិ និយ្យានិកំ អបចយគាមិំ ទិដ្ឋិគតានំ បហានាយ បឋមាយ ភូមិយា បត្តិយា វិវិច្ចេវ កាមេហិ...បេ.... បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ, តស្មិំ សមយេ ផស្សោ ហោតិ...បេ.... អវិក្ខេបោ ហោតិ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា។ តស្សេវ លោកុត្តរស្ស កុសលស្ស ឈានស្ស កតត្តា ភាវិតត្តា វិបាកំ វិវិច្ចេវ កាមេហិ...បេ.... បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ សុញ្ញតំ, តស្មិំ សមយេ បញ្ចង្គិកំ ឈានំ ហោតិ – វិតក្កោ, វិចារោ, បីតិ, សុខំ, ចិត្តស្សេកគ្គតា។ ឥទំ វុច្ចតិ “បឋមំ ឈានំ”។ អវសេសា ធម្មា ឈានសម្បយុត្តា។

តត្ថ កតមំ ទុតិយំ ឈានំ? ឥធ ភិក្ខុ យស្មិំ សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ភាវេតិ និយ្យានិកំ អបចយគាមិំ ទិដ្ឋិគតានំ បហានាយ បឋមាយ ភូមិយា បត្តិយា វិតក្កវិចារានំ វូបសមា...បេ.... ទុតិយំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ, តស្មិំ សមយេ ផស្សោ ហោតិ...បេ.... អវិក្ខេបោ ហោតិ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា។ តស្សេវ លោកុត្តរស្ស កុសលស្ស ឈានស្ស កតត្តា ភាវិតត្តា វិបាកំ វិតក្កវិចារានំ វូបសមា...បេ.... ទុតិយំ ឈានំ ...បេ.... តតិយំ ឈានំ...បេ.... ចតុត្ថំ ឈានំ...បេ.... បឋមំ ឈានំ...បេ.... បញ្ចមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ

ទុក្ខបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ សុញ្ញតំ, តស្មិំ សមយេ ទុវង្គិកំ ឈានំ ហោតិ – ឧបេក្ខា, ចិត្តស្សេកគ្គតា។ ឥទំ វុច្ចតិ “បញ្ចមំ ឈានំ”។ អវសេសា ធម្មា ឈានសម្បយុត្តា។

៧. រូបាវចរកិរិយា

៦៣៥. ចត្តារិ ឈានានិ – បឋមំ ឈានំ, ទុតិយំ ឈានំ, តតិយំ ឈានំ, ចតុត្ថំ ឈានំ។

៦៣៦. តត្ថ កតមំ បឋមំ ឈានំ? ឥធ ភិក្ខុ យស្មិំ សមយេ រូបាវចរំ ឈានំ ភាវេតិ កិរិយំ នេវ កុសលំ នាកុសលំ ន ច កម្មវិបាកំ ទិដ្ឋធម្មសុខវិហារំ វិវិច្ចេវ កាមេហិ…បេ… បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ បថវីកសិណំ, តស្មិំ សមយេ បញ្ចង្គិកំ ឈានំ ហោតិ – វិតក្កោ, វិចារោ, បីតិ, សុខំ, ចិត្តស្សេកគ្គតា។ ឥទំ វុច្ចតិ “បឋមំ ឈានំ”។ អវសេសា ធម្មា ឈានសម្បយុត្តា។

តត្ថ កតមំ ទុតិយំ ឈានំ? ឥធ ភិក្ខុ យស្មិំ សមយេ រូបាវចរំ ឈានំ ភាវេតិ កិរិយំ នេវ កុសលំ នាកុសលំ ន ច កម្មវិបាកំ ទិដ្ឋធម្មសុខវិហារំ វិតក្កវិចារានំ វូបសមា…បេ… ទុតិយំ ឈានំ…បេ… តតិយំ ឈានំ…បេ… ចតុត្ថំ ឈានំ…បេ… បឋមំ ឈានំ…បេ… បញ្ចមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ បថវីកសិណំ, តស្មិំ សមយេ ទុវង្គិកំ ឈានំ ហោតិ – ឧបេក្ខា, ចិត្តស្សេកគ្គតា។ ឥទំ វុច្ចតិ “បញ្ចមំ ឈានំ”។ អវសេសា ធម្មា ឈានសម្បយុត្តា។

៦៣៧. ឥធ ភិក្ខុ យស្មិំ សមយេ អរូបាវចរំ ឈានំ ភាវេតិ កិរិយំ នេវ កុសលំ នាកុសលំ ន ច កម្មវិបាកំ ទិដ្ឋធម្មសុខវិហារំ សព្វសោ អាកិញ្ចញ្ញាយតនំ សមតិក្កម្ម នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនសញ្ញាសហគតំ សុខស្ស ច បហានា…បេ… ចតុត្ថំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ, តស្មិំ សមយេ ទុវង្គិកំ ឈានំ ហោតិ – ឧបេក្ខា, ចិត្តស្សេកគ្គតា។ ឥទំ វុច្ចតិ “ចតុត្ថំ ឈានំ”។ អវសេសា ធម្មា ឈានសម្បយុត្តាតិ។

អភិធម្មភាជនីយំ។

៣. បញ្ហាបុច្ឆកំ

៦៣៨. ចត្តារិ ឈានានិ – ឥធ ភិក្ខុ វិវិច្ចេវ កាមេហិ វិវិច្ច អកុសលេហិ ធម្មេហិ សវិតក្កំ សវិចារំ វិវេកជំ បីតិសុខំ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ…បេ… វិតក្កវិចារានំ វូបសមា អជ្ឈត្តំ សម្បសាទនំ ចេតសោ ឯកោទិភាវំ អវិតក្កំ អវិចារំ សមាធិជំ បីតិសុខំ ទុតិយំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ…បេ… បីតិយា ច វិរាគា ឧបេក្ខកោ ច វិហរតិ សតោ ច សម្បជានោ សុខញ្ច កាយេន បដិសំវេទេតិ, យំ តំ អរិយា អាចិក្ខន្តិ – “ឧបេក្ខកោ សតិមា សុខវិហារី”តិ តតិយំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ…បេ… សុខស្ស ច បហានា ទុក្ខស្ស ច បហានា បុព្វេវ សោមនស្សទោមនស្សានំ អត្ថង្គមា អទុក្ខមសុខំ ឧបេក្ខាសតិបារិសុទ្ធិំ ចតុត្ថំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ។

៦៣៩. ចតុន្នំ ឈានានំ កតិ កុសលា, កតិ អកុសលា, កតិ អព្យាកតា…បេ… កតិ សរណា, កតិ អរណា?

១. តិកំ

៦៤០. សិយា កុសលា, សិយា អព្យាកតា។ តីណិ ឈានានិ – ឯត្ថុប្បន្នំ សុខំ វេទនំ ឋបេត្វា សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា, ចតុត្ថំ ឈានំ – ឯត្ថុប្បន្នំ អទុក្ខមសុខំ វេទនំ ឋបេត្វា អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តំ។ សិយា វិបាកា, សិយា វិបាកធម្មធម្មា, សិយា នេវវិបាកនវិបាកធម្មធម្មា។ សិយា ឧបាទិន្នុបាទានិយា, សិយា អនុបាទិន្នុបាទានិយា, សិយា អនុបាទិន្នអនុបាទានិយា។ សិយា អសំកិលិដ្ឋសំកិលេសិកា, សិយា អសំកិលិដ្ឋអសំកិលេសិកា។ បឋមំ ឈានំ – ឯត្ថុប្បន្នេ វិតក្កវិចារេ ឋបេត្វា សវិតក្កំ សវិចារំ, តីណិ ឈានានិ អវិតក្កអវិចារា។ ទ្វេ ឈានានិ – ឯត្ថុប្បន្នំ បីតិំ ឋបេត្វា បីតិសហគតា, តីណិ ឈានានិ – ឯត្ថុប្បន្នំ សុខំ ឋបេត្វា សុខសហគតា, ចតុត្ថំ ឈានំ – ឯត្ថុប្បន្នំ ឧបេក្ខំ ឋបេត្វា ឧបេក្ខាសហគតំ។ នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតព្ពា។ នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតព្ពហេតុកា។ សិយា អាចយគាមិនោ, សិយា អបចយគាមិនោ, សិយា នេវាចយគាមិនាបចយគាមិនោ។ សិយា សេក្ខា, សិយា អសេក្ខា, សិយា នេវសេក្ខនាសេក្ខា។ សិយា មហគ្គតា, សិយា អប្បមាណា។ តីណិ ឈានានិ ន វត្តព្ពា បរិត្តារម្មណាតិបិ, មហគ្គតារម្មណាតិបិ, សិយា អប្បមាណារម្មណា , សិយា ន វត្តព្ពា អប្បមាណារម្មណាតិ; ចតុត្ថំ ឈានំ សិយា បរិត្តារម្មណំ, សិយា

មហគ្គតារម្មណំ, សិយា អប្បមាណារម្មណំ; សិយា ន វត្តព្ពំ បរិត្តារម្មណន្តិបិ, មហគ្គតារម្មណន្តិបិ, អប្បមាណារម្មណន្តិបិ ។ សិយា មជ្ឈិមា, សិយា បណីតា។ សិយា សម្មត្តនិយតា, សិយា អនិយតា។ តីណិ ឈានានិ ន មគ្គារម្មណា, សិយា មគ្គហេតុកា, សិយា មគ្គាធិបតិនោ, សិយា ន វត្តព្ពា មគ្គហេតុកាតិបិ, មគ្គាធិបតិនោតិបិ; ចតុត្ថំ ឈានំ សិយា មគ្គារម្មណំ, សិយា មគ្គហេតុកំ, សិយា មគ្គាធិបតិ, សិយា ន វត្តព្ពំ មគ្គារម្មណន្តិបិ, មគ្គហេតុកន្តិបិ មគ្គាធិបតីតិបិ។ សិយា ឧប្បន្នា, សិយា អនុប្បន្នា, សិយា ឧប្បាទិនោ។ សិយា អតីតា, សិយា អនាគតា, សិយា បច្ចុប្បន្នា។ តីណិ ឈានានិ ន វត្តព្ពា អតីតារម្មណាតិបិ, អនាគតារម្មណាតិបិ, បច្ចុប្បន្នារម្មណាតិបិ; ចតុត្ថំ ឈានំ សិយា អតីតារម្មណំ, សិយា អនាគតារម្មណំ, សិយា បច្ចុប្បន្នារម្មណំ, សិយា ន វត្តព្ពំ អតីតារម្មណន្តិបិ, អនាគតារម្មណន្តិបិ, បច្ចុប្បន្នារមណន្តិបិ។ សិយា អជ្ឈត្តា, សិយា ពហិទ្ធា, សិយា អជ្ឈត្តពហិទ្ធា។ តីណិ ឈានានិ ពហិទ្ធារម្មណា, ចតុត្ថំ ឈានំ សិយា អជ្ឈត្តារម្មណំ, សិយា ពហិទ្ធារម្មណំ, សិយា អជ្ឈត្តពហិទ្ធារម្មណំ, សិយា ន វត្តព្ពំ អជ្ឈត្តារម្មណន្តិបិ, ពហិទ្ធារម្មណន្តិបិ, អជ្ឈត្តពហិទ្ធារម្មណន្តិបិ។ អនិទស្សន អប្បដិឃា។

២. ទុកំ

៦៤១. ន ហេតូ, សហេតុកា, ហេតុសម្បយុត្តា, ន វត្តព្ពា “ហេតូ ចេវ សហេតុកា ចា”តិ, សហេតុកា ចេវ ន ច ហេតូ, ន វត្តព្ពា “ហេតូ ចេវ ហេតុសម្បយុត្តា ចា”តិ, ហេតុសម្បយុត្តា ចេវ ន ច ហេតូ, ន ហេតូ សហេតុកា។

សប្បច្ចយា, សង្ខតា, អនិទស្សនា, អប្បដិឃា, អរូបា , សិយា លោកិយា, សិយា លោកុត្តរា, កេនចិ វិញ្ញេយ្យា, កេនចិ ន វិញ្ញេយ្យា។

នោ អាសវា, សិយា សាសវា, សិយា អនាសវា, អាសវវិប្បយុត្តា, ន វត្តព្ពា “អាសវា ចេវ សាសវា ចា”តិ, សិយា សាសវា ចេវ នោ ច អាសវា, សិយា ន វត្តព្ពា “សាសវា ចេវ នោ ច អាសវា”តិ។ ន វត្តព្ពា “អាសវា ចេវ អាសវសម្បយុត្តា ចាតិ”បិ, អាសវសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច អាសវាតិបិ។ សិយា អាសវវិប្បយុត្តា សាសវា, សិយា អាសវវិប្បយុត្តា អនាសវា។

នោ សំយោជនា...បេ.... នោ គន្ថា...បេ.... នោ ឱឃា...បេ.... នោ យោគា...បេ.... នោ នីវរណា...បេ.... នោ បរាមាសា...បេ.... សារម្មណា, នោ ចិត្តា, ចេតសិកា, ចិត្តសម្បយុត្តា, ចិត្តសំសដ្ឋា, ចិត្តសមុដ្ឋានា, ចិត្តសហភុនោ, ចិត្តានុបរិវត្តិនោ, ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានា, ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានសហភុនោ, ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានានុបរិវត្តិនោ, ពាហិរា, នោ ឧបាទា, សិយា ឧបាទិន្នា, សិយា អនុបាទិន្នា។

នោ ឧបាទានា...បេ.... នោ កិលេសា...បេ.... ន ទស្សនេន បហាតព្ពា, ន ភាវនាយ បហាតព្ពា, ន ទស្សនេន បហាតព្ពហេតុកា, ន ភាវនាយ បហាតព្ពហេតុកា។ បឋមំ ឈានំ – ឯត្ថុប្បន្នំ វិតក្កំ ឋបេត្វា សវិតក្កំ, តីណិ ឈានានិ អវិតក្កា។ បឋមំ ឈានំ – ឯត្ថុប្បន្នំ វិចារំ ឋបេត្វា សវិចារំ, តីណិ ឈានានិ អវិចារា។ ទ្វេ ឈានានិ – ឯត្ថុប្បន្នំ បីតឹ ឋបេត្វា សប្បីតិកា, ទ្វេ ឈានានិ អប្បីតិកា។ ទ្វេ ឈានានិ – ឯត្ថុប្បន្នំ បីតឹ ឋបេត្វា បីតិសហគតា, ទ្វេ ឈានានិ ន បីតិសហគតា។ តីណិ ឈានានិ – ឯត្ថុប្បន្នំ សុខំ ឋបេត្វា សុខសហគតា, ចតុត្ថំ ឈានំ ន សុខសហគតំ។ ចតុត្ថំ ឈានំ – ឯត្ថុប្បន្នំ ឧបេក្ខំ ឋបេត្វា ឧបេក្ខាសហគតំ, តីណិ ឈានានិ ឧបេក្ខាសហគតា, ន កាមាវចរា, សិយា រូបាវចរា, សិយា ន រូបាវចរា, តីណិ ឈានានិ ន អរូបាវចរា, ចតុត្ថំ ឈានំ សិយា អរូបាវចរំ, សិយា ន អរូបាវចរំ, សិយា បរិយាបន្នា, សិយា អបរិយាបន្នា, សិយា និយ្យានិកា, សិយា អនិយ្យានិកា, សិយា និយតា, សិយា អនិយតា, សិយា សឧត្តរា, សិយា អនុត្តរា, អរណាតិ។

បញ្ហាបុច្ឆកំ។

ឈានវិភង្គោ និដ្ឋិតោ។

១៣. អប្បមញ្ញាវិភង្គោ

១. សុត្តន្តភាជនីយំ

៦៤២. ចតស្សោ អប្បមញ្ញាយោ – ឥធ ភិក្ខុ មេត្តាសហគតេន ចេតសា ឯកំ ទិសំ ផរិត្វា វិហរតិ, តថា ទុតិយំ, តថា តតិយំ, តថា ចតុត្ថំ [ចតុត្ថី (សី.)]។ ឥតិ ឧទ្ធមធោ តិរិយំ សព្ពធិ សព្ពត្តតាយ សព្ពាវន្តំ លោកំ មេត្តាសហគតេន ចេតសា វិបុលេន មហគ្គតេន អប្បមាណេន អវេរេន អព្យាបជ្ជេន [អព្យាបជ្ឈេន (សី. ស្យា.)] ផរិត្វា វិហរតិ។ ករុណាសហគតេន ចេតសា ឯកំ ទិសំ ផរិត្វា វិហរតិ, តថា ទុតិយំ, តថា តតិយំ, តថា ចតុត្ថំ។ ឥតិ ឧទ្ធមធោ តិរិយំ សព្ពធិ សព្ពត្តតាយ សព្ពាវន្តំ លោកំ ករុណាសហគតេន ចេតសា វិបុលេន មហគ្គតេន អប្បមាណេន អវេរេន អព្យាបជ្ជេន ផរិត្វា វិហរតិ។ មុទិតាសហគតេន ចេតសា ឯកំ ទិសំ ផរិត្វា វិហរតិ, តថា ទុតិយំ, តថា តតិយំ, តថា ចតុត្ថំ។ ឥតិ ឧទ្ធមធោ តិរិយំ សព្ពធិ សព្ពត្តតាយ សព្ពាវន្តំ លោកំ មុទិតាសហគតេន ចេតសា វិបុលេន មហគ្គតេន អប្បមាណេន អវេរេន អព្យាបជ្ជេន ផរិត្វា វិហរតិ។ ឧបេក្ខាសហគតេន ចេតសា ឯកំ ទិសំ ផរិត្វា វិហរតិ, តថា ទុតិយំ, តថា តតិយំ, តថា ចតុត្ថំ។ ឥតិ ឧទ្ធមធោ តិរិយំ សព្ពធិ សព្ពត្តតាយ សព្ពាវន្តំ លោកំ ឧបេក្ខាសហគតេន ចេតសា វិបុលេន មហគ្គតេន អប្បមាណេន អវេរេន អព្យាបជ្ជេន ផរិត្វា វិហរតិ។

១. មេត្តា

៦៤៣. កថញ្ច ភិក្ខុ មេត្តាសហគតេន ចេតសា ឯកំ ទិសំ ផរិត្វា វិហរតិ? សេយ្យថាបិ នាម ឯកំ បុគ្គលំ បិយំ មនាបំ ទិស្វា មេត្តាយេយ្យ, ឯវមេវ សព្ពេ សត្តេ មេត្តាយ ផរតិ។

តត្ថ កតមា មេត្តា? យា សត្តេសុ មេត្តិ មេត្តាយនា មេត្តាយិតត្តំ មេត្តាចេតោវិមុត្តិ – អយំ វុច្ចតិ "មេត្តា"។

តត្ថ កតមំ ចិត្តំ? យំ ចិត្តំ មនោ មានសំ ហទយំ បណ្ឌរំ មនោ មនាយតនំ មនិន្ទ្រិយំ វិញ្ញាណំ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ តជ្ជាមនោវិញ្ញាណធាតុ – ឥទំ វុច្ចតិ "ចិត្តំ"។ ឥទំ ចិត្តំ ឥមាយ មេត្តាយ សហគតំ ហោតិ សហជាតំ សំសដ្ឋំ សម្បយុត្តំ។ តេន វុច្ចតិ "មេត្តាសហគតេន ចេតសា"តិ។

៦៤៤. "ឯកំ ទិស"ន្តិ បុរត្ថិមំ វា ទិសំ បច្ឆិមំ វា ទិសំ ឧត្តរំ វា ទិសំ ទក្ខិណំ វា ទិសំ ឧទ្ធំ វា អធោ វា តិរិយំ វា វិទិសំ វា។

៦៤៥. "ផរិត្វា"តិ ផរិត្វា អធិមុច្ចិត្វា។

៦៤៦. "វិហរតី"តិ ឥរិយតិ វត្តតិ បាលេតិ យបេតិ យាបេតិ ចរតិ វិហរតិ។ តេន វុច្ចតិ "វិហរតី"តិ។

៦៤៧. "តថា ទុតិយ"ន្តិ យថេវ ឯកំ ទិសំ តថា ទុតិយំ ទិសំ តថា តតិយំ ទិសំ តថា ចតុត្ថំ ទិសំ តថា ឧទ្ធំ តថា អធោ តថា តិរិយំ តថា វិទិសំ។

៦៤៨. "សព្ពធិ សព្ពត្តតាយ សព្ពាវន្តំ លោក"ន្តិ សព្ពេន សព្ពំ សព្ពថា សព្ពំ អសេសំ និស្សេសំ។ បរិយាទាយវចនមេតំ – "សព្ពធិ សព្ពត្តតាយ សព្ពាវន្តំ លោក"ន្តិ។

៦៤៩. "មេត្តាសហគតេន ចេតសា"តិ តត្ថ កតមា មេត្តា? យា សត្តេសុ មេត្តិ មេត្តាយនា មេត្តាយិតត្តំ មេត្តាចេតោវិមុត្តិ – អយំ វុច្ចតិ "មេត្តា"។

តត្ថ កតមំ ចិត្តំ? យំ ចិត្តំ មនោ មានសំ...បេ.... តជ្ជាមនោវិញ្ញាណធាតុ – ឥទំ វុច្ចតិ "ចិត្តំ"។ ឥទំ ចិត្តំ ឥមាយ មេត្តាយ សហគតំ ហោតិ សហជាតំ សំសដ្ឋំ សម្បយុត្តំ។ តេន វុច្ចតិ "មេត្តាសហគតេន ចេតសា"តិ។

៦៥០. "វិបុលេនា"តិ យំ វិបុលំ តំ មហគ្គតំ, យំ មហគ្គតំ តំ អប្បមាណំ, យំ អប្បមាណំ សោ អវេរោ, យោ អវេរោ សោ អព្យាបជ្ជោ [អព្យាបជ្ឈោ (សី. ស្យា.)]។

៦៥១. “ផរិត្វា”តិ ផរិត្វា អធិមុច្ចិត្វា។

៦៥២. “វិហរតី”តិ…បេ… តេន វុច្ចតិ “វិហរតី”តិ។

២. ករុណា

៦៥៣. កថញ្ច ភិក្ខុ ករុណាសហគតេន ចេតសា ឯកំ ទិសំ ផរិត្វា វិហរតិ? សេយ្យថាបិ នាម ឯកំ បុគ្គលំ ទុគ្គតំ ទុរូបេតំ ទិស្វា ករុណាយេយ្យ, ឯវមេវ សព្ពេ សត្តេ ករុណាយ ផរតិ។

តត្ថ កតមា ករុណា? យា សត្តេសុ ករុណា ករុណាយនា ករុណាយិតត្តំ ករុណាចេតោវិមុត្តិ – អយំ វុច្ចតិ “ករុណា”។

តត្ថ កតមំ ចិត្តំ? យំ ចិត្តំ មនោ មានសំ…បេ… តជ្ជាមនោវិញ្ញាណធាតុ – ឥទំ វុច្ចតិ “ចិត្តំ”។ ឥទំ ចិត្តំ ឥមាយ ករុណាយ សហគតំ ហោតិ សហជាតំ សំសដ្ឋំ សម្បយុត្តំ។ តេន វុច្ចតិ “ករុណាសហគតេន ចេតសា”តិ។

៦៥៤. “ឯកំ ទិស”ន្តិ បុរត្ថិមំ វា ទិសំ បច្ឆិមំ វា ទិសំ ឧត្តរំ វា ទិសំ ទក្ខិណំ វា ទិសំ ឧទ្ធំ វា អធោ វា តិរិយំ វា វិទិសំ វា។

៦៥៥. “ផរិត្វា”តិ ផរិត្វា អធិមុច្ចិត្វា។

៦៥៦. “វិហរតី”តិ ឥរិយតិ វត្តតិ បាលេតិ យបេតិ យាបេតិ ចរតិ វិហរតិ។ តេន វុច្ចតិ “វិហរតី”តិ។

៦៥៧. “តថា ទុតិយ”ន្តិ យថេវ ឯកំ ទិសំ តថា ទុតិយំ ទិសំ តថា តតិយំ ទិសំ តថា ចតុត្ថំ ទិសំ តថា ឧទ្ធំ តថា អធោ តថា តិរិយំ តថា វិទិសំ។

៦៥៨. “សព្ពធិ សព្ពត្តតាយ សព្ពាវន្តំ លោក”ន្តិ សព្ពេន សព្ពំ សព្ពថា សព្ពំ អសេសំ និស្សេសំ។ បរិយាទាយវចនមេតំ – “សព្ពធិ សព្ពត្តតាយ សព្ពាវន្តំ លោក”ន្តិ។

៦៥៩. “ករុណាសហគតេន ចេតសា”តិ តត្ថ កតមា ករុណា? យា សត្តេសុ ករុណា ករុណាយនា ករុណាយិតត្តំ ករុណាចេតោវិមុត្តិ – អយំ វុច្ចតិ “ករុណា”។

តត្ថ កតមំ ចិត្តំ? យំ ចិត្តំ មនោ មានសំ…បេ… តជ្ជាមនោវិញ្ញាណធាតុ – ឥទំ វុច្ចតិ “ចិត្តំ”។ ឥទំ ចិត្តំ ឥមាយ ករុណាយ សហគតំ ហោតិ សហជាតំ សំសដ្ឋំ សម្បយុត្តំ។ តេន វុច្ចតិ “ករុណាសហគតេន ចេតសា”តិ។

៦៦០. “វិបុលេនា”តិ យំ វិបុលំ តំ មហគ្គតំ, យំ មហគ្គតំ តំ អប្បមាណំ, យំ អប្បមាណំ សោ អវេរោ, យោ អវេរោ សោ អព្យាបជ្ជោ។

៦៦១. “ផរិត្វា”តិ ផរិត្វា អធិមុច្ចិត្វា។

៦៦២. “វិហរតី”តិ…បេ… តេន វុច្ចតិ “វិហរតី”តិ។

៣. មុទិតា

៦៦៣. កថញ្ច ភិក្ខុ មុទិតាសហគតេន ចេតសា ឯកំ ទិសំ ផរិត្វា វិហរតិ? សេយ្យថាបិ នាម ឯកំ បុគ្គលំ បិយំ មនាបំ ទិស្វា មុទិតោ អស្ស, ឯវមេវ សព្ពេ សត្តេ មុទិតាយ ផរតិ។

តត្ថ កតមា មុទិតា? យា សត្តេសុ មុទិតា មុទិតាយនា មុទិតាយិតត្តំ មុទិតាចេតោវិមុត្តិ – អយំ វុច្ចតិ “មុទិតា”។

តត្ថ កតមំ ចិត្តំ? យំ ចិត្តំ មនោ មានសំ…បេ… តជ្ជាមនោវិញ្ញាណធាតុ – ឥទំ វុច្ចតិ “ចិត្តំ”។ ឥទំ ចិត្តំ ឥមាយ មុទិតាយ សហគតំ ហោតិ សហជាតំ សំសដ្ឋំ សម្បយុត្តំ។ តេន វុច្ចតិ “មុទិតាសហគតេន ចេតសា”តិ។

៦៦៤. “ឯកំ ទិស”ន្តិ បុរត្ថិមំ វា ទិសំ បច្ឆិមំ វា ទិសំ ឧត្តរំ វា ទិសំ ទក្ខិណំ វា ទិសំ ឧទ្ធំ វា អធោ វា តិរិយំ វា វិទិសំ វា។

៦៦៥. “ផរិត្វា”តិ ផរិត្វា អធិមុច្ចិត្វា។

៦៦៦. “វិហរតី”តិ...បេ.... តេន វុច្ចតិ “វិហរតី”តិ។

៦៦៧. “តថា ទុតិយ”ន្តិ យថេវ ឯកំ ទិសំ តថា ទុតិយំ ទិសំ តថា តតិយំ ទិសំ តថា ចតុត្ថំ ទិសំ តថា ឧទ្ធំ តថា អធោ តថា តិរិយំ តថា វិទិសំ។

៦៦៨. “សព្ពធិ សព្ពត្តតាយ សព្ពាវន្តំ លោក”ន្តិ សព្ពេន សព្ពំ សព្ពថា សព្ពំ អសេសំ និស្សេសំ។ បរិយាទាយវចនមេតំ – “សព្ពធិ សព្ពត្តតាយ សព្ពាវន្តំ លោក”ន្តិ។

៦៦៩. “មុទិតាសហគតេន ចេតសា”តិ តត្ថ កតមា មុទិតា? យា សត្តេសុ មុទិតា មុទិតាយនា មុទិតាយិតត្តំ មុទិតាចេតោវិមុត្តិ – អយំ វុច្ចតិ “មុទិតា”។

តត្ថ កតមំ ចិត្តំ? យំ ចិត្តំ មនោ មានសំ...បេ.... តជ្ជាមនោវិញ្ញាណធាតុ – ឥទំ វុច្ចតិ “ចិត្តំ”។ ឥទំ ចិត្តំ ឥមាយ មុទិតាយ សហគតំ ហោតិ សហជាតំ សំសដ្ឋំ សម្បយុត្តំ។ តេន វុច្ចតិ “មុទិតាសហគតេន ចេតសា”តិ។

៦៧០. “វិបុលេនា”តិ យំ វិបុលំ តំ មហគ្គតំ, យំ មហគ្គតំ តំ អប្បមាណំ, យំ អប្បមាណំ សោ អវេរោ, យោ អវេរោ សោ អព្យាបជ្ជោ។

៦៧១. “ផរិត្វា”តិ ផរិត្វា អធិមុច្ចិត្វា។

៦៧២. “វិហរតី”តិ ...បេ.... តេន វុច្ចតិ “វិហរតី”តិ។

៤. ឧបេក្ខា

៦៧៣. កថញ្ច ភិក្ខុ ឧបេក្ខាសហគតេន ចេតសា ឯកំ ទិសំ ផរិត្វា វិហរតិ? សេយ្យថាបិ នាម ឯកំ បុគ្គលំ នេវ មនាបំ ន អមនាបំ ទិស្វា ឧបេក្ខកោ អស្ស, ឯវមេវ សព្ពេ សត្តេ ឧបេក្ខាយ ផរតិ។

តត្ថ កតមា ឧបេក្ខា? យា សត្តេសុ ឧបេក្ខា ឧបេក្ខាយនា ឧបេក្ខាយិតត្តំ ឧបេក្ខាចេតោវិមុត្តិ – អយំ វុច្ចតិ “ឧបេក្ខា”។

តត្ថ កតមំ ចិត្តំ? យំ ចិត្តំ មនោ មានសំ...បេ.... តជ្ជាមនោវិញ្ញាណធាតុ – ឥទំ វុច្ចតិ “ចិត្តំ”។ ឥទំ ចិត្តំ ឥមាយ ឧបេក្ខាយ សហគតំ ហោតិ សហជាតំ សំសដ្ឋំ សម្បយុត្តំ។ តេន វុច្ចតិ “ឧបេក្ខាសហគតេន ចេតសា”តិ។

៦៧៤. “ឯកំ ទិស”ន្តិ បុរត្ថិមំ វា ទិសំ បច្ឆិមំ វា ទិសំ ឧត្តរំ វា ទិសំ ទក្ខិណំ វា ទិសំ ឧទ្ធំ វា អធោ វា តិរិយំ វា វិទិសំ វា។

៦៧៥. “ផរិត្វា”តិ ផរិត្វា អធិមុច្ចិត្វា។

៦៧៦. “វិហរតី”តិ...បេ.... តេន វុច្ចតិ “វិហរតី”តិ។

៦៧៧. “តថា ទុតិយ”ន្តិ យថេវ ឯកំ ទិសំ តថា ទុតិយំ ទិសំ តថា តតិយំ ទិសំ តថា ចតុត្ថំ ទិសំ តថា ឧទ្ធំ តថា អធោ តថា តិរិយំ តថា វិទិសំ។

៦៧៨. “សព្ពធិ សព្ពត្តតាយ សព្ពាវន្តំ លោក”ន្តិ សព្ពេន សព្ពំ សព្ពថា សព្ពំ អសេសំ និស្សេសំ។ បរិយាទាយវចនមេតំ – “សព្ពធិ សព្ពត្តតាយ សព្ពាវន្តំ លោក”ន្តិ។

៦៧៩. “ឧបេក្ខាសហគតេន ចេតសា”តិ, តត្ថ កតមា ឧបេក្ខា? យា សត្តេសុ ឧបេក្ខា ឧបេក្ខាយនា ឧបេក្ខាយិតត្តំ ឧបេក្ខាចេតោវិមុត្តិ – អយំ វុច្ចតិ “ឧបេក្ខា”។

តត្ថ កតមំ ចិត្តំ? យំ ចិត្តំ មនោ មានសំ…បេ… តជ្ជាមនោវិញ្ញាណធាតុ – ឥទំ វុច្ចតិ “ចិត្តំ”។ ឥទំ ចិត្តំ ឥមាយ ឧបេក្ខាយ សហគតំ ហោតិ សហជាតំ សំសដ្ឋំ សម្បយុត្តំ។ តេន វុច្ចតិ “ឧបេក្ខាសហគតេន ចេតសា”តិ។

៦៨០. “វិបុលេនា”តិ យំ វិបុលំ តំ មហគ្គតំ, យំ មហគ្គតំ តំ អប្បមាណំ, យំ អប្បមាណំ សោ អវេរោ, យោ អវេរោ សោ អព្យាបជ្ជោ។

៦៨១. “ផរិត្វា”តិ ផរិត្វា អធិមុច្ចិត្វា។

៦៨២. “វិហរតី”តិ…បេ… តេន វុច្ចតិ “វិហរតី”តិ។

សុត្តន្តភាជនីយំ។

២. អភិធម្មភាជនីយំ

៦៨៣. ចតស្សោ អប្បមញ្ញាយោ – មេត្តា, ករុណា, មុទិតា, ឧបេក្ខា។

៦៨៤. តត្ថ កតមា មេត្តា? ឥធ ភិក្ខុ យស្មិំ សមយេ រូបូបបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ វិវិច្చេវ កាមេហិ…បេ… បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ មេត្តាសហគតំ , យា តស្មិំ សមយេ មេត្តិ មេត្តាយនា មេត្តាយិតត្តំ មេត្តាចេតោវិមុត្តិ – អយំ វុច្ចតិ “មេត្តា”។ អវសេសា ធម្មា មេត្តាយ សម្បយុត្តា។

តត្ថ កតមា មេត្តា? ឥធ ភិក្ខុ យស្មិំ សមយេ រូបូបបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ វិតក្កវិចារានំ វូបសមា…បេ… ទុតិយំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ មេត្តាសហគតំ, យា តស្មិំ សមយេ មេត្តិ មេត្តាយនា មេត្តាយិតត្តំ មេត្តាចេតោវិមុត្តិ – អយំ វុច្ចតិ “មេត្តា”។ អវសេសា ធម្មា មេត្តាយ សម្បយុត្តា។

តត្ថ កតមា មេត្តា? ឥធ ភិក្ខុ យស្មិំ សមយេ រូបូបបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ បីតិយា ច វិរាគា…បេ… តតិយំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ មេត្តាសហគតំ, យា តស្មិំ សមយេ មេត្តិ មេត្តាយនា មេត្តាយិតត្តំ មេត្តាចេតោវិមុត្តិ – អយំ វុច្ចតិ “មេត្តា”។ អវសេសា ធម្មា មេត្តាយ សម្បយុត្តា។

៦៨៥. ឥធ ភិក្ខុ យស្មិំ សមយេ រូបូបបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ វិវិច្ចេវ កាមេហិ…បេ… បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ មេត្តាសហគតំ, យា តស្មិំ សមយេ មេត្តិ មេត្តាយនា មេត្តាយិតត្តំ មេត្តាចេតោវិមុត្តិ – អយំ វុច្ចតិ “មេត្តា”។ អវសេសា ធម្មា មេត្តាយ សម្បយុត្តា។

ឥធ ភិក្ខុ យស្មិំ សមយេ រូបូបបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ វិវិច្ចេវ កាមេហិ វិវិច្ច អកុសលេហិ ធម្មេហិ អវិតក្កំ វិចារមត្តំ វិវេកជំ បីតិសុខំ ទុតិយំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ មេត្តាសហគតំ, យា តស្មិំ សមយេ មេត្តិ មេត្តាយនា មេត្តាយិតត្តំ មេត្តាចេតោវិមុត្តិ – អយំ វុច្ចតិ “មេត្តា”។ អវសេសា ធម្មា មេត្តាយ សម្បយុត្តា។

ឥធ ភិក្ខុ យស្មិំ សមយេ រូបូបបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ វិតក្កវិចារានំ វូបសមា…បេ… តតិយំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ មេត្តាសហគតំ, យា តស្មិំ សមយេ មេត្តិ មេត្តាយនា មេត្តាយិតត្តំ មេត្តាចេតោវិមុត្តិ – អយំ វុច្ចតិ “មេត្តា”។ អវសេសា ធម្មា មេត្តាយ សម្បយុត្តា។

ឥធ ភិក្ខុ យស្មិំ សមយេ រូបូបបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ បីតិយា ច វិរាគា…បេ… ចតុត្ថំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ មេត្តាសហគតំ, យា តស្មិំ សមយេ មេត្តិ មេត្តាយនា មេត្តាយិតត្តំ មេត្តាចេតោវិមុត្តិ – អយំ វុច្ចតិ “មេត្តា”។ អវសេសា ធម្មា មេត្តាយ សម្បយុត្តា។

៦៨៦. តត្ថ កតមា ករុណា? ឥធ ភិក្ខុ យស្មិំ សមយេ រូបូបបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ វិវិច្ចេវ កាមេហិ…បេ… បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ករុណាសហគតំ, យា តស្មិំ សមយេ ករុណា ករុណាយនា ករុណាយិតត្តំ ករុណាចេតោវិមុត្តិ – អយំ វុច្ចតិ “ករុណា”។ អវសេសា ធម្មា ករុណាយ សម្បយុត្តា។

តត្ថ កតមា ករុណា? ឥធ ភិក្ខុ យស្មឹ សមយេ រូបូបបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ បីតិយា ច វិរាគា…បេ… ទុតិយំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ករុណាសហគតំ, យា តស្មឹ សមយេ ករុណា ករុណាយនា ករុណាយិតត្តំ ករុណាចេតោវិមុត្តិ – អយំ វុច្ចតិ “ករុណា”។ អវសេសា ធម្មា ករុណាយ សម្បយុត្តា។

តត្ថ កតមា ករុណា? ឥធ ភិក្ខុ យស្មឹ សមយេ រូបូបបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ បីតិយា ច វិរាគា…បេ… តតិយំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ករុណាសហគតំ, យា តស្មឹ សមយេ ករុណា ករុណាយនា ករុណាយិតត្តំ ករុណាចេតោវិមុត្តិ – អយំ វុច្ចតិ “ករុណា”។ អវសេសា ធម្មា ករុណាយ សម្បយុត្តា។

៦៨៧. ឥធ ភិក្ខុ យស្មឹ សមយេ រូបូបបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ វិវិច្චេវ កាមេហិ…បេ… បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ករុណាសហគតំ, យា តស្មឹ សមយេ ករុណា ករុណាយនា ករុណាយិតត្តំ ករុណាចេតោវិមុត្តិ – អយំ វុច្ចតិ “ករុណា”។ អវសេសា ធម្មា ករុណាយ សម្បយុត្តា។

ឥធ ភិក្ខុ យស្មឹ សមយេ រូបូបបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ វិវិច្ចេវ កាមេហិ វិវិច្ច អកុសលេហិ ធម្មេហិ អវិតក្កំ វិចារមត្តំ វិវេកជំ បីតិសុខំ ទុតិយំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ករុណាសហគតំ, យា តស្មឹ សមយេ ករុណា ករុណាយនា ករុណាយិតត្តំ ករុណាចេតោវិមុត្តិ – អយំ វុច្ចតិ “ករុណា”។ អវសេសា ធម្មា ករុណាយ សម្បយុត្តា។

ឥធ ភិក្ខុ យស្មឹ សមយេ រូបូបបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ វិតក្កវិចារានំ វូបសមា…បេ… តតិយំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ករុណាសហគតំ, យា តស្មឹ សមយេ ករុណា ករុណាយនា ករុណាយិតត្តំ ករុណាចេតោវិមុត្តិ – អយំ វុច្ចតិ “ករុណា”។ អវសេសា ធម្មា ករុណាយ សម្បយុត្តា។

ឥធ ភិក្ខុ យស្មឹ សមយេ រូបូបបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ បីតិយា ច វិរាគា…បេ… ចតុត្ថំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ករុណាសហគតំ, យា តស្មឹ សមយេ ករុណា ករុណាយនា ករុណាយិតត្តំ ករុណាចេតោវិមុត្តិ – អយំ វុច្ចតិ “ករុណា”។ អវសេសា ធម្មា ករុណាយ សម្បយុត្តា។

៦៨៨. តត្ថ កតមា មុទិតា? ឥធ ភិក្ខុ យស្មឹ សមយេ រូបូបបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ វិវិច្ចេវ កាមេហិ…បេ… បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ មុទិតាសហគតំ, យា តស្មឹ សមយេ មុទិតា មុទិតាយនា មុទិតាយិតត្តំ មុទិតាចេតោវិមុត្តិ – អយំ វុច្ចតិ “មុទិតា”។ អវសេសា ធម្មា មុទិតាយ សម្បយុត្តា។

តត្ថ កតមា មុទិតា? ឥធ ភិក្ខុ យស្មឹ សមយេ រូបូបបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ វិតក្កវិចារានំ វូបសមា…បេ… ទុតិយំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ មុទិតាសហគតំ, យា តស្មឹ សមយេ មុទិតា មុទិតាយតនា មុទិតាយិតត្តំ មុទិតាចេតោវិមុត្តិ – អយំ វុច្ចតិ “មុទិតា”។ អវសេសា ធម្មា មុទិតាយ សម្បយុត្តា។

តត្ថ កតមា មុទិតា? ឥធ ភិក្ខុ យស្មឹ សមយេ រូបូបបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ បីតិយា ច វិរាគា…បេ… តតិយំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ មុទិតាសហគតំ, យា តស្មឹ សមយេ មុទិតា មុទិតាយនា មុទិតាយិតត្តំ មុទិតាចេតោវិមុត្តិ – អយំ វុច្ចតិ “មុទិតា”។ អវសេសា ធម្មា មុទិតាយ សម្បយុត្តា។

៦៨៩. ឥធ ភិក្ខុ យស្មឹ សមយេ រូបូបបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ វិវិច្ចេវ កាមេហិ…បេ… បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ មុទិតាសហគតំ, យា តស្មឹ សមយេ មុទិតា មុទិតាយនា មុទិតាយិតត្តំ មុទិតាចេតោវិមុត្តិ – អយំ វុច្ចតិ “មុទិតា”។ អវសេសា ធម្មា មុទិតាយ សម្បយុត្តា។

ឥធ ភិក្ខុ យស្មឹ សមយេ រូបូបបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ វិវិច្ចេវ កាមេហិ វិវិច្ច អកុសលេហិ ធម្មេហិ អវិតក្កំ វិចារមត្តំ វិវេកជំ បីតិសុខំ ទុតិយំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ មុទិតាសហគតំ, យា តស្មឹ សមយេ មុទិតា មុទិតាយនា មុទិតាយិតត្តំ មុទិតាចេតោវិមុត្តិ – អយំ វុច្ចតិ “មុទិតា”។ អវសេសា ធម្មា មុទិតាយ សម្បយុត្តា។

ឥធ ភិក្ខុ យស្មឹ សមយេ រូបូបបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ វិតក្កវិចារានំ វូបសមា…បេ… តតិយំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ មុទិតាសហគតំ, យា តស្មឹ សមយេ មុទិតា មុទិតាយនា មុទិតាយិតត្តំ មុទិតាចេតោវិមុត្តិ – អយំ វុច្ចតិ “មុទិតា”។ អវសេសា ធម្មា មុទិតាយ សម្បយុត្តា។

ឥធ ភិក្ខុ យស្មឹ សមយេ រូបូបបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ បីតិយា ច វិរាគា…បេ… ចតុត្ថំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ មុទិតាសហគតំ, យា តស្មឹ សមយេ មុទិតា មុទិតាយនា មុទិតាយិតត្តំ មុទិតាចេតោវិមុត្តិ – អយំ វុច្ចតិ “មុទិតា”។ អវសេសា ធម្មា មុទិតាយ សម្បយុត្តា។

៦៨០. តត្ថ កតមា ឧបេក្ខា? ឥធ ភិក្ខុ យស្មឹ សមយេ រូបូបបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ សុខស្ស ច បហានា...បេ.... ចតុត្ថំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ឧបេក្ខាសហគតំ, យា តស្មឹ សមយេ ឧបេក្ខា ឧបេក្ខាយនា ឧបេក្ខាយិតត្តំ ឧបេក្ខាចេតោវិមុត្តិ – អយំ វុច្ចតិ "ឧបេក្ខា"។ អវសេសា ធម្មា ឧបេក្ខាយ សម្បយុត្តា។

៦៨១. ចតស្សោ អប្បមញ្ញាយោ – មេត្តា, ករុណា, មុទិតា, ឧបេក្ខា។

៦៨២. តត្ថ កតមា មេត្តា? ឥធ ភិក្ខុ យស្មឹ សមយេ រូបូបបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ វិវិច្ចេវ កាមេហិ...បេ.... បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ មេត្តាសហគតំ, តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ...បេ.... អវិក្ខេបោ ហោតិ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា។ តស្សេវ រូបាវចរស្ស កុសលស្ស កម្មស្ស កតត្តា ឧបចិតត្តា វិបាកំ វិវិច្ចេវ កាមេហិ...បេ.... បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ មេត្តាសហគតំ, យា តស្មឹ សមយេ មេត្តិ មេត្តាយនា មេត្តាយិតត្តំ មេត្តាចេតោវិមុត្តិ – អយំ វុច្ចតិ "មេត្តា"។ អវសេសា ធម្មា មេត្តាយ សម្បយុត្តា។

តត្ថ កតមា មេត្តា? ឥធ ភិក្ខុ យស្មឹ សមយេ រូបូបបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ វិតក្កវិចារានំ វូបសមា...បេ.... ទុតិយំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ មេត្តាសហគតំ , តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ...បេ.... អវិក្ខេបោ ហោតិ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា។ តស្សេវ រូបាវចរស្ស កុសលស្ស កម្មស្ស កតត្តា ឧបចិតត្តា វិបាកំ វិតក្កវិចារានំ វូបសមា...បេ.... ទុតិយំ ឈានំ...បេ.... តតិយំ ឈានំ...បេ.... បឋមំ ឈានំ...បេ.... ទុតិយំ ឈានំ...បេ.... តតិយំ ឈានំ...បេ.... ចតុត្ថំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ មេត្តាសហគតំ, យា តស្មឹ សមយេ មេត្តិ មេត្តាយនា មេត្តាយិតត្តំ មេត្តាចេតោវិមុត្តិ – អយំ វុច្ចតិ "មេត្តា"។ អវសេសា ធម្មា មេត្តាយ សម្បយុត្តា។

៦៨៣. តត្ថ កតមា ករុណា? ឥធ ភិក្ខុ យស្មឹ សមយេ រូបូបបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ វិវិច្ចេវ កាមេហិ...បេ.... បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ករុណាសហគតំ, តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ...បេ.... អវិក្ខេបោ ហោតិ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា។ តស្សេវ រូបាវចរស្ស កុសលស្ស កម្មស្ស កតត្តា ឧបចិតត្តា វិបាកំ វិវិច្ចេវ កាមេហិ...បេ.... បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ករុណាសហគតំ, យា តស្មឹ សមយេ ករុណា ករុណាយនា ករុណាយិតត្តំ ករុណាចេតោវិមុត្តិ – អយំ វុច្ចតិ "ករុណា"។ អវសេសា ធម្មា ករុណាយ សម្បយុត្តា។

តត្ថ កតមា ករុណា? ឥធ ភិក្ខុ យស្មឹ សមយេ រូបូបបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ វិតក្កវិចារានំ វូបសមា...បេ.... ទុតិយំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ករុណាសហគតំ, តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ...បេ.... អវិក្ខេបោ ហោតិ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា។ តស្សេវ រូបាវចរស្ស កុសលស្ស កម្មស្ស កតត្តា ឧបចិតត្តា វិបាកំ វិតក្កវិចារានំ វូបសមា...បេ.... ទុតិយំ ឈានំ...បេ.... តតិយំ ឈានំ...បេ.... បឋមំ ឈានំ...បេ.... ទុតិយំ ឈានំ...បេ.... តតិយំ ឈានំ...បេ.... ចតុត្ថំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ករុណាសហគតំ, យា តស្មឹ សមយេ ករុណា ករុណាយនា ករុណាយិតត្តំ ករុណាចេតោវិមុត្តិ – អយំ វុច្ចតិ "ករុណា"។ អវសេសា ធម្មា ករុណាយ សម្បយុត្តា។

៦៨៤. តត្ថ កតមា មុទិតា? ឥធ ភិក្ខុ យស្មឹ សមយេ រូបូបបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ វិវិច្ចេវ កាមេហិ...បេ.... បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ មុទិតាសហគតំ, តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ...បេ.... អវិក្ខេបោ ហោតិ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា។ តស្សេវ រូបាវចរស្ស កុសលស្ស កម្មស្ស កតត្តា ឧបចិតត្តា វិបាកំ វិវិច្ចេវ កាមេហិ...បេ.... បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ មុទិតាសហគតំ, យា តស្មឹ សមយេ មុទិតា មុទិតាយនា មុទិតាយិតត្តំ មុទិតាចេតោវិមុត្តិ – អយំ វុច្ចតិ "មុទិតា"។ អវសេសា ធម្មា មុទិតាយ សម្បយុត្តា។

តត្ថ កតមា មុទិតា? ឥធ ភិក្ខុ យស្មឹ សមយេ រូបូបបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ វិតក្កវិចារានំ វូបសមា...បេ.... ទុតិយំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ មុទិតាសហគតំ, តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ...បេ.... អវិក្ខេបោ ហោតិ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា។ តស្សេវ រូបាវចរស្ស កុសលស្ស កម្មស្ស កតត្តា ឧបចិតត្តា វិបាកំ វិតក្កវិចារានំ វូបសមា...បេ.... ទុតិយំ ឈានំ...បេ.... តតិយំ ឈានំ...បេ.... បឋមំ ឈានំ...បេ.... ទុតិយំ ឈានំ...បេ.... តតិយំ ឈានំ...បេ.... ចតុត្ថំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ មុទិតាសហគតំ, យា តស្មឹ សមយេ មុទិតា មុទិតាយនា មុទិតាយិតត្តំ មុទិតាចេតោវិមុត្តិ – អយំ វុច្ចតិ "មុទិតា"។ អវសេសា ធម្មា មុទិតាយ សម្បយុត្តា។

៦៨៥. តត្ថ កតមា ឧបេក្ខា? ឥធ ភិក្ខុ យស្មឹ សមយេ រូបូបបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ សុខស្ស ច បហានា...បេ.... ចតុត្ថំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ឧបេក្ខាសហគតំ, តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ...បេ.... អវិក្ខេបោ ហោតិ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា។ តស្សេវ រូបាវចរស្ស កុសលស្ស កម្មស្ស កតត្តា ឧបចិតត្តា វិបាកំ សុខស្ស ច បហានា ទុក្ខស្ស ច បហានា...បេ.... ចតុត្ថំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ឧបេក្ខាសហគតំ, យា តស្មឹ សមយេ ឧបេក្ខា

ឧបេក្ខាយនា ឧបេក្ខាយិតត្តំ ឧបេក្ខាចេតោវិមុត្តិ – អយំ វុច្ចតិ “ឧបេក្ខា”។ អវសេសា ធម្មា ឧបេក្ខាយ សម្បយុត្តា។

៦៨៦. ចតស្សោ អប្បមញ្ញាយោ – មេត្តា, ករុណា, មុទិតា, ឧបេក្ខា។

៦៨៧. តត្ថ កតមា មេត្តា? ឥធ ភិក្ខុ យស្មិំ សមយេ រូបាវចរំ ឈានំ ភាវេតិ កិរិយំ នេវ កុសលំ នាកុសលំ ន ច កម្មវិបាកំ ទិដ្ឋធម្មសុខវិហារំ វិវិច្ចេវ កាមេហិ…បេ…. បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ មេត្តាសហគតំ, យា តស្មិំ សមយេ មេត្តិ មេត្តាយនា មេត្តាយិតត្តំ មេត្តាចេតោវិមុត្តិ – អយំ វុច្ចតិ “មេត្តា”។ អវសេសា ធម្មា មេត្តាយ សម្បយុត្តា។

តត្ថ កតមា មេត្តា? ឥធ ភិក្ខុ យស្មិំ សមយេ រូបាវចរំ ឈានំ ភាវេតិ កិរិយំ នេវ កុសលំ នាកុសលំ ន ច កម្មវិបាកំ ទិដ្ឋធម្មសុខវិហារំ វិតក្កវិចារានំ វូបសមា…បេ…. ទុតិយំ ឈានំ…បេ…. តតិយំ ឈានំ…បេ…. បឋមំ ឈានំ…បេ…. ទុតិយំ ឈានំ…បេ…. តតិយំ ឈានំ…បេ…. ចតុត្ថំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ មេត្តាសហគតំ, យា តស្មិំ សមយេ មេត្តិ មេត្តាយនា មេត្តាយិតត្តំ មេត្តាចេតោវិមុត្តិ – អយំ វុច្ចតិ “មេត្តា”។ អវសេសា ធម្មា មេត្តាយ សម្បយុត្តា។

៦៨៨. តត្ថ កតមា ករុណា…បេ…. តត្ថ កតមា មុទិតា…បេ…. តត្ថ កតមា ឧបេក្ខា? ឥធ ភិក្ខុ យស្មិំ សមយេ រូបាវចរំ ឈានំ ភាវេតិ កិរិយំ នេវ កុសលំ នាកុសលំ ន ច កម្មវិបាកំ ទិដ្ឋធម្មសុខវិហារំ សុខស្ស ច បហានា ទុក្ខស្ស ច បហានា…បេ…. ចតុត្ថំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ឧបេក្ខាសហគតំ, យា តស្មិំ សមយេ ឧបេក្ខា ឧបេក្ខាយនា ឧបេក្ខាយិតត្តំ ឧបេក្ខាចេតោវិមុត្តិ – អយំ វុច្ចតិ “ឧបេក្ខា”។ អវសេសា ធម្មា ឧបេក្ខាយ សម្បយុត្តា។

អភិធម្មភាជនីយំ។

៣. បញ្ហាបុច្ឆកំ

៦៨៩. ចតស្សោ អប្បមញ្ញាយោ – ឥធ ភិក្ខុ មេត្តាសហគតេន ចេតសា ឯកំ ទិសំ ផរិត្វា វិហរតិ តថា ទុតិយំ តថា តតិយំ តថា ចតុត្ថំ, ឥតិ ឧទ្ធមធោ តិរិយំ សព្ពធិ សព្ពត្តតាយ សព្ពាវន្តំ លោកំ មេត្តាសហគតេន ចេតសា វិបុលេន មហគ្គតេន អប្បមាណេន អវេរេន អព្យាបជ្ជេន ផរិត្វា វិហរតិ; ករុណាសហគតេន ចេតសា ឯកំ ទិសំ ផរិត្វា វិហរតិ តថា ទុតិយំ តថា តតិយំ តថា ចតុត្ថំ, ឥតិ ឧទ្ធមធោ តិរិយំ សព្ពធិ សព្ពត្តតាយ សព្ពាវន្តំ លោកំ ករុណាសហគតេន ចេតសា វិបុលេន មហគ្គតេន អប្បមាណេន អវេរេន អព្យាបជ្ជេន ផរិត្វា វិហរតិ; មុទិតាសហគតេន ចេតសា ឯកំ ទិសំ ផរិត្វា វិហរតិ តថា ទុតិយំ តថា តតិយំ តថា ចតុត្ថំ, ឥតិ ឧទ្ធមធោ តិរិយំ សព្ពធិ សព្ពត្តតាយ សព្ពាវន្តំ លោកំ មុទិតាសហគតេន ចេតសា វិបុលេន មហគ្គតេន អប្បមាណេន អវេរេន អព្យាបជ្ជេន ផរិត្វា វិហរតិ; ឧបេក្ខាសហគតេន ចេតសា ឯកំ ទិសំ ផរិត្វា វិហរតិ តថា ទុតិយំ តថា តតិយំ តថា ចតុត្ថំ, ឥតិ ឧទ្ធមធោ តិរិយំ សព្ពធិ សព្ពត្តតាយ សព្ពាវន្តំ លោកំ ឧបេក្ខាសហគតេន ចេតសា វិបុលេន មហគ្គតេន អប្បមាណេន អវេរេន អព្យាបជ្ជេន ផរិត្វា វិហរតិ។

៧០០. ចតុន្នំ អប្បមញ្ញានំ កតិ កុសលា, កតិ អកុសលា, កតិ អព្យាកតា…បេ…. កតិ សរណា, កតិ អរណា?

១. តិកំ

៧០១. សិយា កុសលា, សិយា អព្យាកតា។ តិស្សោ អប្បមញ្ញាយោ សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា, ឧបេក្ខា អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា។ សិយា វិបាកា, សិយា វិបាកធម្មធម្មា, សិយា នេវវិបាកនវិបាកធម្មធម្មា។ សិយា ឧបាទិន្នុបាទានិយា, សិយា អនុបាទិន្នុបាទានិយា។ អសំកិលិដ្ឋសំកិលេសិកា។ តិស្សោ អប្បមញ្ញាយោ សិយា សវិតក្កសវិចារា, សិយា អវិតក្កវិចារមត្តា, សិយា អវិតក្កអវិចារា; ឧបេក្ខា អវិតក្កអវិចារា។ តិស្សោ អប្បមញ្ញាយោ សិយា បីតិសហគតា, សិយា សុខសហគតា, ន ឧបេក្ខាសហគតា, សិយា ន វត្តព្ពា បីតិសហគតាតិ; ឧបេក្ខា ឧបេក្ខាសហគតា។ នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតព្ពា។ នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតព្ពហេតុកា។ សិយា អាចយគាមិនោ, សិយា នេវាចយគាមិនាបចយគាមិនោ, នេវសេក្ខនាសេក្ខា, មហគ្គតា, ន វត្តព្ពា បរិត្តារម្មណាតិបិ, មហគ្គតារម្មណាតិបិ, អប្បមាណារម្មណាតិបិ។ មជ្ឈិមា, អនិយតា, ន

វត្តព្វា មគ្គារម្មណាតិបិ, មគ្គហេតុកាតិបិ , មគ្គាធិបតិនោតិបិ។ សិយា ឧប្បន្នា, សិយា អនុប្បន្នា, សិយា ឧប្បាទិនោ។ សិយា អតីតា, សិយា អនាគតា, សិយា បច្ចុប្បន្នា។ ន វត្តព្វា អតីតារម្មណាតិបិ, អនាគតារម្មណាតិបិ, បច្ចុប្បន្នារម្មណាតិបិ។ សិយា អជ្ឈត្តា, សិយា ពហិទ្ធា, សិយា អជ្ឈត្តពហិទ្ធា, ពហិទ្ធារម្មណា, អនិទស្សនអប្បដិឃា។

២. ទុកំ

៧០២. មេត្តា ហេតុ, តិស្សោ អប្បមញ្ញាយោ ន ហេតូ, សហេតុកា, ហេតុសម្បយុត្តា។ មេត្តា ហេតុ ចេវ សហេតុកា ច; តិស្សោ អប្បមញ្ញាយោ ន វត្តព្វា ហេតូ ចេវ សហេតុកា ចាតិ, សហេតុកា ចេវ ន ច ហេតូ។ មេត្តា ហេតុ ចេវ ហេតុសម្បយុត្តា ច; តិស្សោ អប្បមញ្ញាយោ ន វត្តព្វា ហេតូ ចេវ ហេតុសម្បយុត្តា ចាតិ, ហេតុសម្បយុត្តា ចេវ ន ច ហេតូ។ តិស្សោ អប្បមញ្ញាយោ ន ហេតូ សហេតុកា; មេត្តា ន វត្តព្វា ន ហេតុ សហេតុកាតិបិ, ន ហេតុ អហេតុកាតិបិ។

សប្បច្ចយា, សង្ខតា, អនិទស្សនា, អប្បដិឃា, អរូបា, លោកិយា, កេនចិ វិញ្ញេយ្យា, កេនចិ ន វិញ្ញេយ្យា, នោ អាសវា, សាសវា, អាសវវិប្បយុត្តា , ន វត្តព្វា អាសវា ចេវ សាសវា ចាតិ, សាសវា ចេវ នោ ច អាសវា, ន វត្តព្វា អាសវា ចេវ អាសវសម្បយុត្តា ចាតិបិ, អាសវសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច អាសវាតិបិ។ អាសវវិប្បយុត្តា សាសវា។

នោ សំយោជនា...បេ.... នោ គន្ថា...បេ.... នោ ឱឃា...បេ.... នោ យោគា...បេ.... នោ នីវរណា...បេ.... នោ បរាមាសា ...បេ.... សារម្មណា, នោ ចិត្តា, ចេតសិកា, ចិត្តសម្បយុត្តា, ចិត្តសំសដ្ឋា, ចិត្តសមុដ្ឋានា, ចិត្តសហភុនោ, ចិត្តានុបរិវត្តិនោ, ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានា, ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានសហភុនោ, ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានានុបរិវត្តិនោ, ពាហិរា, នោ ឧបាទា, សិយា ឧបាទិន្នា, សិយា អនុបាទិន្នា។

នោ ឧបាទានា...បេ.... នោ កិលេសា...បេ.... ន ទស្សនេន បហាតព្វា, ន ភាវនាយ បហាតព្វា, ន ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកា, ន ភាវនាយ បហាតព្វហេតុកា។ តិស្សោ អប្បមញ្ញាយោ សិយា សវិតក្កា, សិយា អវិតក្កា; ឧបេក្ខា អវិតក្កា។ តិស្សោ អប្បមញ្ញាយោ សិយា សវិចារា, សិយា អវិចារា; ឧបេក្ខា អវិចារា។ តិស្សោ អប្បមញ្ញាយោ សិយា សប្បីតិកា, សិយា អប្បីតិកា; ឧបេក្ខា អប្បីតិកា។ តិស្សោ អប្បមញ្ញាយោ សិយា បីតិសហគតា, សិយា ន បីតិសហគតា; ឧបេក្ខា ន បីតិសហគតា។ តិស្សោ អប្បមញ្ញាយោ សុខសហគតា, ឧបេក្ខា ន សុខសហគតា។ ឧបេក្ខា ឧបេក្ខាសហគតា, តិស្សោ អប្បមញ្ញាយោ ន ឧបេក្ខាសហគតា, ន កាមាវចរា, រូបាវចរា, ន អរូបាវចរា, បរិយាបន្នា, អនិយ្យានិកា, អនិយតា, សឧត្តរា, អរណាតិ។

បញ្ហាបុច្ឆកំ។

អប្បមញ្ញាវិភង្គោ និដ្ឋិតោ។

១៤. សិក្ខាបទវិភង្គោ

១. អភិធម្មភាជនីយំ

៧០៣ . បញ្ច សិក្ខាបទានិ – បាណាតិបាតា វេរមណី សិក្ខាបទំ, អទិន្នាទានា វេរមណី សិក្ខាបទំ, កាមេសុមិច្ឆាចារា វេរមណី សិក្ខាបទំ, មុសាវាទា វេរមណី សិក្ខាបទំ, សុរាមេរយមជ្ជបមាទដ្ឋានា វេរមណី សិក្ខាបទំ។

៧០៤. តត្ថ កតមំ បាណាតិបាតា វេរមណី សិក្ខាបទំ? យស្មិំ សមយេ កាមាវចរំ កុសលំ ចិត្តំ ឧប្បន្នំ ហោតិ សោមនស្សសហគតំ ញាណសម្បយុត្តំ បាណាតិបាតា វិរមន្តស្ស, យា តស្មិំ សមយេ បាណាតិបាតា អារតិ វិរតិ បដិវិរតិ វេរមណី អកិរិយា អករណំ អនជ្ឈាបត្តិ វេលាអនតិក្កមោ សេតុឃាតោ – ឥទំ វុច្ចតិ “បាណាតិបាតា វេរមណី សិក្ខាបទំ”។ អវសេសា ធម្មា វេរមណិយា សម្បយុត្តា។

តត្ថ កតមំ បាណាតិបាតា វេរមណី សិក្ខាបទំ? យស្មិំ សមយេ កាមាវចរំ កុសលំ ចិត្តំ ឧប្បន្នំ ហោតិ សោមនស្សសហគតំ ញាណសម្បយុត្តំ បាណាតិបាតា វិរមន្តស្ស, យា តស្មិំ សមយេ ចេតនា សញ្ចេតនា សញ្ចេតយិតត្តំ – ឥទំ វុច្ចតិ “បាណាតិបាតា វេរមណី សិក្ខាបទំ”។ អវសេសា ធម្មា ចេតនាយ សម្បយុត្តា។

តត្ថ កតមំ បាណាតិបាតា វេរមណី សិក្ខាបទំ? យស្មិំ សមយេ កាមាវចរំ កុសលំ ចិត្តំ ឧប្បន្នំ ហោតិ សោមនស្សសហគតំ ញាណសម្បយុត្តំ បាណាតិបាតា វិរមន្តស្ស, យោ តស្មិំ សមយេ ផស្សោ…បេ…. បគ្គាហោ អវិក្ខេបោ – ឥទំ វុច្ចតិ “បាណាតិបាតា វេរមណី សិក្ខាបទំ” ។

តត្ថ កតមំ បាណាតិបាតា វេរមណី សិក្ខាបទំ? យស្មិំ សមយេ កាមាវចរំ កុសលំ ចិត្តំ ឧប្បន្នំ ហោតិ សោមនស្សសហគតំ ញាណសម្បយុត្តំ សសង្ខារេន…បេ…. សោមនស្សសហគតំ ញាណវិប្បយុត្តំ…បេ…. សោមនស្សសហគតំ ញាណវិប្បយុត្តំ សសង្ខារេន…បេ…. ឧបេក្ខាសហគតំ ញាណសម្បយុត្តំ…បេ…. ឧបេក្ខាសហគតំ ញាណសម្បយុត្តំ សសង្ខារេន…បេ…. ឧបេក្ខាសហគតំ ញាណវិប្បយុត្តំ…បេ…. ឧបេក្ខាសហគតំ ញាណវិប្បយុត្តំ សសង្ខារេន បាណាតិបាតា វិរមន្តស្ស, យា តស្មិំ សមយេ បាណាតិបាតា អារតិ វិរតិ បដិវិរតិ វេរមណី អកិរិយា អករណំ អនជ្ឈាបត្តិ វេលាអនតិក្កមោ សេតុឃាតោ – ឥទំ វុច្ចតិ “បាណាតិបាតា វេរមណី សិក្ខាបទំ”។ អវសេសា ធម្មា វេរមណិយា សម្បយុត្តា។

៧០៥. តត្ថ កតមំ បាណាតិបាតា វេរមណី សិក្ខាបទំ? យស្មិំ សមយេ កាមាវចរំ កុសលំ ចិត្តំ ឧប្បន្នំ ហោតិ ឧបេក្ខាសហគតំ ញាណវិប្បយុត្តំ សសង្ខារេន បាណាតិបាតា វិរមន្តស្ស, យា តស្មិំ សមយេ ចេតនា សញ្ចេតនា សញ្ចេតយិតត្តំ – ឥទំ វុច្ចតិ “បាណាតិបាតា វេរមណី សិក្ខាបទំ”។ អវសេសា ធម្មា ចេតនាយ សម្បយុត្តា។

តត្ថ កតមំ បាណាតិបាតា វេរមណី សិក្ខាបទំ? យស្មិំ សមយេ កាមាវចរំ កុសលំ ចិត្តំ ឧប្បន្នំ ហោតិ ឧបេក្ខាសហគតំ ញាណវិប្បយុត្តំ សសង្ខារេន បាណាតិបាតា វិរមន្តស្ស ផស្សោ…បេ…. បគ្គាហោ អវិក្ខេបោ – ឥទំ វុច្ចតិ “បាណាតិបាតា វេរមណី សិក្ខាបទំ”។

៧០៦. តត្ថ កតមំ អទិន្នាទានា វេរមណី សិក្ខាបទំ…បេ…. កាមេសុមិច្ឆាចារា វេរមណី សិក្ខាបទំ…បេ…. មុសាវាទា វេរមណី សិក្ខាបទំ…បេ…. សុរាមេរយមជ្ជបមាទដ្ឋានា វេរមណី សិក្ខាបទំ? យស្មិំ សមយេ កាមាវចរំ កុសលំ ចិត្តំ ឧប្បន្នំ ហោតិ សោមនស្សសហគតំ ញាណសម្បយុត្តំ សុរាមេរយមជ្ជបមាទដ្ឋានា វិរមន្តស្ស, យា តស្មិំ សមយេ សុរាមេរយមជ្ជបមាទដ្ឋានា អារតិ វិរតិ បដិវិរតិ វេរមណី អកិរិយា អករណំ អនជ្ឈាបត្តិ វេលាអនតិក្កមោ សេតុឃាតោ – ឥទំ វុច្ចតិ “សុរាមេរយមជ្ជបមាទដ្ឋានា វេរមណី សិក្ខាបទំ”។ អវសេសា ធម្មា វេរមណិយា សម្បយុត្តា។

តត្ថ កតមំ សុរាមេរយមជ្ជបមាទដ្ឋានា វេរមណី សិក្ខាបទំ, យស្មិំ សមយេ កាមាវចរំ កុសលំ ចិត្តំ ឧប្បន្នំ ហោតិ សោមនស្សសហគតំ ញាណសម្បយុត្តំ សុរាមេរយមជ្ជបមាទដ្ឋានា វិរមន្តស្ស, យា តស្មិំ សមយេ ចេតនា សញ្ចេតនា សញ្ចេតយិតត្តំ – ឥទំ វុច្ចតិ “សុរាមេរយមជ្ជបមាទដ្ឋានា វេរមណី សិក្ខាបទំ”។ អវសេសា ធម្មា ចេតនាយ សម្បយុត្តា។

តត្ថ កតមំ សុរាមេរយមជ្ជបមាទដ្ឋានា វេរមណី សិក្ខាបទំ? យស្មឹ សមយេ កាមាវចរំ កុសលំ ចិត្តំ ឧប្បន្នំ ហោតិ សោមនស្សសហគតំ ញាណសម្បយុត្តំ សុរាមេរយមជ្ជបមាទដ្ឋានា វិរមន្តស្ស, យោ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ... បេ.... បគ្គាហោ អវិក្ខេបោ – ឥទំ វុច្ចតិ “សុរាមេរយមជ្ជបមាទដ្ឋានា វេរមណី សិក្ខាបទំ”។

តត្ថ កតមំ សុរាមេរយមជ្ជបមាទដ្ឋានា វេរមណី សិក្ខាបទំ? យស្មឹ សមយេ កាមាវចរំ កុសលំ ចិត្តំ ឧប្បន្នំ ហោតិ សោមនស្សសហគតំ ញាណសម្បយុត្តំ សសង្ខារេន...បេ.... សោមនស្សសហគតំ ញាណវិប្បយុត្តំ...បេ.... សោមនស្សសហគតំ ញាណវិប្បយុត្តំ សសង្ខារេន...បេ.... ឧបេក្ខាសហគតំ ញាណសម្បយុត្តំ...បេ.... ឧបេក្ខាសហគតំ ញាណសម្បយុត្តំ សសង្ខារេន...បេ.... ឧបេក្ខាសហគតំ ញាណវិប្បយុត្តំ...បេ.... ឧបេក្ខាសហគតំ ញាណវិប្បយុត្តំ សសង្ខារេន សុរាមេរយមជ្ជបមាទដ្ឋានា វិរមន្តស្ស, យា តស្មឹ សមយេ សុរាមេរយមជ្ជបមាទដ្ឋានា អារតិ វិរតិ បដិវិរតិ វេរមណី អកិរិយា អករណំ អនជ្ឈាបត្តិ វេលាអនតិក្កមោ សេតុឃាតោ – ឥទំ វុច្ចតិ “សុរាមេរយមជ្ជបមាទដ្ឋានា វេរមណី សិក្ខាបទំ”។ អវសេសា ធម្មា វេរមណិយា សម្បយុត្តា។

៧០៧. តត្ថ កតមំ សុរាមេរយមជ្ជបមាទដ្ឋានា វេរមណី សិក្ខាបទំ? យស្មឹ សមយេ កាមាវចរំ កុសលំ ចិត្តំ ឧប្បន្នំ ហោតិ ឧបេក្ខាសហគតំ ញាណវិប្បយុត្តំ សសង្ខារេន សុរាមេរយមជ្ជបមាទដ្ឋានា វិរមន្តស្ស, យា តស្មឹ សមយេ ចេតនា សញ្ចេតនា សញ្ចេតយិតត្តំ – ឥទំ វុច្ចតិ “សុរាមេរយមជ្ជបមាទដ្ឋានា វេរមណី សិក្ខាបទំ”។ អវសេសា ធម្មា ចេតនាយ សម្បយុត្តា។

តត្ថ កតមំ សុរាមេរយមជ្ជបមាទដ្ឋានា វេរមណី សិក្ខាបទំ? យស្មឹ សមយេ កាមាវចរំ កុសលំ ចិត្តំ ឧប្បន្នំ ហោតិ ឧបេក្ខាសហគតំ ញាណវិប្បយុត្តំ សសង្ខារេន សុរាមេរយមជ្ជបមាទដ្ឋានា វិរមន្តស្ស , យោ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ...បេ.... បគ្គាហោ អវិក្ខេបោ – ឥទំ វុច្ចតិ “សុរាមេរយមជ្ជបមាទដ្ឋានា វេរមណី សិក្ខាបទំ”។

៧០៨. បញ្ច សិក្ខាបទានិ – បាណាតិបាតា វេរមណី សិក្ខាបទំ, អទិន្នាទានា វេរមណី សិក្ខាបទំ, កាមេសុមិច្ឆាចារា វេរមណី សិក្ខាបទំ , មុសាវាទា វេរមណី សិក្ខាបទំ, សុរាមេរយមជ្ជបមាទដ្ឋានា វេរមណី សិក្ខាបទំ។

៧០៩. តត្ថ កតមំ បាណាតិបាតា វេរមណី សិក្ខាបទំ? យស្មឹ សមយេ កាមាវចរំ កុសលំ ចិត្តំ ឧប្បន្នំ ហោតិ សោមនស្សសហគតំ ញាណសម្បយុត្តំ ហីនំ... មជ្ឈិមំ... បណីតំ... ឆន្ទាធិបតេយ្យំ... វីរិយាធិបតេយ្យំ... ចិត្តាធិបតេយ្យំ... វីមំសាធិបតេយ្យំ... ឆន្ទាធិបតេយ្យំ ហីនំ... មជ្ឈិមំ... បណីតំ... វីរិយាធិបតេយ្យំ ហីនំ... មជ្ឈិមំ... បណីតំ... ចិត្តាធិបតេយ្យំ ហីនំ... មជ្ឈិមំ... បណីតំ... វីមំសាធិបតេយ្យំ ហីនំ... មជ្ឈិមំ... បណីតំ បាណាតិបាតា វិរមន្តស្ស, យា តស្មឹ សមយេ បាណាតិបាតា អារតិ វិរតិ បដិវិរតិ វេរមណី អកិរិយា អករណំ អនជ្ឈាបត្តិ វេលាអនតិក្កមោ សេតុឃាតោ – ឥទំ វុច្ចតិ “បាណាតិបាតា វេរមណី សិក្ខាបទំ”។ អវសេសា ធម្មា វេរមណិយា សម្បយុត្តា។

តត្ថ កតមំ បាណាតិបាតា វេរមណី សិក្ខាបទំ? យស្មឹ សមយេ កាមាវចរំ កុសលំ ចិត្តំ ឧប្បន្នំ ហោតិ សោមនស្សសហគតំ ញាណសម្បយុត្តំ ហីនំ... មជ្ឈិមំ... បណីតំ... ឆន្ទាធិបតេយ្យំ... វីរិយាធិបតេយ្យំ... ចិត្តាធិបតេយ្យំ... វីមំសាធិបតេយ្យំ... ឆន្ទាធិបតេយ្យំ ហីនំ... មជ្ឈិមំ... បណីតំ... វីរិយាធិបតេយ្យំ ហីនំ... មជ្ឈិមំ... បណីតំ... ចិត្តាធិបតេយ្យំ ហីនំ... មជ្ឈិមំ... បណីតំ... វីមំសាធិបតេយ្យំ ហីនំ... មជ្ឈិមំ... បណីតំ បាណាតិបាតា វិរមន្តស្ស, យា តស្មឹ សមយេ ចេតនា សញ្ចេតនា សញ្ចេតយិតត្តំ – ឥទំ វុច្ចតិ “បាណាតិបាតា វេរមណី សិក្ខាបទំ”។ អវសេសា ធម្មា ចេតនាយ សម្បយុត្តា។

តត្ថ កតមំ បាណាតិបាតា វេរមណី សិក្ខាបទំ? យស្មឹ សមយេ កាមាវចរំ កុសលំ ចិត្តំ ឧប្បន្នំ ហោតិ សោមនស្សសហគតំ ញាណសម្បយុត្តំ ហីនំ... មជ្ឈិមំ... បណីតំ... ឆន្ទាធិបតេយ្យំ... វីរិយាធិបតេយ្យំ... ចិត្តាធិបតេយ្យំ... វីមំសាធិបតេយ្យំ... ឆន្ទាធិបតេយ្យំ ហីនំ... មជ្ឈិមំ... បណីតំ... វីរិយាធិបតេយ្យំ ហីនំ... មជ្ឈិមំ... បណីតំ... ចិត្តាធិបតេយ្យំ ហីនំ... មជ្ឈិមំ... បណីតំ... វីមំសាធិបតេយ្យំ ហីនំ... មជ្ឈិមំ ... បណីតំ បាណាតិបាតា វិរមន្តស្ស, យោ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ...បេ.... បគ្គាហោ អវិក្ខេបោ – ឥទំ វុច្ចតិ “បាណាតិបាតា វេរមណី សិក្ខាបទំ”។

តត្ថ កតមំ បាណាតិបាតា វេរមណី សិក្ខាបទំ? យស្មឹ សមយេ កាមាវចរំ កុសលំ ចិត្តំ ឧប្បន្នំ ហោតិ សោមនស្សសហគតំ ញាណសម្បយុត្តំ សសង្ខារេន...បេ.... សោមនស្សសហគតំ ញាណវិប្បយុត្តំ...បេ.... សោមនស្សសហគតំ ញាណវិប្បយុត្តំ សសង្ខារេន...បេ.... ឧបេក្ខាសហគតំ ញាណសម្បយុត្តំ...បេ.... ឧបេក្ខាសហគតំ ញាណសម្បយុត្តំ សសង្ខារេន...បេ.... ឧបេក្ខាសហគតំ ញាណវិប្បយុត្តំ...បេ.... ឧបេក្ខាសហគតំ

ញាណវិប្បយុត្តំ សសង្ខារេន ហីនំ… មជ្ឈិមំ… បណីតំ… ឆន្ទាធិបតេយ្យំ… វីរិយាធិបតេយ្យំ… ចិត្តាធិបតេយ្យំ… ឆន្ទាធិបតេយ្យំ ហីនំ… មជ្ឈិមំ… បណីតំ… វីរិយាធិបតេយ្យំ ហីនំ… មជ្ឈិមំ… បណីតំ… ចិត្តាធិបតេយ្យំ ហីនំ… មជ្ឈិមំ… បណីតំ បាណាតិបាតា វិរមន្តស្ស, យា តស្មិំ សមយេ បាណាតិបាតា អារតិ វិរតិ បដិវិរតិ វេរមណី អកិរិយា អករណំ អនជ្ឈាបត្តិ វេលាអនតិក្កមោ សេតុឃាតោ – ឥទំ វុច្ចតិ "បាណាតិបាតា វេរមណី សិក្ខាបទំ"។ អវសេសា ធម្មា វេរមណិយា សម្បយុត្តា…បេ…. អវសេសា ធម្មា ចេតនាយ សម្បយុត្តា…បេ…. ផស្សោ…បេ…. បគ្គាហោ អវិក្ខេបោ – ឥទំ វុច្ចតិ "បាណាតិបាតា វេរមណី សិក្ខាបទំ"។

៧១០. តត្ថ កតមំ អទិន្នាទានា វេរមណី សិក្ខាបទំ…បេ…. កាមេសុមិច្ឆាចារា វេរមណី សិក្ខាបទំ…បេ…. មុសាវាទា វេរមណី សិក្ខាបទំ…បេ…. សុរាមេរយមជ្ជបមាទដ្ឋានា វេរមណី សិក្ខាបទំ? យស្មិំ សមយេ កាមាវចរំ កុសលំ ចិត្តំ ឧប្បន្នំ ហោតិ សោមនស្សសហគតំ ញាណសម្បយុត្តំ ហីនំ… មជ្ឈិមំ… បណីតំ… ឆន្ទាធិបតេយ្យំ… វីរិយាធិបតេយ្យំ … ចិត្តាធិបតេយ្យំ… វីមំសាធិបតេយ្យំ… ឆន្ទាធិបតេយ្យំ ហីនំ… មជ្ឈិមំ… បណីតំ… វីរិយាធិបតេយ្យំ ហីនំ… មជ្ឈិមំ… បណីតំ… ចិត្តាធិបតេយ្យំ ហីនំ… មជ្ឈិមំ… បណីតំ… វីមំសាធិបតេយ្យំ ហីនំ… មជ្ឈិមំ… បណីតំ សុរាមេរយមជ្ជបមាទដ្ឋានា វិរមន្តស្ស, យា តស្មិំ សមយេ សុរាមេរយមជ្ជបមាទដ្ឋានា អារតិ វិរតិ បដិវិរតិ វេរមណី អកិរិយា អករណំ អនជ្ឈាបត្តិ វេលាអនតិក្កមោ សេតុឃាតោ – ឥទំ វុច្ចតិ "សុរាមេរយមជ្ជបមាទដ្ឋានា វេរមណី សិក្ខាបទំ"។ អវសេសា ធម្មា វេរមណិយា សម្បយុត្តា …បេ…. អវសេសា ធម្មា ចេតនាយ សម្បយុត្តា…បេ…. ផស្សោ…បេ…. បគ្គាហោ អវិក្ខេបោ – ឥទំ វុច្ចតិ "សុរាមេរយមជ្ជបមាទដ្ឋានា វេរមណី សិក្ខាបទំ"។

៧១១. តត្ថ កតមំ សុរាមេរយមជ្ជបមាទដ្ឋានា វេរមណី សិក្ខាបទំ? យស្មិំ សមយេ កាមាវចរេ កុសលំ ចិត្តំ ឧប្បន្នំ ហោតិ សោមនស្សសហគតំ ញាណសម្បយុត្តំ សសង្ខារេន…បេ…. សោមនស្សសហគតំ ញាណវិប្បយុត្តំ…បេ…. សោមនស្សសហគតំ ញាណវិប្បយុត្តំ សសង្ខារេន…បេ…. ឧបេក្ខាសហគតំ ញាណសម្បយុត្តំ…បេ…. ឧបេក្ខាសហគតំ ញាណសម្បយុត្តំ សសង្ខារេន…បេ…. ឧបេក្ខាសហគតំ ញាណវិប្បយុត្តំ…បេ…. ឧបេក្ខាសហគតំ ញាណវិប្បយុត្តំ សសង្ខារេន ហីនំ… មជ្ឈិមំ… បណីតំ… ឆន្ទាធិបតេយ្យំ… វីរិយាធិបតេយ្យំ… ចិត្តាធិបតេយ្យំ… ឆន្ទាធិបតេយ្យំ ហីនំ… មជ្ឈិមំ… បណីតំ… វីរិយាធិបតេយ្យំ ហីនំ… មជ្ឈិមំ… បណីតំ… ចិត្តាធិបតេយ្យំ ហីនំ… មជ្ឈិមំ បណីតំ សុរាមេរយមជ្ជបមាទដ្ឋានា វិរមន្តស្ស, យា តស្មិំ សមយេ សុរាមេរយមជ្ជបមាទដ្ឋានា អារតិ វិរតិ បដិវិរតិ វេរមណី អកិរិយា អករណំ អនជ្ឈាបត្តិ វេលាអនតិក្កមោ សេតុឃាតោ – ឥទំ វុច្ចតិ "សុរាមេរយមជ្ជបមាទដ្ឋានា វេរមណី សិក្ខាបទំ"។ អវសេសា ធម្មា វេរមណិយា សម្បយុត្តា…បេ…. អវសេសា ធម្មា ចេតនាយ សម្បយុត្តា…បេ…. ផស្សោ…បេ…. បគ្គាហោ អវិក្ខេបោ – ឥទំ វុច្ចតិ "សុរាមេរយមជ្ជបមាទដ្ឋានា វេរមណី សិក្ខាបទំ"។

៧១២. កតមេ ធម្មា សិក្ខា? យស្មិំ សមយេ កាមាវចរំ កុសលំ ចិត្តំ ឧប្បន្នំ ហោតិ សោមនស្សសហគតំ ញាណសម្បយុត្តំ រូបារម្មណំ វា…បេ…. ធម្មារម្មណំ វា យំ យំ វា បនារព្ភ, តស្មិំ សមយេ ផស្សោ ហោតិ…បេ…. អវិក្ខេបោ ហោតិ។ ឥមេ ធម្មា សិក្ខា។

កតមេ ធម្មា សិក្ខា? យស្មិំ សមយេ កាមាវចរំ កុសលំ ចិត្តំ ឧប្បន្នំ ហោតិ សោមនស្សសហគតំ ញាណសម្បយុត្តំ សសង្ខារេន…បេ…. សោមនស្សសហគតំ ញាណវិប្បយុត្តំ…បេ…. សោមនស្សសហគតំ ញាណវិប្បយុត្តំ សសង្ខារេន…បេ…. ឧបេក្ខាសហគតំ ញាណសម្បយុត្តំ…បេ…. ឧបេក្ខាសហគតំ ញាណសម្បយុត្តំ សសង្ខារេន…បេ…. ឧបេក្ខាសហគតំ ញាណវិប្បយុត្តំ…បេ…. ឧបេក្ខាសហគតំ ញាណវិប្បយុត្តំ សសង្ខារេន រូបារម្មណំ វា…បេ…. ធម្មារម្មណំ វា យំ យំ វា បនារព្ភ, តស្មិំ សមយេ ផស្សោ ហោតិ…បេ…. អវិក្ខេបោ ហោតិ។ ឥមេ ធម្មា សិក្ខា។

៧១៣. កតមេ ធម្មា សិក្ខា? យស្មិំ សមយេ រូបូបបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ…បេ…. អរូបូបបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ…បេ…. លោកុត្តរំ ឈានំ ភាវេតិ និយ្យានិកំ អបចយគាមី ទិដ្ឋិគតានំ បហានាយ បឋមាយ ភូមិយា បត្តិយា វិវិច្ចេវ កាមេហិ…បេ…. បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ, តស្មិំ សមយេ ផស្សោ ហោតិ…បេ…. អវិក្ខេបោ ហោតិ។ ឥមេ ធម្មា សិក្ខា។

អភិធម្មភាជនីយំ។

២. បញ្ហាបុច្ឆកំ

៧១៤. បញ្ច សិក្ខាបទានិ – បាណាតិបាតា វេរមណី សិក្ខាបទំ, អទិន្នាទានា វេរមណី សិក្ខាបទំ, កាមេសុមិច្ឆាចារា វេរមណី សិក្ខាបទំ, មុសាវាទា វេរមណី សិក្ខាបទំ, សុរាមេរយមជ្ជបមាទដ្ឋានា វេរមណី សិក្ខាបទំ។

៧១៥. បញ្ចន្នំ សិក្ខាបទានំ កតិ កុសលា, កតិ អកុសលា, កតិ អព្យាកតា...បេ.... កតិ សរណា, កតិ អរណា?

១. តិកំ

៧១៦. កុសលាយេវ។ សិយា សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា, សិយា អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា, វិបាកធម្មធម្មា, អនុបាទិន្នុបាទានិយា, អសំកិលិដ្ឋសំកិលេសិកា, សវិតក្កសវិចារា, សិយា បីតិសហគតា, សិយា សុខសហគតា, សិយា ឧបេក្ខាសហគតា។

នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតព្ពា, នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតព្ពហេតុកា, អាចយគាមិនោ , នេវសេក្ខនាសេក្ខា, បរិត្តា, បរិត្តារម្មណា, មជ្ឈិមា, អនិយតា, ន វត្តព្ពា មគ្គារម្មណាតិបិ, មគ្គហេតុកាតិបិ, មគ្គាធិបតិនោតិបិ។ សិយា ឧប្បន្នា, សិយា អនុប្បន្នា , ន វត្តព្ពា ឧប្បាទិនោតិ, សិយា អតីតា, សិយា អនាគតា, សិយា បច្ចុប្បន្នា, បច្ចុប្បន្នារម្មណា, សិយា អជ្ឈត្តា, សិយា ពហិទ្ធា, សិយា អជ្ឈត្តពហិទ្ធា, ពហិទ្ធារម្មណា, អនិទស្សនអប្បដិឃា។

២. ទុកំ

៧១៧. ន ហេតូ សហេតុកា, ហេតុសម្បយុត្តា។ ន វត្តព្ពា “ហេតូ ចេវ សហេតុកា ចា”តិ, សហេតុកា ចេវ ន ច ហេតូ, ន វត្តព្ពា “ហេតូ ចេវ ហេតុសម្បយុត្តា ចា”តិ, ហេតុសម្បយុត្តា ចេវ ន ច ហេតូ, ន ហេតុ សហេតូកា, សប្បច្ចយា, សង្ខតា, អនិទស្សនា, អប្បដិឃា, អរូបា, លោកិយា, កេនចិ វិញ្ញេយ្យា, កេនចិ ន វិញ្ញេយ្យា។

នោ អាសវា, សាសវា, អាសវវិប្បយុត្តា, ន វត្តព្ពា “អាសវា ចេវ សាសវា ចា”តិ, សាសវា ចេវ នោ ច អាសវា, ន វត្តព្ពា “អាសវា ចេវ អាសវសម្បយុត្តា ចា”តិបិ, “អាសវសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច អាសវា”តិបិ។ អាសវវិប្បយុត្តា សាសវា, នោ សំយោជនា...បេ.... នោ គន្ថា...បេ.... នោ ឱឃា...បេ.... នោ យោគា...បេ.... នោ នីវរណា...បេ.... នោ បរាមាសា...បេ.... សារម្មណា, នោ ចិត្តា, ចេតសិកា, ចិត្តសម្បយុត្តា, ចិត្តសំសដ្ឋា , ចិត្តសមុដ្ឋានា, ចិត្តសហភុនោ, ចិត្តានុបរិវត្តិនោ, ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានា, ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានសហភុនោ, ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានានុបរិវត្តិនោ , ពាហិរា, នោ ឧបាទា, អនុបាទិន្នា, នោ ឧបាទានា...បេ.... នោ កិលេសា។

ន ទស្សនេន បហាតព្ពា, ន ភាវនាយបហាតព្ពា, ន ទស្សនេន បហាតព្ពហេតុកា, ន ភាវនាយ បហាតព្ពហេតុកា, សវិតក្កា, សវិចារា, សិយា សប្បីតិកា, សិយា អប្បីតិកា, សិយា បីតិសហគតា, សិយា ន បីតិសហគតា, សិយា សុខសហគតា, សិយា ន សុខសហគតា, សិយា ឧបេក្ខាសហគតា, សិយា ន ឧបេក្ខាសហគតា, កាមាវចរា, ន រូបាវចរា, ន អរូបាវចរា, បរិយាបន្នា, អនិយ្យានិកា, អនិយតា, សឧត្តរា, អរណាតិ។

បញ្ហាបុច្ឆកំ។

សិក្ខាបទវិភង្គោ និដ្ឋិតោ។

១៥. បដិសម្ភិទាវិភង្គោ

១. សុត្តន្តភាជនីយំ

១. សង្គហវារោ

៧១៨. ចតស្សោ បដិសម្ភិទា – អត្ថបដិសម្ភិទា, ធម្មបដិសម្ភិទា, និរុត្តិបដិសម្ភិទា, បដិភានបដិសម្ភិទា [បដិភាណបដិសម្ភិទា (ស្យា.) ឯវមុបរិបិ]។ អត្ថេ ញាណំ អត្ថបដិសម្ភិទា, ធម្មេ ញាណំ ធម្មបដិសម្ភិទា, តត្រ ធម្មនិរុត្តាភិលាបេ ញាណំ និរុត្តិបដិសម្ភិទា, ញាណេសុ ញាណំ បដិភានបដិសម្ភិទា។ អយំ សង្គហវារោ។

២. សច្ចវារោ

៧១៩. ចតស្សោ បដិសម្ភិទា – អត្ថបដិសម្ភិទា, ធម្មបដិសម្ភិទា, និរុត្តិបដិសម្ភិទា, បដិភានបដិសម្ភិទា។ ទុក្ខេ ញាណំ អត្ថបដិសម្ភិទា, ទុក្ខសមុទយេ ញាណំ ធម្មបដិសម្ភិទា, ទុក្ខនិរោធេ ញាណំ អត្ថបដិសម្ភិទា , ទុក្ខនិរោធគាមិនិយា បដិបទាយ ញាណំ ធម្មបដិសម្ភិទា, តត្រ ធម្មនិរុត្តាភិលាបេ ញាណំ និរុត្តិបដិសម្ភិទា, ញាណេសុ ញាណំ បដិភានបដិសម្ភិទា។ អយំ សច្ចវារោ។

៣. ហេតុវារោ

៧២០. ចតស្សោ បដិសម្ភិទា – អត្ថបដិសម្ភិទា, ធម្មបដិសម្ភិទា និរុត្តិបដិសម្ភិទា, បដិភានបដិសម្ភិទា។ ហេតុម្ហិ ញាណំ ធម្មបដិសម្ភិទា, ហេតុផលេ ញាណំ អត្ថបដិសម្ភិទា, តត្រ ធម្មនិរុត្តាភិលាបេ ញាណំ និរុត្តិបដិសម្ភិទា, ញាណេសុ ញាណំ បដិភានបដិសម្ភិទា។ អយំ ហេតុវារោ។

៤. ធម្មវារោ

៧២១. ចតស្សោ បដិសម្ភិទា – អត្ថបដិសម្ភិទា, ធម្មបដិសម្ភិទា, និរុត្តិបដិសម្ភិទា, បដិភានបដិសម្ភិទា។ យេ ធម្មា ជាតា ភូតា សញ្ជាតា និព្ពត្តា អភិនិព្ពត្តា បាតុភូតា, ឥមេសុ ធម្មេសុ ញាណំ អត្ថបដិសម្ភិទា; យម្ហា ធម្មា តេ ធម្មា ជាតា ភូតា សញ្ជាតា និព្ពត្តា អភិនិព្ពត្តា បាតុភូតា, តេសុ ធម្មេសុ ញាណំ ធម្មបដិសម្ភិទា; តត្រ ធម្មនិរុត្តាភិលាបេ ញាណំ និរុត្តិបដិសម្ភិទា; ញាណេសុ ញាណំ បដិភានបដិសម្ភិទា។ អយំ ធម្មវារោ។

៥. បដិច្ចសមុប្បាទវារោ

៧២២. ចតស្សោ បដិសម្ភិទា – អត្ថបដិសម្ភិទា, ធម្មបដិសម្ភិទា, និរុត្តិបដិសម្ភិទា, បដិភានបដិសម្ភិទា។ ជរាមរណេ ញាណំ អត្ថបដិសម្ភិទា, ជរាមរណសមុទយេ ញាណំ ធម្មបដិសម្ភិទា, ជរាមរណនិរោធេ ញាណំ អត្ថបដិសម្ភិទា, ជរាមរណនិរោធគាមិនិយា បដិបទាយ ញាណំ ធម្មបដិសម្ភិទា, តត្រ ធម្មនិរុត្តាភិលាបេ ញាណំ និរុត្តិបដិសម្ភិទា, ញាណេសុ ញាណំ បដិភានបដិសម្ភិទា។

៧២៣. ចតស្សោ បដិសម្ភិទា – អត្ថបដិសម្ភិទា, ធម្មបដិសម្ភិទា, និរុត្តិបដិសម្ភិទា, បដិភានបដិសម្ភិទា។ ជាតិយា ញាណំ…បេ…. ភវេ ញាណំ…បេ…. ឧបាទានេ ញាណំ…បេ…. តណ្ហាយ ញាណំ…បេ…. វេទនាយ ញាណំ…បេ…. ផស្សេ ញាណំ…បេ…. សឡាយតនេ ញាណំ…បេ…. នាមរូបេ ញាណំ…បេ…. វិញ្ញាណេ ញាណំ…បេ…. សង្ខារេសុ ញាណំ អត្ថបដិសម្ភិទា, សង្ខារសមុទយេ ញាណំ ធម្មបដិសម្ភិទា, សង្ខារនិរោធេ ញាណំ អត្ថបដិសម្ភិទា, សង្ខារនិរោធគាមិនិយា បដិបទាយ ញាណំ ធម្មបដិសម្ភិទា, តត្រ ធម្មនិរុត្តាភិលាបេ ញាណំ និរុត្តិបដិសម្ភិទា, ញាណេសុ ញាណំ បដិភានបដិសម្ភិទា។ អយំ បដិច្ចសមុប្បាទវារោ។

៦. បរិយត្តិវារោ

៧២៤. ចតស្សោ បដិសម្ភិទា – អត្ថបដិសម្ភិទា, ធម្មបដិសម្ភិទា, និរុត្តិបដិសម្ភិទា, បដិភានបដិសម្ភិទា។

តត្ថ កតមា ធម្មបដិសម្ភិទា? ឥធ ភិក្ខុ ធម្មំ ជានាតិ – សុត្តំ គេយ្យំ វេយ្យាករណំ គាថំ ឧទានំ ឥតិវុត្តកំ ជាតកំ អព្ភុតធម្មំ វេទល្លំ។ អយំ វុច្ចតិ “ធម្មបដិសម្ភិទា”។ សោ តស្ស តស្សេវ ភាសិតស្ស អត្ថំ ជានាតិ – “អយំ

ឥមស្ស ភាសិតស្ស អត្ថោ, អយំ ឥមស្ស ភាសិតស្ស អត្ថោ”តិ។ អយំ វុច្ចតិ “អត្ថបដិសម្ភិទា”។ តត្រ ធម្មនិរុត្តាភិលាបេ ញាណំ និរុត្តិបដិសម្ភិទា។ ញាណេសុ ញាណំ បដិភានបដិសម្ភិទា។ អយំ បរិយត្តិវារោ។

សុត្តន្តភាជនីយំ។

២. អភិធម្មភាជនីយំ

១. កុសលវារោ

៧២៥. ចតស្សោ បដិសម្ភិទា – អត្ថបដិសម្ភិទា, ធម្មបដិសម្ភិទា, និរុត្តិបដិសម្ភិទា, បដិភានបដិសម្ភិទា។

កតមេ ធម្មា កុសលា? យស្មិំ សមយេ កាមាវចរំ កុសលំ ចិត្តំ ឧប្បន្នំ ហោតិ សោមនស្សសហគតំ ញាណសម្បយុត្តំ រូបារម្មណំ វា…បេ… ធម្មារម្មណំ វា យំ យំ វា បនារព្ភ , តស្មិំ សមយេ ផស្សោ ហោតិ…បេ… អវិក្ខេបោ ហោតិ, ឥមេ ធម្មា កុសលា។ ឥមេសុ ធម្មេសុ ញាណំ ធម្មបដិសម្ភិទា។ តេសំ វិបាកេ ញាណំ អត្ថបដិសម្ភិទា, យាយ និរុត្តិយា តេសំ ធម្មានំ បញ្ញត្តិ ហោតិ, តត្រ ធម្មនិរុត្តាភិលាបេ ញាណំ និរុត្តិបដិសម្ភិទា។ យេន ញាណេន តានិ ញាណានិ ជានាតិ – “ឥមានិ ញាណានិ ឥទមត្ថជោតកានី”តិ, ញាណេសុ ញាណំ បដិភានបដិសម្ភិទា។

៧២៦. ចតស្សោ បដិសម្ភិទា – អត្ថបដិសម្ភិទា, ធម្មបដិសម្ភិទា, និរុត្តិបដិសម្ភិទា, បដិភានបដិសម្ភិទា។

កតមេ ធម្មា កុសលា? យស្មិំ សមយេ កាមាវចរំ កុសលំ ចិត្តំ ឧប្បន្នំ ហោតិ សោមនស្សសហគតំ ញាណសម្បយុត្តំ សសង្ខារេន…បេ… សោមនស្សសហគតំ ញាណវិប្បយុត្តំ…បេ… សោមនស្សសហគតំ ញាណវិប្បយុត្តំ សសង្ខារេន…បេ… ឧបេក្ខាសហគតំ ញាណសម្បយុត្តំ…បេ… ឧបេក្ខាសហគតំ ញាណសម្បយុត្តំ សសង្ខារេន…បេ… ឧបេក្ខាសហគតំ ញាណវិប្បយុត្តំ…បេ… ឧបេក្ខាសហគតំ ញាណវិប្បយុត្តំ សសង្ខារេន រូបារម្មណំ វា…បេ… ធម្មារម្មណំ វា យំ យំ វា បនារព្ភ, តស្មិំ សមយេ ផស្សោ ហោតិ…បេ… អវិក្ខេបោ ហោតិ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា។ ឥមេសុ ធម្មេសុ ញាណំ ធម្មបដិសម្ភិទា។ តេសំ វិបាកេ ញាណំ អត្ថបដិសម្ភិទា។ យាយ និរុត្តិយា តេសំ ធម្មានំ បញ្ញត្តិ ហោតិ តត្រ ធម្មនិរុត្តាភិលាបេ ញាណំ និរុត្តិបដិសម្ភិទា។ យេន ញាណេន តានិ ញាណានិ ជានាតិ – “ឥមានិ ញាណានិ ឥទមត្ថជោតកានី”តិ, ញាណេសុ ញាណំ បដិភានបដិសម្ភិទា។

៧២៧. ចតស្សោ បដិសម្ភិទា – អត្ថបដិសម្ភិទា, ធម្មបដិសម្ភិទា, និរុត្តិបដិសម្ភិទា, បដិភានបដិសម្ភិទា។

កតមេ ធម្មា កុសលា? យស្មិំ សមយេ រូបូបបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ វិវិច្ចេវ កាមេហិ…បេ… បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ បថវីកសិណំ, តស្មិំ សមយេ ផស្សោ ហោតិ…បេ… អវិក្ខេបោ ហោតិ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា។ ឥមេសុ ធម្មេសុ ញាណំ ធម្មបដិសម្ភិទា។ តេសំ វិបាកេ ញាណំ អត្ថបដិសម្ភិទា។ យាយ និរុត្តិយា តេសំ ធម្មានំ បញ្ញត្តិ ហោតិ តត្រ ធម្មនិរុត្តាភិលាបេ ញាណំ និរុត្តិបដិសម្ភិទា។ យេន ញាណេន តានិ ញាណានិ ជានាតិ – “ឥមានិ ញាណានិ ឥទមត្ថជោតកានី”តិ, ញាណេសុ ញាណំ បដិភានបដិសម្ភិទា។

៧២៨. ចតស្សោ បដិសម្ភិទា – អត្ថបដិសម្ភិទា, ធម្មបដិសម្ភិទា, និរុត្តិបដិសម្ភិទា, បដិភានបដិសម្ភិទា។

កតមេ ធម្មា កុសលា? យស្មិំ សមយេ អរូបូបបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ សព្ពសោ អាកិញ្ចញ្ញាយតនំ សមតិក្កម្ម នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនសញ្ញាសហគតំ សុខស្ស ច បហានា…បេ… ចតុត្ថំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ, តស្មិំ សមយេ ផស្សោ ហោតិ…បេ… អវិក្ខេបោ ហោតិ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា។ ឥមេសុ ធម្មេសុ ញាណំ ធម្មបដិសម្ភិទា។ តេសំ វិបាកេ ញាណំ អត្ថបដិសម្ភិទា។ យាយ និរុត្តិយា តេសំ ធម្មានំ បញ្ញត្តិ ហោតិ តត្រ ធម្មនិរុត្តាភិលាបេ ញាណំ និរុត្តិបដិសម្ភិទា។ យេន ញាណេន តានិ ញាណានិ ជានាតិ – “ឥមានិ ញាណានិ ឥទមត្ថជោតកានី”តិ, ញាណេសុ ញាណំ បដិភានបដិសម្ភិទា។

៧២៩. ចតស្សោ បដិសម្ភិទា – អត្ថបដិសម្ភិទា, ធម្មបដិសម្ភិទា, និរុត្តិបដិសម្ភិទា, បដិភានបដិសម្ភិទា។

កតមេ ធម្មា កុសលា? យស្មិំ សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ភាវេតិ និយ្យានិកំ អបចយគាមិំ ទិដ្ឋិគតានំ បហានាយ បឋមាយ ភូមិយា បត្តិយា វិវិច្ចេវ កាមេហិ…បេ… បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ, តស្មិំ សមយេ ផស្សោ ហោតិ…បេ… អវិក្ខេបោ ហោតិ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា។ ឥមេសុ ធម្មេសុ ញាណំ

ធម្មបដិសម្ភិទា។ តេសំ វិបាកេ ញាណំ អត្ថបដិសម្ភិទា។ យាយ និរុត្តិយា តេសំ ធម្មានំ បញ្ញត្តិ ហោតិ តត្រ ធម្មនិរុត្តាភិលាបេ ញាណំ និរុត្តិបដិសម្ភិទា។ យេន ញាណេន តានិ ញាណានិ ជានាតិ – “ឥមានិ ញាណានិ ឥទមត្ថជោតកានី”តិ, ញាណេសុ ញាណំ បដិភានបដិសម្ភិទា។

២. អកុសលវារោ

៧៣០. ចតស្សោ បដិសម្ភិទា – អត្ថបដិសម្ភិទា, ធម្មបដិសម្ភិទា, និរុត្តិបដិសម្ភិទា, បដិភានបដិសម្ភិទា។

កតមេ ធម្មា អកុសលា? យស្មិំ សមយេ អកុសលំ ចិត្តំ ឧប្បន្នំ ហោតិ សោមនស្សសហគតំ ទិដ្ឋិគតសម្បយុត្តំ រូបារម្មណំ វា…បេ… ធម្មារម្មណំ វា យំ យំ វា បនារព្ភ, តស្មិំ សមយេ ផស្សោ ហោតិ…បេ… អវិក្ខេបោ ហោតិ។ ឥមេ ធម្មា អកុសលា។ ឥមេសុ ធម្មេសុ ញាណំ ធម្មបដិសម្ភិទា។ តេសំ វិបាកេ ញាណំ អត្ថបដិសម្ភិទា។ យាយ និរុត្តិយា តេសំ ធម្មានំ បញ្ញត្តិ ហោតិ តត្រ ធម្មនិរុត្តាភិលាបេ ញាណំ និរុត្តិបដិសម្ភិទា។ យេន ញាណេន តានិ ញាណានិ ជានាតិ – “ឥមានិ ញាណានិ ឥទមត្ថជោតកានី”តិ, ញាណេសុ ញាណំ បដិភានបដិសម្ភិទា។

៧៣១. ចតស្សោ បដិសម្ភិទា – អត្ថបដិសម្ភិទា, ធម្មបដិសម្ភិទា, និរុត្តិបដិសម្ភិទា, បដិភានបដិសម្ភិទា។

កតមេ ធម្មា អកុសលា? យស្មិំ សមយេ អកុសលំ ចិត្តំ ឧប្បន្នំ ហោតិ សោមនស្សសហគតំ ទិដ្ឋិគតសម្បយុត្តំ សសង្ខារេន…បេ… សោមនស្សសហគតំ ទិដ្ឋិគតវិប្បយុត្តំ…បេ… សោមនស្សសហគតំ ទិដ្ឋិគតវិប្បយុត្តំ សសង្ខារេន…បេ… ឧបេក្ខាសហគតំ ទិដ្ឋិគតសម្បយុត្តំ…បេ… ឧបេក្ខាសហគតំ ទិដ្ឋិគតសម្បយុត្តំ សសង្ខារេន…បេ… ឧបេក្ខាសហគតំ ទិដ្ឋិគតវិប្បយុត្តំ…បេ… ឧបេក្ខាសហគតំ ទិដ្ឋិគតវិប្បយុត្តំ សសង្ខារេន…បេ… ទោមនស្សសហគតំ បដិឃសម្បយុត្តំ…បេ… ទោមនស្សសហគតំ បដិឃសម្បយុត្តំ សសង្ខារេន…បេ… ឧបេក្ខាសហគតំ វិចិកិច្ឆាសម្បយុត្តំ…បេ… ឧបេក្ខាសហគតំ ឧទ្ធច្ចសម្បយុត្តំ រូបារម្មណំ វា…បេ… ធម្មារម្មណំ វា យំ យំ វា បនារព្ភ, តស្មិំ សមយេ ផស្សោ ហោតិ…បេ… អវិក្ខេបោ ហោតិ។ ឥមេ ធម្មា អកុសលា។ ឥមេសុ ធម្មេសុ ញាណំ ធម្មបដិសម្ភិទា។ តេសំ វិបាកេ ញាណំ អត្ថបដិសម្ភិទា។ យាយ និរុត្តិយា តេសំ ធម្មានំ បញ្ញត្តិ ហោតិ តត្រ ធម្មនិរុត្តាភិលាបេ ញាណំ និរុត្តិបដិសម្ភិទា។ យេន ញាណេន តានិ ញាណានិ ជានាតិ – “ឥមានិ ញាណានិ ឥទមត្ថជោតកានី”តិ, ញាណេសុ ញាណំ បដិភានបដិសម្ភិទា។

៣. វិបាកវារោ

៧៣២. តិស្សោ បដិសម្ភិទា – អត្ថបដិសម្ភិទា, និរុត្តិបដិសម្ភិទា, បដិភានបដិសម្ភិទា ។

កតមេ ធម្មា អព្យាកតា? យស្មិំ សមយេ កាមាវចរស្ស កុសលស្ស កម្មស្ស កតត្តា ឧបចិតត្តា វិបាកំ ចក្ខុវិញ្ញាណំ ឧប្បន្នំ ហោតិ ឧបេក្ខាសហគតំ រូបារម្មណំ, តស្មិំ សមយេ ផស្សោ ហោតិ, វេទនា ហោតិ, សញ្ញា ហោតិ, ចេតនា ហោតិ, ចិត្តំ ហោតិ, ឧបេក្ខា ហោតិ, ចិត្តស្សេកគ្គតា ហោតិ, មនិន្ទ្រិយំ ហោតិ, ឧបេក្ខិន្ទ្រិយំ ហោតិ, ជីវិតិន្ទ្រិយំ ហោតិ, យេ វា បន តស្មិំ សមយេ អញ្ញេបិ អត្ថិ បដិច្ចសមុប្បន្នា អរូបិនោ ធម្មា។ ឥមេ ធម្មា អព្យាកតា។ ឥមេសុ ធម្មេសុ ញាណំ អត្ថបដិសម្ភិទា។ យាយ និរុត្តិយា តេសំ ធម្មានំ បញ្ញត្តិ ហោតិ តត្រ ធម្មនិរុត្តាភិលាបេ ញាណំ និរុត្តិបដិសម្ភិទា។ យេន ញាណេន តានិ ញាណានិ ជានាតិ – “ឥមានិ ញាណានិ ឥទមត្ថជោតកានី”តិ, ញាណេសុ ញាណំ បដិភានបដិសម្ភិទា។

៧៣៣. តិស្សោ បដិសម្ភិទា – អត្ថបដិសម្ភិទា, និរុត្តិបដិសម្ភិទា, បដិភានបដិសម្ភិទា។

កតមេ ធម្មា អព្យាកតា? យស្មិំ សមយេ កាមាវចរស្ស កុសលស្ស កម្មស្ស កតត្តា ឧបចិតត្តា វិបាកំ សោតវិញ្ញាណំ ឧប្បន្នំ ហោតិ ឧបេក្ខាសហគតំ សទ្ទារម្មណំ…បេ… ឃានវិញ្ញាណំ ឧប្បន្នំ ហោតិ ឧបេក្ខាសហគតំ គន្ធារម្មណំ…បេ… ជិវ្ហាវិញ្ញាណំ ឧប្បន្នំ ហោតិ ឧបេក្ខាសហគតំ រសារម្មណំ…បេ… កាយវិញ្ញាណំ ឧប្បន្នំ ហោតិ សុខសហគតំ ផោដ្ឋព្ពារម្មណំ, តស្មិំ សមយេ ផស្សោ ហោតិ, វេទនា ហោតិ, សញ្ញា ហោតិ, ចេតនា ហោតិ, ចិត្តំ ហោតិ, សុខំ ហោតិ, ចិត្តស្សេកគ្គតា ហោតិ, មនិន្ទ្រិយំ ហោតិ, សុខិន្ទ្រិយំ ហោតិ, ជីវិតិន្ទ្រិយំ ហោតិ , យេ វា បន តស្មិំ សមយេ អញ្ញេបិ អត្ថិ បដិច្ចសមុប្បន្នា អរូបិនោ ធម្មា។ ឥមេ ធម្មា អព្យាកតា។ ឥមេសុ ធម្មេសុ ញាណំ អត្ថបដិសម្ភិទា។ យាយ និរុត្តិយា តេសំ ធម្មានំ បញ្ញត្តិ ហោតិ តត្រ ធម្មនិរុត្តាភិលាបេ ញាណំ និរុត្តិបដិសម្ភិទា។

យេន ញាណេន តានិ ញាណានិ ជានាតិ – “ឥមានិ ញាណានិ ឥទមត្ថជោតកានី”តិ, ញាណេសុ ញាណំ បដិភាន បដិសម្ភិទា។

៧៣៤. តិស្សោ បដិសម្ភិទា – អត្ថបដិសម្ភិទា, និរុត្តិបដិសម្ភិទា, បដិភានបដិសម្ភិទា។ កតមេ ធម្មា អព្យាកតា? យស្មិំ សមយេ កាមាវចរស្ស កុសលស្ស កម្មស្ស កតត្តា ឧបចិតត្តា វិបាកា មនោធាតុ ឧប្បន្នា ហោតិ ឧបេក្ខាសហគតា រូបារម្មណា វា…បេ…. ផោដ្ឋព្ពារម្មណា វា យំ យំ វា បនារព្ភ, តស្មិំ សមយេ ផស្សោ ហោតិ, វេទនា ហោតិ, សញ្ញា ហោតិ, ចេតនា ហោតិ, ចិត្តំ ហោតិ, វិតក្កោ ហោតិ, វិចារោ ហោតិ, ឧបេក្ខា ហោតិ , ចិត្តស្សេកគ្គតា ហោតិ, មនិន្ទ្រិយំ ហោតិ, ឧបេក្ខិន្ទ្រិយំ ហោតិ, ជីវិតិន្ទ្រិយំ ហោតិ, យេ វា បន តស្មិំ សមយេ អញ្ញេបិ អត្ថិ បដិច្ចសមុប្បន្នា អរូបិនោ ធម្មា។ ឥមេ ធម្មា អព្យាកតា។ ឥមេសុ ធម្មេសុ ញាណំ អត្ថបដិសម្ភិទា។ យាយ និរុត្តិយា តេសំ ធម្មានំ បញ្ញត្តិ ហោតិ តត្រ ធម្មនិរុត្តាភិលាបេ ញាណំ និរុត្តិបដិសម្ភិទា។ យេន ញាណេន តានិ ញាណានិ ជានាតិ – “ឥមានិ ញាណានិ ឥទមត្ថជោតកានី”តិ, ញាណេសុ ញាណំ បដិភាន បដិសម្ភិទា។

៧៣៥. តិស្សោ បដិសម្ភិទា – អត្ថបដិសម្ភិទា, និរុត្តិបដិសម្ភិទា, បដិភានបដិសម្ភិទា។

កតមេ ធម្មា អព្យាកតា? យស្មិំ សមយេ កាមាវចរស្ស កុសលស្ស កម្មស្ស កតត្តា ឧបចិតត្តា វិបាកា មនោវិញ្ញាណធាតុ ឧប្បន្នា ហោតិ សោមនស្សសហគតា រូបារម្មណា វា…បេ…. ធម្មារម្មណា វា យំ យំ វា បនារព្ភ, តស្មិំ សមយេ ផស្សោ ហោតិ, វេទនា ហោតិ, សញ្ញា ហោតិ, ចេតនា ហោតិ, ចិត្តំ ហោតិ, វិតក្កោ ហោតិ, វិចារោ ហោតិ, បីតិ ហោតិ, សុខំ ហោតិ, ចិត្តស្សេកគ្គតា ហោតិ, មនិន្ទ្រិយំ ហោតិ, សោមនស្សិន្ទ្រិយំ ហោតិ, ជីវិតិន្ទ្រិយំ ហោតិ, យេ វា បន តស្មិំ សមយេ អញ្ញេបិ អត្ថិ បដិច្ចសមុប្បន្នា អរូបិនោ ធម្មា ។ ឥមេ ធម្មា អព្យាកតា។ ឥមេសុ ធម្មេសុ ញាណំ អត្ថបដិសម្ភិទា។ យាយ និរុត្តិយា តេសំ ធម្មានំ បញ្ញត្តិ ហោតិ តត្រ ធម្មនិរុត្តាភិលាបេ ញាណំ និរុត្តិបដិសម្ភិទា។ យេន ញាណេន តានិ ញាណានិ ជានាតិ – “ឥមានិ ញាណានិ ឥទមត្ថជោតកានី”តិ, ញាណេសុ ញាណំ បដិភានបដិសម្ភិទា។

៧៣៦. តិស្សោ បដិសម្ភិទា – អត្ថបដិសម្ភិទា, និរុត្តិបដិសម្ភិទា, បដិភានបដិសម្ភិទា។

កតមេ ធម្មា អព្យាកតា? យស្មិំ សមយេ កាមាវចរស្ស កុសលស្ស កម្មស្ស កតត្តា ឧបចិតត្តា វិបាកា មនោវិញ្ញាណធាតុ ឧប្បន្នា ហោតិ ឧបេក្ខាសហគតា រូបារម្មណា វា…បេ…. ធម្មារម្មណា វា យំ យំ វា បនារព្ភ, តស្មិំ សមយេ ផស្សោ ហោតិ, វេទនា ហោតិ, សញ្ញា ហោតិ, ចេតនា ហោតិ, ចិត្តំ ហោតិ, វិតក្កោ ហោតិ, វិចារោ ហោតិ, ឧបេក្ខា ហោតិ, ចិត្តស្សេកគ្គតា ហោតិ, មនិន្ទ្រិយំ ហោតិ, ឧបេក្ខិន្ទ្រិយំ ហោតិ, ជីវិតិន្ទ្រិយំ ហោតិ, យេ វា បន តស្មិំ សមយេ អញ្ញេបិ អត្ថិ បដិច្ចសមុប្បន្នា អរូបិនោ ធម្មា។ ឥមេ ធម្មា អព្យាកតា។ ឥមេសុ ធម្មេសុ ញាណំ អត្ថបដិសម្ភិទា។ យាយ និរុត្តិយា តេសំ ធម្មានំ បញ្ញត្តិ ហោតិ តត្រ ធម្មនិរុត្តាភិលាបេ ញាណំ និរុត្តិបដិសម្ភិទា។ យេន ញាណេន តានិ ញាណានិ ជានាតិ – “ឥមានិ ញាណានិ ឥទមត្ថជោតកានី”តិ, ញាណេសុ ញាណំ បដិភានបដិសម្ភិទា។

៧៣៧. តិស្សោ បដិសម្ភិទា – អត្ថបដិសម្ភិទា, និរុត្តិបដិសម្ភិទា, បដិភានបដិសម្ភិទា។

កតមេ ធម្មា អព្យាកតា? យស្មិំ សមយេ កាមាវចរស្ស កុសលស្ស កម្មស្ស កតត្តា ឧបចិតត្តា វិបាកា មនោវិញ្ញាណធាតុ ឧប្បន្នា ហោតិ សោមនស្សសហគតា ញាណសម្បយុត្តា…បេ…. សោមនស្សសហគតា ញាណសម្បយុត្តា សសង្ខារេន…បេ…. សោមនស្សសហគតា ញាណវិប្បយុត្តា…បេ…. សោមនស្សសហគតា ញាណវិប្បយុត្តា សសង្ខារេន…បេ…. ឧបេក្ខាសហគតា ញាណសម្បយុត្តា…បេ…. ឧបេក្ខាសហគតា ញាណសម្បយុត្តា សសង្ខារេន…បេ…. ឧបេក្ខាសហគតា ញាណវិប្បយុត្តា…បេ…. ឧបេក្ខាសហគតា ញាណវិប្បយុត្តា សសង្ខារេន រូបារម្មណា វា…បេ…. ធម្មារម្មណា វា យំ យំ វា បនារព្ភ, តស្មិំ សមយេ ផស្សោ ហោតិ…បេ…. អវិក្ខេបោ ហោតិ។ ឥមេ ធម្មា អព្យាកតា។ ឥមេសុ ធម្មេសុ ញាណំ អត្ថបដិសម្ភិទា។ យាយ និរុត្តិយា តេសំ ធម្មានំ បញ្ញត្តិ ហោតិ តត្រ ធម្មនិរុត្តាភិលាបេ ញាណំ និរុត្តិបដិសម្ភិទា។ យេន ញាណេន តានិ ញាណានិ ជានាតិ – “ឥមានិ ញាណានិ ឥទមត្ថជោតកានី”តិ, ញាណេសុ ញាណំ បដិភានបដិសម្ភិទា។

៧៣៨. តិស្សោ បដិសម្ភិទា – អត្ថបដិសម្ភិទា, និរុត្តិបដិសម្ភិទា, បដិភានបដិសម្ភិទា។

កតមេ ធម្មា អព្យាកតា? យស្មិំ សមយេ រូបូបបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ វិវិច្ចេវ កាមេហិ…បេ…. បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ បឋវីកសិណំ, តស្មិំ សមយេ ផស្សោ ហោតិ…បេ…. អវិក្ខេបោ ហោតិ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។ តស្សេវ រូបាវចរស្ស កុសលស្ស កម្មស្ស កតត្តា ឧបចិតត្តា វិបាកំ វិវិច្ចេវ កាមេហិ…បេ…. បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ បឋវីកសិណំ, តស្មិំ សមយេ ផស្សោ ហោតិ…បេ…. អវិក្ខេបោ ហោតិ។ ឥមេ ធម្មា អព្យាកតា។ ឥមេសុ ធម្មេសុ ញាណំ អត្ថបដិសម្ភិទា។ យាយ និរុត្តិយា តេសំ ធម្មានំ បញ្ញត្តិ ហោតិ តត្រ ធម្មនិរុត្តាភិលាបេ ញាណំ និរុត្តិបដិសម្ភិទា។ យេន ញាណេន តានិ ញាណានិ ជានាតិ – “ឥមានិ ញាណានិ ឥទមត្ថជោតកានី”តិ, ញាណេសុ ញាណំ បដិភានបដិសម្ភិទា។

៧៣៩. តិស្សោ បដិសម្ភិទា – អត្ថបដិសម្ភិទា, និរុត្តិបដិសម្ភិទា, បដិភានបដិសម្ភិទា។

កតមេ ធម្មា អព្យាកតា? យស្មិំ សមយេ អរូបូបបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ សព្ពសោ អាកិញ្ចញ្ញាយតនំ សមតិក្កម្ម នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនសញ្ញាសហគតំ សុខស្ស ច បហានា…បេ…. ចតុត្ថំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ, តស្មិំ សមយេ ផស្សោ ហោតិ…បេ…. អវិក្ខេបោ ហោតិ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា។ តស្សេវ អរូបាវចរស្ស កុសលស្ស កម្មស្ស កតត្តា ឧបចិតត្តា វិបាកំ សព្ពសោ អាកិញ្ចញ្ញាយតនំ សមតិក្កម្ម នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនសញ្ញាសហគតំ សុខស្ស ច បហានា…បេ…. ចតុត្ថំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ, តស្មិំ សមយេ ផស្សោ ហោតិ…បេ.… អវិក្ខេបោ ហោតិ។ ឥមេ ធម្មា អព្យាកតា។ ឥមេសុ ធម្មេសុ ញាណំ អត្ថបដិសម្ភិទា។ យាយ និរុត្តិយា តេសំ ធម្មានំ បញ្ញត្តិ ហោតិ តត្រ ធម្មនិរុត្តាភិលាបេ ញាណំ និរុត្តិបដិសម្ភិទា។ យេន ញាណេន តានិ ញាណានិ ជានាតិ – “ឥមានិ ញាណានិ ឥទមត្ថជោតកានី”តិ, ញាណេសុ ញាណំ បដិភានបដិសម្ភិទា។

៧៤០. តិស្សោ បដិសម្ភិទា – អត្ថបដិសម្ភិទា, និរុត្តិបដិសម្ភិទា, បដិភានបដិសម្ភិទា។

កតមេ ធម្មា អព្យាកតា? យស្មិំ សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ភាវេតិ និយ្យានិកំ អបចយគាមិ ទិដ្ឋិគតានំ បហានាយ បឋមាយ ភូមិយា បត្តិយា វិវិច្ចេវ កាមេហិ…បេ…. បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ, តស្មិំ សមយេ ផស្សោ ហោតិ…បេ…. អវិក្ខេបោ ហោតិ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា។ តស្សេវ លោកុត្តរស្ស កុសលស្ស កម្មស្ស កតត្តា ភាវិតត្តា វិបាកំ វិវិច្ចេវ កាមេហិ…បេ…. បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ សុញ្ញតំ, តស្មិំ សមយេ ផស្សោ ហោតិ…បេ…. អវិក្ខេបោ ហោតិ។ ឥមេ ធម្មា អព្យាកតា។ ឥមេសុ ធម្មេសុ ញាណំ អត្ថបដិសម្ភិទា។ យាយ និរុត្តិយា តេសំ ធម្មានំ បញ្ញត្តិ ហោតិ តត្រ ធម្មនិរុត្តាភិលាបេ ញាណំ និរុត្តិបដិសម្ភិទា។ យេន ញាណេន តានិ ញាណានិ ជានាតិ – “ឥមានិ ញាណានិ ឥទមត្ថជោតកានី”តិ, ញាណេសុ ញាណំ បដិភានបដិសម្ភិទា។

៧៤១. តិស្សោ បដិសម្ភិទា – អត្ថបដិសម្ភិទា, និរុត្តិបដិសម្ភិទា, បដិភានបដិសម្ភិទា។

កតមេ ធម្មា អព្យាកតា? យស្មិំ សមយេ អកុសលស្ស កម្មស្ស កតត្តា ឧបចិតត្តា វិបាកំ ចក្ខុវិញ្ញាណំ ឧប្បន្នំ ហោតិ ឧបេក្ខាសហគតំ រូបារម្មណំ…បេ…. សោតវិញ្ញាណំ ឧប្បន្នំ ហោតិ ឧបេក្ខាសហគតំ សទ្ទារម្មណំ…បេ…. ឃានវិញ្ញាណំ ឧប្បន្នំ ហោតិ ឧបេក្ខាសហគតំ គន្ធារម្មណំ…បេ…. ជិវ្ហាវិញ្ញាណំ ឧប្បន្នំ ហោតិ ឧបេក្ខាសហគតំ រសារម្មណំ…បេ…. កាយវិញ្ញាណំ ឧប្បន្នំ ហោតិ ទុក្ខសហគតំ ផោដ្ឋព្ពារម្មណំ, តស្មិំ សមយេ ផស្សោ ហោតិ, វេទនា ហោតិ, សញ្ញា ហោតិ, ចេតនា ហោតិ, ចិត្តំ ហោតិ, ទុក្ខំ ហោតិ, ចិត្តស្សេកគ្គតា ហោតិ, មនិន្ទ្រិយំ ហោតិ, ទុក្ខិន្ទ្រិយំ ហោតិ, ជីវិតិន្ទ្រិយំ ហោតិ, យេ វា បន តស្មិំ សមយេ អញ្ញេបិ អត្ថិ បដិច្ចសមុប្បន្នា អរូបិនោ ធម្មា។ ឥមេ ធម្មា អព្យាកតា។ ឥមេសុ ធម្មេសុ ញាណំ អត្ថបដិសម្ភិទា។ យាយ និរុត្តិយា តេសំ ធម្មានំ បញ្ញត្តិ ហោតិ តត្រ ធម្មនិរុត្តាភិលាបេ ញាណំ និរុត្តិបដិសម្ភិទា។ យេន ញាណេន តានិ ញាណានិ ជានាតិ – “ឥមានិ ញាណានិ ឥទមត្ថជោតកានី”តិ, ញាណេសុ ញាណំ បដិភានបដិសម្ភិទា។

៧៤២. តិស្សោ បដិសម្ភិទា – អត្ថបដិសម្ភិទា, និរុត្តិបដិសម្ភិទា, បដិភានបដិសម្ភិទា។

កតមេ ធម្មា អព្យាកតា? យស្មិំ សមយេ អកុសលស្ស កម្មស្ស កតត្តា ឧបចិតត្តា វិបាកា មនោធាតុ ឧប្បន្នា ហោតិ ឧបេក្ខាសហគតា រូបារម្មណា វា…បេ…. ផោដ្ឋព្ពារម្មណា វា…បេ…. មនោវិញ្ញាណធាតុ ឧប្បន្នា ហោតិ ឧបេក្ខាសហគតា រូបារម្មណា វា…បេ…. ធម្មារម្មណា វា យំ យំ វា បនារព្ភ, តស្មិំ សមយេ ផស្សោ ហោតិ , វេទនា ហោតិ, សញ្ញា ហោតិ, ចេតនា ហោតិ, ចិត្តំ ហោតិ, វិតក្កោ ហោតិ, វិចារោ ហោតិ, ឧបេក្ខា ហោតិ, ចិត្តស្សេកគ្គតា ហោតិ, មនិន្ទ្រិយំ ហោតិ, ឧបេក្ខិន្ទ្រិយំ ហោតិ, ជីវិតិន្ទ្រិយំ ហោតិ, យេ វា បន តស្មិំ សមយេ អញ្ញេបិ អត្ថិ បដិច្ចសមុប្បន្នា អរូបិនោ ធម្មា។ ឥមេ ធម្មា អព្យាកតា។ ឥមេសុ ធម្មេសុ ញាណំ អត្ថ

បដិសម្ភិទា។ យាយ និរុត្តិយា តេសំ ធម្មានំ បញ្ញត្តិ ហោតិ តត្រ ធម្មនិរុត្តាភិលាបេ ញាណំ និរុត្តិបដិសម្ភិទា។ យេន ញាណេន តានិ ញាណានិ ជានាតិ – “ឥមានិ ញាណានិ ឥទមត្ថជោតកានី”តិ, ញាណេសុ ញាណំ បដិភានបដិសម្ភិទា។

៤. កិរិយវារោ

៧៤៣. តិស្សោ បដិសម្ភិទា – អត្ថបដិសម្ភិទា, និរុត្តិបដិសម្ភិទា, បដិភានបដិសម្ភិទា។

កតមេ ធម្មា អព្យាកតា? យស្មិំ សមយេ មនោធាតុ ឧប្បន្នា ហោតិ កិរិយា នេវ កុសលា នាកុសលា ន ច កម្មវិបាកា ឧបេក្ខាសហគតា រូបារម្មណា វា...បេ.... ផោដ្ឋព្ពារម្មណា វា យំ យំ វា បនារព្ភ, តស្មិំ សមយេ ផស្សោ ហោតិ, វេទនា ហោតិ, សញ្ញា ហោតិ, ចេតនា ហោតិ, ចិត្តំ ហោតិ, វិតក្កោ ហោតិ, វិចារោ ហោតិ, ឧបេក្ខា ហោតិ, ចិត្តស្សេកគ្គតា ហោតិ, មនិន្ទ្រិយំ ហោតិ, ឧបេក្ខិន្ទ្រិយំ ហោតិ, ជីវិតិន្ទ្រិយំ ហោតិ, យេ វា បន តស្មិំ សមយេ អញ្ញេបិ អត្ថិ បដិច្ចសមុប្បន្នា អរូបិនោ ធម្មា។ ឥមេ ធម្មា អព្យាកតា។ ឥមេសុ ធម្មេសុ ញាណំ អត្ថបដិសម្ភិទា។ យាយ និរុត្តិយា តេសំ ធម្មានំ បញ្ញត្តិ ហោតិ តត្រ ធម្មនិរុត្តាភិលាបេ ញាណំ និរុត្តិបដិសម្ភិទា ។ យេន ញាណេន តានិ ញាណានិ ជានាតិ – “ឥមានិ ញាណានិ ឥទមត្ថជោតកានី”តិ, ញាណេសុ ញាណំ បដិភានបដិសម្ភិទា។

៧៤៤. តិស្សោ បដិសម្ភិទា – អត្ថបដិសម្ភិទា, និរុត្តិបដិសម្ភិទា, បដិភានបដិសម្ភិទា។

កតមេ ធម្មា អព្យាកតា? យស្មិំ សមយេ មនោវិញ្ញាណធាតុ ឧប្បន្នា ហោតិ កិរិយា នេវ កុសលា នាកុសលា ន ច កម្មវិបាកា សោមនស្សសហគតា រូបារម្មណា វា...បេ.... ធម្មារម្មណា វា...បេ.... មនោវិញ្ញាណធាតុ ឧប្បន្នា ហោតិ កិរិយា នេវ កុសលា នាកុសលា ន ច កម្មវិបាកា ឧបេក្ខាសហគតា រូបារម្មណា វា...បេ.... ធម្មារម្មណា វា យំ យំ វា បនារព្ភ, តស្មិំ សមយេ ផស្សោ ហោតិ, វេទនា ហោតិ, សញ្ញា ហោតិ, ចេតនា ហោតិ, ចិត្តំ ហោតិ, វិតក្កោ ហោតិ, វិចារោ ហោតិ, ឧបេក្ខា ហោតិ, ចិត្តស្សេកគ្គតា ហោតិ, វីរិយិន្ទ្រិយំ ហោតិ , សមាធិន្ទ្រិយំ ហោតិ, មនិន្ទ្រិយំ ហោតិ, ឧបេក្ខិន្ទ្រិយំ ហោតិ, ជីវិតិន្ទ្រិយំ ហោតិ, យេ វា បន តស្មិំ សមយេ អញ្ញេបិ អត្ថិ បដិច្ចសមុប្បន្នា អរូបិនោ ធម្មា។ ឥមេ ធម្មា អព្យាកតា។ ឥមេសុ ធម្មេសុ ញាណំ អត្ថបដិសម្ភិទា។ យាយ និរុត្តិយា តេសំ ធម្មានំ បញ្ញត្តិ ហោតិ តត្រ ធម្មនិរុត្តាភិលាបេ ញាណំ និរុត្តិបដិសម្ភិទា។ យេន ញាណេន តានិ ញាណានិ ជានាតិ – “ឥមានិ ញាណានិ ឥទមត្ថជោតកានី”តិ, ញាណេសុ ញាណំ បដិភានបដិសម្ភិទា។

៧៤៥. តិស្សោ បដិសម្ភិទា – អត្ថបដិសម្ភិទា, និរុត្តិបដិសម្ភិទា, បដិភានបដិសម្ភិទា។

កតមេ ធម្មា អព្យាកតា? យស្មិំ សមយេ មនោវិញ្ញាណធាតុ ឧប្បន្នា ហោតិ កិរិយា នេវ កុសលា នាកុសលា ន ច កម្មវិបាកា សោមនស្សសហគតា ញាណសម្បយុត្តា...បេ.... សោមនស្សសហគតា ញាណសម្បយុត្តា ស សង្ខារេន...បេ.... សោមនស្សសហគតា ញាណវិប្បយុត្តា...បេ.... សោមនស្សសហគតា ញាណវិប្បយុត្តា ស សង្ខារេន...បេ.... ឧបេក្ខាសហគតា ញាណសម្បយុត្តា...បេ.... ឧបេក្ខាសហគតា ញាណសម្បយុត្តា ស សង្ខារេន...បេ.... ឧបេក្ខាសហគតា ញាណវិប្បយុត្តា...បេ.... ឧបេក្ខាសហគតា ញាណវិប្បយុត្តា សសង្ខារេន...បេ.... រូបាវចរំ ឈានំ ភាវេតិ...បេ.... អរូបាវចរំ ឈានំ ភាវេតិ កិរិយំ នេវ កុសលំ នាកុសលំ ន ច កម្មវិបាកំ ទិដ្ឋធម្មសុខវិហារំ...បេ.... សព្ពសោ អាកិញ្ចញ្ញាយតនំ សមតិក្កម្ម នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនសញ្ញាសហគតំ សុខស្ស ច បហានា...បេ.... ចតុត្ថំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ, តស្មិំ សមយេ ផស្សោ ហោតិ...បេ.... អវិក្ខេបោ ហោតិ។ ឥមេ ធម្មា អព្យាកតា។ ឥមេសុ ធម្មេសុ ញាណំ អត្ថបដិសម្ភិទា។ យាយ និរុត្តិយា តេសំ ធម្មានំ បញ្ញត្តិ ហោតិ តត្រ ធម្មនិរុត្តាភិលាបេ ញាណំ និរុត្តិបដិសម្ភិទា។ យេន ញាណេន តានិ ញាណានិ ជានាតិ – “ឥមានិ ញាណានិ ឥទមត្ថជោតកានី”តិ, ញាណេសុ ញាណំ បដិភានបដិសម្ភិទា។

៧៤៦. ចតស្សោ បដិសម្ភិទា – អត្ថបដិសម្ភិទា, ធម្មបដិសម្ភិទា, និរុត្តិបដិសម្ភិទា, បដិភានបដិសម្ភិទា។ តិស្សោ បដិសម្ភិទា កាមាវចរកុសលតោ ចតូសុ ញាណសម្បយុត្តេសុ ចិត្តុប្បាទេសុ, កិរិយតោ ចតូសុ ញាណសម្បយុត្តេសុ ចិត្តុប្បាទេសុ ឧប្បជ្ជន្តិ។ អត្ថបដិសម្ភិទា ឯតេសុ ចេវ ឧប្បជ្ជតិ, ចតូសុ មគ្គេសុ ចតូសុ ផលេសុ ច ឧប្បជ្ជតិ។

អភិធម្មភាជនីយំ។

៣. បញ្ហាបុច្ឆកំ

៧៤៧. ចតស្សោ បដិសម្ភិទា – អត្ថបដិសម្ភិទា, ធម្មបដិសម្ភិទា, និរុត្តិបដិសម្ភិទា, បដិភានបដិសម្ភិទា។

៧៤៨. ចតុន្នំ បដិសម្ភិទានំ កតិ កុសលា, កតិ អកុសលា, កតិ អព្យាកតា...បេ.... កតិ សរណា, កតិ អរណា?

១. តិកំ

៧៤៩. សិយា កុសលា, សិយា អព្យាកតា។ សិយា សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា, សិយា អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា។ តិស្សោ បដិសម្ភិទា សិយា វិបាកធម្មធម្មា, សិយា នេវវិបាកនវិបាកធម្មធម្មា; អត្ថបដិសម្ភិទា សិយា វិបាកា, សិយា វិបាកធម្មធម្មា, សិយា នេវវិបាកនវិបាកធម្មធម្មា។ តិស្សោ បដិសម្ភិទា អនុបាទិន្នុបាទានិយា; អត្ថបដិសម្ភិទា សិយា អនុបាទិន្នុបាទានិយា, សិយា អនុបាទិន្នអនុបាទានិយា។ តិស្សោ បដិសម្ភិទា អសំកិលិដ្ឋអសំកិលេសិកា; អត្ថបដិសម្ភិទា សិយា អសំកិលិដ្ឋសំកិលេសិកា, សិយា អសំកិលិដ្ឋអសំកិលេសិកា។

តិស្សោ បដិសម្ភិទា សវិតក្កសវិចារា; អត្ថបដិសម្ភិទា សិយា សវិតក្កសវិចារា, សិយា អវិតក្កវិចារមត្តា, សិយា អវិតក្កអវិចារា។ សិយា បីតិសហគតា, សិយា សុខសហគតា, សិយា ឧបេក្ខាសហគតា។ នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតព្ពា។ នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតព្ពហេតុកា។

តិស្សោ បដិសម្ភិទា សិយា អាចយគាមិនោ, សិយា នេវាចយគាមិនាបចយគាមិនោ; អត្ថបដិសម្ភិទា សិយា អាចយគាមិនី , សិយា អបចយគាមិនី, សិយា នេវាចយគាមិនាបចយគាមិនី។

តិស្សោ បដិសម្ភិទា នេវសេក្ខនាសេក្ខា, អត្ថបដិសម្ភិទា សិយា សេក្ខា, សិយា អសេក្ខា , សិយា នេវសេក្ខនាសេក្ខា។ តិស្សោ បដិសម្ភិទា បរិត្តា; អត្ថបដិសម្ភិទា សិយា បរិត្តា, សិយា អប្បមាណា។ និរុត្តិបដិសម្ភិទា បរិត្តារម្មណា; តិស្សោ បដិសម្ភិទា សិយា បរិត្តារម្មណា, សិយា មហគ្គតារម្មណា, សិយា អប្បមាណារម្មណា។

តិស្សោ បដិសម្ភិទា មជ្ឈិមា; អត្ថបដិសម្ភិទា សិយា មជ្ឈិមា, សិយា បណីតា។ តិស្សោ បដិសម្ភិទា អនិយតា; អត្ថបដិសម្ភិទា សិយា សម្មត្តនិយតា, សិយា អនិយតា។ និរុត្តិបដិសម្ភិទា ន វត្តព្ពា – មគ្គារម្មណាតិបិ, មគ្គហេតុកាតិបិ, មគ្គាធិបតិនីតិបិ; អត្ថបដិសម្ភិទា ន មគ្គារម្មណា, សិយា មគ្គហេតុកា, សិយា មគ្គាធិបតិនី, សិយា ន វត្តព្ពា មគ្គហេតុកាតិបិ, មគ្គាធិបតិនីតិបិ; ទ្វេ បដិសម្ភិទា សិយា មគ្គារម្មណា, ន មគ្គហេតុកា, សិយា មគ្គាធិបតិនោ, សិយា ន វត្តព្ពា មគ្គារម្មណាតិបិ, មគ្គាធិបតិនោតិបិ។

តិស្សោ បដិសម្ភិទា សិយា ឧប្បន្នា, សិយា អនុប្បន្នា, ន វត្តព្ពា ឧប្បាទិនោតិ; អត្ថបដិសម្ភិទា សិយា ឧប្បន្នា, សិយា អនុប្បន្នា, សិយា ឧប្បាទិនី។ សិយា អតីតា, សិយា អនាគតា, សិយា បច្ចុប្បន្នា។ និរុត្តិបដិសម្ភិទា បច្ចុប្បន្នារម្មណា; ទ្វេ បដិសម្ភិទា សិយា អតីតារម្មណា, សិយា អនាគតារម្មណា, សិយា បច្ចុប្បន្នារម្មណា ; អត្ថបដិសម្ភិទា សិយា អតីតារម្មណា, សិយា អនាគតារម្មណា, សិយា បច្ចុប្បន្នារម្មណា, សិយា ន វត្តព្ពា អតីតារម្មណាតិបិ, អនាគតារម្មណាតិបិ, បច្ចុប្បន្នារម្មណាតិបិ។ សិយា អជ្ឈត្តា, សិយា ពហិទ្ធា, សិយា អជ្ឈត្តពហិទ្ធា។ និរុត្តិបដិសម្ភិទា ពហិទ្ធារម្មណា; តិស្សោ បដិសម្ភិទា សិយា អជ្ឈត្តារម្មណា, សិយា ពហិទ្ធារម្មណា, សិយា អជ្ឈត្តពហិទ្ធារម្មណា។ អនិទស្សនអប្បដិឃា។

២. ទុកំ

៧៥០. ហេតូ, សហេតុកា, ហេតុសម្បយុត្តា, ហេតូ ចេវ សហេតុកា ច, ហេតូ ចេវ ហេតុសម្បយុត្តា ច, ន វត្តព្ពា ន ហេតូ សហេតុកាតិបិ, នហេតូអហេតុកាតិបិ។

សប្បច្ចយា , សង្ខតា, អនិទស្សនា, អប្បដិឃា, អរូបា, តិស្សោ បដិសម្ភិទា លោកិយា, អត្ថបដិសម្ភិទា សិយា លោកិយា, សិយា លោកុត្តរា, កេនចិ វិញ្ញេយ្យា, កេនចិ ន វិញ្ញេយ្យា។

នោ អាសវា។ តិស្សោ បដិសម្ភិទា សាសវា; អត្ថបដិសម្ភិទា សិយា សាសវា, សិយា អនាសវា។ អាសវវិប្បយុត្តា។ តិស្សោ បដិសម្ភិទា ន វត្តព្ពា អាសវា ចេវ សាសវា ចាតិ, សាសវា ចេវ នោ ច អាសវា; អត្ថបដិសម្ភិទា

ន វត្តព្វា អាសវោ [អាសវា (សី.) ធាតុវិភង្គេ បន បាឋនានត្តំ នត្ថិ] ចេវ សាសវា ចាតិ, សិយា សាសវា ចេវ នោ ច អាសវោ [អាសវា (សី.) ធាតុវិភង្គេ បន បាឋនានត្តំ នត្ថិ], សិយា ន វត្តព្វា សាសវា ចេវ នោ ច អាសវាតិ។ ន វត្តព្វា អាសវា ចេវ អាសវសម្បយុត្តា ចាតិបិ, អាសវសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច អាសវាតិបិ។ តិស្សោ បដិសម្ភិទា អាសវវិប្បយុត្តា សាសវា; អត្ថបដិសម្ភិទា សិយា អាសវវិប្បយុត្តា សាសវា, សិយា អាសវវិប្បយុត្តា អនាសវា។

នោ សំយោជនា...បេ.... នោ គន្ថា...បេ.... នោ ឱឃា...បេ.... នោ យោគា...បេ.... នោ នីវរណា...បេ.... នោ បរាមាសា...បេ.... សារម្មណា។ នោ ចិត្តា, ចេតសិកា, ចិត្តសម្បយុត្តា, ចិត្តសំសដ្ឋា, ចិត្តសមុដ្ឋានា, ចិត្តសហភុនោ, ចិត្តានុបរិវត្តិនោ។ ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានា, ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានសហភុនោ, ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានានុបរិវត្តិនោ, ពាហិរា, នោ ឧបាទា, អនុបាទិន្នា។

នោ ឧបាទានា...បេ.... នោ កិលេសា...បេ.... ន ទស្សនេន បហាតព្វា។ ន ភាវនាយ បហាតព្វា។ ន ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកា។ ន ភាវនាយ បហាតព្វហេតុកា។ តិស្សោ បដិសម្ភិទា សវិតក្កា; អត្ថបដិសម្ភិទា សិយា សវិតក្កា, សិយា អវិតក្កា។ តិស្សោ បដិសម្ភិទា សវិចារា; អត្ថបដិសម្ភិទា សិយា សវិចារា, សិយា អវិចារា។ សិយា សប្បីតិកា, សិយា អប្បីតិកា។ សិយា បីតិសហគតា, សិយា ន បីតិសហគតា។ សិយា សុខសហគតា, សិយា ន សុខសហគតា។ សិយា ឧបេក្ខាសហគតា, សិយា ន ឧបេក្ខាសហគតា។ តិស្សោ បដិសម្ភិទា កាមាវចរា; អត្ថបដិសម្ភិទា សិយា កាមាវចរា, សិយា ន កាមាវចរា។ ន រូបាវចរា។ ន អរូបាវចរា ។ តិស្សោ បដិសម្ភិទា បរិយាបន្នា; អត្ថបដិសម្ភិទា សិយា បរិយាបន្នា, សិយា អបរិយាបន្នា។ តិស្សោ បដិសម្ភិទា អនិយ្យានិកា; អត្ថបដិសម្ភិទា សិយា និយ្យានិកា, សិយា អនិយ្យានិកា។ តិស្សោ បដិសម្ភិទា អនិយតា; អត្ថបដិសម្ភិទា សិយា និយតា , សិយា អនិយតា។ តិស្សោ បដិសម្ភិទា សឧត្តរា; អត្ថបដិសម្ភិទា សិយា សឧត្តរា , សិយា អនុត្តរា។ អរណាតិ។

បញ្ហាបុច្ឆកំ។

បដិសម្ភិទាវិភង្គោ និដ្ឋិតោ។

១៦. ញាណវិភង្គោ

១. ឯកកមាតិកា

៧៥១. ឯកវិធេន ញាណវត្ថុ – បញ្ច វិញ្ញាណា ន ហេតូ, អហេតុកា, ហេតុវិប្បយុត្តា, សប្បច្ចយា, សង្ខតា, អរូបា, លោកិយា, សាសវា, សំយោជនិយា, គន្ថនិយា, ឱឃនិយា, យោគនិយា, នីវរណិយា, បរាមដ្ឋា, ឧបាទានិយា, សំកិលេសិកា, អព្យាកតា, សារម្មណា, អចេតសិកា, វិបាកា, ឧបាទិន្នុបាទានិយា, អសំកិលិដ្ឋសំកិលេសិកា, ន សវិតក្កសវិចារា, ន អវិតក្កវិចារមត្តា, អវិតក្កអវិចារា, ន បីតិសហគតា, នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតព្ពា, នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតព្ពហេតុកា, នេវាចយគាមិនាបចយគាមិនោ, នេវសេក្ខនាសេក្ខា , បរិត្តា, កាមាវចរា, ន រូបាវចរា, ន អរូបាវចរា, បរិយាបន្នា, នោ អបរិយាបន្នា, អនិយតា, អនិយ្យានិកា,

ឧប្បន្នវត្ថុកា ឧប្បន្នារម្មណា,

(៣) បុរេជាតវត្ថុកា បុរេជាតារម្មណា

(៤) អជ្ឈត្តិកវត្ថុកា ពាហិរារម្មណា

(៥) អសម្ភិន្នវត្ថុកា អសម្ភិន្នារម្មណា

(៦) នានាវត្ថុកា នានារម្មណា

(៧) ន អញ្ញមញ្ញស្ស គោចរវិសយំ បច្ចនុភោន្តិ

(៨) ន អសមន្នាហារា ឧប្បជ្ជន្តិ

(៩) ន អមនសិការា ឧប្បជ្ជន្តិ

(១០) ន អព្ពោកិណ្ណា ឧប្បជ្ជន្តិ

(១១) ន អបុព្ពំ អចរិមំ ឧប្បជ្ជន្តិ

(១២) ន អញ្ញមញ្ញស្ស សមនន្តរា ឧប្បជ្ជន្តិ

(១៣) បញ្ច វិញ្ញាណា អនាភោគា

(១៤) បញ្ចហិ វិញ្ញាណេហិ ន កញ្ចិ [កិញ្ចិ (សី. ក.)] ធម្មំ បដិវិជានាតិ អញ្ញត្រ អភិនិបាតមត្តា

(១៥) បញ្ចន្នំ វិញ្ញាណានំ សមនន្តរាបិ ន កញ្ចិ ធម្មំ បដិវិជានាតិ

(១៦) បញ្ចហិ វិញ្ញាណេហិ ន កញ្ចិ ឥរិយាបថំ កប្បេតិ

(១៧) បញ្ចន្នំ វិញ្ញាណានំ សមនន្តរាបិ ន កញ្ចិ ឥរិយាបថំ កប្បេតិ

(១៨) បញ្ចហិ វិញ្ញាណេហិ ន កាយកម្មំ ន វចីកម្មំ បដ្ឋបេតិ

(១៩) បញ្ចន្នំ វិញ្ញាណានំ សមនន្តរាបិ ន កាយកម្មំ ន វចីកម្មំ បដ្ឋបេតិ

(២០) បញ្ចហិ វិញ្ញាណេហិ ន កុសលាកុសលំ ធម្មំ សមាទិយតិ

(២១) បញ្ចន្នំ វិញ្ញាណានំ សមនន្តរាបិ ន កុសលាកុសលំ ធម្មំ សមាទិយតិ

(២២) បញ្ចហិ វិញ្ញាណេហិ ន សមាបជ្ជតិ ន វុដ្ឋាតិ

(២៣) បញ្ចន្នំ វិញ្ញាណានំ សមនន្តរាបិ ន សមាបជ្ជតិ ន វុដ្ឋាតិ

(២៤) បញ្ចហិ វិញ្ញាណេហិ ន ចវតិ ន ឧបបជ្ជតិ

(២៥) បញ្ចន្នំ វិញ្ញាណានំ សមនន្តរាបិ ន ចវតិ ន ឧបបជ្ជតិ

(២៦) បញ្ចហិ វិញ្ញាណេហិ ន សុបតិ ន បដិពុជ្ឈតិ ន សុបិនំ បស្សតិ

(២៧) បញ្ចន្នំ វិញ្ញាណានំ សមនន្តរាបិ ន សុបតិ ន បដិពុជ្ឈតិ ន សុបិនំ បស្សតិ, យាថាវកវត្ថុវិភាវនា បញ្ញា

ឯវំ ឯកវិធេន ញាណវត្ថុ។

២. ទុកមាតិកា

៧៥២. ទុវិធេន ញាណវត្ថុ –

(១) លោកិយា បញ្ញា, លោកុត្តរា បញ្ញា

(២) កេនចិ វិញ្ញេយ្យា បញ្ញា, កេនចិ ន វិញ្ញេយ្យា បញ្ញា

(៣) សាសវា បញ្ញា , អនាសវា បញ្ញា

(៤) អាសវវិប្បយុត្តា សាសវា បញ្ញា, អាសវវិប្បយុត្តា អនាសវា បញ្ញា

(៥) សំយោជនិយា បញ្ញា, អសំយោជនិយា បញ្ញា

(៦) សំយោជនវិប្បយុត្តា សំយោជនិយា បញ្ញា, សំយោជនវិប្បយុត្តា អសំយោជនិយា បញ្ញា

(៧) គន្ថនិយា បញ្ញា, អគន្ថនិយា បញ្ញា

(៨) គន្ថវិប្បយុត្តា គន្ថនិយា បញ្ញា, គន្ថវិប្បយុត្តា អគន្ថនិយា បញ្ញា

(៩) ឱឃនិយា បញ្ញា, អនោឃនិយា បញ្ញា

(១០) ឱឃវិប្បយុត្តា ឱឃនិយា បញ្ញា, ឱឃវិប្បយុត្តា អនោឃនិយា បញ្ញា

(១១) យោគនិយា បញ្ញា, អយោគនិយា បញ្ញា

(១២) យោគវិប្បយុត្តា យោគនិយា បញ្ញា, យោគវិប្បយុត្តា អយោគនិយា បញ្ញា

(១៣) នីវរណិយា បញ្ញា, អនីវរណិយា បញ្ញា

(១៤) នីវរណវិប្បយុត្តា នីវរណិយា បញ្ញា, នីវរណវិប្បយុត្តា អនីវរណិយា បញ្ញា

(១៥) បរាមដ្ឋា បញ្ញា, អបរាមដ្ឋា បញ្ញា

(១៦) បរាមាសវិប្បយុត្តា បរាមដ្ឋា បញ្ញា, បរាមាសវិប្បយុត្តា អបរាមដ្ឋា បញ្ញា

(១៧) ឧបាទិន្នា បញ្ញា, អនុបាទិន្នា បញ្ញា

(១៨) ឧបាទានិយា បញ្ញា, អនុបាទានិយា បញ្ញា

(១៩) ឧបាទានវិប្បយុត្តា ឧបាទានិយា បញ្ញា, ឧបាទានវិប្បយុត្តា អនុបាទានិយា បញ្ញា

(២០) សំកិលេសិកា បញ្ញា, អសំកិលេសិកា បញ្ញា

(២១) កិលេសវិប្បយុត្តា សំកិលេសិកា បញ្ញា, កិលេសវិប្បយុត្តា អសំកិលេសិកា បញ្ញា

(២២) សវិតក្កា បញ្ញា, អវិតក្កា បញ្ញា

(២៣) សវិចារា បញ្ញា, អវិចារា បញ្ញា

(២៤) សប្បីតិកា បញ្ញា, អប្បីតិកា បញ្ញា

(២៥) បីតិសហគតា បញ្ញា, ន បីតិសហគតា បញ្ញា

(២៦) សុខសហគតា បញ្ញា, ន សុខសហគតា បញ្ញា

(២៧) ឧបេក្ខាសហគតា បញ្ញា, ន ឧបេក្ខាសហគតា បញ្ញា

(២៨) កាមាវចរា បញ្ញា , ន កាមាវចរា បញ្ញា

(២៩) រូបាវចរា បញ្ញា, ន រូបាវចរា បញ្ញា

(៣០) អរូបាវចរា បញ្ញា, ន អរូបាវចរា បញ្ញា

(៣១) បរិយាបន្នា បញ្ញា, អបរិយាបន្នា បញ្ញា

(៣២) និយ្យានិកា បញ្ញា, អនិយ្យានិកា បញ្ញា

(៣៣) និយតា បញ្ញា, អនិយតា បញ្ញា

(៣៤) សឧត្តរា បញ្ញា , អនុត្តរា បញ្ញា

(៣៥) អត្ថជាបិកា បញ្ញា, ជាបិតត្ថា បញ្ញា

៦៧ ទុវិធេន ញាណវត្ថុ។

៣. តិកមាតិកា

៧៥៣. តិវិធេន ញាណវត្ថុ –

(១) ចិន្តាមយា បញ្ញា, សុតមយា បញ្ញា, ភាវនាមយា បញ្ញា

(២) ទានមយា បញ្ញា, សីលមយា បញ្ញា, ភាវនាមយា បញ្ញា

(៣) អធិសីលេ បញ្ញា, អធិចិត្តេ បញ្ញា, អធិបញ្ញាយ បញ្ញា

(៤) អាយកោសល្លំ, អបាយកោសល្លំ, ឧបាយកោសល្លំ

(៥) វិបាកា បញ្ញា, វិបាកធម្មធម្មា បញ្ញា, នេវវិបាកនវិបាកធម្មធម្មា បញ្ញា

(៦) ឧបាទិន្នុបាទានិយា បញ្ហា, អនុបាទិន្នុបាទានិយា បញ្ហា, អនុបាទិន្នអនុបាទានិយា បញ្ហា

(៧) សវិតក្កសវិចារា បញ្ហា, អវិតក្កវិចារមត្តា បញ្ហា, អវិតក្កអវិចារា បញ្ហា

(៨) បីតិសហគតា បញ្ហា, សុខសហគតា បញ្ហា, ឧបេក្ខាសហគតា បញ្ហា

(៩) អាចយគាមិនី បញ្ហា, អបចយគាមិនី បញ្ហា, នេវាចយគាមិនាបចយគាមិនី បញ្ហា

(១០) សេក្ខា បញ្ហា, អសេក្ខា បញ្ហា, នេវសេក្ខនាសេក្ខា បញ្ហា

(១១) បរិត្តា បញ្ហា, មហគ្គតា បញ្ហា, អប្បមាណា បញ្ហា

(១២) បរិត្តារម្មណា បញ្ហា, មហគ្គតារម្មណា បញ្ហា, អប្បមាណារម្មណា បញ្ហា

(១៣) មគ្គារម្មណា បញ្ហា, មគ្គហេតុកា បញ្ហា, មគ្គាធិបតិនី បញ្ហា

(១៤) ឧប្បន្នា បញ្ហា , អនុប្បន្នា បញ្ហា, ឧប្បាទិនី បញ្ហា

(១៥) អតីតា បញ្ហា, អនាគតា បញ្ហា, បច្ចុប្បន្នា បញ្ហា

(១៦) អតីតារម្មណា បញ្ហា, អនាគតារម្មណា បញ្ហា, បច្ចុប្បន្នារម្មណា បញ្ហា

(១៧) អជ្ឈត្តា បញ្ហា, ពហិទ្ធា បញ្ហា, អជ្ឈត្តពហិទ្ធា បញ្ហា

(១៨) អជ្ឈត្តារម្មណា បញ្ហា, ពហិទ្ធារម្មណា បញ្ហា, អជ្ឈត្តពហិទ្ធារម្មណា បញ្ហា

(១៩) សវិតក្កសវិចារា បញ្ហា អត្ថិ វិបាកា, អត្ថិ វិបាកធម្មធម្មា, អត្ថិ នេវវិបាកនវិបាកធម្មធម្មា

(២០) អត្ថិ ឧបាទិន្នុបាទានិយា, អត្ថិ អនុបាទិន្នុបាទានិយា, អត្ថិ អនុបាទិន្នអនុបាទានិយា

(២១) អត្ថិ បីតិសហគតា, អត្ថិ សុខសហគតា, អត្ថិ ឧបេក្ខាសហគតា

(២២) អត្ថិ អាចយគាមិនី, អត្ថិ អបចយគាមិនី, អត្ថិ នេវាចយគាមិនាបចយគាមិនី

(២៣) អត្ថិ សេក្ខា, អត្ថិ អសេក្ខា, អត្ថិ នេវសេក្ខនាសេក្ខា

(២៤) អត្ថិ បរិត្តា, អត្ថិ មហគ្គតា, អត្ថិ អប្បមាណា

(២៥) អត្ថិ បរិត្តារម្មណា, អត្ថិ មហគ្គតារម្មណា, អត្ថិ អប្បមាណារម្មណា

(២៦) អត្ថិ មគ្គារម្មណា, អត្ថិ មគ្គហេតុកា, អត្ថិ មគ្គាធិបតិនី

(២៧) អត្ថិ ឧប្បន្នា, អត្ថិ អនុប្បន្នា, អត្ថិ ឧប្បាទិនី

(២៨) អត្ថិ អតីតា, អត្ថិ អនាគតា , អត្ថិ បច្ចុប្បន្នា

(២៩) អត្ថិ អតីតារម្មណា, អត្ថិ អនាគតារម្មណា, អត្ថិ បច្ចុប្បន្នារម្មណា

(៣០) អត្ថិ អជ្ឈត្តា, អត្ថិ ពហិទ្ធា, អត្ថិ អជ្ឈត្តពហិទ្ធា

(៣១) អត្ថិ អជ្ឈត្តារម្មណា, អត្ថិ ពហិទ្ធារម្មណា, អត្ថិ អជ្ឈត្តពហិទ្ធារម្មណា

(៣២) អវិតក្កវិចារមត្តា បញ្ហា អត្ថិ វិបាកា, អត្ថិ វិបាកធម្មធម្មា, អត្ថិ នេវវិបាកនវិបាកធម្មធម្មា

(៣៣) អត្ថិ ឧបាទិន្នុបាទានិយា, អត្ថិ អនុបាទិន្នុបាទានិយា, អត្ថិ អនុបាទិន្នអនុបាទានិយា

(៣៤) អត្ថិ អាចយគាមិនី, អត្ថិ អបចយគាមិនី, អត្ថិ នេវាចយគាមិនាបចយគាមិនី

(៣៥) អត្ថិ សេក្ខា, អត្ថិ អសេក្ខា, អត្ថិ នេវសេក្ខនាសេក្ខា

(៣៦) អត្ថិ ឧប្បន្នា, អត្ថិ អនុប្បន្នា, អត្ថិ ឧប្បាទិនី

(៣៧) អត្ថិ អតីតា, អត្ថិ អនាគតា, អត្ថិ បច្ចុប្បន្នា

(៣៨) អត្ថិ អជ្ឈត្តា, អត្ថិ ពហិទ្ធា, អត្ថិ អជ្ឈត្តពហិទ្ធា

(៣៩) អវិតក្កអវិចារា បញ្ហា អត្ថិ វិបាកា, អត្ថិ វិបាកធម្មធម្មា, អត្ថិ នេវវិបាកនវិបាកធម្មធម្មា

(៤០) អត្ថិ ឧបាទិន្នុបាទានិយា, អត្ថិ អនុប្បាទិន្នុបាទានិយា, អត្ថិ អនុប្បាទិន្នអនុបាទានិយា

(៤១) អត្ថិ បីតិសហគតា, អត្ថិ សុខសហគតា, អត្ថិ ឧបេក្ខាសហគតា

(៤២) អត្ថិ អាចយគាមិនី, អត្ថិ អបចយគាមិនី, អត្ថិ នេវាចយគាមិនាបចយគាមិនី

(៤៣) អត្ថិ សេក្ខា, អត្ថិ អសេក្ខា, អត្ថិ នេវសេក្ខនាសេក្ខា

(៤៤) អត្ថិ បរិត្តារម្មណា, អត្ថិ មហគ្គតារម្មណា, អត្ថិ អប្បមាណារម្មណា

(៤៥) អត្ថិ មគ្គារម្មណា, អត្ថិ មគ្គហេតុកា, អត្ថិ មគ្គាធិបតិនី

(៤៦) អត្ថិ ឧប្បន្នា, អត្ថិ អនុប្បន្នា, អត្ថិ ឧប្បាទិនី

(៤៧) អត្ថិ អតីតា, អត្ថិ អនាគតា, អត្ថិ បច្ចុប្បន្នា

(៤៨) អត្ថិ អតីតារម្មណា, អត្ថិ អនាគតារម្មណា, អត្ថិ បច្ចុប្បន្នារម្មណា

(៤៩) អត្ថិ អជ្ឈត្តា, អត្ថិ ពហិទ្ធា, អត្ថិ អជ្ឈត្តពហិទ្ធា

(៥០) អត្ថិ អជ្ឈត្តារម្មណា, អត្ថិ ពហិទ្ធារម្មណា, អត្ថិ អជ្ឈត្តពហិទ្ធារម្មណា

(៥១) បីតិសហគតា បញ្ហា សុខសហគតា បញ្ហា អត្ថិ វិបាកា, អត្ថិ វិបាកធម្មធម្មា, អត្ថិ នេវវិបាកនវិបាកធម្មធម្មា

(៥២) អត្ថិ ឧបាទិន្នុបាទានិយា, អត្ថិ អនុបាទិន្នុបាទានិយា, អត្ថិ អនុបាទិន្នអនុបាទានិយា

(៥៣) អត្ថិ សវិតក្កសវិចារា, អត្ថិ អវិតក្កវិចារមត្តា, អត្ថិ អវិតក្កអវិចារា

(៥៤) អត្ថិ អាចយគាមិនី, អត្ថិ អបចយគាមិនី, អត្ថិ នេវាចយគាមិនាបចយគាមិនី

(៥៥) អត្ថិ សេក្ខា, អត្ថិ អសេក្ខា, អត្ថិ នេវសេក្ខនាសេក្ខា

(៥៦) អត្ថិ បរិត្តា, អត្ថិ មហគ្គតា, អត្ថិ អប្បមាណា

(៥៧) អត្ថិ បរិត្តារម្មណា, អត្ថិ មហគ្គតារម្មណា, អត្ថិ អប្បមាណារម្មណា

(៥៨) អត្ថិ មគ្គារម្មណា , អត្ថិ មគ្គហេតុកា, អត្ថិ មគ្គាធិបតិនី

(៥៩) អត្ថិ ឧប្បន្នា, អត្ថិ អនុប្បន្នា, អត្ថិ ឧប្បាទិនី

(៦០) អត្ថិ អតីតា, អត្ថិ អនាគតា, អត្ថិ បច្ចុប្បន្នា

(៦១) អត្ថិ អតីតារម្មណា, អត្ថិ អនាគតារម្មណា, អត្ថិ បច្ចុប្បន្នារម្មណា

(៦២) អត្ថិ អជ្ឈត្តា, អត្ថិ ពហិទ្ធា, អត្ថិ អជ្ឈត្តពហិទ្ធា

(៦៣) អត្ថិ អជ្ឈត្តារម្មណា, អត្ថិ ពហិទ្ធារម្មណា, អត្ថិ អជ្ឈត្តពហិទ្ធារម្មណា

(៦៤) ឧបេក្ខាសហគតា បញ្ញា អត្ថិ វិបាកា, អត្ថិ វិបាកធម្មធម្មា, អត្ថិ នេវវិបាកនវិបាកធម្មធម្មា

(៦៥) អត្ថិ ឧបាទិន្នុបាទានិយា, អត្ថិ អនុបាទិន្នុបាទានិយា, អត្ថិ អនុបាទិន្នអនុបាទានិយា

(៦៦) អត្ថិ អាចយគាមិនី, អត្ថិ អបចយគាមិនី, អត្ថិ នេវាចយគាមិនាបចយគាមិនី

(៦៧) អត្ថិ សេក្ខា, អត្ថិ អសេក្ខា, អត្ថិ នេវសេក្ខនាសេក្ខា

(៦៨) អត្ថិ បរិត្តា, អត្ថិ មហគ្គតា, អត្ថិ អប្បមាណា

(៦៩) អត្ថិ បរិត្តារម្មណា, អត្ថិ មហគ្គតារម្មណា, អត្ថិ អប្បមាណារម្មណា

(៧០) អត្ថិ មគ្គារម្មណា, អត្ថិ មគ្គហេតុកា, អត្ថិ មគ្គាធិបតិនី

(៧១) អត្ថិ ឧប្បន្នា, អត្ថិ អនុប្បន្នា, អត្ថិ ឧប្បាទិនី

(៧២) អត្ថិ អតីតា, អត្ថិ អនាគតា, អត្ថិ បច្ចុប្បន្នា

(៧៣) អត្ថិ អតីតារម្មណា, អត្ថិ អនាគតារម្មណា, អត្ថិ បច្ចុប្បន្នារម្មណា

(៧៤) អត្ថិ អជ្ឈត្តា, អត្ថិ ពហិទ្ធា, អត្ថិ អជ្ឈត្តពហិទ្ធា

(៧៥) អត្ថិ អជ្ឈត្តារម្មណា, អត្ថិ ពហិទ្ធារម្មណា, អត្ថិ អជ្ឈត្តពហិទ្ធារម្មណា

ឯវំ តិវិធេន ញាណវត្ថុ។

៤. ចតុក្កមាតិកា

៧៥៤. ចតុព្ពិធេន ញាណវត្ថុ –

(១) កម្មស្សកតញាណំ, សច្ចានុលោមិកំ ញាណំ, មគ្គសមង្គិស្ស ញាណំ, ផលសមង្គិស្ស ញាណំ

(២) ទុក្ខេ ញាណំ, ទុក្ខសមុទយេ ញាណំ, ទុក្ខនិរោធេ ញាណំ, ទុក្ខនិរោធគាមិនិយា បដិបទាយ ញាណំ

(៣) កាមាវចរា បញ្ញា, រូបាវចរា បញ្ញា, អរូបាវចរា បញ្ញា, អបរិយាបន្នា បញ្ញា

(៤) ធម្មេ ញាណំ, អន្វយេ ញាណំ, បរិយេ [បរិច្ចេ (សព្ពត្ថ) បស្ស ទីឃនិកាយេ] ញាណំ, សម្មុតិញាណំ [សម្មតិញាណំ (ស្យា.) បស្ស ទីឃនិកាយេ]

(៥) អត្ថិ បញ្ញា អាចយាយ នោ អបចយាយ, អត្ថិ បញ្ញា អបចយាយ នោ អាចយាយ, អត្ថិ បញ្ញា អាចយាយ ចេវ អបចយាយ ច, អត្ថិ បញ្ញា នេវាចយាយ នោ អបចយាយ

(៦) អត្ថិ បញ្ញា និព្ពិទាយ នោ បដិវេធាយ, អត្ថិ បញ្ញា បដិវេធាយ នោ និព្ពិទាយ, អត្ថិ បញ្ញា និព្ពិទាយ ចេវ បដិវេធាយ ច, អត្ថិ បញ្ញា នេវ និព្ពិទាយ នោ បដិវេធាយ

(៧) ហានភាគិនី បញ្ញា, ឋិតិភាគិនី បញ្ញា, វិសេសភាគិនី បញ្ញា, និព្ពេធភាគិនី បញ្ញា

(៨) ចតស្សោ បដិសម្ភិទា

(៩) ចតស្សោ បដិបទា

(១០) ចត្តារិ អារម្មណានិ

(១១) ជរាមរណេ ញាណំ, ជរាមរណសមុទយេ ញាណំ, ជរាមរណនិរោធេ ញាណំ, ជរាមរណនិរោធគាមិនិយា បដិបទាយ ញាណំ

(១២-២១) ជាតិយា ញាណំ…បេ… ភវេ ញាណំ…បេ… ឧបាទានេ ញាណំ…បេ… តណ្ហាយ ញាណំ…បេ… វេទនាយ ញាណំ…បេ… ផស្សេ ញាណំ…បេ… សឡាយតនេ ញាណំ…បេ… នាមរូបេ ញាណំ…បេ… វិញ្ញាណេ ញាណំ…បេ… សង្ខារេសុ ញាណំ, សង្ខារសមុទយេ ញាណំ, សង្ខារនិរោធេ ញាណំ, សង្ខារនិរោធគាមិនិយា បដិបទាយ ញាណំ។ ឯវំ ចតុព្ពិធេន ញាណវត្ថុ។

៥. បញ្ចកមាតិកា

៧៥៥. បញ្ចវិធេន ញាណវត្ថុ –

(១) បញ្ចង្គិកោ សម្មាសមាធិ (២) បញ្ចញាណិកោ សម្មាសមាធិ

ឯវំ បញ្ចវិធេន ញាណវត្ថុ។

៦. ឆក្កមាតិកា

៧៥៦. ឆព្ពិធេន ញាណវត្ថុ –

(១) ឆសុ អភិញ្ញាសុ បញ្ញា

ឯវំ ឆព្ពិធេន ញាណវត្ថុ។

៧. សត្តកមាតិកា

៧៥៧. សត្តវិធេន ញាណវត្ថុ –

(១) សត្តសត្តតិ ញាណវត្ថូនិ

ឯវំ សត្តវិធេន ញាណវត្ថុ។

៨. អដ្ឋកមាតិកា

៧៥៨. អដ្ឋវិធេន ញាណវត្ថុ –

(១) ចតូសុ មគ្គេសុ, ចតូសុ ផលេសុ បញ្ញា

ឯវំ អដ្ឋវិធេន ញាណវត្ថុ។

៩. នវកមាតិកា

៧៥៩. នវវិធេន ញាណវត្ថុ –

(១) នវសុ អនុបុព្ពវិហារសមាបត្តីសុ បញ្ញា

ឯវំ នវវិធេន ញាណវត្ថុ។

១០. ទសកមាតិកា

៧៦០.ទសវិធេន ញាណវត្ថុ – ទស តថាគតស្ស តថាគតពលានិ យេហិ ពលេហិ សមន្នាគតោ តថាគតោ អាសភំ ឋានំ បដិជានាតិ, បរិសាសុ សីហនាទំ នទតិ, ព្រហ្មចក្កំ បវត្តេតិ។ កតមានិ ទស?

(១) ឥធ តថាគតោ ឋានញ្ច ឋានតោ អដ្ឋានញ្ច អដ្ឋានតោ យថាភូតំ បជានាតិ។ យម្បិ តថាគតោ ឋានញ្ច ឋានតោ អដ្ឋានញ្ច អដ្ឋានតោ យថាភូតំ បជានាតិ, ឥទម្បិ តថាគតស្ស តថាគតពលំ ហោតិ, យំ ពលំ អាគម្ម តថាគតោ អាសភំ ឋានំ បដិជានាតិ, បរិសាសុ សីហនាទំ នទតិ, ព្រហ្មចក្កំ បវត្តេតិ ។

(២) បុន ចបរំ តថាគតោ អតីតានាគតបច្ចុប្បន្នានំ កម្មសមាទានានំ ឋានសោ ហេតុសោ វិបាកំ យថាភូតំ បជានាតិ។ យម្បិ តថាគតោ អតីតានាគតបច្ចុប្បន្នានំ កម្មសមាទានានំ ឋានសោ ហេតុសោ វិបាកំ យថាភូតំ បជានាតិ, ឥទម្បិ តថាគតស្ស តថាគតពលំ ហោតិ, យំ ពលំ អាគម្ម តថាគតោ អាសភំ ឋានំ បដិជានាតិ, បរិសាសុ សីហនាទំ នទតិ, ព្រហ្មចក្កំ បវត្តេតិ។

(៣) បុន ចបរំ តថាគតោ សព្ពត្ថគាមិនី បដិបទំ យថាភូតំ បជានាតិ។ យម្បិ តថាគតោ សព្ពត្ថគាមិនី បដិបទំ យថាភូតំ បជានាតិ, ឥទម្បិ តថាគតស្ស តថាគតពលំ ហោតិ, យំ ពលំ អាគម្ម តថាគតោ អាសភំ ឋានំ បដិជានាតិ, បរិសាសុ សីហនាទំ នទតិ, ព្រហ្មចក្កំ បវត្តេតិ។

(៤) បុន ចបរំ តថាគតោ អនេកធាតុ នានាធាតុលោកំ [អនេកធាតុំ នានាធាតុំ លោកំ (ស្យា.) ម. និ. ១.១៤៨] យថាភូតំ បជានាតិ។ យម្បិ តថាគតោ អនេកធាតុ នានាធាតុលោកំ យថាភូតំ បជានាតិ, ឥទម្បិ តថាគតស្ស តថាគតពលំ ហោតិ, យំ ពលំ អាគម្ម តថាគតោ អាសភំ ឋានំ បដិជានាតិ, បរិសាសុ សីហនាទំ នទតិ, ព្រហ្មចក្កំ បវត្តេតិ។

(៥) បុន ចបរំ តថាគតោ សត្តានំ នានាធិមុត្តិកតំ យថាភូតំ បជានាតិ។ យម្បិ តថាគតោ សត្តានំ នានាធិមុត្តិកតំ យថាភូតំ បជានាតិ, ឥទម្បិ តថាគតស្ស តថាគតពលំ ហោតិ, យំ ពលំ អាគម្ម តថាគតោ អាសភំ ឋានំ បដិជានាតិ, បរិសាសុ សីហនាទំ នទតិ, ព្រហ្មចក្កំ បវត្តេតិ។

(៦) បុន ចបរំ តថាគតោ បរសត្តានំ បរបុគ្គលានំ ឥន្ទ្រិយបរោបរិយត្តំ យថាភូតំ បជានាតិ។ យម្បិ តថាគតោ បរសត្តានំ បរបុគ្គលានំ ឥន្ទ្រិយបរោបរិយត្តំ យថាភូតំ បជានាតិ , ឥទម្បិ តថាគតស្ស តថាគតពលំ ហោតិ, យំ ពលំ អាគម្ម តថាគតោ អាសភំ ឋានំ បដិជានាតិ, បរិសាសុ សីហនាទំ នទតិ, ព្រហ្មចក្កំ បវត្តេតិ។

(៧) បុន ចបរំ តថាគតោ ឈានវិមោក្ខសមាធិសមាបត្តីនំ សំកិលេសំ វោទានំ វុដ្ឋានំ យថាភូតំ បជានាតិ។ យម្បិ តថាគតោ ឈានវិមោក្ខសមាធិសមាបត្តីនំ សំកិលេសំ វោទានំ វុដ្ឋានំ យថាភូតំ បជានាតិ, ឥទម្បិ តថាគតស្ស តថាគតពលំ ហោតិ, យំ ពលំ អាគម្ម តថាគតោ អាសភំ ឋានំ បដិជានាតិ, បរិសាសុ សីហនាទំ នទតិ, ព្រហ្មចក្កំ បវត្តេតិ។

(៨) បុន ចបរំ តថាគតោ បុព្ពេនិវាសានុស្សតឹ យថាភូតំ បជានាតិ។ យម្បិ តថាគតោ បុព្ពេនិវាសានុស្សតឹ យថាភូតំ បជានាតិ, ឥទម្បិ តថាគតស្ស តថាគតពលំ ហោតិ, យំ ពលំ អាគម្ម តថាគតោ អាសភំ ឋានំ បដិជានាតិ, បរិសាសុ សីហនាទំ នទតិ, ព្រហ្មចក្កំ បវត្តេតិ។

(៩) បុន ចបរំ តថាគតោ សត្តានំ ចុតូបបាតំ យថាភូតំ បជានាតិ។ យម្បិ តថាគតោ សត្តានំ ចុតូបបាតំ យថាភូតំ បជានាតិ, ឥទម្បិ តថាគតស្ស តថាគតពលំ ហោតិ, យំ ពលំ អាគម្ម តថាគតោ អាសភំ ឋានំ បដិជានាតិ, បរិសាសុ សីហនាទំ នទតិ, ព្រហ្មចក្កំ បវត្តេតិ។

(១០) បុន ចបរំ តថាគតោ អាសវានំ ខយំ យថាភូតំ បជានាតិ។ យម្បិ តថាគតោ អាសវានំ ខយំ យថាភូតំ បជានាតិ, ឥទម្បិ តថាគតស្ស តថាគតពលំ ហោតិ, យំ ពលំ អាគម្ម តថាគតោ អាសភំ ឋានំ បដិជានាតិ, បរិសាសុ សីហនាទំ នទតិ, ព្រហ្មចក្កំ បវត្តេតិ។ ឥមានិ ទស តថាគតស្ស តថាគតពលានិ, យេហិ ពលេហិ សមន្នាគតោ តថាគតោ អាសភំ ឋានំ បដិជានាតិ, បរិសាសុ សីហនាទំ នទតិ, ព្រហ្មចក្កំ បវត្តេតិ។

ឯវំ ទសវិធេន ញាណវត្ថុ។

មាតិកា

១. ឯកកនិទ្ទេសោ

៧៦១. បញ្ច វិញ្ញាណា ន ហេតុមេវ, អហេតុកមេវ, ហេតុវិប្បយុត្តមេវ, សប្បច្ចយមេវ, សង្ខតមេវ, អរូបមេវ, លោកិយមេវ, សាសវមេវ, សំយោជនិយមេវ, គន្ថនិយមេវ, ឱឃនិយមេវ, យោគនិយមេវ, នីវរណិយមេវ, បរាមដ្ឋមេវ, ឧបាទានិយមេវ, សំកិលេសិកមេវ, អព្យាកតមេវ, សារម្មណមេវ, អចេតសិកមេវ, វិបាកមេវ, ឧបាទិន្នុបាទានិយមេវ, អសំកិលិដ្ឋសំកិលេសិកមេវ, ន សវិតក្កសវិចារមេវ, ន អវិតក្កវិចារមត្តមេវ, អវិតក្កអវិចារមេវ, ន បីតិសហគតមេវ, នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតព្ពមេវ, នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតព្ពហេតុកមេវ, នេវាចយគាមិនាបចយគាមិមេវ, នេវសេក្ខនាសេក្ខមេវ, បរិត្តមេវ, កាមាវចរមេវ, ន រូបាវចរមេវ, ន អរូបាវចរមេវ, បរិយាបន្នមេវ, នោ អបរិយាបន្នមេវ, អនិយតមេវ, អនិយ្យានិកមេវ, ឧប្បន្នំ មនោវិញ្ញាណវិញ្ញេយ្យមេវ, អនិច្ចមេវ, ជរាភិភូតមេវ។

៧៦២. បញ្ច វិញ្ញាណា ឧប្បន្នវត្ថុកា, ឧប្បន្នារម្មណាតិ ឧប្បន្នស្មឹ វត្ថុស្មឹ ឧប្បន្នេ អារម្មណេ ឧប្បជ្ជន្តិ។

បុរេជាតវត្ថុកា, បុរេជាតារម្មណាតិ បុរេជាតស្មឹ វត្ថុស្មឹ បុរេជាតេ អារម្មណេ ឧប្បជ្ជន្តិ។

អជ្ឈត្តិកវត្ថុកា , ពាហិរារម្មណាតិ បញ្ចន្នំ វិញ្ញាណានំ វត្ថុ អជ្ឈត្តិកា អារម្មណា ពាហិរា។

អសម្ភិន្នវត្ថុកា, អសម្ភិន្នារម្មណាតិ អសម្ភិន្នស្មឹ វត្ថុស្មឹ អសម្ភិន្នេ អារម្មណេ ឧប្បជ្ជន្តិ។

នានាវត្ថុកា, នានារម្មណាតិ អញ្ញំ ចក្ខុវិញ្ញាណស្ស វត្ថុ ច អារម្មណញ្ច, អញ្ញំ សោតវិញ្ញាណស្ស វត្ថុ ច អារម្មណញ្ច, អញ្ញំ ឃានវិញ្ញាណស្ស វត្ថុ ច អារម្មណញ្ច, អញ្ញំ ជិវ្ហាវិញ្ញាណស្ស វត្ថុ ច អារម្មណញ្ច, អញ្ញំ កាយវិញ្ញាណស្ស វត្ថុ ច អារម្មណញ្ច។

៧៦៣. ន អញ្ញមញ្ញស្ស គោចរវិសយំ បច្ចនុភោន្តីតិ ចក្ខុវិញ្ញាណស្ស គោចរវិសយំ សោតវិញ្ញាណំ ន បច្ចនុភោតិ, សោតវិញ្ញាណស្ស គោចរវិសយម្បិ ចក្ខុវិញ្ញាណំ ន បច្ចនុភោតិ។ ចក្ខុវិញ្ញាណស្ស គោចរវិសយំ ឃានវិញ្ញាណំ ន បច្ចនុភោតិ, ឃានវិញ្ញាណស្ស គោចរវិសយម្បិ ចក្ខុវិញ្ញាណំ ន បច្ចនុភោតិ។ ចក្ខុវិញ្ញាណស្ស គោចរវិសយំ ជិវ្ហាវិញ្ញាណំ ន បច្ចនុភោតិ, ជិវ្ហាវិញ្ញាណស្ស គោចរវិសយម្បិ ចក្ខុវិញ្ញាណំ ន បច្ចនុភោតិ។ ចក្ខុវិញ្ញាណស្ស គោចរវិសយំ កាយវិញ្ញាណំ ន បច្ចនុភោតិ, កាយវិញ្ញាណស្ស គោចរវិសយម្បិ ចក្ខុវិញ្ញាណំ ន បច្ចនុភោតិ។ សោតវិញ្ញាណស្ស...បេ.... ឃានវិញ្ញាណស្ស...បេ.... ជិវ្ហាវិញ្ញាណស្ស...បេ.... កាយវិញ្ញាណស្ស គោចរវិសយំ ចក្ខុវិញ្ញាណំ ន បច្ចនុភោតិ, ចក្ខុវិញ្ញាណស្ស គោចរវិសយម្បិ កាយវិញ្ញាណំ ន បច្ចនុភោតិ។ កាយវិញ្ញាណស្ស គោចរវិសយំ សោតវិញ្ញាណំ ន បច្ចនុភោតិ, សោតវិញ្ញាណស្ស គោចរវិសយម្បិ កាយវិញ្ញាណំ ន បច្ចនុភោតិ។ កាយវិញ្ញាណស្ស គោចរវិសយំ ឃានវិញ្ញាណំ ន បច្ចនុភោតិ, ឃានវិញ្ញាណស្ស គោចរវិសយម្បិ កាយវិញ្ញាណំ ន បច្ចនុភោតិ។ កាយវិញ្ញាណស្ស គោចរវិសយំ ជិវ្ហាវិញ្ញាណំ ន បច្ចនុភោតិ, ជិវ្ហាវិញ្ញាណស្ស គោចរវិសយម្បិ កាយវិញ្ញាណំ ន បច្ចនុភោតិ។

៧៦៤. ន អសមន្នាហារា ឧប្បជ្ជន្តីតិ សមន្នាហរន្តស្ស ឧប្បជ្ជន្តិ។

ន អមនសិការា ឧប្បជ្ជន្តីតិ មនសិករោន្តស្ស ឧប្បជ្ជន្តិ។

ន អញ្ញោកិណ្ណា ឧប្បជ្ជន្តីតិ ន បដិបាដិយា ឧប្បជ្ជន្តិ។

ន អបុព្ពំ អចរិមំ ឧប្បជ្ជន្តីតិ ន ឯកក្ខណេ ឧប្បជ្ជន្តិ។

៧៦៥. ន អញ្ញមញ្ញស្ស សមនន្តរា ឧប្បជ្ជន្តីតិ ចក្ខុវិញ្ញាណស្ស ឧប្បន្នសមនន្តរា សោតវិញ្ញាណំ ន ឧប្បជ្ជតិ, សោតវិញ្ញាណស្ស ឧប្បន្នសមនន្តរាបិ ចក្ខុវិញ្ញាណំ ន ឧប្បជ្ជតិ។ ចក្ខុវិញ្ញាណស្ស ឧប្បន្នសមនន្តរា ឃានវិញ្ញាណំ ន ឧប្បជ្ជតិ, ឃានវិញ្ញាណស្ស ឧប្បន្នសមនន្តរាបិ ចក្ខុវិញ្ញាណំ ន ឧប្បជ្ជតិ។ ចក្ខុវិញ្ញាណស្ស ឧប្បន្នសមនន្តរា ជិវ្ហាវិញ្ញាណំ ន ឧប្បជ្ជតិ, ជិវ្ហាវិញ្ញាណស្ស ឧប្បន្នសមនន្តរាបិ ចក្ខុវិញ្ញាណំ ន ឧប្បជ្ជតិ។ ចក្ខុវិញ្ញាណស្ស ឧប្បន្នសមនន្តរា កាយវិញ្ញាណំ ន ឧប្បជ្ជតិ, កាយវិញ្ញាណស្ស ឧប្បន្នសមនន្តរាបិ ចក្ខុវិញ្ញាណំ ន ឧប្បជ្ជតិ។ សោតវិញ្ញាណស្ស...បេ.... ឃានវិញ្ញាណស្ស...បេ.... ជិវ្ហាវិញ្ញាណស្ស...បេ.... កាយវិញ្ញាណស្ស ឧប្បន្នសមនន្តរា ចក្ខុវិញ្ញាណំ ន ឧប្បជ្ជតិ, ចក្ខុវិញ្ញាណស្ស ឧប្បន្នសមនន្តរាបិ កាយវិញ្ញាណំ ន ឧប្បជ្ជតិ។ កាយវិញ្ញាណស្ស ឧប្បន្នសមនន្តរា សោតវិញ្ញាណំ ន ឧប្បជ្ជតិ, សោតវិញ្ញាណស្ស ឧប្បន្នសមនន្តរាបិ កាយវិញ្ញាណំ ន ឧប្បជ្ជតិ។ កាយវិញ្ញាណស្ស ឧប្បន្នសមនន្តរា ឃានវិញ្ញាណំ ន ឧប្បជ្ជតិ, ឃានវិញ្ញាណស្ស ឧប្បន្នសមនន្តរាបិ កាយវិញ្ញាណំ ន ឧប្បជ្ជតិ។ កាយវិញ្ញាណស្ស ឧប្បន្នសមនន្តរា ជិវ្ហាវិញ្ញាណំ ន ឧប្បជ្ជតិ, ជិវ្ហាវិញ្ញាណស្ស ឧប្បន្នសមនន្តរាបិ កាយវិញ្ញាណំ ន ឧប្បជ្ជតិ។

៧៦៦. បញ្ច វិញ្ញាណា អនាភោគាតិ បញ្ចន្នំ វិញ្ញាណានំ នត្ថិ អាវដ្ដនា វា អាភោគោ វា សមន្នាហារោ វា មនសិការោ វា។

បញ្ចហិ វិញ្ញាណេហិ ន កញ្ចិ ធម្មំ បដិវិជានាតីតិ បញ្ចហិ វិញ្ញាណេហិ ន កញ្ចិ ធម្មំ បដិវិជានាតិ។

អញ្ញត្រ អភិនិបាតមត្តាតិ អញ្ញត្រ អាបាតមត្តា។

បញ្ចន្នំ វិញ្ញាណានំ សមនន្តរាបិ ន កញ្ចិ ធម្មំ បដិវិជានាតីតិ បញ្ចន្នំ វិញ្ញាណានំ សមនន្តរា មនោធាតុយាបិ ន កញ្ចិ ធម្មំ បដិវិជានាតិ។

បញ្ចហិ វិញ្ញាណេហិ ន កញ្ចិ ឥរិយាបថំ កប្បេតីតិ បញ្ចហិ វិញ្ញាណេហិ ន កញ្ចិ ឥរិយាបថំ កប្បេតិ – គមនំ វា ឋានំ វា និសជ្ជំ វា សេយ្យំ វា។

បញ្ចន្នំ វិញ្ញាណានំ សមនន្តរាបិ ន កញ្ចិ ឥរិយាបថំ កប្បេតីតិ បញ្ចន្នំ វិញ្ញាណានំ សមនន្តរា មនោធាតុយាបិ ន កញ្ចិ ឥរិយាបថំ កប្បេតិ – គមនំ វា ឋានំ វា និសជ្ជំ វា សេយ្យំ វា។

បញ្ចហិ វិញ្ញាណេហិ ន កាយកម្មំ ន វចីកម្មំ បដ្ឋបេតីតិ បញ្ចហិ វិញ្ញាណេហិ ន កាយកម្មំ ន វចីកម្មំ បដ្ឋបេតិ។

បញ្ចន្នំ វិញ្ញាណានំ សមនន្តរាបិ ន កាយកម្មំ ន វចីកម្មំ បដ្ឋបេតីតិ បញ្ចន្នំ វិញ្ញាណានំ សមនន្តរា មនោធាតុយាបិ ន កាយកម្មំ ន វចីកម្មំ បដ្ឋបេតិ។

បញ្ចហិ វិញ្ញាណេហិ ន កុសលាកុសលំ ធម្មំ សមាទិយតីតិ បញ្ចហិ វិញ្ញាណេហិ ន កុសលាកុសលំ ធម្មំ សមាទិយតិ។

បញ្ចន្នំ វិញ្ញាណានំ សមនន្តរាបិ ន កុសលាកុសលំ ធម្មំ សមាទិយតីតិ បញ្ចន្នំ វិញ្ញាណានំ សមនន្តរា មនោធាតុយាបិ ន កុសលាកុសលំ ធម្មំ សមាទិយតិ។

បញ្ចហិ វិញ្ញាណេហិ ន សមាបជ្ជតិ ន វុដ្ឋាតីតិ បញ្ចហិ វិញ្ញាណេហិ ន សមាបជ្ជតិ ន វុដ្ឋាតិ។

បញ្ចន្នំ វិញ្ញាណានំ សមនន្តរាបិ ន សមាបជ្ជតិ ន វុដ្ឋាតីតិ បញ្ចន្នំ វិញ្ញាណានំ សមនន្តរា មនោធាតុយាបិ ន សមាបជ្ជតិ ន វុដ្ឋាតិ។

បញ្ចហិ វិញ្ញាណេហិ ន ចវតិ ន ឧប្បជ្ជតីតិ បញ្ចហិ វិញ្ញាណេហិ ន ចវតិ ន ឧប្បជ្ជតិ។

បញ្ចន្នំ វិញ្ញាណានំ សមនន្តរាបិ ន ចវតិ ន ឧប្បជ្ជតីតិ បញ្ចន្នំ វិញ្ញាណានំ សមនន្តរា មនោធាតុយាបិ ន ចវតិ ន ឧប្បជ្ជតិ។

បញ្ចហិ វិញ្ញាណេហិ ន សុបតិ ន បដិពុជ្ឈតិ ន សុបិនំ បស្សតីតិ បញ្ចហិ វិញ្ញាណេហិ ន សុបតិ ន បដិពុជ្ឈតិ ន សុបិនំ បស្សតិ។

បញ្ចន្នំ វិញ្ញាណានំ សមនន្តរាបិ ន សុបតិ ន បដិពុជ្ឈតិ ន សុបិនំ បស្សតីតិ បញ្ចន្នំ វិញ្ញាណានំ សមនន្តរា មនោធាតុយាបិ ន សុបតិ ន បដិពុជ្ឈតិ ន សុបិនំ បស្សតិ។ ឯវំ យាថាវករវត្ថុវិភាវនា បញ្ញា។

ឯវំ ឯកវិធេន ញាណវត្ថុ។

ឯកកំ។

២. ទុកនិទ្ទេសោ

៧៦៧. (១) តីសុ ភូមីសុ កុសលាព្យាកតេ បញ្ញា លោកិយា បញ្ញា, ចតូសុ មគ្គេសុ ចតូសុ ផលេសុ បញ្ញា លោកុត្តរា បញ្ញា។

(២) សព្ពាវ បញ្ញា កេនចិ វិញ្ញេយ្យា, កេនចិ ន វិញ្ញេយ្យា។

(៣) តីសុ ភូមីសុ កុសលាព្យាកតេ បញ្ញា សាសវា បញ្ញា, ចតូសុ មគ្គេសុ ចតូសុ ផលេសុ បញ្ញា អនាសវា បញ្ញា។

(៤) តីសុ ភូមីសុ កុសលាព្យាកតេ បញ្ញា អាសវវិប្បយុត្តា សាសវា បញ្ញា, ចតូសុ មគ្គេសុ ចតូសុ ផលេសុ បញ្ញា អាសវវិប្បយុត្តា អនាសវា បញ្ញា។

(៥) តីសុ ភូមីសុ កុសលាព្យាកតេ បញ្ញា សំយោជនិយា បញ្ញា, ចតូសុ មគ្គេសុ ចតូសុ ផលេសុ បញ្ញា អសំយោជនិយា បញ្ញា។

(៦) តីសុ ភូមីសុ កុសលាព្យាកតេ បញ្ញា សំយោជនវិប្បយុត្តា សំយោជនិយា បញ្ញា, ចតូសុ មគ្គេសុ ចតូសុ ផលេសុ បញ្ញា សំយោជនវិប្បយុត្តា អសំយោជនិយា បញ្ញា។

(៧) តីសុ ភូមីសុ កុសលាព្យាកតេ បញ្ញា គន្ថនិយា បញ្ញា, ចតូសុ មគ្គេសុ ចតូសុ ផលេសុ បញ្ញា អគន្ថនិយា បញ្ញា។

(៨) តីសុ ភូមីសុ កុសលាព្យាកតេ បញ្ញា គន្ថវិប្បយុត្តា គន្ថនិយា បញ្ញា, ចតូសុ មគ្គេសុ ចតូសុ ផលេសុ បញ្ញា គន្ថវិប្បយុត្តា អគន្ថនិយា បញ្ញា។

(៩) តីសុ ភូមីសុ កុសលាព្យាកតេ បញ្ញា ឱឃនិយា បញ្ញា, ចតូសុ មគ្គេសុ ចតូសុ ផលេសុ បញ្ញា អនោឃនិយា បញ្ញា។

(១០) តីសុ ភូមីសុ កុសលាព្យាកតេ បញ្ញា ឱឃវិប្បយុត្តា ឱឃនិយា បញ្ញា, ចតូសុ មគ្គេសុ ចតូសុ ផលេសុ បញ្ញា ឱឃវិប្បយុត្តា អនោឃនិយា បញ្ញា។

(១១) តីសុ ភូមីសុ កុសលាព្យាកតេ បញ្ញា យោគនិយា បញ្ញា, ចតូសុ មគ្គេសុ ចតូសុ ផលេសុ បញ្ញា អយោគនិយា បញ្ញា។

(១២) តីសុ ភូមីសុ កុសលាព្យាកតេ បញ្ញា យោគវិប្បយុត្តា យោគនិយា បញ្ញា, ចតូសុ មគ្គេសុ ចតូសុ ផលេសុ បញ្ញា យោគវិប្បយុត្តា អយោគនិយា បញ្ញា។

(១៣) តីសុ ភូមីសុ កុសលាព្យាកតេ បញ្ញា នីវរណិយា បញ្ញា, ចតូសុ មគ្គេសុ ចតូសុ ផលេសុ បញ្ញា អនីវរណិយា បញ្ញា។

(១៤) តីសុ ភូមីសុ កុសលាព្យាកតេ បញ្ញា នីវរណវិប្បយុត្តា នីវរណិយា បញ្ញា, ចតូសុ មគ្គេសុ ចតូសុ ផលេសុ បញ្ញា នីវរណវិប្បយុត្តា អនីវរណិយា បញ្ញា។

(១៥) តីសុ ភូមីសុ កុសលាព្យាកតេ បញ្ញា បរាមដ្ឋា បញ្ញា, ចតូសុ មគ្គេសុ ចតូសុ ផលេសុ បញ្ញា អបរាមដ្ឋា បញ្ញា។

(១៦) តីសុ ភូមីសុ កុសលាព្យាកតេ បញ្ញា បរាមាសវិប្បយុត្តា បរាមដ្ឋា បញ្ញា, ចតូសុ មគ្គេសុ ចតូសុ ផលេសុ បញ្ញា បរាមាសវិប្បយុត្តា អបរាមដ្ឋា បញ្ញា។

(១៧) តីសុ ភូមីសុ វិបាកេ បញ្ញា ឧបាទិន្នា បញ្ញា, តីសុ ភូមីសុ កុសលេ តីសុ ភូមីសុ កិរិយាព្យាកតេ ចតូសុ មគ្គេសុ ចតូសុ ផលេសុ បញ្ញា អនុបាទិន្នា បញ្ញា។

(១៨) តីសុ ភូមីសុ កុសលាព្យាកតេ បញ្ញា ឧបាទានិយា បញ្ញា, ចតូសុ មគ្គេសុ ចតូសុ ផលេសុ បញ្ញា អនុបាទានិយា បញ្ញា។

(១៩) តីសុ ភូមីសុ កុសលាព្យាកតេ បញ្ញា ឧបាទានវិប្បយុត្តា ឧបាទានិយា បញ្ញា, ចតូសុ មគ្គេសុ ចតូសុ ផលេសុ បញ្ញា ឧបាទានវិប្បយុត្តា អនុបាទានិយា បញ្ញា។

(២០) តីសុ ភូមីសុ កុសលាព្យាកតេ បញ្ញា សំកិលេសិកា បញ្ញា, ចតូសុ មគ្គេសុ ចតូសុ ផលេសុ បញ្ញា អសំកិលេសិកា បញ្ញា។

(២១) តីសុ ភូមីសុ កុសលាព្យាកតេ បញ្ញា កិលេសវិប្បយុត្តា សំកិលេសិកា បញ្ញា, ចតូសុ មគ្គេសុ ចតូសុ ផលេសុ បញ្ញា កិលេសវិប្បយុត្តា អសំកិលេសិកា បញ្ញា។

(២២) វិតក្កសម្បយុត្តា បញ្ញា សវិតក្កា បញ្ញា, វិតក្កវិប្បយុត្តា បញ្ញា អវិតក្កា បញ្ញា។

(២៣) វិចារសម្បយុត្តា បញ្ញា សវិចារា បញ្ញា, វិចារវិប្បយុត្តា បញ្ញា អវិចារា បញ្ញា។

(២៤) បីតិសម្បយុត្តា បញ្ញា សប្បីតិកា បញ្ញា, បីតិវិប្បយុត្តា បញ្ញា អប្បីតិកា បញ្ញា។

(២៥) បីតិសម្បយុត្តា បញ្ញា បីតិសហគតា បញ្ញា, បីតិវិប្បយុត្តា បញ្ញា ន បីតិសហគតា បញ្ញា។

(២៦) សុខសម្បយុត្តា បញ្ញា សុខសហគតា បញ្ញា, សុខវិប្បយុត្តា បញ្ញា ន សុខសហគតា បញ្ញា។

(២៧) ឧបេក្ខាសម្បយុត្តា បញ្ញា ឧបេក្ខាសហគតា បញ្ញា, ឧបេក្ខាវិប្បយុត្តា បញ្ញា ន ឧបេក្ខាសហគតា បញ្ញា។

(២៨) កាមាវចរកុសលាព្យាកតេ បញ្ញា កាមាវចរា បញ្ញា, រូបាវចរា បញ្ញា អរូបាវចរា បញ្ញា, អបរិយាបន្នា បញ្ញា ន កាមាវចរា បញ្ញា។

(២៩) រូបាវចរកុសលាព្យាកតេ បញ្ញា រូបាវចរា បញ្ញា, កាមាវចរា បញ្ញា អរូបាវចរា បញ្ញា អបរិយាបន្នា បញ្ញា ន រូបាវចរា បញ្ញា។

(៣០) អរូបាវចរកុសលាព្យាកតេ បញ្ញា អរូបាវចរា បញ្ញា, កាមាវចរា បញ្ញា រូបាវចរា បញ្ញា អបរិយាបន្នា បញ្ញា ន អរូបាវចរា បញ្ញា។

(៣១) តីសុ ភូមីសុ កុសលាព្យាកតេ បញ្ញា បរិយាបន្នា បញ្ញា, ចតូសុ មគ្គេសុ ចតូសុ ផលេសុ បញ្ញា អបរិយាបន្នា បញ្ញា។

(៣២) ចតូសុ មគ្គេសុ បញ្ញា និយ្យានិកា បញ្ញា, តីសុ ភូមីសុ កុសលេ ចតូសុ ភូមីសុ វិបាកេ តីសុ ភូមីសុ កិរិយាព្យាកតេ បញ្ញា អនិយ្យានិកា បញ្ញា។

(៣៣) ចតូសុ មគ្គេសុ បញ្ញា និយតា បញ្ញា, តីសុ ភូមីសុ កុសលេ ចតូសុ ភូមីសុ វិបាកេ តីសុ ភូមីសុ កិរិយាព្យាកតេ បញ្ញា អនិយតា បញ្ញា។

(៣៤) តីសុ ភូមីសុ កុសលាព្យាកតេ បញ្ញា សឧត្តរា បញ្ញា, ចតូសុ មគ្គេសុ ចតូសុ ផលេសុ បញ្ញា អនុត្តរា បញ្ញា។

(៣៥) តត្ថ កតមា អត្ថជាបិកា បញ្ញា?

ចតូសុ ភូមីសុ កុសលេ អរហតោ អភិញ្ញំ ឧប្បាទេន្តស្ស សមាបត្តឹ ឧប្បាទេន្តស្ស កិរិយាព្យាកតេ បញ្ញា អត្ថជាបិកា បញ្ញា, ចតូសុ ភូមីសុ វិបាកេ អរហតោ ឧប្បន្នាយ អភិញ្ញាយ ឧប្បន្នាយ សមាបត្តិយា កិរិយាព្យាកតេ បញ្ញា ជាបិតត្ថា បញ្ញា។

ឯវំ ទុវិធេន ញាណវត្ថុ។

ទុកំ។

៣. តិកនិទ្ទេសោ

៧៦៨. (១. ក) តត្ថ កតមា ចិន្តាមយា បញ្ញា?

យោគវិហិតេសុ វា កម្មាយតនេសុ យោគវិហិតេសុ វា សិប្បាយតនេសុ យោគវិហិតេសុ វា វិជ្ជាដ្ឋានេសុ កម្មស្សកតំ វា សច្ចានុលោមិកំ វា រូបំ អនិច្ចន្តិ វា វេទនា…បេ… សញ្ញា… សង្ខារា… វិញ្ញាណំ អនិច្ចន្តិ វា, យំ ឯវរូបិំ អនុលោមិកំ ខន្តិំ ទិដ្ឋិំ រុចិំ មុទិំ បេក្ខំ ធម្មនិជ្ឈានក្ខន្តិំ បរតោ អស្សុត្វា បដិលភតិ – អយំ វុច្ចតិ “ចិន្តាមយា បញ្ញា”។

(ខ) តត្ថ កតមា សុតមយា បញ្ញា? យោគវិហិតេសុ វា កម្មាយតនេសុ យោគវិហិតេសុ វា សិប្បាយតនេសុ យោគវិហិតេសុ វា វិជ្ជាដ្ឋានេសុ កម្មស្សកតំ វា សច្ចានុលោមិកំ វា រូបំ អនិច្ចន្តិ វា វេទនា…បេ… សញ្ញា… សង្ខារា… វិញ្ញាណំ អនិច្ចន្តិ វា, យំ ឯវរូបិំ អនុលោមិកំ ខន្តិំ ទិដ្ឋិំ រុចិំ មុទិំ បេក្ខំ ធម្មនិជ្ឈានក្ខន្តិំ បរតោ សុត្វា បដិលភតិ – អយំ វុច្ចតិ “សុតមយា បញ្ញា”។

(គ) សព្ពាបិ សមាបន្នស្ស បញ្ញា ភាវនាមយា បញ្ញា។

៧៦៩. (២. ក) តត្ថ កតមា ទានមយា បញ្ញា? ទានំ អារព្ភ ទានាធិគច្ឆ យា ឧប្បជ្ជតិ បញ្ញា បជាននា…បេ… អមោហោ ធម្មវិចយោ សម្មាទិដ្ឋិ – អយំ វុច្ចតិ “ទានមយា បញ្ញា”។

(ខ) តត្ថ កតមា សីលមយា បញ្ញា? សីលំ អារព្ភ សីលាធិគច្ឆ យា ឧប្បជ្ជតិ បញ្ញា បជាននា…បេ… អមោហោ ធម្មវិចយោ សម្មាទិដ្ឋិ – អយំ វុច្ចតិ “សីលមយា បញ្ញា”។

(គ) សព្ពាបិ សមាបន្នស្ស បញ្ញា ភាវនាមយា បញ្ញា។

៧៧០. (៣. ក) តត្ថ កតមា អធិសីលេ បញ្ញា? បាតិមោក្ខសំវរំ សំវរន្តស្ស យា ឧប្បជ្ជតិ បញ្ញា បជាននា…បេ… អមោហោ ធម្មវិចយោ សម្មាទិដ្ឋិ – អយំ វុច្ចតិ “អធិសីលេ បញ្ញា”។

(ខ) តត្ថ កតមា អធិចិត្តេ បញ្ញា? រូបាវចរារូបាវចរសមាបត្តឹ សមាបជ្ជន្តស្ស យា ឧប្បជ្ជតិ បញ្ញា បជាននា…បេ… អមោហោ ធម្មវិចយោ សម្មាទិដ្ឋិ – អយំ វុច្ចតិ “អធិចិត្តេ បញ្ញា”។

(គ) តត្ថ កតមា អធិបញ្ញាយ បញ្ញា? ចតូសុ មគ្គេសុ ចតូសុ ផលេសុ បញ្ញា – អយំ វុច្ចតិ “អធិបញ្ញាយ បញ្ញា”។

៧៧១. (៤. ក) តត្ថ កតមំ អាយកោសល្លំ? “ឥមេ ធម្មេ មនសិករោតោ អនុប្បន្នា ចេវ អកុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជន្តិ, ឧប្បន្នា ច អកុសលា ធម្មា បហីយន្តិ។ ឥមេ វា បនិមេ ធម្មេ មនសិករោតោ អនុប្បន្នា ចេវ កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជន្តិ, ឧប្បន្នា ច កុសលា ធម្មា ភិយ្យោភាវាយ វេបុល្លាយ ភាវនាយ បារិបូរិយា សំវត្តន្តី”តិ – យា តត្ថ បញ្ញា បជាននា...បេ.... អមោហោ ធម្មវិចយោ សម្មាទិដ្ឋិ – ឥទំ វុច្ចតិ “អាយកោសល្លំ”។

(ខ) តត្ថ កតមំ អបាយកោសល្លំ? “ឥមេ ធម្មេ មនសិករោតោ អនុប្បន្នា ចេវ កុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជន្តិ, ឧប្បន្នា ច កុសលា ធម្មា និរុជ្ឈន្តិ។ ឥមេ វា បនិមេ ធម្មេ មនសិករោតោ អនុប្បន្នា ចេវ អកុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជន្តិ, ឧប្បន្នា ច អកុសលា ធម្មា ភិយ្យោភាវាយ វេបុល្លាយ សំវត្តន្តី”តិ – យា តត្ថ បញ្ញា បជាននា...បេ.... អមោហោ ធម្មវិចយោ សម្មាទិដ្ឋិ – ឥទំ វុច្ចតិ “អបាយកោសល្លំ”។

(គ) សព្ពាបិ តត្រុបាយា បញ្ញា ឧបាយកោសល្លំ។

៧៧២. (៥. ក) ចតូសុ ភូមីសុ វិបាកេ បញ្ញា វិបាកា បញ្ញា។

(ខ) ចតូសុ ភូមីសុ កុសលេ បញ្ញា វិបាកធម្មធម្មា បញ្ញា។

(គ) តីសុ ភូមីសុ កិរិយាព្យាកតេ បញ្ញា នេវវិបាកនវិបាកធម្មធម្មា បញ្ញា។

៧៧៣. (៦. ក) តីសុ ភូមីសុ វិបាកេ បញ្ញា ឧបាទិន្នុបាទានិយា បញ្ញា។

(ខ) តីសុ ភូមីសុ កុសលេ តីសុ ភូមីសុ កិរិយាព្យាកតេ បញ្ញា អនុបាទិន្នុបាទានិយា បញ្ញា។

(គ) ចតូសុ មគ្គេសុ ចតូសុ ផលេសុ បញ្ញា អនុបាទិន្នអនុបាទានិយា បញ្ញា។

៧៧៤. (៧. ក) វិតក្កវិចារសម្បយុត្តា បញ្ញា សវិតក្កសវិចារា បញ្ញា។

(ខ) វិតក្កវិប្បយុត្តា វិចារសម្បយុត្តា បញ្ញា អវិតក្កវិចារមត្តា បញ្ញា។

(គ) វិតក្កវិចារវិប្បយុត្តា បញ្ញា អវិតក្កអវិចារា បញ្ញា។

៧៧៥. (៨. ក) បីតិសម្បយុត្តា បញ្ញា បីតិសហគតា បញ្ញា។

(ខ) សុខសម្បយុត្តា បញ្ញា សុខសហគតា បញ្ញា។

(គ) ឧបេក្ខាសម្បយុត្តា បញ្ញា ឧបេក្ខាសហគតា បញ្ញា។

៧៧៦. (៩. ក) តីសុ ភូមីសុ កុសលេ បញ្ញា អាចយគាមិនី បញ្ញា។

(ខ) ចតូសុ មគ្គេសុ បញ្ញា អបចយគាមិនី បញ្ញា។

(គ) ចតូសុ ភូមីសុ វិបាកេ តីសុ ភូមីសុ កិរិយាព្យាកតេ បញ្ញា នេវាចយគាមិនាបចយគាមិនី បញ្ញា។

៧៧៧. (១០. ក) ចតូសុ មគ្គេសុ តីសុ ផលេសុ បញ្ញា សេក្ខា បញ្ញា។

(ខ) ឧបរិដ្ឋិមា [ឧបរិដ្ឋិមេ (ស្យា.), ឧបរិដ្ឋិមំ (ក.)] អរហត្តផលេ បញ្ញា អសេក្ខា បញ្ញា។

(គ) តីសុ ភូមីសុ កុសលេ តីសុ ភូមីសុ វិបាកេ តីសុ ភូមីសុ កិរិយាព្យាកតេ បញ្ញា នេវសេក្ខនាសេក្ខា បញ្ញា។

៧៧៨. (១១. ក) កាមាវចរកុសលាព្យាកតេ បញ្ញា បរិត្តា បញ្ញា។

(ខ) រូបាវចរារូបាវចរកុសលាព្យាកតេ បញ្ញា មហគ្គតា បញ្ញា។

(គ) ចតូសុ មគ្គេសុ ចតូសុ ផលេសុ បញ្ញា អប្បមាណា បញ្ញា។

៧៧៩. (១២. ក) តត្ថ កតមា បរិត្តារម្មណា បញ្ញា? បរិត្តេ ធម្មេ អារព្ភ យា ឧប្បជ្ជតិ បញ្ញា បជាននា...បេ.... អមោហោ ធម្មវិចយោ សម្មាទិដ្ឋិ – អយំ វុច្ចតិ “បរិត្តារម្មណា បញ្ញា”។

៧៨០. (ខ) តត្ថ កតមា មហគ្គតារម្មណា បញ្ញា? មហគ្គតេ ធម្មេ អារព្ភ យា ឧប្បជ្ជតិ បញ្ញា បជាននា...បេ.... អមោហោ ធម្មវិចយោ សម្មាទិដ្ឋិ – អយំ វុច្ចតិ “មហគ្គតារម្មណា បញ្ញា”។

៧៨១. (គ) តត្ថ កតមា អប្បមាណារម្មណា បញ្ញា? អប្បមាណេ ធម្មេ អារព្ភ យា ឧប្បជ្ជតិ បញ្ញា បជាននា...បេ.... អមោហោ ធម្មវិចយោ សម្មាទិដ្ឋិ – អយំ វុច្ចតិ “អប្បមាណារម្មណា បញ្ញា”។

៧៨២. (១៣. ក) តត្ថ កតមា មគ្គារម្មណា បញ្ញា? អរិយមគ្គំ អារព្ភ យា ឧប្បជ្ជតិ បញ្ញា បជាននា...បេ.... អមោហោ ធម្មវិចយោ សម្មាទិដ្ឋិ – អយំ វុច្ចតិ “មគ្គារម្មណា បញ្ញា”។

(ខ) ចតូសុ មគ្គេសុ បញ្ញា មគ្គហេតុកា បញ្ញា។

៧៨៣. (គ) តត្ថ កតមា មគ្គាធិបតិនី បញ្ញា? អរិយមគ្គំ អធិបតឹ ករិត្វា យា ឧប្បជ្ជតិ បញ្ញា បជាននា...បេ.... អមោហោ ធម្មវិចយោ សម្មាទិដ្ឋិ – អយំ វុច្ចតិ “មគ្គាធិបតិនី បញ្ញា”។

៧៨៤. (១៤) ចតូសុ ភូមីសុ វិបាកេ បញ្ញា សិយា ឧប្បន្នា, សិយា ឧប្បាទិនី, ន វត្តព្ពា អនុប្បន្នាតិ។ ចតូសុ ភូមីសុ កុសលេ តីសុ ភូមីសុ កិរិយាព្យាកតេ បញ្ញា សិយា ឧប្បន្នា, សិយា អនុប្បន្នា, ន វត្តព្ពា ឧប្បាទិនីតិ។

៧៨៥. (១៥) សព្ពាវ បញ្ញា សិយា អតីតា, សិយា អនាគតា, សិយា បច្ចុប្បន្នា។

៧៨៦. (១៦. ក) តត្ថ កតមា អតីតារម្មណា បញ្ញា? អតីតេ ធម្មេ អារព្ភ យា ឧប្បជ្ជតិ បញ្ញា បជាននា...បេ.... អមោហោ ធម្មវិចយោ សម្មាទិដ្ឋិ – អយំ វុច្ចតិ “អតីតារម្មណា បញ្ញា”។

៧៨៧. (ខ) តត្ថ កតមា អនាគតារម្មណា បញ្ញា? អនាគតេ ធម្មេ អារព្ភ យា ឧប្បជ្ជតិ បញ្ញា បជាននា...បេ.... អមោហោ ធម្មវិចយោ សម្មាទិដ្ឋិ – អយំ វុច្ចតិ “អនាគតារម្មណា បញ្ញា”។

៧៨៨. (គ) តត្ថ កតមា បច្ចុប្បន្នារម្មណា បញ្ញា? បច្ចុប្បន្នេ ធម្មេ អារព្ភ យា ឧប្បជ្ជតិ បញ្ញា បជាននា...បេ.... អមោហោ ធម្មវិចយោ សម្មាទិដ្ឋិ – អយំ វុច្ចតិ “បច្ចុប្បន្នារម្មណា បញ្ញា”។

៧៨៩. (១៧) សព្ពាវ បញ្ញា សិយា អជ្ឈត្តា, សិយា ពហិទ្ធា, សិយា អជ្ឈត្តពហិទ្ធា។

៧៩០. (១៨. ក) តត្ថ កតមា អជ្ឈត្តារម្មណា បញ្ញា? អជ្ឈត្តេ ធម្មេ អារព្ភ យា ឧប្បជ្ជតិ បញ្ញា បជាននា...បេ.... អមោហោ ធម្មវិចយោ សម្មាទិដ្ឋិ – អយំ វុច្ចតិ “អជ្ឈត្តារម្មណា បញ្ញា”។

៧៩១. (ខ) តត្ថ កតមា ពហិទ្ធារម្មណា បញ្ញា? ពហិទ្ធាធម្មេ អារព្ភ យា ឧប្បជ្ជតិ បញ្ញា បជាននា...បេ.... អមោហោ ធម្មវិចយោ សម្មាទិដ្ឋិ – អយំ វុច្ចតិ “ពហិទ្ធារម្មណា បញ្ញា”។

៧៩២. (គ) តត្ថ កតមា អជ្ឈត្តពហិទ្ធារម្មណា បញ្ញា? អជ្ឈត្តពហិទ្ធា ធម្មេ អារព្ភ យា ឧប្បជ្ជតិ បញ្ញា បជាននា...បេ.... អមោហោ ធម្មវិចយោ សម្មាទិដ្ឋិ – អយំ វុច្ចតិ “អជ្ឈត្តពហិទ្ធារម្មណា បញ្ញា”។

ឯវំ តិវិធេន ញាណវត្ថុ។

តិកំ។

៤. ចតុក្កនិទ្ទេសោ

៧៩៣. (១. ក) តត្ថ កតមំ កម្មស្សកតញាណំ? “អត្ថិ ទិន្នំ, អត្ថិ យិដ្ឋំ, អត្ថិ ហុតំ, អត្ថិ សុកតទុក្កដានំ កម្មានំ ផលំ វិបាកោ, អត្ថិ អយំ លោកោ, អត្ថិ បរោ លោកោ, អត្ថិ មាតា, អត្ថិ បិតា, អត្ថិ សត្តា ឱបបាតិកា, អត្ថិ លោកេ សមណព្រាហ្មណា សម្មគ្គតា សម្មាបដិបន្នា យេ ឥមញ្ច លោកំ បរញ្ច លោកំ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា បវេទេន្តី”តិ – យា ឯវរូបា បញ្ញា បជាននា...បេ.... អមោហោ ធម្មវិចយោ សម្មាទិដ្ឋិ – ឥទំ វុច្ចតិ “កម្មស្សកតញាណំ”។ ឋបេត្វា សច្ចានុលោមិកំ ញាណំ, សព្ពាបិ សាសវា កុសលា បញ្ញា កម្មស្សកតញាណំ។

(ខ) តត្ថ កតមំ សច្ចានុលោមិកំ ញាណំ? “រូបំ អនិច្ចំ”ន្តិ វា វេទនា...បេ.... សញ្ញា... សង្ខារា... “វិញ្ញាណំ អនិច្ចំ”ន្តិ វា យា ឯវរូបី អនុលោមិកា ខន្តិ ទិដ្ឋិ រុចិ មុទិ បេក្ខា ធម្មនិជ្ឈានក្ខន្តិ – ឥទំ វុច្ចតិ “សច្ចានុលោមិកំ ញាណំ”។

(គ) ចតូសុ មគ្គេសុ បញ្ញា មគ្គសមង្គិស្ស ញាណំ។

(ឃ) ចតូសុ ផលេសុ បញ្ញា ផលសមង្គិស្ស ញាណំ។

៧៩៤. (២) មគ្គសមង្គិស្ស ញាណំ ទុក្ខេបេតំ ញាណំ, ទុក្ខសមុទយេបេតំ ញាណំ, ទុក្ខនិរោធេបេតំ ញាណំ, ទុក្ខនិរោធគាមិនិយា បដិបទាយបេតំ ញាណំ។

(ក) តត្ថ កតមំ ទុក្ខេ ញាណំ? ទុក្ខំ អារព្ភ យា ឧប្បជ្ជតិ បញ្ញា បជាននា...បេ.... អមោហោ ធម្មវិចយោ សម្មាទិដ្ឋិ – ឥទំ វុច្ចតិ “ទុក្ខេ ញាណំ”។

(ខ-ឃ) ទុក្ខសមុទយំ អារព្ភ...បេ.... ទុក្ខនិរោធំ អារព្ភ...បេ.... ទុក្ខនិរោធគាមិនី បដិបទំ អារព្ភ យា ឧប្បជ្ជតិ បញ្ញា បជាននា...បេ.... អមោហោ ធម្មវិចយោ សម្មាទិដ្ឋិ – ឥទំ វុច្ចតិ “ទុក្ខនិរោធគាមិនិយា បដិបទាយ ញាណំ”។

៧៩៥. (៣) កាមាវចរកុសលាព្យាកតេ បញ្ញា កាមាវចរា បញ្ញា, រូបាវចរកុសលាព្យាកតេ បញ្ញា រូបាវចរា បញ្ញា, អរូបាវចរកុសលាព្យាកតេ បញ្ញា អរូបាវចរា បញ្ញា, ចតូសុ មគ្គេសុ ចតូសុ ផលេសុ បញ្ញា អបរិយាបន្នា បញ្ញា។

៧៩៦. (៤. ក) តត្ថ កតមំ ធម្មេ ញាណំ? ចតូសុ មគ្គេសុ ចតូសុ ផលេសុ បញ្ញា ធម្មេ ញាណំ។

(ខ) សោ ឥមិនា ធម្មេន ញាតេន ទិដ្ឋេន បត្តេន វិទិតេន បរិយោគាឡ្ហេន អតីតានាគតេន នយំ នេតិ។ “យេ ហិ កេចិ អតីតមទ្ធានំ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា ទុក្ខំ អព្ភញ្ញំសុ [អព្ភញ្ញឹសុ (ស្យា.) ឯវមុបរិបិ], ទុក្ខសមុទយំ អព្ភញ្ញំសុ, ទុក្ខនិរោធំ អព្ភញ្ញំសុ, ទុក្ខនិរោធគាមិនី បដិបទំ អព្ភញ្ញំសុ, ឥមញ្ញេវ តេ ទុក្ខំ អព្ភញ្ញំសុ, ឥមញ្ញេវ តេ ទុក្ខសមុទយំ អព្ភញ្ញំសុ, ឥមញ្ញេវ តេ ទុក្ខនិរោធំ អព្ភញ្ញំសុ, ឥមញ្ញេវ តេ ទុក្ខនិរោធគាមិនី បដិបទំ អព្ភញ្ញំសុ។ យេ ហិ កេចិ អនាគតមទ្ធានំ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា ទុក្ខំ អភិជានិស្សន្តិ, ទុក្ខសមុទយំ អភិជានិស្សន្តិ, ទុក្ខនិរោធំ អភិជានិស្សន្តិ, ទុក្ខនិរោធគាមិនី បដិបទំ អភិជានិស្សន្តិ, ឥមញ្ញេវ តេ ទុក្ខំ អភិជានិស្សន្តិ, ឥមញ្ញេវ តេ ទុក្ខសមុទយំ អភិជានិស្សន្តិ, ឥមញ្ញេវ តេ ទុក្ខនិរោធំ អភិជានិស្សន្តិ, ឥមញ្ញេវ តេ ទុក្ខនិរោធគាមិនី បដិបទំ អភិជានិស្សន្តី”តិ – យា តត្ថ បញ្ញា បជាននា...បេ.... អមោហោ ធម្មវិចយោ សម្មាទិដ្ឋិ – ឥទំ វុច្ចតិ “អន្វយេ ញាណំ”។

(គ) តត្ថ កតមំ បរិយេ ញាណំ? ឥធ ភិក្ខុ បរសត្តានំ បរបុគ្គលានំ ចេតសា ចេតោ បរិច្ច បជានាតិ។ សរាគំ វា ចិត្តំ “សរាគំ ចិត្ត”ន្តិ បជានាតិ, វីតរាគំ វា ចិត្តំ “វីតរាគំ ចិត្ត”ន្តិ បជានាតិ, សទោសំ វា ចិត្តំ “សទោសំ ចិត្ត”ន្តិ បជានាតិ, វីតទោសំ វា ចិត្តំ “វីតទោសំ ចិត្ត”ន្តិ បជានាតិ, សមោហំ វា ចិត្តំ “សមោហំ ចិត្ត”ន្តិ បជានាតិ, វីតមោហំ វា ចិត្តំ “វីតមោហំ ចិត្ត”ន្តិ បជានាតិ , សំខិត្តំ វា ចិត្តំ “សំខិត្តំ ចិត្ត”ន្តិ បជានាតិ, វិក្ខិត្តំ វា ចិត្តំ “វិក្ខិត្តំ ចិត្ត”ន្តិ បជានាតិ, មហគ្គតំ វា ចិត្តំ “មហគ្គតំ ចិត្ត”ន្តិ បជានាតិ, អមហគ្គតំ វា ចិត្តំ “អមហគ្គតំ ចិត្ត”ន្តិ បជានាតិ, សឧត្តរំ វា ចិត្តំ “សឧត្តរំ ចិត្ត”ន្តិ បជានាតិ, អនុត្តរំ វា ចិត្តំ “អនុត្តរំ ចិត្ត”ន្តិ បជានាតិ, សមាហិតំ វា ចិត្តំ “សមាហិតំ ចិត្ត”ន្តិ បជានាតិ, អសមាហិតំ វា ចិត្តំ “អសមាហិតំ ចិត្ត”ន្តិ បជានាតិ, វិមុត្តំ វា ចិត្តំ “វិមុត្តំ ចិត្ត”ន្តិ បជានាតិ, អវិមុត្តំ វា ចិត្តំ “អវិមុត្តំ ចិត្ត”ន្តិ បជានាតីតិ – យា តត្ថ បញ្ញា បជាននា...បេ.... អមោហោ ធម្មវិចយោ សម្មាទិដ្ឋិ – ឥទំ វុច្ចតិ “បរិយេ ញាណំ”។

(ឃ) បបេក្ខា ធម្មេ ញាណំ អន្វយេ ញាណំ បរិយេ ញាណំ, អវសេសា បញ្ញា សម្មុតិញាណំ។

៧៩៧. (៥. ក) តត្ថ កតមា បញ្ញា អាចយាយ នោ អបចយាយ? កាមាវចរកុសលេ បញ្ញា អាចយាយ នោ អបចយាយ។

(ខ) ចតូសុ មគ្គេសុ បញ្ញា អបចយាយ នោ អាចយាយ។

(គ) រូបាវចរារូបាវចរកុសលេ បញ្ញា អាចយាយ ចេវ អបចយាយ ច។

(ឃ) អវសេសា បញ្ញា នេវ អាចយាយ នោ អបចយាយ។

៧៩៨. (៦. ក) តត្ថ កតមា បញ្ញា និព្ពិទាយ នោ បដិវេធាយ? យាយ បញ្ញាយ កាមេសុ វីតរាគោ ហោតិ, ន ច អភិញ្ញាយោ បដិវិជ្ឈតិ ន ច សច្ចានិ – អយំ វុច្ចតិ “បញ្ញា និព្ពិទាយ នោ បដិវេធាយ”។

(ខ) ស្វេវ បញ្ញាយ កាមេសុ វីតរាគោ សមានោ អភិញ្ញាយោ បដិវិជ្ឈតិ ន ច សច្ចានិ – អយំ វុច្ចតិ “បញ្ញា បដិវេធាយ នោ និព្ពិទាយ”។

(គ) ចតូសុ មគ្គេសុ បញ្ញា និព្ពិទាយ ចេវ បដិវេធាយ ច។

(ឃ) អវសេសា បញ្ញា នេវ និព្ពិទាយ នោ បដិវេធាយ។

៧៩៩. (៧. ក) តត្ថ កតមា ហានភាគិនី បញ្ញា? បឋមស្ស ឈានស្ស លាភី កាមសហគតា សញ្ញាមនសិការា សមុទាចរន្តិ ហានភាគិនី បញ្ញា។

(ខ) តទនុធម្មតា សតិ សន្តិដ្ឋតិ ឋិតិភាគិនី បញ្ញា។

(គ) អវិតក្កសហគតា សញ្ញាមនសិការា សមុទាចរន្តិ វិសេសភាគិនី បញ្ញា។

(ឃ) និព្ពិទាសហគតា សញ្ញាមនសិការា សមុទាចរន្តិ វិរាគូបសញ្ហិតា និព្ពេធភាគិនី បញ្ញា។ ទុតិយស្ស ឈានស្ស លាភី វិតក្កសហគតា សញ្ញាមនសិការា សមុទាចរន្តិ ហានភាគិនី បញ្ញា។ តទនុធម្មតា សតិ សន្តិដ្ឋតិ ឋិតិភាគិនី បញ្ញា។ ឧបេក្ខាសហគតា សញ្ញាមនសិការា សមុទាចរន្តិ វិសេសភាគិនី បញ្ញា។ និព្ពិទាសហគតា សញ្ញាមនសិការា សមុទាចរន្តិ វិរាគូបសញ្ហិតា និព្ពេធភាគិនី បញ្ញា។ តតិយស្ស ឈានស្ស លាភី បីតិសុខសហគតា សញ្ញាមនសិការា សមុទាចរន្តិ ហានភាគិនី បញ្ញា។ តទនុធម្មតា សតិ សន្តិដ្ឋតិ ឋិតិភាគិនី បញ្ញា។ អទុក្ខមសុខសហគតា សញ្ញាមនសិការា សមុទាចរន្តិ វិសេសភាគិនី បញ្ញា។ និព្ពិទាសហគតា សញ្ញាមនសិការា សមុទាចរន្តិ វិរាគូបសញ្ហិតា និព្ពេធភាគិនី បញ្ញា។ ចតុត្ថស្ស ឈានស្ស លាភី ឧបេក្ខាសហគតា សញ្ញាមនសិការា សមុទាចរន្តិ ហានភាគិនី បញ្ញា។ តទនុធម្មតា សតិ សន្តិដ្ឋតិ ឋិតិភាគិនី បញ្ញា។ អាកាសានញ្ចាយតនសហគតា សញ្ញាមនសិការា សមុទាចរន្តិ វិសេសភាគិនី បញ្ញា។ និព្ពិទាសហគតា សញ្ញាមនសិការា សមុទាចរន្តិ វិរាគូបសញ្ហិតា និព្ពេធភាគិនី បញ្ញា។ អាកាសានញ្ចាយតនស្ស លាភី រូបសហគតា សញ្ញាមនសិការា សមុទាចរន្តិ ហានភាគិនី បញ្ញា។ តទនុធម្មតា សតិ សន្តិដ្ឋតិ ឋិតិភាគិនី បញ្ញា។ វិញ្ញាណញ្ចាយតនសហគតា សញ្ញាមនសិការា សមុទាចរន្តិ វិសេសភាគិនី បញ្ញា។ និព្ពិទាសហគតា សញ្ញាមនសិការា សមុទាចរន្តិ វិរាគូបសញ្ហិតា និព្ពេធភាគិនី បញ្ញា។ វិញ្ញាណញ្ចាយតនស្ស លាភី អាកាសានញ្ចាយតនសហគតា សញ្ញាមនសិការា សមុទាចរន្តិ ហានភាគិនី បញ្ញា។ តទនុធម្មតា សតិ សន្តិដ្ឋតិ ឋិតិភាគិនី បញ្ញា។ អាកិញ្ចញ្ញាយតនសហគតា សញ្ញាមនសិការា សមុទាចរន្តិ វិសេសភាគិនី បញ្ញា។ និព្ពិទាសហគតា សញ្ញាមនសិការា សមុទាចរន្តិ វិរាគូបសញ្ហិតា និព្ពេធភាគិនី បញ្ញា។ អាកិញ្ចញ្ញាយតនស្ស លាភី វិញ្ញាណញ្ចាយតនសហគតា សញ្ញាមនសិការា សមុទាចរន្តិ ហានភាគិនី បញ្ញា។ តទនុធម្មតា សតិ សន្តិដ្ឋតិ ឋិតិភាគិនី បញ្ញា។ នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនសហគតា សញ្ញាមនសិការា សមុទាចរន្តិ វិសេសភាគិនី បញ្ញា។ និព្ពិទាសហគតា សញ្ញាមនសិការា សមុទាចរន្តិ វិរាគូបសញ្ហិតា និព្ពេធភាគិនី បញ្ញា។

៨០០. (៨) តត្ថ កតមា ចតស្សោ បដិសម្ភិទា? អត្ថបដិសម្ភិទា, ធម្មបដិសម្ភិទា, និរុត្តិបដិសម្ភិទា, បដិភានបដិសម្ភិទា។ អត្ថេ ញាណំ អត្ថបដិសម្ភិទា, ធម្មេ ញាណំ ធម្មបដិសម្ភិទា, តត្រ ធម្មនិរុត្តាភិលាបេ ញាណំ និរុត្តិបដិសម្ភិទា, ញាណេសុ ញាណំ បដិភានបដិសម្ភិទា ។ ឥមា ចតស្សោ បដិសម្ភិទា។

៨០១. (៩) តត្ថ កតមា ចតស្សោ បដិបទា? ទុក្ខបដិបទា ទន្ធាភិញ្ញា បញ្ញា, ទុក្ខបដិបទា ខិប្បាភិញ្ញា បញ្ញា, សុខបដិបទា ទន្ធាភិញ្ញា បញ្ញា, សុខបដិបទា ខិប្បាភិញ្ញា បញ្ញា។

(ក) តត្ថ កតមា ទុក្ខបដិបទា ទន្ធាភិញ្ញា បញ្ញា? កិច្ឆេន កសិរេន សមាធឹ ឧប្បាទេន្តស្ស ទន្ធំ តណ្ហានំ អភិជានន្តស្ស យា ឧប្បជ្ជតិ បញ្ញា បជាននា...បេ.... អមោហោ ធម្មវិចយោ សម្មាទិដ្ឋិ – អយំ វុច្ចតិ “ទុក្ខបដិបទា ទន្ធាភិញ្ញា បញ្ញា”។

(ខ) តត្ថ កតមា ទុក្ខបដិបទា ខិប្បាភិញ្ញា បញ្ញា? កិច្ឆេន កសិរេន សមាធឹ ឧប្បាទេន្តស្ស ខិប្បំ តណ្ហានំ អភិជានន្តស្ស យា ឧប្បជ្ជតិ បញ្ញា បជាននា...បេ.... អមោហោ ធម្មវិចយោ សម្មាទិដ្ឋិ – អយំ វុច្ចតិ “ទុក្ខបដិបទា ខិប្បាភិញ្ញា បញ្ញា”។

(គ) តត្ថ កតមា សុខបដិបទា ទន្ធាភិញ្ញា បញ្ញា? អកិច្ឆេន អកសិរេន សមាធឹ ឧប្បាទេន្តស្ស ទន្ធំ តណ្ហានំ អភិជានន្តស្ស យា ឧប្បជ្ជតិ បញ្ញា បជាននា...បេ.... អមោហោ ធម្មវិចយោ សម្មាទិដ្ឋិ – អយំ វុច្ចតិ “សុខបដិបទា ទន្ធាភិញ្ញា បញ្ញា”។

(ឃ) តត្ថ កតមា សុខបដិបទា ខិប្បាភិញ្ញា បញ្ញា? អកិច្ឆេន អកសិរេន សមាធឹ ឧប្បាទេន្តស្ស ខិប្បំ តណ្ហានំ អភិជានន្តស្ស យា ឧប្បជ្ជតិ បញ្ញា បជាននា...បេ.... អមោហោ ធម្មវិចយោ សម្មាទិដ្ឋិ – អយំ វុច្ចតិ “សុខបដិបទា ខិប្បាភិញ្ញា បញ្ញា”។ ឥមា ចតស្សោ បដិបទា។

៨០២. (១០) តត្ថ កតមានិ ចត្តារិ អារម្មណានិ? បរិត្តា បរិត្តារម្មណា បញ្ញា, បរិត្តា អប្បមាណារម្មណា បញ្ញា, អប្បមាណា បរិត្តារម្មណា បញ្ញា, អប្បមាណា អប្បមាណារម្មណា បញ្ញា។

(ក) តត្ថ កតមា បរិត្តា បរិត្តារម្មណា បញ្ញា? សមាធិស្ស ន និកាមលាភិស្ស អារម្មណំ ថោកំ ផរន្តស្ស យា ឧប្បជ្ជតិ បញ្ញា បជាននា...បេ.... អមោហោ ធម្មវិចយោ សម្មាទិដ្ឋិ – អយំ វុច្ចតិ “បរិត្តា បរិត្តារម្មណា បញ្ញា”។

(ខ) តត្ថ កតមា បរិត្តា អប្បមាណារម្មណា បញ្ញា? សមាធិស្ស ន និកាមលាភិស្ស អារម្មណំ វិបុលំ ផរន្តស្ស យា ឧប្បជ្ជតិ បញ្ញា បជាននា...បេ.... អមោហោ ធម្មវិចយោ សម្មាទិដ្ឋិ – អយំ វុច្ចតិ “បរិត្តា អប្បមាណារម្មណា បញ្ញា”។

(គ) តត្ថ កតមា អប្បមាណា បរិត្តារម្មណា បញ្ញា? សមាធិស្ស និកាមលាភិស្ស អារម្មណំ ថោកំ ផរន្តស្ស យា ឧប្បជ្ជតិ បញ្ញា បជាននា...បេ.... អមោហោ ធម្មវិចយោ សម្មាទិដ្ឋិ – អយំ វុច្ចតិ “អប្បមាណា បរិត្តារម្មណា បញ្ញា”។

(ឃ) តត្ថ កតមា អប្បមាណា អប្បមាណារម្មណា បញ្ញា? សមាធិស្ស និកាមលាភិស្ស អារម្មណំ វិបុលំ ផរន្តស្ស យា ឧប្បជ្ជតិ បញ្ញា បជាននា...បេ.... អមោហោ ធម្មវិចយោ សម្មាទិដ្ឋិ – អយំ វុច្ចតិ “អប្បមាណា អប្បមាណារម្មណា បញ្ញា”។ ឥមានិ ចត្តារិ អារម្មណានិ។

(១១) មគ្គសមង្គិស្ស ញាណំ ជរាមរណេបេតំ ញាណំ, ជរាមរណសមុទយេបេតំ ញាណំ, ជរាមរណនិរោធេបេតំ ញាណំ, ជរាមរណនិរោធគាមិនិយា បដិបទាយបេតំ ញាណំ។

(ក) តត្ថ កតមំ ជរាមរណេ ញាណំ? ជរាមរណំ អារព្ភ យា ឧប្បជ្ជតិ បញ្ញា បជាននា...បេ.... អមោហោ ធម្មវិចយោ សម្មាទិដ្ឋិ – ឥទំ វុច្ចតិ “ជរាមរណេ ញាណំ”។

(ខ-ឃ) ជរាមរណសមុទយំ អារព្ភ...បេ.... ជរាមរណនិរោធំ អារព្ភ...បេ.... ជរាមរណនិរោធគាមិនី បដិបទំ អារព្ភ យា ឧប្បជ្ជតិ បញ្ញា បជាននា...បេ.... អមោហោ ធម្មវិចយោ សម្មាទិដ្ឋិ – ឥទំ វុច្ចតិ “ជរាមរណនិរោធគាមិនិយា បដិបទាយ ញាណំ”។

៨០៣. (១២-២១) ធម្មសមង្គិស្ស ញាណំ ជាតិយាបេតំ ញាណំ...បេ.... ភវេបេតំ ញាណំ...បេ.... ឧបាទានេបេតំ ញាណំ...បេ.... តណ្ហាយបេតំ ញាណំ...បេ.... វេទនាយបេតំ ញាណំ...បេ.... ផស្សេបេតំ ញាណំ...បេ.... សឡាយតនេបេតំ ញាណំ...បេ.... នាមរូបេបេតំ ញាណំ...បេ.... វិញ្ញាណេបេតំ ញាណំ...បេ....

សង្ខារេសុ បេតំ ញាណំ, សង្ខារសមុទយេ បេតំ ញាណំ, សង្ខារនិរោធេ បេតំ ញាណំ, សង្ខារនិរោធគាមិនិយា បដិបទាយ បេតំ ញាណំ។

តត្ថ កតមំ សង្ខារេសុ ញាណំ? សង្ខារេ អារព្ភ យា ឧប្បជ្ជតិ បញ្ញា បជាននា...បេ.... អមោហោ ធម្មវិចយោ សម្មាទិដ្ឋិ – ឥទំ វុច្ចតិ “សង្ខារេសុ ញាណំ”។

សង្ខារសមុទយំ អារព្ភ...បេ.... សង្ខារនិរោធំ អារព្ភ...បេ.... សង្ខារនិរោធគាមិនី បដិបទំ អារព្ភ យា ឧប្បជ្ជតិ បញ្ញា បជាននា...បេ.... អមោហោ ធម្មវិចយោ សម្មាទិដ្ឋិ – ឥទំ វុច្ចតិ “សង្ខារនិរោធគាមិនិយា បដិបទាយ ញាណំ។ ឯវំ ចតុព្ពិធេន ញាណវត្ថុ។

ចតុក្កំ។

៥. បញ្ចកនិទ្ទេសោ

៨០៤. (១) តត្ថ កតមោ បញ្ចង្គិកោ សម្មាសមាធិ? បីតិផរណតា, សុខផរណតា, ចេតោផរណតា, អាលោកផរណតា, បច្ចវេក្ខណានិមិត្តំ។ ទ្វីសុ ឈានេសុ បញ្ញា បីតិផរណតា។ តីសុ ឈានេសុ បញ្ញា សុខផរណតា។ បរចិត្តេ ញាណំ ចេតោផរណតា។ ទិព្ពចក្ខុ អាលោកផរណតា។ តម្ហា តម្ហា សមាធិម្ហា វុដ្ឋិតស្ស បច្ចវេក្ខណាញាណំ បច្ចវេក្ខណានិមិត្តំ។ អយំ វុច្ចតិ បញ្ចង្គិកោ សម្មាសមាធិ។

(២) តត្ថ កតមោ បញ្ចញាណិកោ សម្មាសមាធិ? “អយំ សមាធិ បច្ចុប្បន្នសុខោ ចេវ អាយតិញ្ច សុខវិបាកោ”តិ បច្ចត្តញ្ញេវ ញាណំ ឧប្បជ្ជតិ។ “អយំ សមាធិ អរិយោ និរាមិសោ”តិ បច្ចត្តញ្ញេវ ញាណំ ឧប្បជ្ជតិ។ “អយំ សមាធិ អកាបុរិសសេវិតោ”តិ បច្ចត្តញ្ញេវ ញាណំ ឧប្បជ្ជតិ។ “អយំ សមាធិ សន្តោ បណីតោ បដិប្បស្សទ្ធលទ្ធោ ឯកោទិភាវាធិគតោ ន សសង្ខារនិគ្គយ្ហវារិតគតោ”តិ បច្ចត្តញ្ញេវ ញាណំ ឧប្បជ្ជតិ។ សោ ខោ បនាហំ ឥមំ សមាធឹ សតោ សមាបជ្ជាមិ សតោ វុដ្ឋហាមី”តិ បច្ចត្តញ្ញេវ ញាណំ ឧប្បជ្ជតិ។ អយំ បញ្ចញាណិកោ សម្មាសមាធិ។ ឯវំ បញ្ចវិធេន ញាណវត្ថុ។

បញ្ចកំ។

៦. ឆក្កនិទ្ទេសោ

៨០៥. តត្ថ កតមា ឆសុ អភិញ្ញាសុ បញ្ញា? ឥទ្ធិវិធេ ញាណំ, សោតធាតុវិសុទ្ធិយា ញាណំ, បរចិត្តេ ញាណំ, បុព្ពេនិវាសានុស្សតិយា ញាណំ, សត្តានំ ចុតូបបាតេ ញាណំ, អាសវានំ ខយេ ញាណំ – ឥមា ឆសុ អភិញ្ញាសុ បញ្ញា។ ឯវំ ឆព្ពិធេន ញាណវត្ថុ។

ឆក្កំ។

៧. សត្តកនិទ្ទេសោ

៨០៦. តត្ថ កតមានិ សត្តសត្តតិ ញាណវត្ថូនិ? ជាតិបច្ចយា ជរាមរណន្តិ ញាណំ, អសតិ ជាតិយា នត្ថិ ជរាមរណន្តិ ញាណំ, អតីតម្បិ អទ្ធានំ ជាតិបច្ចយា ជរាមរណន្តិ ញាណំ, អសតិ ជាតិយា នត្ថិ ជរាមរណន្តិ ញាណំ, អនាគតម្បិ អទ្ធានំ ជាតិបច្ចយា ជរាមរណន្តិ ញាណំ, អសតិ ជាតិយា នត្ថិ ជរាមរណន្តិ ញាណំ។ យម្បិស្ស តំ ធម្មដ្ឋិតិញាណំ តម្បិ ខយធម្មំ វយធម្មំ វិរាគធម្មំ និរោធធម្មន្តិ ញាណំ; ភវបច្ចយា ជាតីតិ ញាណំ...បេ.... ឧបាទានបច្ចយា ភវោតិ ញាណំ...បេ.... តណ្ហាបច្ចយា ឧបាទានន្តិ ញាណំ...បេ.... វេទនាបច្ចយា តណ្ហាតិ ញាណំ...បេ.... ផស្សបច្ចយា វេទនាតិ ញាណំ...បេ.... សឡាយតនបច្ចយា ផស្សោតិ ញាណំ...បេ.... នាមរូបបច្ចយា សឡាយតនន្តិ ញាណំ...បេ.... វិញ្ញាណបច្ចយា នាមរូបន្តិ ញាណំ...បេ.... សង្ខារបច្ចយា វិញ្ញាណន្តិ ញាណំ...បេ.... អវិជ្ជាបច្ចយា សង្ខារាតិ ញាណំ, អសតិ អវិជ្ជាយ នត្ថិ សង្ខារាតិ ញាណំ, អតីតម្បិ អទ្ធានំ អវិជ្ជាបច្ចយា សង្ខារាតិ ញាណំ, អសតិ អវិជ្ជាយ នត្ថិ សង្ខារាតិ ញាណំ, អនាគតម្បិ អទ្ធានំ អវិជ្ជាបច្ចយា សង្ខារាតិ ញាណំ, អសតិ អវិជ្ជាយ នត្ថិ សង្ខារាតិ ញាណំ។ យម្បិស្ស តំ ធម្មដ្ឋិតិញាណំ តម្បិ ខយធម្មំ វយធម្មំ វិរាគធម្មំ និរោធធម្មន្តិ ញាណំ។ ឥមានិ សត្តសត្តតិ ញាណវត្ថូនិ។ ឯវំ សត្តវិធេន ញាណវត្ថុ។

សត្តកំ។

៨. អដ្ឋកនិទ្ទេសោ

៨០៧. តត្ថ កតមា ចតូសុ មគ្គេសុ ចតូសុ ផលេសុ បញ្ញា? សោតាបត្តិមគ្គេ បញ្ញា, សោតាបត្តិផលេ បញ្ញា , សកទាគាមិមគ្គេ បញ្ញា, សកទាគាមិផលេ បញ្ញា, អនាគាមិមគ្គេ បញ្ញា, អនាគាមិផលេ បញ្ញា, អរហត្តមគ្គេ បញ្ញា, អរហត្តផលេ បញ្ញា – ឥមា ចតូសុ មគ្គេសុ ចតូសុ ផលេសុ បញ្ញា។ ឯវំ អដ្ឋវិធេន ញាណវត្ថុ។

អដ្ឋកំ។

៩. នវកនិទ្ទេសោ

៨០៨. តត្ថ កតមា នវសុ អនុបុព្ពវិហារសមាបត្តីសុ បញ្ញា? បឋមជ្ឈានសមាបត្តិយា បញ្ញា, ទុតិយជ្ឈានសមាបត្តិយា បញ្ញា, តតិយជ្ឈានសមាបត្តិយា បញ្ញា, ចតុត្ថជ្ឈានសមាបត្តិយា បញ្ញា, អាកាសានញ្ចាយតនសមាបត្តិយា បញ្ញា, វិញ្ញាណញ្ចាយតនសមាបត្តិយា បញ្ញា, អាកិញ្ចញ្ញាយតនសមាបត្តិយា បញ្ញា, នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនសមាបត្តិយា បញ្ញា, សញ្ញាវេទយិតនិរោធសមាបត្តិយា វុដ្ឋិតស្ស បច្ចវេក្ខណាញាណំ – ឥមា នវសុ អនុបុព្ពវិហារសមាបត្តីសុ បញ្ញា។ ឯវំ នវវិធេន ញាណវត្ថុ។

នវកំ។

១០. ទសកនិទ្ទេសោ

៨០៩. (១) តត្ថ កតមំ តថាគតស្ស ឋានញ្ច ឋានតោ អដ្ឋានញ្ច អដ្ឋានតោ យថាភូតំ ញាណំ? ឥធ តថាគតោ “អដ្ឋានមេតំ អនវកាសោ យំ ទិដ្ឋិសម្បន្នោ បុគ្គលោ កញ្ចិ សង្ខារំ និច្ចតោ ឧបគច្ឆេយ្យ, នេតំ ឋានំ វិជ្ជតី”តិ បជានាតិ។ “ឋានញ្ច ខោ ឯតំ វិជ្ជតិ យំ បុថុជ្ជនោ កញ្ចិ សង្ខារំ និច្ចតោ ឧបគច្ឆេយ្យ, ឋានមេតំ វិជ្ជតី”តិ បជានាតិ។ “អដ្ឋានមេតំ អនវកាសោ យំ ទិដ្ឋិសម្បន្នោ បុគ្គលោ កញ្ចិ សង្ខារំ សុខតោ ឧបគច្ឆេយ្យ, នេតំ ឋានំ វិជ្ជតី”តិ បជានាតិ។ “ឋានញ្ច ខោ ឯតំ វិជ្ជតិ យំ បុថុជ្ជនោ កញ្ចិ សង្ខារំ សុខតោ ឧបគច្ឆេយ្យ, ឋានមេតំ វិជ្ជតី”តិ បជានាតិ។ “អដ្ឋានមេតំ អនវកាសោ យំ ទិដ្ឋិសម្បន្នោ បុគ្គលោ កញ្ចិ ធម្មំ អត្តតោ ឧបគច្ឆេយ្យ, នេតំ ឋានំ វិជ្ជតី”តិ បជានាតិ។ “ឋានញ្ច ខោ ឯតំ វិជ្ជតិ យំ បុថុជ្ជនោ កញ្ចិ ធម្មំ អត្តតោ ឧបគច្ឆេយ្យ, ឋានមេតំ វិជ្ជតី”តិ បជានាតិ។ “អដ្ឋានមេតំ អនវកាសោ យំ ទិដ្ឋិសម្បន្នោ បុគ្គលោ មាតរំ ជីវិតា វោរោបេយ្យ, នេតំ ឋានំ វិជ្ជតី”តិ បជានាតិ។ “ឋានញ្ច ខោ ឯតំ វិជ្ជតិ យំ បុថុជ្ជនោ មាតរំ ជីវិតា វោរោបេយ្យ, ឋានមេតំ វិជ្ជតី”តិ បជានាតិ។

អដ្ឋានមេតំ អនវកាសោ យំ ទិដ្ឋិសម្បន្នោ បុគ្គលោ បិតរំ ជីវិតា វោរោបេយ្យ…បេ… អរហន្តំ ជីវិតា វោរោបេយ្យ…បេ… បទុដ្ឋេន ចិត្តេន តថាគតស្ស លោហិតំ ឧប្បាទេយ្យ…បេ… សង្ឃំ ភិន្ទេយ្យ…បេ… អញ្ញំ សត្ថារំ ឧទ្ទិសេយ្យ…បេ… អដ្ឋមំ ភវំ និព្ពត្តេយ្យ, នេតំ ឋានំ វិជ្ជតី”តិ បជានាតិ។ “ឋានញ្ច ខោ ឯតំ វិជ្ជតិ យំ បុថុជ្ជនោ អដ្ឋមំ ភវំ និព្ពត្តេយ្យ, ឋានមេតំ វិជ្ជតី”តិ បជានាតិ។

“អដ្ឋានមេតំ អនវកាសោ យំ ឯកិស្សា លោកធាតុយា ទ្វេ អរហន្តោ សម្មាសម្ពុទ្ធា អបុព្ពំ អចរិមំ ឧប្បជ្ជេយ្យុំ, នេតំ ឋានំ វិជ្ជតី”តិ បជានាតិ។ “ឋានញ្ច ខោ ឯតំ វិជ្ជតិ យំ ឯកិស្សា លោកធាតុយា ឯកោ អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ ឧប្បជ្ជេយ្យ, ឋានមេតំ វិជ្ជតី”តិ បជានាតិ។ “អដ្ឋានមេតំ អនវកាសោ យំ ឯកិស្សា លោកធាតុយា ទ្វេ រាជានោ ចក្កវត្តី [ចក្កវត្តិ (សី. ស្យា.)] អបុព្ពំ អចរិមំ ឧប្បជ្ជេយ្យុំ, នេតំ ឋានំ វិជ្ជតី”តិ បជានាតិ។ “ឋានញ្ច ខោ ឯតំ វិជ្ជតិ យំ ឯកិស្សា លោកធាតុយា ឯកោ រាជា ចក្កវត្តិ ឧប្បជ្ជេយ្យ, ឋានមេតំ វិជ្ជតី”តិ បជានាតិ។

“អដ្ឋានមេតំ អនវកាសោ យំ ឥត្ថី អរហំ អស្ស សម្មាសម្ពុទ្ធោ, នេតំ ឋានំ វិជ្ជតី”តិ បជានាតិ។ “ឋានញ្ច ខោ ឯតំ វិជ្ជតិ យំ បុរិសោ អរហំ អស្ស សម្មាសម្ពុទ្ធោ, ឋានមេតំ វិជ្ជតី”តិ បជានាតិ។ “អដ្ឋានមេតំ អនវកាសោ យំ ឥត្ថី រាជា អស្ស ចក្កវត្តី, នេតំ ឋានំ វិជ្ជតី”តិ បជានាតិ។ “ឋានញ្ច ខោ ឯតំ វិជ្ជតិ យំ បុរិសោ រាជា អស្ស ចក្កវត្តី, ឋានមេតំ វិជ្ជតី”តិ បជានាតិ។ “អដ្ឋានមេតំ អនវកាសោ យំ ឥត្ថី សក្កត្តំ ករេយ្យ, មារត្តំ ករេយ្យ, ព្រហ្មត្តំ ករេយ្យ, នេតំ ឋានំ វិជ្ជតី”តិ បជានាតិ។ “ឋានញ្ច ខោ ឯតំ វិជ្ជតិ យំ បុរិសោ សក្កត្តំ ករេយ្យ, មារត្តំ ករេយ្យ, ព្រហ្មត្តំ ករេយ្យ, ឋានមេតំ វិជ្ជតី”តិ បជានាតិ។

“អដ្ឋានមេតំ អនវកាសោ យំ កាយទុច្ចរិតស្ស ឥដ្ឋោ កន្តោ មនាបោ វិបាកោ និព្ពត្តេយ្យ, នេតំ ឋានំ វិជ្ជតី”តិ បជានាតិ។ “ឋានញ្ច ខោ ឯតំ វិជ្ជតិ យំ កាយទុច្ចរិតស្ស អនិដ្ឋោ អកន្តោ អមនាបោ វិបាកោ និព្ពត្តេយ្យ, ឋានមេតំ វិជ្ជតី”តិ បជានាតិ។ “អដ្ឋានមេតំ អនវកាសោ យំ វចីទុច្ចរិតស្ស...បេ.... យំ មនោទុច្ចរិតស្ស ឥដ្ឋោ កន្តោ មនាបោ វិបាកោ និព្ពត្តេយ្យ, នេតំ ឋានំ វិជ្ជតី”តិ បជានាតិ។ “ឋានញ្ច ខោ ឯតំ វិជ្ជតិ យំ វចីទុច្ចរិតស្ស...បេ.... យំ មនោទុច្ចរិតស្ស អនិដ្ឋោ អកន្តោ អមនាបោ វិបាកោ និព្ពត្តេយ្យ, ឋានមេតំ វិជ្ជតី”តិ បជានាតិ។

“អដ្ឋានមេតំ អនវកាសោ យំ កាយសុចរិតស្ស អនិដ្ឋោ អកន្តោ អមនាបោ វិបាកោ និព្ពត្តេយ្យ, នេតំ ឋានំ វិជ្ជតី”តិ បជានាតិ។ “ឋានញ្ច ខោ ឯតំ វិជ្ជតិ យំ កាយសុចរិតស្ស ឥដ្ឋោ កន្តោ មនាបោ វិបាកោ និព្ពត្តេយ្យ, ឋានមេតំ វិជ្ជតី”តិ បជានាតិ។ “អដ្ឋានមេតំ អនវកាសោ យំ វចីសុចរិតស្ស...បេ.... យំ មនោសុចរិតស្ស អនិដ្ឋោ អកន្តោ អមនាបោ វិបាកោ និព្ពត្តេយ្យ, នេតំ ឋានំ វិជ្ជតី”តិ បជានាតិ។ “ឋានញ្ច ខោ ឯតំ វិជ្ជតិ យំ វចីសុចរិតស្ស...បេ.... យំ មនោសុចរិតស្ស ឥដ្ឋោ កន្តោ មនាបោ វិបាកោ និព្ពត្តេយ្យ, ឋានមេតំ វិជ្ជតី”តិ បជានាតិ។

“អដ្ឋានមេតំ អនវកាសោ យំ កាយទុច្ចរិតសមង្គី តន្និទានំ តប្បច្ចយា កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា សុគតឹ សគ្គំ លោកំ ឧបបជ្ជេយ្យ, នេតំ ឋានំ វិជ្ជតី”តិ បជានាតិ។ “ឋានញ្ច ខោ ឯតំ វិជ្ជតិ យំ កាយទុច្ចរិតសមង្គី តន្និទានំ តប្បច្ចយា កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា អបាយំ ទុគ្គតឹ វិនិបាតំ និរយំ ឧបបជ្ជេយ្យ, ឋានមេតំ វិជ្ជតី”តិ បជានាតិ។ “អដ្ឋានមេតំ អនវកាសោ យំ វចីទុច្ចរិតសមង្គី...បេ.... យំ មនោទុច្ចរិតសមង្គី តន្និទានំ តប្បច្ចយា កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា សុគតឹ សគ្គំ លោកំ ឧបបជ្ជេយ្យ, នេតំ ឋានំ វិជ្ជតី”តិ បជានាតិ។ “ឋានញ្ច ខោ ឯតំ វិជ្ជតិ យំ វចីទុច្ចរិតសមង្គី...បេ.... យំ មនោទុច្ចរិតសមង្គី តន្និទានំ តប្បច្ចយា កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា អបាយំ ទុគ្គតឹ វិនិបាតំ និរយំ ឧបបជ្ជេយ្យ, ឋានមេតំ វិជ្ជតី”តិ បជានាតិ។

“អដ្ឋានមេតំ អនវកាសោ យំ កាយសុចរិតសមង្គី តន្និទានំ តប្បច្ចយា កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា អបាយំ ទុគ្គតឹ វិនិបាតំ និរយំ ឧបបជ្ជេយ្យ, នេតំ ឋានំ វិជ្ជតី”តិ បជានាតិ។ “ឋានញ្ច ខោ ឯតំ វិជ្ជតិ យំ កាយសុចរិតសមង្គី តន្និទានំ តប្បច្ចយា កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា សុគតឹ សគ្គំ លោកំ ឧបបជ្ជេយ្យ, ឋានមេតំ វិជ្ជតី”តិ បជានាតិ។ “អដ្ឋានមេតំ អនវកាសោ យំ វចីសុចរិតសមង្គី...បេ.... យំ មនោសុចរិតសមង្គី តន្និទានំ តប្បច្ចយា កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា អបាយំ ទុគ្គតឹ វិនិបាតំ និរយំ ឧបបជ្ជេយ្យ, នេតំ ឋានំ វិជ្ជតី”តិ បជានាតិ។ “ឋានញ្ច ខោ ឯតំ វិជ្ជតិ យំ វចីសុចរិតសមង្គី ...បេ.... យំ មនោសុចរិតសមង្គី តន្និទានំ តប្បច្ចយា កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា សុគតឹ សគ្គំ លោកំ ឧបបជ្ជេយ្យ, ឋានមេតំ វិជ្ជតី”តិ បជានាតិ។ “យេ យេ ធម្មា យេសំ យេសំ ធម្មានំ ហេតូ បច្ចយា ឧបាទាយ តំ តំ ឋានំ, យេ យេ ធម្មា យេសំ យេសំ ធម្មានំ ន ហេតូ អប្បច្ចយា ឧបាទាយ តំ តំ អដ្ឋាន”ន្តិ។ យា តត្ថ បញ្ញា បជាននា...បេ.... អមោហោ ធម្មវិចយោ សម្មាទិដ្ឋិ – ឥទំ តថាគតស្ស ឋានញ្ច ឋានតោ អដ្ឋានញ្ច អដ្ឋានតោ យថាភូតំ ញាណំ។

៨១០. (២) តត្ថ កតមំ តថាគតស្ស អតីតានាគតបច្ចុប្បន្នានំ កម្មសមាទានានំ ឋានសោ ហេតុសោ វិបាកំ យថាភូតំ ញាណំ? ឥធ តថាគតោ បជានាតិ – “អត្ថេកច្ចានិ បាបកានិ កម្មសមាទានានិ គតិសម្បត្តិបដិពាឡ្ហានិ ន វិបច្ចន្តិ។ អត្ថេកច្ចានិ បាបកានិ កម្មសមាទានានិ ឧបធិសម្បត្តិបដិពាឡ្ហានិ ន វិបច្ចន្តិ។ អត្ថេកច្ចានិ បាបកានិ កម្មសមាទានានិ កាលសម្បត្តិបដិពាឡ្ហានិ ន វិបច្ចន្តិ។ អត្ថេកច្ចានិ បាបកានិ កម្មសមាទានានិ បយោគសម្បត្តិបដិពាឡ្ហានិ ន វិបច្ចន្តិ។

“អត្ថេកច្ចានិ បាបកានិ កម្មសមាទានានិ គតិវិបត្តឹ អាគម្ម វិបច្ចន្តិ។ អត្ថេកច្ចានិ បាបកានិ កម្មសមាទានានិ ឧបធិវិបត្តឹ អាគម្ម វិបច្ចន្តិ។ អត្ថេកច្ចានិ បាបកានិ កម្មសមាទានានិ កាលវិបត្តឹ អាគម្ម វិបច្ចន្តិ។ អត្ថេកច្ចានិ បាបកានិ កម្មសមាទានានិ បយោគវិបត្តឹ អាគម្ម វិបច្ចន្តិ។

“អត្ថេកច្ចានិ កល្យាណានិ កម្មសមាទានានិ គតិវិបត្តិបដិពាឡ្ហានិ ន វិបច្ចន្តិ។ អត្ថេកច្ចានិ កល្យាណានិ កម្មសមាទានានិ ឧបធិវិបត្តិបដិពាឡ្ហានិ ន វិបច្ចន្តិ។ អត្ថេកច្ចានិ កល្យាណានិ កម្មសមាទានានិ កាលវិបត្តិបដិពាឡ្ហានិ ន វិបច្ចន្តិ។ អត្ថេកច្ចានិ កល្យាណានិ កម្មសមាទានានិ បយោគវិបត្តិបដិពាឡ្ហានិ ន វិបច្ចន្តិ។

“អត្ថេកច្ចានិ កល្យាណានិ កម្មសមាទានានិ គតិសម្បត្តឹ អាគម្ម វិបច្ចន្តិ។ អត្ថេកច្ចានិ កល្យាណានិ កម្មសមាទានានិ ឧបធិសម្បត្តឹ អាគម្ម វិបច្ចន្តិ។ អត្ថេកច្ចានិ កល្យាណានិ កម្មសមាទានានិ កាលសម្បត្តឹ អាគម្ម

វិបច្ចន្តិ។ អត្ថេកច្ចានិ កល្យាណានិ កម្មសមាទានានិ បយោគសម្បត្តឹ អាគម្ម វិបច្ចន្តី”តិ។ យា តត្ថ បញ្ញា បជាននា...បេ.... អមោហោ ធម្មវិចយោ សម្មាទិដ្ឋិ – ឥទំ តថាគតស្ស អតីតានាគតបច្ចុប្បន្នានំ កម្មសមាទានានំ ឋានសោ ហេតុសោ វិបាកំ យថាភូតំ ញាណំ។

៨១១. (៣) តត្ថ កតមំ តថាគតស្ស សព្ពត្ថគាមិនី បដិបទំ យថាភូតំ ញាណំ? ឥធ តថាគតោ “អយំ មគ្គោ អយំ បដិបទា និរយគាមី”តិ [និរយគាមិនីតិ (ស្យា.)] បជានាតិ, “អយំ មគ្គោ អយំ បដិបទា តិរច្ឆានយោនិគាមី”តិ [តិរច្ឆានគាមិនីតិ (ស្យា.) ឯវមុបរិបិ។ អដ្ឋកថា ឱលោកេតព្ពា] បជានាតិ, “អយំ មគ្គោ អយំ បដិបទា បេត្តិវិសយគាមី”តិ បជានាតិ, “អយំ មគ្គោ អយំ បដិបទា មនុស្សលោកគាមី”តិ បជានាតិ, “អយំ មគ្គោ អយំ បដិបទា ទេវលោកគាមី”តិ បជានាតិ, “អយំ មគ្គោ អយំ បដិបទា និព្ពានគាមី”តិ បជានាតីតិ ។ យា តត្ថ បញ្ញា បជាននា...បេ.... អមោហោ ធម្មវិចយោ សម្មាទិដ្ឋិ – ឥទំ តថាគតស្ស សព្ពត្ថគាមិនី បដិបទំ យថាភូតំ ញាណំ។

៨១២. (៤) តត្ថ កតមំ តថាគតស្ស អនេកធាតុនានាធាតុលោកំ យថាភូតំ ញាណំ? ឥធ តថាគតោ ខន្ធនានត្តំ បជានាតិ, អាយតននានត្តំ បជានាតិ, ធាតុនានត្តំ បជានាតិ, អនេកធាតុនានាធាតុលោកនានត្តំ បជានាតីតិ។ យា តត្ថ បញ្ញា បជាននា...បេ.... អមោហោ ធម្មវិចយោ សម្មាទិដ្ឋិ – ឥទំ តថាគតស្ស អនេកធាតុនានាធាតុលោកំ យថាភូតំ ញាណំ។

៨១៣. (៥) តត្ថ កតមំ តថាគតស្ស សត្តានំ នានាធិមុត្តិកតំ យថាភូតំ ញាណំ? ឥធ តថាគតោ បជានាតិ – “សន្តិ សត្តា ហីនាធិមុត្តិកា, សន្តិ សត្តា បណីតាធិមុត្តិកា។ ហីនាធិមុត្តិកា សត្តា ហីនាធិមុត្តិកេ សត្តេ សេវន្តិ ភជន្តិ បយិរុបាសន្តិ។ បណីតាធិមុត្តិកា សត្តា បណីតាធិមុត្តិកេ សត្តេ សេវន្តិ ភជន្តិ បយិរុបាសន្តិ។

“អតីតម្បិ អទ្ធានំ ហីនាធិមុត្តិកា សត្តា ហីនាធិមុត្តិកេ សត្តេ សេវិំសុ ភជិំសុ បយិរុបាសិំសុ, បណីតាធិមុត្តិកា សត្តា បណីតាធិមុត្តិកេ សត្តេ សេវិំសុ ភជិំសុ បយិរុបាសិំសុ។

“អនាគតម្បិ អទ្ធានំ ហីនាធិមុត្តិកា សត្តា ហីនាធិមុត្តិកេ សត្តេ សេវិស្សន្តិ ភជិស្សន្តិ បយិរុបាសិស្សន្តិ, បណីតាធិមុត្តិកា សត្តា បណីតាធិមុត្តិកេ សត្តេ សេវិស្សន្តិ ភជិស្សន្តិ បយិរុបាសិស្សន្តី”តិ។ យា តត្ថ បញ្ញា បជាននា...បេ.... អមោហោ ធម្មវិចយោ សម្មាទិដ្ឋិ – ឥទំ តថាគតស្ស សត្តានំ នានាធិមុត្តិកតំ យថាភូតំ ញាណំ។

៨១៤. (៦) តត្ថ កតមំ តថាគតស្ស បរសត្តានំ បរបុគ្គលានំ ឥន្ទ្រិយបរោបរិយត្តំ យថាភូតំ ញាណំ? ឥធ តថាគតោ សត្តានំ អាសយំ បជានាតិ, អនុសយំ បជានាតិ, ចរិតំ បជានាតិ, អធិមុត្តិំ បជានាតិ, អប្បរជក្ខេ មហារជក្ខេ តិក្ខិន្ទ្រិយេ មុទិន្ទ្រិយេ ស្វាការេ ទ្វាការេ សុវិញ្ញាបយេ ទុវិញ្ញាបយេ ភព្ពាភព្ពេ សត្តេ បជានាតិ។

៨១៥. កតមោ ច សត្តានំ អាសយោ? “សស្សតោ លោកោ”តិ វា, “អសស្សតោ លោកោ”តិ វា, “អន្តវា លោកោ”តិ វា, “អនន្តវា លោកោ”តិ វា, “តំ ជីវំ តំ សរីរ”ន្តិ វា, “អញ្ញំ ជីវំ អញ្ញំ សរីរ”ន្តិ វា, “ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ វា, “ន ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណា”តិ វា, “ហោតិ ច ន ច ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណា”តិ វា, “នេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណា”តិ វា, ឥតិ ភវទិដ្ឋិសន្និស្សិតា វា សត្តា ហោន្តិ វិភវទិដ្ឋិសន្និស្សិតា វា។ ឯតេ វា បន ឧភោ អន្តេ អនុបគម្ម ឥទប្បច្ចយតា បដិច្ចសមុប្បន្នេសុ ធម្មេសុ អនុលោមិកា ខន្តិ បដិលទ្ធា ហោតិ យថាភូតំ ញាណំ។ អយំ សត្តានំ អាសយោ។

៨១៦. កតមោ ច សត្តានំ អនុសយោ? សត្តានុសយា – កាមរាគានុសយោ, បដិឃានុសយោ, មានានុសយោ, ទិដ្ឋានុសយោ, វិចិកិច្ឆានុសយោ, ភវរាគានុសយោ, អវិជ្ជានុសយោ។ យំ លោកេ បិយរូបំ សាតរូបំ ឯត្ថ សត្តានំ រាគានុសយោ អនុសេតិ។ យំ លោកេ អប្បិយរូបំ អសាតរូបំ ឯត្ថ សត្តានំ បដិឃានុសយោ អនុសេតិ។ ឥតិ ឥមេសុ ទ្វីសុ ធម្មេសុ អវិជ្ជានុបតិតា។ តទេកដ្ឋោ មានោ ច ទិដ្ឋិ ច វិចិកិច្ឆា ច ទដ្ឋព្ពា។ អយំ សត្តានំ អនុសយោ។

៨១៧. កតមញ្ច សត្តានំ ចរិតំ? បុញ្ញាភិសង្ខារោ, អបុញ្ញាភិសង្ខារោ , អានេញ្ជាភិសង្ខារោ, បរិត្តភូមកោ វា មហាភូមកោ វា – ឥទំ សត្តានំ ចរិតំ។

៨១៨. កតមា ច សត្តានំ អធិមុត្តិ? សន្តិ សត្តា ហីនាធិមុត្តិកា, សន្តិ សត្តា បណីតាធិមុត្តិកា។ ហីនាធិមុត្តិកា សត្តា ហីនាធិមុត្តិកេ សត្តេ សេវន្តិ ភជន្តិ បយិរុបាសន្តិ។ បណីតាធិមុត្តិកា សត្តា បណីតាធិមុត្តិកេ សត្តេ សេវន្តិ ភជន្តិ បយិរុបាសន្តិ។

អតីតម្បិ អទ្ធានំ ហីនាធិមុត្តិកា សត្តា ហីនាធិមុត្តិកេ សត្តេ សេវឹសុ ភជឹសុ បយិរុបាសឹសុ។ បណីតាធិមុត្តិកា សត្តា បណីតាធិមុត្តិកេ សត្តេ សេវឹសុ ភជឹសុ បយិរុបាសឹសុ។

អនាគតម្បិ អទ្ធានំ ហីនាធិមុត្តិកា សត្តា ហីនាធិមុត្តិកេ សត្តេ សេវិស្សន្តិ ភជិស្សន្តិ បយិរុបាសិស្សន្តិ។ បណីតាធិមុត្តិកា សត្តា បណីតាធិមុត្តិកេ សត្តេ សេវិស្សន្តិ ភជិស្សន្តិ បយិរុបាសិស្សន្តិ។ អយំ សត្តានំ អធិមុត្តិ។

៨១៩. កតមេ តេ សត្តា មហារជក្ខា? ទស កិលេសវត្ថូនិ – លោភោ, ទោសោ, មោហោ, មានោ, ទិដ្ឋិ, វិចិកិច្ឆា, ថិនំ, ឧទ្ធច្ចំ, អហិរិកំ, អនោត្តប្បំ។ យេសំ សត្តានំ ឥមានិ ទស កិលេសវត្ថូនិ អាសេវិតានិ ភាវិតានិ ពហុលីកតានិ ឧស្សទគតានិ, ឥមេ តេ សត្តា មហារជក្ខា។

៨២០. កតមេ តេ សត្តា អប្បរជក្ខា? យេសំ សត្តានំ ឥមានិ ទស កិលេសវត្ថូនិ អនាសេវិតានិ អភាវិតានិ អពហុលីកតានិ អនុស្សទគតានិ, ឥមេ តេ សត្តា អប្បរជក្ខា។

៨២១. កតមេ តេ សត្តា មុទិន្ទ្រិយា? បញ្ចិន្ទ្រិយានិ – សទ្ធិន្ទ្រិយំ, វីរិយិន្ទ្រិយំ, សតិន្ទ្រិយំ, សមាធិន្ទ្រិយំ, បញ្ញិន្ទ្រិយំ។ យេសំ សត្តានំ ឥមានិ បញ្ចិន្ទ្រិយានិ អនាសេវិតានិ អភាវិតានិ អពហុលីកតានិ អនុស្សទគតានិ, ឥមេ តេ សត្តា មុទិន្ទ្រិយា។

៨២២. កតមេ តេ សត្តា តិក្ខិន្ទ្រិយា? យេសំ សត្តានំ ឥមានិ បញ្ចិន្ទ្រិយានិ អាសេវិតានិ ភាវិតានិ ពហុលីកតានិ ឧស្សទគតានិ, ឥមេ តេ សត្តា តិក្ខិន្ទ្រិយា។

៨២៣. កតមេ តេ សត្តា ទ្វាការា? យេ តេ សត្តា បាបាសយា បាបានុសយា បាបចរិតា បាបាធិមុត្តិកា មហារជក្ខា មុទិន្ទ្រិយា, ឥមេ តេ សត្តា ទ្វាការា។

៨២៤. កតមេ តេ សត្តា ស្វាការា? យេ តេ សត្តា កល្យាណាសយា កល្យាណចរិតា កល្យាណាធិមុត្តិកា អប្បរជក្ខា តិក្ខិន្ទ្រិយា, ឥមេ តេ សត្តា ស្វាការា។

៨២៥. កតមេ តេ សត្តា ទុវិញ្ញាបយា? យេ ច តេ សត្តា ទ្វាការា, តេវ តេ សត្តា ទុវិញ្ញាបយា។ យេ ច តេ សត្តា ស្វាការា, តេវ តេ សត្តា សុវិញ្ញាបយា។

៨២៦. កតមេ តេ សត្តា អភព្ពា? យេ តេ សត្តា កម្មាវរណេន សមន្នាគតា កិលេសាវរណេន សមន្នាគតា វិបាកាវរណេន សមន្នាគតា អស្សទ្ធា អច្ឆន្ទិកា ទុប្បញ្ញា អភព្ពា និយាមំ ឱក្កមិតុំ កុសលេសុ ធម្មេសុ សម្មត្តំ, ឥមេ តេ សត្តា អភព្ពា។

៨២៧. កតមេ តេ សត្តា ភព្ពា? យេ តេ សត្តា ន កម្មាវរណេន សមន្នាគតា ន កិលេសាវរណេន សមន្នាគតា ន វិបាកាវរណេន សមន្នាគតា សទ្ធា ឆន្ទិកា បញ្ញវន្តោ ភព្ពា និយាមំ ឱក្កមិតុំ កុសលេសុ ធម្មេសុ សម្មត្តំ, ឥមេ តេ សត្តា ភព្ពាតិ។ យា តត្ថ បញ្ញា បជាននា…បេ.… អមោហោ ធម្មវិចយោ សម្មាទិដ្ឋិ – ឥទំ តថាគតស្ស បរសត្តានំ បរបុគ្គលានំ ឥន្ទ្រិយបរោបរិយត្តំ យថាភូតំ ញាណំ។

៨២៨. (៧) តត្ថ កតមំ តថាគតស្ស ឈានវិមោក្ខសមាធិសមាបត្តីនំ សំកិលេសំ វោទានំ យថាភូតំ ញាណំ? ឈាយីតិ។ ចត្តារោ ឈាយី។ អត្ថេកច្ចោ ឈាយី សម្បត្តិំយេវ [សម្បត្តិយេវ (ក.)] សមានំ វិបត្តីតិ បច្ចេតិ, អត្ថេកច្ចោ ឈាយី វិបត្តិំយេវ [វិបត្តិយេវ (ក.)] សមានំ សម្បត្តីតិ បច្ចេតិ, អត្ថេកច្ចោ ឈាយី សម្បត្តិំយេវ សមានំ សម្បត្តីតិ បច្ចេតិ, អត្ថេកច្ចោ ឈាយី វិបត្តិំយេវ សមានំ វិបត្តីតិ បច្ចេតិ – ឥមេ ចត្តារោ ឈាយី។

អបរេបិ ចត្តារោ ឈាយី។ អត្ថេកច្ចោ ឈាយី ទន្ធំ សមាបជ្ជតិ ខិប្បំ វុដ្ឋាតិ, អត្ថេកច្ចោ ឈាយី ខិប្បំ សមាបជ្ជតិ ទន្ធំ វុដ្ឋាតិ, អត្ថេកច្ចោ ឈាយី ទន្ធំ សមាបជ្ជតិ ទន្ធំ វុដ្ឋាតិ, អត្ថេកច្ចោ ឈាយី ខិប្បំ សមាបជ្ជតិ ខិប្បំ វុដ្ឋាតិ – ឥមេ ចត្តារោ ឈាយី។

អបរេបិ ចត្តារោ ឈាយី។ អត្ថេកច្ចោ ឈាយី សមាធិស្មឹ សមាធិកុសលោ ហោតិ, ន សមាធិស្មឹ សមាបត្តិកុសលោ; អត្ថេកច្ចោ ឈាយី សមាធិស្មឹ សមាបត្តិកុសលោ ហោតិ, ន សមាធិស្មឹ សមាធិកុសលោ; អត្ថេកច្ចោ ឈាយី សមាធិស្មឹ សមាធិកុសលោ ច ហោតិ, សមាធិស្មឹ សមាបត្តិកុសលោ ច; អត្ថេកច្ចោ ឈាយី នេវ សមាធិស្មឹ សមាធិកុសលោ ហោតិ, ន សមាធិស្មឹ សមាបត្តិកុសលោ – ឥមេ ចត្តារោ ឈាយី។

“ឈាន”ន្តិ ។ ចត្តារិ ឈានានិ – បឋមំ ឈានំ, ទុតិយំ ឈានំ, តតិយំ ឈានំ, ចតុត្ថំ ឈានំ។

“វិមោក្ខោ”តិ។ អដ្ឋ វិមោក្ខា។ រូបី រូបានិ បស្សតិ – អយំ បឋមោ វិមោក្ខោ។

អជ្ឈត្តំ អរូបសញ្ញី ពហិទ្ធា រូបានិ បស្សតិ – អយំ ទុតិយោ វិមោក្ខោ។

សុភន្តេវ អធិមុត្តោ ហោតិ – អយំ តតិយោ វិមោក្ខោ។

សព្ពសោ រូបសញ្ញានំ សមតិក្កមា បដិឃសញ្ញានំ អត្ថង្គមា នានត្តសញ្ញានំ អមនសិការា “អនន្តោ អាកាសោ”តិ អាកាសានញ្ចាយតនំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ – អយំ ចតុត្ថោ វិមោក្ខោ។

សព្ពសោ អាកាសានញ្ចាយតនំ សមតិក្កម្ម “អនន្តំ វិញ្ញាណ”ន្តិ វិញ្ញាណញ្ចាយតនំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ – អយំ បញ្ចមោ វិមោក្ខោ។

សព្ពសោ វិញ្ញាណញ្ចាយតនំ សមតិក្កម្ម “នត្ថិ កិញ្ចិ”តិ អាកិញ្ចញ្ញាយតនំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ – អយំ ឆដ្ឋោ វិមោក្ខោ។

សព្ពសោ អាកិញ្ចញ្ញាយតនំ សមតិក្កម្ម នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ – អយំ សត្តមោ វិមោក្ខោ។

សព្ពសោ នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនំ សមតិក្កម្ម សញ្ញាវេទយិតនិរោធំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ – អយំ អដ្ឋមោ វិមោក្ខោ។

“សមាធី”តិ។ តយោ សមាធី – សវិតក្កសវិចារោ សមាធិ, អវិតក្កវិចារមត្តោ សមាធិ, អវិតក្កអវិចារោ សមាធិ។

“សមាបត្តី”តិ ។ នវ អនុបុព្ពវិហារសមាបត្តិយោ – បឋមជ្ឈានសមាបត្តិ, ទុតិយជ្ឈានសមាបត្តិ, តតិយជ្ឈានសមាបត្តិ, ចតុត្ថជ្ឈានសមាបត្តិ, អាកាសានញ្ចាយតនសមាបត្តិ, វិញ្ញាណញ្ចាយតនសមាបត្តិ, អាកិញ្ចញ្ញាយតនសមាបត្តិ, នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនសមាបត្តិ, សញ្ញាវេទយិតនិរោធសមាបត្តិ។

“សំកិលេស”ន្តិ ហានភាគិយោ ធម្មោ។ “វោទាន”ន្តិ វិសេសភាគិយោ ធម្មោ។ “វុដ្ឋាន”ន្តិ។ វោទានម្បិ វុដ្ឋានំ, តម្ហា តម្ហា សមាធិម្ហា វុដ្ឋានម្បិ វុដ្ឋានន្តិ។ យា តត្ថ បញ្ញា បជាននា…បេ…. អមោហោ ធម្មវិចយោ សម្មាទិដ្ឋិ – ឥទំ តថាគតស្ស ឈានវិមោក្ខសមាធិសមាបត្តីនំ សំកិលេសំ វោទានំ វុដ្ឋានំ យថាភូតំ ញាណំ។

៨២៩. (៨) តត្ថ កតមំ តថាគតស្ស បុព្ពេនិវាសានុស្សតិ យថាភូតំ ញាណំ ? ឥធ តថាគតោ អនេកវិហិតំ បុព្ពេនិវាសំ អនុស្សរតិ, សេយ្យថិទំ – ឯកម្បិ ជាតឹ ទ្វេបិ ជាតិយោ តិស្សោបិ ជាតិយោ ចតស្សោបិ ជាតិយោ បញ្ចបិ ជាតិយោ ទសបិ ជាតិយោ វីសម្បិ ជាតិយោ តឹសម្បិ ជាតិយោ ចត្តាលីសម្បិ ជាតិយោ បញ្ញាសម្បិ ជាតិយោ ជាតិសតម្បិ ជាតិសហស្សម្បិ ជាតិសតសហស្សម្បិ អនេកេបិ សំវដ្ដកប្បេ អនេកេបិ វិវដ្ដកប្បេ អនេកេបិ សំវដ្ដវិវដ្ដកប្បេ “អមុត្រាសឹ ឯវំនាមោ ឯវំគោត្តោ ឯវំវណ្ណោ ឯវមាហារោ ឯវំសុខទុក្ខប្បដិសំវេទី ឯវមាយុបរិយន្តោ, សោ តតោ ចុតោ អមុត្រ ឧទបាទឹ; តត្រាបាសឹ ឯវំនាមោ ឯវំគោត្តោ ឯវំវណ្ណោ ឯវមាហារោ ឯវំសុខទុក្ខប្បដិសំវេទី ឯវមាយុបរិយន្តោ, សោ តតោ ចុតោ ឥធូបបន្នោ”តិ។ ឥតិ សាការំ សឧទ្ទេសំ អនេកវិហិតំ បុព្ពេនិវាសំ អនុស្សរតីតិ។ យា តត្ថ បញ្ញា បជាននា…បេ…. អមោហោ ធម្មវិចយោ សម្មាទិដ្ឋិ – ឥទំ តថាគតស្ស បុព្ពេនិវាសានុស្សតិ យថាភូតំ ញាណំ។

៨៣០. (៩) តត្ថ កតមំ តថាគតស្ស សត្តានំ ចុតូបបាតំ យថាភូតំ ញាណំ? ឥធ តថាគតោ ទិព្ពេន ចក្ខុនា វិសុទ្ធេន អតិក្កន្តមានុសកេន សត្តេ បស្សតិ ចវមានេ ឧបបជ្ជមានេ ហីនេ បណីតេ សុវណ្ណេ ទុព្ពណ្ណេ

សុគតេ ទុគ្គតេ យថាកម្មូបគេ សត្តេ បជានាតិ – “ឥមេ វត ភោន្តោ សត្តា កាយទុច្ចរិតេន សមន្នាគតា វចីទុច្ចរិតេន សមន្នាគតា មនោទុច្ចរិតេន សមន្នាគតា អរិយានំ ឧបវាទកា មិច្ឆាទិដ្ឋិកា មិច្ឆាទិដ្ឋិកម្មសមាទានា។ តេ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា អបាយំ ទុគ្គតឹ វិនិបាតំ និរយំ ឧបបន្នា។ ឥមេ វា បន ភោន្តោ សត្តា កាយសុចរិតេន សមន្នាគតា វចីសុចរិតេន សមន្នាគតា មនោសុចរិតេន សមន្នាគតា អរិយានំ អនុបវាទកា សម្មាទិដ្ឋិកា សម្មាទិដ្ឋិកម្មសមាទានា។ តេ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា សុគតឹ សគ្គំ លោកំ ឧបបន្នា”តិ។ ឥតិ ទិព្ពេន ចក្ខុនា វិសុទ្ធេន អតិក្កន្តមានុសកេន សត្តេ បស្សតិ ចវមានេ ឧបបជ្ជមានេ ហីនេ បណីតេ សុវណ្ណេ ទុព្ពណ្ណេ សុគតេ ទុគ្គតេ យថាកម្មូបគេ សត្តេ បជានាតីតិ។ យា តត្ថ បញ្ញា បជាននា…បេ… អមោហោ ធម្មវិចយោ សម្មាទិដ្ឋិ – ឥទំ តថាគតស្ស សត្តានំ ចុតូបបាតំ យថាភូតំ ញាណំ។

៨៣១. (១០) តត្ថ កតមំ តថាគតស្ស អាសវានំ ខយំ យថាភូតំ ញាណំ? ឥធ តថាគតោ អាសវានំ ខយា អនាសវំ ចេតោវិមុត្តឹ បញ្ញាវិមុត្តឹ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហរតីតិ។ យា តត្ថ បញ្ញា បជាននា…បេ… អមោហោ ធម្មវិចយោ សម្មាទិដ្ឋិ – ឥទំ តថាគតស្ស អាសវានំ ខយំ យថាភូតំ ញាណន្តិ។

ទសកំ។

ញាណវិភង្គោ និដ្ឋិតោ។

១៧. ខុទ្ទកវត្ថុវិភង្គោ

១. ឯកកមាតិកា

៨៣២. (១)ជាតិមទោ (២)គោត្តមទោ (៣)អារោគ្យមទោ (៤)យោព្ពនមទោ (៥)ជីវិតមទោ (៦)លាភមទោ (៧)សក្ការមទោ (៨) គរុការមទោ (៩) បុរេក្ខារមទោ (១០) បរិវារមទោ (១១) ភោគមទោ (១២) វណ្ណមទោ (១៣) សុតមទោ (១៤) បដិភានមទោ (១៥) រត្តញ្ញុមទោ (១៦) បិណ្ឌបាតិកមទោ (១៧) អនវញ្ញាតមទោ (១៨) ឥរិយាបថមទោ (១៩) ឥទ្ធិមទោ (២០) យសមទោ (២១) សីលមទោ (២២) ឈានមទោ (២៣) សិប្បមទោ (២៤) អារោហមទោ (២៥) បរិណាហមទោ (២៦) សណ្ឋានមទោ (២៧) បារិបូរិមទោ (២៨)មទោ (២៩) បមាទោ (៣០) ថម្ភោ (៣១) សារម្ភោ (៣២) អត្រិច្ឆតា (៣៣)មហិច្ឆតា (៣៤) បាបិច្ឆតា (៣៥) សិង្គំ (៣៦) តិន្តិណំ (៣៧) ចាបល្យំ (៣៨)អសភាគវុត្តិ (៣៩) អរតិ (៤០) តន្ទី (៤១) វិជម្ភិតា (៤២) ភត្តសម្មទោ (៤៣) ចេតសោ ច លីនត្តំ [ចេតសោ លីនត្តំ (ស្យា.)] (៤៤) កុហនា (៤៥) លបនា (៤៦) នេមិត្តិកតា (៤៧)និប្បេសិកតា (៤៨) លាភេន លាភំ និជិគីសនតា [និជិគីសនតា (សី.), ជិគីសនតា (ស្យា.)] (៤៩) សេយ្យោហមស្មីតិ មានោ (៥០) សទិសោហមស្មីតិ មានោ (៥១) ហីនោ ហមស្មីតិ មានោ (៥២) សេយ្យស្ស សេយ្យោហមស្មីតិ មានោ (៥៣) សេយ្យស្ស សទិសោហមស្មីតិ មានោ (៥៤) សេយ្យស្ស ហីនោហមស្មីតិ មានោ (៥៥) សទិសស្ស សេយ្យោហមស្មីតិ មានោ (៥៦) សទិសស្ស សទិសោហមស្មីតិ មានោ (៥៧) សទិសស្ស ហីនោហមស្មីតិ មានោ (៥៨) ហីនស្ស សេយ្យោហមស្មីតិ មានោ (៥៩) ហីនស្ស សទិសោហមស្មីតិ មានោ (៦០) ហីនស្ស ហីនោហមស្មីតិ មានោ (៦១) មានោ (៦២) អតិមានោ (៦៣) មានាតិមានោ (៦៤) ឱមានោ (៦៥)អធិមានោ (៦៦) អស្មិមានោ (៦៧) មិច្ឆាមានោ (៦៨) ញាតិវិតក្កោ (៦៩)ជនបទវិតក្កោ (៧០) អមរវិតក្កោ (៧១) បរានុទ្ទយតាបដិសំយុត្តោ វិតក្កោ (៧២) លាភសក្ការសិលោកបដិសំយុត្តោ វិតក្កោ (៧៣) អនវញ្ញត្តិបដិសំយុត្តោ វិតក្កោ

ឯកកំ។

២. ទុកមាតិកា

៨៣៣. (១) កោធោ ច ឧបនាហោ ច (២) មក្ខោ ច បឡាសោ [បលាសោ (សី. ស្យា.)] ច (៣) ឥស្សា ច មច្ឆរិយញ្ច (៤) មាយា ច សាឋេយ្យញ្ច (៥) អវិជ្ជា ច ភវតណ្ហា ច (៦) ភវទិដ្ឋិ ច វិភវទិដ្ឋិ ច (៧) សស្សតទិដ្ឋិ ច ឧច្ឆេទទិដ្ឋិ ច (៨) អន្តវាទិដ្ឋិ ច អនន្តវាទិដ្ឋិ ច (៩) បុព្ពន្តានុទិដ្ឋិ ច អបរន្តានុទិដ្ឋិ ច (១០) អហិរិកញ្ច អនោត្តប្បញ្ច (១១) ទោវចស្សតា ច បាបមិត្តតា ច (១២) អនជ្ជវោ ច អមទ្ទវោ ច (១៣) អក្ខន្តិ ច អសោរច្ចញ្ច (១៤) អសាខល្យញ្ច អប្បដិសន្ថារោ ច (១៥)ឥន្ទ្រិយេសុ អគុត្តទ្វារតា ច ភោជនេ អមត្តញ្ញុតា ច (១៦) មុដ្ឋស្សច្ចញ្ច អសម្បជញ្ញញ្ច (១៧) សីលវិបត្តិ ច ទិដ្ឋិវិបត្តិ ច (១៨) អជ្ឈត្តសំយោជនញ្ច ពហិទ្ធាសំយោជនញ្ច

ទុកំ។

៣. តិកមាតិកា

៨៣៤. (១) តីណិ អកុសលមូលានិ (២) តយោ អកុសលវិតក្កា (៣) តិស្សោ អកុសលសញ្ញា (៤) តិស្សោ អកុសលធាតុយោ (៥) តីណិ ទុច្ចរិតានិ (៦) តយោ អាសវា (៧) តីណិ សំយោជនានិ (៨) តិស្សោ តណ្ហា (៩) អបរាបិ តិស្សោ តណ្ហា (១០) អបរាបិ តិស្សោ តណ្ហា (១១) តិស្សោ ឯសនា (១២) តិស្សោ វិធា (១៣) តីណិ ភយានិ (១៤)តីណិ តមានិ (១៥) តីណិ តិត្ថាយតនានិ (១៦) តយោ កិញ្ចនា (១៧) តីណិ អង្គណានិ (១៨) តីណិ មលានិ (១៩) តីណិ វិសមានិ (២០) អបរានិបិ តីណិ វិសមានិ (២១) តយោ អគ្គី (២២) តយោ កសាវា (២៣) អបរេបិ តយោ កសាវា (២៤)អស្សាទទិដ្ឋិ, អត្តានុទិដ្ឋិ, មិច្ឆាទិដ្ឋិ (២៥) អរតិ, វិហេសា, អធម្មចរិយា (២៦)ទោវចស្សតា, បាបមិត្តតា, នានត្តសញ្ញា (២៧) ឧទ្ធច្ចំ, កោសជ្ជំ, បមាទោ (២៨) អសន្តុដ្ឋិតា, អសម្បជញ្ញតា, មហិច្ឆតា (២៩) អហិរិកំ, អនោត្តប្បំ, បមាទោ (៣០)អនាទរិយំ, ទោវចស្សតា, បាបមិត្តតា (៣១) អស្សទ្ធិយំ, អវទញ្ញុតា, កោសជ្ជំ (៣២) ឧទ្ធច្ចំ, អសំវរោ, ទុស្សីល្យំ (៣៣) អរិយានំ អទស្សនកម្យតា, សទ្ធម្មំ អសោតុកម្យតា, ឧបារម្ភចិត្តតា (៣៤) មុដ្ឋស្សច្ចំ, អសម្បជញ្ញំ, ចេតសោ វិក្ខេបោ (៣៥)អយោនិសោ មនសិការោ, កុម្មគ្គសេវនា, ចេតសោ ច លីនត្តំ

តិកំ។

៤. ចតុក្កមាតិកា

៨៣៥. (១) ចត្តារោ អាសវា (២) ចត្តារោ គន្ថា (៣) ចត្តារោ ឱឃា (៤) ចត្តារោ យោគា (៥) ចត្តារិ ឧបាទានានិ (៦) ចត្តារោ តណ្ហុប្បាទា (៧) ចត្តារិ អគតិគមនានិ (៨) ចត្តារោ វិបរិយាសា [វិបរិយេសា (សី. ស្យា. ក.)] (៩) ចត្តារោ អនរិយវោហារា (១០) អបរេបិ ចត្តារោ អនរិយវោហារា (១១) ចត្តារិ ទុច្ចរិតានិ (១២) អបរានិបិ ចត្តារិ ទុច្ចរិតានិ (១៣)ចត្តារិ ភយានិ (១៤) អបរានិបិ ចត្តារិ ភយានិ (១៥) ចតស្សោ ទិដ្ឋិយោ

ចតុក្កំ។

៥. បញ្ចកមាតិកា

៨៣៦. (១) បញ្ចោរម្ភាគិយានិ សំយោជនានិ (២) បញ្ចុទ្ធម្ភាគិយានិ សំយោជនានិ (៣) បញ្ច មច្ឆរិយានិ (៤) បញ្ច សង្គា (៥) បញ្ច សល្លា (៦) បញ្ច ចេតោខិលា (៧)បញ្ច ចេតសោវិនិពន្ធា [ចេតសោវិនិពទ្ធា (ក.)] (៨) បញ្ច នីវរណានិ (៩) បញ្ច កម្មានិ អានន្តរិកានិ (១០) បញ្ច ទិដ្ឋិយោ (១១) បញ្ច វេរា (១២) បញ្ច ព្យសនា (១៣) បញ្ច អក្ខន្តិយា អាទីនវា (១៤) បញ្ច ភយានិ (១៥) បញ្ច ទិដ្ឋធម្មនិព្ពានវាទា

បញ្ចកំ។

៦. ឆក្កមាតិកា

៨៣៧. (១) ឆ វិវាទមូលានិ (២) ឆ ឆន្ទរាគា (៣) ឆ វិរោធវត្ថូនិ (៤) ឆ តណ្ហាកាយា (៥) ឆ អគារវា (៦) ឆ បរិហានិយា ធម្មា (៧) អបរេបិ ឆ បរិហានិយា ធម្មា (៨) ឆ សោមនស្សុបវិចារា (៩) ឆ ទោមនស្សុបវិចារា (១០) ឆ ឧបេក្ខុបវិចារា (១១) ឆ គេហសិតានិ សោមនស្សានិ (១២) ឆ គេហសិតានិ ទោមនស្សានិ (១៣) ឆ គេហសិតា ឧបេក្ខា (១៤) ឆ ទិដ្ឋិយោ

ឆក្កំ។

៧. សត្តកមាតិកា

៨៣៨. (១) សត្ត អនុសយា (២) សត្ត សំយោជនានិ (៣) សត្ត បរិយុដ្ឋានានិ (៤)សត្ត អសទ្ធម្មា (៥) សត្ត ទុច្ចរិតានិ (៦) សត្ត មានា (៧) សត្ត ទិដ្ឋិយោ

សត្តកំ។

៨. អដ្ឋកមាតិកា

៨៣៩. (១) អដ្ឋ កិលេសវត្ថូនិ (២) អដ្ឋ កុសីតវត្ថូនិ (៣) អដ្ឋសុ លោកធម្មេសុ ចិត្តស្ស បដិឃាតោ (៤) អដ្ឋ អនរិយវោហារា (៥) អដ្ឋ មិច្ឆត្តា (៦) អដ្ឋ បុរិសទោសា (៧) អដ្ឋ អសញ្ញិវាទា (៨) អដ្ឋ នេវសញ្ញិនាសញ្ញិវាទា

អដ្ឋកំ។

៩. នវកមាតិកា

៨៤០. (១) នវ អាឃាតវត្ថូនិ (២) នវ បុរិសមលានិ (៣) នវវិធា មានា (៤)នវ តណ្ហាមូលកា ធម្មា (៥) នវ ឥញ្ជិតានិ (៦) នវ មញ្ញិតានិ (៧) នវ ផន្ទិតានិ (៨) នវ បបញ្ចិតានិ (៩) នវ សង្ខតានិ

នវកំ។

១០. ទសកមាតិកា

៨៤១. (១) ទស កិលេសវត្ថូនិ (២) ទស អាឃាតវត្ថូនិ (៣) ទស អកុសលកម្មបថា (៤) ទស សំយោជនានិ (៥) ទស មិច្ឆត្តា (៦) ទសវត្ថុកា មិច្ឆាទិដ្ឋិ (៧) ទសវត្ថុកា អន្តគ្គាហិកា ទិដ្ឋិ

ទសកំ។

៨៤២. អដ្ឋារស តណ្ហាវិចរិតានិ អជ្ឈត្តិកស្ស ឧបាទាយ, អដ្ឋារស តណ្ហាវិចរិតានិ ពាហិរស្ស ឧបាទាយ, តទេកជ្ឈំ អភិសញ្ញូហិត្វា អភិសង្ខិបិត្វា ឆត្តឹស តណ្ហាវិចរិតានិ ហោន្តិ។ ឥតិ អតីតានិ ឆត្តឹស តណ្ហាវិចរិតានិ, អនាគតានិ ឆត្តឹស តណ្ហាវិចរិតានិ, បច្ចុប្បន្នានិ ឆត្តឹស តណ្ហាវិចរិតានិ, តទេកជ្ឈំ អភិសញ្ញូហិត្វា អភិសង្ខិបិត្វា អដ្ឋ តណ្ហាវិចរិតសតំ ហោតិ។ យានិ ច ទ្វាសដ្ឋិ ទិដ្ឋិគតានិ ព្រហ្មជាលេ វេយ្យាករណេ វុត្តានិ ភគវតា។

មាតិកា។

១. ឯកកនិទ្ទេសោ

(១) ជាតិមទោ

៨៤៣. តត្ថ កតមោ ជាតិមទោ? ជាតឹ បដិច្ច មទោ មជ្ជនា មជ្ជិតត្តំ មានោ មញ្ញនា មញ្ញិតត្តំ ឧន្នតិ ឧន្នាមោ [ឧណ្ណតិ ឧណ្ណាមោ (ស្យា. ក.) ធ. ស. ១១២១] ធជោ សម្បគ្គាហោ កេតុកម្យតា ចិត្តស្ស – អយំ វុច្ចតិ “ជាតិមទោ”។

(២-២៧) គោត្តមទាទី

៨៤៤. តត្ថ កតមោ គោត្តមទោ? គោត្តំ បដិច្ច…បេ.… អារោគ្យំ បដិច្ច…បេ.… យោព្ពនំ បដិច្ច…បេ.… ជីវិតំ បដិច្ច…បេ.… លាភំ បដិច្ច…បេ.… សក្ការំ បដិច្ច…បេ.… គរុការំ បដិច្ច…បេ.… បុរេក្ខារំ បដិច្ច…បេ.… បរិវារំ បដិច្ច…បេ.… ភោគំ បដិច្ច…បេ.… វណ្ណំ បដិច្ច…បេ.… សុតំ បដិច្ច…បេ.… បដិភានំ បដិច្ច…បេ.… រត្តញ្ញុតំ បដិច្ច…បេ.… បិណ្ឌបាតិកត្តំ បដិច្ច…បេ.… អនវញ្ញាតំ បដិច្ច…បេ.… ឥរិយាបថំ បដិច្ច…បេ.… ឥទ្ធឹ បដិច្ច…បេ.… យសំ បដិច្ច…បេ.… សីលំ បដិច្ច…បេ.… ឈានំ បដិច្ច…បេ.… សិប្បំ បដិច្ច…បេ.… អារោហំ បដិច្ច…បេ.… បរិណាហំ បដិច្ច…បេ.… សណ្ឋានំ បដិច្ច…បេ.… បារិបូរឹ បដិច្ច មទោ មជ្ជនា មជ្ជិតត្តំ មានោ មញ្ញនា មញ្ញិតត្តំ ឧន្នតិ ឧន្នាមោ ធជោ សម្បគ្គាហោ កេតុកម្យតា ចិត្តស្ស – អយំ វុច្ចតិ “បារិបូរិមទោ”។

(២៨) មទោ

៨៤៥. តត្ថ កតមោ មទោ? យោ មទោ មជ្ជនា មជ្ជិតត្តំ មានោ មញ្ញនា មញ្ញិតត្តំ ឧន្នតិ ឧន្នាមោ ធជោ សម្បគ្គាហោ កេតុកម្យតា ចិត្តស្ស – អយំ វុច្ចតិ “មទោ”។

(២៩) បមាទោ

៨៤៦. តត្ថ កតមោ បមាទោ? កាយទុច្ចរិតេ វា វចីទុច្ចរិតេ វា មនោទុច្ចរិតេ វា បញ្ចសុ វា កាមគុណេសុ ចិត្តស្ស វោស្សគ្គោ វោស្សគ្គានុប្បទានំ កុសលានំ វា ធម្មានំ ភាវនាយ អសក្កច្ចកិរិយតា អសាតច្ចកិរិយតា អនដ្ឋិតកិរិយតា ឱលីនវុត្តិតា និក្ខិត្តឆន្ទតា និក្ខិត្តធុរតា អនាសេវនា អភាវនា អពហុលីកម្មំ អនធិដ្ឋានំ អននុយោគោ បមាទោ, យោ ឯវរូបោ បមាទោ បមជ្ជនា បមជ្ជិតត្តំ – អយំ វុច្ចតិ “បមាទោ”។

(៣០) ថម្ភោ

៨៤៧. តត្ថ កតមោ ថម្ភោ? យោ ថម្ភោ ថម្ភនា ថម្ភិតត្តំ កក្ខឡិយំ ផារុសិយំ ឧជុចិត្តតា អមុទុតា – អយំ វុច្ចតិ “ថម្ភោ”។

(៣១) សារម្ភោ

៨៤៨. តត្ថ កតមោ សារម្ភោ? យោ សារម្ភោ បដិសារម្ភោ សារម្ភនា បដិសារម្ភនា បដិសារម្ភិតត្តំ – អយំ វុច្ចតិ “សារម្ភោ”។

(៣២) អត្រិច្ឆតា

៨៤៩. តត្ថ កតមា អត្រិច្ឆតា? ឥតរីតរចីវរបិណ្ឌបាតសេនាសនគិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារេហិ បញ្ចហិ វា កាមគុណេហិ អសន្តុដ្ឋស្ស ភិយ្យោកម្យតា , យា ឯវរូបា ឥច្ឆា ឥច្ឆាគតា អត្រិច្ឆតា រាគោ សារាគោ ចិត្តស្ស សារាគោ – អយំ វុច្ចតិ “អត្រិច្ឆតា”។

(៣៣) មហិច្ឆតា

៨៥០. តត្ថ កតមា មហិច្ឆតា? ឥតរីតរចីវរបិណ្ឌបាតសេនាសនគិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារេហិ បញ្ចហិ វា កាមគុណេហិ អសន្តុដ្ឋស្ស ភិយ្យោកម្យតា, យា ឯវរូបា ឥច្ឆា ឥច្ឆាគតា មហិច្ឆតា រាគោ សារាគោ ចិត្តស្ស សារាគោ – អយំ វុច្ចតិ “មហិច្ឆតា”។

(៣៤) បាបិច្ឆតា

៨៥១. តត្ថ កតមា បាបិច្ឆតា? ឥធេកច្ចោ អស្សទ្ធោ សមានោ “សទ្ធោតិ មំ ជនោ ជានាតូ”តិ ឥច្ឆតិ, ទុស្សីលោ សមានោ “សីលវាតិ មំ ជនោ ជានាតូ”តិ ឥច្ឆតិ, អប្បស្សុតោ សមានោ “ពហុស្សុតោតិ មំ ជនោ ជានាតូ”តិ ឥច្ឆតិ, សង្គណិការាមោ សមានោ “បវិវិត្តោតិ មំ ជនោ ជានាតូ”តិ ឥច្ឆតិ, កុសីតោ សមានោ “អារទ្ធវីរិយោតិ មំ ជនោ ជានាតូ”តិ ឥច្ឆតិ, មុដ្ឋស្សតី សមានោ “ឧបដ្ឋិតស្សតីតិ មំ ជនោ ជានាតូ”តិ ឥច្ឆតិ, អសមាហិតោ សមានោ “សមាហិតោតិ មំ ជនោ ជានាតូ”តិ ឥច្ឆតិ, ទុប្បញ្ញោ សមានោ “បញ្ញវាតិ មំ ជនោ ជានាតូ”តិ ឥច្ឆតិ, អខីណាសវោ សមានោ “ខីណាសវោតិ មំ ជនោ ជានាតូ”តិ ឥច្ឆតិ – យា ឯវរូបា ឥច្ឆា ឥច្ឆាគតា បាបិច្ឆតា រាគោ សារាគោ ចិត្តស្ស សារាគោ – អយំ វុច្ចតិ “បាបិច្ឆតា”។

(៣៥) សិង្គំ

៨៥២. តត្ថ កតមំ សិង្គំ? យំ សិង្គំ សិង្គារតា ចាតុរតា ចាតុរិយំ បរិក្ខត្តតា បារិក្ខត្តិយំ – ឥទំ វុច្ចតិ “សិង្គំ”។

(៣៦) តិន្តិណំ

៨៥៣. តត្ថ កតមំ តិន្តិណំ? យំ តិន្តិណំ តិន្តិណាយនា តិន្តិណាយិតត្តំ លោលុប្បំ លោលុប្បាយនា លោលុប្បាយិតត្តំ បុច្ឆញ្ជិកតា សាធុកម្យតា – ឥទំ វុច្ចតិ “តិន្តិណំ”។

(៣៧) ចាបល្យំ

៨៥៤. តត្ថ កតមំ ចាបល្យំ? ចីវរមណ្ឌនា បត្តមណ្ឌនា សេនាសនមណ្ឌនា ឥមស្ស វា បូតិកាយស្ស ពាហិរានំ វា បរិក្ខារានំ មណ្ឌនា វិភូសនា កេឡនា បរិកេឡនា គិទ្ធិកតា គិទ្ធិកត្តំ ចបលតា ចាបល្យំ – ឥទំ វុច្ចតិ “ចាបល្យំ”។

(៣៨) អសភាគវុត្តិ

៨៥៥. តត្ថ កតមំ អសភាគវុត្តិ? មាតរិ វា បិតរិ វា ជេដ្ឋេ វា ភាតរិ វា អាចរិយេសុ វា ឧបជ្ឈាយេ វា ពុទ្ធេ វា សាវកេសុ វា អញ្ញតរញ្ញតរេសុ គរុដ្ឋានិយេសុ វិប្បដិកូលគ្គាហិតា វិបច្ចនីកសាតតា អនាទរិយំ អនាទរិយតា អគារវតា អប្បតិស្សវតា – អយំ វុច្ចតិ “អសភាគវុត្តិ”។

(៣៩) អរតិ

៨៥៦. តត្ថ កតមា អរតិ? បន្តេសុ វា សេនាសនេសុ អញ្ញតរញ្ញតរេសុ វា អធិកុសលេសុ ធម្មេសុ អរតិ អរតិតា អនភិរតិ អនភិរមណា ឧក្កណ្ឋិតា បរិតស្សិតា – អយំ វុច្ចតិ “អរតិ”។

(៤០) តន្ទី

៨៥៧. តត្ថ កតមា តន្ទី? យា តន្ទី តន្ទិយនា តន្ទិមនកតា អាលស្យំ អាលស្យាយនា អាលស្យាយិតត្តំ – អយំ វុច្ចតិ “តន្ទី”។

(៤១) វិជម្ភិតា

៨៥៨. តត្ថ កតមា វិជម្ភិតា? យា កាយស្ស ជម្ភនា វិជម្ភនា អានមនា វិនមនា សន្នមនា បណមនា ព្យាធិយកំ – អយំ វុច្ចតិ “វិជម្ភិតា”។

(៤២) ភត្តសម្មទោ

៨៥៩. តត្ថ កតមោ ភត្តសម្មទោ? យា ភុត្តាវិស្ស ភត្តមុច្ឆា ភត្តកិលមថោ ភត្តបរិឡាហោ កាយទុដ្ឋុល្លំ – អយំ វុច្ចតិ “ភត្តសម្មទោ”។

(៤៣) ចេតសោ ច លីនត្តំ

៨៦០. តត្ថ កតមំ ចេតសោ ច លីនត្តំ? យា ចិត្តស្ស អកល្យតា អកម្មញ្ញតា ឱលីយនា សល្លីយនា លីនំ លីយនា លីយិតត្តំ ថិនំ ថិយនា ថិយិតត្តំ ចិត្តស្ស – ឥទំ វុច្ចតិ “ចេតសោ ច លីនត្តំ”។

(៤៤) កុហនា

៨៦១. តត្ថ កតមា កុហនា? លាភសក្ការសិលោកសន្និស្សិតស្ស បាបិច្ឆស្ស ឥច្ឆាបកតស្ស បច្ចយបដិសេវនសង្ខាតេន [បច្ចយបដិសេធនសង្ខាតេន (សី.)] វា សាមន្តជប្បិតេន វា ឥរិយាបថស្ស វា អឋបនា [អាឋបនា (ក.)] ឋបនា សណ្ឋបនា ភាកុដិកា ភាកុដិយំ កុហនា កុហាយនា កុហិតត្តំ – អយំ វុច្ចតិ “កុហនា”។

(៤៥) លបនា

៨៦២. តត្ថ កតមា លបនា? លាភសក្ការសិលោកសន្និស្សិតស្ស បាបិច្ឆស្ស ឥច្ឆាបកតស្ស យា បរេសំ អាលបនា លបនា សល្លបនា ឧល្លបនា សមុល្លបនា ឧន្នហនា សមុន្នហនា ឧក្កាចនា សមុក្កាចនា អនុប្បិយភាណិតា ចាដុកម្យតា មុគ្គសូប្យតា បារិភដយតា – អយំ វុច្ចតិ “លបនា”។

(៤៦) នេមិត្តិកតា

៨៦៣. តត្ថ កតមា នេមិត្តិកតា? លាភសក្ការសិលោកសន្និស្សិតស្ស បាបិច្ឆស្ស ឥច្ឆាបកតស្ស យំ បរេសំ និមិត្តំ និមិត្តកម្មំ ឱភាសោ ឱភាសកម្មំ សាមន្តជប្បា បរិកថា – អយំ វុច្ចតិ “នេមិត្តិកតា”។

(៤៧) និប្បេសិកតា

៨៦៤. តត្ថ កតមា និប្បេសិកតា? លាភសក្ការសិលោកសន្និស្សិតស្ស បាបិច្ឆស្ស ឥច្ឆាបកតស្ស យា បរេសំ អក្កោសនា វម្ភនា គរហណា ឧក្ខេបនា សមុក្ខេបនា ខិបនា សង្ខិបនា បាបនា សម្បាបនា អវណ្ណហារិកា បរបិដ្ឋិមំសិកតា – អយំ វុច្ចតិ “និប្បេសិកតា”។

(៤៨) លាភេន លាភំ និជិគីសនតា

៨៦៥. តត្ថ កតមា លាភេន លាភំ និជិគីសនតា? លាភសក្ការសិលោកសន្និស្សិតោ បាបិច្ឆោ ឥច្ឆាបកតោ ឥតោ លទ្ធំ អាមិសំ អមុត្រ ហរតិ អមុត្រ វា លទ្ធំ អាមិសំ ឥធ អាហរតិ, យា ឯវរូបា អាមិសស្ស ឯដ្ឋិ គវេដ្ឋិ បរិយេដ្ឋិ ឯសនា គវេសនា បរិយេសនា – អយំ វុច្ចតិ “លាភេន លាភំ និជិគីសនតា”។

(៤៩) សេយ្យោហមស្មីតិ មានោ

៨៦៦. តត្ថ កតមោ សេយ្យោហមស្មីតិ មានោ? ឥធេកច្ចោ ជាតិយា វា គោត្តេន វា កោលបុត្តិយេន វា វណ្ណបោក្ខរតាយ វា ធនេន វា អជ្ឈេនេន វា កម្មាយតនេន វា សិប្បាយតនេន វា វិជ្ជាដ្ឋានេន [វិជ្ជដ្ឋានេន (ស្យា.)] វា សុតេន វា បដិភានេន វា អញ្ញតរញ្ញតរេន វត្ថុនា មានំ ជប្បេតិ, យោ ឯវរូបោ មានោ មញ្ញនា មញ្ញិតត្តំ ឧន្នតិ ឧន្នាមោ ធជោ សម្បគ្គាហោ កេតុកម្យតា ចិត្តស្ស – អយំ វុច្ចតិ “សេយ្យោហមស្មីតិ មានោ”។

(៥០) សទិសោហមស្មីតិ មានោ

៨៦៧. តត្ថ កតមោ សទិសោហមស្មីតិ មានោ? ឥធេកច្ចោ ជាតិយា វា គោត្តេន វា កោលបុត្តិយេន វា វណ្ណបោក្ខរតាយ វា ធនេន វា អជ្ឈេនេន វា កម្មាយតនេន វា សិប្បាយតនេន វា វិជ្ជាដ្ឋានេន វា សុតេន វា បដិភានេន វា អញ្ញតរញ្ញតរេន វត្ថុនា មានំ ជប្បេតិ, យោ ឯវរូបោ មានោ មញ្ញនា មញ្ញិតត្តំ ឧន្នតិ ឧន្នាមោ ធជោ សម្បគ្គាហោ កេតុកម្យតា ចិត្តស្ស – អយំ វុច្ចតិ “សទិសោហមស្មីតិ មានោ”។

(៥១) ហីនោហមស្មីតិ មានោ

៨៦៨. តត្ថ កតមោ ហីនោហមស្មីតិ មានោ? ឥធេកច្ចោ ជាតិយា វា គោត្តេន វា កោលបុត្តិយេន វា វណ្ណបោក្ខរតាយ វា ធនេន វា អជ្ឈេនេន វា កម្មាយតនេន វា សិប្បាយតនេន វា វិជ្ជាដ្ឋានេន វា សុតេន វា បដិភានេន វា អញ្ញតរញ្ញតរេន វត្ថុនា ឱមានំ ជប្បេតិ, យោ ឯវរូបោ ឱមានោ ឱមញ្ញនា ឱមញ្ញិតត្តំ ហីឡនា ឱហីឡនា ឱហីឡិតត្តំ អត្តុញ្ញា អត្តវញ្ញា អត្តបរិភវោ – អយំ វុច្ចតិ “ហីនោហមស្មីតិ មានោ”។

(៥២) សេយ្យស្ស សេយ្យោហមស្មីតិ មានោ

៨៦៩. តត្ថ កតមោ សេយ្យស្ស សេយ្យោហមស្មីតិ មានោ? ឥធេកច្ចោ សេយ្យោ ហោតិ ជាតិយា វា គោត្តេន វា កោលបុត្តិយេន វា វណ្ណបោក្ខរតាយ វា ធនេន វា អជ្ឈេនេន វា កម្មាយតនេន វា សិប្បាយតនេន វា វិជ្ជាដ្ឋានេន វា សុតេន វា បដិភានេន វា អញ្ញតរញ្ញតរេន វត្ថុនា បរេហិ សេយ្យំ អត្តានំ ទហតិ; សោ តំ និស្សាយ មានំ ជប្បេតិ។ យោ ឯវរូបោ មានោ មញ្ញនា មញ្ញិតត្តំ ឧន្នតិ ឧន្នាមោ ធជោ សម្បគ្គាហោ កេតុកម្យតា ចិត្តស្ស – អយំ វុច្ចតិ “សេយ្យស្ស សេយ្យោហមស្មីតិ មានោ”។

(៥៣) សេយ្យស្ស សទិសោហមស្មីតិ មានោ

៨៧០. តត្ថ កតមោ សេយ្យស្ស សទិសោហមស្មីតិ មានោ? ឥធេកច្ចោ សេយ្យោ ហោតិ ជាតិយា វា គោត្តេន វា កោលបុត្តិយេន វា វណ្ណបោក្ខរតាយ វា ធនេន វា អជ្ឈេនេន វា កម្មាយតនេន វា សិប្បាយតនេន វា វិជ្ជាដ្ឋានេន វា សុតេន វា បដិភានេន វា អញ្ញតរញ្ញតរេន វត្ថុនា បរេហិ សទិសំ អត្តានំ ទហតិ; សោ តំ និស្សាយ មានំ ជប្បេតិ។ យោ ឯវរូបោ មានោ មញ្ញនា មញ្ញិតត្តំ ឧន្នតិ ឧន្នាមោ ធជោ សម្បគ្គាហោ កេតុកម្យតា ចិត្តស្ស – អយំ វុច្ចតិ “សេយ្យស្ស សទិសោហមស្មីតិ មានោ”។

(៥៤) សេយ្យស្ស ហីនោហមស្មីតិ មានោ

៨៧១. តត្ថ កតមោ សេយ្យស្ស ហីនោហមស្មីតិ មានោ? ឥធេកច្ចោ សេយ្យោ ហោតិ ជាតិយា វា គោត្តេន វា កោលបុត្តិយេន វា វណ្ណបោក្ខរតាយ វា ធនេន វា អជ្ឈេនេន វា កម្មាយតនេន វា សិប្បាយតនេន វា វិជ្ជាដ្ឋានេន វា សុតេន វា បដិភានេន វា អញ្ញតរញ្ញតរេន វត្ថុនា បរេហិ ហីនំ អត្តានំ ទហតិ; សោ តំ និស្សាយ ឱមានំ ជប្បេតិ។ យោ ឯវរូបោ ឱមានោ ឱមញ្ញនា ឱមញ្ញិតត្តំ ហីឡនា ឱហីឡនា ឱហីឡិតត្តំ អត្តុញ្ញា អត្តវញ្ញា អត្តបរិភវោ – អយំ វុច្ចតិ “សេយ្យស្ស ហីនោហមស្មីតិ មានោ”។

(៥៥) សទិសស្ស សេយ្យោហមស្មីតិ មានោ

៨៧២. តត្ថ កតមោ សទិសស្ស សេយ្យោហមស្មីតិ មានោ? ឥធេកច្ចោ សទិសោ ហោតិ ជាតិយា វា គោត្តេន វា កោលបុត្តិយេន វា…បេ.… អញ្ញតរញ្ញតរេន វត្ថុនា បរេហិ សេយ្យំ អត្តានំ ទហតិ; សោ តំ និស្សាយ មានំ ជប្បេតិ។ យោ ឯវរូបោ មានោ មញ្ញនា មញ្ញិតត្តំ…បេ.… កេតុកម្យតា ចិត្តស្ស – អយំ វុច្ចតិ “សទិសស្ស សេយ្យោហមស្មីតិ មានោ”។

(៥៦) សទិសស្ស សទិសោហមស្មីតិ មានោ

៨៧៣. តត្ថ កតមោ សទិសស្ស សទិសោហមស្មីតិ មានោ? ឥធេកច្ចោ សទិសោ ហោតិ ជាតិយា វា គោត្តេន វា កោលបុត្តិយេន វា...បេ.... អញ្ញតរញ្ញតរេន វត្ថុនា បរេហិ សទិសំ អត្តានំ ទហតិ; សោ តំ និស្សាយ មានំ ជប្បេតិ។ យោ ឯវរូបោ មានោ មញ្ញនា មញ្ញិតត្តំ ឧន្នតិ ឧន្នាមោ ធជោ សម្បគ្គាហោ កេតុកម្យតា ចិត្តស្ស – អយំ វុច្ចតិ "សទិសស្ស សទិសោហមស្មីតិ មានោ"។

(៥៧) សទិសស្ស ហីនោហមស្មីតិ មានោ

៨៧៤. តត្ថ កតមោ សទិសស្ស ហីនោហមស្មីតិ មានោ? ឥធេកច្ចោ សទិសោ ហោតិ ជាតិយា វា គោត្តេន វា កោលបុត្តិយេន វា...បេ.... អញ្ញតរញ្ញតរេន វត្ថុនា បរេហិ ហីនំ អត្តានំ ទហតិ; សោ តំ និស្សាយ ឱមានំ ជប្បេតិ។ យោ ឯវរូបោ ឱមានោ ឱមញ្ញនា ឱមញ្ញិតត្តំ ហីឡនា ឱហីឡនា ឱហីឡិតត្តំ អត្តុញ្ញា អត្តវញ្ញា អត្តបរិភវោ – អយំ វុច្ចតិ "សទិសស្ស ហីនោហមស្មីតិ មានោ"។

(៥៨) ហីនស្ស សេយ្យោហមស្មីតិ មានោ

៨៧៥. តត្ថ កតមោ ហីនស្ស សេយ្យោហមស្មីតិ មានោ? ឥធេកច្ចោ ហីនោ ហោតិ ជាតិយា វា គោត្តេន វា កោលបុត្តិយេន វា...បេ.... អញ្ញតរញ្ញតរេន វត្ថុនា បរេហិ សេយ្យំ អត្តានំ ទហតិ; សោ តំ និស្សាយ មានំ ជប្បេតិ។ យោ ឯវរូបោ មានោ មញ្ញនា មញ្ញិតត្តំ ឧន្នតិ ឧន្នាមោ ធជោ សម្បគ្គាហោ កេតុកម្យតា ចិត្តស្ស – អយំ វុច្ចតិ "ហីនស្ស សេយ្យោហមស្មីតិ មានោ"។

(៥៩) ហីនស្ស សទិសោហមស្មីតិ មានោ

៨៧៦. តត្ថ កតមោ ហីនស្ស សទិសោហមស្មីតិ មានោ? ឥធេកច្ចោ ហីនោ ហោតិ ជាតិយា វា គោត្តេន វា កោលបុត្តិយេន វា...បេ.... អញ្ញតរញ្ញតរេន វត្ថុនា បរេហិ សទិសំ អត្តានំ ទហតិ; សោ តំ និស្សាយ មានំ ជប្បេតិ។ យោ ឯវរូបោ មានោ មញ្ញនា មញ្ញិតត្តំ ឧន្នតិ ឧន្នាមោ ធជោ សម្បគ្គាហោ កេតុកម្យតា ចិត្តស្ស – អយំ វុច្ចតិ "ហីនស្ស សទិសោហមស្មីតិ មានោ"។

(៦០) ហីនស្ស ហីនោហមស្មីតិ មានោ

៨៧៧. តត្ថ កតមោ ហីនស្ស ហីនោហមស្មីតិ មានោ? ឥធេកច្ចោ ហីនោ ហោតិ ជាតិយា វា គោត្តេន វា កោលបុត្តិយេន វា...បេ.... អញ្ញតរញ្ញតរេន វត្ថុនា បរេហិ សទិសំ អត្តានំ ទហតិ; សោ តំ និស្សាយ ឱមានំ ជប្បេតិ។ យោ ឯវរូបោ ឱមានោ ឱមញ្ញនា ឱមញ្ញិតត្តំ ហីឡនា ឱហីឡនា ឱហីឡិតត្តំ អត្តុញ្ញា អត្តវញ្ញា អត្តបរិភវោ – អយំ វុច្ចតិ "ហីនស្ស ហីនោហមស្មីតិ មានោ"។

(៦១) មានោ

៨៧៨. តត្ថ កតមោ មានោ? យោ មានោ មញ្ញនា មញ្ញិតត្តំ ឧន្នតិ ឧន្នាមោ ធជោ សម្បគ្គាហោ កេតុកម្យតា ចិត្តស្ស – អយំ វុច្ចតិ "មានោ"។

(៦២) អតិមានោ

៨៧៩. តត្ថ កតមោ អតិមានោ? ឥធេកច្ចោ ជាតិយា វា គោត្តេន វា កោលបុត្តិយេន វា...បេ.... អញ្ញតរញ្ញតរេន វត្ថុនា បរេហិ អត្តានំ អតិមញ្ញតិ។ យោ ឯវរូបោ មានោ មញ្ញនា មញ្ញិតត្តំ ឧន្នតិ ឧន្នាមោ ធជោ សម្បគ្គាហោ កេតុកម្យតា ចិត្តស្ស – អយំ វុច្ចតិ "អតិមានោ"។

(៦៣) មានាតិមានោ

៨៨០. តត្ថ កតមោ មានាតិមានោ? ឥធេកច្ចោ ជាតិយា វា គោត្តេន វា កោលបុត្តិយេន វា...បេ.... អញ្ញតរញ្ញតរេន វត្ថុនា បុព្ពកាលំ បរេហិ សទិសំ អត្តានំ ទហតិ, អបរកាលំ អត្តានំ សេយ្យំ ទហតិ។ យោ ឯវរូបោ មានោ មញ្ញនា មញ្ញិតត្តំ ឧន្នតិ ឧន្នាមោ ធជោ សម្បគ្គាហោ កេតុកម្យតា ចិត្តស្ស – អយំ វុច្ចតិ "មានាតិមានោ"។

(៦៤) ឱមានោ

៨៨១. តត្ថ កតមោ ឱមានោ? ឥធេកច្ចោ ជាតិយា វា គោត្តេន វា កោលបុត្តិយេន វា វណ្ណបោក្ខរតាយ វា ធនេន វា អជ្ឈេនេន វា កម្មាយតនេន វា សិប្បាយតនេន វា វិជ្ជាដ្ឋានេន វា សុតេន វា បដិភានេន វា អញ្ញតរញ្ញតរេន វត្ថុនា ឱមានំ ជប្បេតិ។ យោ ឯវរូបោ ឱមានោ ឱមញ្ញនា ឱមញ្ញិតត្តំ ហីឡនា ឱហីឡនា ឱហីឡិតត្តំ អត្តុញ្ញា អត្តវញ្ញា អត្តបរិភវោ – អយំ វុច្ចតិ “ឱមានោ”។

(៦៥) អធិមានោ

៨៨២. តត្ថ កតមោ អធិមានោ? អប្បត្តេ បត្តសញ្ញិតា, អកតេ កតសញ្ញិតា, អនធិគតេ អធិគតសញ្ញិតា, អសច្ឆិកតេ សច្ឆិកតសញ្ញិតា, យោ ឯវរូបោ មានោ មញ្ញនា មញ្ញិតត្តំ ឧន្នតិ ឧន្នាមោ ធជោ សម្បគ្គាហោ កេតុកម្យតា ចិត្តស្ស – អយំ វុច្ចតិ “អធិមានោ”។

(៦៦) អស្មិមានោ

៨៨៣. តត្ថ កតមោ អស្មិមានោ? រូបំ អស្មីតិ មានោ, អស្មីតិ ឆន្ទោ , អស្មីតិ អនុសយោ, វេទនា…បេ…. សញ្ញា…បេ…. សង្ខារា…បេ…. វិញ្ញាណំ អស្មីតិ មានោ, អស្មីតិ ឆន្ទោ, អស្មីតិ អនុសយោ, យោ ឯវរូបោ មានោ មញ្ញនា មញ្ញិតត្តំ ឧន្នតិ ឧន្នាមោ ធជោ សម្បគ្គាហោ កេតុកម្យតា ចិត្តស្ស – អយំ វុច្ចតិ “អស្មិមានោ”។

(៦៧) មិច្ឆាមានោ

៨៨៤. តត្ថ កតមោ មិច្ឆាមានោ? ឥធេកច្ចោ បាបកេន វា កម្មាយតនេន បាបកេន វា សិប្បាយតនេន បាបកេន វា វិជ្ជាដ្ឋានេន បាបកេន វា សុតេន បាបកេន វា បដិភានេន បាបកេន វា សីលេន បាបកេន វា វតេន បាបកេន វា សីលព្ពតេន បាបិកាយ វា ទិដ្ឋិយា អញ្ញតរញ្ញតរេន វត្ថុនា មានំ ជប្បេតិ, យោ ឯវរូបោ មានោ មញ្ញនា មញ្ញិតត្តំ ឧន្នតិ ឧន្នាមោ ធជោ សម្បគ្គាហោ កេតុកម្យតា ចិត្តស្ស – អយំ វុច្ចតិ “មិច្ឆាមានោ”។

(៦៨) ញាតិវិតក្កោ

៨៨៥. តត្ថ កតមោ ញាតិវិតក្កោ? ញាតកេ អារព្ភ គេហសិតោ តក្កោ វិតក្កោ មិច្ឆាសង្កប្បោ – អយំ វុច្ចតិ “ញាតិវិតក្កោ”។

(៦៩) ជនបទវិតក្កោ

៨៨៦. តត្ថ កតមោ ជនបទវិតក្កោ? ជនបទំ អារព្ភ គេហសិតោ តក្កោ វិតក្កោ មិច្ឆាសង្កប្បោ – អយំ វុច្ចតិ “ជនបទវិតក្កោ”។

(៧០) អមរវិតក្កោ

៨៨៧. តត្ថ កតមោ អមរវិតក្កោ? ទុក្ករការិកាបដិសំយុត្តោ វា ទិដ្ឋិគតបដិសំយុត្តោ វា គេហសិតោ តក្កោ វិតក្កោ មិច្ឆាសង្កប្បោ – អយំ វុច្ចតិ “អមរវិតក្កោ”។

(៧១) បរានុទ្ទយតាបដិសំយុត្តោ វិតក្កោ

៨៨៨. តត្ថ កតមោ បរានុទ្ទយតាបដិសំយុត្តោ វិតក្កោ? ឥធេកច្ចោ គិហីហិ សំសដ្ឋោ វិហរតិ សហនន្ទី សហសោកី, សុខិតេសុ សុខិតោ, ទុក្ខិតេសុ ទុក្ខិតោ, ឧប្បន្នេសុ កិច្ចករណីយេសុ អត្តនា វា យោគំ អាបជ្ជតិ។ យោ តត្ថ គេហសិតោ តក្កោ វិតក្កោ មិច្ឆាសង្កប្បោ – អយំ វុច្ចតិ “បរានុទ្ទយតាបដិសំយុត្តោ វិតក្កោ”។

(៧២) លាភាទិបដិសំយុត្តោ វិតក្កោ

៨៨៩. តត្ថ កតមោ លាភសក្ការសិលោកបដិសំយុត្តោ វិតក្កោ? លាភសក្ការសិលោកំ អារព្ភ គេហសិតោ តក្កោ វិតក្កោ មិច្ឆាសង្កប្បោ – អយំ វុច្ចតិ “លាភសក្ការសិលោកបដិសំយុត្តោ វិតក្កោ”។

(៧៣) អនវញ្ញត្តិបដិសំយុត្តោ វិតក្កោ

៨៩០. តត្ថ កតមោ អនវញ្ញត្តិបដិសំយុត្តោ វិតក្កោ? ឥធេកច្ចោ ជាតិយា វា គោត្តេន វា កោលបុត្តិយេន វា វណ្ណបោក្ខរតាយ វា ធនេន វា អជ្ឈេនេន វា កម្មាយតនេន វា សិប្បាយតនេន វា វិជ្ជាដ្ឋានេន វា សុតេន វា បដិភានេន វា អញ្ញតរញ្ញតរេន វត្ថុនា មា មំ បរេ អវជានិំសូតិ។ យោ តត្ថ គេហសិតោ តក្កោ វិតក្កោ មិច្ឆាសង្កប្បោ – អយំ វុច្ចតិ “អនវញ្ញត្តិបដិសំយុត្តោ វិតក្កោ”។

ឯកកំ។

២. ទុកនិទ្ទេសោ

(១) កោធោ ច ឧបនាហោ ច

៨៩១. (ក) តត្ថ កតមោ កោធោ? យោ កោធោ កុជ្ឈនា កុជ្ឈិតត្តំ ទោសោ ទុស្សនា ទុស្សិតត្តំ ព្យាបត្តិ ព្យាបជ្ជនា ព្យាបជ្ជិតត្តំ វិរោធោ បដិវិរោធោ ចណ្ឌិក្កំ អសុរោបោ អនត្តមនតា ចិត្តស្ស – អយំ វុច្ចតិ “កោធោ”។

(ខ) តត្ថ កតមោ ឧបនាហោ? បុព្ពកាលំ កោធោ, អបរកាលំ ឧបនាហោ។ យោ ឯវរូបោ ឧបនាហោ ឧបនយ្ហនា ឧបនយ្ហិតត្តំ អដ្ឋបនា ឋបនា សណ្ឋបនា អនុសំសន្ទនា អនុប្បពន្ធនា ទឡ្ហីកម្មំ កោធស្ស – អយំ វុច្ចតិ “ឧបនាហោ”។

(២) មក្ខោ ច បឡាសោ ច

៨៩២. (ក) តត្ថ កតមោ មក្ខោ? យោ មក្ខោ មក្ខាយនា មក្ខាយិតត្តំ [មក្ខិយនា មក្ខិយិតត្តំ (សី. ក.)] និដ្ឋុរិយំ និដ្ឋុរិយកម្មំ – អយំ វុច្ចតិ “មក្ខោ”។

(ខ) តត្ថ កតមោ បឡាសោ? យោ បឡាសោ បឡាសាយនា [បលាសាយនា បលាសាយិតត្តំ (ស្យា.)] បឡាសាហារោ វិវាទដ្ឋានំ យុគគ្គាហោ អប្បដិនិស្សគ្គោ – អយំ វុច្ចតិ “បឡាសោ”។

(៣) ឥស្សា ច មច្ឆរិយញ្ច

៨៩៣. (ក) តត្ថ កតមា ឥស្សា? យា បរលាភសក្ការគរុការមាននវន្ទនបូជនាសុ ឥស្សា ឥស្សាយនា ឥស្សាយិតត្តំ ឧសូយា ឧសូយនា ឧសូយិតត្តំ – អយំ វុច្ចតិ “ឥស្សា”។

(ខ) តត្ថ កតមំ មច្ឆរិយំ? បញ្ច មច្ឆរិយានិ – អាវាសមច្ឆរិយំ, កុលមច្ឆរិយំ, លាភមច្ឆរិយំ, វណ្ណមច្ឆរិយំ, ធម្មមច្ឆរិយំ។ យំ ឯវរូបំ មច្ឆេរំ មច្ឆរាយនា មច្ឆរាយិតត្តំ វេវិច្ឆំ កទរិយំ កដុកញ្ចុកតា អគ្គហិតត្តំ [បគ្គហិតត្តំ (សី. ក.) ធ. ស. ១១២៧] ចិត្តស្ស – ឥទំ វុច្ចតិ “មច្ឆរិយំ”។

(៤) មាយា ច សាឋេយ្យញ្ច

៨៩៤. (ក) តត្ថ កតមា មាយា? ឥធេកច្ចោ កាយេន ទុច្ចរិតំ ចរិត្វា, វាចាយ ទុច្ចរិតំ ចរិត្វា, មនសា ទុច្ចរិតំ ចរិត្វា តស្ស បដិច្ឆាទនហេតុ បាបិកំ ឥច្ឆំ បណិទហតិ។ “មា មំ ជញ្ញា”តិ ឥច្ឆតិ។ “មា មំ ជញ្ញា”តិ សង្កប្បេតិ។ “មា មំ ជញ្ញា”តិ វាចំ ភាសតិ។ “មា មំ ជញ្ញា”តិ កាយេន បរក្កមតិ។ យា ឯវរូបា មាយា មាយាវិតា អច្ចាសរា វញ្ចនា និកតិ វិកិរណា បរិហរណា គូហនា បរិគូហនា ឆាទនា បដិច្ឆាទនា អនុត្តានីកម្មំ អនាវិកម្មំ វោច្ឆាទនា បាបកិរិយា – អយំ វុច្ចតិ “មាយា”។

(ខ) តត្ថ កតមំ សាឋេយ្យំ? ឥធេកច្ចោ សឋោ ហោតិ បរិសឋោ។ យំ តត្ថ សឋំ សឋតា សាឋេយ្យំ កក្ករតា កក្ករិយំ [កក្ខឡតា កក្ខឡិយំ (ស្យា.)] បរិក្ខត្តតា បារិក្ខត្តិយំ – ឥទំ វុច្ចតិ “សាឋេយ្យំ”។

(៥) អវិជ្ជា ច ភវតណ្ហា ច

៨៩៥. (ក) តត្ថ កតមា អវិជ្ជា? យំ អញ្ញាណំ អទស្សនំ…បេ…. អវិជ្ជាលង្គី មោហោ អកុសលមូលំ – អយំ វុច្ចតិ “អវិជ្ជា”។

(ខ) តត្ថ កតមា ភវតណ្ហា? យោ ភវេសុ ភវច្ឆន្ទោ ភវរាគោ ភវនន្ទី ភវតណ្ហា ភវសិនេហោ ភវបរិឡាហោ ភវមុច្ឆា ភវជ្ឈោសានំ – អយំ វុច្ចតិ “ភវតណ្ហា”។

(៦) ភវទិដ្ឋិ ច វិភវទិដ្ឋិ ច

៨៩៦. (ក) តត្ថ កតមា ភវទិដ្ឋិ? “ភវិស្សតិ អត្តា ច លោកោ ចា”តិ – យា ឯវរូបា ទិដ្ឋិ ទិដ្ឋិគតំ…បេ…. វិបរិយាសគ្គាហោ – អយំ វុច្ចតិ “ភវទិដ្ឋិ”។

(ខ) តត្ថ កតមា វិភវទិដ្ឋិ? “ន ភវិស្សតិ អត្តា ច លោកោ ចា”តិ – យា ឯវរូបា ទិដ្ឋិ ទិដ្ឋិគតំ…បេ…. វិបរិយាសគ្គាហោ – អយំ វុច្ចតិ វិភវទិដ្ឋិ។

(៧) សស្សតទិដ្ឋិ ច ឧច្ឆេទទិដ្ឋិ ច

៨៩៧. (ក) តត្ថ កតមា សស្សតទិដ្ឋិ? “សស្សតោ អត្តា ច លោកោ ចា”តិ – យា ឯវរូបា ទិដ្ឋិ ទិដ្ឋិគតំ…បេ…. វិបរិយាសគ្គាហោ – អយំ វុច្ចតិ “សស្សតទិដ្ឋិ”។

(ខ) តត្ថ កតមា ឧច្ឆេទទិដ្ឋិ? “ឧច្ឆិជ្ជិស្សតិ អត្តា ច លោកោ ចា”តិ – យា ឯវរូបា ទិដ្ឋិ ទិដ្ឋិគតំ…បេ…. វិបរិយាសគ្គាហោ – អយំ វុច្ចតិ “ឧច្ឆេទទិដ្ឋិ”។

(៨) អន្តវាទិដ្ឋិ ច អនន្តវាទិដ្ឋិ ច

៨៩៨. (ក) តត្ថ កតមា អន្តវាទិដ្ឋិ? “អន្តវា អត្តា ច លោកោ ចា”តិ – យា ឯវរូបា ទិដ្ឋិ ទិដ្ឋិគតំ…បេ…. វិបរិយាសគ្គាហោ – អយំ វុច្ចតិ “អន្តវាទិដ្ឋិ”។

(ខ) តត្ថ កតមា អនន្តវាទិដ្ឋិ? “អនន្តវា អត្តា ច លោកោ ចា”តិ – យា ឯវរូបា ទិដ្ឋិ ទិដ្ឋិគតំ…បេ…. វិបរិយាសគ្គាហោ – អយំ វុច្ចតិ “អនន្តវាទិដ្ឋិ”។

(៩) បុព្ពន្តានុទិដ្ឋិ ច អបរន្តានុទិដ្ឋិ ច

៨៩៩. (ក) តត្ថ កតមា បុព្ពន្តានុទិដ្ឋិ? បុព្ពន្តំ អារព្ភ យា ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិ ទិដ្ឋិគតំ…បេ…. វិបរិយាសគ្គាហោ – អយំ វុច្ចតិ “បុព្ពន្តានុទិដ្ឋិ”។

(ខ) តត្ថ កតមា អបរន្តានុទិដ្ឋិ? អបរន្តំ អារព្ភ យា ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិ ទិដ្ឋិគតំ…បេ…. វិបរិយាសគ្គាហោ – អយំ វុច្ចតិ “អបរន្តានុទិដ្ឋិ”។

(១០) អហិរិកញ្ច អនោត្តប្បញ្ច

៩០០. (ក) តត្ថ កតមំ អហិរិកំ? យំ ន ហិរីយតិ ហិរិយិតព្ពេន, ន ហិរីយតិ បាបកានំ អកុសលានំ ធម្មានំ សមាបត្តិយា – ឥទំ វុច្ចតិ “អហិរិកំ”។

(ខ) តត្ថ កតមំ អនោត្តប្បំ? យំ ន ឱត្តប្បតិ ឱត្តប្បិតព្ពេន ន ឱត្តប្បតិ បាបកានំ អកុសលានំ ធម្មានំ សមាបត្តិយា – ឥទំ វុច្ចតិ “អនោត្តប្បំ”។

(១១) ទោវចស្សតា ច បាបមិត្តតា ច

៨០១. (ក) តត្ថ កតមា ទោវចស្សតា? សហធម្មិកេ វុច្ចមានេ ទោវចស្សាយំ ទោវចស្សិយំ ទោវចស្សតា វិប្បដិកុលគ្គាហិតា វិបច្ចនីកសាតតា អនាទរិយំ អនាទរតា អគារវតា អប្បតិស្សវតា – អយំ វុច្ចតិ "ទោវចស្សតា"។

(ខ) តត្ថ កតមា បាបមិត្តតា? យេ តេ បុគ្គលា អស្សទ្ធា ទុស្សីលា អប្បស្សុតា មច្ឆរិនោ ទុប្បញ្ញា, យា តេសំ សេវនា និសេវនា សំសេវនា ភជនា សម្ភជនា ភត្តិ សម្ភត្តិ សម្បវង្កតា – អយំ វុច្ចតិ "បាបមិត្តតា"។

(១២) អនជ្ជវោ ច អមទ្ទវោ ច

៨០២. (ក) តត្ថ កតមោ អនជ្ជវោ? យោ អនជ្ជវោ អនជ្ជវតា ជិម្ហតា វង្កតា កុដិលតា – អយំ វុច្ចតិ "អនជ្ជវោ"។

(ខ) តត្ថ កតមោ អមទ្ទវោ ? យា អមុទុតា អមទ្ទវតា កក្ខឡិយំ ផារុសិយំ កក្ខឡតា កឋិនតា [កថិនតា (ស្យា. ក.)] ឧជុចិត្តតា អមុទុតា – អយំ វុច្ចតិ "អមទ្ទវោ"។

(១៣) អក្ខន្តិ ច អសោរច្ចញ្ច

៨០៣. (ក) តត្ថ កតមា អក្ខន្តិ? យា អក្ខន្តិ អក្ខមនតា អនធិវាសនតា ចណ្ឌិក្កំ អសុរោបោ អនត្តមនតា ចិត្តស្ស – អយំ វុច្ចតិ "អក្ខន្តិ"។

(ខ) តត្ថ កតមំ អសោរច្ចំ? កាយិកោ វីតិក្កមោ វាចសិកោ វីតិក្កមោ កាយិកវាចសិកោ វីតិក្កមោ – ឥទំ វុច្ចតិ "អសោរច្ចំ"។ សព្ពម្បិ ទុស្សីល្យំ អសោរច្ចំ។

(១៤) អសាខល្យញ្ច អប្បដិសន្ថារោ ច

៨០៤. (ក) តត្ថ កតមំ អសាខល្យំ? យា សា វាចា កណ្ឌកា កក្កសា បរកដុកា បរាភិសជ្ជនី កោធសាមន្តា អសមាធិសំវត្តនិកា តថារូបឹ វាចំ ភាសិតា ហោតិ។ យា តត្ថ អសណ្ហវាចតា អសខិលវាចតា ផរុសវាចតា – ឥទំ វុច្ចតិ "អសាខល្យំ"។

(ខ) តត្ថ កតមោ អប្បដិសន្ថារោ [អប្បដិសន្ធារោ (ក.)]? ទ្វេ បដិសន្ថារា – អាមិសបដិសន្ថារោ ច ធម្មបដិសន្ថារោ ច។ ឥធេកច្ចោ អប្បដិសន្ថារកោ ហោតិ អាមិសបដិសន្ថារេន វា ធម្មបដិសន្ថារេន វា – អយំ វុច្ចតិ "អប្បដិសន្ថារោ"។

(១៥) ឥន្ទ្រិយេសុ អគុត្តទ្វារតា ច ភោជនេ អមត្តញ្ញុតា ច

៨០៥. (ក) តត្ថ កតមា ឥន្ទ្រិយេសុ អគុត្តទ្វារតា? ឥធេកច្ចោ ចក្ខុនា រូបំ ទិស្វា និមិត្តគ្គាហី ហោតិ អនុព្យញ្ជនគ្គាហី។ យត្វាធិករណមេនំ ចក្ខុន្ទ្រិយំ អសំវុតំ វិហរន្តំ អភិជ្ឈាទោមនស្សា បាបកា អកុសលា ធម្មា អន្វាស្សវេយ្យុំ, តស្ស សំវរាយ ន បដិបជ្ជតិ, ន រក្ខតិ ចក្ខុន្ទ្រិយំ, ចក្ខុន្ទ្រិយេ ន សំវរំ អាបជ្ជតិ។ សោតេន សទ្ទំ សុត្វា...បេ.... ឃានេន គន្ធំ ឃាយិត្វា...បេ.... ជិវ្ហាយ រសំ សាយិត្វា...បេ.... កាយេន ផោដ្ឋព្ពំ ផុសិត្វា...បេ.... មនសា ធម្មំ វិញ្ញាយ និមិត្តគ្គាហី ហោតិ អនុព្យញ្ជនគ្គាហី។ យត្វាធិករណមេនំ មនិន្ទ្រិយំ អសំវុតំ វិហរន្តំ អភិជ្ឈាទោមនស្សា បាបកា អកុសលា ធម្មា អន្វាស្សវេយ្យុំ, តស្ស សំវរាយ ន បដិបជ្ជតិ, ន រក្ខតិ មនិន្ទ្រិយំ, មនិន្ទ្រិយេ ន សំវរំ អាបជ្ជតិ ។ យា ឥមេសំ ឆន្នំ ឥន្ទ្រិយានំ អគុត្តិ អគោបនា អនារក្ខោ អសំវរោ – អយំ វុច្ចតិ "ឥន្ទ្រិយេសុ អគុត្តទ្វារតា"។

(ខ) តត្ថ កតមា ភោជនេ អមត្តញ្ញុតា? ឥធេកច្ចោ អប្បដិសង្ខា អយោនិសោ អាហារំ អាហារេតិ ទវាយ មទាយ មណ្ឌនាយ វិភូសនាយ។ យា តត្ថ អសន្តុដ្ឋិតា អមត្តញ្ញុតា អប្បដិសង្ខា ភោជនេ – អយំ វុច្ចតិ "ភោជនេ អមត្តញ្ញុតា។"

(១៦) មុដ្ឋស្សច្ចញ្ច អសម្បជញ្ញញ្ច

៨០៦. (ក) តត្ថ កតមំ មុដ្ឋស្សច្ចំ? យា អស្សតិ អននុស្សតិ អប្បដិស្សតិ អស្សតិ អស្សរណតា អធារណតា បិលាបនតា សម្មុសនតា – ឥទំ វុច្ចតិ “មុដ្ឋស្សច្ចំ”។

(ខ) តត្ថ កតមំ អសម្បជញ្ញំ? យំ អញ្ញាណំ អទស្សនំ…បេ…. អវិជ្ជាលង្គី មោហោ អកុសលមូលំ – ឥទំ វុច្ចតិ “អសម្បជញ្ញំ”។

(១៧) សីលវិបត្តិ ច ទិដ្ឋិវិបត្តិ ច

៨០៧. (ក) តត្ថ កតមា សីលវិបត្តិ? យោ កាយិកោ វីតិក្កមោ វាចសិកោ វីតិក្កមោ កាយិកវាចសិកោ វីតិក្កមោ – អយំ វុច្ចតិ “សីលវិបត្តិ”។ សព្ពម្បិ ទុស្សីល្យំ សីលវិបត្តិ។

(ខ) តត្ថ កតមា ទិដ្ឋិវិបត្តិ? “នត្ថិ ទិន្នំ, នត្ថិ យិដ្ឋំ…បេ…. យេ ឥមញ្ច លោកំ បរញ្ច លោកំ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា បវេទេន្តី”តិ – យា ឯវរូបា ទិដ្ឋិ ទិដ្ឋិគតំ…បេ…. វិបរិយាសគ្គាហោ – អយំ វុច្ចតិ “ទិដ្ឋិវិបត្តិ”។ សព្ពាបិ មិច្ឆាទិដ្ឋិ ទិដ្ឋិវិបត្តិ។

(១៨) អជ្ឈត្តសំយោជនញ្ច ពហិទ្ធាសំយោជនញ្ច

៨០៨. (ក) តត្ថ កតមំ អជ្ឈត្តសំយោជនំ? បញ្ចោរម្ភាគិយានិ សំយោជនានិ – អជ្ឈត្តសំយោជនំ។ (ខ) បញ្ចុទ្ធម្ភាគិយានិ សំយោជនានិ – ពហិទ្ធាសំយោជនំ។

ទុកំ។

៣. តិកនិទ្ទេសោ

(១) តីណិ អកុសលមូលានិ

៨០៩. តត្ថ កតមានិ តីណិ អកុសលមូលានិ? លោភោ, ទោសោ, មោហោ។

(ក) តត្ថ កតមោ លោភោ? យោ រាគោ សារាគោ អនុនយោ អនុរោធោ នន្ទី នន្ទិរាគោ ចិត្តស្ស សារាគោ ឥច្ឆា មុច្ឆា អជ្ឈោសានំ គេធោ បរិគេធោ សង្គោ បង្កោ ឯជា មាយា ជនិកា សញ្ជននី សិព្ពិនី ជាលិនី សរិតា វិសត្តិកា សោតំ វិសដា [វិសទា (សី. ក.) ធ. ស. ១១៥១] អាយូហនី [អាយូហិនី (ក.)] ទុតិយា បណិធិ ភវនេត្តិ វនំ វនថោ សន្ថវោ [សន្ទវោ (ក.)] សិនេហោ អបេក្ខា បដិពន្ធុ អាសា អាសីសនា អាសីសិតត្តំ [អាសីសនា អាសីសិតត្តំ (សី. ស្យា.)] រូបាសា សទ្ទាសា គន្ធាសា រសាសា ផោដ្ឋព្ពាសា លាភាសា ធនាសា បុត្តាសា ជីវិតាសា ជប្បា អភិជប្បា ជប្បនា ជប្បិតត្តំ លោលុប្បំ លោលុប្បាយនា លោលុប្បាយិតត្តំ បុច្ឆញ្ចិកតា សាធុកម្យតា អធម្មរាគោ វិសមលោភោ និកន្តិ និកាមនា បត្ថនា បិហនា សម្បត្ថនា កាមតណ្ហា ភវតណ្ហា វិភវតណ្ហា រូបតណ្ហា អរូបតណ្ហា និរោធតណ្ហា សទ្ទតណ្ហា រូបតណ្ហា គន្ធតណ្ហា រសតណ្ហា ផោដ្ឋព្ពតណ្ហា ធម្មតណ្ហា ឱឃោ យោគោ គន្ថោ ឧបាទានំ អាវរណំ នីវរណំ ឆទនំ ពន្ធនំ ឧបក្កិលេសោ អនុសយោ បរិយុដ្ឋានំ លតា វេវិច្ឆំ ទុក្ខមូលំ ទុក្ខនិទានំ ទុក្ខប្បភវោ មារបាសោ មារពឡិសំ មារវិសយោ តណ្ហានទី តណ្ហាជាលំ តណ្ហាគទ្ទុលំ តណ្ហាសមុទ្ទោ អភិជ្ឈា លោភោ អកុសលមូលំ – អយំ វុច្ចតិ “លោភោ”។

(ខ) តត្ថ កតមោ ទោសោ? “អនត្ថំ មេ អចរី”តិ អាឃាតោ ជាយតិ, “អនត្ថំ មេ ចរតី”តិ អាឃាតោ ជាយតិ, “អនត្ថំ មេ ចរិស្សតី”តិ អាឃាតោ ជាយតិ, “បិយស្ស មេ មនាបស្ស អនត្ថំ អចរិ”…បេ…. អនត្ថំ ចរតិ…បេ…. “អនត្ថំ ចរិស្សតី”តិ អាឃាតោ ជាយតិ, “អប្បិយស្ស មេ អមនាបស្ស អត្ថំ អចរិ”…បេ…. អត្ថំ ចរតិ…បេ…. “អត្ថំ ចរិស្សតី”តិ អាឃាតោ ជាយតិ, អដ្ឋានេ វា បន អាឃាតោ ជាយតិ។ យោ ឯវរូបោ ចិត្តស្ស អាឃាតោ បដិឃាតោ បដិឃំ បដិវិរោធោ កោបោ បកោបោ សម្បកោបោ ទោសោ បទោសោ សម្បទោសោ ចិត្តស្ស ព្យាបត្តិ មនោបទោសោ កោធោ កុជ្ឈនា កុជ្ឈិតត្តំ ទោសោ ទុស្សនា ទុស្សិតត្តំ ព្យាបត្តិ ព្យាបជ្ជនា ព្យាបជ្ជិតត្តំ វិរោធោ បដិវិរោធោ ចណ្ឌិក្កំ អសុរោបោ អនត្តមនតា ចិត្តស្ស – អយំ វុច្ចតិ “ទោសោ”។

(គ) តត្ថ កតមោ មោហោ? ទុក្ខេ អញ្ញាណំ, ទុក្ខសមុទយេ អញ្ញាណំ, ទុក្ខនិរោធេ អញ្ញាណំ, ទុក្ខនិរោធគាមិនិយា បដិបទាយ អញ្ញាណំ, បុព្ពន្តេ អញ្ញាណំ, អបរន្តេ អញ្ញាណំ, បុព្ពន្តាបរន្តេ អញ្ញាណំ, ឥទប្បច្ចយតា

បដិច្ចសមុប្បន្នេសុ ធម្មេសុ អញ្ញាណំ, យំ ឯវរូបំ អញ្ញាណំ អទស្សនំ...បេ.... អវិជ្ជាលង្គី មោហោ អកុសលមូលំ – អយំ វុច្ចតិ “មោហោ”។ ឥមានិ តីណិ អកុសលមូលានិ។

(២) តយោ អកុសលវិតក្កា

៩១០. តត្ថ កតមេ តយោ អកុសលវិតក្កា? កាមវិតក្កោ, ព្យាបាទវិតក្កោ, វិហឹសាវិតក្កោ។

(ក) តត្ថ កតមោ កាមវិតក្កោ? កាមបដិសំយុត្តោ តក្កោ វិតក្កោ មិច្ឆាសង្កប្បោ – អយំ វុច្ចតិ “កាមវិតក្កោ”។

(ខ) តត្ថ កតមោ ព្យាបាទវិតក្កោ? ព្យាបាទបដិសំយុត្តោ តក្កោ វិតក្កោ មិច្ឆាសង្កប្បោ – អយំ វុច្ចតិ “ព្យាបាទវិតក្កោ”។

(គ) តត្ថ កតមោ វិហឹសាវិតក្កោ? វិហឹសាបដិសំយុត្តោ តក្កោ វិតក្កោ មិច្ឆាសង្កប្បោ – អយំ វុច្ចតិ “វិហឹសាវិតក្កោ”។ ឥមេ តយោ អកុសលវិតក្កា។

(៣) តិស្សោ អកុសលសញ្ញា

៩១១. តត្ថ កតមា តិស្សោ អកុសលសញ្ញា? កាមសញ្ញា, ព្យាបាទសញ្ញា, វិហឹសាសញ្ញា។

(ក) តត្ថ កតមា កាមសញ្ញា? កាមបដិសំយុត្តា សញ្ញា សញ្ជាននា សញ្ជានិតត្តំ – អយំ វុច្ចតិ “កាមសញ្ញា”។

(ខ) តត្ថ កតមា ព្យាបាទសញ្ញា? ព្យាបាទបដិសំយុត្តា សញ្ញា សញ្ជាននា សញ្ជានិតត្តំ – អយំ វុច្ចតិ “ព្យាបាទសញ្ញា”។

(គ) តត្ថ កតមា វិហឹសាសញ្ញា? វិហឹសាបដិសំយុត្តា សញ្ញា សញ្ជាននា សញ្ជានិតត្តំ – អយំ វុច្ចតិ “វិហឹសាសញ្ញា”។ ឥមា តិស្សោ អកុសលសញ្ញា។

(៤) តិស្សោ អកុសលធាតុយោ

៩១២. តត្ថ កតមា តិស្សោ អកុសលធាតុយោ? កាមធាតុ, ព្យាបាទធាតុ, វិហឹសាធាតុ។

តត្ថ កតមា កាមធាតុ? កាមវិតក្កោ កាមធាតុ។ ព្យាបាទវិតក្កោ ព្យាបាទធាតុ។ វិហឹសាវិតក្កោ វិហឹសាធាតុ។

(ក) តត្ថ កតមោ កាមវិតក្កោ? កាមបដិសំយុត្តោ តក្កោ វិតក្កោ មិច្ឆាសង្កប្បោ – អយំ វុច្ចតិ “កាមវិតក្កោ”។

(ខ) តត្ថ កតមោ ព្យាបាទវិតក្កោ ? ព្យាបាទបដិសំយុត្តោ តក្កោ វិតក្កោ មិច្ឆាសង្កប្បោ – អយំ វុច្ចតិ “ព្យាបាទវិតក្កោ”។

(គ) តត្ថ កតមោ វិហឹសាវិតក្កោ? វិហឹសាបដិសំយុត្តោ តក្កោ វិតក្កោ មិច្ឆាសង្កប្បោ – អយំ វុច្ចតិ “វិហឹសាវិតក្កោ”។ ឥមា តិស្សោ អកុសលធាតុយោ។

(៥) តីណិ ទុច្ចរិតានិ

៩១៣. តត្ថ កតមានិ តីណិ ទុច្ចរិតានិ? កាយទុច្ចរិតំ, វចីទុច្ចរិតំ, មនោទុច្ចរិតំ។

(ក) តត្ថ កតមំ កាយទុច្ចរិតំ? បាណាតិបាតោ, អទិន្នាទានំ, កាមេសុមិច្ឆាចារោ – ឥទំ វុច្ចតិ “កាយទុច្ចរិតំ”។

(ខ) តត្ថ កតមំ វចីទុច្ចរិតំ? មុសាវាទោ, បិសុណា វាចា, ផរុសា វាចា, សម្ផប្បលាបោ – ឥទំ វុច្ចតិ “វចីទុច្ចរិតំ”។

(គ) តត្ថ កតមំ មនោទុច្ចរិតំ? អភិជ្ឈា , ព្យាបាទោ, មិច្ឆាទិដ្ឋិ – ឥទំ វុច្ចតិ “មនោទុច្ចរិតំ”។

(ក-គ) តត្ថ កតមំ កាយទុច្ចរិតំ? អកុសលំ កាយកម្មំ កាយទុច្ចរិតំ, អកុសលំ វចីកម្មំ វចីទុច្ចរិតំ, អកុសលំ មនោកម្មំ មនោទុច្ចរិតំ។

តត្ថ កតមំ អកុសលំ កាយកម្មំ? អកុសលា កាយសញ្ចេតនា អកុសលំ កាយកម្មំ, អកុសលា វចីសញ្ចេតនា អកុសលំ វចីកម្មំ, អកុសលា មនោសញ្ចេតនា អកុសលំ មនោកម្មំ។ ឥមានិ តីណិ ទុច្ចរិតានិ។

(៦) តយោ អាសវា

៩១៤. តត្ថ កតមេ តយោ អាសវា? កាមាសវោ, ភវាសវោ, អវិជ្ជាសវោ។

(ក) តត្ថ កតមោ កាមាសវោ? យោ កាមេសុ កាមច្ឆន្ទោ កាមរាគោ កាមនន្ទី កាមតណ្ហា កាមសិនេហោ កាមបរិឡាហោ កាមមុច្ឆា កាមជ្ឈោសានំ – អយំ វុច្ចតិ “កាមាសវោ”។

(ខ) តត្ថ កតមោ ភវាសវោ? យោ ភវេសុ ភវច្ឆន្ទោ…បេ…. ភវជ្ឈោសានំ – អយំ វុច្ចតិ “ភវាសវោ”។

(គ) តត្ថ កតមោ អវិជ្ជាសវោ? ទុក្ខេ អញ្ញាណំ…បេ…. អវិជ្ជាលង្គី មោហោ អកុសលមូលំ – អយំ វុច្ចតិ “អវិជ្ជាសវោ”។ ឥមេ តយោ អាសវា។

(៧) តីណិ សំយោជនានិ

៩១៥. តត្ថ កតមានិ តីណិ សំយោជនានិ? សក្កាយទិដ្ឋិ, វិចិកិច្ឆា, សីលព្ពតបរាមាសោ។

(ក) តត្ថ កតមា សក្កាយទិដ្ឋិ? ឥធ អស្សុតវា បុថុជ្ជនោ អរិយានំ អទស្សាវី អរិយធម្មស្ស អកោវិទោ អរិយធម្មេ អវិនីតោ, សប្បុរិសានំ អទស្សាវី សប្បុរិសធម្មស្ស អកោវិទោ សប្បុរិសធម្មេ អវិនីតោ – រូបំ អត្តតោ សមនុបស្សតិ រូបវន្តំ វា អត្តានំ អត្តនិ វា រូបំ រូបស្មិំ វា អត្តានំ។ វេទនំ…បេ…. សញ្ញំ…បេ…. សង្ខារេ…បេ…. វិញ្ញាណំ អត្តតោ សមនុបស្សតិ វិញ្ញាណវន្តំ វា អត្តានំ អត្តនិ វា វិញ្ញាណំ វិញ្ញាណស្មិំ វា អត្តានំ។ យា ឯវរូបា ទិដ្ឋិ ទិដ្ឋិគតំ…បេ…. វិបរិយាសគ្គាហោ – អយំ វុច្ចតិ “សក្កាយទិដ្ឋិ”។

(ខ) តត្ថ កតមា វិចិកិច្ឆា? សត្ថរិ កង្ខតិ វិចិកិច្ឆតិ, ធម្មេ កង្ខតិ វិចិកិច្ឆតិ, សង្ឃេ កង្ខតិ វិចិកិច្ឆតិ, សិក្ខាយ កង្ខតិ វិចិកិច្ឆតិ, បុព្ពន្តេ កង្ខតិ វិចិកិច្ឆតិ, អបរន្តេ កង្ខតិ វិចិកិច្ឆតិ, បុព្ពន្តាបរន្តេ កង្ខតិ វិចិកិច្ឆតិ , ឥទប្បច្ចយតាបដិច្ចសមុប្បន្នេសុ ធម្មេសុ កង្ខតិ វិចិកិច្ឆតិ។ យា ឯវរូបា កង្ខា កង្ខាយនា កង្ខាយិតត្តំ ថម្ភិតត្តំ ចិត្តស្ស មនោវិលេខោ – អយំ វុច្ចតិ “វិចិកិច្ឆា”។

(គ) តត្ថ កតមោ សីលព្ពតបរាមាសោ? “ឥតោ ពហិទ្ធា សមណព្រាហ្មណានំ សីលេន សុទ្ធិ វតេន សុទ្ធិ សីលព្ពតេន សុទ្ធី”តិ – យា ឯវរូបា ទិដ្ឋិ ទិដ្ឋិគតំ…បេ…. វិបរិយាសគ្គាហោ – អយំ វុច្ចតិ “សីលព្ពតបរាមាសោ”។ ឥមានិ តីណិ សំយោជនានិ។

(៨) តិស្សោ តណ្ហា

៩១៦. តត្ថ កតមា តិស្សោ តណ្ហា? កាមតណ្ហា, ភវតណ្ហា, វិភវតណ្ហា។

តត្ថ កតមា ភវតណ្ហា? ភវទិដ្ឋិសហគតោ រាគោ សារាគោ ចិត្តស្ស សារាគោ – អយំ វុច្ចតិ “ភវតណ្ហា”។

តត្ថ កតមា វិភវតណ្ហា? ឧច្ឆេទទិដ្ឋិសហគតោ រាគោ សារាគោ ចិត្តស្ស សារាគោ – អយំ វុច្ចតិ “វិភវតណ្ហា”។ អវសេសា តណ្ហា កាមតណ្ហា។

តត្ថ កតមា កាមតណ្ហា? កាមធាតុបដិសំយុត្តោ រាគោ សារាគោ ចិត្តស្ស សារាគោ – អយំ វុច្ចតិ “កាមតណ្ហា”។

( ) [(តត្ថ កតមា ភវតណ្ហា)] រូបធាតុអរូបធាតុបដិសំយុត្តោ រាគោ សារាគោ ចិត្តស្ស សារាគោ – អយំ វុច្ចតិ “ភវតណ្ហា”។

( ) [(តត្ថ កតមា វិភវតណ្ហា) (?)] ឧច្ឆេទទិដ្ឋិសហគតោ រាគោ សារាគោ ចិត្តស្ស សារាគោ – អយំ វុច្ចតិ “វិភវតណ្ហា”។ ឥមា តិស្សោ តណ្ហា។

(៩) អបរាបិ តិស្សោ តណ្ហា

៩១៧. តត្ថ កតមា អបរាបិ តិស្សោ តណ្ហា? កាមតណ្ហា, រូបតណ្ហា, អរូបតណ្ហា។

(ក) តត្ថ កតមា កាមតណ្ហា? កាមធាតុបដិសំយុត្តោ រាគោ សារាគោ ចិត្តស្ស សារាគោ – អយំ វុច្ចតិ “កាមតណ្ហា”។

(ខ) តត្ថ កតមា រូបតណ្ហា? រូបធាតុបដិសំយុត្តោ រាគោ សារាគោ ចិត្តស្ស សារាគោ – អយំ វុច្ចតិ “រូបតណ្ហា”។

(គ) តត្ថ កតមា អរូបតណ្ហា? អរូបធាតុបដិសំយុត្តោ រាគោ សារាគោ ចិត្តស្ស សារាគោ – អយំ វុច្ចតិ “អរូបតណ្ហា”។ ឥមា តិស្សោ តណ្ហា។

(១០) អបរាបិ តិស្សោ តណ្ហា

៩១៨. តត្ថ កតមា អបរាបិ តិស្សោ តណ្ហា? រូបតណ្ហា, អរូបតណ្ហា, និរោធតណ្ហា។

(ក) តត្ថ កតមា រូបតណ្ហា? រូបធាតុបដិសំយុត្តោ រាគោ សារាគោ ចិត្តស្ស សារាគោ – អយំ វុច្ចតិ “រូបតណ្ហា”។

(ខ) តត្ថ កតមា អរូបតណ្ហា? អរូបធាតុបដិសំយុត្តោ រាគោ សារាគោ ចិត្តស្ស សារាគោ – អយំ វុច្ចតិ “អរូបតណ្ហា”។

(គ) តត្ថ កតមា និរោធតណ្ហា? ឧច្ឆេទទិដ្ឋិសហគតោ រាគោ សារាគោ ចិត្តស្ស សារាគោ – អយំ វុច្ចតិ “និរោធតណ្ហា”។ ឥមា តិស្សោ តណ្ហា។

(១១) តិស្សោ ឯសនា

៩១៩. តត្ថ កតមា តិស្សោ ឯសនា? កាមេសនា, ភវេសនា, ព្រហ្មចរិយេសនា។

(ក) តត្ថ កតមា កាមេសនា? យោ កាមេសុ កាមច្ឆន្ទោ…បេ…. កាមជ្ឈោសានំ – អយំ វុច្ចតិ “កាមេសនា”។

(ខ) តត្ថ កតមា ភវេសនា? យោ ភវេសុ ភវច្ឆន្ទោ…បេ…. ភវជ្ឈោសានំ – អយំ វុច្ចតិ “ភវេសនា”។

(គ) តត្ថ កតមា ព្រហ្មចរិយេសនា? “សស្សតោ លោកោ”តិ វា, “អសស្សតោ លោកោ”តិ – វា…បេ…. “នេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណា”តិ វា យា ឯវរូបា ទិដ្ឋិ ទិដ្ឋិគតំ…បេ…. វិបរិយាសគ្គាហោ – អយំ វុច្ចតិ “ព្រហ្មចរិយេសនា”។

(ក) តត្ថ កតមា កាមេសនា, កាមរាគោ, តទេកដ្ឋំ អកុសលំ កាយកម្មំ វចីកម្មំ មនោកម្មំ – អយំ វុច្ចតិ “កាមេសនា”។

(ខ) តត្ថ កតមា ភវេសនា, ភវរាគោ តទេកដ្ឋំ អកុសលំ កាយកម្មំ វចីកម្មំ មនោកម្មំ – អយំ វុច្ចតិ “ភវេសនា”។

(គ) តត្ថ កតមា ព្រហ្មចរិយេសនា, អន្តគ្គាហិកា ទិដ្ឋិ តទេកដ្ឋំ អកុសលំ កាយកម្មំ វចីកម្មំ មនោកម្មំ – អយំ វុច្ចតិ “ព្រហ្មចរិយេសនា”។ ឥមា តិស្សោ ឯសនា។

(១២) តិស្សោ វិធា

៩២០. តត្ថ កតមា តិស្សោ វិធា? “សេយ្យោហមស្មី”តិ វិធា, “សទិសោហមស្មី”តិ វិធា, “ហីនោហមស្មី”តិ វិធា – ឥមា តិស្សោ វិធា។

(១៣) តីណិ ភយានិ

៩២១. តត្ថ កតមានិ តីណិ ភយានិ? ជាតិភយំ, ជរាភយំ, មរណភយំ។

(ក) តត្ថ កតមំ ជាតិភយំ? ជាតឹ បដិច្ច ភយំ ភយានកំ ឆម្ភិតត្តំ លោមហំសោ ចេតសោ ឧត្រាសោ – ឥទំ វុច្ចតិ “ជាតិភយំ”។

(ខ) តត្ថ កតមំ ជរាភយំ? ជរំ បដិច្ច ភយំ ភយានកំ ឆម្ភិតត្តំ លោមហំសោ ចេតសោ ឧត្រាសោ – ឥទំ វុច្ចតិ “ជរាភយំ”។

(គ) តត្ថ កតមំ មរណភយំ? មរណំ បដិច្ច ភយំ ភយានកំ ឆម្ភិតត្តំ លោមហំសោ ចេតសោ ឧត្រាសោ – ឥទំ វុច្ចតិ “មរណភយំ”។ ឥមានិ តីណិ ភយានិ។

(១៤) តីណិ តមានិ

៩២២. តត្ថ កតមានិ តីណិ តមានិ? អតីតំ វា អទ្ធានំ អារព្ភ កង្ខតិ វិចិកិច្ឆតិ នាធិមុច្ចតិ ន សម្បសីទតិ, អនាគតំ វា អទ្ធានំ អារព្ភ កង្ខតិ វិចិកិច្ឆតិ នាធិមុច្ចតិ ន សម្បសីទតិ, ឯតរហិ វា បច្ចុប្បន្នំ អទ្ធានំ អារព្ភ កង្ខតិ វិចិកិច្ឆតិ នាធិមុច្ចតិ ន សម្បសីទតិ – ឥមានិ តីណិ តមានិ។

(១៥) តីណិ តិត្ថាយតនានិ

៩២៣. តត្ថ កតមានិ តីណិ តិត្ថាយតនានិ? ឥធេកច្ចោ សមណោ វា ព្រាហ្មណោ វា ឯវំវាទី ហោតិ ឯវំទិដ្ឋី – “យំ កិញ្ចាយំ បុរិសបុគ្គលោ បដិសំវេទេតិ សុខំ វា ទុក្ខំ វា អទុក្ខមសុខំ វា, សព្ពំ តំ បុព្ពេ កតហេតូ”តិ; ឥធ បនេកច្ចោ សមណោ វា ព្រាហ្មណោ វា ឯវំវាទី ហោតិ ឯវំទិដ្ឋី – “យំ កិញ្ចាយំ បុរិសបុគ្គលោ បដិសំវេទេតិ សុខំ វា ទុក្ខំ វា អទុក្ខមសុខំ វា, សព្ពំ តំ ឥស្សរនិម្មានហេតូ”តិ; ឥធ បនេកច្ចោ សមណោ វា ព្រាហ្មណោ វា ឯវំវាទី ហោតិ ឯវំទិដ្ឋី – “យំ កិញ្ចាយំ បុរិសបុគ្គលោ បដិសំវេទេតិ សុខំ វា ទុក្ខំ វា អទុក្ខមសុខំ វា, សព្ពំ តំ អហេតុ អប្បច្ចយា”តិ – ឥមានិ តីណិ តិត្ថាយតនានិ។

(១៦) តយោ កិញ្ចនា

៩២៤. តត្ថ កតមេ តយោ កិញ្ចនា [កតមានិ តីណិ កិញ្ចនានិ (?) ទី. និ. ៣.៣០៥]? រាគោ កិញ្ចនំ, ទោសោ កិញ្ចនំ, មោហោ កិញ្ចនំ – ឥមេ តយោ កិញ្ចនា។

(១៧) តីណិ អង្គណានិ

តត្ថ កតមានិ តីណិ អង្គណានិ? រាគោ អង្គណំ, ទោសោ អង្គណំ, មោហោ អង្គណំ – ឥមានិ តីណិ អង្គណានិ។

(១៨) តីណិ មលានិ

តត្ថ កតមានិ តីណិ មលានិ? រាគោ មលំ, ទោសោ មលំ, មោហោ មលំ – ឥមានិ តីណិ មលានិ។

(១៩) តីណិ វិសមានិ

តត្ថ កតមានិ តីណិ វិសមានិ? រាគោ វិសមំ, ទោសោ វិសមំ, មោហោ វិសមំ – ឥមានិ តីណិ វិសមានិ។

(២០) អបរានិបិ តីណិ វិសមានិ

តត្ថ កតមានិ អបរានិបិ តីណិ វិសមានិ? កាយវិសមំ, វចីវិសមំ, មនោវិសមំ – ឥមានិ តីណិ វិសមានិ។

(២១) តយោ អគ្គី

តត្ថ កតមេ តយោ អគ្គី? រាគគ្គិ, ទោសគ្គិ, មោហគ្គិ – ឥមេ តយោ អគ្គី។

(២២) តយោ កសាវា

តត្ថ កតមេ តយោ កសាវា? រាគកសាវោ, ទោសកសាវោ, មោហកសាវោ – ឥមេ តយោ កសាវា។

(២៣) អបរេបិ តយោ កសាវា

តត្ថ កតមេ អបរេបិ តយោ កសាវា? កាយកសាវោ, វចីកសាវោ, មនោកសាវោ – ឥមេ តយោ កសាវា។

(២៤. ក) អស្សាទទិដ្ឋិ

៩២៥. តត្ថ កតមា អស្សាទទិដ្ឋិ? ឥធេកច្ចោ សមណោ វា ព្រាហ្មណោ វា ឯវំវាទី ហោតិ ឯវំទិដ្ឋី – “នត្ថិ កាមេសុ ទោសោ”តិ។ សោ កាមេសុ បាតព្យតំ អាបជ្ជតិ។ អយំ វុច្ចតិ “អស្សាទទិដ្ឋិ”។

(ខ) អត្តានុទិដ្ឋិ

តត្ថ កតមា អត្តានុទិដ្ឋិ? ឥធ អស្សុតវា បុថុជ្ជនោ អរិយានំ អទស្សាវី អរិយធម្មស្ស អកោវិទោ អរិយធម្មេ អវិនីតោ, សប្បុរិសានំ អទស្សាវី សប្បុរិសធម្មស្ស អកោវិទោ សប្បុរិសធម្មេ អវិនីតោ – រូបំ អត្តតោ សមនុបស្សតិ រូបវន្តំ វា អត្តានំ អត្តនិ វា រូបំ រូបស្មិំ វា អត្តានំ។ វេទនំ…បេ…. សញ្ញំ…បេ…. សង្ខារេ…បេ…. វិញ្ញាណំ អត្តតោ សមនុបស្សតិ វិញ្ញាណវន្តំ វា អត្តានំ អត្តនិ វា វិញ្ញាណំ វិញ្ញាណស្មិំ វា អត្តានំ។ យា ឯវរូបា ទិដ្ឋិ ទិដ្ឋិគតំ…បេ…. វិបរិយាសគ្គាហោ – អយំ វុច្ចតិ “អត្តានុទិដ្ឋិ”។

(គ) មិច្ឆាទិដ្ឋិ

តត្ថ កតមា មិច្ឆាទិដ្ឋិ? “នត្ថិ ទិន្នំ, នត្ថិ យិដ្ឋំ…បេ…. យេ ឥមញ្ច លោកំ បរញ្ច លោកំ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា បវេទេន្តី”តិ – យា ឯវរូបា ទិដ្ឋិ ទិដ្ឋិគតំ…បេ…. វិបរិយាសគ្គាហោ – អយំ វុច្ចតិ “មិច្ឆាទិដ្ឋិ”។ សស្សតទិដ្ឋិ អស្សាទទិដ្ឋិ, សក្កាយទិដ្ឋិ អត្តានុទិដ្ឋិ, ឧច្ឆេទទិដ្ឋិ មិច្ឆាទិដ្ឋិ។

(២៥. ក) អរតិ

៩២៦. តត្ថ កតមា អរតិ? បន្តេសុ វា សេនាសនេសុ អញ្ញតរញ្ញតរេសុ វា អធិកុសលេសុ ធម្មេសុ អរតិ អរតិតា អនភិរតិ អនភិរមណា ឧក្កណ្ឋិតា បរិតស្សិតា – អយំ វុច្ចតិ “អរតិ”។

(ខ) វិហេសា

តត្ថ កតមា វិហេសា? ឥធេកច្ចោ បាណិនា វា លេឌ្ឌុនា វា ទណ្ឌេន វា សត្ថេន វា រជ្ជុយា វា អញ្ញតរញ្ញតរេន សត្តេ វិហេឋេតិ, យា ឯវរូបា ហេឋនា វិហេឋនា ហឹសនា វិហឹសនា រោសនា វិរោសនា បរូបឃាតោ – អយំ វុច្ចតិ “វិហេសា”។

(គ) អធម្មចរិយា

តត្ថ កតមា អធម្មចរិយា? កាយេន អធម្មចរិយាវិសមចរិយា, វាចាយ អធម្មចរិយាវិសមចរិយា, មនសា អធម្មចរិយាវិសមចរិយា – អយំ វុច្ចតិ “អធម្មចរិយា”។

(២៦. ក) ទោវចស្សតា

៩២៧. តត្ថ កតមា ទោវចស្សតា? សហធម្មិកេ វុច្ចមានេ ទោវចស្សាយំ ទោវចស្សិយំ ទោវចស្សតា វិប្បដិកុលគ្គាហិតា វិបច្ចនីកសាតតា អនាទរិយំ អនាទរតា អគារវតា អប្បតិស្សវតា – អយំ វុច្ចតិ “ទោវចស្សតា”។

(ខ) បាបមិត្តតា

តត្ថ កតមា បាបមិត្តតា? យេ តេ បុគ្គលា អស្សទ្ធា ទុស្សីលា អប្បស្សុតា មច្ឆរិនោ ទុប្បញ្ញា, យា តេសំ សេវនា និសេវនា សំសេវនា ភជនា សម្ភជនា ភត្តិ សម្ភត្តិ តំសម្បវង្កតា – អយំ វុច្ចតិ “បាបមិត្តតា”។

(គ) នានត្តសញ្ញា

តត្ថ កតមា នានត្តសញ្ញា? កាមសញ្ញា, ព្យាបាទសញ្ញា, វិហឹសាសញ្ញា – អយំ វុច្ចតិ “នានត្តសញ្ញា”។ សព្ពាបិ អកុសលា សញ្ញា នានត្តសញ្ញា។

(២៧. ក) ឧទ្ធច្ចំ

៩២៨. តត្ថ កតមំ ឧទ្ធច្ចំ? យំ ចិត្តស្ស ឧទ្ធច្ចំ អវូបសមោ ចេតសោ វិក្ខេបោ ភន្តត្តំ ចិត្តស្ស – ឥទំ វុច្ចតិ “ឧទ្ធច្ចំ”។

(ខ) កោសជ្ជំ

តត្ថ កតមំ កោសជ្ជំ? កាយទុច្ចរិតេ វា វចីទុច្ចរិតេ វា មនោទុច្ចរិតេ វា បញ្ចសុ វា កាមគុណេសុ ចិត្តស្ស វោស្សគ្គោ វោស្សគ្គានុប្បទានំ កុសលានំ ធម្មានំ ភាវនាយ អសក្កច្ចកិរិយតា អសាតច្ចកិរិយតា អនដ្ឋិតកិរិយតា ឱលីនវុត្តិតា និក្ខិត្តឆន្ទតា និក្ខិត្តធុរតា អនាសេវនា អភាវនា អពហុលីកម្មំ អនធិដ្ឋានំ អននុយោគោ បមាទោ – ឥទំ វុច្ចតិ “កោសជ្ជំ”។

(គ) បមាទោ

តត្ថ កតមោ បមាទោ? កាយទុច្ចរិតេ វា វចីទុច្ចរិតេ វា មនោទុច្ចរិតេ វា បញ្ចសុ វា កាមគុណេសុ ចិត្តស្ស វោស្សគ្គោ វោស្សគ្គានុប្បទានំ កុសលានំ ធម្មានំ ភាវនាយ អសក្កច្ចកិរិយតា អសាតច្ចកិរិយតា អនដ្ឋិតកិរិយតា ឱលីនវុត្តិតា និក្ខិត្តឆន្ទតា និក្ខិត្តធុរតា អនាសេវនា អភាវនា អពហុលីកម្មំ អនធិដ្ឋានំ អននុយោគោ បមាទោ, យោ ឯវរូបោ បមាទោ បមជ្ជនា បមជ្ជិតត្តំ – អយំ វុច្ចតិ “បមាទោ”។

(២៨. ក) អសន្តុដ្ឋិតា

៩២៩. តត្ថ កតមា អសន្តុដ្ឋិតា? ឥតរីតរចីវរបិណ្ឌបាតសេនាសនគិលានបច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារេហិ បញ្ចហិ វា កាមគុណេហិ អសន្តុដ្ឋស្ស ភិយ្យោកម្យតា, យា ឯវរូបា ឥច្ឆា ឥច្ឆាគតា អសន្តុដ្ឋិតា រាគោ សារាគោ ចិត្តស្ស សារាគោ – អយំ វុច្ចតិ “អសន្តុដ្ឋិតា”។

(ខ) អសម្បជញ្ញតា

តត្ថ កតមា អសម្បជញ្ញតា? យំ អញ្ញាណំ អទស្សនំ…បេ…. អវិជ្ជាលង្គី មោហោ អកុសលមូលំ – អយំ វុច្ចតិ “អសម្បជញ្ញតា”។

(គ) មហិច្ឆតា

តត្ថ កតមា មហិច្ឆតា? ឥតរីតរចីវរបិណ្ឌបាតសេនាសនគិលានបច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារេហិ បញ្ចហិ វា កាមគុណេហិ អសន្តុដ្ឋស្ស ភិយ្យោកម្យតា, យា ឯវរូបា ឥច្ឆា ឥច្ឆាគតា មហិច្ឆតា រាគោ សារាគោ ចិត្តស្ស សារាគោ – អយំ វុច្ចតិ "មហិច្ឆតា"។

(២៩. ក) អហិរិកំ

៩៣០. តត្ថ កតមំ អហិរិកំ? យំ ន ហិរីយតិ ហិរិយិតព្ពេន, ន ហិរីយតិ បាបកានំ អកុសលានំ ធម្មានំ សមាបត្តិយា – ឥទំ វុច្ចតិ "អហិរិកំ"។

(ខ) អនោត្តប្បំ

តត្ថ កតមំ អនោត្តប្បំ? យំ ន ឱត្តប្បតិ ឱត្តប្បិតព្ពេន, ន ឱត្តប្បតិ បាបកានំ អកុសលានំ ធម្មានំ សមាបត្តិយា – ឥទំ វុច្ចតិ "អនោត្តប្បំ"។

(គ) បមាទោ

តត្ថ កតមោ បមាទោ? កាយទុច្ចរិតេ វា វចីទុច្ចរិតេ វា មនោទុច្ចរិតេ វា បញ្ចសុ វា កាមគុណេសុ ចិត្តស្ស វោស្សគ្គោ វោស្សគ្គានុប្បទានំ កុសលានំ ធម្មានំ ភាវនាយ អសក្កច្ចកិរិយតា អសាតច្ចកិរិយតា អនដ្ឋិតកិរិយតា ឱលីនវុត្តិតា និក្ខិត្តឆន្ទតា និក្ខិត្តធុរតា អនាសេវនា អភាវនា អពហុលីកម្មំ អនធិដ្ឋានំ អននុយោគោ បមាទោ, យោ ឯវរូបោ បមាទោ បមជ្ជនា បមជ្ជិតត្តំ – អយំ វុច្ចតិ "បមាទោ"។

(៣០. ក) អនាទរិយំ

៩៣១. តត្ថ កតមំ អនាទរិយំ? យំ អនាទរិយំ អនាទរតា អគារវតា អប្បតិស្សវតា អនទ្ធា អនទ្ធាយនា អនទ្ធាយិតត្តំ [អនាទា អនាទាយនា អនាទាយិតត្តំ (ស្យា.)] អសីល្យំ អចិត្តីការោ – ឥទំ វុច្ចតិ "អនាទរិយំ"។

(ខ) ទោវចស្សតា

តត្ថ កតមា ទោវចស្សតា? សហធម្មិកេ វុច្ចមានេ ទោវចស្សាយំ ទោវចស្សិយំ ទោវចស្សតា វិប្បដិកុលគ្គាហិតា វិបច្ចនីកសាតតា អនាទរិយំ អនាទរតា អគារវតា អប្បតិស្សវតា – អយំ វុច្ចតិ "ទោវចស្សតា"។

(គ) បាបមិត្តតា

តត្ថ កតមា បាបមិត្តតា? យេ តេ បុគ្គលា អស្សទ្ធា ទុស្សីលា អប្បស្សុតា មច្ឆរិនោ ទុប្បញ្ញា, យា តេសំ សេវនា និសេវនា សំសេវនា បដិសេវនា ភជនា សម្ភជនា ភត្តិ សម្ភត្តិ តំសម្បវង្កតា – អយំ វុច្ចតិ "បាបមិត្តតា"។

(៣១. ក) អស្សទ្ធិយំ

៩៣២. តត្ថ កតមំ អស្សទ្ធិយំ? ឥធេកច្ចោ អស្សទ្ធោ ហោតិ, ន សទ្ទហតិ ពុទ្ធំ វា ធម្មំ វា សង្ឃំ វា, យំ ឯវរូបំ អស្សទ្ធិយំ អស្សទ្ទហនា អនោកប្បនា អនភិប្បសាទោ – ឥទំ វុច្ចតិ "អស្សទ្ធិយំ"។

(ខ) អវទញ្ញុតា

តត្ថ កតមា អវទញ្ញុតា? បញ្ច មច្ឆរិយានិ – អាវាសមច្ឆរិយំ, កុលមច្ឆរិយំ, លាភមច្ឆរិយំ, វណ្ណមច្ឆរិយំ, ធម្មមច្ឆរិយំ។ យំ ឯវរូបំ មច្ឆេរំ មច្ឆរាយនា មច្ឆរាយិតត្តំ វេវិច្ឆំ កទរិយំ កដុកញ្ចុកតា អគ្គហិតត្តំ ចិត្តស្ស – អយំ វុច្ចតិ "អវទញ្ញុតា"។

(គ) កោសជ្ជំ

តត្ថ កតមំ កោសជ្ជំ? កាយទុច្ចរិតេ វា វចីទុច្ចរិតេ វា មនោទុច្ចរិតេ វា បញ្ចសុ វា កាមគុណេសុ ចិត្តស្ស វោស្សគ្គោ, វោស្សគ្គានុប្បទានំ កុសលានំ ធម្មានំ, ភាវនាយ អសក្កច្ចកិរិយតា អសាតច្ចកិរិយតា អនដ្ឋិតកិរិយតា ឱលីនវុត្តិតា និក្ខិត្តឆន្ទតា និក្ខិត្តធុរតា អនាសេវនា អភាវនា អពហុលីកម្មំ អនធិដ្ឋានំ អននុយោគោ បមាទោ – ឥទំ វុច្ចតិ “កោសជ្ជំ”។

(៣២. ក) ឧទ្ធច្ចំ

៨៣៣. តត្ថ កតមំ ឧទ្ធច្ចំ? យំ ចិត្តស្ស ឧទ្ធច្ចំ អវូបសមោ ចេតសោ វិក្ខេបោ ភន្តត្តំ ចិត្តស្ស – ឥទំ វុច្ចតិ “ឧទ្ធច្ចំ”។

(ខ) អសំវរោ

តត្ថ កតមោ អសំវរោ? ឥធេកច្ចោ ចក្ខុនា រូបំ ទិស្វា និមិត្តគ្គាហី ហោតិ អនុព្យញ្ជនគ្គាហី។ យត្វាធិករណមេនំ ចក្ខុន្ទ្រិយំ អសំវុតំ វិហរន្តំ អភិជ្ឈាទោមនស្សា បាបកា អកុសលា ធម្មា អន្វាស្សវេយ្យុំ, តស្ស សំវរាយ ន បដិបជ្ជតិ, ន រក្ខតិ ចក្ខុន្ទ្រិយំ, ចក្ខុន្ទ្រិយេ ន សំវរំ អាបជ្ជតិ។ សោតេន សទ្ទំ សុត្វា…បេ…. ឃានេន គន្ធំ ឃាយិត្វា…បេ…. ជិវ្ហាយ រសំ សាយិត្វា…បេ…. កាយេន ផោដ្ឋព្ពំ ផុសិត្វា…បេ…. មនសា ធម្មំ វិញ្ញាយ និមិត្តគ្គាហី ហោតិ អនុព្យញ្ជនគ្គាហី។ យត្វាធិករណមេនំ មនិន្ទ្រិយំ អសំវុតំ វិហរន្តំ អភិជ្ឈាទោមនស្សា បាបកា អកុសលា ធម្មា អន្វាស្សវេយ្យុំ, តស្ស សំវរាយ ន បដិបជ្ជតិ, ន រក្ខតិ មនិន្ទ្រិយំ, មនិន្ទ្រិយេ ន សំវរំ អាបជ្ជតិ – អយំ វុច្ចតិ “អសំវរោ”។

(គ) ទុស្សីល្យំ

តត្ថ កតមំ ទុស្សីល្យំ? កាយិកោ វីតិក្កមោ, វាចសិកោ វីតិក្កមោ, កាយិកវាចសិកោ វីតិក្កមោ – ឥទំ វុច្ចតិ “ទុស្សីល្យំ”។

(៣៣. ក) អរិយានំ អទស្សនកម្យតា

៨៣៤. តត្ថ កតមា អរិយានំ អទស្សនកម្យតា? តត្ថ កតមេ អរិយា? អរិយា វុច្ចន្តិ ពុទ្ធា ច ពុទ្ធសាវកា ច។ យា ឥមេសំ អរិយានំ អទស្សនកម្យតា អទដ្ឋុកម្យតា អសមេតុកម្យតា អសមាគន្តុកម្យតា – អយំ វុច្ចតិ “អរិយានំ អទស្សនកម្យតា”។

(ខ) សទ្ធម្មំ អសោតុកម្យតា

តត្ថ កតមា សទ្ធម្មំ អសោតុកម្យតា? តត្ថ កតមោ សទ្ធម្មោ? ចត្តារោ សតិបដ្ឋានា, ចត្តារោ សម្មប្បធានា, ចត្តារោ ឥទ្ធិបាទា, បញ្ចិន្ទ្រិយានិ, បញ្ច ពលានិ, សត្ត ពោជ្ឈង្គា, អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ មគ្គោ – អយំ វុច្ចតិ “សទ្ធម្មោ”។ យា ឥមស្ស សទ្ធម្មស្ស អសោតុកម្យតា អសវនកម្យតា អនុគ្គហេតុកម្យតា អធារេតុកម្យតា – អយំ វុច្ចតិ “សទ្ធម្មំ អសោតុកម្យតា”។

(គ) ឧបារម្ភចិត្តតា

តត្ថ កតមា ឧបារម្ភចិត្តតា? តត្ថ កតមោ ឧបារម្ភោ? យោ ឧបារម្ភោ អនុបារម្ភោ ឧបារម្ភនា អនុបារម្ភនា អនុបារម្ភិតត្តំ ឧញ្ញា អវញ្ញា បរិភវោ រន្ធគវេសិតា – អយំ វុច្ចតិ “ឧបារម្ភចិត្តតា”។

(៣៤. ក) មុដ្ឋស្សច្ចំ

៨៣៥. តត្ថ កតមំ មុដ្ឋស្សច្ចំ? យា អស្សតិ អននុស្សតិ អប្បដិស្សតិ អស្សតិ អស្សរណតា អធារណតា បិលាបនតា សម្មុសនតា – ឥទំ វុច្ចតិ “មុដ្ឋស្សច្ចំ”។

(ខ) អសម្បជញ្ញំ

តត្ថ កតមំ អសម្បជញ្ញំ? យំ អញ្ញាណំ អទស្សនំ ...បេ.... អវិជ្ជាលង្គី មោហោ អកុសលមូលំ – ឥទំ វុច្ចតិ “អសម្បជញ្ញំ”។

(គ) ចេតសោ វិក្ខេបោ

តត្ថ កតមោ ចេតសោ វិក្ខេបោ? យំ ចិត្តស្ស ឧទ្ធច្ចំ អវូបសមោ ចេតសោ វិក្ខេបោ ភន្តត្តំ ចិត្តស្ស – អយំ វុច្ចតិ “ចេតសោ វិក្ខេបោ”។

(៣៥. ក) អយោនិសោ មនសិការោ

៩៣៦. តត្ថ កតមោ អយោនិសោ មនសិការោ? អនិច្ចេ “និច្ច”ន្តិ អយោនិសោ មនសិការោ, ទុក្ខេ “សុខ”ន្តិ អយោនិសោ មនសិការោ, អនត្តនិ “អត្តា”តិ អយោនិសោ មនសិការោ, អសុភេ “សុភ”ន្តិ អយោនិសោ មនសិការោ, សច្ចវិប្បដិកុលេន វា ចិត្តស្ស អាវដ្ដនា អនាវដ្ដនា អាភោគោ សមន្នាហារោ មនសិការោ – អយំ វុច្ចតិ “អយោនិសោ មនសិការោ”។

(ខ) កុម្មគ្គសេវនា

តត្ថ កតមា កុម្មគ្គសេវនា? តត្ថ កតមោ កុម្មគ្គោ? មិច្ឆាទិដ្ឋិ, មិច្ឆាសង្កប្បោ, មិច្ឆាវាចា, មិច្ឆាកម្មន្តោ, មិច្ឆាអាជីវោ, មិច្ឆាវាយាមោ, មិច្ឆាសតិ, មិច្ឆាសមាធិ – អយំ វុច្ចតិ “កុម្មគ្គោ”។ យា ឥមស្ស កុម្មគ្គស្ស សេវនា និសេវនា សំសេវនា ភជនា សម្ភជនា ភត្តិ សម្ភត្តិ តំសម្បវង្កតា – អយំ វុច្ចតិ “កុម្មគ្គសេវនា”។

(គ) ចេតសោ ច លីនត្តំ

តត្ថ កតមំ ចេតសោ ច លីនត្តំ? យា ចិត្តស្ស អកល្យតា អកម្មញ្ញតា ឱលីយនា សល្លីយនា លីនំ លីយនា លីយិតត្តំ ថិនំ ថិយនា ថិយិតត្តំ ចិត្តស្ស – ឥទំ វុច្ចតិ “ចេតសោ ច លីនត្តំ”។

តិកំ។

៤. ចតុក្កនិទ្ទេសោ

(១) ចត្តារោ អាសវា

៩៣៧. តត្ថ កតមេ ចត្តារោ អាសវា? កាមាសវោ, ភវាសវោ, ទិដ្ឋាសវោ, អវិជ្ជាសវោ។

(ក) កាមាសវោ

តត្ថ កតមោ កាមាសវោ? យោ កាមេសុ កាមច្ឆន្ទោ កាមរាគោ កាមនន្ទី កាមតណ្ហា កាមសិនេហោ កាមបរិឡាហោ កាមមុច្ឆា កាមជ្ឈោសានំ – អយំ វុច្ចតិ “កាមាសវោ”។

(ខ) ភវាសវោ

តត្ថ កតមោ ភវាសវោ? យោ ភវេសុ ភវច្ឆន្ទោ...បេ.... ភវជ្ឈោសានំ – អយំ វុច្ចតិ “ភវាសវោ”។

(គ) ទិដ្ឋាសវោ

តត្ថ កតមោ ទិដ្ឋាសវោ? “សស្សតោ លោកោ”តិ វា, “អសស្សតោ លោកោ”តិ វា, “អន្តវា លោកោ”តិ វា, “អនន្តវា លោកោ”តិ វា, “តំ ជីវំ តំ សរីរ”ន្តិ វា, “អញ្ញំ ជីវំ អញ្ញំ សរីរ”ន្តិ វា, “ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណា”តិ វា, “ន ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណា”តិ វា, “ហោតិ ច ន ច ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណា”តិ វា, “នេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណា”តិ វា។ យា ឯវរូបា ទិដ្ឋិ ទិដ្ឋិគតំ...បេ.... វិបរិយាសគ្គាហោ – អយំ វុច្ចតិ “ទិដ្ឋាសវោ”។ សព្ពាបិ មិច្ឆាទិដ្ឋិ ទិដ្ឋាសវោ។

(ឃ) អវិជ្ជាសវោ

តត្ថ កតមោ អវិជ្ជាសវោ? ទុក្ខេ អញ្ញាណំ, ទុក្ខសមុទយេ អញ្ញាណំ , ទុក្ខនិរោធេ អញ្ញាណំ, ទុក្ខនិរោធគាមិនិយា បដិបទាយ អញ្ញាណំ, បុព្ពន្តេ អញ្ញាណំ, អបរន្តេ អញ្ញាណំ, បុព្ពន្តាបរន្តេ អញ្ញាណំ, ឥទប្បច្ចយតា បដិច្ចសមុប្បន្នេសុ ធម្មេសុ អញ្ញាណំ។ យំ ឯវរូបំ អញ្ញាណំ អទស្សនំ...បេ.... អវិជ្ជាលង្គី មោហោ អកុសលមូលំ – អយំ វុច្ចតិ “អវិជ្ជាសវោ”។ ឥមេ ចត្តារោ អាសវា។

(២-៥) ចត្តារោ គន្ថាទី

៩៣៨. តត្ថ កតមេ ចត្តារោ គន្ថា ...បេ.... ចត្តារោ ឱឃា...បេ.... ចត្តារោ យោគា...បេ.... ចត្តារិ ឧបាទានានិ? កាមុបាទានំ, ទិដ្ឋុបាទានំ, សីលព្ពតុបាទានំ, អត្តវាទុបាទានំ។

(ក) កាមុបាទានំ

តត្ថ កតមំ កាមុបាទានំ? យោ កាមេសុ កាមច្ឆន្ទោ...បេ.... កាមជ្ឈោសានំ – ឥទំ វុច្ចតិ “កាមុបាទានំ”។

(ខ) ទិដ្ឋុបាទានំ

តត្ថ កតមំ ទិដ្ឋុបាទានំ? “នត្ថិ ទិន្នំ, នត្ថិ យិដ្ឋំ...បេ.... យេ ឥមញ្ច លោកំ បរញ្ច លោកំ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា បវេទេន្តី”តិ។ យា ឯវរូបា ទិដ្ឋិ ទិដ្ឋិគតំ...បេ.... វិបរិយាសគ្គាហោ – ឥទំ វុច្ចតិ “ទិដ្ឋុបាទានំ”។ ឋបេត្វា សីលព្ពតុបាទានញ្ច អត្តវាទុបាទានញ្ច សព្ពាបិ មិច្ឆាទិដ្ឋិ ទិដ្ឋុបាទានំ។

(គ) សីលព្ពតុបាទានំ

តត្ថ កតមំ សីលព្ពតុបាទានំ? ឥតោ ពហិទ្ធា សមណព្រាហ្មណានំ សីលេន សុទ្ធិ វតេន សុទ្ធិ សីលព្ពតេន សុទ្ធីតិ។ យា ឯវរូបា ទិដ្ឋិ ទិដ្ឋិគតំ...បេ.... វិបរិយាសគ្គាហោ – ឥទំ វុច្ចតិ “សីលព្ពតុបាទានំ”។

(ឃ) អត្តវាទុបាទានំ

តត្ថ កតមំ អត្តវាទុបាទានំ? ឥធ អស្សុតវា បុថុជ្ជនោ អរិយានំ អទស្សាវី អរិយធម្មស្ស អកោវិទោ អរិយធម្មេ អវិនីតោ, សប្បុរិសានំ អទស្សាវី សប្បុរិសធម្មស្ស អកោវិទោ សប្បុរិសធម្មេ អវិនីតោ – រូបំ អត្តតោ សមនុបស្សតិ រូបវន្តំ វា អត្តានំ អត្តនិ វា រូបំ រូបស្មិំ វា អត្តានំ។ វេទនំ...បេ.... សញ្ញំ...បេ.... សង្ខារេ...បេ.... វិញ្ញាណំ អត្តតោ សមនុបស្សតិ វិញ្ញាណវន្តំ វា អត្តានំ អត្តនិ វា វិញ្ញាណំ វិញ្ញាណស្មិំ វា អត្តានំ។ យា ឯវរូបា ទិដ្ឋិ ទិដ្ឋិគតំ...បេ.... វិបរិយាសគ្គាហោ – ឥទំ វុច្ចតិ “អត្តវាទុបាទានំ”។ ឥមានិ ចត្តារិ ឧបាទានានិ។

(៦) ចត្តារោ តណ្ហុប្បាទា

៩៣៩. តត្ថ កតមេ ចត្តារោ តណ្ហុប្បាទា? ចីវរហេតុ វា ភិក្ខុនោ តណ្ហា ឧប្បជ្ជមានា ឧប្បជ្ជតិ, បិណ្ឌបាតហេតុ វា ភិក្ខុនោ តណ្ហា ឧប្បជ្ជមានា ឧប្បជ្ជតិ, សេនាសនហេតុ វា ភិក្ខុនោ តណ្ហា ឧប្បជ្ជមានា ឧប្បជ្ជតិ, ឥតិភវាភវហេតុ វា ភិក្ខុនោ តណ្ហា ឧប្បជ្ជមានា ឧប្បជ្ជតិ – ឥមេ ចត្តារោ តណ្ហុប្បាទា។

(៧) ចត្តារិ អគតិគមនានិ

តត្ថ កតមានិ ចត្តារិ អគតិគមនានិ? ឆន្ទាគតិំ គច្ឆតិ, ទោសាគតិំ គច្ឆតិ, មោហាគតិំ គច្ឆតិ, ភយាគតិំ គច្ឆតិ។ យា ឯវរូបា អគតិ អគតិគមនំ ឆន្ទគមនំ វគ្គគមនំ វារិគមនំ – ឥមានិ ចត្តារិ អគតិគមនានិ។

(៨) ចត្តារោ វិបរិយាសា

តត្ថ កតមេ ចត្តារោ វិបរិយាសា? អនិច្ចេ “និច្ច”ន្តិ សញ្ញាវិបរិយាសោ ចិត្តវិបរិយាសោ ទិដ្ឋិវិបរិយាសោ, ទុក្ខេ “សុខ”ន្តិ សញ្ញាវិបរិយាសោ ចិត្តវិបរិយាសោ ទិដ្ឋិវិបរិយាសោ, អនត្តនិ “អត្តា”តិ សញ្ញាវិបរិយាសោ ចិត្តវិបរិយាសោ ទិដ្ឋិវិបរិយាសោ, អសុភេ “សុភ”ន្តិ សញ្ញាវិបរិយាសោ ចិត្តវិបរិយាសោ ទិដ្ឋិវិបរិយាសោ – ឥមេ ចត្តារោ វិបរិយាសា។

(៩) ចត្តារោ អនរិយវោហារា

តត្ថ កតមេ ចត្តារោ អនរិយវោហារា? អទិដ្ឋេ ទិដ្ឋវាទិតា, អស្សុតេ សុតវាទិតា, អមុតេ មុតវាទិតា, អវិញ្ញាតេ វិញ្ញាតវាទិតា – ឥមេ ចត្តារោ អនរិយវោហារា។

(១០) អបរេបិ ចត្តារោ អនរិយវោហារា

តត្ថ កតមេ អបរេបិ ចត្តារោ អនរិយវោហារា? ទិដ្ឋេ អទិដ្ឋវាទិតា, សុតេ អស្សុតវាទិតា, មុតេ អមុតវាទិតា, វិញ្ញាតេ អវិញ្ញាតវាទិតា – ឥមេ ចត្តារោ អនរិយវោហារា។

(១១) ចត្តារិ ទុច្ចរិតានិ

តត្ថ កតមានិ ចត្តារិ ទុច្ចរិតានិ? បាណាតិបាតោ, អទិន្នាទានំ, កាមេសុមិច្ឆាចារោ, មុសាវាទោ – ឥមានិ ចត្តារិ ទុច្ចរិតានិ។

(១២) អបរានិបិ ចត្តារិ ទុច្ចរិតានិ

តត្ថ កតមានិ អបរានិបិ ចត្តារិ ទុច្ចរិតានិ? មុសាវាទោ, បិសុណា វាចា, ផរុសា វាចា, សម្ផប្បលាបោ – ឥមានិ ចត្តារិ ទុច្ចរិតានិ។

(១៣) ចត្តារិ ភយានិ

តត្ថ កតមានិ ចត្តារិ ភយានិ? ជាតិភយំ, ជរាភយំ, ព្យាធិភយំ, មរណភយំ – ឥមានិ ចត្តារិ ភយានិ។

(១៤) អបរានិបិ ចត្តារិ ភយានិ

តត្ថ កតមានិ អបរានិបិ ចត្តារិ ភយានិ? រាជភយំ, ចោរភយំ, អគ្គិភយំ, ឧទកភយំ – ឥមានិ ចត្តារិ ភយានិ។

តត្ថ កតមានិ អបរានិបិ ចត្តារិ ភយានិ? ឩមិភយំ, កុម្ភីលភយំ [កុម្ភីរភយំ, កុម្ភីឡភយំ (?) (កុម្ភ + ឦរ + អ = ភយ)], អាវដ្ដភយំ, សុសុកាភយំ – ឥមានិ ចត្តារិ ភយានិ។

តត្ថ កតមានិ អបរានិបិ ចត្តារិ ភយានិ? អត្តានុវាទភយំ, បរានុវាទភយំ, ទណ្ឌភយំ, ទុគ្គតិភយំ – ឥមានិ ចត្តារិ ភយានិ។

(១៥) ចតស្សោ ទិដ្ឋិយោ

តត្ថ កតមា ចតស្សោ ទិដ្ឋិយោ? “សយង្កតំ សុខទុក្ខ”ន្តិ សច្ចតោ ថេតតោ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ, “បរង្កតំ សុខទុក្ខ”ន្តិ សច្ចតោ ថេតតោ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ, “សយង្កតញ្ច បរង្កតញ្ច សុខទុក្ខ”ន្តិ សច្ចតោ ថេតតោ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ, “អសយង្ការំ អបរង្ការំ អធិច្ចសមុប្បន្នំ សុខទុក្ខ”ន្តិ សច្ចតោ ថេតតោ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ – ឥមា ចតស្សោ ទិដ្ឋិយោ។

ចតុក្កំ។

៥. បញ្ចកនិទ្ទេសោ

(១) បញ្ចោរម្ភាគិយានិ សំយោជនានិ

៩៤០. តត្ថ កតមានិ បញ្ចោរម្ភាគិយានិ សំយោជនានិ? សក្កាយទិដ្ឋិ, វិចិកិច្ឆា, សីលព្ពតបរាមាសោ, កាមច្ឆន្ទោ, ព្យាបាទោ – ឥមានិ បញ្ចោរម្ភាគិយានិ សំយោជនានិ។

(២) បញ្ចុទ្ធម្ភាគិយានិ សំយោជនានិ

តត្ថ កតមានិ បញ្ចុទ្ធម្ភាគិយានិ សំយោជនានិ? រូបរាគោ, អរូបរាគោ, មានោ, ឧទ្ធច្ចំ, អវិជ្ជា – ឥមានិ បញ្ចុទ្ធម្ភាគិយានិ សំយោជនានិ។

(៣) បញ្ច មច្ឆរិយានិ

តត្ថ កតមានិ បញ្ច មច្ឆរិយានិ? អាវាសមច្ឆរិយំ, កុលមច្ឆរិយំ, លាភមច្ឆរិយំ, វណ្ណមច្ឆរិយំ, ធម្មមច្ឆរិយំ – ឥមានិ បញ្ច មច្ឆរិយានិ។

(៤) បញ្ច សង្គា

តត្ថ កតមេ បញ្ច សង្គា? រាគសង្គោ, ទោសសង្គោ, មោហសង្គោ, មានសង្គោ, ទិដ្ឋិសង្គោ – ឥមេ បញ្ច សង្គា។

(៥) បញ្ច សល្លា

តត្ថ កតមេ បញ្ច សល្លា? រាគសល្លំ, ទោសសល្លំ, មោហសល្លំ, មានសល្លំ, ទិដ្ឋិសល្លំ – ឥមេ បញ្ច សល្លា។

(៦) បញ្ច ចេតោខិលា

៩៤១. តត្ថ កតមេ បញ្ច ចេតោខិលា? សត្ថរិ កង្ខតិ វិចិកិច្ឆតិ នាធិមុច្ចតិ ន សម្បសីទតិ, ធម្មេ កង្ខតិ វិចិកិច្ឆតិ នាធិមុច្ចតិ ន សម្បសីទតិ, សង្ឃេ កង្ខតិ វិចិកិច្ឆតិ នាធិមុច្ចតិ ន សម្បសីទតិ, សិក្ខាយ កង្ខតិ វិចិកិច្ឆតិ នាធិមុច្ចតិ ន សម្បសីទតិ, សព្រហ្មចារីសុ កុបិតោ ហោតិ អនត្តមនោ អាហតចិត្តោ ខិលជាតោ – ឥមេ បញ្ច ចេតោខិលា។

(៧) បញ្ច ចេតសោ វិនិពន្ធា

តត្ថ កតមេ បញ្ច ចេតសោ វិនិពន្ធា? កាមេ អវីតរាគោ ហោតិ អវិគតច្ឆន្ទោ អវិគតបេមោ អវិគតបិបាសោ អវិគតបរិឡាហោ អវិគតតណ្ហោ; កាយេ អវីតរាគោ ហោតិ… រូបេ អវីតរាគោ ហោតិ… យាវទត្ថំ ឧទរាវទេហកំ ភុញ្ជិត្វា សេយ្យសុខំ បស្សសុខំ មិទ្ធសុខំ អនុយុត្តោ វិហរតិ; អញ្ញតរំ ទេវនិកាយំ បណិធាយ ព្រហ្មចរិយំ ចរតិ – “ឥមិនាហំ សីលេន វា វតេន វា តបេន វា ព្រហ្មចរិយេន វា ទេវោ វា ភវិស្សាមិ ទេវញ្ញតរោ វា”តិ – ឥមេ បញ្ច ចេតសោវិនិពន្ធា។

(៨) បញ្ច នីវរណានិ

តត្ថ កតមានិ បញ្ច នីវរណានិ? កាមច្ឆន្ទនីវរណំ, ព្យាបាទនីវរណំ, ថិនមិទ្ធនីវរណំ, ឧទ្ធច្ចកុក្កុច្ចនីវរណំ, វិចិកិច្ឆានីវរណំ – ឥមានិ បញ្ច នីវរណានិ។

(៩) បញ្ច កម្មានិ អានន្តរិកានិ

តត្ថ កតមានិ បញ្ច កម្មានិ អានន្តរិកានិ? មាតា ជីវិតា វោរោបិតា ហោតិ, បិតា ជីវិតា វោរោបិតោ ហោតិ, អរហន្តោ ជីវិតា វោរោបិតោ ហោតិ, ទុដ្ឋេន ចិត្តេន តថាគតស្ស លោហិតំ ឧប្បាទិតំ ហោតិ , សង្ឃោ ភិន្នោ ហោតិ – ឥមានិ បញ្ច កម្មានិ អានន្តរិកានិ។

(១០) បញ្ច ទិដ្ឋិយោ

តត្ថ កតមា បញ្ច ទិដ្ឋិយោ? “សញ្ញី អត្តា ហោតិ អរោគោ បរំ មរណា”តិ ឥត្ថេកេ អភិវទន្តិ, “អសញ្ញី អត្តា ហោតិ អរោគោ បរំ មរណា”តិ ឥត្ថេកេ អភិវទន្តិ, “នេវសញ្ញីនាសញ្ញី អត្តា ហោតិ អរោគោ បរំ មរណា”តិ ឥត្ថេកេ អភិវទន្តិ, សតោ វា បន សត្តស្ស ឧច្ឆេទំ វិនាសំ វិភវំ បញ្ញាបេន្តិ, ទិដ្ឋធម្មនិព្ពានំ វា បនេកេ អភិវទន្តិ – ឥមា បញ្ច ទិដ្ឋិយោ។

(១១) បញ្ច វេរា

៩៤២. តត្ថ កតមេ បញ្ច វេរា? បាណាតិបាតោ, អទិន្នាទានំ, កាមេសុមិច្ឆាចារោ, មុសាវាទោ, សុរាមេរយមជ្ជបមាទដ្ឋានា – ឥមេ បញ្ច វេរា។

(១២) បញ្ច ព្យសនា

តត្ថ កតមេ បញ្ច ព្យសនា? ញាតិព្យសនំ, ភោគព្យសនំ, រោគព្យសនំ, សីលព្យសនំ, ទិដ្ឋិព្យសនំ – ឥមេ បញ្ច ព្យសនា។

(១៣) បញ្ច អក្ខន្តិយា អាទីនវា

តត្ថ កតមេ បញ្ច អក្ខន្តិយា អាទីនវា? ពហុនោ ជនស្ស អប្បិយោ ហោតិ អមនាបោ, វេរពហុលោ ច ហោតិ, វជ្ជពហុលោ ច, សម្មូឡ្ហោ កាលង្ករោតិ, កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា អបាយំ ទុគ្គតិំ វិនិបាតំ និរយំ ឧបបជ្ជតិ – ឥមេ បញ្ច អក្ខន្តិយា អាទីនវា។

(១៤) បញ្ច ភយានិ

តត្ថ កតមានិ បញ្ច ភយានិ? អាជីវកភយំ, អសិលោកភយំ, បរិសសារជ្ជភយំ, មរណភយំ, ទុគ្គតិភយំ – ឥមានិ បញ្ច ភយានិ។

(១៥) បញ្ច ទិដ្ឋធម្មនិព្ពានវាទា

៩៤៣. តត្ថ កតមេ បញ្ច ទិដ្ឋធម្មនិព្ពានវាទា?

(ក) ឥធេកច្ចោ សមណោ វា ព្រាហ្មណោ វា ឯវំវាទី ហោតិ ឯវំទិដ្ឋិ [ឯវំទិដ្ឋី (ស្យា.)] – “យតោ ខោ, ភោ , អយំ អត្តា បញ្ចហិ កាមគុណេហិ សមប្បិតោ សមង្គីភូតោ បរិចារេតិ, ឯត្តាវតា ខោ, ភោ, អយំ អត្តា បរមទិដ្ឋធម្មនិព្ពានប្បត្តោ ហោតី”តិ។ ឥត្ថេកេ សតោ សត្តស្ស បរមទិដ្ឋធម្មនិព្ពានំ បញ្ញាបេន្តិ។

(ខ) តមញ្ញោ ឯវមាហ – “អត្ថិ ខោ, ភោ, ឯសោ អត្តា យំ ត្វំ វទេសិ នេសោ នត្ថីតិ វទាមិ។ នោ ច ខោ, ភោ, អយំ អត្តា ឯត្តាវតា បរមទិដ្ឋធម្មនិព្ពានប្បត្តោ ហោតិ។ តំ កិស្ស ហេតុ? កាមា ហិ, ភោ, អនិច្ចា ទុក្ខា វិបរិណាមធម្មា។ តេសំ វិបរិណាមញ្ញថាភាវា ឧប្បជ្ជន្តិ សោកបរិទេវទុក្ខទោមនស្សុបាយាសា។ យតោ ខោ, ភោ, អយំ អត្តា វិវិច្ចេវ កាមេហិ…បេ.… បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ, ឯត្តាវតា ខោ, ភោ, អយំ អត្តា បរមទិដ្ឋធម្មនិព្ពានប្បត្តោ ហោតី”តិ។ ឥត្ថេកេ សតោ សត្តស្ស បរមទិដ្ឋធម្មនិព្ពានំ បញ្ញាបេន្តិ។

(គ) តមញ្ញោ ឯវមាហ – “អត្ថិ ខោ, ភោ, ឯសោ អត្តា យំ ត្វំ វទេសិ។ នេសោ នត្ថីតិ វទាមិ។ នោ ច ខោ, ភោ, អយំ អត្តា ឯត្តាវតា បរមទិដ្ឋធម្មនិព្ពានប្បត្តោ ហោតិ។ តំ កិស្ស ហេតុ? យទេវ តត្ថ វិតក្កិតំ វិចារិតំ ឯតេន ឯតំ ឱឡារិកំ អក្ខាយតិ។ យតោ ខោ, ភោ, អយំ អត្តា វិតក្កវិចារានំ វូបសមា…បេ.… ទុតិយំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ, ឯត្តាវតា ខោ, ភោ, អយំ អត្តា បរមទិដ្ឋធម្មនិព្ពានប្បត្តោ ហោតី”តិ។ ឥត្ថេកេ សតោ សត្តស្ស បរមទិដ្ឋធម្មនិព្ពានំ បញ្ញាបេន្តិ។

(ឃ) តមញ្ញោ ឯវមាហ – “អត្ថិ ខោ, ភោ, ឯសោ អត្តា យំ ត្វំ វទេសិ។ នេសោ នត្ថីតិ វទាមិ។ នោ ច ខោ, ភោ, អយំ អត្តា ឯត្តាវតា បរមទិដ្ឋធម្មនិព្ពានប្បត្តោ ហោតិ។ តំ កិស្ស ហេតុ? យទេវ តត្ថ បីតិគតំ ចេតសោ ឧប្បិលាវិតំ, ឯតេន ឯតំ ឱឡារិកំ អក្ខាយតិ។ យតោ ខោ, ភោ, អយំ អត្តា បីតិយា ច វិរាគា…បេ.… តតិយំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ, ឯត្តាវតា ខោ, ភោ, អយំ អត្តា បរមទិដ្ឋធម្មនិព្ពានប្បត្តោ ហោតី”តិ។ ឥត្ថេកេ សតោ សត្តស្ស បរមទិដ្ឋធម្មនិព្ពានំ បញ្ញាបេន្តិ។

(ង) តមញ្ញោ ឯវមាហ – “អត្ថិ ខោ, ភោ, ឯសោ អត្តា យំ ត្វំ វទេសិ។ នេសោ នត្ថីតិ វទាមិ។ នោ ច ខោ, ភោ, អយំ អត្តា ឯត្តាវតា បរមទិដ្ឋធម្មនិព្ពានប្បត្តោ ហោតិ។ តំ កិស្ស ហេតុ? យទេវ តត្ថ សុខមិតិ ចេតសោ អាភោគោ, ឯតេន ឯតំ ឱឡារិកំ អក្ខាយតិ។ យតោ ខោ, ភោ, អយំ អត្តា សុខស្ស ច បហានា...បេ.... ចតុត្ថំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ, ឯត្តាវតា ខោ, ភោ, អយំ អត្តា បរមទិដ្ឋធម្មនិព្ពានប្បត្តោ ហោតី”តិ។ ឥត្ថេកេ សតោ សត្តស្ស បរមទិដ្ឋធម្មនិព្ពានំ បញ្ញបេន្តិ។ ឥមេ បញ្ច ទិដ្ឋធម្មនិព្ពានវាទា។

បញ្ចកំ។

៦. ឆក្កនិទ្ទេសោ

(១) ឆ វិវាទមូលានិ

៩៤៤. តត្ថ កតមានិ ឆ វិវាទមូលានិ? កោធោ, មក្ខោ, ឥស្សា, សាឋេយ្យំ, បាបិច្ឆតា, សន្ទិដ្ឋិបរាមាសិតា – ឥមានិ ឆ វិវាទមូលានិ។

(២) ឆ ឆន្ទរាគា

តត្ថ កតមេ ឆ ឆន្ទរាគា? ឆន្ទរាគា គេហសិតា ធម្មា។ មនាបិយេសុ រូបេសុ គេហសិតោ រាគោ សារាគោ ចិត្តស្ស សារាគោ, មនាបិយេសុ សទ្ទេសុ...បេ.... មនាបិយេសុ គន្ធេសុ...បេ.... មនាបិយេសុ រសេសុ...បេ.... មនាបិយេសុ ផោដ្ឋព្ពេសុ...បេ.... មនាបិយេសុ ធម្មេសុ គេហសិតោ រាគោ សារាគោ ចិត្តស្ស សារាគោ – ឥមេ ឆ ឆន្ទរាគា។

(៣) ឆ វិរោធវត្ថូនិ

តត្ថ កតមានិ ឆ វិរោធវត្ថូនិ? អមនាបិយេសុ រូបេសុ ចិត្តស្ស អាឃាតោ បដិឃាតោ ចណ្ឌិក្កំ អសុរោបោ អនត្តមនតា ចិត្តស្ស, អមនាបិយេសុ សទ្ទេសុ...បេ.... អមនាបិយេសុ គន្ធេសុ...បេ.... អមនាបិយេសុ រសេសុ...បេ.... អមនាបិយេសុ ផោដ្ឋព្ពេសុ...បេ.... អមនាបិយេសុ ធម្មេសុ ចិត្តស្ស អាឃាតោ បដិឃាតោ ចណ្ឌិក្កំ អសុរោបោ អនត្តមនតា ចិត្តស្ស – ឥមានិ ឆ វិរោធវត្ថូនិ។

(៤) ឆ តណ្ហាកាយា

តត្ថ កតមេ ឆ តណ្ហាកាយា? រូបតណ្ហា, សទ្ទតណ្ហា, គន្ធតណ្ហា, រសតណ្ហា, ផោដ្ឋព្ពតណ្ហា, ធម្មតណ្ហា – ឥមេ ឆ តណ្ហាកាយា។

(៥) ឆ អគារវា

៩៤៥. តត្ថ កតមេ ឆ អគារវា? សត្ថរិ អគារវោ វិហរតិ អប្បតិស្សោ, ធម្មេ អគារវោ វិហរតិ អប្បតិស្សោ, សង្ឃេ អគារវោ វិហរតិ អប្បតិស្សោ, សិក្ខាយ អគារវោ វិហរតិ អប្បតិស្សោ, អប្បមាទេ អគារវោ វិហរតិ អប្បតិស្សោ, បដិសន្ថារេ អគារវោ វិហរតិ អប្បតិស្សោ – ឥមេ ឆ អគារវា។

(៦) ឆ បរិហានិយា ធម្មា

តត្ថ កតមេ ឆ បរិហានិយា ធម្មា? កម្មារាមតា, ភស្សារាមតា, និទ្ទារាមតា, សង្គណិការាមតា, សំសគ្គារាមតា, បបញ្ចារាមតា – ឥមេ ឆ បរិហានិយា ធម្មា។

(៧) អបរេបិ ឆ បរិហានិយា ធម្មា

៩៤៦. តត្ថ កតមេ អបរេបិ ឆ បរិហានិយា ធម្មា? កម្មារាមតា, ភស្សារាមតា, និទ្ទារាមតា, សង្គណិការាមតា, ទោវចស្សតា, បាបមិត្តតា – ឥមេ ឆ បរិហានិយា ធម្មា។

(៨) ឆ សោមនស្សុបវិចារា

តត្ថ កតមេ ឆ សោមនស្សុបវិចារា? ចក្ខុនា រូបំ ទិស្វា សោមនស្សដ្ឋានិយំ រូបំ ឧបវិចរតិ, សោតេន សទ្ទំ សុត្វា...បេ.... ឃានេន គន្ធំ ឃាយិត្វា...បេ.... ជិវ្ហាយ រសំ សាយិត្វា...បេ.... កាយេន ផោដ្ឋព្ពំ ផុសិត្វា...បេ.... មនសា ធម្មំ វិញ្ញាយ សោមនស្សដ្ឋានិយំ ធម្មំ ឧបវិចរតិ – ឥមេ ឆ សោមនស្សុបវិចារា។

(៩) ឆ ទោមនស្សុបវិចារា

តត្ថ កតមេ ឆ ទោមនស្សុបវិចារា? ចក្ខុនា រូបំ ទិស្វា ទោមនស្សដ្ឋានិយំ រូបំ ឧបវិចរតិ, សោតេន សទ្ទំ សុត្វា...បេ.... ឃានេន គន្ធំ ឃាយិត្វា...បេ.... ជិវ្ហាយ រសំ សាយិត្វា ...បេ.... កាយេន ផោដ្ឋព្ពំ ផុសិត្វា...បេ.... មនសា ធម្មំ វិញ្ញាយ ទោមនស្សដ្ឋានិយំ ធម្មំ ឧបវិចរតិ – ឥមេ ឆ ទោមនស្សុបវិចារា។

(១០) ឆ ឧបេក្ខុបវិចារា

តត្ថ កតមេ ឆ ឧបេក្ខុបវិចារា? ចក្ខុនា រូបំ ទិស្វា ឧបេក្ខាដ្ឋានិយំ រូបំ ឧបវិចរតិ, សោតេន សទ្ទំ សុត្វា...បេ.... ឃានេន គន្ធំ ឃាយិត្វា...បេ.... ជិវ្ហាយ រសំ សាយិត្វា...បេ.... កាយេន ផោដ្ឋព្ពំ ផុសិត្វា...បេ.... មនសា ធម្មំ វិញ្ញាយ ឧបេក្ខាដ្ឋានិយំ ធម្មំ ឧបវិចរតិ – ឥមេ ឆ ឧបេក្ខុបវិចារា។

(១១) ឆ គេហសិតានិ សោមនស្សានិ

៩៤៧. តត្ថ កតមានិ ឆ គេហសិតានិ សោមនស្សានិ? មនាបិយេសុ រូបេសុ គេហសិតំ ចេតសិកំ សាតំ ចេតសិកំ សុខំ ចេតោសម្ផស្សជំ សាតំ សុខំ វេទយិតំ ចេតោសម្ផស្សជា សាតា សុខា វេទនា, មនាបិយេសុ សទ្ទេសុ...បេ.... មនាបិយេសុ គន្ធេសុ...បេ.... មនាបិយេសុ រសេសុ...បេ.... មនាបិយេសុ ផោដ្ឋព្ពេសុ...បេ.... មនាបិយេសុ ធម្មេសុ គេហសិតំ ចេតសិកំ សាតំ ចេតសិកំ សុខំ ចេតោសម្ផស្សជំ សាតំ សុខំ វេទយិតំ ចេតោសម្ផស្សជា សាតា សុខា វេទនា – ឥមានិ ឆ គេហសិតានិ សោមនស្សានិ។

(១២) ឆ គេហសិតានិ ទោមនស្សានិ

តត្ថ កតមានិ ឆ គេហសិតានិ ទោមនស្សានិ? អមនាបិយេសុ រូបេសុ គេហសិតំ ចេតសិកំ អសាតំ ចេតសិកំ ទុក្ខំ ចេតោសម្ផស្សជំ អសាតំ ទុក្ខំ វេទយិតំ ចេតោសម្ផស្សជា អសាតា ទុក្ខា វេទនា, អមនាបិយេសុ សទ្ទេសុ...បេ.... អមនាបិយេសុ គន្ធេសុ...បេ.... អមនាបិយេសុ រសេសុ...បេ.... អមនាបិយេសុ ផោដ្ឋព្ពេសុ...បេ.... អមនាបិយេសុ ធម្មេសុ គេហសិតំ ចេតសិកំ អសាតំ ចេតសិកំ ទុក្ខំ ចេតោសម្ផស្សជំ អសាតំ ទុក្ខំ វេទយិតំ ចេតោសម្ផស្សជា អសាតា ទុក្ខា វេទនា – ឥមានិ ឆ គេហសិតានិ ទោមនស្សានិ។

(១៣) ឆ គេហសិតា ឧបេក្ខា

តត្ថ កតមា ឆ គេហសិតា ឧបេក្ខា? ឧបេក្ខាដ្ឋានិយេសុ រូបេសុ គេហសិតំ ចេតសិកំ នេវ សាតំ នាសាតំ ចេតោសម្ផស្សជំ អទុក្ខមសុខំ វេទយិតំ ចេតោសម្ផស្សជា អទុក្ខមសុខា វេទនា, ឧបេក្ខាដ្ឋានិយេសុ សទ្ទេសុ...បេ.... ឧបេក្ខាដ្ឋានិយេសុ គន្ធេសុ...បេ.... ឧបេក្ខាដ្ឋានិយេសុ រសេសុ...បេ.... ឧបេក្ខាដ្ឋានិយេសុ ផោដ្ឋព្ពេសុ...បេ.... ឧបេក្ខាដ្ឋានិយេសុ ធម្មេសុ គេហសិតំ ចេតសិកំ នេវ សាតំ នាសាតំ ចេតោសម្ផស្សជំ អទុក្ខមសុខំ វេទយិតំ ចេតោសម្ផស្សជា អទុក្ខមសុខា វេទនា – ឥមា ឆ គេហសិតា ឧបេក្ខា។

(១៤) ឆ ទិដ្ឋិយោ

៩៤៨. តត្ថ កតមា ឆ ទិដ្ឋិយោ? “អត្ថិ មេ អត្តា”តិ វា អស្ស សច្ចតោ ថេតតោ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ, “នត្ថិ មេ អត្តា”តិ វា អស្ស សច្ចតោ ថេតតោ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ, “អត្តនា វា អត្តានំ សញ្ជានាមី”តិ វា អស្ស សច្ចតោ ថេតតោ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ, “អត្តនា វា អនត្តានំ សញ្ជានាមី”តិ វា អស្ស សច្ចតោ ថេតតោ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ, “អនត្តនា វា អត្តានំ សញ្ជានាមី”តិ វា អស្ស សច្ចតោ ថេតតោ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ; អថ វា បនស្ស ឯវំទិដ្ឋិ ហោតិ – “សោ មេ អយំ អត្តា វទោ វេទេយ្យោ តត្រ តត្រ ទីឃរត្តំ កល្យាណបាបកានំ កម្មានំ វិបាកំ បច្ចនុភោតិ។ ន សោ ជាតោ នាហោសិ, ន សោ ជាតោ ន ភវិស្សតិ, និច្ចោ ធុវោ សស្សតោ អវិបរិណាមធម្មោ”តិ វា បនស្ស សច្ចតោ ថេតតោ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ។ ឥមា ឆ ទិដ្ឋិយោ។

ឆក្កំ។

៧. សត្តកនិទ្ទេសោ

(១) សត្តានុសយា

៩៤៩. តត្ថ កតមេ សត្តានុសយា? កាមរាគានុសយោ, បដិឃានុសយោ, មានានុសយោ, ទិដ្ឋានុសយោ, វិចិកិច្ឆានុសយោ, ភវរាគានុសយោ, អវិជ្ជានុសយោ – ឥមេ សត្ត អនុសយា។

(២) សត្ត សំយោជនានិ

តត្ថ កតមានិ សត្ត សំយោជនានិ? កាមរាគសំយោជនំ, បដិឃសំយោជនំ, មានសំយោជនំ, ទិដ្ឋិសំយោជនំ, វិចិកិច្ឆាសំយោជនំ, ភវរាគសំយោជនំ, អវិជ្ជាសំយោជនំ – ឥមានិ សត្ត សំយោជនានិ។

(៣) សត្ត បរិយុដ្ឋានានិ

តត្ថ កតមានិ សត្ត បរិយុដ្ឋានានិ? កាមរាគបរិយុដ្ឋានំ, បដិឃបរិយុដ្ឋានំ, មានបរិយុដ្ឋានំ, ទិដ្ឋិបរិយុដ្ឋានំ, វិចិកិច្ឆាបរិយុដ្ឋានំ, ភវរាគបរិយុដ្ឋានំ, អវិជ្ជាបរិយុដ្ឋានំ – ឥមានិ សត្ត បរិយុដ្ឋានានិ។

(៤) សត្ត អសទ្ធម្មា

៩៥០. តត្ថ កតមេ សត្ត អសទ្ធម្មា? អស្សទ្ធោ ហោតិ, អហិរិកោ ហោតិ, អនោត្តប្បី ហោតិ, អប្បស្សុតោ ហោតិ, កុសីតោ ហោតិ, មុដ្ឋស្សតី ហោតិ, ទុប្បញ្ញោ ហោតិ – ឥមេ សត្ត អសទ្ធម្មា។

(៥) សត្ត ទុច្ចរិតានិ

តត្ថ កតមានិ សត្ត ទុច្ចរិតានិ? បាណាតិបាតោ, អទិន្នាទានំ, កាមេសុមិច្ឆាចារោ, មុសាវាទោ, បិសុណា វាចា, ផរុសា វាចា, សម្ផប្បលាបោ – ឥមានិ សត្ត ទុច្ចរិតានិ។

(៦) សត្ត មានា

តត្ថ កតមេ សត្ត មានា? មានោ, អតិមានោ, មានាតិមានោ, ឱមានោ, អធិមានោ, អស្មិមានោ, មិច្ឆាមានោ – ឥមេ សត្ត មានា។

(៧) សត្ត ទិដ្ឋិយោ

៩៥១. (ក) តត្ថ កតមា សត្ត ទិដ្ឋិយោ? ឥធេកច្ចោ សមណោ វា ព្រាហ្មណោ វា ឯវំវាទី ហោតិ ឯវំទិដ្ឋិ – “យតោ ខោ, ភោ, អយំ អត្តា រូបី ចាតុមហាភូតិកោ [ចាតុម្មហាភូតិកោ (សី. ស្យា.)] មាតាបេត្តិកសម្ភវោ កាយស្ស ភេទា ឧច្ឆិជ្ជតិ វិនស្សតិ ន ហោតិ បរំ មរណា, ឯត្តាវតា ខោ ភោ, អយំ អត្តា សម្មា សមុច្ឆិន្នោ ហោតី”តិ។ ឥត្ថេកេ សតោ សត្តស្ស ឧច្ឆេទំ វិនាសំ វិភវំ បញ្ញបេន្តិ។

(ខ) តមញ្ញោ ឯវមាហ – “អត្ថិ ខោ, ភោ, ឯសោ អត្តា យំ ត្វំ វទេសិ។ ‘នេសោ នត្ថី’តិ វទាមិ។ នោ ច ខោ, ភោ, អយំ អត្តា ឯត្តាវតា សម្មា សមុច្ឆិន្នោ ហោតិ។ អត្ថិ ខោ ភោ អញ្ញោ អត្តា ទិព្ពោ រូបី កាមាវចរោ កពឡីការភក្ខោ។ តំ ត្វំ ន ជានាសិ ន បស្សសិ។ តមហំ ជានាមិ បស្សាមិ។ សោ ខោ, ភោ, អត្តា យតោ កាយស្ស ភេទា ឧច្ឆិជ្ជតិ វិនស្សតិ ន ហោតិ បរំ មរណា, ឯត្តាវតា ខោ, ភោ, អយំ អត្តា សម្មាសមុច្ឆិន្នោ ហោតី”តិ។ ឥត្ថេកេ សតោ សត្តស្ស ឧច្ឆេទំ វិនាសំ វិភវំ បញ្ញបេន្តិ។

(គ) តមញ្ញោ ឯវមាហ – “អត្ថិ ខោ, ភោ, ឯសោ អត្តា យំ ត្វំ វទេសិ។ ‘នេសោ នត្ថី’តិ វទាមិ។ នោ ច ខោ, ភោ, អយំ អត្តា ឯត្តាវតា សម្មា សមុច្ឆិន្នោ ហោតិ។ អត្ថិ ខោ, ភោ, អញ្ញោ អត្តា ទិព្ពោ រូបី មនោមយោ សព្ពង្គបច្ចង្គី អហីនិន្ទ្រិយោ។ តំ ត្វំ ន ជានាសិ ន បស្សសិ។ តមហំ ជានាមិ បស្សាមិ។ សោ ខោ, ភោ, អត្តា យតោ កាយស្ស ភេទា ឧច្ឆិជ្ជតិ វិនស្សតិ ន ហោតិ បរំ មរណា, ឯត្តាវតា ខោ, ភោ, អយំ អត្តា សម្មា សមុច្ឆិន្នោ ហោតី”តិ។ ឥត្ថេកេ សតោ សត្តស្ស ឧច្ឆេទំ វិនាសំ វិភវំ បញ្ញបេន្តិ។

(ឃ) តមញ្ញោ ឯវមាហ – “អត្ថិ ខោ, ភោ, ឯសោ អត្តា យំ ត្វំ វទេសិ។ ‘នេសោ នត្ថី’តិ វទាមិ។ នោ ច ខោ, ភោ, អយំ អត្តា ឯត្តាវតា សម្មា សមុច្ឆិន្នោ ហោតិ។ អត្ថិ ខោ, ភោ, អញ្ញោ អត្តា សព្ពសោ រូបសញ្ញានំ សមតិក្កមា បដិឃសញ្ញានំ អត្ថង្គមា នានត្តសញ្ញានំ អមនសិការា អនន្តោ អាកាសោតិ អាកាសានញ្ចាយតនូបគោ។ តំ ត្វំ ន ជានាសិ ន បស្សសិ។ តមហំ ជានាមិ បស្សាមិ។ សោ ខោ, ភោ, អត្តា យតោ កាយស្ស ភេទា ឧច្ឆិជ្ជតិ វិនស្សតិ ន ហោតិ បរំ មរណា, ឯត្តាវតា ខោ, ភោ, អយំ អត្តា សម្មា សមុច្ឆិន្នោ ហោតី”តិ។ ឥត្ថេកេ សតោ សត្តស្ស ឧច្ឆេទំ វិនាសំ វិភវំ បញ្ញបេន្តិ។

(ង) តមញ្ញោ ឯវមាហ – “អត្ថិ ខោ, ភោ, ឯសោ អត្តា យំ ត្វំ វទេសិ។ ‘នេសោ នត្ថី’តិ វទាមិ។ នោ ច ខោ, ភោ, អយំ អត្តា ឯត្តាវតា សម្មា សមុច្ឆិន្នោ ហោតិ។ អត្ថិ ខោ, ភោ, អញ្ញោ អត្តា សព្ពសោ អាកាសានញ្ចាយតនំ សមតិក្កម្ម អនន្តំ វិញ្ញាណន្តិ វិញ្ញាណញ្ចាយតនូបគោ។ តំ ត្វំ ន ជានាសិ ន បស្សសិ។ តមហំ ជានាមិ បស្សាមិ។ សោ ខោ, ភោ, អត្តា យតោ កាយស្ស ភេទា ឧច្ឆិជ្ជតិ វិនស្សតិ ន ហោតិ បរំ មរណា, ឯត្តាវតា ខោ, ភោ, អយំ អត្តា សម្មា សមុច្ឆិន្នោ ហោតី”តិ។ ឥត្ថេកេ សតោ សត្តស្ស ឧច្ឆេទំ វិនាសំ វិភវំ បញ្ញបេន្តិ។

(ច) តមញ្ញោ ឯវមាហ – “អត្ថិ ខោ, ភោ, ឯសោ អត្តា យំ ត្វំ វទេសិ។ ‘នេសោ នត្ថី’តិ វទាមិ។ នោ ច ខោ, ភោ, អយំ អត្តា ឯត្តាវតា សម្មា សមុច្ឆិន្នោ ហោតិ។ អត្ថិ ខោ, ភោ, អញ្ញោ អត្តា សព្ពសោ វិញ្ញាណញ្ចាយតនំ សមតិក្កម្ម នត្ថិ កិញ្ចីតិ អាកិញ្ចញ្ញាយតនូបគោ។ តំ ត្វំ ន ជានាសិ ន បស្សសិ។ តមហំ ជានាមិ បស្សាមិ។ សោ ខោ, ភោ, អត្តា យតោ កាយស្ស ភេទា ឧច្ឆិជ្ជតិ វិនស្សតិ ន ហោតិ បរំ មរណា, ឯត្តាវតា ខោ, ភោ, អយំ អត្តា សម្មា សមុច្ឆិន្នោ ហោតី”តិ។ ឥត្ថេកេ សតោ សត្តស្ស ឧច្ឆេទំ វិនាសំ វិភវំ បញ្ញបេន្តិ។

(ឆ) តមញ្ញោ ឯវមាហ – “អត្ថិ ខោ បន ឯសោ អត្តា យំ ត្វំ វទេសិ។ ‘នេសោ នត្ថី’តិ វទាមិ។ នោ ច ខោ, ភោ, អយំ អត្តា ឯត្តាវតា សម្មា សមុច្ឆិន្នោ ហោតិ។ អត្ថិ ខោ, ភោ, អញ្ញោ អត្តា សព្ពសោ អាកិញ្ចញ្ញាយតនំ សមតិក្កម្ម នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនូបគោ។ តំ ត្វំ ន ជានាសិ ន បស្សសិ។ តមហំ ជានាមិ បស្សាមិ។ សោ ខោ, ភោ, អត្តា យតោ កាយស្ស ភេទា ឧច្ឆិជ្ជតិ វិនស្សតិ ន ហោតិ បរំ មរណា, ឯត្តាវតា ខោ, ភោ, អយំ អត្តា សម្មា សមុច្ឆិន្នោ ហោតី”តិ។ ឥត្ថេកេ សតោ សត្តស្ស ឧច្ឆេទំ វិនាសំ វិភវំ បញ្ញបេន្តិ។ ឥមា សត្ត ទិដ្ឋិយោ។

សត្តកំ។

៨. អដ្ឋកនិទ្ទេសោ

(១) អដ្ឋ កិលេសវត្ថូនិ

៩៥២. តត្ថ កតមានិ អដ្ឋ កិលេសវត្ថូនិ? លោភោ, ទោសោ, មោហោ, មានោ, ទិដ្ឋិ, វិចិកិច្ឆា, ថិនំ, ឧទ្ធច្ចំ – ឥមានិ អដ្ឋ កិលេសវត្ថូនិ។

(២) អដ្ឋ កុសីតវត្ថូនិ

៩៥៣. តត្ថ កតមានិ អដ្ឋ កុសីតវត្ថូនិ?

(ក) ឥធ ភិក្ខុនា កម្មំ កាតព្ពំ ហោតិ។ តស្ស ឯវំ ហោតិ – “កម្មំ ខោ មេ កាតព្ពំ ភវិស្សតិ។ កម្មំ ខោ បន មេ ករោន្តស្ស កាយោ កិលមិស្សតិ។ ហន្ទាហំ និបជ្ជាមី”តិ។ សោ និបជ្ជតិ; ន វីរិយំ អារភតិ អប្បត្តស្ស បត្តិយា, អនធិគតស្ស អធិគមាយ, អសច្ឆិកតស្ស សច្ឆិកិរិយាយ។ ឥទំ បឋមំ កុសីតវត្ថុ។

(ខ) បុន ចបរំ ភិក្ខុនា កម្មំ កតំ ហោតិ។ តស្ស ឯវំ ហោតិ – “អហំ ខោ កម្មំ អកាសិំ។ កម្មំ ខោ បន មេ ករោន្តស្ស កាយោ កិលន្តោ។ ហន្ទាហំ និបជ្ជាមី”តិ។ សោ និបជ្ជតិ; ន វីរិយំ អារភតិ អប្បត្តស្ស បត្តិយា, អនធិគតស្ស អធិគមាយ, អសច្ឆិកតស្ស សច្ឆិកិរិយាយ។ ឥទំ ទុតិយំ កុសីតវត្ថុ។

(គ) បុន ចបរំ ភិក្ខុនា មគ្គោ គន្តព្ពោ ហោតិ។ តស្ស ឯវំ ហោតិ – “មគ្គោ ខោ មេ គន្តព្ពោ ភវិស្សតិ។ មគ្គំ ខោ បន មេ គច្ឆន្តស្ស កាយោ កិលមិស្សតិ។ ហន្ទាហំ និបជ្ជាមី”តិ។ សោ និបជ្ជតិ; ន វីរិយំ អារភតិ អប្បត្តស្ស បត្តិយា, អនធិគតស្ស អធិគមាយ, អសច្ឆិកតស្ស សច្ឆិកិរិយាយ។ ឥទំ តតិយំ កុសីតវត្ថុ។

(ឃ) បុន ចបរំ ភិក្ខុនា មគ្គោ គតោ ហោតិ។ តស្ស ឯវំ ហោតិ – “អហំ ខោ មគ្គំ អគមាសឹ។ មគ្គំ ខោ បន មេ គច្ឆន្តស្ស កាយោ កិលន្តោ។ ហន្ទាហំ និបជ្ជាមី”តិ។ សោ និបជ្ជតិ ; ន វីរិយំ អារភតិ អប្បត្តស្ស បត្តិយា, អនធិគតស្ស អធិគមាយ, អសច្ឆិកតស្ស សច្ឆិកិរិយាយ។ ឥទំ ចតុត្ថំ កុសីតវត្ថុ។

(ង) បុន ចបរំ ភិក្ខុ គាមំ វា និគមំ វា បិណ្ឌាយ ចរន្តោ ន លភតិ លូខស្ស វា បណីតស្ស វា ភោជនស្ស យាវទត្ថំ បារិបូរឹ។ តស្ស ឯវំ ហោតិ – “អហំ ខោ គាមំ វា និគមំ វា បិណ្ឌាយ ចរន្តោ នាលត្ថំ លូខស្ស វា បណីតស្ស វា ភោជនស្ស យាវទត្ថំ បារិបូរឹ។ តស្ស មេ កាយោ កិលន្តោ អកម្មញ្ញោ។ ហន្ទាហំ និបជ្ជាមី”តិ។ សោ និបជ្ជតិ; ន វីរិយំ អារភតិ អប្បត្តស្ស បត្តិយា, អនធិគតស្ស អធិគមាយ, អសច្ឆិកតស្ស សច្ឆិកិរិយាយ។ ឥទំ បញ្ចមំ កុសីតវត្ថុ។

(ច) បុន ចបរំ ភិក្ខុ គាមំ វា និគមំ វា បិណ្ឌាយ ចរន្តោ លភតិ លូខស្ស វា បណីតស្ស វា ភោជនស្ស យាវទត្ថំ បារិបូរឹ។ តស្ស ឯវំ ហោតិ – “អហំ ខោ គាមំ វា និគមំ វា បិណ្ឌាយ ចរន្តោ អលត្ថំ លូខស្ស វា បណីតស្ស វា ភោជនស្ស យាវទត្ថំ បារិបូរឹ។ តស្ស មេ កាយោ កិលន្តោ អកម្មញ្ញោ មាសាចិតំ មញ្ញេ។ ហន្ទាហំ និបជ្ជាមី”តិ។ សោ និបជ្ជតិ; ន វីរិយំ អារភតិ អប្បត្តស្ស បត្តិយា, អនធិគតស្ស អធិគមាយ, អសច្ឆិកតស្ស សច្ឆិកិរិយាយ។ ឥទំ ឆដ្ឋំ កុសីតវត្ថុ។

(ឆ) បុន ចបរំ ភិក្ខុនោ ឧប្បន្នោ ហោតិ អប្បមត្តកោ អាពាធោ។ តស្ស ឯវំ ហោតិ – “ឧប្បន្នោ ខោ មេ អយំ អប្បមត្តកោ អាពាធោ។ អត្ថិ កប្បោ និបជ្ជិតុំ ។ ហន្ទាហំ និបជ្ជាមី”តិ។ សោ និបជ្ជតិ; ន វីរិយំ អារភតិ អប្បត្តស្ស បត្តិយា, អនធិគតស្ស អធិគមាយ, អសច្ឆិកតស្ស សច្ឆិកិរិយាយ។ ឥទំ សត្តមំ កុសីតវត្ថុ។

(ជ) បុន ចបរំ ភិក្ខុ គិលានា វុដ្ឋិតោ [គិលានវុដ្ឋិតោ (សទ្ធនីភិ) អ. និ. ៦.១៦ បាឡិយា ដីកា បស្សិតព្ពា] ហោតិ អចិរវុដ្ឋិតោ គេលញ្ញា។ តស្ស ឯវំ ហោតិ – “អហំ ខោ គិលានា វុដ្ឋិតោ អចិរវុដ្ឋិតោ គេលញ្ញា។ តស្ស មេ កាយោ ទុព្ពលោ អកម្មញ្ញោ។ ហន្ទាហំ និបជ្ជាមី”តិ។ សោ និបជ្ជតិ; ន វីរិយំ អារភតិ អប្បត្តស្ស បត្តិយា, អនធិគតស្ស អធិគមាយ, អសច្ឆិកតស្ស សច្ឆិកិរិយាយ។ ឥទំ អដ្ឋមំ កុសីតវត្ថុ។ ឥមានិ អដ្ឋ កុសីតវត្ថូនិ។

(៣) អដ្ឋសុ លោកធម្មេសុ ចិត្តស្ស បដិឃាតោ

៩៥៤. តត្ថ កតមេសុ អដ្ឋសុ លោកធម្មេសុ ចិត្តស្ស បដិឃាតោ? លាភេ សារាគោ, អលាភេ បដិវិរោធោ, យសេ សារាគោ, អយសេ បដិវិរោធោ, បសំសាយ សារាគោ, និន្ទាយ បដិវិរោធោ, សុខេ សារាគោ, ទុក្ខេ បដិវិរោធោ – ឥមេសុ អដ្ឋសុ លោកធម្មេសុ ចិត្តស្ស បដិឃាតោ។

(៤) អដ្ឋអនរិយវោហារា

៩៥៥. តត្ថ កតមេ អដ្ឋ អនរិយវោហារា? អទិដ្ឋេ ទិដ្ឋវាទិតា, អស្សុតេ សុតវាទិតា, អមុតេ មុតវាទិតា, អវិញ្ញាតេ វិញ្ញាតវាទិតា, ទិដ្ឋេ អទិដ្ឋវាទិតា, សុតេ អស្សុតវាទិតា, មុតេ អមុតវាទិតា, វិញ្ញាតេ អវិញ្ញាតវាទិតា – ឥមេ អដ្ឋ អនរិយវោហារា។

(៥) អដ្ឋ មិច្ឆត្តា

៩៥៦. តត្ថ កតមេ អដ្ឋ មិច្ឆត្តា? មិច្ឆាទិដ្ឋិ, មិច្ឆាសង្កប្បោ, មិច្ឆាវាចា, មិច្ឆាកម្មន្តោ, មិច្ឆាអាជីវោ, មិច្ឆាវាយាមោ, មិច្ឆាសតិ, មិច្ឆាសមាធិ – ឥមេ អដ្ឋ មិច្ឆត្តា។

(៦) អដ្ឋ បុរិសទោសា

៩៥៧. តត្ថ កតមេ អដ្ឋ បុរិសទោសា? (ក) ឥធ ភិក្ខូ ភិក្ខុំ អាបត្តិយា ចោទេន្តិ។ សោ ភិក្ខុ ភិក្ខូហិ អាបត្តិយា ចោទិយមានោ [ចោទិយមានោ (សី. ស្យា.) អ. និ. ៨.១៤] “ន សរាមិ ន សរាមី”តិ អស្សតិយាវ និព្ពេឋេតិ។ អយំ បឋមោ បុរិសទោសោ។

(ខ) បុន ចបរំ ភិក្ខូ ភិក្ខុំ អាបត្តិយា ចោទេន្តិ។ សោ ភិក្ខុ ភិក្ខូហិ អាបត្តិយា ចោទិយមានោ ចោទកំយេវ បដិប្ផរតិ – “កឹ នុ ខោ តុយ្ហំ ពាលស្ស អព្យត្តស្ស ភណិតេន! ត្វម្បិ នាម មំ ភណិតព្ពំ មញ្ញសី”តិ! អយំ ទុតិយោ បុរិសទោសោ។

(គ) បុន ចបរំ ភិក្ខូ ភិក្ខុំ អាបត្តិយា ចោទេន្តិ។ សោ ភិក្ខុ ភិក្ខូហិ អាបត្តិយា ចោទិយមានោ ចោទកំយេវ [ចោទកស្សេវ (ស្យា.) អ. និ. ៨.១៤] បច្ចារោបេតិ – “ត្វម្បិ ខោសិ ឥត្ថន្នាមំ អាបត្តិំ អាបន្នោ។ ត្វំ តាវ បឋមំ បដិករោហី”តិ។ អយំ តតិយោ បុរិសទោសោ។

(ឃ) បុន ចបរំ ភិក្ខូ ភិក្ខុំ អាបត្តិយា ចោទេន្តិ។ សោ ភិក្ខុ ភិក្ខូហិ អាបត្តិយា ចោទិយមានោ អញ្ញេនាញ្ញំ បដិចរតិ, ពហិទ្ធា កថំ អបនាមេតិ, កោបញ្ច ទោសញ្ច អប្បច្ចយញ្ច បាតុករោតិ។ អយំ ចតុត្ថោ បុរិសទោសោ។

(ង) បុន ចបរំ ភិក្ខូ ភិក្ខុំ អាបត្តិយា ចោទេន្តិ។ សោ ភិក្ខុ ភិក្ខូហិ អាបត្តិយា ចោទិយមានោ សង្ឃមជ្ឈេ ពាហាវិក្ខេបកំ ភណតិ។ អយំ បញ្ចមោ បុរិសទោសោ។

(ច) បុន ចបរំ ភិក្ខូ ភិក្ខុំ អាបត្តិយា ចោទេន្តិ។ សោ ភិក្ខុ ភិក្ខូហិ អាបត្តិយា ចោទិយមានោ អនាទិយិត្វា សង្ឃំ, អនាទិយិត្វា ចោទកំ, សាបត្តិកោវ [អាបត្តិកោវ (ក.) អ. និ. ៨.១៤] យេនកាមំ បក្កមតិ។ អយំ ឆដ្ឋោ បុរិសទោសោ។

(ឆ) បុន ចបរំ ភិក្ខូ ភិក្ខុំ អាបត្តិយា ចោទេន្តិ។ សោ ភិក្ខុ ភិក្ខូហិ អាបត្តិយា ចោទិយមានោ “នេវាហំ អាបន្នោម្ហិ, ន បនាហំ អនាបន្នោម្ហី”តិ តុណ្ហីភូតោ សង្ឃំ វិហេសេតិ។ អយំ សត្តមោ បុរិសទោសោ។

(ជ) បុន ចបរំ ភិក្ខូ ភិក្ខុំ អាបត្តិយា ចោទេន្តិ។ សោ ភិក្ខុ ភិក្ខូហិ អាបត្តិយា ចោទិយមានោ ឯវមាហ – “កិំ នុ ខោ តុម្ហេ អាយស្មន្តោ អតិពាឡ្ហំ មយិ ព្យាវដា។ ឥទានាហំ សិក្ខំ បច្ចក្ខាយ ហីនាយាវត្តិស្សាមី”តិ។ សោ សិក្ខំ បច្ចក្ខាយ ហីនាយាវត្តិត្វា ឯវមាហ – “ឥទានិ ខោ តុម្ហេ អាយស្មន្តោ អត្តមនា ហោថា”តិ។ អយំ អដ្ឋមោ បុរិសទោសោ។ ឥមេ អដ្ឋ បុរិសទោសា។

(៧) អដ្ឋ អសញ្ញីវាទា

៩៥៨. តត្ថ កតមេ អដ្ឋ អសញ្ញីវាទា? “រូបី អត្តា ហោតិ អរោគោ បរំ មរណា”តិ – អសញ្ញីតិ នំ បញ្ញបេន្តិ; អរូបី អត្តា…បេ… រូបី ច អរូបី ច…បេ… នេវរូបីនារូបី…បេ… “អន្តវា អត្តា ហោតិ អរោគោ បរំ មរណា”តិ – អសញ្ញីតិ នំ បញ្ញបេន្តិ; “អនន្តវា អត្តា ហោតិ អរោគោ បរំ មរណា”តិ – អសញ្ញីតិ នំ បញ្ញបេន្តិ; “អន្តវា ច អនន្តវា ច អត្តា ហោតិ អរោគោ បរំ មរណា”តិ – អសញ្ញីតិ នំ បញ្ញបេន្តិ; “នេវន្តវា នានន្តវា អត្តា ហោតិ អរោគោ បរំ មរណា”តិ – អសញ្ញីតិ នំ បញ្ញបេន្តិ។ ឥមេ អដ្ឋ អសញ្ញីវាទា។

(៨) អដ្ឋ នេវសញ្ញីនាសញ្ញីវាទា

៩៥៩. តត្ថ កតមេ អដ្ឋ នេវសញ្ញីនាសញ្ញីវាទា? “រូបី អត្តា ហោតិ អរោគោ បរំ មរណា”តិ – នេវសញ្ញីនាសញ្ញីតិ នំ បញ្ញបេន្តិ; “អរូបី អត្តា ហោតិ អរោគោ បរំ មរណា”តិ – នេវសញ្ញីនាសញ្ញីតិ នំ បញ្ញបេន្តិ; “រូបី ច អរូបី ច អត្តា ហោតិ អរោគោ បរំ មរណា”តិ – នេវសញ្ញីនាសញ្ញីតិ នំ បញ្ញបេន្តិ; “នេវរូបីនារូបី អត្តា ហោតិ អរោគោ បរំ មរណា”តិ – នេវសញ្ញីនាសញ្ញីតិ នំ បញ្ញបេន្តិ; “អន្តវា អត្តា ហោតិ អរោគោ បរំ មរណា”តិ – នេវសញ្ញីនាសញ្ញីតិ នំ បញ្ញបេន្តិ; “អនន្តវា អត្តា ហោតិ អរោគោ បរំ មរណា”តិ – នេវសញ្ញីនាសញ្ញីតិ នំ បញ្ញបេន្តិ; “អន្តវា ច អនន្តវា ច អត្តា ហោតិ អរោគោ បរំ មរណា”តិ – នេវសញ្ញីនាសញ្ញីតិ នំ បញ្ញបេន្តិ; “នេវន្តវា នានន្តវា អត្តា ហោតិ អរោគោ បរំ មរណា”តិ – នេវសញ្ញីនាសញ្ញីតិ នំ បញ្ញបេន្តិ។ ឥមេ អដ្ឋ នេវសញ្ញីនាសញ្ញីវាទា។

អដ្ឋកំ។

៩. នវកនិទ្ទេសោ

(១) នវ អាឃាតវត្ថូនិ

៩៦០. តត្ថ កតមានិ នវ អាឃាតវត្ថូនិ? “អនត្ថំ មេ អចរី”តិ អាឃាតោ ជាយតិ ; “អនត្ថំ មេ ចរតី”តិ អាឃាតោ ជាយតិ; “អនត្ថំ មេ ចរិស្សតី”តិ អាឃាតោ ជាយតិ; “បិយស្ស មេ មនាបស្ស អនត្ថំ អចរិ”…បេ… អនត្ថំ ចរតិ…បេ… អនត្ថំ ចរិស្សតីតិ អាឃាតោ ជាយតិ; អប្បិយស្ស មេ អមនាបស្ស អត្ថំ អចរិ…បេ… អត្ថំ ចរតិ…បេ… អត្ថំ ចរិស្សតីតិ អាឃាតោ ជាយតិ។ ឥមានិ នវ អាឃាតវត្ថូនិ។

(២) នវ បុរិសមលានិ

៩៦១. តត្ថ កតមានិ នវ បុរិសមលានិ? កោធោ, មក្ខោ, ឥស្សា, មច្ឆរិយំ, មាយា, សាឋេយ្យំ, មុសាវាទោ, បាបិច្ឆតា, មិច្ឆាទិដ្ឋិ – ឥមានិ នវ បុរិសមលានិ។

(៣) នវវិធា មានា

៩៦២. តត្ថ កតមេ នវវិធា មានា? ‘‘សេយ្យស្ស សេយ្យោហមស្មី’’តិ មានោ, ‘‘សេយ្យស្ស សទិសោហមស្មី’’តិ មានោ, ‘‘សេយ្យស្ស ហីនោហមស្មី’’តិ មានោ, ‘‘សទិសស្ស សេយ្យោហមស្មី’’តិ មានោ, ‘‘សទិសស្ស សទិសោហមស្មី’’តិ មានោ, ‘‘សទិសស្ស ហីនោហមស្មី’’តិ មានោ, ‘‘ហីនស្ស សេយ្យោហមស្មី’’តិ មានោ, ‘‘ហីនស្ស សទិសោហមស្មី’’តិ មានោ, ‘‘ហីនស្ស ហីនោហមស្មី’’តិ មានោ – ឥមេ នវវិធា មានា។

(៤) នវ តណ្ហាមូលកា ធម្មា

៩៦៣. តត្ថ កតមេ នវ តណ្ហាមូលកា ធម្មា? តណ្ហំ បដិច្ច បរិយេសនា, បរិយេសនំ បដិច្ច លាភោ, លាភំ បដិច្ច វិនិច្ឆយោ, វិនិច្ឆយំ បដិច្ច ឆន្ទរាគោ, ឆន្ទរាគំ បដិច្ច អជ្ឈោសានំ, អជ្ឈោសានំ បដិច្ច បរិគ្គហោ, បរិគ្គហំ បដិច្ច មច្ឆរិយំ, មច្ឆរិយំ បដិច្ច អារក្ខោ, អារក្ខាធិករណំ ទណ្ឌាទាន-សត្ថាទាន-កលហ-វិគ្គហវិវាទ-តុវំតុវំ-បេសុញ្ញ-មុសាវាទា អនេកេ បាបកា អកុសលា ធម្មា សម្ភវន្តិ – ឥមេ នវ តណ្ហាមូលកា ធម្មា។

(៥) នវ ឥញ្ជិតានិ

៩៦៤. តត្ថ កតមានិ នវ ឥញ្ជិតានិ? ‘‘អស្មី’’តិ ឥញ្ជិតមេតំ, ‘‘អហមស្មី’’តិ ឥញ្ជិតមេតំ , ‘‘អយមហមស្មី’’តិ ឥញ្ជិតមេតំ ‘‘ភវិស្ស’’ន្តិ ឥញ្ជិតមេតំ, ‘‘រូបី ភវិស្ស’’ន្តិ ឥញ្ជិតមេតំ, ‘‘អរូបី ភវិស្ស’’ន្តិ ឥញ្ជិតមេតំ, ‘‘សញ្ញី ភវិស្ស’’ន្តិ ឥញ្ជិតមេតំ, ‘‘អសញ្ញី ភវិស្ស’’ន្តិ ឥញ្ជិតមេតំ, ‘‘នេវសញ្ញីនាសញ្ញី ភវិស្ស’’ន្តិ ឥញ្ជិតមេតំ – ឥមានិ នវ ឥញ្ជិតានិ។

(៦-៩) នវ មញ្ញិតាទីនិ

៩៦៥. តត្ថ កតមានិ នវ មញ្ញិតានិ… នវ ផន្ទិតានិ… នវ បបញ្ចិតានិ… នវ សង្ខតានិ? ‘‘អស្មី’’តិ សង្ខតមេតំ, ‘‘អហមស្មី’’តិ សង្ខតមេតំ , ‘‘អយមហមស្មី’’តិ សង្ខតមេតំ, ‘‘ភវិស្ស’’ន្តិ សង្ខតមេតំ, ‘‘រូបី ភវិស្ស’’ន្តិ សង្ខតមេតំ, ‘‘អរូបី ភវិស្ស’’ន្តិ សង្ខតមេតំ, ‘‘សញ្ញី ភវិស្ស’’ន្តិ សង្ខតមេតំ , ‘‘អសញ្ញី ភវិស្ស’’ន្តិ សង្ខតមេតំ, ‘‘នេវសញ្ញីនាសញ្ញី ភវិស្ស’’ន្តិ សង្ខតមេតំ – ឥមានិ នវ សង្ខតានិ។

នវកំ។

១០. ទសកនិទ្ទេសោ

(១) ទស កិលេសវត្ថូនិ

៩៦៦. តត្ថ កតមានិ ទស កិលេសវត្ថូនិ? លោភោ, ទោសោ, មោហោ, មានោ, ទិដ្ឋិ, វិចិកិច្ឆា, ថិនំ, ឧទ្ធច្ចំ, អហិរិកំ, អនោត្តប្បំ – ឥមានិ ទស កិលេសវត្ថូនិ។

(២) ទស អាឃាតវត្ថូនិ

៩៦៧. តត្ថ កតមានិ ទស អាឃាតវត្ថូនិ? ‘‘អនត្ថំ មេ អចរី’’តិ អាឃាតោ ជាយតិ, ‘‘អនត្ថំ មេ ចរតី’’តិ អាឃាតោ ជាយតិ, ‘‘អនត្ថំ មេ ចរិស្សតី’’តិ អាឃាតោ ជាយតិ, ‘‘បិយស្ស មេ មនាបស្ស អនត្ថំ អចរិ’’…បេ…. អនត្ថំ ចរតិ…បេ…. អនត្ថំ ចរិស្សតីតិ អាឃាតោ ជាយតិ, អប្បិយស្ស មេ អមនាបស្ស អត្ថំ អចរិ…បេ…. អត្ថំ ចរតិ…បេ…. អត្ថំ ចរិស្សតីតិ អាឃាតោ ជាយតិ, អដ្ឋានេ វា បន អាឃាតោ ជាយតិ – ឥមានិ ទស អាឃាតវត្ថូនិ។

(៣) ទស អកុសលកម្មបថា

៨៦៨. តត្ថ កតមេ ទស អកុសលកម្មបថា? បាណាតិបាតោ, អទិន្នាទានំ, កាមេសុមិច្ឆាចារោ, មុសាវាទោ, បិសុណា វាចា, ផរុសា វាចា, សម្ផប្បលាបោ, អភិជ្ឈា, ព្យាបាទោ, មិច្ឆាទិដ្ឋិ – ឥមេ ទស អកុសលកម្មបថា។

(៤) ទស សំយោជនានិ

៨៦៩. តត្ថ កតមានិ ទស សំយោជនានិ? កាមរាគសំយោជនំ, បដិឃសំយោជនំ , មានសំយោជនំ, ទិដ្ឋិសំយោជនំ, វិចិកិច្ឆាសំយោជនំ, សីលព្ពតបរាមាសសំយោជនំ, ភវរាគសំយោជនំ, ឥស្សាសំយោជនំ, មច្ឆរិយសំយោជនំ, អវិជ្ជាសំយោជនំ – ឥមានិ ទស សំយោជនានិ។

(៥) ទស មិច្ឆត្តា

៨៧០. តត្ថ កតមេ ទស មិច្ឆត្តា? មិច្ឆាទិដ្ឋិ, មិច្ឆាសង្កប្បោ, មិច្ឆាវាចា, មិច្ឆាកម្មន្តោ, មិច្ឆាអាជីវោ, មិច្ឆាវាយាមោ, មិច្ឆាសតិ, មិច្ឆាសមាធិ , មិច្ឆាញាណំ, មិច្ឆាវិមុត្តិ – ឥមេ ទស មិច្ឆត្តា។

(៦) ទសវត្ថុកា មិច្ឆាទិដ្ឋិ

៨៧១. តត្ថ កតមា ទសវត្ថុកា មិច្ឆាទិដ្ឋិ? នត្ថិ ទិន្នំ, នត្ថិ យិដ្ឋំ, នត្ថិ ហុតំ, នត្ថិ សុកតទុក្កដានំ កម្មានំ ផលំ វិបាកោ, នត្ថិ អយំ លោកោ, នត្ថិ បរោ លោកោ, នត្ថិ មាតា, នត្ថិ បិតា, នត្ថិ សត្តា ឱបបាតិកា, នត្ថិ លោកេ សមណព្រាហ្មណា សម្មគ្គតា [សមគ្គតា (ក.)] សម្មា បដិបន្នា យេ ឥមញ្ច លោកំ បរញ្ច លោកំ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា បវេទេន្តីតិ – អយំ ទសវត្ថុកា មិច្ឆាទិដ្ឋិ។

(៧) ទសវត្ថុកា អន្តគ្គាហិកា ទិដ្ឋិ

៨៧២. តត្ថ កតមា ទសវត្ថុកា អន្តគ្គាហិកា ទិដ្ឋិ? សស្សតោ លោកោតិ វា, អសស្សតោ លោកោតិ វា, អន្តវា លោកោតិ វា, អនន្តវា លោកោតិ វា, តំ ជីវំ តំ សរីរន្តិ វា, អញ្ញំ ជីវំ អញ្ញំ សរីរន្តិ វា, ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ វា, ន ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ វា, ហោតិ ច ន ច ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ វា, នេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ វា – អយំ ទសវត្ថុកា អន្តគ្គាហិកា ទិដ្ឋិ។

ទសកំ។

១១. តណ្ហាវិចរិតនិទ្ទេសោ

(១) អជ្ឈត្តិកស្ស ឧបាទាយ

៨៧៣. តត្ថ កតមានិ អដ្ឋារស តណ្ហាវិចរិតានិ អជ្ឈត្តិកស្ស ឧបាទាយ? អស្មីតិ ហោតិ, ឥត្ថស្មីតិ ហោតិ, ឯវស្មីតិ ហោតិ, អញ្ញថាស្មីតិ ហោតិ, ភវិស្សន្តិ ហោតិ, ឥត្ថំ ភវិស្សន្តិ ហោតិ, ឯវំ ភវិស្សន្តិ ហោតិ, អញ្ញថា ភវិស្សន្តិ ហោតិ, អសស្មីតិ ហោតិ, សាតស្មីតិ ហោតិ, សិយន្តិ ហោតិ, ឥត្ថំ សិយន្តិ ហោតិ, ឯវំ សិយន្តិ ហោតិ, អញ្ញថា សិយន្តិ ហោតិ, អបាហំ សិយន្តិ ហោតិ, អបាហំ ឥត្ថំ សិយន្តិ ហោតិ, អបាហំ ឯវំ សិយន្តិ ហោតិ, អបាហំ អញ្ញថា សិយន្តិ ហោតិ។

៨៧៤. កថញ្ច អស្មីតិ ហោតិ? កញ្ចិ ធម្មំ អនវការី [អនវការិ (សី. ក.)] ករិត្វា រូបំ…បេ…. វេទនំ… សញ្ញំ… សង្ខារេ… វិញ្ញាណំ អស្មីតិ ឆន្ទំ បដិលភតិ, អស្មីតិ មានំ បដិលភតិ , អស្មីតិ ទិដ្ឋិំ បដិលភតិ។ តស្មិំ សតិ ឥមានិ បបញ្ចិតានិ ហោន្តិ – ឥត្ថស្មីតិ វា ឯវស្មីតិ វា អញ្ញថាស្មីតិ វា។

(២) កថញ្ច ឥត្ថស្មីតិ ហោតិ? ខត្តិយោស្មីតិ វា, ព្រាហ្មណោស្មីតិ វា, វេស្សោស្មីតិ វា, សុទ្ទោស្មីតិ វា, គហដ្ឋោស្មីតិ វា, បព្ពជិតោស្មីតិ វា, ទេវោស្មីតិ វា, មនុស្សោស្មីតិ វា, រូបីស្មីតិ វា, អរូបីស្មីតិ វា, សញ្ញីស្មីតិ វា, អសញ្ញីស្មីតិ វា, នេវសញ្ញីនាសញ្ញីស្មីតិ វា – ឯវំ ឥត្ថស្មីតិ ហោតិ។

(៣) កថញ្ច ឯវស្មីតិ ហោតិ? បរបុគ្គលំ [បរំ បុគ្គលំ (ស្យា.)] ឧបនិធាយ យថា សោ ខត្តិយោ តថាហំ ខត្តិយោស្មីតិ វា, យថា សោ ព្រាហ្មណោ តថាហំ ព្រាហ្មណោស្មីតិ វា, យថា សោ វេស្សោ តថាហំ វេស្សោស្មីតិ វា យថា

សោ សុទ្ទោ តថាហំ សុទ្ទោស្មីតិ វា, យថា សោ គហដ្ឋោ តថាហំ គហដ្ឋោស្មីតិ វា, យថា សោ បព្ពជិតោ តថាហំ បព្ពជិតោស្មីតិ វា, យថា សោ ទេវោ តថាហំ ទេវោស្មីតិ វា, យថា សោ មនុស្សោ តថាហំ មនុស្សោស្មីតិ វា, យថា សោ រូបី តថាហំ រូបីស្មីតិ វា, យថា សោ អរូបី តថាហំ អរូបីស្មីតិ វា, យថា សោ សញ្ញី តថាហំ សញ្ញីស្មីតិ វា, យថា សោ អសញ្ញី តថាហំ អសញ្ញីស្មីតិ វា, យថា សោ នេវសញ្ញីនាសញ្ញី តថាហំ នេវសញ្ញីនាសញ្ញីស្មីតិ វា – ឯវំ ឯវស្មីតិ ហោតិ។

(៤) កថញ្ច អញ្ញថាស្មីតិ ហោតិ? បរបុគ្គលំ ឧបនិធាយ យថា សោ ខត្តិយោ នាហំ តថា ខត្តិយោស្មីតិ វា យថា សោ ព្រាហ្មណោ នាហំ តថា ព្រាហ្មណោស្មីតិ វា, យថា សោ វេស្សោ នាហំ តថា វេស្សោស្មីតិ វា, យថា សោ សុទ្ទោ នាហំ តថា សុទ្ទោស្មីតិ វា, យថា សោ គហដ្ឋោ នាហំ តថា គហដ្ឋោស្មីតិ វា, យថា សោ បព្ពជិតោ នាហំ តថា បព្ពជិតោស្មីតិ វា, យថា សោ ទេវោ នាហំ តថា ទេវោស្មីតិ វា, យថា សោ មនុស្សោ នាហំ តថា មនុស្សោស្មីតិ វា, យថា សោ រូបី នាហំ តថា រូបីស្មីតិ វា, យថា សោ អរូបី នាហំ តថា អរូបីស្មីតិ វា, យថា សោ សញ្ញី នាហំ តថា សញ្ញីស្មីតិ វា, យថា សោ អសញ្ញី នាហំ តថា អសញ្ញីស្មីតិ វា, យថា សោ នេវសញ្ញីនាសញ្ញី នាហំ តថា នេវសញ្ញីនាសញ្ញីស្មីតិ វា – ឯវំ អញ្ញថាស្មីតិ ហោតិ។

(៥) កថញ្ច ភវិស្សន្តិ ហោតិ? កញ្ចិ ធម្មំ អនវការិ ករិត្វា រូបំ…បេ…. វេទនំ… សញ្ញំ… សង្ខារេ… វិញ្ញាណំ ភវិស្សន្តិ ឆន្ទំ បដិលភតិ, ភវិស្សន្តិ មានំ បដិលភតិ , ភវិស្សន្តិ ទិដ្ឋឹ បដិលភតិ។ តស្មឹ សតិ ឥមានិ បបញ្ចិតានិ ហោន្តិ – ឥត្ថំ ភវិស្សន្តិ វា, ឯវំ ភវិស្សន្តិ វា, អញ្ញថា ភវិស្សន្តិ វា។

(៦) កថញ្ច ឥត្ថំ ភវិស្សន្តិ ហោតិ? ខត្តិយោ ភវិស្សន្តិ វា, ព្រាហ្មណោ ភវិស្សន្តិ វា, វេស្សោ ភវិស្សន្តិ វា, សុទ្ទោ ភវិស្សន្តិ វា, គហដ្ឋោ ភវិស្សន្តិ វា, បព្ពជិតោ ភវិស្សន្តិ វា, ទេវោ ភវិស្សន្តិ វា, មនុស្សោ ភវិស្សន្តិ វា, រូបី ភវិស្សន្តិ វា, អរូបី ភវិស្សន្តិ វា, សញ្ញី ភវិស្សន្តិ វា, អសញ្ញី ភវិស្សន្តិ វា, នេវសញ្ញីនាសញ្ញី ភវិស្សន្តិ វា – ឯវំ ឥត្ថំ ភវិស្សន្តិ ហោតិ។

(៧) កថញ្ច ឯវំ ភវិស្សន្តិ ហោតិ? បរបុគ្គលំ ឧបនិធាយ យថា សោ ខត្តិយោ តថាហំ ខត្តិយោ ភវិស្សន្តិ វា, យថា សោ ព្រាហ្មណោ តថាហំ ព្រាហ្មណោ ភវិស្សន្តិ វា…បេ…. យថា សោ នេវសញ្ញីនាសញ្ញី តថាហំ នេវសញ្ញីនាសញ្ញី ភវិស្សន្តិ វា – ឯវំ ភវិស្សន្តិ ហោតិ។

(៨) កថញ្ច អញ្ញថា ភវិស្សន្តិ ហោតិ? បរបុគ្គលំ ឧបនិធាយ យថា សោ ខត្តិយោ នាហំ តថា ខត្តិយោ ភវិស្សន្តិ វា, យថា សោ ព្រាហ្មណោ នាហំ តថា ព្រាហ្មណោ ភវិស្សន្តិ វា…បេ…. យថា សោ នេវសញ្ញីនាសញ្ញី នាហំ តថា នេវសញ្ញីនាសញ្ញី ភវិស្សន្តិ វា – ឯវំ អញ្ញថា ភវិស្សន្តិ ហោតិ។

(៩) កថញ្ច អសស្មីតិ ហោតិ? កញ្ចិ ធម្មំ អនវការិ ករិត្វា រូបំ…បេ…. វេទនំ… សញ្ញំ… សង្ខារេ… វិញ្ញាណំ និច្ចោស្មិ ធុវោស្មិ សស្សតោស្មិ អវិបរិណាមធម្មោស្មីតិ – ឯវំ អសស្មីតិ ហោតិ។

(១០) កថញ្ច សាតស្មីតិ ហោតិ? កញ្ចិ ធម្មំ អនវការិ ករិត្វា រូបំ…បេ…. វេទនំ… សញ្ញំ… សង្ខារេ… វិញ្ញាណំ ឧច្ឆិជ្ជិស្សាមិ វិនស្សិស្សាមិ ន ភវិស្សាមីតិ – ឯវំ សាតស្មីតិ ហោតិ។

(១១) កថញ្ច សិយន្តិ ហោតិ? កញ្ចិ ធម្មំ អនវការិ ករិត្វា រូបំ…បេ…. វេទនំ… សញ្ញំ… សង្ខារេ… វិញ្ញាណំ សិយន្តិ ឆន្ទំ បដិលភតិ, សិយន្តិ មានំ បដិលភតិ , សិយន្តិ ទិដ្ឋឹ បដិលភតិ។ តស្មឹ សតិ ឥមានិ បបញ្ចិតានិ ហោន្តិ – ឥត្ថំ សិយន្តិ វា, ឯវំ សិយន្តិ វា, អញ្ញថា សិយន្តិ វា។

(១២) កថញ្ច ឥត្ថំ សិយន្តិ ហោតិ? ខត្តិយោ សិយន្តិ វា, ព្រាហ្មណោ សិយន្តិ វា, វេស្សោ សិយន្តិ វា, សុទ្ទោ សិយន្តិ វា, គហដ្ឋោ សិយន្តិ វា, បព្ពជិតោ សិយន្តិ វា, ទេវោ សិយន្តិ វា, មនុស្សោ សិយន្តិ វា, រូបី សិយន្តិ វា, អរូបី សិយន្តិ វា, សញ្ញី សិយន្តិ វា, អសញ្ញី សិយន្តិ វា, នេវសញ្ញីនាសញ្ញី សិយន្តិ វា – ឯវំ ឥត្ថំ សិយន្តិ ហោតិ។

(១៣) កថញ្ច ឯវំ សិយន្តិ ហោតិ? បរបុគ្គលំ ឧបនិធាយ យថា សោ ខត្តិយោ តថាហំ ខត្តិយោ សិយន្តិ វា, យថា សោ ព្រាហ្មណោ តថាហំ ព្រាហ្មណោ សិយន្តិ វា…បេ…. យថា សោ នេវសញ្ញីនាសញ្ញី តថាហំ នេវសញ្ញីនាសញ្ញី សិយន្តិ វា – ឯវំ ឯវំ សិយន្តិ ហោតិ។

(១៤) កថញ្ច អញ្ញថា សិយន្តិ ហោតិ? បរបុគ្គលំ ឧបនិធាយ យថា សោ ខត្តិយោ នាហំ តថា ខត្តិយោ សិយន្តិ វា, យថា សោ ព្រាហ្មណោ នាហំ តថា ព្រាហ្មណោ សិយន្តិ វា…បេ…. យថា សោ នេវសញ្ញីនាសញ្ញី នាហំ តថា

នេវសញ្ញីនាសញ្ញី សិយន្តិ វា – ឯវំ អញ្ញថា សិយន្តិ ហោតិ។

(១៥) កថញ្ច អបាហំ សិយន្តិ ហោតិ? កញ្ចិ ធម្មំ អនវការី ករិត្វា រូបំ… វេទនំ… សញ្ញំ… សង្ខារេ… វិញ្ញាណំ អបាហំ សិយន្តិ ឆន្ទំ បដិលភតិ, អបាហំ សិយន្តិ មានំ បដិលភតិ, អបាហំ សិយន្តិ ទិដ្ឋឹ បដិលភតិ។ តស្មឹ សតិ ឥមានិ បបញ្ចិតានិ ហោន្តិ – អបាហំ ឥត្ថំ សិយន្តិ វា, អបាហំ ឯវំ សិយន្តិ វា, អបាហំ អញ្ញថា សិយន្តិ វា។

(១៦) កថញ្ច អបាហំ ឥត្ថំ សិយន្តិ ហោតិ? អបាហំ ខត្តិយោ សិយន្តិ វា, អបាហំ ព្រាហ្មណោ សិយន្តិ វា, អបាហំ វេស្សោ សិយន្តិ វា, អបាហំ សុទ្ទោ សិយន្តិ វា, អបាហំ គហដ្ឋោ សិយន្តិ វា, អបាហំ បព្ពជិតោ សិយន្តិ វា, អបាហំ ទេវោ សិយន្តិ វា, អបាហំ មនុស្សោ សិយន្តិ វា, អបាហំ រូបី សិយន្តិ វា, អបាហំ អរូបី សិយន្តិ វា, អបាហំ សញ្ញី សិយន្តិ វា, អបាហំ អសញ្ញី សិយន្តិ វា, អបាហំ នេវសញ្ញីនាសញ្ញី សិយន្តិ វា – ឯវំ អបាហំ ឥត្ថំ សិយន្តិ ហោតិ។ (១៧) កថញ្ច អបាហំ ឯវំ សិយន្តិ ហោតិ? បរបុគ្គលំ ឧបនិធាយ យថា សោ ខត្តិយោ អបាហំ តថា ខត្តិយោ សិយន្តិ វា, យថា សោ ព្រាហ្មណោ អបាហំ តថា ព្រាហ្មណោ សិយន្តិ វា…បេ…. យថា សោ នេវសញ្ញីនាសញ្ញី អបាហំ តថា នេវសញ្ញីនាសញ្ញី សិយន្តិ វា – ឯវំ អបាហំ ឯវំ សិយន្តិ ហោតិ។

(១៨) កថញ្ច អបាហំ អញ្ញថា សិយន្តិ ហោតិ? បរបុគ្គលំ ឧបនិធាយ យថា សោ ខត្តិយោ អបាហំ ន តថា ខត្តិយោ សិយន្តិ វា, យថា សោ ព្រាហ្មណោ អបាហំ ន តថា ព្រាហ្មណោ សិយន្តិ វា…បេ…. យថា សោ នេវសញ្ញីនាសញ្ញី អបាហំ ន តថា នេវសញ្ញីនាសញ្ញី សិយន្តិ វា – ឯវំ អបាហំ អញ្ញថា សិយន្តិ ហោតិ។

ឥមានិ អដ្ឋារស តណ្ហាវិចរិតានិ អជ្ឈត្តិកស្ស ឧបាទាយ។

(២) ពាហិរស្ស ឧបាទាយ

៩៧៥. តត្ថ កតមានិ អដ្ឋារស តណ្ហាវិចរិតានិ ពាហិរស្ស ឧបាទាយ? ឥមិនា អស្មីតិ ហោតិ, ឥមិនា ឥត្ថស្មីតិ ហោតិ, ឥមិនា ឯវស្មីតិ ហោតិ, ឥមិនា អញ្ញថាស្មីតិ ហោតិ, ឥមិនា ភវិស្សន្តិ ហោតិ, ឥមិនា ឥត្ថំ ភវិស្សន្តិ ហោតិ, ឥមិនា ឯវំ ភវិស្សន្តិ ហោតិ, ឥមិនា អញ្ញថា ភវិស្សន្តិ ហោតិ, ឥមិនា អសស្មីតិ ហោតិ, ឥមិនា សាតស្មីតិ ហោតិ, ឥមិនា សិយន្តិ ហោតិ, ឥមិនា ឥត្ថំ សិយន្តិ ហោតិ, ឥមិនា ឯវំ សិយន្តិ ហោតិ, ឥមិនា អញ្ញថា សិយន្តិ ហោតិ, ឥមិនា អបាហំ សិយន្តិ ហោតិ, ឥមិនា អបាហំ ឥត្ថំ សិយន្តិ ហោតិ, ឥមិនា អបាហំ ឯវំ សិយន្តិ ហោតិ, ឥមិនា អបាហំ អញ្ញថា សិយន្តិ ហោតិ។

៩៧៦. (១) កថញ្ច ឥមិនា អស្មីតិ ហោតិ? កញ្ចិ ធម្មំ អវការី ករិត្វា រូបំ… វេទនំ… សញ្ញំ… សង្ខារេ… វិញ្ញាណំ ឥមិនា អស្មីតិ ឆន្ទំ បដិលភតិ , ឥមិនា អស្មីតិ មានំ បដិលភតិ, ឥមិនា អស្មីតិ ទិដ្ឋឹ បដិលភតិ។ តស្មឹ សតិ ឥមានិ បបញ្ចិតានិ ហោន្តិ – ឥមិនា ឥត្ថស្មីតិ វា, ឥមិនា ឯវស្មីតិ វា, ឥមិនា អញ្ញថាស្មីតិ វា។

(២) កថញ្ច ឥមិនា ឥត្ថស្មីតិ ហោតិ? ឥមិនា ខត្តិយោស្មីតិ វា, ឥមិនា ព្រាហ្មណោស្មីតិ វា, ឥមិនា វេស្សោស្មីតិ វា, ឥមិនា សុទ្ទោស្មីតិ វា, ឥមិនា គហដ្ឋោស្មីតិ វា, ឥមិនា បព្ពជិតោស្មីតិ វា, ឥមិនា ទេវោស្មីតិ វា, ឥមិនា មនុស្សោស្មីតិ វា, ឥមិនា រូបីស្មីតិ វា, ឥមិនា អរូបីស្មីតិ វា, ឥមិនា សញ្ញីស្មីតិ វា, ឥមិនា អសញ្ញីស្មីតិ វា, ឥមិនា នេវសញ្ញីនាសញ្ញីស្មីតិ វា – ឯវំ ឥមិនា ឥត្ថស្មីតិ ហោតិ។

(៣) កថញ្ច ឥមិនា ឯវស្មីតិ ហោតិ? បរបុគ្គលំ ឧបនិធាយ យថា សោ ខត្តិយោ ឥមិនា តថាហំ ខត្តិយោស្មីតិ វា, យថា សោ ព្រាហ្មណោ ឥមិនា តថាហំ ព្រាហ្មណោស្មីតិ វា…បេ…. យថា សោ នេវសញ្ញីនាសញ្ញី ឥមិនា តថាហំ នេវសញ្ញីនាសញ្ញីស្មីតិ វា – ឯវំ ឥមិនា ឯវស្មីតិ ហោតិ។

(៤) កថញ្ច ឥមិនា អញ្ញថាស្មីតិ ហោតិ? បរបុគ្គលំ ឧបនិធាយ យថា សោ ខត្តិយោ ឥមិនា នាហំ តថា ខត្តិយោស្មីតិ វា, យថា សោ ព្រាហ្មណោ ឥមិនា នាហំ តថា ព្រាហ្មណោស្មីតិ វា…បេ…. យថា សោ នេវសញ្ញីនាសញ្ញី ឥមិនា នាហំ តថា នេវសញ្ញីនាសញ្ញីស្មីតិ វា – ឯវំ ឥមិនា អញ្ញថាស្មីតិ ហោតិ។

(៥) កថញ្ច ឥមិនា ភវិស្សន្តិ ហោតិ? កញ្ចិ ធម្មំ អវការី ករិត្វា រូបំ… វេទនំ… សញ្ញំ… សង្ខារេ… វិញ្ញាណំ ឥមិនា ភវិស្សន្តិ ឆន្ទំ បដិលភតិ, ឥមិនា ភវិស្សន្តិ មានំ បដិលភតិ, ឥមិនា ភវិស្សន្តិ ទិដ្ឋឹ បដិលភតិ។ តស្មឹ សតិ ឥមានិ បបញ្ចិតានិ ហោន្តិ – ឥមិនា ឥត្ថំ ភវិស្សន្តិ វា, ឥមិនា ឯវំ ភវិស្សន្តិ វា, ឥមិនា អញ្ញថា ភវិស្សន្តិ វា។

(៦) កថញ្ច តមិនា តត្ថំ ភវិស្សន្តិ ហោតិ? តមិនា ខត្តិយោ ភវិស្សន្តិ វា...បេ.... តមិនា អរូបី ភវិស្សន្តិ វា, តមិនា សញ្ញី ភវិស្សន្តិ វា, តមិនា អសញ្ញី ភវិស្សន្តិ វា, តមិនា នេវសញ្ញីនាសញ្ញី ភវិស្សន្តិ វា – ឯវំ តមិនា តត្ថំ ភវិស្សន្តិ ហោតិ។

(៧) កថញ្ច តមិនា ឯវំ ភវិស្សន្តិ ហោតិ? បរបុគ្គលំ ឧបនិធាយ យថា សោ ខត្តិយោ តមិនា តថាហំ ខត្តិយោ ភវិស្សន្តិ វា, យថា សោ ព្រាហ្មណោ តមិនា តថាហំ ព្រាហ្មណោ ភវិស្សន្តិ វា...បេ.... យថា សោ នេវសញ្ញីនាសញ្ញី តមិនា តថាហំ នេវសញ្ញីនាសញ្ញី ភវិស្សន្តិ វា – ឯវំ តមិនា ឯវំ ភវិស្សន្តិ ហោតិ។

(៨) កថញ្ច តមិនា អញ្ញថា ភវិស្សន្តិ ហោតិ? បរបុគ្គលំ ឧបនិធាយ យថា សោ ខត្តិយោ តមិនា នាហំ តថា ខត្តិយោ ភវិស្សន្តិ វា, យថា សោ ព្រាហ្មណោ តមិនា នាហំ តថា ព្រាហ្មណោ ភវិស្សន្តិ វា...បេ.... យថា សោ នេវសញ្ញីនាសញ្ញី តមិនា នាហំ តថា នេវសញ្ញីនាសញ្ញី ភវិស្សន្តិ វា – ឯវំ តមិនា អញ្ញថា ភវិស្សន្តិ ហោតិ។

(៩) កថញ្ច តមិនា អសស្មីតិ ហោតិ? កញ្ចិ ធម្មំ អវការី [អវការី (សី.)] ករិត្វា រូបំ...បេ.... វេទនំ... សញ្ញំ... សង្ខារេ... វិញ្ញាណំ តមិនា និច្ចោស្មិ ធុវោស្មិ សស្សតោស្មិ អវិបរិណាមធម្មោស្មីតិ – ឯវំ តមិនា អសស្មីតិ ហោតិ។

(១០) កថញ្ច តមិនា សាតស្មីតិ ហោតិ? កញ្ចិ ធម្មំ អវការី ករិត្វា រូបំ...បេ.... វេទនំ... សញ្ញំ... សង្ខារេ... វិញ្ញាណំ តមិនា ឧច្ឆិជ្ជិស្សាមិ វិនស្សិស្សាមិ ន ភវិស្សាមីតិ – ឯវំ តមិនា សាតស្មីតិ ហោតិ។

(១១) កថញ្ច តមិនា សិយន្តិ ហោតិ? កញ្ចិ ធម្មំ អវការី ករិត្វា រូបំ...បេ.... វេទនំ... សញ្ញំ... សង្ខារេ... វិញ្ញាណំ តមិនា សិយន្តិ ឆន្ទំ បដិលភតិ, តមិនា សិយន្តិ មានំ បដិលភតិ, តមិនា សិយន្តិ ទិដ្ឋឹ បដិលភតិ។ តស្មឹ សតិ តមានិ បបញ្ចិតានិ ហោន្តិ – តមិនា តត្ថំ សិយន្តិ វា, តមិនា ឯវំ សិយន្តិ វា, តមិនា អញ្ញថា សិយន្តិ វា។

(១២) កថញ្ច តមិនា តត្ថំ សិយន្តិ ហោតិ? តមិនា ខត្តិយោ សិយន្តិ វា, តមិនា ព្រាហ្មណោ សិយន្តិ វា, តមិនា វេស្សោ សិយន្តិ វា, តមិនា សុទ្ទោ សិយន្តិ វា, តមិនា គហដ្ឋោ សិយន្តិ វា, តមិនា បព្ពជិតោ សិយន្តិ វា, តមិនា ទេវោ សិយន្តិ វា, តមិនា មនុស្សោ សិយន្តិ វា, តមិនា រូបី សិយន្តិ វា, តមិនា អរូបី សិយន្តិ វា, តមិនា សញ្ញី សិយន្តិ វា, តមិនា អសញ្ញី សិយន្តិ វា, តមិនា នេវសញ្ញីនាសញ្ញី សិយន្តិ វា – ឯវំ តមិនា តត្ថំ សិយន្តិ ហោតិ។

(១៣) កថញ្ច តមិនា ឯវំ សិយន្តិ ហោតិ? បរបុគ្គលំ ឧបនិធាយ យថា សោ ខត្តិយោ តមិនា តថាហំ ខត្តិយោ សិយន្តិ វា, យថា សោ ព្រាហ្មណោ តមិនា តថាហំ ព្រាហ្មណោ សិយន្តិ វា...បេ.... យថា សោ នេវសញ្ញីនាសញ្ញី តមិនា តថាហំ នេវសញ្ញីនាសញ្ញី សិយន្តិ វា – ឯវំ តមិនា ឯវំ សិយន្តិ ហោតិ។

(១៤) កថញ្ច តមិនា អញ្ញថា សិយន្តិ ហោតិ? បរបុគ្គលំ ឧបនិធាយ យថា សោ ខត្តិយោ តមិនា នាហំ តថា ខត្តិយោ សិយន្តិ វា, យថា សោ ព្រាហ្មណោ តមិនា នាហំ តថា ព្រាហ្មណោ សិយន្តិ វា...បេ.... យថា សោ នេវសញ្ញីនាសញ្ញី តមិនា នាហំ តថា នេវសញ្ញីនាសញ្ញី សិយន្តិ វា – ឯវំ តមិនា អញ្ញថា សិយន្តិ ហោតិ។

(១៥) កថញ្ច តមិនា អបាហំ សិយន្តិ ហោតិ? កញ្ចិ ធម្មំ អវការី ករិត្វា រូបំ...បេ.... វេទនំ... សញ្ញំ... សង្ខារេ... វិញ្ញាណំ តមិនា អបាហំ សិយន្តិ ឆន្ទំ បដិលភតិ, តមិនា អបាហំ សិយន្តិ មានំ បដិលភតិ, តមិនា អបាហំ សិយន្តិ ទិដ្ឋឹ បដិលភតិ។ តស្មឹ សតិ តមានិ បបញ្ចិតានិ ហោន្តិ – តមិនា អបាហំ តត្ថំ សិយន្តិ វា, តមិនា អបាហំ ឯវំ សិយន្តិ វា, តមិនា អបាហំ អញ្ញថា សិយន្តិ វា។

(១៦) កថញ្ច តមិនា អបាហំ តត្ថំ សិយន្តិ ហោតិ? តមិនា អបាហំ ខត្តិយោ សិយន្តិ វា, តមិនា អបាហំ ព្រាហ្មណោ សិយន្តិ វា, តមិនា អបាហំ វេស្សោ សិយន្តិ វា, តមិនា អបាហំ សុទ្ទោ សិយន្តិ វា, តមិនា អបាហំ គហដ្ឋោ សិយន្តិ វា, តមិនា អបាហំ បព្ពជិតោ សិយន្តិ វា, តមិនា អបាហំ ទេវោ សិយន្តិ វា, តមិនា អបាហំ មនុស្សោ សិយន្តិ វា, តមិនា អបាហំ រូបី សិយន្តិ វា, តមិនា អបាហំ អរូបី សិយន្តិ វា, តមិនា អបាហំ សញ្ញី សិយន្តិ វា, តមិនា អបាហំ អសញ្ញី សិយន្តិ វា, តមិនា អបាហំ នេវសញ្ញីនាសញ្ញី សិយន្តិ វា – ឯវំ តមិនា អបាហំ តត្ថំ សិយន្តិ ហោតិ។

(១៧) កថញ្ច តមិនា អបាហំ ឯវំ សិយន្តិ ហោតិ? បរបុគ្គលំ ឧបនិធាយ យថា សោ ខត្តិយោ តមិនា អបាហំ តថា ខត្តិយោ សិយន្តិ វា, យថា សោ ព្រាហ្មណោ តមិនា អបាហំ តថា ព្រាហ្មណោ សិយន្តិ វា...បេ....

យថា សោ នេវសញ្ញីនាសញ្ញី ឥមិនា អបាហំ តថា នេវសញ្ញីនាសញ្ញី សិយន្តិ វា – ឯវំ ឥមិនា អបាហំ ឯវំ សិយន្តិ ហោតិ។

(១៨) កថញ្ច ឥមិនា អបាហំ អញ្ញថា សិយន្តិ ហោតិ? បរបុគ្គលំ ឧបនិធាយ យថា សោ ខត្តិយោ ឥមិនា អបាហំ ន តថា ខត្តិយោ សិយន្តិ វា, យថា សោ ព្រាហ្មណោ ឥមិនា អបាហំ ន តថា ព្រាហ្មណោ សិយន្តិ វា…បេ. … យថា សោ នេវសញ្ញីនាសញ្ញី ឥមិនា អបាហំ ន តថា នេវសញ្ញីនាសញ្ញី សិយន្តិ វា – ឯវំ ឥមិនា អបាហំ អញ្ញថា សិយន្តិ ហោតិ។

ឥមានិ អដ្ឋារស តណ្ហាវិចរិតានិ ពាហិរស្ស ឧបាទាយ។

ឥតិ ឥមានិ អដ្ឋារស តណ្ហាវិចរិតានិ អជ្ឈត្តិកស្ស ឧបាទាយ, ឥមានិ អដ្ឋារស តណ្ហាវិចរិតានិ ពាហិរស្ស ឧបាទាយ, តទេកជ្ឈំ អភិសញ្ញូហិត្វា អភិសង្ខិបិត្វា ឆត្តឹស តណ្ហាវិចរិតានិ ហោន្តិ។ ឥតិ ឯវរូបានិ អតីតានិ ឆត្តឹស តណ្ហាវិចរិតានិ, អនាគតានិ ឆត្តឹស តណ្ហាវិចរិតានិ, បច្ចុប្បន្នានិ ឆត្តឹស តណ្ហាវិចរិតានិ, តទេកជ្ឈំ អភិសញ្ញូហិត្វា អភិសង្ខិបិត្វា អដ្ឋសតតណ្ហាវិចរិតសតំ ហោតិ។

៩៧៧. តត្ថ កតមានិ ទ្វាសដ្ឋិ ទិដ្ឋិគតានិ ព្រហ្មជាលេ វេយ្យាករណេ វុត្តានិ ភគវតា? ចត្តារោ សស្សតវាទា, ចត្តារោ ឯកច្ចសស្សតិកា, ចត្តារោ អន្តានន្តិកា, ចត្តារោ អមរាវិក្ខេបិកា, ទ្វេ អធិច្ចសមុប្បន្និកា, សោឡស សញ្ញីវាទា, អដ្ឋ អសញ្ញីវាទា, អដ្ឋ នេវសញ្ញីនាសញ្ញីវាទា, សត្ត ឧច្ឆេទវាទា, បញ្ច ទិដ្ឋធម្មនិព្ពានវាទា – ឥមានិ ទ្វាសដ្ឋិ ទិដ្ឋិគតានិ ព្រហ្មជាលេ វេយ្យាករណេ វុត្តានិ ភគវតាតិ។

ខុទ្ទកវត្ថុវិភង្គោ និដ្ឋិតោ។

១៨. ធម្មហទយវិភង្គោ

១. សព្ពសង្គាហិកវារោ

៩៧៨. កតិ ខន្ធា, កតិ អាយតនានិ, កតិ ធាតុយោ, កតិ សច្ចានិ, កតិ ឥន្ទ្រិយានិ, កតិ ហេតូ, កតិ អាហារា, កតិ ផស្សា, កតិ វេទនា, កតិ សញ្ញា, កតិ ចេតនា, កតិ ចិត្តានិ?

បញ្ចក្ខន្ធា, ទ្វាទសាយតនានិ, អដ្ឋារស ធាតុយោ, ចត្តារិ សច្ចានិ, ពាវីសតិន្ទ្រិយានិ, នវ ហេតូ, ចត្តារោ អាហារា, សត្ត ផស្សា, សត្ត វេទនា, សត្ត សញ្ញា, សត្ត ចេតនា, សត្ត ចិត្តានិ។

៩៧៩. តត្ថ កតមេ បញ្ចក្ខន្ធា? រូបក្ខន្ធោ, វេទនាក្ខន្ធោ, សញ្ញាក្ខន្ធោ, សង្ខារក្ខន្ធោ, វិញ្ញាណក្ខន្ធោ – ឥមេ វុច្ចន្តិ “បញ្ចក្ខន្ធា”។

៩៨០. តត្ថ កតមានិ ទ្វាទសាយតនានិ? ចក្ខាយតនំ, រូបាយតនំ, សោតាយតនំ, សទ្ទាយតនំ, ឃានាយតនំ, គន្ធាយតនំ, ជិវ្ហាយតនំ, រសាយតនំ, កាយាយតនំ, ផោដ្ឋព្ពាយតនំ, មនាយតនំ, ធម្មាយតនំ – ឥមានិ វុច្ចន្តិ “ទ្វាទសាយតនានិ”។

៩៨១. តត្ថ កតមា អដ្ឋារស ធាតុយោ? ចក្ខុធាតុ, រូបធាតុ, ចក្ខុវិញ្ញាណធាតុ, សោតធាតុ, សទ្ទធាតុ, សោតវិញ្ញាណធាតុ, ឃានធាតុ , គន្ធធាតុ, ឃានវិញ្ញាណធាតុ, ជិវ្ហាធាតុ, រសធាតុ, ជិវ្ហាវិញ្ញាណធាតុ, កាយធាតុ, ផោដ្ឋព្ពធាតុ, កាយវិញ្ញាណធាតុ, មនោធាតុ, ធម្មធាតុ, មនោវិញ្ញាណធាតុ – ឥមា វុច្ចន្តិ “អដ្ឋារស ធាតុយោ”។

៩៨២. តត្ថ កតមានិ ចត្តារិ សច្ចានិ? ទុក្ខសច្ចំ, សមុទយសច្ចំ, និរោធសច្ចំ, មគ្គសច្ចំ – ឥមានិ វុច្ចន្តិ “ចត្តារិ សច្ចានិ”។

៩៨៣. តត្ថ កតមានិ ពាវីសតិន្ទ្រិយានិ? ចក្ខុន្ទ្រិយំ, សោតិន្ទ្រិយំ, ឃានិន្ទ្រិយំ, ជិវ្ហិន្ទ្រិយំ, កាយិន្ទ្រិយំ, មនិន្ទ្រិយំ, ឥត្ថិន្ទ្រិយំ, បុរិសិន្ទ្រិយំ, ជីវិតិន្ទ្រិយំ, សុខិន្ទ្រិយំ, ទុក្ខិន្ទ្រិយំ, សោមនស្សិន្ទ្រិយំ, ទោមនស្សិន្ទ្រិយំ, ឧបេក្ខិន្ទ្រិយំ , សទ្ធិន្ទ្រិយំ, វីរិយិន្ទ្រិយំ, សតិន្ទ្រិយំ, សមាធិន្ទ្រិយំ, បញ្ញិន្ទ្រិយំ, អនញ្ញាតញ្ញស្សាមីតិន្ទ្រិយំ, អញ្ញិន្ទ្រិយំ, អញ្ញាតាវិន្ទ្រិយំ – ឥមានិ វុច្ចន្តិ “ពាវីសតិន្ទ្រិយានិ”។

៩៨៤. តត្ថ កតមេ នវ ហេតូ? តយោ កុសលហេតូ, តយោ អកុសលហេតូ, តយោ អព្យាកតហេតូ។

តត្ថ កតមេ តយោ កុសលហេតូ? អលោភោ កុសលហេតុ, អទោសោ កុសលហេតុ, អមោហោ កុសលហេតុ – ឥមេ តយោ កុសលហេតូ។

តត្ថ កតមេ តយោ អកុសលហេតូ? លោភោ អកុសលហេតុ, ទោសោ អកុសលហេតុ, មោហោ អកុសលហេតុ – ឥមេ តយោ អកុសលហេតូ។

តត្ថ កតមេ តយោ អព្យាកតហេតូ? កុសលានំ វា ធម្មានំ វិបាកតោ កិរិយាព្យាកតេសុ វា ធម្មេសុ អលោភោ, អទោសោ, អមោហោ – ឥមេ តយោ អព្យាកតហេតូ។ ឥមេ វុច្ចន្តិ “នវ ហេតូ”។

៩៨៥. តត្ថ កតមេ ចត្តារោ អាហារា? កពឡីការាហារោ [កពឡីការោ អាហារោ (សី. ស្យា.)], ផស្សាហារោ, មនោសញ្ចេតនាហារោ , វិញ្ញាណាហារោ – ឥមេ វុច្ចន្តិ “ចត្តារោ អាហារា”។

៩៨៦. តត្ថ កតមេ សត្ត ផស្សា? ចក្ខុសម្ផស្សោ, សោតសម្ផស្សោ, ឃានសម្ផស្សោ, ជិវ្ហាសម្ផស្សោ, កាយសម្ផស្សោ, មនោធាតុសម្ផស្សោ, មនោវិញ្ញាណធាតុសម្ផស្សោ – ឥមេ វុច្ចន្តិ “សត្ត ផស្សា”។

៩៨៧. តត្ថ កតមា សត្ត វេទនា? ចក្ខុសម្ផស្សជា វេទនា, សោតសម្ផស្សជា វេទនា, ឃានសម្ផស្សជា វេទនា, ជិវ្ហាសម្ផស្សជា វេទនា, កាយសម្ផស្សជា វេទនា, មនោធាតុសម្ផស្សជា វេទនា, មនោវិញ្ញាណធាតុសម្ផស្សជា វេទនា – ឥមា វុច្ចន្តិ “សត្ត វេទនា”។

៩៨៨. តត្ថ កតមា សត្ត សញ្ញា? ចក្ខុសម្ផស្សជា សញ្ញា, សោតសម្ផស្សជា សញ្ញា, ឃានសម្ផស្សជា សញ្ញា, ជិវ្ហាសម្ផស្សជា សញ្ញា, កាយសម្ផស្សជា សញ្ញា, មនោធាតុសម្ផស្សជា សញ្ញា, មនោវិញ្ញាណធាតុសម្ផស្សជា សញ្ញា – ឥមា វុច្ចន្តិ "សត្ត សញ្ញា"។

៩៨៩. តត្ថ កតមា សត្ត ចេតនា? ចក្ខុសម្ផស្សជា ចេតនា, សោតសម្ផស្សជា ចេតនា, ឃានសម្ផស្សជា ចេតនា, ជិវ្ហាសម្ផស្សជា ចេតនា, កាយសម្ផស្សជា ចេតនា, មនោធាតុសម្ផស្សជា ចេតនា, មនោវិញ្ញាណធាតុសម្ផស្សជា ចេតនា – ឥមា វុច្ចន្តិ "សត្ត ចេតនា"។

៩៩០. តត្ថ កតមានិ សត្ត ចិត្តានិ? ចក្ខុវិញ្ញាណំ, សោតវិញ្ញាណំ, ឃានវិញ្ញាណំ, ជិវ្ហាវិញ្ញាណំ , កាយវិញ្ញាណំ, មនោធាតុ, មនោវិញ្ញាណធាតុ – ឥមានិ វុច្ចន្តិ "សត្ត ចិត្តានិ"។

២. ឧប្បត្តានុប្បត្តិវារោ

១. កាមធាតុ

៩៩១. កាមធាតុយា កតិ ខន្ធា, កតិ អាយតនានិ, កតិ ធាតុយោ, កតិ សច្ចានិ, កតិ ឥន្ទ្រិយានិ, កតិ ហេតូ, កតិ អាហារា, កតិ ផស្សា, កតិ វេទនា, កតិ សញ្ញា, កតិ ចេតនា, កតិ ចិត្តានិ?

កាមធាតុយា បញ្ចក្ខន្ធា, ទ្វាទសាយតនានិ, អដ្ឋារស ធាតុយោ, តីណិ សច្ចានិ, ពាវីសតិន្ទ្រិយានិ, នវ ហេតូ, ចត្តារោ អាហារា, សត្ត ផស្សា, សត្ត វេទនា, សត្ត សញ្ញា, សត្ត ចេតនា, សត្ត ចិត្តានិ។

៩៩២. តត្ថ កតមេ កាមធាតុយា បញ្ចក្ខន្ធា? រូបក្ខន្ធោ, វេទនាក្ខន្ធោ, សញ្ញាក្ខន្ធោ, សង្ខារក្ខន្ធោ, វិញ្ញាណក្ខន្ធោ – ឥមេ វុច្ចន្តិ "កាមធាតុយា បញ្ចក្ខន្ធា"។

តត្ថ កតមានិ កាមធាតុយា ទ្វាទសាយតនានិ? ចក្ខាយតនំ, រូបាយតនំ , សោតាយតនំ, សទ្ទាយតនំ, ឃានាយតនំ, គន្ធាយតនំ, ជិវ្ហាយតនំ, រសាយតនំ, កាយាយតនំ, ផោដ្ឋព្ពាយតនំ, មនាយតនំ, ធម្មាយតនំ – ឥមានិ វុច្ចន្តិ "កាមធាតុយា ទ្វាទសាយតនានិ"។

តត្ថ កតមា កាមធាតុយា អដ្ឋារស ធាតុយោ? ចក្ខុធាតុ, រូបធាតុ, ចក្ខុវិញ្ញាណធាតុ, សោតធាតុ, សទ្ទធាតុ, សោតវិញ្ញាណធាតុ, ឃានធាតុ, គន្ធធាតុ, ឃានវិញ្ញាណធាតុ, ជិវ្ហាធាតុ, រសធាតុ, ជិវ្ហាវិញ្ញាណធាតុ, កាយធាតុ, ផោដ្ឋព្ពធាតុ, កាយវិញ្ញាណធាតុ, មនោធាតុ, ធម្មធាតុ , មនោវិញ្ញាណធាតុ – ឥមា វុច្ចន្តិ "កាមធាតុយា អដ្ឋារស ធាតុយោ"។

តត្ថ កតមានិ កាមធាតុយា តីណិ សច្ចានិ? ទុក្ខសច្ចំ, សមុទយសច្ចំ, មគ្គសច្ចំ – ឥមានិ វុច្ចន្តិ "កាមធាតុយា តីណិ សច្ចានិ"។

តត្ថ កតមានិ កាមធាតុយា ពាវីសតិន្ទ្រិយានិ? ចក្ខុន្ទ្រិយំ, សោតិន្ទ្រិយំ…បេ…. អញ្ញាតាវិន្ទ្រិយំ – ឥមានិ វុច្ចន្តិ "កាមធាតុយា ពាវីសតិន្ទ្រិយានិ"។

តត្ថ កតមេ កាមធាតុយា នវ ហេតូ? តយោ កុសលហេតូ, តយោ អកុសលហេតូ, តយោ អព្យាកតហេតូ…បេ…. ឥមេ វុច្ចន្តិ "កាមធាតុយា នវ ហេតូ"។

តត្ថ កតមេ កាមធាតុយា ចត្តារោ អាហារា? កពឡីការាហារោ, ផស្សាហារោ, មនោសញ្ចេតនាហារោ, វិញ្ញាណាហារោ – ឥមេ វុច្ចន្តិ "កាមធាតុយា ចត្តារោ អាហារា"។

តត្ថ កតមេ កាមធាតុយា សត្ត ផស្សា? ចក្ខុសម្ផស្សោ សោតសម្ផស្សោ, ឃានសម្ផស្សោ, ជិវ្ហាសម្ផស្សោ, កាយសម្ផស្សោ, មនោធាតុសម្ផស្សោ, មនោវិញ្ញាណធាតុសម្ផស្សោ – ឥមេ វុច្ចន្តិ "កាមធាតុយា សត្ត ផស្សា"។

តត្ថ កតមា កាមធាតុយា សត្ត វេទនា? ចក្ខុសម្ផស្សជា វេទនា, សោតសម្ផស្សជា វេទនា, ឃានសម្ផស្សជា វេទនា, ជិវ្ហាសម្ផស្សជា វេទនា, កាយសម្ផស្សជា វេទនា, មនោធាតុសម្ផស្សជា វេទនា, មនោវិញ្ញាណធាតុសម្ផស្សជា វេទនា – ឥមា វុច្ចន្តិ "កាមធាតុយា សត្ត វេទនា"។

តត្ថ កតមា កាមធាតុយា សត្ត សញ្ញា? ចក្ខុសម្ផស្សជា សញ្ញា, សោតសម្ផស្សជា សញ្ញា, ឃានសម្ផស្សជា សញ្ញា, ជិវ្ហាសម្ផស្សជា សញ្ញា, កាយសម្ផស្សជា សញ្ញា, មនោធាតុសម្ផស្សជា សញ្ញា, មនោវិញ្ញាណធាតុសម្ផស្សជា សញ្ញា – ឥមា វុច្ចន្តិ “កាមធាតុយា សត្ត សញ្ញា”។

តត្ថ កតមា កាមធាតុយា សត្ត ចេតនា? ចក្ខុសម្ផស្សជា ចេតនា, សោតសម្ផស្សជា ចេតនា, ឃានសម្ផស្សជា ចេតនា, ជិវ្ហាសម្ផស្សជា ចេតនា, កាយសម្ផស្សជា ចេតនា, មនោធាតុសម្ផស្សជា ចេតនា, មនោវិញ្ញាណធាតុសម្ផស្សជា ចេតនា – ឥមា វុច្ចន្តិ “កាមធាតុយា សត្ត ចេតនា”។

តត្ថ កតមានិ កាមធាតុយា សត្ត ចិត្តានិ? ចក្ខុវិញ្ញាណំ, សោតវិញ្ញាណំ, ឃានវិញ្ញាណំ, ជិវ្ហាវិញ្ញាណំ, កាយវិញ្ញាណំ, មនោធាតុ, មនោវិញ្ញាណធាតុ – ឥមានិ វុច្ចន្តិ “កាមធាតុយា សត្ត ចិត្តានិ”។

២. រូបធាតុ

៩៩៣. រូបធាតុយា កតិ ខន្ធា, កតិ អាយតនា, កតិ ធាតុយោ, កតិ សច្ចានិ, កតិ ឥន្ទ្រិយានិ…បេ… កតិ ចិត្តានិ?

រូបធាតុយា បញ្ចក្ខន្ធា, ឆ អាយតនានិ, នវ ធាតុយោ, តីណិ សច្ចានិ , ចុទ្ទសិន្ទ្រិយានិ, អដ្ឋ ហេតូ, តយោ អាហារា, ចត្តារោ ផស្សា, ចតស្សោ វេទនា, ចតស្សោ សញ្ញា, ចតស្សោ ចេតនា, ចត្តារិ ចិត្តានិ។

៩៩៤. តត្ថ កតមេ រូបធាតុយា បញ្ចក្ខន្ធា? រូបក្ខន្ធោ, វេទនាក្ខន្ធោ, សញ្ញាក្ខន្ធោ, សង្ខារក្ខន្ធោ, វិញ្ញាណក្ខន្ធោ – ឥមេ វុច្ចន្តិ “រូបធាតុយា បញ្ចក្ខន្ធា”។

តត្ថ កតមានិ រូបធាតុយា ឆ អាយតនានិ? ចក្ខាយតនំ, រូបាយតនំ, សោតាយតនំ, សទ្ទាយតនំ, មនាយតនំ, ធម្មាយតនំ – ឥមានិ វុច្ចន្តិ “រូបធាតុយា ឆ អាយតនានិ”។

តត្ថ កតមា រូបធាតុយា នវ ធាតុយោ? ចក្ខុធាតុ, រូបធាតុ, ចក្ខុវិញ្ញាណធាតុ, សោតធាតុ, សទ្ទធាតុ, សោតវិញ្ញាណធាតុ, មនោធាតុ, ធម្មធាតុ, មនោវិញ្ញាណធាតុ – ឥមា វុច្ចន្តិ “រូបធាតុយា នវ ធាតុយោ”។

តត្ថ កតមានិ រូបធាតុយា តីណិ សច្ចានិ? ទុក្ខសច្ចំ, សមុទយសច្ចំ, មគ្គសច្ចំ – ឥមានិ វុច្ចន្តិ “រូបធាតុយា តីណិ សច្ចានិ”។

តត្ថ កតមានិ រូបធាតុយា ចុទ្ទសិន្ទ្រិយានិ? ចក្ខុន្ទ្រិយំ, សោតិន្ទ្រិយំ, មនិន្ទ្រិយំ, ជីវិតិន្ទ្រិយំ, សោមនស្សិន្ទ្រិយំ , ឧបេក្ខិន្ទ្រិយំ, សទ្ធិន្ទ្រិយំ, វីរិយិន្ទ្រិយំ, សតិន្ទ្រិយំ, សមាធិន្ទ្រិយំ, បញ្ញិន្ទ្រិយំ, អនញ្ញាតញ្ញស្សាមីតិន្ទ្រិយំ, អញ្ញិន្ទ្រិយំ, អញ្ញាតាវិន្ទ្រិយំ – ឥមានិ វុច្ចន្តិ “រូបធាតុយា ចុទ្ទសិន្ទ្រិយានិ”។

តត្ថ កតមេ រូបធាតុយា អដ្ឋ ហេតូ? តយោ កុសលហេតូ, ទ្វេ អកុសលហេតូ, តយោ អព្យាកតហេតូ។

តត្ថ កតមេ តយោ កុសលហេតូ? អលោភោ កុសលហេតុ, អទោសោ កុសលហេតុ, អមោហោ កុសលហេតុ – ឥមេ តយោ កុសលហេតូ។

តត្ថ កតមេ ទ្វេ អកុសលហេតូ? លោភោ អកុសលហេតុ, មោហោ អកុសលហេតុ – ឥមេ ទ្វេ អកុសលហេតូ។

តត្ថ កតមេ តយោ អព្យាកតហេតូ? កុសលានំ វា ធម្មានំ វិបាកតោ កិរិយាព្យាកតេសុ វា ធម្មេសុ អលោភោ, អទោសោ, អមោហោ – ឥមេ តយោ អព្យាកតហេតូ។ ឥមេ វុច្ចន្តិ រូបធាតុយា អដ្ឋ ហេតូ។

តត្ថ កតមេ រូបធាតុយា តយោ អាហារា? ផស្សាហារោ, មនោសញ្ចេតនាហារោ, វិញ្ញាណាហារោ – ឥមេ វុច្ចន្តិ “រូបធាតុយា តយោ អាហារា”។

តត្ថ កតមេ រូបធាតុយា ចត្តារោ ផស្សា? ចក្ខុសម្ផស្សោ, សោតសម្ផស្សោ, មនោធាតុសម្ផស្សោ, មនោវិញ្ញាណធាតុសម្ផស្សោ – ឥមេ វុច្ចន្តិ “រូបធាតុយា ចត្តារោ ផស្សា”។

តត្ថ កតមា រូបធាតុយា ចតស្សោ វេទនា…បេ… ចតស្សោ សញ្ញា…បេ… ចតស្សោ ចេតនា…បេ… ចត្តារិ ចិត្តានិ? ចក្ខុវិញ្ញាណំ, សោតវិញ្ញាណំ, មនោធាតុ, មនោវិញ្ញាណធាតុ – ឥមានិ វុច្ចន្តិ “រូបធាតុយា ចត្តារិ ចិត្តានិ”។

៣. អរូបធាតុ

៩៩៥. អរូបធាតុយា កតិ ខន្ធា…បេ… កតិ ចិត្តានិ?

អរូបធាតុយា ចត្តារោ ខន្ធា, ទ្វេ អាយតនានិ, ទ្វេ ធាតុយោ, តីណិ សច្ចានិ, ឯកាទសិន្ទ្រិយានិ , អដ្ឋ ហេតូ, តយោ អាហារា, ឯកោ ផស្សោ, ឯកា វេទនា, ឯកា សញ្ញា, ឯកា ចេតនា, ឯកំ ចិត្តំ។

៩៩៦. តត្ថ កតមេ អរូបធាតុយា ចត្តារោ ខន្ធា? វេទនាក្ខន្ធោ, សញ្ញាក្ខន្ធោ, សង្ខារក្ខន្ធោ, វិញ្ញាណក្ខន្ធោ – ឥមេ វុច្ចន្តិ “អរូបធាតុយា ចត្តារោ ខន្ធា”។

តត្ថ កតមានិ អរូបធាតុយា ទ្វេ អាយតនានិ? មនាយតនំ, ធម្មាយតនំ – ឥមានិ វុច្ចន្តិ “អរូបធាតុយា ទ្វេ អាយតនានិ”។

តត្ថ កតមា អរូបធាតុយា ទ្វេ ធាតុយោ? មនោវិញ្ញាណធាតុ , ធម្មធាតុ – ឥមា វុច្ចន្តិ “អរូបធាតុយា ទ្វេ ធាតុយោ”។

តត្ថ កតមានិ អរូបធាតុយា តីណិ សច្ចានិ? ទុក្ខសច្ចំ, សមុទយសច្ចំ, មគ្គសច្ចំ – ឥមានិ វុច្ចន្តិ “អរូបធាតុយា តីណិ សច្ចានិ”។

តត្ថ កតមានិ អរូបធាតុយា ឯកាទសិន្ទ្រិយានិ? មនិន្ទ្រិយំ, ជីវិតិន្ទ្រិយំ, សោមនស្សិន្ទ្រិយំ, ឧបេក្ខិន្ទ្រិយំ, សទ្ធិន្ទ្រិយំ, វីរិយិន្ទ្រិយំ, សតិន្ទ្រិយំ, សមាធិន្ទ្រិយំ, បញ្ញិន្ទ្រិយំ, អញ្ញិន្ទ្រិយំ, អញ្ញាតាវិន្ទ្រិយំ – ឥមានិ វុច្ចន្តិ “អរូបធាតុយា ឯកាទសិន្ទ្រិយានិ”។

តត្ថ កតមេ អរូបធាតុយា អដ្ឋ ហេតូ? តយោ កុសលហេតូ, ទ្វេ អកុសលហេតូ, តយោ អព្យាកតហេតូ…បេ… ឥមេ វុច្ចន្តិ “អរូបធាតុយា អដ្ឋ ហេតូ”។

តត្ថ កតមេ អរូបធាតុយា តយោ អាហារា? ផស្សាហារោ, មនោសញ្ចេតនាហារោ, វិញ្ញាណាហារោ – ឥមេ វុច្ចន្តិ “អរូបធាតុយា តយោ អាហារា”។

តត្ថ កតមោ អរូបធាតុយា ឯកោ ផស្សោ? មនោវិញ្ញាណធាតុសម្ផស្សោ – អយំ វុច្ចតិ “អរូបធាតុយា ឯកោ ផស្សោ”។

តត្ថ កតមា អរូបធាតុយា ឯកា វេទនា…បេ… ឯកា សញ្ញា…បេ… ឯកា ចេតនា…បេ… ឯកំ ចិត្តំ? មនោវិញ្ញាណធាតុ – ឥទំ វុច្ចតិ “អរូបធាតុយា ឯកំ ចិត្តំ”។

៤. អបរិយាបន្នំ

៩៩៧. អបរិយាបន្នេ កតិ ខន្ធា…បេ… កតិ ចិត្តានិ?

អបរិយាបន្នេ ចត្តារោ ខន្ធា, ទ្វេ អាយតនានិ, ទ្វេ ធាតុយោ, ទ្វេ សច្ចានិ, ទ្វាទសិន្ទ្រិយានិ, ឆ ហេតូ, តយោ អាហារា, ឯកោ ផស្សោ, ឯកា វេទនា, ឯកា សញ្ញា, ឯកា ចេតនា, ឯកំ ចិត្តំ។

៩៩៨. តត្ថ កតមេ អបរិយាបន្នេ ចត្តារោ ខន្ធា? វេទនាក្ខន្ធោ, សញ្ញាក្ខន្ធោ , សង្ខារក្ខន្ធោ, វិញ្ញាណក្ខន្ធោ – ឥមេ វុច្ចន្តិ “អបរិយាបន្នេ ចត្តារោ ខន្ធា”។

តត្ថ កតមានិ អបរិយាបន្នេ ទ្វេ អាយតនានិ? មនាយតនំ, ធម្មាយតនំ – ឥមានិ វុច្ចន្តិ “អបរិយាបន្នេ ទ្វេ អាយតនានិ”។

តត្ថ កតមា អបរិយាបន្នេ ទ្វេ ធាតុយោ? មនោវិញ្ញាណធាតុ, ធម្មធាតុ – ឥមា វុច្ចន្តិ “អបរិយាបន្នេ ទ្វេ ធាតុយោ”។

តត្ថ កតមានិ អបរិយាបន្នេ ទ្វេ សច្ចានិ? មគ្គសច្ចំ, និរោធសច្ចំ – ឥមានិ វុច្ចន្តិ “អបរិយាបន្នេ ទ្វេ សច្ចានិ”។

តត្ថ កតមានិ អបរិយាបន្នេ ទ្វាទសិន្ទ្រិយានិ? មនិន្ទ្រិយំ, ជីវិតិន្ទ្រិយំ, សោមនស្សិន្ទ្រិយំ, ឧបេក្ខិន្ទ្រិយំ, សទ្ធិន្ទ្រិយំ, វីរិយិន្ទ្រិយំ, សតិន្ទ្រិយំ, សមាធិន្ទ្រិយំ, បញ្ញិន្ទ្រិយំ, អនញ្ញាតញ្ញស្សាមីតិន្ទ្រិយំ, អញ្ញិន្ទ្រិយំ, អញ្ញាតាវិន្ទ្រិយំ – ឥមានិ វុច្ចន្តិ “អបរិយាបន្នេ ទ្វាទសិន្ទ្រិយានិ”។

តត្ថ កតមេ អបរិយាបន្នេ ឆ ហេតូ? តយោ កុសលហេតូ, តយោ អព្យាកតហេតូ។

តត្ថ កតមេ តយោ កុសលហេតូ? អលោភោ កុសលហេតុ, អទោសោ កុសលហេតុ, អមោហោ កុសលហេតុ – ឥមេ តយោ កុសលហេតូ។

តត្ថ កតមេ តយោ អព្យាកតហេតូ? កុសលានំ ធម្មានំ វិបាកតោ អលោភោ, អទោសោ, អមោហោ – ឥមេ តយោ អព្យាកតហេតូ។ ឥមេ វុច្ចន្តិ “អបរិយាបន្នេ ឆ ហេតូ”។

តត្ថ កតមេ អបរិយាបន្នេ តយោ អាហារា? ផស្សាហារោ, មនោសញ្ចេតនាហារោ, វិញ្ញាណាហារោ – ឥមេ វុច្ចន្តិ “អបរិយាបន្នេ តយោ អាហារា”។

តត្ថ កតមោ អបរិយាបន្នេ ឯកោ ផស្សោ? មនោវិញ្ញាណធាតុសម្ផស្សោ – អយំ វុច្ចតិ “អបរិយាបន្នេ ឯកោ ផស្សោ”។

តត្ថ កតមា អបរិយាបន្នេ ឯកា វេទនា…បេ…. ឯកា សញ្ញា…បេ…. ឯកា ចេតនា…បេ…. ឯកំ ចិត្តំ? មនោវិញ្ញាណធាតុ – ឥទំ វុច្ចតិ “អបរិយាបន្នេ ឯកំ ចិត្តំ”។

៣. បរិយាបន្នាបរិយាបន្នវារោ

១. កាមធាតុ

៩៩៩. បញ្ចន្នំ ខន្ធានំ កតិ កាមធាតុបរិយាបន្នា, កតិ ន កាមធាតុបរិយាបន្នា…បេ…. សត្តន្នំ ចិត្តានំ កតិ កាមធាតុបរិយាបន្នា, កតិ ន កាមធាតុបរិយាបន្នា?

១០០០. រូបក្ខន្ធោ កាមធាតុបរិយាបន្នោ; ចត្តារោ ខន្ធា សិយា កាមធាតុបរិយាបន្នា, សិយា ន កាមធាតុបរិយាបន្នា។

ទសាយតនា កាមធាតុបរិយាបន្នា; ទ្វេ អាយតនា សិយា កាមធាតុបរិយាបន្នា, សិយា ន កាមធាតុបរិយាបន្នា។

សោឡស ធាតុយោ កាមធាតុបរិយាបន្នា; ទ្វេ ធាតុយោ សិយា កាមធាតុបរិយាបន្នា, សិយា ន កាមធាតុបរិយាបន្នា។

សមុទយសច្ចំ កាមធាតុបរិយាបន្នំ; ទ្វេ សច្ចា ន កាមធាតុបរិយាបន្នា; ទុក្ខសច្ចំ សិយា កាមធាតុបរិយាបន្នំ, សិយា ន កាមធាតុបរិយាបន្នំ។

ទសិន្ទ្រិយា កាមធាតុបរិយាបន្នា; តីណិន្ទ្រិយា ន កាមធាតុបរិយាបន្នា; នវិន្ទ្រិយា សិយា កាមធាតុបរិយាបន្នា, សិយា ន កាមធាតុបរិយាបន្នា។

តយោ អកុសលហេតូ កាមធាតុបរិយាបន្នា; ឆ ហេតូ សិយា កាមធាតុបរិយាបន្នា, សិយា ន កាមធាតុបរិយាបន្នា។

កពឡីការោ អាហារោ កាមធាតុបរិយាបន្នោ; តយោ អាហារា សិយា កាមធាតុបរិយាបន្នា, សិយា ន កាមធាតុបរិយាបន្នា។

ឆ ផស្សា កាមធាតុបរិយាបន្នា; មនោវិញ្ញាណធាតុសម្ផស្សោ សិយា កាមធាតុ បរិយាបន្នោ, សិយា ន កាមធាតុបរិយាបន្នោ។

ឆ វេទនា...បេ.... ឆ សញ្ញា... ឆ ចេតនា... ឆ ចិត្តា កាមធាតុបរិយាបន្នា; មនោវិញ្ញាណធាតុ សិយា កាមធាតុបរិយាបន្នា, សិយា ន កាមធាតុបរិយាបន្នា។

២. រូបធាតុ

១០០១. បញ្ចន្នំ ខន្ធានំ កតិ រូបធាតុបរិយាបន្នា, កតិ ន រូបធាតុបរិយាបន្នា ...បេ.... សត្តន្នំ ចិត្តានំ កតិ រូបធាតុបរិយាបន្នា, កតិ ន រូបធាតុបរិយាបន្នា?

១០០២. រូបក្ខន្ធោ ន រូបធាតុបរិយាបន្នោ; ចត្តារោ ខន្ធា សិយា រូបធាតុបរិយាបន្នា, សិយា ន រូបធាតុបរិយាបន្នា។

ទសាយតនា ន រូបធាតុបរិយាបន្នា; ទ្វេ អាយតនា សិយា រូបធាតុបរិយាបន្នា, សិយា ន រូបធាតុបរិយាបន្នា។

សោឡស ធាតុយោ ន រូបធាតុបរិយាបន្នា; ទ្វេ ធាតុយោ សិយា រូបធាតុបរិយាបន្នា, សិយា ន រូបធាតុបរិយាបន្នា។

តីណិ សច្ចានិ ន រូបធាតុបរិយាបន្នា; ទុក្ខសច្ចំ សិយា រូបធាតុបរិយាបន្នំ, សិយា ន រូបធាតុបរិយាបន្នំ។

តេរសិន្ទ្រិយា ន រូបធាតុបរិយាបន្នា; នវិន្ទ្រិយា សិយា រូបធាតុបរិយាបន្នា, សិយា ន រូបធាតុបរិយាបន្នា។

តយោ អកុសលហេតូ ន រូបធាតុបរិយាបន្នា; ឆ ហេតូ សិយា រូបធាតុបរិយាបន្នា, សិយា ន រូបធាតុបរិយាបន្នា។

កពឡីការោ អាហារោ ន រូបធាតុបរិយាបន្នោ; តយោ អាហារា សិយា រូបធាតុបរិយាបន្នា, សិយា ន រូបធាតុបរិយាបន្នា។

ឆ ផស្សា ន រូបធាតុបរិយាបន្នា; មនោវិញ្ញាណធាតុសម្ផស្សោ សិយា រូបធាតុបរិយាបន្នោ, សិយា ន រូបធាតុបរិយាបន្នោ។

ឆ វេទនា...បេ.... ឆ សញ្ញា... ឆ ចេតនា... ឆ ចិត្តា ន រូបធាតុបរិយាបន្នា; មនោវិញ្ញាណធាតុ សិយា រូបធាតុបរិយាបន្នា, សិយា ន រូបធាតុបរិយាបន្នា។

៣. អរូបធាតុ

១០០៣. បញ្ចន្នំ ខន្ធានំ កតិ អរូបធាតុបរិយាបន្នា, កតិ ន អរូបធាតុបរិយាបន្នា...បេ.... សត្តន្នំ ចិត្តានំ កតិ អរូបធាតុបរិយាបន្នា, កតិ ន អរូបធាតុបរិយាបន្នា?

១០០៤. រូបក្ខន្ធោ ន អរូបធាតុបរិយាបន្នោ; ចត្តារោ ខន្ធា សិយា អរូបធាតុបរិយាបន្នា, សិយា ន អរូបធាតុបរិយាបន្នា។

ទសាយតនា ន អរូបធាតុបរិយាបន្នា; ទ្វេ អាយតនា សិយា អរូបធាតុបរិយាបន្នា, សិយា ន អរូបធាតុបរិយាបន្នា។

សោឡស ធាតុយោ ន អរូបធាតុបរិយាបន្នា; ទ្វេ ធាតុយោ សិយា អរូបធាតុបរិយាបន្នា, សិយា ន អរូបធាតុបរិយាបន្នា។

តីណិ សច្ចានិ ន អរូបធាតុបរិយាបន្នានិ។

ទុក្ខសច្ចំ សិយា អរូបធាតុបរិយាបន្នំ, សិយា ន អរូបធាតុបរិយាបន្នំ។

ចុទ្ទសិន្ទ្រិយា ន អរូបធាតុបរិយាបន្នា; អដ្ឋិន្ទ្រិយា សិយា អរូបធាតុបរិយាបន្នា, សិយា ន អរូបធាតុបរិយាបន្នា។

តយោ អកុសលហេតូ ន អរូបធាតុបរិយាបន្នា; ឆ ហេតូ សិយា អរូបធាតុបរិយាបន្នា, សិយា ន អរូបធាតុបរិយាបន្នា។

កពឡីការោ អាហារោ ន អរូបធាតុបរិយាបន្នោ; តយោ អាហារា សិយា អរូបធាតុបរិយាបន្នា, សិយា ន អរូបធាតុបរិយាបន្នា។

ឆ ផស្សា ន អរូបធាតុបរិយាបន្នា; មនោវិញ្ញាណធាតុសម្ផស្សោ សិយា អរូបធាតុបរិយាបន្នោ, សិយា ន អរូបធាតុបរិយាបន្នោ។

ឆ វេទនា…បេ…. ឆ សញ្ញា … ឆ ចេតនា… ឆ ចិត្តា ន អរូបធាតុបរិយាបន្នា; មនោវិញ្ញាណធាតុ សិយា អរូបធាតុបរិយាបន្នា, សិយា ន អរូបធាតុបរិយាបន្នា។

៤. បរិយាបន្នាបរិយាបន្នំ

១០០៥. បញ្ចន្នំ ខន្ធានំ កតិ បរិយាបន្នា, កតិ អបរិយាបន្នា…បេ…. សត្តន្នំ ចិត្តានំ កតិ បរិយាបន្នា, កតិ អបរិយាបន្នា?

១០០៦. រូបក្ខន្ធោ បរិយាបន្នោ; ចត្តារោ ខន្ធា សិយា បរិយាបន្នា, សិយា អបរិយាបន្នា។

ទសាយតនា បរិយាបន្នា; ទ្វេ អាយតនា សិយា បរិយាបន្នា, សិយា អបរិយាបន្នា។

សោឡស ធាតុយោ បរិយាបន្នា; ទ្វេ ធាតុយោ សិយា បរិយាបន្នា, សិយា អបរិយាបន្នា។

ទ្វេ សច្ចា បរិយាបន្នា; ទ្វេ សច្ចា អបរិយាបន្នា។

ទសិន្ទ្រិយា បរិយាបន្នា, តីណិន្ទ្រិយា អបរិយាបន្នា; នវិន្ទ្រិយា សិយា បរិយាបន្នា, សិយា អបរិយាបន្នា។

តយោ អកុសលហេតូ បរិយាបន្នា; ឆ ហេតូ សិយា បរិយាបន្នា, សិយា អបរិយាបន្នា។

កពឡីការោ អាហារោ បរិយាបន្នោ; តយោ អាហារា សិយា បរិយាបន្នា, សិយា អបរិយាបន្នា។

ឆ ផស្សា បរិយាបន្នា; មនោវិញ្ញាណធាតុសម្ផស្សោ សិយា បរិយាបន្នោ, សិយា អបរិយាបន្នោ។

ឆ វេទនា…បេ…. ឆ សញ្ញា… ឆ ចេតនា… ឆ ចិត្តា បរិយាបន្នា; មនោវិញ្ញាណធាតុ សិយា បរិយាបន្នា, សិយា អបរិយាបន្នា។

៤. ធម្មទស្សនវារោ

១. កាមធាតុ

១០០៧. កាមធាតុយា ឧបបត្តិក្ខណេ កតិ ខន្ធា បាតុភវន្តិ…បេ…. កតិ ចិត្តានិ បាតុភវន្តិ?

កាមធាតុយា ឧបបត្តិក្ខណេ សព្ពេសំ បញ្ចក្ខន្ធា បាតុភវន្តិ; កស្សចិ ឯកាទសាយតនានិ បាតុភវន្តិ; កស្សចិ ទសាយតនានិ បាតុភវន្តិ; កស្សចិ អបរានិ ទសាយតនានិ បាតុភវន្តិ; កស្សចិ នវាយតនានិ បាតុភវន្តិ; កស្សចិ សត្តាយតនានិ បាតុភវន្តិ; កស្សចិ ឯកាទស ធាតុយោ បាតុភវន្តិ; កស្សចិ ទស ធាតុយោ បាតុភវន្តិ; កស្សចិ អបរា ទស ធាតុយោ បាតុភវន្តិ; កស្សចិ នវ ធាតុយោ បាតុភវន្តិ; កស្សចិ សត្ត ធាតុយោ បាតុភវន្តិ; សព្ពេសំ ឯកំ សច្ចំ បាតុភវតិ; កស្សចិ ចុទ្ទសិន្ទ្រិយានិ បាតុភវន្តិ; កស្សចិ តេរសិន្ទ្រិយានិ បាតុភវន្តិ; កស្សចិ អបរានិ តេរសិន្ទ្រិយានិ បាតុភវន្តិ; កស្សចិ ទ្វាទសិន្ទ្រិយានិ បាតុភវន្តិ; កស្សចិ ទសិន្ទ្រិយានិ បាតុភវន្តិ; កស្សចិ នវិន្ទ្រិយានិ បាតុភវន្តិ; កស្សចិ អបរានិ នវិន្ទ្រិយានិ បាតុភវន្តិ; កស្សចិ អដ្ឋិន្ទ្រិយានិ បាតុភវន្តិ; កស្សចិ អបរានិ អដ្ឋិន្ទ្រិយានិ បាតុភវន្តិ; កស្សចិ សត្តិន្ទ្រិយានិ បាតុភវន្តិ; កស្សចិ បញ្ចិន្ទ្រិយានិ បាតុភវន្តិ; កស្សចិ ចត្តារិន្ទ្រិយានិ បាតុភវន្តិ; កស្សចិ តយោ ហេតូ បាតុភវន្តិ; កស្សចិ ទ្វេ ហេតូ បាតុភវន្តិ; កស្សចិ [កេចិ (ស្យា.)] អហេតុកា បាតុភវន្តិ ; សព្ពេសំ ចត្តារោ អាហារា បាតុភវន្តិ; សព្ពេសំ ឯកោ ផស្សោ បាតុភវតិ; សព្ពេសំ ឯកា វេទនា... ឯកា សញ្ញា... ឯកា ចេតនា... ឯកំ ចិត្តំ បាតុភវតិ។

១០០៨. កាមធាតុយា ឧបបត្តិក្ខណេ សព្ពេសំ កតមេ បញ្ចក្ខន្ធា បាតុភវន្តិ? រូបក្ខន្ធោ...បេ.... វិញ្ញាណក្ខន្ធោ – កាមធាតុយា ឧបបត្តិក្ខណេ សព្ពេសំ ឥមេ បញ្ចក្ខន្ធា បាតុភវន្តិ។

១០០៩. កាមធាតុយា ឧបបត្តិក្ខណេ កស្ស ឯកាទសាយតនានិ បាតុភវន្តិ? កាមាវចរានំ ទេវានំ, បឋមកប្បិកានំ មនុស្សានំ, ឱបបាតិកានំ បេតានំ, ឱបបាតិកានំ អសុរានំ, ឱបបាតិកានំ តិរច្ឆានគតានំ, នេរយិកានំ បរិបុណ្ណាយតនានំ ឧបបត្តិក្ខណេ ឯកាទសាយតនានិ បាតុភវន្តិ – ចក្ខាយតនំ, រូបាយតនំ, សោតាយតនំ, ឃានាយតនំ, គន្ធាយតនំ, ជិវ្ហាយតនំ, រសាយតនំ, កាយាយតនំ, ផោដ្ឋព្ពាយតនំ, មនាយតនំ, ធម្មាយតនំ។ កាមធាតុយា ឧបបត្តិក្ខណេ ឯតេសំ ឥមានិ ឯកាទសាយតនានិ បាតុភវន្តិ។

កាមធាតុយា ឧបបត្តិក្ខណេ កស្ស ទសាយតនានិ បាតុភវន្តិ? ឱបបាតិកានំ បេតានំ, ឱបបាតិកានំ អសុរានំ, ឱបបាតិកានំ តិរច្ឆានគតានំ នេរយិកានំ, ជច្ចន្ធានំ ឧបបត្តិក្ខណេ ទសាយតនានិ បាតុភវន្តិ – រូបាយតនំ, សោតាយតនំ, ឃានាយតនំ, គន្ធាយតនំ, ជិវ្ហាយតនំ, រសាយតនំ , កាយាយតនំ, ផោដ្ឋព្ពាយតនំ, មនាយតនំ, ធម្មាយតនំ។ កាមធាតុយា ឧបបត្តិក្ខណេ ឯតេសំ ឥមានិ ទសាយតនានិ បាតុភវន្តិ។

កាមធាតុយា ឧបបត្តិក្ខណេ កស្ស អបរានិ ទសាយតនានិ បាតុភវន្តិ? ឱបបាតិកានំ បេតានំ, ឱបបាតិកានំ អសុរានំ, ឱបបាតិកានំ តិរច្ឆានគតានំ នេរយិកានំ, ជច្ចពធិរានំ ឧបបត្តិក្ខណេ ទសាយតនានិ បាតុភវន្តិ – ចក្ខាយតនំ, រូបាយតនំ, ឃានាយតនំ, គន្ធាយតនំ, ជិវ្ហាយតនំ, រសាយតនំ, កាយាយតនំ, ផោដ្ឋព្ពាយតនំ, មនាយតនំ, ធម្មាយតនំ។ កាមធាតុយា ឧបបត្តិក្ខណេ ឯតេសំ ឥមានិ ទសាយតនានិ បាតុភវន្តិ។

កាមធាតុយា ឧបបត្តិក្ខណេ កស្ស នវាយតនានិ បាតុភវន្តិ? ឱបបាតិកានំ បេតានំ, ឱបបាតិកានំ អសុរានំ, ឱបបាតិកានំ តិរច្ឆានគតានំ នេរយិកានំ, ជច្ចន្ធពធិរានំ ឧបបត្តិក្ខណេ នវាយតនានិ បាតុភវន្តិ – រូបាយតនំ, ឃានាយតនំ, គន្ធាយតនំ, ជិវ្ហាយតនំ, រសាយតនំ, កាយាយតនំ, ផោដ្ឋព្ពាយតនំ, មនាយតនំ, ធម្មាយតនំ។ កាមធាតុយា ឧបបត្តិក្ខណេ ឯតេសំ ឥមានិ នវាយតនានិ បាតុភវន្តិ។

កាមធាតុយា ឧបបត្តិក្ខណេ កស្ស សត្តាយតនានិ បាតុភវន្តិ? គព្ភសេយ្យកានំ សត្តានំ ឧបបត្តិក្ខណេ សត្តាយតនានិ បាតុភវន្តិ – រូបាយតនំ, គន្ធាយតនំ, រសាយតនំ, កាយាយតនំ, ផោដ្ឋព្ពាយតនំ, មនាយតនំ, ធម្មាយតនំ។ កាមធាតុយា ឧបបត្តិក្ខណេ ឯតេសំ ឥមានិ សត្តាយតនានិ បាតុភវន្តិ។

១០១០. កាមធាតុយា ឧបបត្តិក្ខណេ កស្ស ឯកាទស ធាតុយោ បាតុភវន្តិ? កាមាវចរានំ ទេវានំ, បឋមកប្បិកានំ មនុស្សានំ, ឱបបាតិកានំ បេតានំ, ឱបបាតិកានំ អសុរានំ, ឱបបាតិកានំ តិរច្ឆានគតានំ នេរយិកានំ បរិបុណ្ណាយតនានំ ឧបបត្តិក្ខណេ ឯកាទស ធាតុយោ បាតុភវន្តិ – ចក្ខុធាតុ, រូបធាតុ, សោតធាតុ, ឃានធាតុ, គន្ធធាតុ, ជិវ្ហាធាតុ, រសធាតុ, កាយធាតុ, ផោដ្ឋព្ពធាតុ, មនោវិញ្ញាណធាតុ, ធម្មធាតុ។ កាមធាតុយា ឧបបត្តិក្ខណេ ឯតេសំ ឥមា ឯកាទស ធាតុយោ បាតុភវន្តិ។

កាមធាតុយា ឧបបត្តិក្ខណេ កស្ស ទស ធាតុយោ បាតុភវន្តិ? ឱបបាតិកានំ បេតានំ, ឱបបាតិកានំ អសុរានំ, ឱបបាតិកានំ តិរច្ឆានគតានំ នេរយិកានំ , ជច្ចន្ធានំ ឧបបត្តិក្ខណេ ទស ធាតុយោ បាតុភវន្តិ – រូប

ធាតុ, សោតធាតុ, ឃានធាតុ, គន្ធធាតុ, ជិវ្ហាធាតុ, រសធាតុ, កាយធាតុ, ផោដ្ឋព្វធាតុ, មនោវិញ្ញាណធាតុ, ធម្មធាតុ។ កាមធាតុយា ឧបបត្តិក្ខណេ ឯតេសំ ឥមា ទស ធាតុយោ បាតុភវន្តិ។

កាមធាតុយា ឧបបត្តិក្ខណេ កស្ស អបរា ទស ធាតុយោ បាតុភវន្តិ? ឱបបាតិកានំ បេតានំ, ឱបបាតិកានំ អសុរានំ, ឱបបាតិកានំ តិរច្ឆានគតានំ នេរយិកានំ, ជច្ចពធិរានំ ឧបបត្តិក្ខណេ ទស ធាតុយោ បាតុភវន្តិ – ចក្ខុធាតុ, រូបធាតុ, ឃានធាតុ, គន្ធធាតុ, ជិវ្ហាធាតុ, រសធាតុ, កាយធាតុ, ផោដ្ឋព្វធាតុ, មនោវិញ្ញាណធាតុ, ធម្មធាតុ។ កាមធាតុយា ឧបបត្តិក្ខណេ ឯតេសំ ឥមា ទស ធាតុយោ បាតុភវន្តិ។

កាមធាតុយា ឧបបត្តិក្ខណេ កស្ស នវ ធាតុយោ បាតុភវន្តិ? ឱបបាតិកានំ បេតានំ, ឱបបាតិកានំ អសុរានំ, ឱបបាតិកានំ តិរច្ឆានគតានំ នេរយិកានំ, ជច្ចន្ធពធិរានំ ឧបបត្តិក្ខណេ នវ ធាតុយោ បាតុភវន្តិ – រូបធាតុ, ឃានធាតុ, គន្ធធាតុ, ជិវ្ហាធាតុ, រសធាតុ, កាយធាតុ, ផោដ្ឋព្វធាតុ, មនោវិញ្ញាណធាតុ, ធម្មធាតុ។ កាមធាតុយា ឧបបត្តិក្ខណេ ឯតេសំ ឥមា នវ ធាតុយោ បាតុភវន្តិ។

កាមធាតុយា ឧបបត្តិក្ខណេ កស្ស សត្ត ធាតុយោ បាតុភវន្តិ? គព្ភសេយ្យកានំ សត្តានំ ឧបបត្តិក្ខណេ សត្ត ធាតុយោ បាតុភវន្តិ – រូបធាតុ, គន្ធធាតុ, រសធាតុ, កាយធាតុ, ផោដ្ឋព្វធាតុ, មនោវិញ្ញាណធាតុ, ធម្មធាតុ។ កាមធាតុយា ឧបបត្តិក្ខណេ ឯតេសំ ឥមា សត្ត ធាតុយោ បាតុភវន្តិ។

១០១១. កាមធាតុយា ឧបបត្តិក្ខណេ សព្ពេសំ កតមំ ឯកំ សច្ចំ បាតុភវតិ? ទុក្ខសច្ចំ – កាមធាតុយា ឧបបត្តិក្ខណេ សព្ពេសំ ឥទំ ឯកំ សច្ចំ បាតុភវតិ។

១០១២. កាមធាតុយា ឧបបត្តិក្ខណេ កស្ស ចុទ្ទសិន្ទ្រិយានិ បាតុភវន្តិ? កាមាវចរានំ ទេវានំ, សហេតុកានំ ញាណសម្បយុត្តានំ ឧបបត្តិក្ខណេ ចុទ្ទសិន្ទ្រិយានិ បាតុភវន្តិ – ចក្ខុន្ទ្រិយំ, សោតិន្ទ្រិយំ, ឃានិន្ទ្រិយំ, ជិវ្ហិន្ទ្រិយំ, កាយិន្ទ្រិយំ , មនិន្ទ្រិយំ, ឥត្ថិន្ទ្រិយំ វា បុរិសិន្ទ្រិយំ វា, ជីវិតិន្ទ្រិយំ, សោមនស្សិន្ទ្រិយំ វា ឧបេក្ខិន្ទ្រិយំ វា, សទ្ធិន្ទ្រិយំ, វីរិយិន្ទ្រិយំ, សតិន្ទ្រិយំ, សមាធិន្ទ្រិយំ, បញ្ញិន្ទ្រិយំ។ កាមធាតុយា ឧបបត្តិក្ខណេ ឯតេសំ ឥមានិ ចុទ្ទសិន្ទ្រិយានិ បាតុភវន្តិ។

កាមធាតុយា ឧបបត្តិក្ខណេ កស្ស តេរសិន្ទ្រិយានិ បាតុភវន្តិ? កាមាវចរានំ ទេវានំ សហេតុកានំ ញាណវិប្បយុត្តានំ ឧបបត្តិក្ខណេ តេរសិន្ទ្រិយានិ បាតុភវន្តិ – ចក្ខុន្ទ្រិយំ, សោតិន្ទ្រិយំ, ឃានិន្ទ្រិយំ, ជិវ្ហិន្ទ្រិយំ, កាយិន្ទ្រិយំ, មនិន្ទ្រិយំ, ឥត្ថិន្ទ្រិយំ វា បុរិសិន្ទ្រិយំ វា, ជីវិតិន្ទ្រិយំ, សោមនស្សិន្ទ្រិយំ វា ឧបេក្ខិន្ទ្រិយំ វា, សទ្ធិន្ទ្រិយំ, វីរិយិន្ទ្រិយំ, សតិន្ទ្រិយំ, សមាធិន្ទ្រិយំ។ កាមធាតុយា ឧបបត្តិក្ខណេ ឯតេសំ ឥមានិ តេរសិន្ទ្រិយានិ បាតុភវន្តិ។

កាមធាតុយា ឧបបត្តិក្ខណេ កស្ស អបរានិ តេរសិន្ទ្រិយានិ បាតុភវន្តិ? បឋមកប្បិកានំ មនុស្សានំ សហេតុកានំ ញាណសម្បយុត្តានំ ឧបបត្តិក្ខណេ តេរសិន្ទ្រិយានិ បាតុភវន្តិ – ចក្ខុន្ទ្រិយំ, សោតិន្ទ្រិយំ, ឃានិន្ទ្រិយំ, ជិវ្ហិន្ទ្រិយំ, កាយិន្ទ្រិយំ, មនិន្ទ្រិយំ, ជីវិតិន្ទ្រិយំ, សោមនស្សិន្ទ្រិយំ វា ឧបេក្ខិន្ទ្រិយំ វា, សទ្ធិន្ទ្រិយំ , វីរិយិន្ទ្រិយំ, សតិន្ទ្រិយំ, សមាធិន្ទ្រិយំ, បញ្ញិន្ទ្រិយំ។ កាមធាតុយា ឧបបត្តិក្ខណេ ឯតេសំ ឥមានិ តេរសិន្ទ្រិយានិ បាតុភវន្តិ។

កាមធាតុយា ឧបបត្តិក្ខណេ កស្ស ទ្វាទសិន្ទ្រិយានិ បាតុភវន្តិ? បឋមកប្បិកានំ មនុស្សានំ សហេតុកានំ ញាណវិប្បយុត្តានំ ឧបបត្តិក្ខណេ ទ្វាទសិន្ទ្រិយានិ បាតុភវន្តិ – ចក្ខុន្ទ្រិយំ, សោតិន្ទ្រិយំ, ឃានិន្ទ្រិយំ, ជិវ្ហិន្ទ្រិយំ, កាយិន្ទ្រិយំ, មនិន្ទ្រិយំ, ជីវិតិន្ទ្រិយំ, សោមនស្សិន្ទ្រិយំ វា ឧបេក្ខិន្ទ្រិយំ វា, សទ្ធិន្ទ្រិយំ, វីរិយិន្ទ្រិយំ, សតិន្ទ្រិយំ, សមាធិន្ទ្រិយំ។ កាមធាតុយា ឧបបត្តិក្ខណេ ឯតេសំ ឥមានិ ទ្វាទសិន្ទ្រិយានិ បាតុភវន្តិ។

កាមធាតុយា ឧបបត្តិក្ខណេ កស្ស ទសិន្ទ្រិយានិ បាតុភវន្តិ? គព្ភសេយ្យកានំ សត្តានំ សហេតុកានំ ញាណសម្បយុត្តានំ ឧបបត្តិក្ខណេ ទសិន្ទ្រិយានិ បាតុភវន្តិ – កាយិន្ទ្រិយំ, មនិន្ទ្រិយំ, ឥត្ថិន្ទ្រិយំ វា បុរិសិន្ទ្រិយំ វា, ជីវិតិន្ទ្រិយំ, សោមនស្សិន្ទ្រិយំ វា ឧបេក្ខិន្ទ្រិយំ វា, សទ្ធិន្ទ្រិយំ, វីរិយិន្ទ្រិយំ, សតិន្ទ្រិយំ, សមាធិន្ទ្រិយំ, បញ្ញិន្ទ្រិយំ។ កាមធាតុយា ឧបបត្តិក្ខណេ ឯតេសំ ឥមានិ ទសិន្ទ្រិយានិ បាតុភវន្តិ។

កាមធាតុយា ឧបបត្តិក្ខណេ កស្ស នវិន្ទ្រិយានិ បាតុភវន្តិ? គព្ភសេយ្យកានំ សត្តានំ សហេតុកានំ ញាណវិប្បយុត្តានំ ឧបបត្តិក្ខណេ នវិន្ទ្រិយានិ បាតុភវន្តិ – កាយិន្ទ្រិយំ, មនិន្ទ្រិយំ, ឥត្ថិន្ទ្រិយំ វា បុរិសិន្ទ្រិយំ វា, ជីវិតិន្ទ្រិយំ, សោមនស្សិន្ទ្រិយំ វា ឧបេក្ខិន្ទ្រិយំ វា, សទ្ធិន្ទ្រិយំ, វីរិយិន្ទ្រិយំ, សតិន្ទ្រិយំ, សមាធិន្ទ្រិយំ។ កាមធាតុយា ឧបបត្តិក្ខណេ ឯតេសំ ឥមានិ នវិន្ទ្រិយានិ បាតុភវន្តិ។

កាមធាតុយា ឧបបត្តិក្ខណេ កស្ស អបរានិ នវិន្ទ្រិយានិ បាតុភវន្តិ? ឱបបាតិកានំ បេតានំ, ឱបបាតិកានំ អសុរានំ, ឱបបាតិកានំ តិរច្ឆានគតានំ នេរយិកានំ បរិបុណ្ណាយតនានំ ឧបបត្តិក្ខណេ នវិន្ទ្រិយានិ បាតុភវន្តិ – ចក្ខុន្ទ្រិយំ, សោតិន្ទ្រិយំ, ឃានិន្ទ្រិយំ, ជិវ្ហិន្ទ្រិយំ, កាយិន្ទ្រិយំ, មនិន្ទ្រិយំ, ឥត្ថិន្ទ្រិយំ វា បុរិសិន្ទ្រិយំ វា, ជីវិតិន្ទ្រិយំ , ឧបេក្ខិន្ទ្រិយំ។ កាមធាតុយា ឧបបត្តិក្ខណេ ឯតេសំ ឥមានិ នវិន្ទ្រិយានិ បាតុភវន្តិ។

កាមធាតុយា ឧបបត្តិក្ខណេ កស្ស អដ្ឋិន្ទ្រិយានិ បាតុភវន្តិ? ឱបបាតិកានំ បេតានំ, ឱបបាតិកានំ អសុរានំ, ឱបបាតិកានំ តិរច្ឆានគតានំ នេរយិកានំ, ជច្ចន្ធានំ ឧបបត្តិក្ខណេ អដ្ឋិន្ទ្រិយានិ បាតុភវន្តិ – សោតិន្ទ្រិយំ, ឃានិន្ទ្រិយំ, ជិវ្ហិន្ទ្រិយំ, កាយិន្ទ្រិយំ, មនិន្ទ្រិយំ, ឥត្ថិន្ទ្រិយំ វា បុរិសិន្ទ្រិយំ វា, ជីវិតិន្ទ្រិយំ, ឧបេក្ខិន្ទ្រិយំ។ កាមធាតុយា ឧបបត្តិក្ខណេ ឯតេសំ ឥមានិ អដ្ឋិន្ទ្រិយានិ បាតុភវន្តិ។

កាមធាតុយា ឧបបត្តិក្ខណេ កស្ស អបរានិ អដ្ឋិន្ទ្រិយានិ បាតុភវន្តិ? ឱបបាតិកានំ បេតានំ, ឱបបាតិកានំ អសុរានំ, ឱបបាតិកានំ តិរច្ឆានគតានំ នេរយិកានំ, ជច្ចពធិរានំ ឧបបត្តិក្ខណេ អដ្ឋិន្ទ្រិយានិ បាតុភវន្តិ – ចក្ខុន្ទ្រិយំ, ឃានិន្ទ្រិយំ, ជិវ្ហិន្ទ្រិយំ, កាយិន្ទ្រិយំ មនិន្ទ្រិយំ, ឥត្ថិន្ទ្រិយំ វា បុរិសិន្ទ្រិយំ វា, ជីវិតិន្ទ្រិយំ, ឧបេក្ខិន្ទ្រិយំ។ កាមធាតុយា ឧបបត្តិក្ខណេ ឯតេសំ ឥមានិ អដ្ឋិន្ទ្រិយានិ បាតុភវន្តិ។

កាមធាតុយា ឧបបត្តិក្ខណេ កស្ស សត្តិន្ទ្រិយានិ បាតុភវន្តិ? ឱបបាតិកានំ បេតានំ, ឱបបាតិកានំ អសុរានំ, ឱបបាតិកានំ តិរច្ឆានគតានំ នេរយិកានំ, ជច្ចន្ធពធិរានំ ឧបបត្តិក្ខណេ សត្តិន្ទ្រិយានិ បាតុភវន្តិ – ឃានិន្ទ្រិយំ , ជិវ្ហិន្ទ្រិយំ, កាយិន្ទ្រិយំ, មនិន្ទ្រិយំ, ឥត្ថិន្ទ្រិយំ វា បុរិសិន្ទ្រិយំ វា, ជីវិតិន្ទ្រិយំ, ឧបេក្ខិន្ទ្រិយំ។ កាមធាតុយា ឧបបត្តិក្ខណេ ឯតេសំ ឥមានិ សត្តិន្ទ្រិយានិ បាតុភវន្តិ។

កាមធាតុយា ឧបបត្តិក្ខណេ កស្ស បញ្ចិន្ទ្រិយានិ បាតុភវន្តិ? គព្ភសេយ្យកានំ សត្តានំ អហេតុកានំ, ឋបេត្វា នបុំសកានំ, ឧបបត្តិក្ខណេ បញ្ចិន្ទ្រិយានិ បាតុភវន្តិ – កាយិន្ទ្រិយំ, មនិន្ទ្រិយំ, ឥត្ថិន្ទ្រិយំ វា បុរិសិន្ទ្រិយំ វា, ជីវិតិន្ទ្រិយំ, ឧបេក្ខិន្ទ្រិយំ។ កាមធាតុយា ឧបបត្តិក្ខណេ ឯតេសំ ឥមានិ បញ្ចិន្ទ្រិយានិ បាតុភវន្តិ។

កាមធាតុយា ឧបបត្តិក្ខណេ កស្ស ចត្តារិន្ទ្រិយានិ បាតុភវន្តិ? គព្ភសេយ្យកានំ សត្តានំ អហេតុកានំ, នបុំសកានំ ឧបបត្តិក្ខណេ ចត្តារិន្ទ្រិយានិ បាតុភវន្តិ – កាយិន្ទ្រិយំ, មនិន្ទ្រិយំ, ជីវិតិន្ទ្រិយំ , ឧបេក្ខិន្ទ្រិយំ។ កាមធាតុយា ឧបបត្តិក្ខណេ ឯតេសំ ឥមានិ ចត្តារិន្ទ្រិយានិ បាតុភវន្តិ។

១០១៣. កាមធាតុយា ឧបបត្តិក្ខណេ កស្ស តយោ ហេតូ បាតុភវន្តិ? កាមាវចរានំ ទេវានំ, បឋមកប្បិកានំ មនុស្សានំ, គព្ភសេយ្យកានំ សត្តានំ សហេតុកានំ ញាណសម្បយុត្តានំ ឧបបត្តិក្ខណេ តយោ ហេតូ បាតុភវន្តិ – អលោភោ វិបាកហេតុ, អទោសោ វិបាកហេតុ, អមោហោ វិបាកហេតុ។ កាមធាតុយា ឧបបត្តិក្ខណេ ឯតេសំ ឥមេ តយោ ហេតូ បាតុភវន្តិ។

កាមធាតុយា ឧបបត្តិក្ខណេ កស្ស ទ្វេ ហេតូ បាតុភវន្តិ? កាមាវចរានំ ទេវានំ, បឋមកប្បិកានំ មនុស្សានំ, គព្ភសេយ្យកានំ សត្តានំ សហេតុកានំ ញាណវិប្បយុត្តានំ ឧបបត្តិក្ខណេ ទ្វេ ហេតូ បាតុភវន្តិ – អលោភោ វិបាកហេតុ, អទោសោ វិបាកហេតុ។ កាមធាតុយា ឧបបត្តិក្ខណេ ឯតេសំ ឥមេ ទ្វេ ហេតូ បាតុភវន្តិ។ អវសេសានំ សត្តានំ [អវសេសា សត្តា (?)] អហេតុកា បាតុភវន្តិ។

១០១៤. កាមធាតុយា ឧបបត្តិក្ខណេ សព្ពេសំ កតមេ ចត្តារោ អាហារា បាតុភវន្តិ។ កពឡីការោ អាហារោ, ផស្សាហារោ, មនោសញ្ចេតនាហារោ, វិញ្ញាណាហារោ – កាមធាតុយា ឧបបត្តិក្ខណេ សព្ពេសំ ឥមេ ចត្តារោ អាហារា បាតុភវន្តិ។

កាមធាតុយា ឧបបត្តិក្ខណេ សព្ពេសំ កតមោ ឯកោ ផស្សោ បាតុភវតិ? មនោវិញ្ញាណធាតុសម្ផស្សោ – កាមធាតុយា ឧបបត្តិក្ខណេ សព្ពេសំ អយំ ឯកោ ផស្សោ បាតុភវតិ។

កាមធាតុយា ឧបបត្តិក្ខណេ សព្ពេសំ កតមា ឯកា វេទនា … ឯកា សញ្ញា… ឯកា ចេតនា… ឯកំ ចិត្តំ បាតុភវតិ? មនោវិញ្ញាណធាតុ – កាមធាតុយា ឧបបត្តិក្ខណេ សព្ពេសំ ឥទំ ឯកំ ចិត្តំ បាតុភវតិ។

២. រូបធាតុ

១០១៥. រូបធាតុយា ឧបបត្តិក្ខណេ កតិ ខន្ធា បាតុភវន្តិ…បេ…. កតិ ចិត្តានិ បាតុភវន្តិ?

រូបធាតុយា ឧបបត្តិក្ខណេ, ឋបេត្វា អសញ្ញសត្តានំ ទេវានំ, បញ្ចក្ខន្ធា បាតុភវន្តិ, បញ្ចាយតនានិ បាតុភវន្តិ, បញ្ច ធាតុយោ បាតុភវន្តិ, ឯកំ សច្ចំ បាតុភវតិ, ទសិន្ទ្រិយានិ បាតុភវន្តិ, តយោ ហេតូ បាតុភវន្តិ, តយោ អាហារា បាតុភវន្តិ, ឯកោ ផស្សោ បាតុភវតិ, ឯកា វេទនា... ឯកា សញ្ញា... ឯកា ចេតនា... ឯកំ ចិត្តំ បាតុភវតិ។

១០១៦. រូបធាតុយា ឧបបត្តិក្ខណេ កតមេ បញ្ចក្ខន្ធា បាតុភវន្តិ ? រូបក្ខន្ធោ, វេទនាក្ខន្ធោ, សញ្ញាក្ខន្ធោ, សង្ខារក្ខន្ធោ, វិញ្ញាណក្ខន្ធោ – រូបធាតុយា ឧបបត្តិក្ខណេ ឥមេ បញ្ចក្ខន្ធា បាតុភវន្តិ។

រូបធាតុយា ឧបបត្តិក្ខណេ កតមានិ បញ្ចាយតនានិ បាតុភវន្តិ? ចក្ខាយតនំ, រូបាយតនំ, សោតាយតនំ, មនាយតនំ, ធម្មាយតនំ – រូបធាតុយា ឧបបត្តិក្ខណេ ឥមានិ បញ្ចាយតនានិ បាតុភវន្តិ។

រូបធាតុយា ឧបបត្តិក្ខណេ កតមា បញ្ច ធាតុយោ បាតុភវន្តិ? ចក្ខុធាតុ, រូបធាតុ, សោតធាតុ, មនោវិញ្ញាណធាតុ, ធម្មធាតុ – រូបធាតុយា ឧបបត្តិក្ខណេ ឥមា បញ្ច ធាតុយោ បាតុភវន្តិ។

រូបធាតុយា ឧបបត្តិក្ខណេ កតមំ ឯកំ សច្ចំ បាតុភវតិ? ទុក្ខសច្ចំ – រូបធាតុយា ឧបបត្តិក្ខណេ ឥទំ ឯកំ សច្ចំ បាតុភវតិ។

រូបធាតុយា ឧបបត្តិក្ខណេ កតមានិ ទសិន្ទ្រិយានិ បាតុភវន្តិ? ចក្ខុន្ទ្រិយំ, សោតិន្ទ្រិយំ, មនិន្ទ្រិយំ, ជីវិតិន្ទ្រិយំ, សោមនស្សិន្ទ្រិយំ វា ឧបេក្ខិន្ទ្រិយំ វា, សទ្ធិន្ទ្រិយំ, វីរិយិន្ទ្រិយំ , សតិន្ទ្រិយំ, សមាធិន្ទ្រិយំ, បញ្ញិន្ទ្រិយំ – រូបធាតុយា ឧបបត្តិក្ខណេ ឥមានិ ទសិន្ទ្រិយានិ បាតុភវន្តិ។

រូបធាតុយា ឧបបត្តិក្ខណេ កតមេ តយោ ហេតូ បាតុភវន្តិ? អលោភោ វិបាកហេតុ, អទោសោ វិបាកហេតុ, អមោហោ វិបាកហេតុ – រូបធាតុយា ឧបបត្តិក្ខណេ ឥមេ តយោ ហេតូ បាតុភវន្តិ។

រូបធាតុយា ឧបបត្តិក្ខណេ កតមេ តយោ អាហារា បាតុភវន្តិ? ផស្សាហារោ, មនោសញ្ចេតនាហារោ, វិញ្ញាណាហារោ – រូបធាតុយា ឧបបត្តិក្ខណេ ឥមេ តយោ អាហារា បាតុភវន្តិ។

រូបធាតុយា ឧបបត្តិក្ខណេ កតមោ ឯកោ ផស្សោ បាតុភវតិ? មនោវិញ្ញាណធាតុសម្ផស្សោ – រូបធាតុយា ឧបបត្តិក្ខណេ អយំ ឯកោ ផស្សោ បាតុភវតិ។

រូបធាតុយា ឧបបត្តិក្ខណេ កតមា ឯកា វេទនា... ឯកា សញ្ញា... ឯកា ចេតនា... ឯកំ ចិត្តំ បាតុភវតិ? មនោវិញ្ញាណធាតុ – រូបធាតុយា ឧបបត្តិក្ខណេ ឥទំ ឯកំ ចិត្តំ បាតុភវតិ។

៣. អសញ្ញសត្តា

១០១៧. អសញ្ញសត្តានំ ទេវានំ ឧបបត្តិក្ខណេ កតិ ខន្ធា បាតុភវន្តិ...បេ.... កតិ ចិត្តានិ បាតុភវន្តិ?

អសញ្ញសត្តានំ ទេវានំ ឧបបត្តិក្ខណេ ឯកោ ខន្ធោ បាតុភវតិ – រូបក្ខន្ធោ; ទ្វេ អាយតនានិ បាតុភវន្តិ – រូបាយតនំ, ធម្មាយតនំ; ទ្វេ ធាតុយោ បាតុភវន្តិ – រូបធាតុ, ធម្មធាតុ; ឯកំ សច្ចំ បាតុភវតិ – ទុក្ខសច្ចំ; ឯកិន្ទ្រិយំ បាតុភវតិ – រូបជីវិតិន្ទ្រិយំ។ អសញ្ញសត្តា ទេវា អហេតុកា អនាហារា អផស្សកា អវេទនកា អសញ្ញកា អចេតនកា អចិត្តកា បាតុភវន្តិ។

៤. អរូបធាតុ

១០១៨. អរូបធាតុយា ឧបបត្តិក្ខណេ កតិ ខន្ធា បាតុភវន្តិ...បេ.... កតិ ចិត្តានិ បាតុភវន្តិ?

អរូបធាតុយា ឧបបត្តិក្ខណេ ចត្តារោ ខន្ធា បាតុភវន្តិ, ទ្វេ អាយតនានិ បាតុភវន្តិ, ទ្វេ ធាតុយោ បាតុភវន្តិ, ឯកំ សច្ចំ បាតុភវតិ, អដ្ឋិន្ទ្រិយានិ បាតុភវន្តិ, តយោ ហេតូ បាតុភវន្តិ, តយោ អាហារា បាតុភវន្តិ, ឯកោ ផស្សោ បាតុភវតិ, ឯកា វេទនា... ឯកា សញ្ញា... ឯកា ចេតនា... ឯកំ ចិត្តំ បាតុភវតិ។

១០១៩. អរូបធាតុយា ឧបបត្តិក្ខណេ កតមេ ចត្តារោ ខន្ធា បាតុភវន្តិ? វេទនាក្ខន្ធោ, សញ្ញាក្ខន្ធោ, សង្ខារក្ខន្ធោ, វិញ្ញាណក្ខន្ធោ – អរូបធាតុយា ឧបបត្តិក្ខណេ ឥមេ ចត្តារោ ខន្ធា បាតុភវន្តិ។

អរូបធាតុយា ឧបបត្តិក្ខណេ កតមានិ ទ្វេ អាយតនានិ បាតុភវន្តិ? មនាយតនំ, ធម្មាយតនំ – អរូបធាតុយា ឧបបត្តិក្ខណេ ឥមានិ ទ្វេ អាយតនានិ បាតុភវន្តិ។

អរូបធាតុយា ឧបបត្តិក្ខណេ កតមា ទ្វេ ធាតុយោ បាតុភវន្តិ? មនោវិញ្ញាណធាតុ, ធម្មធាតុ – អរូបធាតុយា ឧបបត្តិក្ខណេ ឥមា ទ្វេ ធាតុយោ បាតុភវន្តិ។

អរូបធាតុយា ឧបបត្តិក្ខណេ កតមំ ឯកំ សច្ចំ បាតុភវតិ? ទុក្ខសច្ចំ – អរូបធាតុយា ឧបបត្តិក្ខណេ ឥទំ ឯកំ សច្ចំ បាតុភវតិ។

អរូបធាតុយា ឧបបត្តិក្ខណេ កតមានិ អដ្ឋិន្ទ្រិយានិ បាតុភវន្តិ? មនិន្ទ្រិយំ, ជីវិតិន្ទ្រិយំ, ឧបេក្ខិន្ទ្រិយំ, សទ្ធិន្ទ្រិយំ, វីរិយិន្ទ្រិយំ, សតិន្ទ្រិយំ, សមាធិន្ទ្រិយំ, បញ្ញិន្ទ្រិយំ – អរូបធាតុយា ឧបបត្តិក្ខណេ ឥមានិ អដ្ឋិន្ទ្រិយានិ បាតុភវន្តិ។

អរូបធាតុយា ឧបបត្តិក្ខណេ កតមេ តយោ ហេតូ បាតុភវន្តិ? អលោភោ វិបាកហេតុ, អទោសោ វិបាកហេតុ, អមោហោ វិបាកហេតុ – អរូបធាតុយា ឧបបត្តិក្ខណេ ឥមេ តយោ ហេតូ បាតុភវន្តិ។

អរូបធាតុយា ឧបបត្តិក្ខណេ កតមេ តយោ អាហារា បាតុភវន្តិ? ផស្សាហារោ, មនោសញ្ចេតនាហារោ, វិញ្ញាណាហារោ – អរូបធាតុយា ឧបបត្តិក្ខណេ ឥមេ តយោ អាហារា បាតុភវន្តិ។

អរូបធាតុយា ឧបបត្តិក្ខណេ កតមោ ឯកោ ផស្សោ បាតុភវតិ? មនោវិញ្ញាណធាតុសម្ផស្សោ – អរូបធាតុយា ឧបបត្តិក្ខណេ អយំ ឯកោ ផស្សោ បាតុភវតិ។

អរូបធាតុយា ឧបបត្តិក្ខណេ កតមា ឯកា វេទនា...បេ.... ឯកា សញ្ញា... ឯកា ចេតនា... ឯកំ ចិត្តំ បាតុភវតិ? មនោវិញ្ញាណធាតុ – អរូបធាតុយា ឧបបត្តិក្ខណេ ឥទំ ឯកំ ចិត្តំ បាតុភវតិ។

៥. ភូមន្តរទស្សនវារោ

១០២០. កាមាវចរា ធម្មា, ន កាមាវចរា ធម្មា, រូបាវចរា ធម្មា, ន រូបាវចរា ធម្មា, អរូបាវចរា ធម្មា, ន អរូបាវចរា ធម្មា, បរិយាបន្នា ធម្មា, អបរិយាបន្នា ធម្មា។

កតមេ ធម្មា កាមាវចរា? ហេដ្ឋតោ អវីចិនិរយំ បរិយន្តំ ករិត្វា, ឧបរិតោ បរនិម្មិតវសវត្តី ទេវេ អន្តោករិត្វា, យំ ឯតស្មិំ អន្តរេ ឯត្ថាវចរា ឯត្ថ បរិយាបន្នា ខន្ធធាតុអាយតនា; រូបំ, វេទនា, សញ្ញា, សង្ខារា, វិញ្ញាណំ – ឥមេ ធម្មា កាមាវចរា។

កតមេ ធម្មា ន កាមាវចរា? រូបាវចរា, អរូបាវចរា, អបរិយាបន្នា – ឥមេ ធម្មា ន កាមាវចរា។

កតមេ ធម្មា រូបាវចរា? ហេដ្ឋតោ ព្រហ្មលោកំ បរិយន្តំ ករិត្វា, ឧបរិតោ អកនិដ្ឋេ ទេវេ អន្តោករិត្វា , យំ ឯតស្មិំ អន្តរេ ឯត្ថាវចរា ឯត្ថ បរិយាបន្នា សមាបន្នស្ស វា ឧបបន្នស្ស វា ទិដ្ឋធម្មសុខវិហារិស្ស វា ចិត្តចេតសិកា ធម្មា – ឥមេ ធម្មា រូបាវចរា។

កតមេ ធម្មា ន រូបាវចរា? កាមាវចរា, អរូបាវចរា, អបរិយាបន្នា – ឥមេ ធម្មា ន រូបាវចរា។

កតមេ ធម្មា អរូបាវចរា? ហេដ្ឋតោ អាកាសានញ្ចាយតនូបគេ ទេវេ បរិយន្តំ ករិត្វា, ឧបរិតោ នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនូបគេ ទេវេ អន្តោករិត្វា, យំ ឯតស្មិំ អន្តរេ ឯត្ថាវចរា ឯត្ថ បរិយាបន្នា សមាបន្នស្ស វា ឧបបន្នស្ស វា ទិដ្ឋធម្មសុខវិហារិស្ស វា ចិត្តចេតសិកា ធម្មា – ឥមេ ធម្មា អរូបាវចរា។

កតមេ ធម្មា ន អរូបាវចរា? កាមាវចរា, រូបាវចរា, អបរិយាបន្នា – ឥមេ ធម្មា ន អរូបាវចរា។

កតមេ ធម្មា បរិយាបន្នា? សាសវា កុសលាកុសលព្យាកតា ធម្មា កាមាវចរា, រូបាវចរា, អរូបាវចរា, រូបក្ខន្ធោ, វេទនាក្ខន្ធោ, សញ្ញាក្ខន្ធោ, សង្ខារក្ខន្ធោ, វិញ្ញាណក្ខន្ធោ – ឥមេ ធម្មា បរិយាបន្នា។

កតមេ ធម្មា អបរិយាបន្នា? មគ្គា ច, មគ្គផលានិ ច, អសង្ខតា ច ធាតុ – ឥមេ ធម្មា អបរិយាបន្នា។

៦. ឧប្បាទកកម្មអាយុប្បមាណវារោ

១. ឧប្បាទកកម្មំ

១០២១. ទេវាតិ ។ តយោ ទេវា – សម្មុតិទេវា [សម្មតិទេវា (ស្យា.)], ឧបបត្តិទេវា, វិសុទ្ធិទេវា។

សម្មុតិទេវា នាម – រាជានោ, ទេវិយោ, កុមារា។

ឧបបត្តិទេវា នាម – ចាតុមហារាជិកេ [ចាតុម្មហារាជិកេ (សី. ស្យា.)] ទេវេ ឧបាទាយ តទុបរិ ទេវា។

វិសុទ្ធិទេវា នាម – អរហន្តោ វុច្ចន្តិ។

ទានំ ទត្វា, សីលំ សមាទិយិត្វា, ឧបោសថកម្មំ កត្វា កត្ថ ឧបបជ្ជន្តិ? ទានំ ទត្វា, សីលំ សមាទិយិត្វា, ឧបោសថកម្មំ កត្វា អប្បេកច្ចេ ខត្តិយមហាសាលានំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជន្តិ, អប្បេកច្ចេ ព្រាហ្មណមហាសាលានំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជន្តិ, អប្បេកច្ចេ គហបតិមហាសាលានំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជន្តិ, អប្បេកច្ចេ ចាតុមហារាជិកានំ ទេវានំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជន្តិ, អប្បេកច្ចេ តាវតិំសានំ ទេវានំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជន្តិ, អប្បេកច្ចេ យាមានំ ទេវានំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជន្តិ, អប្បេកច្ចេ តុសិតានំ ទេវានំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជន្តិ, អប្បេកច្ចេ និម្មានរតីនំ ទេវានំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជន្តិ, អប្បេកច្ចេ បរនិម្មិតវសវត្តីនំ ទេវានំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជន្តិ។

២. អាយុប្បមាណំ

១០២២. មនុស្សានំ កិត្តកំ អាយុប្បមាណំ? វស្សសតំ, អប្បំ វា ភិយ្យោ [អប្បំ វា ភិយ្យោ វា (ស្យា. ក.) ទី. និ. ២.៧]។

១០២៣. ចាតុមហារាជិកានំ ទេវានំ កិត្តកំ អាយុប្បមាណំ? យានិ មានុសកានិ បញ្ញាស វស្សានិ, ចាតុម្មហារាជិកានំ ទេវានំ ឯសោ ឯកោ រត្តិន្ទិវោ [រត្តិទិវោ (ក.) អ. និ. ៣.៧១]។ តាយ រត្តិយា តីស រត្តិយោ មាសោ។ តេន មាសេន ទ្វាទសមាសិយោ សំវច្ឆរោ។ តេន សំវច្ឆរេន ទិព្ពានិ បញ្ច វស្សសតានិ ចាតុម្មហារាជិកានំ ទេវានំ អាយុប្បមាណំ។ មនុស្សានំ គណនាយ កិត្តកំ ហោតិ? នវុតិ វស្សសតសហស្សានិ។

តាវតិំសានំ ទេវានំ កិត្តកំ អាយុប្បមាណំ? យំ មានុសកំ វស្សសតំ, តាវតិំសានំ ទេវានំ ឯសោ ឯកោ រត្តិន្ទិវោ។ តាយ រត្តិយា តីស រត្តិយោ មាសោ។ តេន មាសេន ទ្វាទសមាសិយោ សំវច្ឆរោ។ តេន សំវច្ឆរេន ទិព្ពំ វស្សសហស្សំ តាវតិំសានំ ទេវានំ អាយុប្បមាណំ។ មនុស្សានំ គណនាយ កិត្តកំ ហោតិ? តិស្សោ ច វស្សកោដិយោ សដ្ឋិ ច វស្សសតសហស្សានិ។

យាមានំ ទេវានំ កិត្តកំ អាយុប្បមាណំ? យានិ មានុសកានិ ទ្វេ វស្សសតានិ, យាមានំ ទេវានំ ឯសោ ឯកោ រត្តិន្ទិវោ។ តាយ រត្តិយា តីសរត្តិយោ មាសោ ។ តេន មាសេន ទ្វាទសមាសិយោ សំវច្ឆរោ។ តេន សំវច្ឆរេន ទិព្ពានិ ទ្វេ វស្សសហស្សានិ យាមានំ ទេវានំ អាយុប្បមាណំ។ មនុស្សានំ គណនាយ កិត្តកំ ហោតិ? ចុទ្ទសញ្ច វស្សកោដិយោ ចត្តារីសញ្ច វស្សសតសហស្សានិ។

តុសិតានំ ទេវានំ កិត្តកំ អាយុប្បមាណំ? យានិ មានុសកានិ ចត្តារិ វស្សសតានិ, តុសិតានំ ទេវានំ ឯសោ ឯកោ រត្តិន្ទិវោ។ តាយ រត្តិយា តីសរត្តិយោ មាសោ។ តេន មាសេន ទ្វាទសមាសិយោ សំវច្ឆរោ។ តេន សំវច្ឆរេន ទិព្ពានិ ចត្តារិ វស្សសហស្សានិ តុសិតានំ ទេវានំ អាយុប្បមាណំ។ មនុស្សានំ គណនាយ កិត្តកំ ហោតិ? សត្តបញ្ញាស វស្សកោដិយោ សដ្ឋិ ច វស្សសតសហស្សានិ។

និម្មានរតីនំ ទេវានំ កិត្តកំ អាយុប្បមាណំ? យានិ មានុសកានិ អដ្ឋ វស្សសតានិ, និម្មានរតីនំ ទេវានំ ឯសោ ឯកោ រត្តិន្ទិវោ។ តាយ រត្តិយា តីសរត្តិយោ មាសោ។ តេន មាសេន ទ្វាទសមាសិយោ សំវច្ឆរោ។ តេន

សំវច្ឆរេន ទិព្ពានិ អដ្ឋ វស្សសហស្សានិ និម្មានរតីនំ ទេវានំ អាយុប្បមាណំ។ មនុស្សានំ គណនាយ កិត្តកំ ហោតិ? ទ្វេ វស្សកោដិសតានិ តីសញ្ច វស្សកោដិយោ ចត្តារីសញ្ច វស្សសតសហស្សានិ។

បរនិម្មិតវសវត្តីនំ ទេវានំ កិត្តកំ អាយុប្បមាណំ? យានិ មានុសកានិ សោឡស វស្សសតានិ, បរនិម្មិតវសវត្តីនំ ទេវានំ ឯសោ ឯកោ រត្តិន្ទិវោ។ តាយ រត្តិយា តីសរត្តិយោ មាសោ។ តេន មាសេន ទ្វាទសមាសិយោ សំវច្ឆរោ។ តេន សំវច្ឆរេន ទិព្ពានិ សោឡស វស្សសហស្សានិ បរនិម្មិតវសវត្តីនំ ទេវានំ អាយុប្បមាណំ។ មនុស្សានំ គណនាយ កិត្តកំ ហោតិ? នវ ច វស្សកោដិសតានិ ឯកវីសញ្ច វស្សកោដិយោ សដ្ឋិ ច វស្សសតសហស្សានីតិ។

ឆ ឯតេ [ឆបិ តេ (ស្យា.)] កាមាវចរា, សព្ពកាមសមិទ្ធិនោ;
សព្ពេសំ ឯកសង្ខាតោ, អាយុ ភវតិ កិត្តកោ។

ទ្វាទស កោដិសតំ តេសំ, អដ្ឋវីសញ្ច កោដិយោ;
បញ្ញាស សតសហស្សានិ, វស្សគ្គេន បកាសិតាតិ។

១០២៤. បឋមំ ឈានំ បរិត្តំ ភាវេត្វា កត្ថ ឧបបជ្ជន្តិ? បឋមំ ឈានំ បរិត្តំ ភាវេត្វា ព្រហ្មបារិសជ្ជានំ ទេវានំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជន្តិ។ តេសំ កិត្តកំ អាយុប្បមាណំ? កប្បស្ស តតិយោ ភាគោ។

បឋមំ ឈានំ មជ្ឈិមំ ភាវេត្វា កត្ថ ឧបបជ្ជន្តិ? បឋមំ ឈានំ មជ្ឈិមំ ភាវេត្វា ព្រហ្មបុរោហិតានំ ទេវានំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជន្តិ។ តេសំ កិត្តកំ អាយុប្បមាណំ? ឧបឌ្ឍកប្បោ។

បឋមំ ឈានំ បណីតំ ភាវេត្វា កត្ថ ឧបបជ្ជន្តិ? បឋមំ ឈានំ បណីតំ ភាវេត្វា មហាព្រហ្មានំ ទេវានំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជន្តិ។ តេសំ កិត្តកំ អាយុប្បមាណំ? កប្បោ [ឯកោ កប្បោ (ស្យា.)]។

១០២៥. ទុតិយំ ឈានំ បរិត្តំ ភាវេត្វា កត្ថ ឧបបជ្ជន្តិ? ទុតិយំ ឈានំ បរិត្តំ ភាវេត្វា បរិត្តាភានំ ទេវានំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជន្តិ។ តេសំ កិត្តកំ អាយុប្បមាណំ? ទ្វេ កប្បា។

ទុតិយំ ឈានំ មជ្ឈិមំ ភាវេត្វា កត្ថ ឧបបជ្ជន្តិ? ទុតិយំ ឈានំ មជ្ឈិមំ ភាវេត្វា អប្បមាណាភានំ ទេវានំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជន្តិ។ តេសំ កិត្តកំ អាយុប្បមាណំ? ចត្តារោ កប្បា។

ទុតិយំ ឈានំ បណីតំ ភាវេត្វា កត្ថ ឧបបជ្ជន្តិ? ទុតិយំ ឈានំ បណីតំ ភាវេត្វា អាភស្សរានំ ទេវានំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជន្តិ។ តេសំ កិត្តកំ អាយុប្បមាណំ? អដ្ឋ កប្បា។

១០២៦. តតិយំ ឈានំ បរិត្តំ ភាវេត្វា កត្ថ ឧបបជ្ជន្តិ? តតិយំ ឈានំ បរិត្តំ ភាវេត្វា បរិត្តសុភានំ ទេវានំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជន្តិ។ តេសំ កិត្តកំ អាយុប្បមាណំ? សោឡស កប្បា។

តតិយំ ឈានំ មជ្ឈិមំ ភាវេត្វា កត្ថ ឧបបជ្ជន្តិ? តតិយំ ឈានំ មជ្ឈិមំ ភាវេត្វា អប្បមាណសុភានំ ទេវានំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជន្តិ។ តេសំ កិត្តកំ អាយុប្បមាណំ? ពាត្តឹស កប្បា។

តតិយំ ឈានំ បណីតំ ភាវេត្វា កត្ថ ឧបបជ្ជន្តិ? តតិយំ ឈានំ បណីតំ ភាវេត្វា សុភកិណ្ហានំ ទេវានំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជន្តិ។ តេសំ កិត្តកំ អាយុប្បមាណំ? ចតុសដ្ឋិ កប្បា។

១០២៧. ចតុត្ថំ ឈានំ ភាវេត្វា អារម្មណនានត្តតា មនសិការនានត្តតា ឆន្ទនានត្តតា បណិធិនានត្តតា អធិមោក្ខនានត្តតា អភិនីហារនានត្តតា បញ្ញានានត្តតា អប្បេកច្ចេ អសញ្ញសត្តានំ ទេវានំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជន្តិ, អប្បេកច្ចេ វេហប្ផលានំ ទេវានំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជន្តិ, អប្បេកច្ចេ អវិហានំ ទេវានំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជន្តិ, អប្បេកច្ចេ អតប្បានំ ទេវានំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជន្តិ, អប្បេកច្ចេ សុទស្សានំ ទេវានំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជន្តិ, អប្បេកច្ចេ សុទស្សីនំ ទេវានំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជន្តិ, អប្បេកច្ចេ អកនិដ្ឋានំ ទេវានំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជន្តិ, អប្បេកច្ចេ អាកាសានញ្ចាយតនូបគានំ ទេវានំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជន្តិ, អប្បេកច្ចេ វិញ្ញាណញ្ចាយតនូបគានំ ទេវានំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជន្តិ, អប្បេកច្ចេ អាកិញ្ចញ្ញាយតនូបគានំ ទេវានំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជន្តិ, អប្បេកច្ចេ នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនូបគានំ ទេវានំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជន្តិ។

អសញ្ញសត្តានញ្ច វេហប្ផលានញ្ច ទេវានំ កិត្តកំ អាយុប្បមាណំ? បញ្ចកប្បសតានិ។

អវិហានំ ទេវានំ កិត្តកំ អាយុប្បមាណំ? កប្បសហស្សំ។

អតប្បានំ ទេវានំ កិត្តកំ អាយុប្បមាណំ? ទ្វេ កប្បសហស្សានិ។

សុទស្សានំ ទេវានំ កិត្តកំ អាយុប្បមាណំ? ចត្តារិ កប្បសហស្សានិ។

សុទស្សីនំ ទេវានំ កិត្តកំ អាយុប្បមាណំ? អដ្ឋ កប្បសហស្សានិ។

អកនិដ្ឋានំ ទេវានំ កិត្តកំ អាយុប្បមាណំ? សោឡស កប្បសហស្សានិ។

១០២៨. អាកាសានញ្ចាយតនូបគានំ ទេវានំ កិត្តកំ អាយុប្បមាណំ? វីសតិ កប្បសហស្សានិ។

វិញ្ញាណញ្ចាយតនូបគានំ ទេវានំ កិត្តកំ អាយុប្បមាណំ? ចត្តារីស កប្បសហស្សានិ។

អាកិញ្ចញ្ញាយតនូបគានំ ទេវានំ កិត្តកំ អាយុប្បមាណំ? សដ្ឋិ កប្បសហស្សានិ។

នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនូបគានំ ទេវានំ កិត្តកំ អាយុប្បមាណំ? ចតុរាសីតិ កប្បសហស្សានីតិ។

១០២៩. ឧក្ខិត្តា បុញ្ញតេជេន, កាមរូបគតី គតា។

ភវគ្គតម្បិ [ភវគ្គំ វាបិ (ស្យា.)] សម្បត្តា, បុនាគច្ឆន្តិ [បុន គច្ឆន្តិ (ស្យា.)] ទុគ្គតី។

តាវ ទីឃាយុកា សត្តា, ចវន្តិ អាយុសង្ខយា;
នត្ថិ កោចិ ភវោ និច្ចោ, ឥតិ វុត្តំ មហេសិនា។

តស្មា ហិ ធីរា និបកា, និបុណា អត្ថចិន្តកា;
ជរាមរណមោក្ខាយ, ភាវេន្តិ មគ្គមុត្តមំ។

ភាវយិត្វា សុចឹ មគ្គំ, និព្ពានោគធគាមិនំ;
សព្ពាសវេ បរិញ្ញាយ, បរិនិព្ពន្តិ អនាសវាតិ។

៧. អភិញ្ញេយ្យាទិវារោ

១០៣០. បញ្ចន្នំ ខន្ធានំ កតិ អភិញ្ញេយ្យា, កតិ បរិញ្ញេយ្យា, កតិ បហាតព្ពា, កតិ ភាវេតព្ពា, កតិ សច្ឆិកាតព្ពា, កតិ ន បហាតព្ពា, ន ភាវេតព្ពា, ន សច្ឆិកាតព្ពា…បេ.… សត្តន្នំ ចិត្តានំ កតិ អភិញ្ញេយ្យា, កតិ បរិញ្ញេយ្យា, កតិ បហាតព្ពា, កតិ ភាវេតព្ពា, កតិ សច្ឆិកាតព្ពា, កតិ ន បហាតព្ពា ន ភាវេតព្ពា ន សច្ឆិកាតព្ពា?

១០៣១. រូបក្ខន្ធោ អភិញ្ញេយ្យោ បរិញ្ញេយ្យោ ន បហាតព្ពោ ន ភាវេតព្ពោ ន សច្ឆិកាតព្ពោ។ ចត្តារោ ខន្ធា អភិញ្ញេយ្យា បរិញ្ញេយ្យា, សិយា បហាតព្ពា, សិយា ភាវេតព្ពា, សិយា សច្ឆិកាតព្ពា, សិយា ន បហាតព្ពា ន ភាវេតព្ពា ន សច្ឆិកាតព្ពា។

ទសាយតនា អភិញ្ញេយ្យា បរិញ្ញេយ្យា ន បហាតព្ពា ន ភាវេតព្ពា ន សច្ឆិកាតព្ពា។ ទ្វេ អាយតនា អភិញ្ញេយ្យា បរិញ្ញេយ្យា, សិយា បហាតព្ពា, សិយា ភាវេតព្ពា, សិយា សច្ឆិកាតព្ពា, សិយា ន បហាតព្ពា ន ភាវេតព្ពា ន សច្ឆិកាតព្ពា។

សោឡស ធាតុយោ អភិញ្ញេយ្យា បរិញ្ញេយ្យា ន បហាតព្ពា ន ភាវេតព្ពា ន សច្ឆិកាតព្ពា។ ទ្វេ ធាតុយោ អភិញ្ញេយ្យា បរិញ្ញេយ្យា, សិយា បហាតព្ពា, សិយា ភាវេតព្ពា, សិយា សច្ឆិកាតព្ពា, សិយា ន បហាតព្ពា ន ភាវេតព្ពា ន សច្ឆិកាតព្ពា។

សមុទយសច្ចំ អភិញ្ញេយ្យំ បរិញ្ញេយ្យំ បហាតព្ពំ ន ភាវេតព្ពំ ន សច្ឆិកាតព្ពំ។ មគ្គសច្ចំ អភិញ្ញេយ្យំ បរិញ្ញេយ្យំ ន បហាតព្ពំ ភាវេតព្ពំ ន សច្ឆិកាតព្ពំ ។ និរោធសច្ចំ អភិញ្ញេយ្យំ បរិញ្ញេយ្យំ ន បហាតព្ពំ ន ភាវេតព្ពំ សច្ឆិកាតព្ពំ។ ទុក្ខសច្ចំ អភិញ្ញេយ្យំ បរិញ្ញេយ្យំ, សិយា បហាតព្ពំ, ន ភាវេតព្ពំ, ន សច្ឆិកាតព្ពំ, សិយា ន បហាតព្ពំ។

នវិន្ទ្រិយា អភិញ្ញេយ្យា បរិញ្ញេយ្យា ន បហាតព្ពា ន ភាវេតព្ពា ន សច្ឆិកាតព្ពា។ ទោមនស្សិន្ទ្រិយំ អភិញ្ញេយ្យំ បរិញ្ញេយ្យំ បហាតព្ពំ ន ភាវេតព្ពំ ន សច្ឆិកាតព្ពំ។ អនញ្ញាតញ្ញស្សាមីតិន្ទ្រិយំ អភិញ្ញេយ្យំ បរិញ្ញេយ្យំ ន បហាតព្ពំ ភាវេតព្ពំ ន សច្ឆិកាតព្ពំ។ អញ្ញិន្ទ្រិយំ អភិញ្ញេយ្យំ បរិញ្ញេយ្យំ ន បហាតព្ពំ, សិយា ភាវេតព្ពំ, សិយា សច្ឆិកាតព្ពំ។ អញ្ញាតាវិន្ទ្រិយំ អភិញ្ញេយ្យំ បរិញ្ញេយ្យំ ន បហាតព្ពំ ន ភាវេតព្ពំ សច្ឆិកាតព្ពំ។ តីណិន្ទ្រិយា អភិញ្ញេយ្យា បរិញ្ញេយ្យា ន បហាតព្ពា, សិយា ភាវេតព្ពា, សិយា សច្ឆិកាតព្ពា, សិយា ន ភាវេតព្ពា, សច្ឆិកាតព្ពា។ ឆ ឥន្ទ្រិយា អភិញ្ញេយ្យា បរិញ្ញេយ្យា, សិយា បហាតព្ពា, សិយា ភាវេតព្ពា, សិយា សច្ឆិកាតព្ពា, សិយា ន បហាតព្ពា ន ភាវេតព្ពា ន សច្ឆិកាតព្ពា។

តយោ អកុសលហេតូ អភិញ្ញេយ្យា បរិញ្ញេយ្យា បហាតព្ពា ន ភាវេតព្ពា ន សច្ឆិកាតព្ពា។ តយោ កុសលហេតូ អភិញ្ញេយ្យា បរិញ្ញេយ្យា ន បហាតព្ពា, សិយា ភាវេតព្ពា, ន សច្ឆិកាតព្ពា, សិយា ន ភាវេតព្ពា។ តយោ អព្យាកតហេតូ អភិញ្ញេយ្យា បរិញ្ញេយ្យា ន បហាតព្ពា ន ភាវេតព្ពា, សិយា សច្ឆិកាតព្ពា , សិយា ន សច្ឆិកាតព្ពា។

កពឡីការោ អាហារោ អភិញ្ញេយ្យោ បរិញ្ញេយ្យោ ន បហាតព្ពោ ន ភាវេតព្ពោ ន សច្ឆិកាតព្ពោ។ តយោ អាហារា អភិញ្ញេយ្យា បរិញ្ញេយ្យា, សិយា បហាតព្ពា, សិយា ភាវេតព្ពា, សិយា សច្ឆិកាតព្ពា, សិយា ន បហាតព្ពា ន ភាវេតព្ពា ន សច្ឆិកាតព្ពា។

ឆ ផស្សា អភិញ្ញេយ្យា បរិញ្ញេយ្យា ន បហាតព្ពា ន ភាវេតព្ពា ន សច្ឆិកាតព្ពា។ មនោវិញ្ញាណធាតុសម្ផស្សោ អភិញ្ញេយ្យោ បរិញ្ញេយ្យោ, សិយា បហាតព្ពោ, សិយា ភាវេតព្ពោ, សិយា សច្ឆិកាតព្ពោ, សិយា ន បហាតព្ពោ ន ភាវេតព្ពោ ន សច្ឆិកាតព្ពោ។

ឆ វេទនា...បេ.... ឆ សញ្ញា... ឆ ចេតនា... ឆ ចិត្តា អភិញ្ញេយ្យា បរិញ្ញេយ្យា ន បហាតព្ពា ន ភាវេតព្ពា ន សច្ឆិកាតព្ពា។ មនោវិញ្ញាណធាតុ អភិញ្ញេយ្យា បរិញ្ញេយ្យា, សិយា បហាតព្ពា, សិយា ភាវេតព្ពា, សិយា សច្ឆិកាតព្ពា , សិយា ន បហាតព្ពា ន ភាវេតព្ពា ន សច្ឆិកាតព្ពា។

៨. សារម្មណានារម្មណវារោ

១០៣២. បញ្ចន្នំ ខន្ធានំ កតិ សារម្មណា, កតិ អនារម្មណា...បេ.... សត្តន្នំ ចិត្តានំ កតិ សារម្មណា, កតិ អនារម្មណា?

១០៣៣. រូបក្ខន្ធោ អនារម្មណោ។ ចត្តារោ ខន្ធា សារម្មណា។

ទសាយតនា អនារម្មណា។ មនាយតនំ សារម្មណំ។ ធម្មាយតនំ សិយា សារម្មណំ, សិយា អនារម្មណំ។

ទស ធាតុយោ អនារម្មណា។ សត្ត ធាតុយោ សារម្មណា។ ធម្មធាតុ សិយា សារម្មណា, សិយា អនារម្មណា។

ទ្វេ សច្ចា សារម្មណា។ និរោធសច្ចំ អនារម្មណំ។ ទុក្ខសច្ចំ សិយា សារម្មណំ, សិយា អនារម្មណំ។

សត្តិន្ទ្រិយា អនារម្មណា។ ចុទ្ទសិន្ទ្រិយា សារម្មណា។ ជីវិតិន្ទ្រិយំ សិយា សារម្មណំ, សិយា អនារម្មណំ។ នវ ហេតូ សារម្មណា។ កពឡីការោ អាហារោ អនារម្មណោ។ តយោ អាហារា សារម្មណា។ សត្ត ផស្សា... សត្ត វេទនា... សត្ត សញ្ញា... សត្ត ចេតនា... សត្ត ចិត្តា សារម្មណា។

១០៣៤. បញ្ចន្នំ ខន្ធានំ កតិ សារម្មណារម្មណា, កតិ អនារម្មណារម្មណា...បេ.... សត្តន្នំ ចិត្តានំ កតិ សារម្មណារម្មណា, កតិ អនារម្មណារម្មណា?

១០៣៥. រូបក្ខន្ធោ អនារម្មណោ។ ចត្តារោ ខន្ធា សិយា សារម្មណារម្មណា, សិយា អនារម្មណារម្មណា។

ទសាយតនា អនារម្មណា។ មនាយតនំ សិយា សារម្មណារម្មណំ, សិយា អនារម្មណារម្មណំ។ ធម្មាយតនំ សិយា សារម្មណារម្មណំ, សិយា អនារម្មណារម្មណំ, សិយា អនារម្មណំ។

ទស ធាតុយោ អនារម្មណា។ ឆ ធាតុយោ អនារម្មណារម្មណា។ មនោវិញ្ញាណធាតុ សិយា សារម្មណារម្មណា, សិយា អនារម្មណារម្មណា។ ធម្មធាតុ សិយា សារម្មណារម្មណា, សិយា អនារម្មណារម្មណា, សិយា អនារម្មណា។

និរោធសច្ចំ អនារម្មណំ។ មគ្គសច្ចំ អនារម្មណារម្មណំ។ សមុទយសច្ចំ សិយា សារម្មណារម្មណំ, សិយា អនារម្មណារម្មណំ។ ទុក្ខសច្ចំ សិយា សារម្មណារម្មណំ, សិយា អនារម្មណារម្មណំ, សិយា អនារម្មណំ។

សត្តិន្ទ្រិយា អនារម្មណា។ បញ្ចិន្ទ្រិយា អនារម្មណារម្មណា។ នវិន្ទ្រិយា សិយា សារម្មណារម្មណា, សិយា អនារម្មណារម្មណា។ ជីវិតិន្ទ្រិយំ សិយា សារម្មណារម្មណំ, សិយា អនារម្មណារម្មណំ, សិយា អនារម្មណំ។

នវ ហេតូ សិយា សារម្មណារម្មណា, សិយា អនារម្មណារម្មណា។ កពឡីការោ អាហារោ អនារម្មណោ។ តយោ អាហារា សិយា សារម្មណារម្មណា, សិយា អនារម្មណារម្មណា។ ឆ ផស្សា អនារម្មណារម្មណា ។ មនោវិញ្ញាណធាតុសម្ផស្សោ សិយា សារម្មណារម្មណោ សិយា អនារម្មណារម្មណោ។ ឆ វេទនា... ឆ សញ្ញា... ឆ ចេតនា... ឆ ចិត្តា អនារម្មណារម្មណា។ មនោវិញ្ញាណធាតុ សិយា សារម្មណារម្មណា, សិយា អនារម្មណារម្មណា។

៩. ទិដ្ឋសុតាទិទស្សនវារោ

១០៣៦. បញ្ចន្នំ ខន្ធានំ កតិ ទិដ្ឋា, កតិ សុតា, កតិ មុតា, កតិ វិញ្ញាតា, កតិ ន ទិដ្ឋា ន សុតា ន មុតា ន វិញ្ញាតា...បេ.... សត្តន្នំ ចិត្តានំ កតិ ទិដ្ឋា, កតិ សុតា, កតិ មុតា, កតិ វិញ្ញាតា, កតិ ន ទិដ្ឋា ន សុតា ន មុតា ន វិញ្ញាតា?

១០៣៧. រូបក្ខន្ធោ សិយា ទិដ្ឋោ, សិយា សុតោ, សិយា មុតោ, សិយា វិញ្ញាតោ, សិយា ន ទិដ្ឋោ ន សុតោ ន មុតោ, វិញ្ញាតោ។ ចត្តារោ ខន្ធា ន ទិដ្ឋា ន សុតា ន មុតា, វិញ្ញាតា។

រូបាយតនំ ទិដ្ឋំ, ន សុតំ ន មុតំ, វិញ្ញាតំ។ សទ្ទាយតនំ ន ទិដ្ឋំ, សុតំ, ន មុតំ, វិញ្ញាតំ។ គន្ធាយតនំ... រសាយតនំ... ផោដ្ឋព្ពាយតនំ ន ទិដ្ឋំ ន សុតំ, មុតំ, វិញ្ញាតំ។ សត្តាយតនា ន ទិដ្ឋា ន សុតា ន មុតា, វិញ្ញាតា។

រូបធាតុ ទិដ្ឋា, ន សុតា ន មុតា, វិញ្ញាតា។ សទ្ទធាតុ ន ទិដ្ឋា, សុតា, ន មុតា, វិញ្ញាតា។ គន្ធធាតុ... រសធាតុ... ផោដ្ឋព្ពធាតុ ន ទិដ្ឋា ន សុតា, មុតា, វិញ្ញាតា។ តេរស ធាតុយោ ន ទិដ្ឋា ន សុតា ន មុតា, វិញ្ញាតា។

តីណិ សច្ចានិ ន ទិដ្ឋា ន សុតា ន មុតា, វិញ្ញាតា។ ទុក្ខសច្ចំ សិយា ទិដ្ឋំ, សិយា សុតំ, សិយា មុតំ, សិយា វិញ្ញាតំ, សិយា ន ទិដ្ឋំ ន សុតំ ន មុតំ, វិញ្ញាតំ។

ពាវីសតិន្ទ្រិយា ន ទិដ្ឋា ន សុតា ន មុតា, វិញ្ញាតា។ នវ ហេតូ ន ទិដ្ឋា ន សុតា ន មុតា, វិញ្ញាតា។ ចត្តារោ អាហារា ន ទិដ្ឋា ន សុតា ន មុតា, វិញ្ញាតា។ សត្ត ផស្សា ន ទិដ្ឋា ន សុតា ន មុតា, វិញ្ញាតា។ សត្ត វេទនា... សត្ត សញ្ញា... សត្ត ចេតនា... សត្ត ចិត្តា ន ទិដ្ឋា ន សុតា ន មុតា, វិញ្ញាតា។

១០. តិកាទិទស្សនវារោ

១. កុសលត្តិកំ

១០៣៨. បញ្ចន្នំ ខន្ធានំ កតិ កុសលា, កតិ អកុសលា, កតិ អព្យាកតា...បេ.... សត្តន្នំ ចិត្តានំ កតិ កុសលា, កតិ អកុសលា, កតិ អព្យាកតា?

រូបក្ខន្ធោ អព្យាកតោ។ ចត្តារោ ខន្ធា សិយា កុសលា, សិយា អកុសលា, សិយា អព្យាកតា។ ទសាយតនា អព្យាកតា។ ទ្វាយតនា សិយា កុសលា, សិយា អកុសលា, សិយា អព្យាកតា។ សោឡស ធាតុយោ អព្យាកតា។ ទ្វេ ធាតុយោ សិយា កុសលា, សិយា អកុសលា, សិយា អព្យាកតា។ សមុទយសច្ចំ អកុសលំ។ មគ្គសច្ចំ កុសលំ។ និរោធសច្ចំ អព្យាកតំ។ ទុក្ខសច្ចំ សិយា កុសលំ, សិយា អកុសលំ, សិយា អព្យាកតំ។

ទសិន្ទ្រិយា អព្យាកតា។ ទោមនស្សិន្ទ្រិយំ អកុសលំ។ អនញ្ញាតញ្ញស្សាមីតិន្ទ្រិយំ កុសលំ។ ចត្តារិន្ទ្រិយា សិយា កុសលា, សិយា អព្យាកតា។ ឆ ឥន្ទ្រិយា សិយា កុសលា, សិយា អកុសលា, សិយា អព្យាកតា។

តយោ កុសលហេតូ កុសលា។ តយោ អកុសលហេតូ អកុសលា។ តយោ អព្យាកតហេតូ អព្យាកតា។ កពឡីការោ អាហារោ អព្យាកតោ។ តយោ អាហារា សិយា កុសលា, សិយា អកុសលា, សិយា អព្យាកតា។ ឆ ផស្សា អព្យាកតា។ មនោវិញ្ញាណធាតុសម្ផស្សោ សិយា កុសលោ, សិយា អកុសលោ, សិយា អព្យាកតោ។ ឆ វេទនា... ឆ សញ្ញា... ឆ ចេតនា... ឆ ចិត្តា អព្យាកតា។ មនោវិញ្ញាណធាតុ សិយា កុសលា, សិយា អកុសលា, សិយា អព្យាកតា។

២. វេទនាតិកំ

១០៣៩. បញ្ចន្នំ ខន្ធានំ កតិ សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា, កតិ ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា, កតិ អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា...បេ.... សត្តន្នំ ចិត្តានំ កតិ សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា, កតិ ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា, កតិ អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា?

ទ្វេ ខន្ធា ន វត្តព្វា សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តាតិបិ, ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តាតិបិ, អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តាតិបិ។ តយោ ខន្ធា សិយា សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា, សិយា ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា, សិយា អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា។

ទសាយតនា ន វត្តព្វា សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តាតិបិ, ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តាតិបិ, អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តាតិបិ។ មនាយតនំ សិយា សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តំ, សិយា ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តំ, សិយា អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តំ។ ធម្មាយតនំ សិយា សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តំ, សិយា ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តំ, សិយា អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តំ, សិយា ន វត្តព្វំ សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តន្តិបិ, ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តន្តិបិ, អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តន្តិបិ។

ទស ធាតុយោ ន វត្តព្វា សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តាតិបិ, ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តាតិបិ, អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តាតិបិ។ បញ្ច ធាតុយោ អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា, កាយវិញ្ញាណធាតុ សិយា សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា, សិយា ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា។ មនោវិញ្ញាណធាតុ សិយា សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា, សិយា ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា, សិយា អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា។ ធម្មធាតុ សិយា សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា, សិយា ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា, សិយា អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា, សិយា ន វត្តព្វា សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តាតិបិ, ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តាតិបិ, អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តាតិបិ។

ទ្វេ សច្ចា សិយា សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា, សិយា អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា។ និរោធសច្ចំ ន វត្តព្វំ សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តន្តិបិ, ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តន្តិបិ, អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តន្តិបិ។ ទុក្ខសច្ចំ សិយា សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តំ, សិយា ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តំ, សិយា អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តំ, សិយា ន វត្តព្វំ សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តន្តិបិ, ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តន្តិបិ, អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តន្តិបិ។

ទ្វាទសិន្ទ្រិយា ន វត្តព្វា សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តាតិបិ, ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តាតិបិ, អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តាតិបិ។ ឆ ឥន្ទ្រិយា សិយា សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា, សិយា អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា។ តីណិន្ទ្រិយា សិយា សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា, សិយា ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា , សិយា អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា។ ជីវិតិន្ទ្រិយំ សិយា សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តំ, សិយា ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តំ, សិយា អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តំ, សិយា ន វត្តព្វំ សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តន្តិបិ, ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តន្តិបិ, អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តន្តិបិ។

ទោសោ អកុសលហេតុ ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ។ សត្ត ហេតូ សិយា សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា, សិយា អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា។ មោហោ អកុសលហេតុ សិយា សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ, សិយា ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ, សិយា ទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ។

កពឡីការោ អាហារោ ន វត្តព្វោ សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោតិ បិ, ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោតិបិ, អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោតិបិ។ តយោ អាហារា សិយា សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា, សិយា ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា, សិយា អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា។

បញ្ច ផស្សា អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា។ កាយវិញ្ញាណធាតុសម្ផស្សោ សិយា សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ, សិយា ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ។ មនោវិញ្ញាណធាតុសម្ផស្សោ សិយា សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ, សិយា ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ, សិយា អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ។

សត្ត វេទនា ន វត្តព្វា សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តាតិបិ, ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តាតិបិ, អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តាតិបិ។ បញ្ច សញ្ញា… បញ្ច ចេតនា… បញ្ច ចិត្តា អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា, កាយវិញ្ញាណធាតុ សិយា សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា, សិយា ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា។ មនោវិញ្ញាណធាតុ សិយា សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា, សិយា ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា, សិយា អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា។

៣. វិបាកត្តិកំ

១០៤០. បញ្ចន្នំ ខន្ធានំ កតិ វិបាកា, កតិ វិបាកធម្មធម្មា, កតិ នេវវិបាកនវិបាកធម្មធម្មា…បេ…. សត្តន្នំ ចិត្តានំ កតិ វិបាកា, កតិ វិបាកធម្មធម្មា, កតិ នេវវិបាកនវិបាកធម្មធម្មា?

រូបក្ខន្ធោ នេវវិបាកនវិបាកធម្មធម្មោ។ ចត្តារោ ខន្ធា សិយា វិបាកា, សិយា វិបាកធម្មធម្មា, សិយា នេវវិបាកនវិបាកធម្មធម្មា។

ទសាយតនា នេវវិបាកនវិបាកធម្មធម្មា។ ទ្វាយតនា សិយា វិបាកា, សិយា វិបាកធម្មធម្មា, សិយា នេវវិបាកនវិបាកធម្មធម្មា។

ទស ធាតុយោ នេវវិបាកនវិបាកធម្មធម្មា។ បញ្ច ធាតុយោ វិបាកា។ មនោធាតុ សិយា វិបាកា, សិយា នេវវិបាកនវិបាកធម្មធម្មា។ ទ្វេ ធាតុយោ សិយា វិបាកា សិយា វិបាកធម្មធម្មា, សិយា នេវវិបាកនវិបាកធម្មធម្មា។

ទ្វេ សច្ចា វិបាកធម្មធម្មា។ និរោធសច្ចំ នេវវិបាកនវិបាកធម្មធម្មំ។ ទុក្ខសច្ចំ សិយា វិបាកំ, សិយា វិបាកធម្មធម្មំ, សិយា នេវវិបាកនវិបាកធម្មធម្មំ។

សត្តិន្ទ្រិយា នេវវិបាកនវិបាកធម្មធម្មា។ តីណិន្ទ្រិយា វិបាកា។ ទ្វិន្ទ្រិយា វិបាកធម្មធម្មា។ អញ្ញិន្ទ្រិយំ សិយា វិបាកំ, សិយា វិបាកធម្មធម្មំ។ នវិន្ទ្រិយា សិយា វិបាកា, សិយា វិបាកធម្មធម្មា, សិយា នេវវិបាកនវិបាកធម្មធម្មា។

ឆ ហេតូ វិបាកធម្មធម្មា។ តយោ អព្យាកតហេតូ សិយា វិបាកា, សិយា នេវវិបាកនវិបាកធម្មធម្មា។

កពឡីការោ អាហារោ នេវវិបាកនវិបាកធម្មធម្មោ។ តយោ អាហារា សិយា វិបាកា, សិយា វិបាកធម្មធម្មា, សិយា នេវវិបាកនវិបាកធម្មធម្មា។ បញ្ច ផស្សា វិបាកា។ មនោធាតុសម្ផស្សោ សិយា វិបាកោ, សិយា នេវវិបាកនវិបាកធម្មធម្មោ។ មនោវិញ្ញាណធាតុសម្ផស្សោ សិយា វិបាកោ, សិយា វិបាកធម្មធម្មោ, សិយា នេវវិបាកនវិបាកធម្មធម្មោ។ បញ្ច វេទនា… បញ្ច សញ្ញា… បញ្ច ចេតនា… បញ្ច ចិត្តា វិបាកា។ មនោធាតុ សិយា វិបាកា, សិយា នេវវិបាកនវិបាកធម្មធម្មា។ មនោវិញ្ញាណធាតុ សិយា វិបាកា, សិយា វិបាកធម្មធម្មា, សិយា នេវវិបាកនវិបាកធម្មធម្មា។

៤. ឧបាទិន្នត្តិកំ

១០៤១. បញ្ចន្នំ ខន្ធានំ កតិ ឧបាទិន្នុបាទានិយា, កតិ អនុបាទិន្នុបាទានិយា, កតិ អនុបាទិន្នអនុបាទានិយា…បេ…. សត្តន្នំ ចិត្តានំ កតិ ឧបាទិន្នុបាទានិយា, កតិ អនុបាទិន្នុបាទានិយា, កតិ អនុបាទិន្នអនុបាទានិយា?

រូបក្ខន្ធោ សិយា ឧបាទិន្នុបាទានិយោ, សិយា អនុបាទិន្នុបាទានិយោ ៩។ ចត្តារោ ខន្ធា សិយា ឧបាទិន្នុបាទានិយា, សិយា អនុបាទិន្នុបាទានិយា, សិយា អនុបាទិន្នអនុបាទានិយា។

បញ្ចាយតនា ឧបាទិន្នុបាទានិយា។ សទ្ទាយតនំ អនុបាទិន្នុបាទានិយំ។ ចត្តារោ អាយតនា សិយា ឧបាទិន្នុបាទានិយា, សិយា អនុបាទិន្នុបាទានិយា។ ទ្វាយតនា សិយា ឧបាទិន្នុបាទានិយា, សិយា អនុបាទិន្នុបាទានិយា, សិយា អនុបាទិន្នអនុបាទានិយា។

ទស ធាតុយោ ឧបាទិន្នុបាទានិយា។ សទ្ទធាតុ អនុបាទិន្នុបាទានិយា។ បញ្ច ធាតុយោ សិយា ឧបាទិន្នុបាទានិយា, សិយា អនុបាទិន្នុបាទានិយា។ ទ្វេ ធាតុយោ សិយា ឧបាទិន្នុបាទានិយា, សិយា អនុបាទិន្នុបាទានិយា, សិយា អនុបាទិន្នអនុបាទានិយា។

សមុទយសច្ចំ អនុបាទិន្នុបាទានិយំ។ ទ្វេ សច្ចា អនុបាទិន្នអនុបាទានិយា។ ទុក្ខសច្ចំ សិយា ឧបាទិន្នុបាទានិយំ, សិយា អនុបាទិន្នុបាទានិយំ។

នវិន្ទ្រិយា ឧបាទិន្នុបាទានិយា។ ទោមនស្សិន្ទ្រិយំ អនុបាទិន្នុបាទានិយំ។ តីណិន្ទ្រិយា អនុបាទិន្នអនុបាទានិយា។ នវិន្ទ្រិយា សិយា ឧបាទិន្នុបាទានិយា, សិយា អនុបាទិន្នុបាទានិយា, សិយា អនុបាទិន្នអនុបាទានិយា។ តយោ អកុសលហេតូ អនុបាទិន្នុបាទានិយា។ តយោ កុសលហេតូ សិយា អនុបាទិន្នុបាទានិយា, សិយា អនុបាទិន្នអនុបាទានិយា។ តយោ អព្យាកតហេតូ សិយា ឧបាទិន្នុបាទានិយា, សិយា អនុបាទិន្នុបាទានិយា, សិយា អនុបាទិន្នអនុបាទានិយា។

កពឡីការោ អាហារោ សិយា ឧបាទិន្នុបាទានិយោ, សិយា អនុបាទិន្នុបាទានិយោ។ តយោ អាហារា សិយា ឧបាទិន្នុបាទានិយា, សិយា អនុបាទិន្នុបាទានិយា, សិយា អនុបាទិន្នអនុបាទានិយា ។

បញ្ច ផស្សា ឧបាទិន្នុបាទានិយា។ មនោធាតុសម្ផស្សោ សិយា ឧបាទិន្នុបាទានិយោ, សិយា អនុបាទិន្នុបាទានិយោ។ មនោវិញ្ញាណធាតុសម្ផស្សោ សិយា ឧបាទិន្នុបាទានិយោ, សិយា អនុបាទិន្នុបាទានិយោ, សិយា អនុបាទិន្នអនុបាទានិយោ។ បញ្ច វេទនា... បញ្ច សញ្ញា... បញ្ច ចេតនា... បញ្ច ចិត្តា ឧបាទិន្នុបាទានិយា។ មនោធាតុ សិយា ឧបាទិន្នុបាទានិយា, សិយា អនុបាទិន្នុបាទានិយា។ មនោវិញ្ញាណធាតុ សិយា ឧបាទិន្នុបាទានិយា, សិយា អនុបាទិន្នុបាទានិយា, សិយា អនុបាទិន្នអនុបាទានិយា។

៥. វិតក្កត្តិកំ

១០៤២. បញ្ចន្នំ ខន្ធានំ កតិ សវិតក្កសវិចារា, កតិ អវិតក្កវិចារមត្តា, កតិ អវិតក្កអវិចារា...បេ.... សត្តន្នំ ចិត្តានំ កតិ សវិតក្កសវិចារា, កតិ អវិតក្កវិចារមត្តា, កតិ អវិតក្កអវិចារា?

រូបក្ខន្ធោ អវិតក្កអវិចារោ។ តយោ ខន្ធា សិយា សវិតក្កសវិចារា, សិយា អវិតក្កវិចារមត្តា, សិយា អវិតក្កអវិចារា។ សង្ខារក្ខន្ធោ សិយា សវិតក្កសវិចារោ, សិយា អវិតក្កវិចារមត្តោ, សិយា អវិតក្កអវិចារោ សិយា ន វត្តព្ពោ សវិតក្កសវិចារោតិបិ , អវិតក្កវិចារមត្តោតិបិ, អវិតក្កអវិចារោតិបិ។

ទសាយតនា អវិតក្កអវិចារា។ មនាយតនំ សិយា សវិតក្កសវិចារំ, សិយា អវិតក្កវិចារមត្តំ, សិយា អវិតក្កអវិចារំ។ ធម្មាយតនំ សិយា សវិតក្កសវិចារំ, សិយា អវិតក្កវិចារមត្តំ, សិយា អវិតក្កអវិចារំ, សិយា ន វត្តព្ពំ សវិតក្កសវិចារន្តិបិ, អវិតក្កវិចារមត្តន្តិបិ, អវិតក្កអវិចារន្តិបិ។

បន្នរស ធាតុយោ អវិតក្កអវិចារា។ មនោធាតុ សវិតក្កសវិចារា។ មនោវិញ្ញាណធាតុ សិយា សវិតក្កសវិចារា, សិយា អវិតក្កវិចារមត្តា, សិយា អវិតក្កអវិចារា។ ធម្មធាតុ សិយា សវិតក្កសវិចារា, សិយា អវិតក្កវិចារមត្តា, សិយា អវិតក្កអវិចារា, សិយា ន វត្តព្ពា សវិតក្កសវិចារាតិបិ, អវិតក្កវិចារមត្តាតិបិ, អវិតក្កអវិចារាតិបិ។

សមុទយសច្ចំ សវិតក្កសវិចារំ។ និរោធសច្ចំ អវិតក្កអវិចារំ។ មគ្គសច្ចំ សិយា សវិតក្កសវិចារំ, សិយា អវិតក្កវិចារមត្តំ, សិយា អវិតក្កអវិចារំ។ ទុក្ខសច្ចំ សិយា សវិតក្កសវិចារំ, សិយា អវិតក្កវិចារមត្តំ, សិយា អវិតក្កអវិចារំ, សិយា ន វត្តព្ពំ សវិតក្កសវិចារន្តិបិ, អវិតក្កវិចារមត្តន្តិបិ, អវិតក្កអវិចារន្តិបិ។

នវិន្ទ្រិយា អវិតក្កអវិចារា។ ទោមនស្សិន្ទ្រិយំ សវិតក្កសវិចារំ។ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយំ សិយា សវិតក្កសវិចារំ, សិយា អវិតក្កអវិចារំ។ ឯកាទសិន្ទ្រិយា សិយា សវិតក្កសវិចារា, សិយា អវិតក្កវិចារមត្តា, សិយា អវិតក្កអវិចារា។

តយោ អកុសលហេតូ សវិតក្កសវិចារា។ ឆ ហេតូ សិយា សវិតក្កសវិចារា, សិយា អវិតក្កវិចារមត្តា, សិយា អវិតក្កអវិចារា។ កពឡីការោ អាហារោ អវិតក្កអវិចារោ។ តយោ អាហារា សិយា សវិតក្កសវិចារា, សិយា អវិតក្កវិចារមត្តា, សិយា អវិតក្កអវិចារា។ បញ្ច ផស្សា អវិតក្កអវិចារា។ មនោធាតុសម្ផស្សោ សវិតក្កសវិចារោ។ មនោវិញ្ញាណធាតុសម្ផស្សោ សិយា សវិតក្កសវិចារោ, សិយា អវិតក្កវិចារមត្តោ, សិយា អវិតក្កអវិចារោ។ បញ្ច វេទនា... បញ្ច សញ្ញា... បញ្ច ចេតនា... បញ្ច ចិត្តា អវិតក្កអវិចារា មនោធាតុ សវិតក្កសវិចារា , មនោវិញ្ញាណធាតុ សិយា សវិតក្កសវិចារា, សិយា អវិតក្កវិចារមត្តា, សិយា អវិតក្កអវិចារា។

(១) រូបទុកំ

១០៤៣. បញ្ចន្នំ ខន្ធានំ កតិ រូបា, កតិ អរូបា...បេ.... សត្តន្នំ ចិត្តានំ កតិ រូបា, កតិ អរូបា?

រូបក្ខន្ធោ រូបំ។ ចត្តារោ ខន្ធា អរូបា។ ទសាយតនា រូបា។ មនាយតនំ អរូបំ។ ធម្មាយតនំ សិយា រូបំ, សិយា អរូបំ។ ទស ធាតុយោ រូបា។ សត្ត ធាតុយោ អរូបា។ ធម្មធាតុ សិយា រូបា, សិយា អរូបា។ តីណិ សច្ចានិ អរូបា។ ទុក្ខសច្ចំ សិយា រូបំ, សិយា អរូបំ។ សត្តិន្ទ្រិយា រូបា។ ចុទ្ទសិន្ទ្រិយា អរូបា។ ជីវិតិន្ទ្រិយំ សិយា រូបំ, សិយា អរូបំ។ នវ ហេតូ អរូបា។ កពឡីការោ អាហារោ រូបំ។ តយោ អាហារា អរូបា។ សត្ត ផស្សា អរូបា។ សត្ត វេទនា... សត្ត សញ្ញា... សត្ត ចេតនា សត្ត ចិត្តា អរូបា។

(២) លោកិយទុកំ

១០៤៤. បញ្ចន្នំ ខន្ធានំ កតិ លោកិយា, កតិ លោកុត្តរា? ទ្វាទសន្នំ អាយតនានំ កតិ លោកិយា, កតិ លោកុត្តរា? អដ្ឋារសន្នំ ធាតូនំ កតិ លោកិយា, កតិ លោកុត្តរា? ចតុន្នំ សច្ចានំ កតិ លោកិយា, កតិ លោកុត្តរា...បេ.... សត្តន្នំ ចិត្តានំ កតិ លោកិយា, កតិ លោកុត្តរា?

រូបក្ខន្ធោ លោកិយោ។ ចត្តារោ ខន្ធា សិយា លោកិយា, សិយា លោកុត្តរា។ ទសាយតនា លោកិយា ។ ទ្វេ អាយតនា សិយា លោកិយា , សិយា លោកុត្តរា។ សោឡស ធាតុយោ លោកិយា។ ទ្វេ ធាតុយោ សិយា លោកិយា, សិយា លោកុត្តរា។ ទ្វេ សច្ចា លោកិយា។ ទ្វេ សច្ចា លោកុត្តរា។

ទសិន្ទ្រិយា លោកិយា។ តីណិន្ទ្រិយា លោកុត្តរា។ នវិន្ទ្រិយា សិយា លោកិយា, សិយា លោកុត្តរា។ តយោ អកុសលហេតូ លោកិយា។ ឆ ហេតូ សិយា លោកិយា, សិយា លោកុត្តរា។ កពឡីការោ អាហារោ លោកិយោ។ តយោ អាហារា សិយា លោកិយា, សិយា លោកុត្តរា ។ ឆ ផស្សា លោកិយា។ មនោវិញ្ញាណធាតុសម្ផស្សោ សិយា លោកិយោ, សិយា លោកុត្តរោ។ ឆ វេទនា លោកិយា។ មនោវិញ្ញាណធាតុសម្ផស្សជា វេទនា សិយា លោកិយា, សិយា លោកុត្តរា។ ឆ សញ្ញា លោកិយា។ មនោវិញ្ញាណធាតុសម្ផស្សជា សញ្ញា សិយា លោកិយា, សិយា លោកុត្តរា។ ឆ ចេតនា លោកិយា។ មនោវិញ្ញាណធាតុសម្ផស្សជា ចេតនា សិយា លោកិយា, សិយា លោកុត្តរា។ ឆ ចិត្តា លោកិយា។ មនោវិញ្ញាណធាតុ សិយា លោកិយា, សិយា លោកុត្តរាតិ។

អភិញ្ញា ទ្វេ សារម្មណា, ទិដ្ឋា កុសលវេទនា;
វិបាកា ច ឧបាទិន្នា, វិតក្កំ រូបលោកិយាតិ។

ធម្មហទយវិភង្គោ និដ្ឋិតោ។

វិភង្គបករណំ និដ្ឋិតំ។